ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157. Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 2 | Žemaičių aktyvistų laikraštis | 1941 m. liepos 11 d.

Darbo klausimu

Dar gyvename didžiųjų įvykių pirmąsias dienas. Dažnas nespėjome atsipeikėti nuo ligšiolinių darbų, kuriuos surusėk kruvinasis bolševizmas. Bet mūsų kraštas jo šaknys jau išrautos, o vinokios atšalėlės baigiamos naikinti. Tada jau metas pažiūrėti aplink, kaip gyvensime ir tvarkysimės. Mūsų laikinoji Vyriausybė jau paskelbė nuostatus išlaisvintos tėvynės Lietuvos bendrūnsius gyvenimo dėsnius. Jie įtvirtina tiesiogiai taip gyvenimas bus tvarkomas tautinės vienybės ir socialinės lygybės pagrindais.

Su nuostatuose — bolševizmu Lietuvoje baigta. Nereikia daug kalbėti ir įrodinėti, kokią netvarką įvedė jis į mūsų kraštą socialinį gyvenimą; jei buitį galėjo jis dar kiek pašeimininkauti, būtų nugrandintoje visas gyvenimas, o didžiausią skurdą ir varge.

Bet liko kyla klausimas, kaip dabar mūsų tėvynėje bus spręsdiamas socialinis klausimas. Plačiau kreipkime dėmesį žmonės dar nėra pasisakę, bet viena aišku, kad išvaduotoje nuo bolševizmo Lietuvoje nebos skriaudžiamųjų ne vienos klasės nis. Jei kas bijo, kad dabar Lietuvoje atveriamos plačiai durys kapitalizmui, darbininkių išnaudojimui, tai ta baime neturi nė mažiausio pagrindo. Toks kapitalizmas, koks mes patyrėme Jungt. Amerikos Valstybėse ar Anglijoje, Lietuvoje niekad nerasi šalininkų ir negalės įsigalėti. Nuo bolševizmo netoriem ir slaubo mus išvadavo nacional— socialistinė Vokietija, kuri gražiai žlaunisi savoja ne anglų-žydų plutokratija ir kapitalo viešpatavimu. Bet ta pati nacional-socialistinė Vokietija dar griežtiau kovoja ir su žydiškuoju marksizmu-bolševizmu. Vadinasi, šių dienų Vokietijos vadai yra nuodugniausiai susipažinę su bolševizmo padarytais dar beširgyvenusiai valstybei.

Mūsų kraštas yra daugiausia vidutinių ir smulkių ūkininkų gyvenamas. Bolševikai tą skiriamąjį apmaigiai visokiais būdais naikinti įstatymais rekvizicijomis, niekad negalėjo nesugriauti. Tą pairiausiomis priemonėmis darbo priievolėmis nuolio išnaikinti, tuo padėjo sugriauti ekonominį valstybės pamatą. Jau nekalbant apie visa kita, ar rasime kur nors valstybę, kurioje vyriausybė pavaraio sėjos metu įkaitijus atitraukti dirbančius už darbinį kare ir darbo investorium! nuo žemės darbo ir iššaus savaitės

Vokiečių kariuomenė planingai veržiasi pirmyn

72.000 bolševikų pereko į vokiečių pusę. Vokiečiai visai vyrauja ore. Paimtas Minskas. Prašaužta ir Stelino linija. vokiečių kariai prie Dniepro ir Dniesro

Trečiąją karo savaitę vokiečių kariuomenė tęsia likvidavimo ir suptysias bolševikų armijas. Vieno paimta daugiau 300.000 belaisvių ir nepaprastai didelis karo grobis. Taip pat paimtas Minsko miestas, kuris dėl bolševikų gynimo yra smarkiai apgriautas. 72.000 bolševikų karininkų prie Minsko perėjo į vokiečių pusę. Taip pat nuolat masiniai bėga į vokiečių pusę bolševikų kariai ir kitose vietose, ypač rumunų fronte. Atbėgę jie pranešė duoti ginklus ir leisti pa dėti mūsų raudonosiems. Numačius keletą tūkstančių raudonųjų lėktuvų, vokiečių aviacija nedelsdamas vyrauja ir nyta ore ardyti ir vykdo bombardavimus net ligi pat Uralo. Ardomi prieio susisiekimo keliai ir trukdomas prisitymas karo reikmenų.

Visa frontu, nuo šiaurės ligi pietų vokiečių kariuomenė pėjo vadinamąją Stalino liniją. Tai yra įsitvirtinimų linija, įrengta pagal visus moderniškus karo technikos reikalavimus. Įvirtinimų liudai yra taip žemai, kad artilerijos ugnimi juos sunku pa ryti. Vokiečiai juos ima naršyti vokiečių pionieriai, kurie artilerijos ugnies dengiami prišaitina prie pat įvirtinimų lizdų ir išsprogdina juos po vieną. Tokiu būdu keletoj vietų tie modernūs ti tvirtinimai yra pralaužti ir atidarytas kelias į Rusijos gilumą.

Šiaurėnų frontu daly bolševikai mėginio įsitvirtinti prie Latvijos Rusijos sienos, bet ir čia greitai buvo trauklis. Dabar vokiečių kariuomenė eina į tiesioginę pre- per Estiją, o rytus toje frontoje vokiečių yra netoli Pskovo.

Viduo vokiečių karo vadovybė paskuinėm dienom neskelbia smulkesnių žinių, kokios vietovės yra užimtos. Tai daroma taktiniais sumetimais. Taip pat iš vokiečių šaltinių pabėtiama, kad vokiečių kariuomenės tikslas yra ne erdvių užėmimas, o vitiškas priešo jėgų sunaikinimas. Taip pat pabrėžiama, kad per pirmąsias dvi karo savaites vokiečių kariuomenė užėmė 575.000 kvadrat. kilometrų, kas sudaro zymiai didesnę teritoriją, negu per tą pačį laiką pernai buvo paimta vokiečių fronte. Kaip kurie vokiečių pestininkų dalinia per 4 — 5 dienas nužygiavo per 200 kilometrų.

Patiriama, kad Ukrainos miestuose, ypač Kijeve bolševikai nebesitengia pataikyti tvarkos, bet nežiūrint viso teroro vykstą, bruzdėjimai. Taip pat Maskvoj iš pabėgusių tikslingai kuriamas gandų ir panikiankumas raudonųjų despotizmui. Užsienio šaltiniai rašo, kad esanti reikalui pasitraukti iš Maskvos. Salinas numato sostinę perkelti į Kuibyševą (Samarą) arba Sverdlovską prie Uralo, o jei reikės toliau, tai į Omską ir dar toliau į Sibirą.

Panaikina sovietų paskolą

Per pirmąsias visiems brukamąjį bolševikų paskolą pa panaikinta. Visi parduotos laikiui turi būti grąžinti į taupomąsias valdybas kasas. Tokiu būdu visi lanisiai nuo tos nemalonios paskolos ir jos daugiau nebemokėsime

nių pratįsusiais metais darbo visai negalėjo gauti ir skaudu nukentėjo nuo to. O kiek iš tų pinigėnų vyriausybė" paėmę gerų jų darbininkų užėmė statybose ir siuvėjų į nežinomus Rusijos kraštus!

Dabar svarbiausias klausimas, kaip dabar bus spręsdiamas darbo ir socialinis klausimas. Tai labai svarbu ir jiems dirbti, padės vokiečių priemonėmis nuo daugiau ar mažiau nukentėjusi Rusijos gyventojų gerybių — ūkio produktų.

Iki šiuomjam per praėjusiuos metus buvo kalbama apie darbininkų ir jo reikalus. Kų gi tas darbininkas gavo? Išskyrus tą nuo kų komunistų, gavusių gerai apmokamų partijoje ar valdžios įstaigose vietų, visi kiti gaudavo tokias algas, kad ir visai nevalgydami būtų negalėję net patys apsirengti, nei savo šeimų aprengti. Dabar daug dodžių, bet gerai žinome kiek paėiuose Rusijos gilumose ir apylinkėse dabar žmo

Nukentėjusių nuo karo šeimos reikalu

Kų tik pradžęs karas pareikalavo nė tik daug aukų, bet ir nemažai yra padaręs medžiaginių nuostolių. Daug kas liko be trobėsių, be gyvulių, be drabužių ir be dunos.

Yra susidarę Telšių apskr. nuo karo nukentėjusiems gelbėti komitetas Jo adresas, Telšiai, Apskr. viršininkas. Yra sudaryti ir valsč. komitetai, kuriy pareigos:

1) Surinkti tikslių žinių apie nukentėjusius, priimti nukentėjusių prašymus, kuriuose turi būti nurodyta kurtu dalis žuvo, ir pareikšti savo nuomonę.

2) Surinkti į valsčių sandėlius paliktąjį rusų turtą: gyvulius, drabužius ir kitą įvairią medžiagą.

3) Globoti be priežiūros likusius gyvulius.

4) Rinkti aukos įvairų, drabužiais ir pinigais. Surinktus daiktus patiešpinti į valsčiaus sandėlius, jų tikslų sąrašą tuojau atsiųsti į Apskr. komitetą, o pinigus įnešti į Lietuvos Banko Telšių skyrių ein. sąskaitą Nr. 16004

Pas kų yra užlikusių rusų palikti daiktai ir kas būtų jiems pačiems, kuo skubiausiai perduoti į Komitetų sandėlius.

Vieni valsčiai daugiau, kiti mažiau nukentėjo nuo karo. Apskrities K-to bus pareiga teisingai suskirstyti aukas.

Apskr. Komiteto žinioje yra dulę cemento ir miško medžiagos, Turintieji arklius malonėkite tiems dkininkams nadėti, kurie per karą yra netekę gyvulių. Vieni kitų našlą padėkime nešti, gerdtai užgydysime padarytas mūsų karo žaizdas.

Reikia imtis darbo tuojau ir energingai.

Telšiai 1941. VII. 8.

K-to pirmininkas Agr. Tautvydas

Sekretorius Vl. Daukantas

Narial: D. Jurkus, Vl. Mylimas, S. Juodikienė, S. Vičiulienė

Pirmą kartą galima aiškiai pamatyti bolševikų sukurtą „rojų"

Vokiečių kariuomenė jau daugelį vietų yra įžengusi į nesenso bolševikų valdomas sritis. Tokia buda yra jau atidengta to paslaptis, kurią taip stropiai mo paslaulio slėpė Maskvos tironai.

Pasirodo, kad tos skirdas ir vargas yra daug didesni, negu galima buvo išsivaizduoti. Kaip Didž. Vokiečių ministeris dr. Goebelsas paeiškė, bus didelis Sovietų Sąjungos įsiskolinimas ir nuteisimas, kad jie tiktai nepamatys, kokiame pragare gyvena. Jok bolševikai sugriovę kartą yra kuralioje, o jau nerasi kitokio gyvenimo jos vietoje, kaip tik bolševikų „rojus". Ogi melo propagandos bolševikai juk iškrai ongalė.

Apie išvežtuosius į SSSR

Yra gauta tiek tiek žinių, kad tas traukinys, kuriuo buvo vežami iš Telšių trenkiniai. Nasiojus Vilniuje buvo ištuštas ir dangi tremtinių spėjo iš jos laisvę. Tikėkimės, kad musų brangiai artimieji sugrįš.

Žudo vokiečių belaisvius

Ogenama žinių, kad bolševikai dar išsaugoti eigiasi su pasiutusiu žiaurumu vokiečių karius ir juos svarinti kankinio, žudo. Tai jokia žudo nežinomas dalykas tarp tautų ir karo laukų užkulisių.

Amerikos kalnuose išlandijoje

Amerikos valdžia siuntė savo laivus į Islandiją, kuri šiuo metu priklauso Danijai. Supranta, kad tai sudėtė labai pagristo Vokiečijos Vyriausybės ir vienomenės pasitenkinimo.

suomo nagų, degiai galime bidžiai ateiti, kurią visi bendromis jėgomis, vadovaudamiesi laisvės vienybės ir socialinės teysės principais, sunkiausiu gražiu ir pasiveiq.

Telšiškių buvusių politkalinių atsiminimai iš Kauno kalėjimo

Žiaurioje bolševikų nelaisvėje

Pradėjus aušti pavasariui, prasidėjo masinis bolševikų teroras. Štai š. m. balandžio mėn. naktį iš 28 į 29 d. subilda mano kambario durys nuo kumsčio smūgių. Atsikeliu ir klausiu — kas? Atidaryk duris — saugumas! Pasirodo, kad jau atėjo ir mano eilė... Atidarau duris ir pro jas tuoj įsiveržia du rusai čekistai ir vienas lietuvis milicininkas. Tuojau padaro asmeninę kratą, o paskui smulkmenikai šniukštinėja kambarį. Jaučiu, kad čia yra kieno-nors išdavimas. Po kratos išsiveda į saugumo patalpas. Čia surašo smulkiai mano biografiją ir nugabena į milicijos daboklę. Kameroje buvau vienas. Naktis praėjo nuobodžiai, liūdnai. Apie 3—4 val. vakaro atidaro kameros duris ir skubiai liepia eiti į kiemą Čia jau stovėjo keli dengti sunkvežimiai. Šaukia, kad kuogreičiausiai lipčiau į sunkvežimį. Įšokau. Pasodino ant grindų—prieš mane kareivis sargybinis. Girdžiu, kad ir kitą telšietį taip pat veš, nes sodina į kitą sunkvežimį. Suurzgia motorai ir mašinos jau važiuoja. Galvoju, kad veža į Telšių kalėjimą, bet greitai pajuntu, kad pravežė pro šalį. Vadinasi, veža sušaudyti...' Tačiau auto suka į stotį, kur, matyt, veš toliau. T. stoty prie Lietūkio sandėlio stovėjo vagonas, į kurį įstumia ir mane. Vagone jau yra keletas žmonių. Vėliau dar prisidėjo ir viso buvo jau 22. Daugumas atvežtųjų ūkininkai, vėliau paaiškėja, kad tai luokiškiai. Apie 7—8 val. vak. išvažiuojame iš Telšių. Širdis plaka ir norisi sakyti: sudiev, žemaičių žemė, jau mes tavęs turbūt niekada nebematysime. Visų nuotaika prislėgta, o nakties glūduma dar labiau slegia. Balandžio 30 d. rytą jau Kauno kalėjime. Iš pradžių vėl smulkiai iškrato, o paskui nugabena į kamerą. Kameroje vėl visi tie patys kartu, tik atskyrė moteris. Nuotaika gerėja. Susipažįstame arčiau ir grupėmis kalbamės apie savo dalią. Po kelių dienų išskirsto iš šios kameros. Patenku į kitą kamerą, bet džiaugiuos, kad kartu pateko dar vienas telšiškis. Kameroje randame dar tris kalinius, kurie jau anksčiau suimti... Jie mums papasakoja apie kalėjimo tvarką. Žinių visokių gauname iš gretimų kamerų. Tam padeda Morzės abėcėlė, kurios kiekvienas kalinys tuoj mokosi.

Visi tardymai vyksta naktimis, nes nakties tyla pridengia tardomųjų dejavimus, kadangi laike tardymo kaliniai visada skaudžiai mušami. Po trijų ar keturių tardymų mane išveža į buvusius Valst. Saugumo departamento rūmus, kurių rūsyje yra 9 kameros. Į vieną iš jų pakliuvu ir aš. Kameroje randu dar du kalinius. Dabar man jie papasakoja, kad bus liūdna: daug ir žiauriai gausi mušti. Sakau jiem, kad ir taip jau gerokai gavau. „Tai buvo dar juokas", atsakė jie man. Ir tiesą sakė— vėliau teko patirti porą tikrai žiaurių bolševikiškų tardymų. Paskutinę egzekuciją teko dar išgyventi paskutinį šeštadienį prieš karą.

Sekmadienis. Pastebime, kad prižiūrėtojų veidai rūpesčio pilni. Mūsų sprendimas—karas. Taip. Po pietų išgirstame bombų sprogimą. Atėjo naktis. Niekas nemiega. Jau išgirstame kaip kitos kameros laužia duris. Mes ir pasiruošėm, bet pastebim, kad raktas duryse lauko pusėje. Neslaužkim, atrakins kaimynai, kai jie išsilauš, nusprendėme. Jau viena kamera išlaužė ir pašaukti draugai atrakino duris. Jau laisvi. Bet pažiūrim, kad durys į pirmą aukštą taip pat užrakintos, Paskui padedam ir kitoms kameroms išsilaušti. Suskaitome ir paaiškėja, kad jau esame 69. Durų į pirmą aukštą nutarėme nelaušti, o laukti dienos, nes bus geriau orientuotis padėty. Be to, dar buvo girdėti viršuj čekistų žingsniai. Galėjo dar ateiti mus žudyt. Mūsų mintis staiga nustelbė kitas įvykis. Pastebėjome, kad saugumo rūmai dega. Išgąstis greitai praeina, nes atvažiavę ugniagesiai gaisrą likviduoja. Išaušta. Išgirstame moters balsą. Šaukia mus. Atsiliepiame ir pranešame, kad pasakytų tikriems lietuviams apie mūsų padėtį. Po valandos atvyko du vyrai, kurie atrakino visas duris, vedančias į laisvę, ir mus po vieną išleido. Džiaugsmo ašaros ištryško akyse paspruk us laimingai iš raudonojo slibino nagų. Kiekvienas skubėjome savais keliais į Lietuvą, atgimstančią laisvą tėvynę, į darbą, į naujus žygius.

O Kauno mieste dar siautė besitraukią raudonųjų būriai. Ne vienas iš polit. kalinių čia pat stojo į partizanų eiles ir vijo raudonuosius iš mūsų žemės.

TELŠIŲ APSKRITIES VIRŠININKO
ĮSAKYMAS NR. 2

§ 1.

Visos įstaigos ir privatūs asmenys iki š. m. liepos mėn. 20 dienos turi įregistruoti vietos policijos nuovadose visas rašomąsias mašinėles, rotatorius, šapirografus ir įregistruojant pateikti rašomųjų mašinėlių viso raidyno pavyzdžius.

§ 2

Neįregistravę nustatytu laiku 1 § išvardintų priemonių bus baudžiami visu įstatymų griežtumu.

A. Ramanauskas,
Telšių Apskrities Viršininkas.

1941m. liepos mėn. 9d.
Telšiai.

Lietuvių — vokiečių meno vakaras Telšiuose

Pereitą sekmadienį, liepos 6 d., Telšiuose, „Šatrijos" salėje buvo suruoštas pirmas vokiečių lietuvių susiartinimo meno vakaras. Prieš pradedant programą komendantas majoras Svilas visuomenės vardu tarė karštą pasveikinimo žodį Vokiečių Kariuomenės kariams ir pareiškė, kad visi lietuviai eina kartu su Didžiaja Vokietija prieš Europos griovėją laukinį bolševizmą. Visi lietuviai dėkingi Vokiečių Kariuomenei ir Fūreriui,padėjusiam mūsų tautai išsivaduoti iš nežmoniško raudonojo teroro nagų Sugiedota Lietuvos ir Vokietijos himnai. Visa salė perpildyta žmonių, visi nepaprastu entuziazmu pritaria kalbėjusio žodžiams.

Pradžioj pasirodė telšiškių choras, vedamas muz. Jasenausko. Skambios tautinės lietuvių dainos galingai nuaidi iš laisvų krūtinių. Paskui pasirodo vokiečių kariai su savo muzika ir skambiomis kariškomis dainomis. Publika nepaprastai nuoširdžiai juos sutinka, karių choro vedėjas apdovanojamas lietuviškomis gėlėmis. Dar pasirodo lietuvaitės mergaitės su tautiškais šokiais ir deklamacijomis. Viskas praėjo labai sklandžiai, visi gražioj nuotaikoj porą valandų jaukiai praleidę skirstėsi namo. Į šį meno vakarą buvo atvykę visi aukštieji Vokiečių kariuomenės vietiniai pareigūnai ir mūsų vietos įstaigų viršininkai, visuomenės atstovai. Visuomenė pageidauja tokių vakarų daugiau ir dažniau.

Darbininko laiškas Stalinui

Buvusio komunisto pareiškimas

Slovakų laikraštis „Gardista" didelėmis raidėmis skelbia vieną slovakų darbininko iš Amerikos laišką Stalinui, savo laiku tilpusio knygoje: „Aš buvau vienus metus Sovietų Sąjungoje". Šis darbininkas savo laiške nurodo, kad sovietuose nuolat skelbiama už kiek milijonų rublių buvo tariamai pagaminta prekių, tačiau visiškai nutylima kiek milijonų rublių vertės mašinų ir kitokių vertybių buvo sugadinta dėl tos priežasties, kad sovietų fabrikams vadovauja žmonės, kurie neturi jokio supratimo apie įmonę. Tame Maskvos fabrike, kuriame dirbo laiško autorius vyriausiu inžinieriumi buvo žydas Gajeris, prieš kurį laiką New Yorke nešiojęs po namus pardavinėti kaklaraiščius ir kojines. Ir jis, šis slovakas darbininkas, prieš tai buvęs tik paprastas fabriko, darbininkas buvo greit padarytas inžinieriumi.

Šiam slovakui tekę kurį laiką dirbti ir žemės ūkyje Raminsko apylinkėse. Jis konstatavęs, kad ir sovietų žemės ūkyje yra negeriau. Dar iš praeito rudens čia grioviuose gulėjo maišai su dirbtinėmis trąšomis. Jis paklausęs rusus ūkininkus, kodėl jie netręšė laukų, nors trąšų turi, o derlius yra menkas. Ūkininkai atsakė, kad jiems nėra prasmės dirbti, nes vistiek beveik visą derlių pasiima sovietų valdininkai ir propagandistai. Pats šio laikraščio autorius slovakas darbininkas, Amerikoje buvo įsitikinęs komunistas ir atvyko į Sovietų Sąjungą padėti sovietams statytis. Pagyvenęs vienus metus šioje komunistinėje valstybėje įsitikino, kas tai yra tikrumoje komunistinė sistema ir tik didžiausiomis pastangomis jam pasisekė pasprukti iš šios valstybės, kurią jis vadina darbininkų vergija.

Raudonųjų budelių naguose

Užėjus raudonųjų barbarų — žydų bangai, nebuvo nei vieno lietuvio, kuris būtų tikras savo ateitimi bei dabartimi. Pradžioje žiauriosios azijatų okupacijos pakėlė galvas visokie raudoni chuliganai ir žydai, o lietuviai, žiauriausiai terorizuojami, kentė. Laikas bėga, Lietuva laukia išsigelbėjimo, bet Stalino chuliganų ir žydų gauja pradeda visu įtužimu siausti — grūda į kalėjimus, nežiūrėdami jokių kaltės įrodymų.

Noriu šiek tiek gerb. skaitytojus supažindinti, kaip elgėsi komunistai ir žydai su lietuviais politiniais suimtaisiais kaliniais Nakties metu išgirdau buto koridoriuje didžiausį triukšmą, be jokių ceremonijų įsilaužė penki čekistai, jų vienas žydas. Iškratė, išvertė visą butą ir išsivežė į Telšių saugumą. Saugume pirmutinis klausimas — įsakymas: „per tris minutes atiduok ginklus ir sprogstamą medžiagą, o jei ne, tuojau nušausiu". Žinoma, nenušovė; prigrąsino, pripasakojo visokių nesąmonių ir nuvedė į Telšių kalėjimą. Kamera mažutė, o mes devyni. Lango atidaryti neduoda, sakydami, kad „nepadvėsit." Po keturių valandų į kalėjimą įsiveržė rusų kareiviai ir su didžiausiu triukšmu po keturius sukrovė į dengtą sunkvežimį, į kurį įlipo penki rusų kareiviai; neleido nei žodžio kalbėti ir nežinoma kryptimi nuvežė. Labai charakteringa, kad sunkvežimyje buvo keturios lopetos, kurios mums daug gera nežadėjo, bet matomai tik gąsdinimui buvo įdėtos. Sunkvežimis sustojo prie Telšių geležink. stot. Išmetė visus iš sunkvežimio, suvarė į vagoną ir laukiam, kas toliau bus. Naktį prikabino prie traukinio ir vežė. Nuvežė į Kauną ir į kalėjimą. Kauno kalėjimas bolševikų ir žydų padarytas toks, kaip visur Stalino gaujų kalėjimai. Langai vienu trečdaliu sumažinti, kaip kad anksčiau buvo. Langų stiklai nepermatomi ir dar su lentinėmis uždangomis, per kurias joks spindulėlis neprasiveržia. Didesnėse kamerose, kur normaliai galima laikyti 8—10, sėdėjome po 25,o kur 2—3 po 9—8.Maisias nepakenčiamai blogas: iš ryto prasta ir nesaldi kava, pietų gyvuliniai runkeliai ir vakarienė kruopos, ir taip kas dien. Dėl trūkumo maisto ir oro visų jėgos pradėjo sekt, visi kaliniai pageito, pradėjo išberi spuogeliais, žodžiu — prasidėjo fiziškas nykimas. Tardymus vesdavo daugiausia visokie azijatai — mongolai, žydai ir išgamos lietuviai. Tardyt vesdavo tik naktimis. Tardymo metu žiauriausiai mušdavo; buvo atsitikimų, kad badydavo panages adatomis, atplėšdavo ausis, sukdavo rankas ir kojas, už rankų kabindavo į palubę ir po tokių kankinimų, visai nusilpusį įmesdavo į rūsį, kalėjime vadinamą karcerį, o jau tenai nei oro nei duonos niekas neduodavo; taip sudaužyti ir iškankinti žmonės laukė išgelbėjimo ar greitesnės mirties.

Visi kalėjimai viena mintim gyveno, kad kultūringoji Vokiečių tauta nepakęs, kad žydiškieji barbarai baigtų naikinti dvasinius bei medžiaginius Europos turtus ir smogs azijatams tokį smūgį, nuo kurio subirės žydiškoji armija; ne kitaip ir įvyko, nuo pirmųjų šūvių išlakstė mongolai, žydai ir visi chuliganai.

Sunku išpasakoti, kokiu džiaugsmu kalėjimai sutiko galingosios Vokiečių kariuomenės šūvius, nors kaliniams tie šūviai mažai ką žadėjo, nes azijatai — žydai dar turėjo nemažai laiko, kad išpiautų kalinius ir, žinoma, daug išpiovė. Kauno s. d. kalėjimas gal buvo laimingiausias, nes N.K.V.D. pagauti panikos paskubomis bėgo ir tik dalį 300 — 400 nuogų išvežė, o likusius paliko užrakintus. Š. m. birželio mėn. 23 d. pasijutome, kad visas kalėjimas be prižiūrėtojų. Tuojau prasidėjo durų laužimai; po pusės valandos klaikaus durų bildesio išsiveržė trys tūkstančiai pageltusių sumuštų lietuvių. Neišvargę pasiryžėliai ėmė ginklą ir pradėjo partizanišką veiklą valydami Kauną nuo chuliganiškų komunistų ir žydų gaujų.

Būkim darbščiu tautu!

Raudonoji baudžiava ir išsilaisvinimo kelias nemaža nuteriojo mūsų tautą. Šimtai sudegintų, apiplėštų ūkių! Tūkstančiai išdraskytų šeimų! Tylioj tirdytėj miškuos skausmą, nedešifruotą vieningai tautinei sielelkai visas jėgas, kad atstatytume išvargintą tėvynę.

Visi mes esame darbo žmonės. Ar tai su ginklu, ar tai už rankom, bet visi privalome dirbti. Ir tai rimtai, įtemptai, ištvermingai dirbti. Tik darbas mus išgelbės! Visa bolševikų sutiktųjų dykio nuotaka pirmiausiai už gulo ūkininkus ir darbininkus. Alsuoja mirtis, ir kurių valstybė jiems galėtų padėti. Todėl visa čia nulems kūrybinis darbas.

Kuomet visi neša aukas, tautoje negali būti pakenkėlami tinginiai, dykinaiuotojai ar išnaudotojai. Ne vienas neturi privilegijos dabartinių sunkumų vaisiu sukrauti ant kitų, silpnesnių pečių, nors pats turėtų stiprumuos ją nešėti.

Atminkit, lietuvi, kad esi išvargintos tautos narys! Nebūk trumparegis, neubiaurėk siaurame egoizmo kevalo! Dirbk tavo brolių, seserų atsidirbk skurde, nelaisvėj. Neuždaryk savo širdies ir kišenės! Nenorėk patogiau gyventi už savo nuvargintus tautiečius! Susispauskę, taupyk, uoliau dirbk, kad galėtum juos sušelpti! Jeik į jų nelaimingųjų padėtį, o tada surasi tinkamą būdą jiems padėti.

Atsiskyk nuo ištaigingo pertekliaus ir pasitenkink pačiu reikalingiausiu. Patogumų ieškokim bereikalingus turto drabužymas, prabangos šiuo momentu būtų tik niekšiškas pasityčiojimas iš vargstančiųjų. Pagalias sykį pamokyti ant visados iš Lietuvos išvykime ir juodąją mamonizmo dvasią.

Ji turi tave kreipiasi visiškai nuskurdęs brolis, suslėpk ji nieko už tai nereikalaudamas. Jei tu esi ateitos žmogus, kurį nejstengia visa pinigų sumokėti už duonų, parduok jam už pigiausią pinigą. Nenorėk kitu būdu kaip tik savo išvargintos tėvynės vaikų ir krikščioniškosios meilės apsistok.

Saugokimės ligų

Miškuose, krūmuose ir šiaučiuose yra nemaža nuodingų grybų. Tūkstančiai žmonių kasmet juos suvalgo ir kenčia sunkią ligą. Esant šiltam orui, lavonai greitai sugenda ir dvokia. Reikia musės ir kitų vabzdžių išnešėjų neišvarmus po vieną apylinkę. O kur nešvarumai, dvokimai ir pakraikai, kur sankaupos žmogaus ligos suka sau lizdus. Tat paskubėkime žuvusius žmones ir gyvulius kuo greičiausiai palaidoti, užkasdami juos giliai į žemę.

Per praėjusius karus patirta, kad daugiau žmonių žūdavo nuo nigalėjusių limpamų ligų, negu nuo karo pabūkių. Tos ligos ypač ekindavo civilinę gyventoją. Dėl to pasistenkime išnaikinti limpamų ligų lizdus sanitarinių apdarymu ir dezinfekcija. Svarbiausia užsidegimai raudonamieliai su šešiomis palos pritertais palaipai, nekvarus augimai ir negerai išsiėdę dantys, kuriuose netrūksta įvairių parazitų: blakių, utelių, blusų ir t. t. Tai patalpos ir daiktai, ap kuriuos gyvena nešvankūs ir tinginiai, dykinaiuotojai ar išnaudotojai. Ne vienas neturi privilegijos dabartinių sunkumų vaisiu sukrauti ant kitų, silpnesnių pečių, nors pats turėtų stiprumuos ją nešėti.

Atminkit, lietuvi, kad esi išvargintos tautos narys! Nebūk trumparegis, neubiaurėk siaurame egoizmo kevale! Dirbk tavo brolių, seserų atsidirbk skurde, nelaisvėj. Neuždaryk savo širdies ir kišenės! Nenorėk patogiau gyventi už savo nuvargintus tautiečius! Susispauskę, taupyk, uoliau dirbk, kad galėtum juos sušelpti! Jeik į jų nelaimingųjų padėtį, o tada surasi tinkamą būdą jiems padėti.

Atsiskyk nuo ištaigingo perteklinius ir pasitenkink pačiu reikalingiausiu. Patogumų ieškokim bereikalingus turto drabužymas, prabangos šiuo momentu būtų tik niekšiškas pasityčiojimas iš vargstančiųjų. Pagaliau sykį pamokyti ant visados iš Lietuvos išvykime ir juodąją mamonizmo dvasią.

Ji turi tave kreipiasi visiškai nuskurdęs brolis, suslėpk ji nieko už tai nereikalaudamas. Jei tu esi ateitos žmogus, kurį nejstengia visa pinigų sumokėti už duonų, parduok jam už pigiausią pinigą. Nenorėk kitu būdu kaip tik savo išvargintos tėvynės vaikų ir krikščioniškosios meilės apsistok.

Draudžiama kelti kainas!

Pastebėta, kad turguje ir privačiuose prekyhos istaigose pardavėjai smarkiai kelia kainas. Kuro komendantūra ir apskrities viršininkas griežtai įspėja kad kainos turi būti visoms prekėms senosios ir už jų kėlima bus griežtai baudžiama.

SKELBIMAS
PINIGINIAIS REIKALAIS

1. Išvyjus bolševikam iš Lietuvos viešpatauja Valstybės Bankas.

2. Tuo tarpu Lietuvoje mokamuosius pirkinius yra vykdoma markės ir tuoletų rubliai. 1 vokiečių markė yra 10 sovietų rublių.

3. Visos įstaigos ir kooperatyvai dienos pajamas privalo įnešti į banką ir savo sąskaitas.

4. Įstaigos, tuo tarpu, pratsonos dažyti tik būtiniausias išlaidas ir mokėti algas. Pirmąjį algonų ir išlaidoms išmanyi iš banko, o ne iš dienos pajamų.

5. Kooperatyvai turi pasistu laiku pirkalo atvykti į banką su pranešimu apie prekių likučius ir pirkalyti balansus.

6. Vėl, tuttiejį banke senų skutų, kviečiami jas apmokėti turimais pinigais.

Lietuvos bankas
Telšių skyrius

Visoms vaiščių savivaldybėms

Visi gyventojai — ūkininkai iki 1941 m. lį-pos 31 dienos turi sumokėti 1941 m. I pusmečio valstybinius, apskrities bei valsčiaus savivaldybinius žemės mokesčius tuktomis normomis, kurios buvo 1940 m. birželio mėn. 15 d.

Už tuos dvius, iš kurių buvo paimta žemė bus, tarybinės žemės reformos reikalams, žemės mokestis privalo būti pilnai sumokėtas šiuo budu: gavusieji žemės pagal buv. reformos nuostius, turi mokėti žemės mokestius už gautus plotus proporcingai rūšims to žemės plioto, iš kurio žemė buvo paskirta.

Valsčių savivaldybėms pavedama kuo skubiausiai išrašyti žemės mokesčiams įmokėti pareikšimus ir juos priėš mokėjimo terminą įteikti mokėtojams.

Valsčių savivaldybės, kurių žemės mok. knygos yra sunaikintos, jų murašai bei kitas reikalingas žinias turi gauti iš buv. paruošos įgaliotinių bei agentų, gi neturint ten žinių, skubiai susisiekti su apskr. Mokesčių Ins. pekcija.

A. Ramanauskas
Telšių apskrities viršininkas
Judzentavičius
Mokesčių Inspektorius

Vyksta miesto ir valsčiaus savivaldybių rinkimai

Gaunama žinių, kad pastaruosiuose dabartiniuose rinkimuose, kad kurie piliečiai bando suvesti sąskaitas su nepatinkamais asmenimis. Aiškumos įstaigos nurodo, kad vykdyti teisingai ir be kraštutinumų. Visi asmenys, kurie nuskalbu lietuvių tautai, bus nubausti valstybės teismo sprendimu. Nors teismo sprendimo jie nepabėgs ir gaus tai, ką nusipelnė.

Vilniaus bendradarbiams ir korespondentams

Redakcija dziaugiasi, kad bendradarbiu ir korespondentų skaičius kasdien vis didėja. Tačiau yra ir tokių korespondentų ir bendradarbių, kurie atsiunčia savo raštus, bet nurodo tik savo pavardės, vardo, ori adreso. Todėl mes raštų redakcija negali spausdinti. Prašome visada rašant nurodyti tikslius savo pavardę, vardą ir gyv. vietą. Tos pavardės bendradarbiams pageidaujant gali ir neblėti laikraščiy skelbimos, bet redakcija turi žinoti kieno raštą ji spausdina.

Telšių miestas tvarkosi

Telšių miesto savivaldybėje įsikūrė tvarkingų naujakimiečių. Gyventojai apgręžę dėmesį į įstaigų įvairiais, darbinai ir visai nesvarbiais, reikalais. Miesto savivaldybei teroka eksbilti imtis kategoriškų priemonių apsaugų miesto šiklį ir rūšiuotą tvarką. Tuo tarpu pasitikėjo tuttu savivaldybės yra ir tarnautojų klausimas, nes bolševikai nemaišiau tiesgsmų nikuomet ir nieko gero. Gyvenimą tuo geri sunku sutigauti, bet, todel darbo pasitalko nepaisydamas. Aktualus klausimas yra miesto savos statistymas. Tuo reikalu jau susirūpino ir aptiekos gyvybingai, todel tikėtinas kad bus sutvarkyta. Savivaldybė turi daug rūpesčio su tais, kurie yra globos, pašalpos reikalingi. Socialinės globos reikalams nieistas yra sunkiaistyga į rajonus, kotrievnam valsnui yra pasiskiria viena moteris, kurl turi rūpintis reikalingų gyventoją ne tik materialine, bet ir moraline globa. Aktualus tatp pat klausimo miesto be savininkų gyvojo turto skasimas: yra arkiių, karvių, vežimų ir t. t. Savivaldybė apskelbusi tokį turtą ir kviečia, kad tie, kas jį pakankamai. Taip pat rumaluoma gretai atsiprašinėti saudiugų savotiškumą įvairių stimatu: prieiną, mėšlo, popieriu ir t. t. Iš rusų palikta sutvarkyta savivaldybė muso pastarytų masinas atenizatiai, atmatoms vežimi ir t. vandeniai vežimi, gelvėnas laistyti.

Miesto burmistro pareigas dabar eina Baltas I. Pranas, o sekretorjo—Sidabras Simas. Buv. burmistras Mylimas iš vykio į Tautinę kitų svarbių pareigų perėmė.

Vykdyti teisimus savo nuožiūra draudžiama

Gaunama žinių, kad pastaruosiuose dabartiniuose rinkimuose, kad kurie piliečiai bando suvesti sąskaitas su nepatinkamais asmenimis. Aiškumos įstaigos nurodo, kad vykdyti teisingai ir be kraštutinumų. Visi asmenys, kurie nuskalbu lietuvių tautai, bus nubausti valstybės teismo sprendimu. Nors teismo sprendimo jie nepabėgs ir gaus tai, ką nusipelnė.

— Viršininkės mokyklos bus vadinamos gimnazijomis, pradinės vis progimnazijomis ekonominės — pradinėmis mokyklomis.

Konstrukcijos dėstytojai ir komisijos ir pareigų bei skiriai.

Visų lietuvių įstaigų mokytojams ir kitų įstaigų tarnautojų nuo atlyginimas mokamas kaip už darbo laiką. Pagal tarybinę tvarką išmokėti svarstai, skaitomi ir atlyginimą. Paskolos laikmenos neišskaitoma.

Kadangi dabar tiktasis prekybininkų, ruošiant pardavėjams kursus.

Adolfo Hitlerio mintys iš MEJN KAMPF

1. Kova prieš žydiškąją pasaulio bolševizaciją reikalauja aiškiai nusistatyti Sovietų Sąjungos atžvilgiu. Negalima velnią Belzabubu išvaryti (752).

2. Rusiškajame bolševizme mes turime įžvelgti mūsų gyvenamame dvidešimtame amžiuje žydijos dedamą pastangą pasiekti pasaulinės valdžios, lygiai taip, kaip kitais laikotarpiais to pačio tikslo jie siekė kitomis, bet esmiškai gimiiningomis priemonėmis (751).

3. Dabartinės Rusijos valdovai visiškai negalvoja garbingai sudaryti sąjungą ar ją laikyti. Neužmirština, kad dabartinės Rusijos valdovai yra krauju susitepę niekšingi nusikaltėliai — žmonijos atmata, — kurie, pasinaudoję patogiais santykiais, tragišką valandą užgrobė didelę valstybę, laukiniškai kraujo ištroškę išžudė ir išnaikino milijonus vadovaujančios jos inteligentijos ir jau bus greit dešimt metų, vykdo visų laikų žiauriausios tiranijos režimą. Neužmirština toliau, kad šie valdovai priklauso tautai, kurioje retu mišiniu bestialinis žiaurumas jungiasi su sukto melo gabumu ir kuri šiandien labiau, negu bet kada, tikisi esanti pašaukta savo kruviną priespaudą primesti visam pasauliui. Neužmirština, kad tarptautinis žydas, kuris dabar Rusijoj beatodairiškai viešpatauja, Vokietijoje mato ne sąjungininką, bet tokiam pat priespaudos likimui skirtą valstybę (750).

Rytai ir Vakarai

Tai du pasauliai, kurie visuomet skyrėsi savo religija, būdu, papročiais ir kultūra. Pabaltijo kraštai kelis šimtmečius svyravo tarp šių pasaulių, kartkartėmis patekdami rytų ar vakarų įtakai. Beveik kiekvienam bus žinoma, kad XIV ir XV a. lietuvių kunigaikščiai (Algirdas, Vytautas) mūsų valstybės sienas buvo praplėtę net iki Juodųjų jūrų. Kai kurie buvo priėmę Rytų religiją ir susirišę kraujo giminyste ir visiškai nutautėję ne tik patys ir jų šeimos, bet ir visi artimieji. Tos klaidos, kurias darė ano amžiaus kunigaikščiai, šiandien mūsų tėvynėj nebus. To meto kunigaikščiams daugiau rūpėjo praplėsti krašto sienas, kaip kelti vidaus kultūrinį lygį.

Plėsdami valstybės sienas į rytus, Lietuvos kunigaikščiai patys suprato, kad čia jie be retai apgyventų nekultūringais žmonėmis plotų neranda nieko artimo savo kraštui, neranda nieko kultūringesnio, ką galėtų pasisavinti lietuvių tauta. Ne vienas ano meto kunigaikščių, kaip Vytenis, Gediminas, Vytautas ir kt., stengiasi visokiais būdais suartėti su vakarais, stengiasi gauti iš ten žmonių, kurie atneštų mūsų kraštui kultūros lobyną. Dėka to, Lietuvoje pradeda augti miestai, keliai, amatai ir kt. Mūsų jaunimas veržiasi į vakarus, lanko aukštesnes mokyklas, apie kurias Rytai dar nesvajojo. Vakarų kultūra, lyg lengvas vėjelio dvelkimas, sruvena į mūsų kraštą, į mūsų tautą.

Šiandien baisi praraja skiria šių dviejų pasaulių kultūras. Komunizmas bus išnaikinta ir žmonės bus išlaisvinti iš žydų vergijos, tačiau turės praeiti ilga metų eilė, kol šiame krašte žmonės ims gyventi tikrai žmogišku gyvenimu. Lietuvių tauta nori gyventi ir kultūringai gyventi.

Tiesa, mūsų kultūrinis lygis, sulyginus su Vakarais stovi žemiau, bet mūsų tautoje yra šios kultūros skiepai. Jie tikrai išbujos, kai tik bus išnaikinti raudonieji rytų amarai, mes atsigausime lyg bevystą žiedai, vakarų rasos lašeliuose.

Pirmomis praeitų metų vergijos dienomis teko susidurti su vienu rusu, kuris, nešvariu pirštu valydamas nosį, pareiškė:

— Dabar mes jums kultūrą atnešėm! Žinoma, buvo aišku vien iš tų žodžių ir lydėjusių tuos žodžius judesių, kokią kultūrą, jis atnešė. Tenka stebėtis, kaip rytiečiai spėjo taip greit nusikratyti bet kokiomis žmogiškumo liekanomis ir savo kankinimo būdais pralenkti pikčiausią žvėrį.

Mūsų tautiečiams tokios rytietiškos „kultūros" tikrai mokintis neprisieis.

Iš viso lietuviams, kaip ir visoms Pabaltijo tautoms, Rytai su savo kultūra yra svetimi ir ji niekad pas mus negalėjo prigyti. Mes norime eiti su Vakarais, išvien, norime eiti su kultūringiausia vakarų tauta vokiečiais, kurie ne tik mus, bet ir visą Europą šiuo kryžiaus karu iš barbariško komunizmo „kultūros" amžinai išgelbėjo.

Kankinimai ir žudymai Rusijoj smarkėja

Stalino įsakymu raudonieji budeliai Rusijoj ir kitose bolševikų valdomose srityse diena iš dienos vis aštriau naikina gyventojus ir jų turtą.

Tose vietose, iš kurių vokiečių kariuomenės stumiami bolševikai turi trauktis, atsitraukdami žudo ne tik žmones, bet ir gyvulius — arklius, karves ir net vištas nuodija.

Ukrainiečiai bando sukilti

Ilgus metus kentę bolševikų priespaudą ukrainiečiai įvairiose krašto vietose bando sukilti. Bolševikų banditai juos ypač aštriai persekioja. Jau vokiečių kariuomenės paimtuose Lvovo, Lucko, Dubno ir kitų miestų kalėjimuose rasta po kelis tūkstančius žiauriausiu būdu nukankintų ukrainiečių patriotų. Čia buvę daug atsitikimų, kad norėdami išgauti iš tėvų jiems reikalingas žinias, bolševikai tėvų akyvaizdoje baisiausiai kankino jų vaikus. Taip rašo vienas Amerikos laikraštininkas, buvęs kankinimo vietose.

Kareiviai be šalmų ir be marškinių

Paimtųjų į nelaisvę bolševikų kareivių daugumas neturi nei šalmų, marškinių ir išviso atrodo ir jaučiasi nepaprastai skurdžiai.

Dėl „Ūkininko Patarėjo"

Visi buv. „Valstiečių Laikraščio" prenumeratoriai sumokėję prenumeratos mokestį, iki metų pabaigos „Ūkininko Patarėją" gaus be jokių primokėjimų kai tik pastarai pradės veikti. Naujieji prenumeratoriai, nenorėję bolševikiškos spaudos skaityti, užsisakykite atgimusį „Ūkininko Patarėją" Kaune, Daukanto g-vė 13, ir pas platintojus.

Visus platintojus platinusius „Ūkininko Patarėją" iki 1940 m. birželio 15 dienos prašoma ir toliau imtis to darbo.

Visi kas atvykstate į Kauną, grįždami atgal užeikite į „Ūk. Patarėjo" administraciją laikraščio pasiimti sau ir kaimynams.

Visi rašykite iš vietų „Ūk. Patarėjui".

Karas prieš Angliją

Nežiūrint plačių žygių rytų fronte, karas prieš Angliją vedamas vis didesniu smarkumu vandeny, ore ir žemėje.

Numušama daug anglų lėktuvų, bombarduojami kariniai taikiniai Anglijoje, vykdoma karo veiksmai šiaurės Afrikoje.

Lietuvos Raudonasis Kryžius atlieka didelį gelbėjimo darbą

Visų šventa pareiga jam padėti

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus patalpose nuo anksiaus ryto iki vėlaus vakaro vyksta nepaprastas judėjimas. Lietuvos Raudonajam Kryžiui teko platus darbas nuo pat pirmosios šių įvykių dienos. Bolševikų armija, nuo pirmo vokiečių smūgio pakrikusi ir pradėjusi galvotrūkčiais bėgti, paliko be jokios globos kai kurias ligonines su šimtais ligonių. Lietuvos Raudonasis Kryžius pasiskubino šias ligonines savo globon. Netrukus išsilaisvino politiniai kaliniai. Daugelis jų buvo vos gyvi ir reikalingi skubios medicinos ir kitokios pagalbos. Raudonasis Kryžius atėjo jiems pagalbon, nedelsdamas nė valandos. Tuo pačiu laiku užvirė partizanų kovos su bolševikais, pareikalavusios iš Raudonojo Kryžiaus skubaus ir gerai organizuoto rūpinimosi sužeistaisiais. Raudonasis Kryžius ir šiuo atveju padarė viską, kas buvo galima.

Šiuo metu Lietuvos Raudonojo Kryžiaus darbas yra dar labiau išplėstas. Prie Lietuvos Raudonojo Kryžiaus dabar yra suorganizuotas Nukentėjusiems nuo Karo Šelpti Komitetas. Šis Komitetas, būdamas tiesioginėje Raudonojo Kryžiaus žinioje, rūpinasi išvežtųjų į Sovietų Sąjungą ir šiaip dingusių mūsų tautiečių gelbėjimu, politinių kalinių globa, buvusių pionierių stovyklose vaikų globa, nukentėjusių nuo karo šelpimu ir įvairiais kitais reikalais.

Rūpinimasis išvežtais į sovietų sąjungą mūsų tautiečiais

dar tik pradėtas. Kaip žinome, bolševikai išvežė mūsų tautiečių labai daug. Nėra beveik nė vieno kaimo, iš kurio nebūtų išvežta kelios ar keliolika šeimų. Tačiau Raudonasis Kryžius neturi apie juos žinių. O neturėjimas žinių labai sunkina darbą. Kad ši kliūtis būtų pašalinta, dabar stengiamasi sudaryti tikslius išvežtųjų sąrašus, pakviečiant talkon tų mūsų tautiečių gimines, kaimynus arba pažįstamus. Išvežtųjų giminės, o kur jų nėra, kaimynai arba pažįstamieji prašomi reikalingas žinias suteikti nedelsiant.

Suteikiant žinias reikia nurodyti:

1. Išvežtojo pavardę, vardą, tėvo vardą, 2. Amžių, 3. Tautybę, 4. Užsiėmimą, 5. Kur tarnavo ir kokias pareigas ėjo 1940 m. birželio 15 d., 6. Kur tarnavo ir kokias pareigas ėjo išvežimo metu, 7. Buv. nuolatinę gyvenamą vietą (smulkų adresą), 8. Kurią dieną ir iš kokios stoties išvežtas, 9. Iš kur išvežtas, 10. Ar liko išvežtojo išlaikomų šeimos narių (tėvai, vaikai, vyras, žmona ir t. t.; kokio amžiaus), 11. Koks liko turtas ir kas jį globoja, 12. Ar gauta žinių kur išvežtasis apgyvendintas.

Žinias suteikęs, turi pasirašyti ir nurodyti savo adresą. Žinios turi būti siųstos į Lietuvos Raudonojo Kryžiaus išvežtiems į TSRS ir dingusiems politiniams kaliniams gelbėti sekciją, Kaunas, Laisvės Alėja 20 (telef. 23591).

Lietuvos Raudonasis kryžius patyrė, kad bolševikai išvežė iš Lietuvos ne visus mūsų tautiečius, kuriuos buvo suėmę ir pasiryžę išvežti. Gauta žinių, kad dalis suimtųjų, vežtų į Sovietų Sąjungą, pabėgo ties Naująja Vilnia. Jie kurį laiką slapstėsi ir dabar kai kurie jų atvyko į Vilnių, kad bevežant, pasitaikė pabėgimų ir kitose vietose. Be to, yra vilties, kad kai kurie transportai įstrigo pakeliui ir bolševikų buvo palikti. Lietuvos Raudonasis Kryžius dabar daro žygių susisiekti su svarbesniais kraštio centrais ir surinkti apie tai tikslesnių žinių. Iš Vilniaus žinių bus gauta greitu laiku.

Politinių kalinių globojimas

vykdomas toliau. Šiuo metu Lietuvos Raudonajam Kryžiui vien tik Kaune tenka globoti per 1.500 buvusių politinių kalinių. Dalį politinių kalinių priglaudė Kauno visuomenė. Tačiau daugumai jų pastogę turėjo parūpinti pats Raudonasis Kryžius. Be pastogės, Raudonasis Kryžius teikia jiems dar maistą, parūpina drabužių, avalinės ir stengiasi sudaryti galimybių pasiekti savo kilimo vietas.

Greitu laiku Raudonasis Kryžius ims globoti ir iš kitų kalėjimų išsilaisvinusius kalinius. Kad pagalba būtų įmanomesnė, prašoma ateiti talkon visuomenę. Visuomenė turi steigti politiniams kaliniams globoti komitetus ir negailėti drabužių ir maisto produktų. Raudonasis Kryžius beturi maisto bei drabužių išteklius visai menkus ir visuomenės paramos yra labai reikalingas.

Globodamas esančius politinius kalinius, Lietuvos Raudonasis Kryžius taip pat rūpinasi dar dingusiais be žinios politiniais kaliniais. Mūsų tautiečiai buvo suiminėjami visą bolševikų valdymo laiką. Buvo suimta dešimtys tūkstančių įvairios padėties asmenų. Apie kai kuriuos jų artimieji neturi jokios žinios nuo pat suėmimo minutės. Raudonasis Kryžius bando dabar aiškinti, koks likimas galėjo juos ištikti. Kad šis darbas eitų sėkmingiau, Raudonajam Kryžiui reikalinga apie visus dingusius kalinius tų pačių žinių, kaip ir apie išvežtuosius į Sovietų Sąjungą. Kalinių giminės ir artimieji prašomi jas siųsti Raudonojo Kryžiaus dingusiems politiniams kaliniams gelbėti sekcijai, Kaunas, Laisvės Alėja 20. Be to, prašomi visi Lietuvos savivaldybės tarnautojai ar jiems artimi žmonės, atvykę į minėtos Sekcijos būstinę gauti arba suteikti informacijų ir parvežti į savo punktus ankietas.

Nukentėjusių nuo karo šelpimas

Kaunas nuo bolševikų nedaug tenukentėjo. Tačiau kitose vietose, bolševikų gaujos pridarė baisios žalos. Taigi, nukentėjusių žmonių begalės. Daugelis jų yra atsidūrę ypatingai sunkiose sąlygose. Raudonasis Kryžius, rūpindamasis visais karo paliestais, ištiesia pagalbos ranką ir jiems. Tiems, kurių gyvenamas patalpas bolševikai sudegino, parūpinama pastogė. Daugelis jų maitinami. Sužeistieji yra gydomi ligoninėse ir ambulatorijose. Ypatingas rūpestingumas skiriamas nuo karo nukentėjusioms motinoms ir vaikams.

Bolševikai per visą valdymo laiką dėjo pastangų sunaikinti Raudonojo Kryžiaus veikimą ir pasigriebti galimai didesnę jo turto dalį. Tačiau tai jiems nepavyko. Raudonasis Kryžius įstengė išsaugoti didelius kiekius vaistų ir tvarstomosios medžiagos. Bet į Raudonojo Kryžiaus veiklą įeina ne vien tik medicinos pagalbos teikimas, o visokeriopa pagalba. Todėl yra svarbūs ir visi kiti ištekliai. O šie Raudonojo Kryžiaus ištekliai, kaip jau minėta, yra menki ir be visuomenės paramos jis vargu ar galės toliau verstis. Žinant kaip svarbi yra Raudonojo Kryžiaus veikla, reikia manyti, kad visuomenė nelikus kurčia ir jo pastangas parems gausiomis aukomis.

Kas mūsų laukė?

Lyg iš baisaus sapno pabudę ir pasijutę tebesą gyvi, šiandien jau galime pradėti susivokti, kas su mumis dėjosi dar prieš porą savaičių ir kas mūsų laukė dar už poros savaičių, jei staiga mus nebūtų išgelbėjusi Dievo malonė ir Vokiečių Armijos ginklas.

Čia peržvelgsime tik keletą stambesniųjų faktų, kaip nuo pereitųjų m. birželio 15 d. mūsų šalį į savo čiulptuvus pagavęs raudonasis oktopus (aštunkojis) sistemingai mūsų tautai pražūtį ruošė.

Jau pati priežastis, kuria prisidengę bolševikai sulaužė buvusias su Lietuva sutartis, ir užplūdo mūsų laisvąją žemę, visiems parodė, kad ne su gerais tikslais jie čia atsibrovė. Jau pirmieji „džiaugsmo" mitingai, kuriuos pagal Maskvos agentų direktyvas vykdė vietiniai bolševikų pazlakai, kiekvienam lietuviui parodė, kad čia yra vaidinama biauri komedija, siekiant kai ką įtikinti, kad jie čia yra „reikalingi". Tų raudonųjų „šventųjų" abrozų, kuriais greit buvo užversta visa Lietuva, ant baslių iškėlus nešiojimas ir garbinimas kiekvienam europiečiui sakė, kad čia vyksta ne europietiškas vaidinimas, o koks tai laukinis ritualas, kokie esti rengiami Afrikos glūdumose prieš pradedant kepti gyvo žmogaus auką žmogėdrų kanibališkai puotai.

Nenatūralus ir aiškiai veidmainiškas buvo visų tų nebaigiamų gyrimos ir pažadų tonas, turėjęs tikslą bukinančių nuodų dujomis apsvaiginti sunykimui ruošiamą lietuvių tautą. Kas nepamena visomis propagandos priemonėmis tvirtinimą, kad „u nas vsio jest" (mes visko turime), išskiriant Dievą, lašinius ir marškinius, kurių tie nelemti pagirūnai tikrai neturėjo. Kas pamiršo tas eibes pažadų pirmomis bolševikų invazijos dienomis, kad nuosavybė nebus paliesta, kad ūkininkams žemiau 30 ha žemė nebebus atimama, kad niekas nebus verčiamas eiti į „kolchozus", kad griežtai draudžiama ūkininkus pravardžiuoti „buožėmis", kad nubraukiamos visos žemės skolos, sumažinami mokesčiai, nemokamas mokslas ir tp., tuo tarpu kai dar pažadams nebaigus nuaidėti, viskas buvo padaryta kaip tik priešingai.

Baugus ženklas buvo ir tokie faktai, kaip patiriama iš Rytų Lietuvos, kad iš bolševikijos gilumos iki Lydos ateidavo tušti rusiški traukiniai, išmarginti plakatais ir reklamomis, esą juose gabenamas maistas „badaujančiai Lietuvai", bet prie Lietuvos sienų tie plakatai buvo nuimami ir iš Lietuvos tie patys traukiniai grįždavo atgal į Rusijos gilumą jau be jokių užrašų, bet pilni prikrauti lietuviškų grūdų, bekonų ir kitokių gerybių. Arba, bolševikijoje platinta propagandinė knyga apie Lietuvą „Litva", kurioje vaizduojamas Lietuvoje toks skurdas, jog esą tik penkiems šimtams žmonių tetenkanti tik viena pora batų ir žmonės gyveną didžiausiame skurde ir tamsybėje, tuo tarpu kai Lietuvos pramonės darbininkai buvo kamuojami amžinomis „soclenktynėmis" ir jų pagaminta gausi produkcija masiniai išgabenama į tą „visko pilnąją" bolševikiją.

Aišku, kad tokie veidmainiavimai nežadėjo nieko gero nei Lietuvai, nei lietuvių tautai.

Tad ką jie žadėjo? Kas laukė Lietuvos ir visų mūsų?

„Mums nereikalingi jūsų žmonės, nė jų meilė, mums reikalinga jūsų žemė, nežiūrint kiek kraujo ir ašarų tai kainuotų" buvę pareikšta Lietuvos „aukščiausios tarybos" delegatams Maskvos raudonosiose sferose. Štai kas laukė mūsų artimiausioje ateityje. Ir štai kaip prie to buvo einama.

Kada Lietuva nuo Vakarų Europos jau buvo atskirta 10 klm. platumo siena, per kurią netik pagalbos šauksmo niekas negirdėtų, bet nei paukštelis nebeperskristų, kada geriausieji patriotai ir veikėjai daugumoje jau buvo sugrūsti į baisiuosius bolševikiškus kalėjimus, kiti slaptomis išgabenti į Rusijos gelmes, įstaigos prigrūstos žydų ir iš bolševikijos plūstančių raudonųjų burliokų, kada visame krašte knibždėte pradėjo knibždėti nuožmūs čekistai ir visi mūsų žmonės sugniaužti teroro replėmis, —prasidėjo planingasis tautos naikinimo darbas. Pasipylė visa eilė nežmoniškiausių įsakų, kurių tikslas buvo sunaikinti mūsų žemės ūkį, pradedant pradžioje įsaku „buožėms" kaip tik sėjos metu atiduoti visus iki paskutinio grūdo ir dar tiek, kad niekas neišgalėtų atiduoti. Grūdų nepristatymas ir sėjos neatlikimas lygiai grėsė nuožmiausiomis bausmėmis—žemės atėmimu ir pačių ūkininkų išgabenimu į Sibiro ir Azijos dykumas, ir tai buvo nedelsiant vykdoma. Toliau sekė įsakai dėl pieno, mėsos, vilnų, bulvių ir naujo derliaus grūdų atidavimo jau nebe vien ūkininkams, bet ir tiems patiems mažažemiams, kuriuos taip apsčiai žadėta buvo globoti, ir tokiais beprotiškais kiekiais, kurių niekas nebūtų įstengs atlikti. „Tai tyčia taip ir suplanuota, kad niekas neįstengtų", kaip yra prasitarę kai kurie „zagotzerno" opričnikai. Iš visų neištesėjusių buvo žiauriausiomis priemonėmis paimami parašai, kad iki to ir to laiko nepristatęs reikalaujamų produktų kiekių „sutinku būti kaip sabotažininkas išvežtas kartu su kitais sabotažninkais".

Koks tas išvežimas buvo, šiandien su siaubu žino kiekvienas, kas pats das išliko neišvežtas...

Negana to. Naujausiai buvo išleistas dar vienas įsakas dėl žemės mokesčių, kuriuo turėjo būti paverstas „sabotažniku" kiekvienas ir toks, kuris visas kitas pyliavas kokiu stebuklu įstengtų atlikti. Taigi' visų tų pretenzijų tikslas" ir buvo „padaryti taip, kad visi ūkininkai iki pačių mažažemių būtų paversti „nevykdančiais įstatymų", apkaltinti sabotažu ir pašalinti nuo savo žemelės bei su visa šeima ištremti iš savo tevynės. O kol tas terminas prieis, visi, kas tik turėjo sveikas darbo rankas ir nors vieną arklį, turėjo savaitėmis eiti žiauriausią baudžiavą prie akmenų, rąstų vežimo, aerodromų statymo, kelių pylimo ir kt. darbų. Taigi prieš išvežant troškiuose kiauliniuose vagonuose; iš nelaimingųjų turėjo pirma būti atimtas paskutinis grūdas, mėsos, sviesto kąsnis, vilnos, jie dar turėjo padėti savo žudytojams įsistiprinti savo gimtojoje žemėje...

Vienomis žiniomis 75 nuošimčiai, kitomis žiniomis 80 nuošimčių lietuvių tautos žmonių turėję būti greičiausiu laiku sulikviduota ir ištremta pražūčiai, Lietuvoje paliekant tik žydus ir keliolikta nuošimtį tikriausiųjų bolševizmo pazlakų, o į ištuštėjusią Lietuvos žemelę prigrūsti barzdotų rusiškų „kolchoznikų" iš tolimiausių Rusijos užkampių.

Dar daugiau. Šiandien jau visiems aišku, kad visas tas mūsų tautos naikinimas buvo vykdomas pagal talmudistų „mokslą" — išnaikinti „gojus" ir jų žemę atiduoti „išrinktajai tautai". Dar daugiau šiandien žinome, būtent — kad mes ištisus metus buvome valdomi ir planingai prie išnaikinimo vedami tokių, kurie save galutinai parodė pirmosiomis karo dienomis žvėriškai nukankindami 73 kalinius vien Telšiuose...

Šiandien mums vel šviečia laisvės saulutė, nebe marinančioji Stalino „saulė", bet galvinančioji, mūsų laukus sodriu lietum drėkinančioji, mūsų dagą laiminančioji Apvaizdos saulė. Šiandien laisvi organizuojamės atstatyti ir auginti savo tėvų žemę, taip gausiai geriausių jos sūnų krauju apšlakstytą. Ir žinodami kas mūsų laukė, dabar žinome, ką turime daryti, kad per amžius tokios baisybės mūsų tevynės nebeaplankytų. Būdami amžinai dėkingi garbingajai Vokiečių Kariuomenei, mus paskutinėje valandoje išvadavusiai, būsime verti jos bendradarbiai, atstatant Vakarų Europos gyvenimą visoje išlaisvintoje savo teritorijoje.

Telšių Apskrities Ligoninėje

guli sužeisti 83 civiliai, 42 rusai belaisviai Ligoninės naujų patalpų statyba vyksta toliau — baigiama statyti. Jau pradėta vandentiekio įvedimai į visą ligoninę, nes ligi šiol buvo didelis vandens trūkumas. Numatoma dar šiemet statyti keletą smulkių pastatų. Ligoninė visą savo turtą nuo bolševikų išsaugojo. Yra žinių, kad bolševikai norėjo bėgdami ligoninę padegti, bet vietinėm jėgom buvo apsaugota.

Ligoninės direktorius yra p. dr. Plechavičius.

Laikinosios civilinės metrikacijos taisyklės

Išvijus komunistus — okupantus ir atstačius normalią tvarką, iškilo metrikacijos klausimas. Suprantama, kad visi komunistinės valdžios priimti įstatymai nustojo galios. Lygiai taip pat nebegalioja civilinės metrikacijos įstatymas. Bet šiuo metu visos metrikacijos knygos, kurios buvo parapijose, yra centralizuotos Telšių mieste registracijos punkte. Čia jos atskirai nebuvo tęsiamos, bet viskas buvo metrikuojama bendrose knygose.

Išskirstymas metrikacijos įrašų į parapijines knygas šiuo metu būtų labai sunkus ir neįmanomas. Todėl tenka prisiderinti prie esamos padėties ir civilinę metrikaciją tęsti toliau, derinant ją pačiam gyvenimui.

Metrikacijai vykdyti nustatomos šios laikinosios taisyklės, kol vyriausybės bus tuo reikalu išleistas įstatymas ar įsakymas.

I

Gimimų, mirimų ir santuokos aktų registracija vykdoma valsčių ir miestų metrikacijos punktų pagal ten esamas metrikacijos knygas. Gimimai turi būti įregistruoti ne vėliau dviejų savaičių. Mirimai turi būti įregistruoti per 48 valandas. Santuoka galioja tik ją įregistravus.

I. Pastaba: Santuoka laikoma taip pat teisėta, jei ji atlikta bažnytinėmis ar kurios kitos tikybos apeigomis. Tačiau tokia santuoka turi būti įregistruota metrikacijos punkte ne vėliau 48 valandų.

II. Pastaba: Tuoktis leidžiama asmenims, kurie nėra giminystės rišami ir asmenims, kuriems santuoka leidžiama Civil. Įstatymų X tomo. Tuoktis leidžiama vyrams — nejaunesniems 18 metų ir moterims nejaunesnėms 16 metų. Išimtys leidžiamos aukščiausios Lietuvoje bažnytinės ir civilinės valdžios.

II

Tikintieji laisvai gali atlikti visas bažnytines apeigas, susijusias su gimimais, mirimais ir santuoka.

III

Registruojant gimimus ir santuoką turi dalyvauti du liūdytojai, kurie pasirašo metrikacijos aktą ir liūdija santuokos teisėtumą. Surašant santuokos aktą turi dalyvauti susituokiantieji. Registruojant gimimą turi dalyvauti vienas kuris nors tėvų. Mirimam registruoti reikia pateikti medicinos gydytojo ar felčerio pažymėjimas.

Pastaba: Nesant gydytojo ar felčerio mirimo pažymėjimą gali duoti seniūnas, viršaitis ar burmistras.

IV

Visus metrikacijos dokumentus surašo, ir reikalui esant, išduoda valsčių, miestų ar apskrities metrikacijos punktų vedėjai.

Pastaba: Metrikacijos punktų vedėjus skiria miestų ar apskrities metrikacijos punktų vedėjai.

V

Atliekant metrikaciją ir duodant suinteresuotiems reikalingus dokumentus joks mokestis neimamas. Metrikacijos punktų išduoti dokumentai žyminiu mokesčiu neapmokami.

VI

Dokumentams antspaudoti paliekama punktų senieji antspaudai, išbraukiant juose „LTSR" ir „vykdomasis komitetas". Punktai gali naudotis valsčių 1940 metų birželio mėn. 15 dienos vartotais antspaudais su Vyčiu.

VII

Nusižengusieji šioms taisyklėms baudžiami pagal bendruosius baudžiamuosius įstatymus.

1941 m. liepos mėn. 8 d.

A. Ramanauskas,
Telšių m. ir apskr. Viršininkas

B. Antanėlis,
Telšių m. ir apskr. Prokuroras.

Žemaičių Elektrinių rajonui reikalingas prityręs **buhalteris**. Kreiptis į Telšių elektrinę.

Valgyklai reikalinga prityrusi **virėja.** Kreiptis į Žemaičių Žemės Redakciją

Aukoja nukentėjusiems nuo karo

Rainių mašinų trakt. stoties personalas nutarė tą sumą, kurią buvo priversti pasirašyti bolševikiškai paskolai pirkti, savo laisvu noru paaukoti nukentėjusiems nuo karo šeipti tokiu būdu, kad kiekvienas tarnautojas ir darbininkas skiria po 10 nuošimčių savo mėnesinės algos per 6 mėnesius, kol bus išmokėta visa aukojamoji suma.

Iš mūsų krašto

Telšiuose praeitą antradienį, VII. 8 d., turgus buvo didelis. Žmones privežė į turgų visokių produktų. Visur mieste pilna žmonių, visur gera nuotaika.

Varnių miestely nuo gaisro išliko nesudeginta tik Žarėnų g-vė, beveik visa Kaltinėnų g-vė ir Tverų gatvėj 3 namai. Mokyklos kampas taip pat sprogstančio sviedinio nuneštas. Miestelį padegė bolševikų kariai padedami vietos žydų ir komunistų. Abi bažnyčios išliko nepaliestos, taip pat išliko senieji vyskupijos rūmai.

Bolševikų nušauti lietuviai Barkus iš miestelio ir Butikis iš Šauklių.

Lieplaukė nedaug tenukentėjo. Sudegė miestely tik vienas trobesys. Labiausiai nukentėjo klebonijos ūkis: sudegė veik visi ūkio trobesiai su visu trobesiuose buvusiu turtu.

Ūkininkas Mikalauskas ir Petravičienė rusų nušauti. Apylinkėj yra keletas sužeistų žmonių.

Žem. Kalvarija. Vietiniai žmonės jau nuo pat karo pradžios rūpinosi sukliudyti bolševikų kariuomenei bėgti ir anksti sulikvidavo vietinius bolševikų valdžios pareigūnus. Bažnyčios turtą (ritualinį) išgelbėjo vietiniai partizanai. Dvasininkus butų išžudę, bet žmonės spėjo paslėpti. Kalvarijos partizanams padėjo veikti Barstyčių partizanai ir jau birželio 23 d. (pirmadienį) Kalvarijoj buvo iškelta lietuviška trispalvė vėliava.

Barstyčių partizanai pradėjo savo visą veikimą nuo VI. 23. ir tą patį rytą iškėlė tautišką vėliavą. Padėjo suorganizuoti tvarką ir Sedoje. Miestelis buvo nepaliestas.

Satėse partizanai ginkluotai veikė jau tada, kai mūsų brolius bolševikai vežė į vagonus išvežti į S S S R. Šiaip miestelis liko sveikas, žmonių aukų nėra, bet sužeistas partizanas Mingėla G., kurio šeima išvežta į SSSR.

Seda nuo karo nenukentėjo, bet vietos komunistai su žydais ilgai spyrėsi ir todėl per susirėmimą nekaltai nužudė keliolika geriausių vietos žmonių. Čia vyko susirėmimas tarp vietos komunistų—žydų, kurie buvo pasikvietę rusų kareivių į pagalbą, ir tarp vietos partizanų, kurie gynė savus žmones. Tautvėliava taip pat buvo iškelta VI. 23. iš ryto.

Ylakiuose vietiniai žydai parodė didelį nepalankumą atvykstantiems vokiečių kariams, buvo net sukų. Per susirėmimą partizanų su raudonaisiais žuvo V. Virockis.

Skuodas buvo padegtas vietinių žydų ir labai sunkiai apdegė.

Mažeikiai, Židikai, Pikeliai, Laižuva liko nepaliesti.

Kelmės miestas nuo karo visas sudegė. Liko tik bažnyčia ir vienas kitas namas.

Alsėdžiai Tai vienas anksčiau prisikėlusių Žemaitijos miestelių ir gražiai veikiančių Žemaitijos miestelių. Nors bolševikų jėgos pro Alsėdžius labai apsčiai traukė ir traukėsi ir prie pat miestelio buvo įsistiprinę, pasiruošę laikytis, tačiau ši grėsmė greit nuslinko ir miestelis bei apylinkės išliko nenukentėję. Valsčius ir partizanų šaulių gausus būrys, taip pat policijos nuovada įsikūrė dar antradienio vakare, bolševikams visais keliais tebeduzgiant. Žuvusių yra pora žmonių kaime, kuriuos vietinių niekšų atvesti nušovė bolševikai.

Alsėdžiuose visi, nuo ūkininkų iki darbininkų, stropiai budi savo atgautos laisvės sargyboje. Žmonės džiaugsmo pilnomis akimis bučiuojas, išgirdę, kad prasidėjo karas, kad Vokietija pradėjo išvadavimo žygį nuo aiškios pražūties, kuriai dauguma geriausiųjų valsčiaus ūkininkų ir šviesuolių buvo jau vietos komunistų pasmerkti.

Luokė Miestelis nuo karo nenukentėjęs, tik bolševikai pasitraukdami sudegino Dubiškių kaimo ūkininko Tumo daržinę ir tvartus. Iš žmonių rusai nušovė vieną jauną vaikiną ir sužeidė Bekertą, kurie jiems besitraukant važiavo dviračiais. Valsčiaus organai — viršaitis komendantas, šaulių būrys veikia. Iš Kauno grįžo 10 žmonių, kurie buvo bolševikų išvežti dar prieš gegužės 1 d. Prie Telšių nužudytųjų 73 politinių kalinių tarpe yra ir luokiškis ūkininkas Šalkauskas Česlovas iš Naujokų km.

Viešvėnai Miestelis nenukentėjo, tik vieno ūkininko trobą rusai uždegė ir buvo rastas užkastas jaunas vaikinas Jurevičius iš Pakapių, kuriam, turbūt, kartu nuskelta dalis galvos. Taip pat per susišaudymą užmušta keletas gyvulių. Bolševikų kariuomenės apylinkėje buvo daugybės bet vis nubėgo nebepridarę didesnių nelaimių.

Nerimdaičiai išliko sveiki, žiaurumų nebuvo. Yra susiorganizavęs veiklus šaulių partizanų būrys. Gyventojų išgąstis praslinko lyg koks juodas debesys ir visi spėję atsipeikėti smarkiai stvėrėsi darbo.

Gadūnavas taip pat nuo karo liko nenukentėjęs. Gadūnaviškių paskutinis išgąstis buvo ketvirtąją karo dieną, kai stambus bolševikų tankų dalinys buvo užsimaskavęs prie Pušies kalno ir atsukęs vamzdžius į Gadūnavo pusę. Bet po keletos valandų ir tie patys dingo, tik kitą dieną dar patraukė porą būrelių, kurie išsigandę klausinėjo kelio trauktis.

Žarėnai. Pereitais metais, įvykus bolševikiškai parceliacijai, kai kur žemė buvo suskaldyta sklypais visai neatsižvelgiant į tai, ar ūkininkas galės nors pakenčiamai ūkininkauti ant likusios jam normos. Kai kurie ūkiai liko visai be pievų, kas ateinančią žiemą pakenktų gyvulių ūkiui. Kai kur paimta visi rugiai, todėl nebegalėjo ūkininkas pasėti.

Šiauliai. Po karo audros Šiaulių miestas išlikęs visai sveikas. Yra sudegęs vienas didesnis namas miesto centre ir pora pakraštyje. Bet langai yra ištrūkinėję didesnėj dalies namų. Žmonės jaučiasi laisvi, visu smarkumu dedasi langus ir užtaisinėja kitus karo paliktus pėdsakus.

Liūdnesnis vaizdas išvažiavus iš Šiaulių Kuršėnų link. Kas kilometras vis dažniau guli „nenugalimosios armijos“ sudaužytas, sudegęs sunkvežimis, tankas, patranka, nutraukyti iš orlaivių mestų bombų telegrafo laidai, dažnai su visais stulpais, ir pakelėse neretai matai supiltą kapą. Bet žmonės jau po to yra atsikvošėję, ir keliais judėjimas yra visai normalus.

Tverai. Miestelis nuo karo smarkiai nukentėjo. Sudegė paštо, pieninės, kooperatyvo, bankelio pastatai. Liko tik pakraščiuose keletas namų ir mokykla, valsčiaus savivaldybės pastatai. Jau pradedama ant griuvėsių statyti naujus trobesius. Bažnyčia truputį nukentėjo nuo sviedinių ir varpinė smarkiai nukentėjo, bet nesudegė.

Palanga aivaduota iš bolševikų birželio 22 d. anksti rytą. Sudegė tik du namai, o šiaip visas miestas ir vilos liko tvarkoj. Į Palangą vasarotojai šiemet nebuvo leidžiami, buvo atvežtas tik vienas kitas komunistas. Buvo taip pat suvešta į stovyklas vaikų vadinamų „pionierių“ apie 2.000. Artimesniųjų vietovių lietuvių vaikai vietos lietuvių rūpesčiu jau išsiuntinėti pas tėvus, o tolimesnieji tebėra Palangoj globojami palangiškių. Buvę tos stovyklos vadovai „komjaunoliai“ ilgai tuos vaikus vedžiojo į šiaurę nuo Paingos, buvo net nuvedę į Latvijos teritoriją, bet paskui palangiškiai juos išgelbėjo ir paėmė savo globon.

Kartena nuo karo veik nenukentėjo.

Nukankintas Viekšnių Klebonas kan. J. Novickas.

Beatsitraukianti bolševikų kariuomenė trečiadienį nužudė senelį Viekšnių kleboną kanauninką J. Novicką. Drauge su vietos advokatu jis buvo nuvežtas į artimą miškelį. Sunkvežimy važiuodamas jis dar suteikė išrišimą sąmonės netekusiam advokatui. Miškely bolševikai senelį kunigą sušaudė ir apibadė durtuvais. Sekantį sekmadienį (VI. 30) viekšniškiai savo nukankintą kleboną iškilmingai palaidojo.

Bolševikų nužudyti kunigai.

Iki šiol turimais duomenimis beatsitraukiantys bolševikai Telšių vyskupijoj sušaudė du kunigu: Kuršėnų kleboną kan. V. Dambrauską ir Viekšnių kleboną kan. Novicką. Lankeliškiuose (Vilkaviškio vyskupijoj) žiauriai nužudyti trys kunigai: dr. J Dabrila, V. Balsys ir J. Petrika. Alytuje sušaudyti du kunigai, Skaruliuose ir Palomenėj po vieną. Tabariškėse (prie Kauno) pripuolamai nuo kulkos mirė dijak. Stulginskas, kilimo iš Ylakių.

Daugely vietų raudonieji kunigus tardė ir grąsė sušaudyti.

Viešvėnai. Š. m. liepos 2 d. klebonas nuo pat ryto mokė vaikus, tik apie 11 valandą pasigirdo trys — vienas paskui kitą dideli granatos sprogimai — antrasis sprogimas buvo su liepsna. Mat, vaikas, eidamas į bažnyčią, rado kelyje granatos kapsulį. Kadangi vaikas pavėluotai atėjo ir suoluose visos vietos buvo užimtos, todėl jis atsisėdo pasienyje kur jau sėdėjo keletas vaikų. Čia laike pamokų vaikas niekieno nepastebėtas pradėjo kapsulį čiupinėti ir įvyko sprogimas. Kadangi vaikas su kapsule sėdėjo atskirai, tai sprogimas kitų vaikų nesužeidė, tik jam pačiam koją įbrėžė, šalia sėdančiam antakį sutrenkė, gi sėdynėje pramušė skylę 3 centimetrų gilumo ir sieną apardė taip kaip su šratais.

Salantai. Nuo praūžusios karo audros Salantų apylinkė nieko nenukentėjo. Rusai jau suspėjo išbėgti sekmadienį. Valsčius apvalytas nuo raudonųjų išdavikų. Ūkininkai dabar su džiaugsmu eina dirbti į laukus, nes žino, kad dabar jokie Montvilai su Milašiais jų nebedraskys.

Prieš karą bolševikai Rusijon išvežė šiuos apylinkės gyventojus su šeimomis: Danilevičių iš Žeimių km., Lenkauską iš Skaudalių km., Baltušį iš Lėlinų km. ir Monkauską iš Šateikių. Anksčiau buvo išvežti mokyt. Bražiūnas ir C. Stankūnas iš Tūzų.

Šventosios uostas, kaip ir visi Lietuvos kaimai ir miesteliai, iki birželio 21 d. (šeštadienio) vakaro kentė baisųjį bolševikų čekistų terorą. Tečiau, būdami arčiau jūros, jis geriau nujautė oro permainą ir artėjantį išvadavimą, todėl naktį į sekmadienį veik niekas čia jau nebemiegojo. Ir neapsiriko. Penkiomis ryto jau išgirdo pirmuosius laisvės šūvius. Šventojoje buvusių žmonių smaugėjų — čekistų tarpe kilo neapsakoma panika. Visi leidosi bėgti pajūriais Latvijos sienos link. Išvadavimo kanonada sparčiai artėjo. Greit nuo Palangos pasirodė pulkai vaikų, kuriuos bolševikai ir žydai varėsi iš „pionierių“ stovyklos į Rusiją. Laimei, apie 8 val. atskrido vokiečių lėktuvas ir bematant iš jūros pradėjo pilti sviediniai į Būtingės miškuose pasislėpusius raudonuosius dalinius, kurie, lyg tarakonai iš užpečkio, pradėjo visomis savo patrankomis vežimi ir tankais grūsti lauk iš miškų ir skęsti smėlyje. Nieko netrukus narsioji vokiečių kariuomenė jau buvo Latvijos pusėje ir apsupusi bėgančius bolševikus, atėmė iš jų vaikus ir juos pačius bei visus vaikus grąžino į Palangą.

Šventosios gyventojai, pirmąją kanonadą išgirdę, entuziazmo pagauti, stvėrėsi darbo: bematant išgaudė savo čekistus ir vietos bolševikus ir 1 val. dieną sekmadienį uosto rajone iškėlė išlaisvintos Lietuvos vėliavas.

Šiandien Šventoji yra gražiai susitvarkiusi ir darbas bei ramus gyvenymas vėl grįžo į savo vėžes.

Kronika

—Vizitavęs parapijas J. E. vysk. Borisevičius pereitą sekmadienį (VII. 6) grįžo į Telšius. Kovą praleido Varsėdyj.

—Vyskupijos kūrija ir Seminarija persikėlė į savo senas patalpas.

— Pagerbiant nukankintus kalinius, reikėtų jų didžiulį kapą tuoj iš šalių apdėti žaliom velėnom, o viršų apsodinti gėlėmis.

— Gaivinant žemaičių kovas už savo laisvę, reikėtų Rainių miškely rastus kankinimo įrankius sudėti „Alkos“ muziejuj ir prie jų pastatyti bolševikų atvežtą Stalino statulą, kuri dabar dalimis išgriauta riogso Kūrijos laidaryj.

Redakcija kviečia kitus skaitytojus tuo klausimu pasisakyti.

Organizuojamas choras ir orkestras.

Telšiuose

Choro repeticijos vyksta gimnazijos patalpose nuo 20 iki 21 valandos šiomis dienomis:

Moterims: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais.

Vyrams: antradieniais ir penktadieniais.

Orkestro repeticijos daromos ten pat, tom pačiom valandoms: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais.

Prašome nesigailėti laiko ir savo laisvas valandas paaukot kultūringam darbui.

Padėka

Pil. Treimanui Ervinui, paaukojusiam „Žemaičių Žemės“ reikalams penkiasdešimt rublių, širdingai dėkojame.

Redakcija ir Administracija

Telšių miesto pirtis veiks penktadienį liepos 11 d. nuo 18-20 v. l. kariams, o nuo 20 val. civiliams.

Šeštadienį, liepos 12 dien. pirtis veiks nuo 13 val. ligi vėlybo vakaro ir skiriama civiliams gyventojams.

Plateliai Plateliai nuo karo beveik visai nenukentėjo, nes susirėmimas tarp rusų ir vokiečių teužtruko tik pusė valandos. Išbėgus rusams, šauliai ėmė saugot miestą ir valyti apylinkes nuo pabėgusių komunistų bei žydų.

Šių metų liep. 9 dieną atsirado pirmas numeris „Žemaičių Žemės“. Nors buvo atsiųsta apie 200 egzempl., bet gyventojai buvo taip ištroškę lietuviško laikraščio, kad bematant visus egzeml. išpirko. Su nekantrumu laukiame sekančio numerio.

Skaityk ir platink „Žemaičių Žemę“.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telšiai. 157. Kaikbanes valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 3 | Žemaičių aktyvistų laikraštis | 1941 m. liepos 15 d.

Sveikatos reikalais

Daug pas mus bolševikai kalbėjo ir mulkino žmones apie taip vadinamą nemokamą gydymą ir apsilpninimą sveiatovę. Priėš rinkimus, atsimenamę, buvo išleista plakatai, kur senukai jaukime kambaryje valgo dešras, sviestą ir skalbo laikraščius. Visa nok praktikoje kaip visa kita kas pas mus bolševikai darė taip ir su nemokamas gydymas buvo skaudus tyčiojimasis iš žmonių. Jų skiriamus sveikatos reikalams milijonus rijo pats sveikatos komisariatas ir kitos administracinės įstaigos o daugybe turnatojų, kurie dirbo bergždžią darbą: statinėjo ir vėl griovė įvairias sąmatas ir vertėsi kitu popieriu mu nieko bendro su gydymu ir žmonių sveikata neturinčia.

Daugumą piliečių nemokamo gydymo kortelių negaudavo, nes vis būdavo kuo nors bolševikams nusikalę: vieni nebalsavę taip vadinamose „demokratiškiausiuose pasaulyje" rinkimuose, kiti pilnavy neatvykę ir t. t. Neišdirstę ir tie, kurie gavo gydytis, nes susirgę jau gydėsi tik puse silpyginimo ir matiau Susirgus niekvienam leidavo sankt pinigėlius, kaip gausiausi save ir teėmą. Tad dauguma eidavo į darbą ir sirgdami, kad ir su aukšta temperatūra, bolševikams žmogus tai buvo gyvulys ar mašina — tiek naudingas kiek galima iš jo gauti ir tiek spausti. Nemokėti atlyginimo žmogui sustingus tai yra bolševikų išradimas, to nėra visam pasaulyje.

Dar didesnis pasityčiojimas tai pažadas aprūpinti senatvėje, nes gerausiai sveikatą bovo galima gauti apie 40 rb. mėnesiui pensijos ir it jų „gyventi" su šeima.

Gydytojai buvo perdaug bereikšmingas aparatas ir neturėjo suspėti visų sergančiųjų aptarnauti. Ligoninėse vietų trūko, svarbiausia vaistų nebuvo. Paskutiniu laiku nebuvo net reikalingiausių vaistų, nebuvo valerijono lašų, tarvies tauliu, kvinin, gipsinių, nekalbant apie kitus sudėtingesnius vaistus. Gerai būtų galėjus vicinolelis vaistas „Stalino tauliu".

Šalia žemės ūkio šiuo laiku „nenugalimai" bolševikų armijai su jų pakalinėm ir mūsų kraštui dviderasiniais, sveikatos reikalai stovi suskirpę padėtyje: nėra vaistų, daug gydytojų įtinėjo ir atsiduoja, tyliai gydytojai itšdėjo ar pasitraukė su savo tautiečiais į stovyklas, bodžiu saskant, trūksta ir gydytojo ir vaistų.

Vienok nė vienas protingas žmogus dėl to neturi nusiminti.

Juk dabar karas siaučia. Jaunų žmonės kareiviai, taip pat ir mūsų tvarduotojai, netenka kojų, rankų ar net gyvybių. Ir mūsų karas nedaug pareikalavo gyvybių, daugiausia nuvedė „tautų vado" Stalino beraš. Tat gėdą turi mums skųstis dėl menko pilvo suskaudėjimo, kad negalima tuojaus susilaukti gydytojo ir vaistų.

Su gydytojais' žydais mums reikia visam laikui atsisveikinti, nes ir tauta yra perdaug visai nenaudingi ir mūsų nereikalingi. Žydai komunizmą ligalvojo, žydai Rusijoj jaką komunizmo matuną, žydai Lietuvoje naudomenėlius sa gėlėmis sutiko, žydai bolševizmui Lietuvoje stabėjai paitiose pirmiesiose stotiose jo aukštiesiatse vietas, taipogi bolševizmas it plavinėjo geriausius mūsų kraštio žmones, žydai Čekistai kaitėjimuose ? kankino

Istorinės reikšmės mūšis prie Baltstogės ir Minsko

Vokiečių kariuomenė daugely vietų pralaužė Stalino linija. Paimtas Vilebskas. Vokiečių kariuomenė prie Kijevo vartų. Leningradas puolamas Peržengtas Dniestras.

Nepaprastai didelis, turįs didžiausių istorinės reikšmės, mūšis, kuris vyko dviejose vietose — prie Baltstogės ir Minsko, pasiekė viešku ten buvusio bolševikų armijų sunaikinimą. Vokiečiai paėmė daugiau 300.000 bolševikų ir tokio didelio ligi šiol pasmūgio bolševikų skaičius jau siekia poros milijonų. Taip pat paimta milžiniškas karo grobis: vokiečiams į rankas patėko tiglį ilgoje 12 d. dm. glau 7.000 bolševikų tankų, sunaikinta daugiau 4.000 dl. didžiųjų bolševikų patrankų.

Po to mūšio vokiečių kariuomenė daugely vietų jau prasiveržė pro Stalino liniją, nors jį buvo labai ilgus metus statyta ir kariuose vietose įtvirtinimai buvo daugiau 50 kilometrų plačiumo ruožu. Sumuštą bolševikų kariuomenė trankiasi vire frontu. Tie patys kareiviai, kurie taip nesėkmingai buvo vedami gauti Vokiečiją, atrodo labai išvargę, sunkiai ir dažnai bėga stgal visai neprodėjus pasitikimo, nors vadai ir jasko. Susidūrimo keliai, ypač geležkelių linijos.

Prasiveržusi pro Stalino liniją vokiečių kariuomenė pirmoj dalį jau išvadavo visą Besarabiją, perskėlė per Dniestrą ir įžygiuoja toliau. Iš Galicijos žygiuojanti kariuomenė jau pasiekė Kijevą, o nuo Minsko žygiuoją dalinisi jau nuįygavo kelyn į tylus daugiau 200 kilometrų. Vitebsko miestas vokiečių paimtas liepos 11 dien. Susmetę bonto daly vokiečių kariuomenė jau žygiuoja link Leningrado, praėjus pro Pskovo ežerą. Taipogi praėjo tyrą geležkelį, kuris bolševikai laike pirmesnės 20 metų. Bolševikai nesigina leisti gandus bbk vokiečiai pavarytų toonte nuodingąsias dujas. Vokiečių karo vadovybė pareiškė, kad vokiečiai kariuomenė jokiam karo žygy nuodingų dujų nevartojo ir tiame žygy nevartoja ir nemano vartoti. Matyt čia yra bolševikų sąmoningas melas norint patiems imtis šitokio dalyvio. Vokiečių karo vadovybė sapėja, kad jei bolševikų vadai įpirtų imtis šitokios karo priemonių, tuoiu atveju ir vokiečiai imtų ir pradeda naudoti dujas.

Ligšis Sibiro geležkelis jau nebevelsia civilių pasitraukimui. Matyt ir ten blogi reikalai.

Šiuosiuniu būdu politikaiinius, bydai yra pavartoję savo rankas prie rudens pabaigoje ir gyvenvietų, pagaliau žydai šaudė per langus į vokiečių kariuomenę ir mūsų gatvėmis. Tat su mosingom laisvinti palpiuosi su vietą yra žydų gyvybės kainuose, nes žydui rūpi pinigai, bet ne mūsų sveikata ir gyvybė.

Prašiu karo metu ir po karo tuo savo jegomis sveikatos reikalus pasitvarkysime.

Dabar rimtai susiigus reikia Telšiuose pasiekti, kur apskritos ligoninėje yra visų ligų specialistai, o čia galima gauti pirmaeilę medicinos pagalbą. Dar yra keletas tikrų gydytojų ir kitur, tad reikalui esant galima į juos kreiptis.

Gydytojas J. O.

Lietuvos atstatymo paskelbimas

Šiame numeryje dedame Laik.Lietuvos Vyriausybės deklaraciją, kuri buvo paskelbta Kaune š. m. birželio 23 d. Anksčiau jos paskelbti negalėjome, nes nebuvome gavę del suskaut. susirinkimo. Kitame numery įdėsime platesnį Laik. Nepriklausomos Lietuvos Vyriausybės žodį į tautą, kuris buvo paskelbtas Kaune š. m. birželio 25 d.

Čia pat dedame Lietuvių Aktyvistų Fronto Štabo atsišaukimą į lietuvių tautą, paskelbtą Kaune š. m. birželio 24 d.

Susidariusi laikinoji vėl naujai atgimstančios Lietuvos Vyriausybė šiuo skelbia atstatanti Laisvą ir nepriklausomą Lietuvos Valstybę.

Prieš viso pasaulio tyrąją sąžinę jaunoji Lietuvos Valstybė entuziastingai pasižada prisidėti prie Europos organizavimo naujais pagrindais.

Žiauraus bolševikų teroro iškankintą Lietuvių Tauta ryžtasi kurti savo ateitį tautinės vienybės ir socialinio teisingumo pagrindais.

Toliau cina parašai.

Vilnius, Kaunas 1941 m. birželio 23.

Viskas Lietuvai!

Raudonieji budėtiai, žiauriai kankinę mūsų kraštą, rodę savo drąsą prieš beginkles moteris ir vaikus, kurie dar ir dabar dūsta nuo trošku lio užkalnuose, šiuo metu siaubo apimti netvarkingai bėga...

Artėjo visų Lietuvos žemių išvadavimo valanda.

Vokiečių Tauta su savo šauniąja kariuomene išgelbėjo Europos kultūrą ir civilizaciją.

Ketvirtį šimtmečio siaubėjęs negirdėto šiaurumo raudonasis teroras sudužo į Vokiečių kariuomenės ir Tautos ryžtingumą ir tvirtybę.

Broliai Lietuviai! Imkitės ginklo ir padėkite vokiečių kariuomenei kraštą vadavinto darbe.

Neatsiliepkite į bolševikų mobilizacinius šaukimus ir slėpkite nuo jų maistą, pašarą, gyvulius.

Nedelskite padegindami ir naikinti turtą! Saugokite įrankius, kenkite raudonieniesms okupantams kaip ir kur galėdami.

Su pasitikėjimu ir dėkingumo džiugsmu sutikite žygiuojančią Vokiečių kariuomenę ir teikite jai visokeriopą paramą.

Tegyvuoja draugiškiausi ryšiai su Didžiąja Vokietija ir jos Vadu Adolfu Hitleriu!

Tegyvuoja laisva ir Nepriklausoma Lietuva!

VISKAS LIETUVAI

Pasirašė

Lietuvių Aktyvistų Fronto Štabo Viršininkas įgaliotas

Leonas Prapuolenis

Paleidžia bolševikus

Paimtuosiuose į nelaisvę bolševikų kareiviuose, kurie jiedu esą tikri atsiteisėjai, vokiečių kariuomenės vadovybė įsakė paleisti vykti namo.

Iš vokiečių nelaisvės, Pasvalio rajone, paleista daugiau kaip milijonas prancūzų karo belaisvių, kurie buvo patekę perpilnas metais. Tai vpatingo kilnumo laikas, nes tokios salygos nepasireiškia paprastai bet kuriame kare.

Tautiečiai, atsargos kariai!

Prie Telšių Karo Komendantūros organizuojama kariuomenės kuopa. Gal tai bus užuomazga vieno iš Žemaičių pulko.

Į šią kuopą priimami visi tarnavusieji kariuomenėje ir gerai atestuoti vietos šaulių organų ir policijos, turintieji 30 metų. Metų atžvilgiu gali būti daromos išimtys ir iki 33 m., jei vyrai energingi, darbštūs. Pageidautina nevedę.

Kuopa gyvens ir tvarkysis grynai kariškais pagrindais. Ji bus naudojama apsaugos reikalams apskrityje. Kariai bus aprūpinami maistu, rūbais ir atlyginami: eiliniai iki 50 rub., puskarininkiai daugiau.

Į kuopą priėmimas vykdomas vietos šaulių būrių bustinėse, o Telšių mieste Šaulių Rinkt. Štabe. Šaulių būrių vadai gerai atestuotus ir priimtus vyrus su užpildytomis anketomis prisiunčia į Šaulių Rinkt. Štabą 16-17 dienomis prieš piet, parūpindami jiem atvykimo priemones.

Šaulių būrių vadams įsakau per seniūnus tuojau paskelbti šias informacijas visiems gyventojams, o visus jaunuolius kviečiu į tautinį darbą nežiurint savo asmens reikalų. Tebūna kuriamos Naujos Lietuvos uždaviniai mums pirmos eilės.

Visus tautiečius ūkininkus kviečiu aukomis paremti šį besikuriantį kariuomenės dalinį, nes jis yra kuriamas Jūsų ramybei saugoti.

Šaulių Rinktinės Vadas

Grįžta politkaliniai ir ištremtieji

Raud. Kryžius gavo žinių, kad daugelis ketvirtojo skyriaus politinių kalinių ir išvežtųjų į S S SR yra Minske, kuris jau vokiečių rankose. Yra nemaža ir tokių, kurie nepasiekė Minsko.

Tie išvežtieji yra išsisklaidę ir visais keliais stengiasi sugrįžti į savo gyvenamas vietas. Jiems visur didelę paramą teikia vokiečių kariuomenė. Raud. Kryžius šiuo metu siunčia auto ir kitokiais būdais rūpinasi jų pargabenimu iš Minsko.

Į Kauną jau atvyko grupė buv. politinių kalinių ir .deportuotųjų, kuriuos bolševikai gabeno Rusijos gilumon. Daugiausia pasitaiko politinių kalinių, kurie buvo atvežti į Minsko kalėjimą. Pasirodo, kad ten atvežė tuos kalinius, kuriuos birželio 22 d. čekistai išvežė iš Kauno kalėjimo. Atvykusieji pasakoja šiurpių dalykų. Kaliniai iš Minsko buvo atvaryti į Červinę, 80 km. už Minsko. Pasirodžius vokiečių lėktuvams, čekistai guldavo į griovius, o kalinius palikdavo ant kelio. Bent kiek nukrypstančius nuo kelio ar nuilsusius vietoje nušaudavo. Už Červinės suimtuosius čekistai ėmė masėmis šaudyti. Suspėję paspruktį į krūmus ar apsimetę nušauti išsigelbėjo. Apskritai, suimtuosius išgelbėdavo vokiečių aviacijos bombardavimai. Prasidėjus panikai, jie bėgdavo. Yra pabėgusių iš vagonų Oršoje. Viena mergaitė iš Mažeikių pasakoja, kad ji pabėgo iš sunkvežimio netoli Minsko prasidėjus kovoms. Tikras išgelbėjimas atėjo vokiečiams paėmus Minską. Pats Minskas smarkiai sudaužytas. Paskirus bekeliaujančius sučiupdavo bolševikai ir laikydami juos vokiečių parašiutininkais, norėdavo šaudyti. Per didelį vargą išsilaškindavo. Bėgantiems teko matyti begalinį kolchozininkų skurdą. Yra 5 metus nemačiusių cukraus. Bolševikų armija nepaprastai pakrikusi. Kareiviai nemato jokio tikslo kovoti ir pasiduoda. Iš vagonų pabėgusieji pasakoja, kad jie negaudavo jokio maisto bei vandens. Bėgant teko net varles valgyti. Iš išsigelbėjusių kauniečių yra ir prof. Ig. Končius.

Bolševikinis žydinis tautų nuodijimas

MEIN KAMPF mintys

Rasiškai grynos, savo kraujo prasmę suvokiančios tautos, žydas niekada negalės pavergti. Jis mūsų pasaulyje amžinai liks tik bastardų (maišytinių tautų) viešpats.

Todėl jis planingai bando rasės lygį nusmukdyti atskirų jos narių nuolatiniu nuodijimu.

Politiškai jis betgi pradeda demokratijos mintį pakeisti proletariato diktatūros mintimi.

Organizuotoje marksizmo masėje jis rado ginklą, kurio jam nebeteikia demokratija ir kuris — jos vietoje leidžia brutaliu kumščiu tautas pavergti ir valdyti.

Planingai jis dirba revoliucinio darbą dvejopa linkme: ūkine ir politine.

Tautas, kurios užpuolimui ryžtingai iš vidaus priešinasi jis, savo tarptautinių įtakų dėka apsupa priešų tinklu, kursto į karą ir pagaliau, jei būtina, dar mūšio laukuose kelia revoliucijos vėliavą.

Ūkiškai jis tol siurbia valstybes, kol socialinės institucijos pasidarančios nerentabilingos, išjungiamos iš valstybinės įtakos ir pajungiamos jo finansinei kontrolei.

Politiškai valstybei neduoda jis išsilaikymo priemonių, griauna kiekvienos tautinės saviteigos ir gynybos pagrindus, naikina tikėjimą, vadovybę, niekina praeities istoriją ir visa, kas tikrai didu, murkdo į atmatų griovį.

Kultūriškai jis užkrečia meną, literatūrą, teatrą, iškreipia natūralų skonį, suniekina visas grožio ir didingumo, kilnumo ir gėrio sąvokas ir taip žmones nutraukia į prakeiktą niekšybės būvį.

Religija tol daroma juokingu dora skelbiama atgyventu dalyku, kol krinta paskutinieji tautybės kovos dėl būvio pagrindai.

Tada prasideda didžioji, paskutinioji revoliucija. Kai žydas pasiekia politinę valdžią, jis numeta paskutinius, dar nešiotus uždangalus. Demokratinis tautinis žydas išvirsta į kraujo žydą ir tautų tironą. Per trumpą laiką jis bando išnaikinti tautinius inteligentijos nešėjus ir tautas, netekusias natūralios dvasinės vadovybės, pribrandina ilgos priespaudos vergų likimui.

Baisiausias šios rūšies pavyzdys — Rusija, kur žydas tikrai fanatišku žvėriškumu, net nežmoniškais kankinimais išžudė ir badu išmarino trisdešimt milijonų žmonių, kad saujelei žydų literatų ir biržos banditų patikintų didelės tautos užvaldymą.

Bet galas nėra tik žydo prispaustų tautų laisvės galas, o taip pat galas ir paties tautų parazito. Mirus aukai, anksčiau ar vėliau miršta ir vampyras (357—358).

Bolševikai išnaikino 32 milijonus žmonių

Vokiečių agentūra D. a D. surinko statistikos žinias, iš kurių matyti, kad per 23 su viršum savo valdymo metus bolševikai išnaikino daugiau 32 mil. žmonių. Apie 20 milijonų mirė iš bado, kuris du kartu siautė bolševikų valdomose žemėse, o kiti buvo įvairiausiais būdais raudonųjų kraugerių išžudyti, nukankinti. Viso išnaikinta 32.16.396 žmonės. Tiek aukų turėjo padėti Rusijos ir kitų su ja surištų tautų žmonės ant bolševikų „rojaus“. Į tą skaičių, žinoma dar neįeina tos aukos, kurias spėja padaryti šie plėšikai dabar artindamiesi į savo viešpatavimo galą.

Anglų — sovietų sutartis

Praeitą sekmadienį, VII. 13., buvo paskelbta, kad Maskvoj anglų atstovas pasirašė su bolševikų valdžia sutartį bendrai kariauti prieš Vokietiją. Tokiu būdu išsigimę anglų vadai galutinai išdavė Europos reikalus ir tapo sąjungininkais biauriausio Europos priešo — bolševizmo. Žinoma, praktiškai į karo eigą tas jokios įtakos neturės ir negali turėti.

Bolševikų tikrovė ir propaganda

Bolševikų tikrovė yra labai žiauri. Metus nešę bolševikų jungą ir pamatę jų veidą ir širdį, pakankamai tuo įsitikinome. Kokia ta bolševikų tikrovė? Kokia ta bolševikų „laiminga šalis“ ir „geriausia pasauly santvarka?“

Per dvidešimt su viršum metų bolševikai savo gyvenimo tikrovę nuo pasaulio slėpė. Nuo vakarų valstybių savo „laimingą šalį“ jie buvo atsitvėrę tankia durtuvų siena, pro kurią neturėjo nė pelė praįsti. Vakarų valstybių spauda, filmai, prekė, vaistai tai „laimingai šaliai“ buvo nereikalingi, kad gyventojai ne pamatytų, kokia iš tikrųjų yra ši „laiminga šalis“ atsilikusi ir kokia baisi yra jos gyvenimo tikrovė ir pagaliau, kokia dirbtina yra jos propaganda.

Religijos filozofijos knygos iš knygynų ir iš apyvartos išimtos, „didžiojoj tėvynėj“ turėjo pakakti marksizmo ir leninizmo. Bolševikų mokslininkai savo mokiniams duodavo iš tų knygų klaidingas citatas, tų citatų niekas negalėjo patikrinti, nes originalai buvo neprieinami. Pas mus knygos taip pat buvo perkratomos ir visos nepageidaujamos iš rinkos ir iš knygynų išimamos.

Bolševikai bandė sukurti savo agitacinį filmą, savo marksistinę literatūrą, savo meną ir t. t. **Rašytojams ir šiaip meno kūrėjams buvo įsakyta užsidaryti kabinetuose, nežiūrėti į gyvenimą, pasiskaityti marksistinės literatūros — ir kurti. Todėl bolševikų filmai visi nukalti ant vieno kurpalio, filmuose vaizduojami tipai nudriskę, gyvenimas skurdus. Knygos taip pat vieno turinio. Visa tai buvo daroma tam, kad žmonės nežinotų, koks gyvenimas yra kitur ir kad negalėtų jo palyginti su tuo pragaru, kuriame gyveno bolševikų pavergtos tautos.**

Valdžia „savo autoritetą“ palaikė teroru, gązdinimais, kankinimais, žudymais iš pasalų. Pilietis vakare guldamas nebuvo tikras, kad rytą atsikels sveikas ir gyvas, nes dažniausiai naktimis siausdavo čekistai. Žmones suiminėdavo be jokios kaltės pagal iš anksto padarytą planą, nes į žmones žiūrėjo kaip į daiktus ir jautėsi galį su jais daryti ką nori. Grūdo juos į kalėjimus, nežmoniškai kankino, žudė. Gyvenimas buvo netikras, kiekvienas jautė ant savo galvos pakibusią teroro rykštę, kuri plakė vyrus, moteris ir vaikus.

Tuo tarpu bolševikų propaganda skelbė, kad „laisvoj šaly“ visi turi didelę laisvę, visi gyvena ramiai ir gražiai ir „jie nežino tokio kito krašto, kur taip laisvai kvėpuotų žmogus...“ **Vykdydami krašte kruviniausio tiranizmo rėžimą, bolševikai skelbė nešą tautoms laisvę, iš sivadavimą iš kapitalizmo kapitalistų vergijos, nešą lygybę kultūrą, šviesą.**

Darbininkams ir tarnautojams atlyginimą bolševikai „pakėlė“ kokiu trečdaliu ir tą taip išreklamavo, kad rodos kiekvienas darbininkas turėjo kapitalistu virsti, o pragyvenimą pabrangino kokią penketą kartų. Lyginant darbininko uždarbį su pragyvenimo išlaidomis, matome, kad tokio skurdaus atlyginimo savo darbininkams nemoka jokia valstybė ir neengia jų taip joks kapitalistas. Darbininkai nuplyšę nuskurę, nes rūbai labai brangūs, o uždarbio pakakdavo tik maistui.

Bolševikai skelbėsi užtarią darbininkus, bet engė juos nežmoniškai, atlygindami beverčiais pinigais. O kaip atrodė darbininkų masė — kolchozininkai, kuriuos matėme prie viešų darbų (aerodromuose ir kitur?) **Tai dvikojų gyvulių banda, užuita ir įbauginta, be minties ir laisvo žodžio, be jokio kultūrinio išauklėjimo, be pakenčiamo rūbo ir maisto. Pasibaisėjimas.**

Visus sugebančius organizuoti darbą bolševikai laikė išnaudotojais, eksploatatoriais. Taupių ir sąžiningų žmonių, net ir darbininkų, santaupas net ir kruvinu prakaitu uždirbtą per eilę metų turtą atėmė. O tie, kurie gyveno išlaidžiai, girtuokliavo, netaupė, valkiojosi nudriskę — tie buvo savo žmonės. Pavyzdingi ūkiai turėjo būti sugriauti, o darbštūs ūkininkai paversti valkatomis. Visų kultūringų šalių skiepytas savo jaunimui ir piliečiams dorybes — darbštumą, taupumą, sąžiningumą — bolševikai neigė, atimdami iš privačių asmenų nuosavybę ir darbo iniciatyvą. **Visi darbštūs ir pavyzdingi žmonės buvo pasmerkti ir pravardžiojami.**

O bolševikų reklama gyrė stachanoviečius, juos propagavo. Tačiau gyvenime tie stachanovietiški darbai pasirodė netinkami ir juos visus tekdavo perdirbti per naują ir be reikalo sugaišti daug laiko. Reklama pūtė darbo našumą, visos įstaigos sirgo statistinėmis žiniomis ir procentais, tačiau tai buvo daroma tik todėl, kad būtų paslėpta visa bolševikinio ūkio ubagystė. Kolchozas ragočių bandą vienų metų laike pakėlė 100%! Spauda triumfuoja. Jei tokiu tempu eis, tai kas bus po keletos metų! O tikrovėj buvo taip: kolchozas turėjo vieną karvę ir dabar ta karvė atvedė veršį...

Lietuvių tauta iš esmės yra darbšti, sąžininga ir taupi. Labai visus klaidino ištisos metų tirados — bolševikiška propaganda. Politrukai ir visi įbauginti kareiviai nuolat kartojo, kad „pas mus geriau...“ O kas geriau — nežinojo. Žmogų pažinsi iš jo rūbų, sako priežodis. Mes bolševikus ir ypač bolševikes pažinom tikrai iš tų skurlių, kuriais apvilktos atvažiavo...

Pergyvenę nepaprastos tiranijos kruviną laiką, pamatėme tikrą bolševikų gyvenimo tikrovę ir supratome, kokia melaginga buvo jų propaganda.

Šiandien Lietuvoj nėra žmogaus, kuris trokštų tos dvasios ir kūno vergijos, to kruvino teroro, tų aziatų kankinimų, tų vežimų uždaruos vežimuos.. ir to skurdaus gyvenimo, kuriuo jau tiek metų gyveno 180 milijonų žmonių. Visi kaip vienas esame pasiryžę vakarų kultūros tautų šeimoj kurti laimingą savo tautai ateitį glaudžiame ryšy su artimuoju savo vakarų kaimynu kultūringaja Vokietija.

Apvalyti lietuvių tautą nuo grybo

Prie lietuvių tautos kamieno jau iš seno yra prisiplakusių parazitų, kurie čiulpia lietuvių kraują, nekartą sudaro sąlygas būti apkrėstiems ir nepastebimai nuodija lietuvių tautos dvasią rasinio išsigimimo ir tragiško su tikrove nesusiderinimo daigais. Tie prisimetėliai yra žydai, ekonominės siurbėlės, burliokai rusai, vagiliavimo bei tamsumo lizdas, ir baudžiavinio palikimo ponija su jų varšuviniais kolegomis kolonistais bei atbėgėliais. Pastarieji — yra mūsų ekonominio gyvenimo stabdžiai, mūsų tautinės kultūros ignoruotojai, visokių diversijų rengėjai ir panikos bei neramumų šaltinis.

Visų šių grupių narių nėra daug, tačiau jos, būdamos mūsų tautitinių pastangų mobilizacijos atvirkštinė jėga, visais laikais kaišiojo basiius į mūsų ekonominio ir kultūrinio gyvenimo sritis. Jos prieš mus veikė ir veikia tai pavieniui, tai atskiromis sritimis pasiskirčiusios, dažniausiai užmaskuotu būdu, slaptai. Bet tos grupės yra ne kartą metusios kaukę ir stojusios į atvirą opoziciją. Atsiminkime tik tų grupių veiklą 1918 — 1920 m. Nepriklausmybės kovų metu, prieš 1926 m. perversmą, 1938 m. lenkų ultimatumo laiku. Viską vainikavo tų grupių antilietuviškoji veikla praėjusios raudonosios bolševikų okupacijos metais, kada tos trys grupės veikė sutartinai (plg. Vilniuje pastaruoju metu varytą sutartinę antilietuvišką akciją).

Žydų praeities ir dabarties „nuopelnai" mūsų ekonominiam gyvenimui, mūsų tautinėms pastangoms, mūsų tautos moralei yra tokie žymūs, tokie akivaizdūs, kad vien to užtenka teisingo atlyginimo vardan išsiųsti iš Lietuvos visus žydus į Birobidžaną (žydų autonominė sritis Mandžiūrijoj, Sovietų Sąjungos ribose) arba suvaryti į liublinišką getto, kur šie patentuoti išnaudotojai valgytų savo kruvinu prakaitu užsidirbtą duoną.

Ligi bolševikiškosios okupacijos jie, valdydami prekybą, pramonės įmonių daugumą, būdami apkėtę miestų centrus ar amatus, mūsų ekonominiais syvais pampo. Tačiau jų veikla pasiekė zenitą, kai bolševikai, suvalstybindami privatines įmones, žydus įjungė į valstybinį aparatą ir partinių, komjaunuolių, komisarų, profsąjungų veikėjų bei artelių vadovų pavidalu juos padarė svarbiausiuoju viso rėžimo ramsčiu. Taip jog mes, dabar vertindami mūsų tautos praeitųjų metų griovybos darbą, esame priversti kalbėti ne apie internacionalinį komunizmą, bet apie žydiškai rusiškąjį bolševizmą.

Todėl už pastangas lietuvių tautinę kultūrą niekinti, už iš pasalų nudobtų partizanų kraują, už sušaudytuosius ir kalėjime kankintuosius, už tūkstančių deportuotojų nelaimes ir galvas Lietuvos žydai turi atsakyti. Negana juos eliminuoti iš valstybinio gyvenimo, bet gal bus galutinai išspręstas jųjų likimas jie, kad veltui nevalgytų mūsų krašto duonos, nieko nedelsiant turi būti suvaryti į darbo kuopas prie viešųjų darbų, kad bent dalimi prisidėtų prie atstatymo to, ką raudonieji jų dvasios tėvai jų pačių rankomis yra sunaikinę.

Panašiai spręstinas ir burliokų klausimas. Jie nėra mūsų krašto gyventojų organinė dalis, o kolonizacijos tikslais ištisais kaimais mūsų tėvų prakaitu aplaistytoje žemėje įkurdinti buvę aršiausi carizmo siautėjimo metu lietuvių engėjai, rusai kolonistai. Jie yra tamsiausias mūsų kaimo elementas. Iš jų dauglausia išeidavo įvairaus plauko nusikaltėlių, visokių rūšių diversantų. Paskutiniuoju metu jie šalia žydų buvo uolūs rusiškojo bolševizmo tarnai ir lietuvių ėdikai. Kaip jie ištisais kaimais buvo įkurdinti, taip dabar ištisais kaimais turi perleisti žemes tiems kurie nuo amžių jas dirbo, — iš jų išvarytiesiems lietuviams mažažemiams ir bežemiams.

Tolygios išeities tektų ieškoti likviduojant baudžiavinės ponijos liekanas ir sutvarkant per paskutiniuosius du dešimtmečius iš Lenkijos gilumos atkeltuosius kolonistus ir Lenkijos žlugimo metu mūsų krašte atsiradusius atbėgėlius. Retas buvusiųjų dvarininkų ar smulkesnio kalibro šlėktų sugebėjo įsijungti į mūsų krašto pastarųjų metų kultūrinio bei ekonominio gyvenimo ritmą. Jie nesugebėjo suprasti mūsų tautinių aspiracijų, nepajėgė susiartinti su mūsų tautine kultūra, savo dvasia jie liko mums visai svetimi O ekonomiškai daugumas buvo toli pralenkti ne vieno vidutinio ūkininko, nors valdė, palyginti didelius gerlausios dvaro žemės centrus. Jų mums gaila, nes jų daugumas yra mūsų garbingosios praeities milžinų tiesioginiai palikuonys. Jų mums gaila ir kultūriškai, nes jie galėtų būti gerųjų aristokratinių ypatybių mūsų tautos skleidėjai. Bet jie jau seniai kultūriškai mūsų tautą išdavė, o dabar daugumas morališkai ir fiziškai yra degeneravę, todėl Naujoji Lietuva gali jų drąsiai atsižadėti.

Lenkų atbėgėlių ir paskutiniųjų dviejų dešimtmečių kolonistų klausimas yra visai aiškus, — turi būti išspręstas, kaip jį išsprendė Didžiosios Vokietijos Fuehreris Danzigo koridoriuje ir gretimose srityse: jie turi būti grąžinti ten, iš kur yra atvykę.

Žydai, burliokai rusai, baudžiavinės ponijos likučiai ir lenkai kolonistai bei atbėgėliai yra mūsų tautos grybas, kurį reikia kuo greičiausiai išpiauti. Jau užtenkamai turėjome laiko įsitikinti jo stabdančiu ir mūsų tautos dvasią nuodijančiu veikimu. Daugiau tiesioginiu ar netiesioginiu būdu varomo griovybos darbo mes negalime leisti. Mums įsijungiantiems į Naujosios Europos statybą, prieš akis stovi didžiuliai uždaviniai, reikalauja visų tautinių jėgų ko darniausio sutelkimo. Todėl vardan šviesios ateities tegyvuoja laisva lietuvių tauta, apvalyta nuo jų nuodijančio grybo!

(Iš „Į Laisvę" Nr. 11)

Ūkininkų ir naujakurių žiniai

Žemės valdymui ir pasėliams normuoti, pagal valdžios organų paskelbtus nuostatus, nustatoma ši tvarka.

Ūkių savininkai, kurie prieš žemės nacionalizaviamą turėjo nedaugiau 50 ha žemės, visus savo pasėtus žiemkenčius ir dobilus, patekusius į naujakurių sklypus, gali patys nusipiauti. Savininkai gi, kuriems priklausė žemės daugiau kaip 50 ha, žiemkenčių ir dobilų gauna su dirbančiais ir besikuriančiais savo sklypuose naujakuriais proporcingai valdomiems plotams, imant už pagrindą savininko normą 50 ha.

Šie dėsniai liečia tik fizinių žemės savininkų ūkius. Juridinių asmenų ūkiai, iki bus jiems sutvarkyti išleisti atitinkamieji nuostatai, tvarkosi šiuo pereinamuoju momentu užtikta padėtimi.

Pievos ūkių, turėjusių daugiau kaip 50 ha, patekusių į naujakurių sklypus, dalinamos tarp savininkų ir naujakurių, atsižvelgiant į turimus gyvulius, pagal šalių susitarimą arba komisijos, kuri žemiau nurodyta.

Mažažemiai iš jiems skirtų žemės priedų, jei toji žemė įeina į savininko normą, laisvai su savininkais nesusitarus, gauna tik iš savo užsėtų plotų derlių.

Ūkiuose, kurie turėjo ne daugiau kaip 50 ha žemės, visus žiemkenčius sėja savininkai, o ūkiuose, turėjusių daugiau kaip 50 ha žemės žiemkenčius sėja tiek tų ūkių savininkai tiek ir naujakuriai atitinkamomis plotams dalimis.

Mokesčius ir natūralines nuo žemės prievoles atlieka savininkai ir naujakuriai už pasinaudotus plotus.

Pievažolėms ir kitiems sėkliniams javams (rugių, eraičyno ir kt.) apsaugoti, toliau juos tvarkyti perima ir sudarytas sutartis pildo pirmieji savininkai.

Išvengimui žemės nualinimo, netiksliai naudoti pašarą (nuganyti, sušerti) ir pardavinėti bei perleisti kitiems šiaudus, dobilus ar šieną draudžiama.

Tinkamai ruošti žemę žiemkenčių sėjai ir rūpintis jos geru išdirbimu bei patręšimu visiems ūkininkams privaloma.

Sklypai, kurių patys naujakuriai neišdirba arba pastarieji yra pasižymėję priešvalstybiškumu, vietos valsčiaus viršaičio atiduodami nuomon kitiems tinkamiems kandidatams, teikiant pirmenybę turintiems didesnes galvijų bandas ar laikančiai karves biednuomenei.

Valsčiaus viršaičiui su vietos rajono agronomu ar valsčiaus agrotechniku leidžiama peržiūrėti ankščiau valsčiaus komiteto išnuomotų žemių reikalą ir šias žemes išnuomoti neturintiems ar per maža turintiems pašaro ūkininkams.

Ūkininkų trobesiuose apgyvendinti naujakuriai be atskiro parėdymo negali būti iškeliami.

Visus galinčius kilti tarp savininkų ir naujakurių, dėl žemės ar pasėlių valdymo bei jų padalinimo, ginčus galutinai sprendžia rajono agronomas, o kur jo nėra — valsč. viršaičio skirti asmenys, kurie kviečia komisijon nariais — seniūną ir pirmininko su seniūnu parinktą naujakurį.

Telšių Miesto ir Apskrities Viršininko privalomas Įsakymas Nr. 3.

Šiuo metu, kai vyksta Valstybės atkuriamasis darbas, į kurį įjungtas tiek miestas, tiek kaimas, darbo jėga yra labai brangintina. Kiekvienas naudingas vaisius yra išdava tam tikro darbo.

Pagrindinis valstybės reikalas yra darbas tikslus, tikras ir sąžiningas. Tad visi tie, kurie nedirba, nėra verti valstybės piliečio vardo ir tokiems asmenims Valstybė deda privalomojo darbo prievolę.

Miestų ir kaimų atstatymas, pašarų suėmimas, derliaus surinkimas, tinkamas visų gyventojų aprūpinimas būtiniausiomis reikmenimis yra tik galimas per darbą.

Turint visą tai galvoje skelbiu šias privalomąsias darbo jėgai reguliuoti taisykles:

§ 1.

Visi žemės ūkio darbininkai—ės, apsigyvenę Telšių apskrities miestuose ir miesteliuose po 1940 metų birželio mėn. 15 dienos ir neturtingieji užsiėmimo bei darbo, privalo tuojau pat apsigyventi kaimuose ir gauti pas ūkininkus pastovų darbą.

§ 2.

Visi Telšių Apskrities gyventojai, esantieji kaimuose, miesteliuose ir mietuose, kurie neturi darbo, tarnybos ar užsiėmimo, nesiverčia amatu ar kitu verslu, privalo tuojau pat susirasti darbą mieste arba stoti pas ūkininkus nuolatiniams žemės ūkio darbams.

§ 3.

Telšių Apskrities kaimų, miestelių ir miestų gyventojai, neturintieji darbo arba tokio negaunantieji, privalo tuoj registruotis kaip bedarbiai: gyvenantieji miestuose — darbo biržose prie miesto savivaldybės, o gyvenantieji kaimuose, bažnytkaimiuose ir miesteliuose — valsčių savivaldybės raštinėse.

§ 4.

Visi darbdaviai, kuriems reikalingi darbininkai ir jų laisvu susitarimu negalį gauti, privalo kreiptis į darbo biržas bei valsčių savivaldybes, kame bus duodamas įsiregistravusysis kontingentas.

§ 5.

Telšių apskrities darbdaviai 10 dienų tarpe privalo sudaryti su esamais pas juos samdiniais samdos sutartis.

PASTABA: Sutarčių knygelės gaunamos valsčių savivaldybės raštinėse. Visos sutarties sąlygos turi būti priderintos esamai padėčiai ir atitikti Žemės — Ūkio Ministerijos samdos taisykles, darbininkų išnaudojimas baudžiamas pagal Baudž. Statuto 364 — 367 ir 373 — 374 straipsnius.

§ 6.

Tie Telšių apskrities gyventojai, kurie per 7 dienas nuo šio įsakymo paskelbimo nesusiras darbo arba nebus įsiregistravę kaip bedarbiai, bus siunčiami į darbo stovyklas priverstiniems darbams.

§ 7.

Nusižengę šiam įsakymui bus baudžiami administraciniu būdu iki 5000 rub. arba iki 6 mėnesių kalėjimo, arba abiem bausmėmis kartu. Nusižengusieji, be to, gali būti atiduoti teismui pagal baudž. Statuto 275 straipsnį, kuriuo baudžiama sunkiųjų darbų kalėjimu ne trumpiau, kaip trejiems metams.

§ 8.

Šio įsakymo vykdymą prižiūri policija, viršaičiai ir seniūnai.

§ 9.

Valstybiniuose ir nacionalizuotuose ūkiuose darbo jėgą bei jos paskirstymą tuose ūkiuose gyvenantiems asmenims tvarko ir prižiūri Žemės Ūkio Įstaigos Viršininkas.

A. Ramanauskas,
Telšių m. ir apskr. Viršininkas

Telšiai, 1941 m. liepos mėn. 14 d.

Telšių Miesto ir Apskrities Viršininko privalomas Įsakymas Nr. 4.

Pastebėta, kad rinkoje pasireiškė kainų kėlimas įvairioms prekėms ir ypač maisto produktams. Toks reiškinys neleistinas, nes visos kainos buvo ankščiau priderintos perkamąjai galiai, tampriai susijusiai su darbininku bei tarnautojų atlyginimu. Šiuo metu nei darbininkų nei tarnautojų atlyginimas nedidinamas. Lygiai taip pat nepakelti ir mokesčiai. Užtat nėra jokio pamato kelti produktams kainas ir tuo mažinti pirkimo galią. Todėl nustatau šias privalomąsias taisykles:

1. Visų maisto produktų bei fabrikatų kainos negali būti aukštesnės už kainas buvusias 1941 m. VI 21 dieną.
2. Supirkinėjimas produktų bei fabrikatų spekuliacijos bei perpardavimo tikslu griežtai draudžiamas.
3. Draudžiama įsigyti produktų bei fabrikatų, kurie galėtų būti skaitomi kaip atsargų ilgesniam laikui sudarymas.
4. Šio įsakymo vykdymą prižiūri policija, viršaičiai, seniūnai ir specialūs pareigūnai.
5. Nusižengusieji šiam įsakymui baudžiami administraciniu būdu iki 5000 rublių baudos arba iki 6 mėnesių arba abiem bausmėmis kartu.

Pastaba: bausmė vykdoma tuojau, nežiūrint apskundimo.

Telšiai, 1941 m. liepos mėn. 14 d.

A. Ramanauskas,
Telšių miesto ir apskrities viršininkas.

Įvairios žinios

Norėdami patenkinti skaitytojų pageidavimą gauti dažniau laikraštį, spausdiname jį šiandien, bet užtat mažesnį, nes mūsų spaustuvė nespėjo didesnio pagaminti.

Šaulių — partizanų apsaugos vadovyb ė irvisi nariai šidingai dėkoja tautiečiams, parodžiusiems savo patriotizmo jausmus, paremiant dirbančius pinigais ir maisto produktais

Aukojusių sąrašas

1. Paulauskas, Micaičių kaim. — 100 rub.,
2. Klaurakis Vaclovas, Micaičių km. — 100 rub.,
3. Liškūs Stasys Telšių m. — 20 rub.,
4. Normantas Marijnas, Dimaičių km. — maisto produktų,
5. Stripeika Antanas, Gintalų km. — maisto produktų,
6. Šaulys Apolinaras, Kalnų km. — maisto produktų.

Brangūs tautiečiai, TDA apsaugos būrius Telšių mieste ir kituose miesteliuose sudaro jūsų broliai. Dauguma jų, dirbdami savo tiesioginį darbą, naktis aukoja jūsų ramybės apsaugai ir krašto valymui. Nemaža dalis jų neturi kuo maitintis. Paaukoti pinigai ir maisto produktai sunaudojami maitinimui. Vadovybė prašo visus galinčius prisidėti nors ir menkomis aukomis, kurios priimamos Šaulių štabe.

Vadovybė.

Meno vakaras Telšiuose

Šių metų liepos 13 d. Telšiuose, gimnazijos salėje įvyko didelis meno vakaras, kurio pelnas buvo skiriamas nukentėjusiems nuo karo šelpti. Aukų surinkta pusė tūkstančio rublių: tai jau bus didelė parama.

Vakaras pradėtas tautos himnu: Po to, karštais žodžiais, atvykęs Centro Aktyvistų atstovas apibudino aktyvistų reikšmę, antroje mūsų tautos gyvenimo pradžioje. Be to, pažymėjo ypatingai gerą tvarką Telšiuose.

Kauno svečio nuoširdūs žodžiai buvo palydėti didžiausio entuziazmo. Po to, kupini pasiryžimų išklausėme muz. Andrulio vadovaujamo orkestro koncerto ir p. Jasenausko vadovaujamo choro, kuris savo skambia daina sužavėjo visus. Ypatingai paskutinėm gražiom dainom nuskambėjus, salė nerimo, teko kartoti. Taip pat pasirodė ir atskiri solistai: duetas, lietuvaičių tautiški šokiai. Bet ypatingai, kas sujaudino tą vakarą publiką, tai — politkalinės mok. Vanagaitės žodis. Ji taip puikiai ir nuoširdžiai pavaizdavo baisias kančias bolševikų tankose, taip nupiešė įspūdžius ir nuotaiką kalėjime, kad ne vienam teko nubraukti ašarą. Pasirodo ir mūsų tarpe buvus politkalinių, jie buvo pakviesti į sceną pasveikinti, apdalinti gėlėmis ir jų akyvaizdoj buvo pažadėta visuomet būti ir mirti tikrais lietuviais ir ginti savo trispalvę iki paskutinio kraujo lašo.

Vakaras praėjo tikrai nuoširdžioj lietuviškoj nuotaikoj ir buvo baigtas Tautos himnu.

L. Raud Kryžius įsteigė savo skyrius Minske ir Molodečnoje

teikti pagalbai politiniams kaliniams ir išvežtiesiems, L. Raud. Kryžius įsteigė savo skyrius Minske ir Molodečnoje.

Atsargiai su pamestais ginklais

Visur po mūsų kraštą randame raudonųjų kariuomenės primėtytų ginklų: granatų, šovinių, šautuvų net pakastų minų ir t. t. Jau buvo ne vienas atsitikimas, kad neatsargūs žmonės, ypač vaikai, čiupinėdami ir žaizdami su jais, susižeidė ar net labiau nukentėjo. Reikia tokiam leng vabūdiškumui užkirsti kelią. Tuo reikalu rūpinasi įvairūs valdžios pareigūnai, bet ir visi gyventojai turi rimtai tuo klausimu susirūpinti. Tėvai įspėkite savo vaikus kaimynai savo artimuosius ir pan. Visus atrastuosius ginklus paimti privalo juos pažįstą žmonės ir atiduoti policijai. Valkai ir visi kiti radę tokius ginklus neprivalo jų visai liesti, o tuoj pranešti policijai ar šauliams.

Šalin žydbernius

Pasitaiko vienas kitas mūsų tautos išgama, kuris už gautą skatiką mėgina įvairiais nešvariais būdais patarnauti žydams: slaptai perka ir gabena jiems įvairias prekes. Tai labai žemas niekšiškas darbas, kurio neturi imtis joks lietuvis. Kiekvieną tokį nesusipratėlį turime griežčiausiai sudrausti. Juk tai yra jokios savigarbos neturinčių, tautą žeminančių ir skriaudžiančių žmonių darbas. Žydais pasirūpins valdžios tam skirti asmens, o kitų piliečių kišimasis į tą reikalą bus griežtai baudžiamas. Šalin žydbernius. Kad daugiau tokio tarp mūsų nė vieno nebūtų.

Vokiečių garbingoji aviacija jau turi lakūnų, kurie per visą šį karą yra numušę po šimtą ir daugiau priešo lėktuvų. Tai didelio narsumo ir didvyriškumo pavyzdžiai.

Suomių laikraščiai pilni džiaugsmingų žinių ir straipsnių apie Baltijos tautų išvadavimą iš bolševikų vergijos.

Kauno leidykla leidžia lietuvių klasikų (Maironio, Vaižganto, Šatrijos Raganos ir kt.) raštus kurie bolševikų buvo draudžiami. Leidžiami ir vertimai, kurių tarpe yra ir „Mein Kampf“.

Kankinių kapas Telšiuose bus sutvarkytas ir išpuoštas. Tam tiksiui yra sudaryta komisija ir kviečia prisidėti visus, kitur Žemaičiuose esančius kapus žuvusių partizanų ir laisvės kovotojų kviečiame tuoj sutvarkyti.

Pagal Šiaulių kalėjime rastus dokumentus nustatyta, kad iš Šiaulių kalėjimo paskutiniu laiku bolševikai išvežė 100 polit. kalinių.

Pavandenis (Varnių valsč.) Nuo karo visai nenukentėjo. Gaisrų apylinkėj taip pat nebuvo, žmonės jaučiasi gerai, yra keletas žmonių aukų, žuvusių nuo bolševikų. Pačiam Pavandeny žuvo pil. Milevičius.

Varniai

Š. m. birželio mėn. 22 dien. rytą išmušė Lietuvos išlaisvinimo valanda. Jau tą pačią dieną pradėjo Varnių aktyvistai rinktis miškuose į mažus burelius ir, nors silpnai ginkluoti, ėmė sulaikinėti aršiuosius komunistus, ginkluotus žydus ir nuginkluoti pavienius raudonarmiečius, Tų burelių buvo keletas. Praslinkus porai dienų, artėjant vokiečių kariuomenei, mūsų būreliai buvo raudonarmiečių išblaškyti. Tačiau vėliau pavyko apsiginkluoti kulkosvaidžiu ir automatiniais šautuvais ir atremti gana didelio bolševikų dalinio puolimą. Iš partizanų per kovas žuvo Petras Milevičius ir buvo iškilmingai palaidotas Pavandenės kapuose. Du partizanai buvo sužeisti Nors Varniai nuo karo smarkiai nukentėjo, tačiau nusiminimo nei pas pačius nukentėjusius nematyti: visi tikisi atstatyti ir ramiai gyventi. Varnių šauliai ir toliau veikia labai geral, valo apylinkes nuo įvairių šiukšlių ir nuolat saugo miestelį ir apylinkes. Š. m. liepos 9 d. buvo iškilmingai švenčiamos a. a. Petro Milevičiaus devintinės Pavandenio parapijoje, kur dalyvavo ir Varnių šauliai su savo orkestru.

Liepos 10 d. Varniose buvo pamaldos už mirusius partizanus.

Nevarėnai Pradedant pačius pirmuosius žingsnius atstatyti lietuviškai tvarkai, kartu dirbo Gadūnavo ir Nevarėnų partizanai, Darant tolimesnes medžiokles po Gadunavo ir Nevarėnų apylinkių miškus, taip pat dalyvavo ir Gadunavo partizanai bendromis jėgomis. Patys pirmieji veiksmai įvyko Gadunavo apylinkėse.

Partiz. Adomas Paulauskas

Alsėdžiai. Nukrito sunkieji retežiai ir nuo Alsėdžių apylinkiės Mūsų didieji engikai pabėgo „kadagynų skiepyti“

Savo brangiąją trispalvę, už kurią kovojo ir žuvo mūsų trys kankiniai, iškėlėme birželio mėn. 23 d. 16 val. Vėliavos pakelti susirinko nemažas būrys žmonių, kurie su didingai pakilusia nuotaika ir džiaugsmu veiduose galingai giedojo Tautos himną ir akimis sekė kylančią trispalvę. Pirmoji partizanų gyvenimo naktis praėjo ramiai. Sekančią dieną teko gerokai išsigąsti. Pasirodė bėgančios rūsų kariuomenės dalys. Per miestelį pervažiavo keliolika tankų ir sunkvežimių. Bet jie nesustoję nubėgo toliau. Mūsų štabas tuo momentu gavo pasitraukti. Vėliau to nebebuvo. Dabar jau galutinai susitvarkė partizanų būrys ir tęsia tolimesnę savo užduotį. Birželio 28 d. mus buvo užpuolęs rusų kariuomenės likučių būrys. Tą antpuolį mūsų partizanai tvirtai atrėmė. Iš Alsedžių apylinkės partizanų būrio aukų nedaug, tik trys. Be to, politikaliniai žiauriai nukankinti. Birželio 28 d. įvyko iškilmingos kankinių laidotuvės. I laidotuves susirinko labai daug žmonių. Žuvo trys vyrai, kurie mums buvo labai brangūs. Ir už kąjie žuvo? Už brangiąją trispalvę. Jų pavardės: Milius, Bubelis ir Kusas.

Dabar pas mus viskas tvarkoje

Dabar viskas tvarkoje. Veikia visos istaigos, kooperatyvai ir kt. Tankiai atvyksta ir mūsų išvaduotojų vokiečių kariuomenės daliniai, kurie mus aplankę važiuoja toliau.

Pranešimai švietimo reikalu

1. Visų švietimo ir kultūros įstaigų vedėjai ir direktoriai, o jiems nesant pagal rangą kiti tarnautojai ar mokytojai, prašomi ko greičiausiai suteikti žinių apie mokytojus:

1. kurie yra likę,
2. kurie yra išvežti,
3. kurie dingę be žinios.

Mokyklų direktoriai ir vedėjai ar jų pareigas einą šias žinias suteikia buv. švietimo skyrių reikalų valdytojams, o pastarieji tas žinias perduoda šiuo adresu: Kaunas, Laisvės Alėja 70. Švietimo Komisijai

2. Visos žydų ir rusų dėstomąja kalba gimnazijos, progimnazijos ir specialinės mokyklos ir prie jų buvusios žydų ar rusų dėstomąja kalba atskiros klasės, ir taip pat visos mokyklos, įsteigtos raudonosios armijos vadovybės vaikams, nuo 1941 m. birželio mėn. 23 d. laikomos uždarytomis.

Tu mokyklų turtą perima lietuvių vietos mokyklos, susitarusios su vietos komitetais.

3. 1). 1941—42 mokslo metais pradžios mokyklų įstatymo (V. Ž. 541 eil. 3753) nustatytieji pradžios mokyklos šeštieji skyriai neveikia:

2) Į žemesniąsias specialines mokyklas ir kursus priimami baigę nemažiau kaip keturis pradžios mokyklos skyrius:

3). Į vidurinių mokyklų I-ąją klasę priimami mokiniai, baigę 5 pradžios mokyklos skyrius arba išlaikę atitinkamus stojamuosius egzaminus; į aukštesnes klases priimami mokiniai šia tvarka:

Į II klasę, baigę 6 pr. mok. skyrius,
Į III „ „ 5 vidurinės mok. klases,
Į IV klasę baigę 6 vid. mok. klases,
Į V „ „ 7 „ „
Į VI „ „ 8 „ „
Į VII „ „ 9 „ „

arba išėję tolygų mokslą, arba išlaikę atitinkamus egzaminus.

4), Priimant mokinius Į vidurines specialines mokyklas, 7 tarybinės vidurinės mok. klasių kursas laikomas tolygiu progimnazijos kursui.

Sporto naujienos

Atgimė Lietuva teatgimsta ir sportas. Pradžia sunki. Kai kurie sporto įrankiai buvo išmėčioti, išdalyti. Pasistengėm ir daug sporto įrankių prižvejojom. Ir todėl dabar Telšiuose galima visose sporto šakose treniruotis, nes įrankių yra pakankamai daug.

Mūsų norai dideli, norėtųsi atgaivinti futbolą, bet kol kas nėra žmonių, daugelis žaidėjų partizanai, bei kitokias pareigas neša.

Sekmadienį liepos 13 d. suruošėm krepšinio rungtynes gimnazijos salėj. Žaidė gimnazijų vicemeisteris Telšių gimnazija su Telšių miesto krepšinio komanda. Žaidimas buvo įdomus. Manau telšiečiams žinoma, kad mūsų krepšininkai gražiai valdo kamuolį, puikai mėto į krepšį. Šios rungtynės buvo labai įdomios, nes susikibo apylygios jėgos. Mat, vicemeisteris buvo nepilno sąstato. Pirmas kėlinis baigėsi rezultatu 7: 7. Antras kėlinis irgi lygiom 18: 18. Reikėjo rungtynes pratęsti ir surasti nugaletoją. Pratęsus 5 minutėm, pasirodė Telšių miesto komanda pranašesnė. Rezultatas 3: 0 Telšių miesto komandos naudai. Rungtynių rezultatas 28: 25 Telšių miesto komandos naudai. Tik gaila, kad Telšių visuomenė mūsų krepšininkus visai pamiršo. Į rungtynes atsilankė vos pora dėsėtkų vaikų — tikrieji sporto mėgėjai. Nesimatė nė vieno Telšių ponelio, kuris malonėtų atsilankyti į rungtynes. Gaila, kad nenori Telšių visuomenė paremti bent moraliai mūsų sportininkų. Žinoma, pasiteisinsit, kad šilta diena, reikėjo važiuoti į Germontą, į miškus, o rungtynių žiūrėti per šilta, o gal ir neįdomu. Pasakysiu Jums,kad Telšių giminazijos salėje oras buvo vėsus, ir tie keli susirinkę žiūrovai nesiskundė karščiu, atvirkščiai, salėj buvo vėsu, nes mūras ir atidarinėti langai gaivino žiūrovus. Nežinau, ar ir toliau Telšių visuomenė tiek teįdomausis sportu. Žinokite, jei nėra moralinės paramos, užtarimo, ovacijų, mūsų sportininkai negalės pasiekti to, ko jie norėtų. Tikiuosi, kad Telšių visuomenė supras, kas iš jų reikalaujama ir ateity malonės apsilankyti į suruoštas rungtynes.

Sekmadienį liepos 20 d. bus didelė vandens sporto šventė. Manau, mūsų vandens sportininkai sugebės parodyti Telšių visuomenei gražų plaukimą.

Žinoma, kad telšiečiams labiausiai patinka futbolas. Iki šiol jokiu būdu nebuvo galima suruošti rungtynių, bet greitu laiku mūsų futbolistai žada pasitreniruoti, pakviesti mūsų svečius vokiečius ir išbandyti jėgas.

Pranešimas Sportininkams

Kviečiame vandens sporto mėgėjus bei kitų sporto šakų sportininkus vyrus ir moteris registruotis Telšių Sporto Apygardoj.

Gydytojo patarimai

Kai kurie karui naudingi patarimai.

1. Sudegus ar sugriuvus namui, daržinei, kūtei, patikrink, ar nėra žmonių ar gyvulių lavonų gal svetimas buvo pasislėpęs.
2. Visus surastus lavonus gerai palaidok ar užkask. Gili duobė apsaugos tavo sveikatą.
3. Pakastus bile kur žmonių lavonus — atkask ir palaidok skirtoje vietoje, nedera turėti savo laukuose kapų kapelių.

(Pabaiga kitam numeryje)

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Taikos, Nesparkiuos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kalbamos valandos: darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 4 | Žemaičių L. Aktyvistų Fronto laikraštis | 1941 m. liepos 20 d.

Visi telšiškiai lietuviai į manifestaciją,

kuri įvyksta sekmadienį, liepos 20 dieną. Vėliavos pakėlimas 10½ val., pamaldos 11 val. 12 val. 45 min. visi renkasi į Katedros aikštę, iš kur organizuotai eisime į V.V.V. gimnazijos aikštę. Ten bus iškilmės, kalbos ir meninė dalis.

Griežtai kovokime su gandų skleidėjais

Yra žmonių, kurie nuolat mėgsta pasakoti kitiems negirdėtas naujienas, kurių patys dažniausiai nežino arba tyčia išgalvoja. Yra žinomas, pilietinis vaikų žmonių, kurie tyčia išgalvoja baisiausių gandų, kad kelių neramumų tarp gyventojų. Tai įvairūs mūsų tautos priešų likučiai, kuriuos mes turime griežtai sudrausti. Valdžios organams vieniems sunku čia ką nors padaryti. Reikia pridėti visiems lietuviams ir kiekvieną pietkininkų imti už pakarpos ir atiduoti policijai. Juk pirmoje Telšiuose nuolat plinta įvairūs gandai tarp žmonių, kurių gandai apie galimas ar buvusias skerdynes, apie plėšikavimus ir panašiai. Tuo tarpu jau senai Telšiuose ramu, jokių užpuolimų nebuvo ir nebegali būti nei vėliau, nuo karėvių likučiai jau patys baigia pasiduoti arba, vietelio apsauga yra tiek suorganizuota, kad bet koks plėšikavimo bandymas nebėgų įmanomas. Tat tokius gandus naikinkime ir jų skleidėjus sudrauskime. Nemaža yra ir šiaip pilnų žmonėlių kurie arba kurios mėgsta kalinyje ir kitaip pažystamą „apkvietinti" apie tokius dalykus, kuriu tikrai nežino ir negali žinoti. Tai paprasti pliurpalai, kuriuos taip pat reikia griežtai sudrausti, nes jie prisideda prie bereikalingo žmonių gandinimo ir drumsčia ramų gyvenimą nuotaiką.

Visiems lietuviams primenume, kad dabar karo metas ir kad už lietuvio nevaldymą gaus griežtas baustmes be jokio teisimo karo komendanto nutarimui Jau yra keletas nubaustų Visų pietkininkų pavardės skelbime talkraštiy.

Taip pat primename, kad karo metu prieš radio stočių klausymas yra neleidžiamas ir pas mus Lietuvoj yra uždraustas. Vokiečiams ir jos valdomų sričių radio stotis. Už tio griežtai nepildymą griežtai bausime. Ir tai yra visai teisinga, nes karo metu ši prieto stovykla, tos skelbiamo melo klausymas ir jo skleidimas tarp žmonių yra ! bai didelis nusikalimas.

Tat visi tautiečiai lietuviai kviečiami ir toliau palaikyti griežtą kraštą, ir griežtą kovą su gandais ir jų skleidėjais. Visus rūpimus klausimus tiaitikinkime iš mūsų radio ir iš talkraščio ir jokiems šitiem ir gandams nereikia tikėti. Galime tikrai drąsiai jaustis ir ramiai dirbti, nes mūsų teisybė yra apsaugota nuo bet kokių pavojų.

Pašlaubos Strijoj

Vykusiose Strijoj kovos tarp priešelius ir buvę karininkai pasibaigė pašlaubų sutarties pasirašymu. Prancūzų generolui Duncas su šymiai nuožemiu skaičiumi karininkų atsidėjo aps supojo padėtį ir turėjo pasiraš šyti buvę pasiūlytas pašlaubas.

Japonijoj nauja vyriausybė

Japonijoj sudaryta nauja vyriausybė, tačiau jos pirmininku ir toliau liko tas pat ilgai tiod buvęs princas Konoe. Užsienių reikalų ministeriu vietoj Matsuokos pastatinas ištas. Nanjoji vyriausybė paraše, kad pagrindiniai politikos principai nebus keičiami.

Bolševikų kariuomenė pradeda irti

Milžiniški mūšiai visuose frontuose. Kovose dalyvauja apie 9 milijonus karėvių. Laukiama didelių vokiečių kariuomenės laimėjimų. Paimtas Smolenskas. Apsuptas Peterburgas. Paimtas Kišiniovas. Iš Maskvos išsikraustė bolševikų valdžia.

Visuose frontuose prieš bolševikus vyksta didelį ir lemiami mūšiai. Pralaužusi Stalino linijų vokiečių kariuomenė puola visu frontu ir naikina bolševikų jėga į mūšius stumiamas kariuomenės pasipriešinimą.

Raudonieji jau liek pakilo, kad nebegali turėti bendros vadovybės. Yra paskirti atskiri kariuomenės dalių įvairūs vadai, kurie dar mėgina sulaikyti vokiečiams veržiamus ir irimą, bet tas mėginimas yra aiškai bevilčiškas. Bolševikų vadai jau nebegali bešaudyti savo karininkais ar kariavimo todėl vėl įvedė vyriausiais karinomenės viršininkais politinius komisarus, kurie yra skiriami ir prikliausiomi slaptosios policijos—GPU, ir turi įvairių klausimonis priemonėmis stengiasi palaikyti tvarką kariuomenėj. Tačiau ir tos pastangos veltui. Nuo Minsko žygiuojanti vokiečių kariuomenė liepos 18 d. pasiekė Smolenską pramonės ir susisiekimo centrą Smolensko miestą, iš Smolensko į Maskvą eina nuo seno plentas ir geležinkelis, todėl dabar yra vokiečių kariuomenės kontrolėj.

Reikalauja pulti Portugaliją ir Ispaniją

Stalinas, norėdamas gelbėti savo kailį, reikalauja iš anglų ir amerikiečių, kad atidarytų frontą vakaruos ir pulty vokiečius per Portugaliją ir Ispaniją.

Ispanijos vyriausybė vadas gen. Franko jau pareiškė, kad tokio atveju Ispanija gintis visuoju savo galiojo pajėgomis.

Liepė šaudyti į vokiečių lėktuvus

Jungt. Amerikos V. prezidentas ir karo ministeris liepė savo karo laivams šaudyti į vokiečių Pranuzlio orapi užpuolamus vokiečių lėktuvus. Tai, be abejo, yra žaidimas su ugnimi ir atitraukia didelę dalį karinių jėgų nuo Amerikoj pasiginta vis griežtesnių ir rimtesnių barų įspėjančių Amerikos politikos vadovus dėl Stalino bendradarbiavimo su bolševikais.

Šiaurės fronte suomių ir vokiečių kariuomenė puola abiem Ladogos ežero pusėm. Jau išvaduota didelė dalis suomių Karelijos, į kurią valdžia jau leidžia kelis praeitais metais iš ten dėl bolševikų okupacijos išsikėlusius gyventojams.

Iš šiaurės ir pietų supamas Peterburgas. Įdomi pažymėti, kad toj fronto daly palaisvių lengiai ir greitai vokiečiai rado nemažai maisto, kuriuo bolševikai bėgdami paliko.

Pietiniame fronte rumunų, vokiečių, vengrų, slovakų kariuomenė visų laikų veržiasi pirmyn. Paimtas didelis miestas Kišiniovas, išvaduotos Besarabijos svarbiausias miestas. Į frontą jau atlyksta savanoriu pulkai iš Ispanijos, Danijos, Norvegijos, Švedijos ir kitų valstybių. Italija šią savaitę išsiunte savo divizijų—apie 60 tūkstančių karėvių.

Stalinas su savo pakalikais Maskvoj, matyt, jau jaučiasi nesaugiai, nes daugumas centro valdžios įstaigų jau išvežta iš Maskvos į Kazanių, 480 klm. Volgos upe nuo Maskvos.

Bus griežtai baudžiami sauvalliautojai

Pastaiko žmonių, kurie pasinaudodami momentu mėgina buitvedinėti įvairias asmenikas saskaitas vietoje arba eina be pagrindo skųsti valdžios organams. Įspėjame, kad visi, kurie dėl asmeniškų sąskaitų skųs ir kalins politiškai savo kaimynus ar pažystamus, bus patys pirmoj eilej baudžiami.

Duos mišką nukentėjusiems

Centro valdžia nutarė duoti skubiai miško nukentėjusiems nuo karo. Tuo reikalu greitai duosime smulkesnių žinių.

Saugokimės pasiutimo ligos

Kai kuriuose Lietuvos vietose siaučia pasiutimo liga. Seniau daugiausia šunes. Saugokimės kad pas mus ši liga neįsivelktų.

Visi turi dirbti

Mes atstatome laisvą nacionalinę Lietuvą. Tame atstatymo darbe dalyvauja visi geros valios lietuviai. Įmadinės savo kraštą, savo valstybės atstatymo darbe, mes norime iš praeities pasisavinti visa kų gera joje gaiimo rasti, bet tartu griežtai atmbojame mus ir kiaidą, kurios darytos iki tol.

Naujoji Lietuva savo tautiečių bendromis pastangomis, be abejo, greitai sugrįš į žmogiškojo gyvenimo vėžes ir išnaikins bolševizmo mums atnestas negeroves visose gyvenimo srityse, bet kartu ji nebenori grįžti į tokią nelemto tūpčiojimo ir sustingimo būseną, kokioje mūsų tauta yra buvusi ligi 1940 m. birželio 15 d.

Naujoji Lietuva atsistato nacionalinės vienybės ir socialinio teisingumo pagrindais. Ji ištaisys visų senų politinį, kultūrinį ir ekonominį gyvenimą, įtraukdama į darbą visas gyvąsias tautos jėgas ir ypač balansuodama iš kelio pasitraukiančias siuklies ir naikindama stabdžius.

Tautinė bičiulių vienybė ir politikoj, ir kultūros darbe, ir ekonomikoj yra neabejotina mūsų tolimesnio gyvenimo sąlyga. O kaip ji pasiekiama, tai mus pakankamai pamoko išgyvenitej vargai ir gyvenamojo momento ypatis.

Labai skubiai tvarkytinas mūsų laly yra socialinio teisingumo klausimas. Socialinis klausimas pas mus nebuvo išspręstas ligi 1940. VI. 15., į viršių chaosą jis patėko bolševikų valdymo laikais. Didelius šuolius esta čia prie dvasinės ir materialinės gerovės. Tačiau dabar imamis ištaisyto darbo reikia labai skiibai visiems jaučiamai, kad be teisingo socialinio klausimo išsprendimo yra neįmanoma tolimesnė mūsų tautos ir valstybės egzistencija. Stas klausimas turi būti sprendiamas valstybinių mastu ir jam išspręsti tuitime visi pareigūnai ko dukliausių pastangų ir nuoširdaus darbumo. Tuitime visa gerai išmokti beangiui kiekvieną kūrybiniam darbui tinkamą savo tautos narį ir bendromis pajėgomis pasitripsti, kad savoj išvystų visi jaustumės lygūs, garbingi tautiečiai ir siekctume padoraus pasidalyti turimais gyvenimiškais ir tiaimimis vertybėmis.

Įsidėmėkime, kad jei mūsų didysis vakarų kaimynas Vokietija sugebėjo ir sugeba Adolfo Hitlerio vadovaujamas, paniekti milžiniškų kliūčių kiekį ir vokus, kad atkeciai politikos srityje, tai to pasiseknimo pagrindas be kitko,

Pabaiga 2-me psl.

Visi turi dirbti

Tesinys iš pirm. pusl.

be abejo, yra sugebėjimas spręsti socialinį klausimą.

Mūsų naujojo gyvenimo vadovai yra pasiryžę įgyvendinti socialinį teisingumą. Sugriauto mūsų ūkinio gyvenimo sąlygose sukurti greitai ekonominį gerbūvį, žinoma, yra neįmanoma. To dabar ir negalima norėti. Tačiau svarbu, kad tame atstatymo darbe visi lygiai visomis jėgomis dalyvautume ir sutinkamus sunkumus visi lygia dalia pakeltume.

Pas mus nebeturi būti vietos rūšiavimui žmonių į geresnius ir blogesnius, į švaresnius ir tamsesnius pagal jų kilmę ar užimamą vietą. Mes turime visiems laikams atsisveikinti su baltarankiais ponaičiais, kurie galėjo lazdelę apie ranką sukdami ir tėvelio dažniausiai nešvariu būdu sukrautą turtą eikvodami naudotis gyvenimo saldumynais ir išnaudoti bei piktinti dirbančiuosius. Išnaudojimo pas save mes toliau nebegalime leisti. Visi turi dirbti ir protingai savo darbo vaisiais naudotis. Nebegali būti „juodo" ar „balto" darbo. Kiekvienas darbas yra vienodai garbingas ir už jį turi būti teisingai atlyginama. Valstybės pareiga yra pasirūpinti, kad taip būtų. Visi turime suprasti, kad **šitie klausimai** yra dienos klausimai, ir moderniška valstybė, norinti įsijungti į naujos Europos statybą, turi sugebėti tai išspręsti.

Turime prisipažinti, kad ne visi mūsų piliečiai, net ne visi mūsų tautiečiai tą klausimą yra pakankamai supratę. Gyvenimas juos dar nepakankamai pamokė. Tokius šiandien reikia dėti į archyvą. Su jais daug ceremonijų dabar negali būti ir duoti jiems bet — kokią rolę naujame gyvenime negalima.

Paimkime vieną kitą pavyzdį. Yra pas mus žmonių, kurie toliau savo kišenės nieko nenori matyti. Įpratę anais laikais verstis stambiais kapitalais ir naudotis kitų uždarbiais jie ir šiandien tuo pačiu laiku, kada visa Europa veda žūtbūtinę kovą už Europos išvadavimą iš žydiškojo bolševizmo ir nuožmaus kapitalo viešpatavimo, kada mūsų partizanai dieną naktį budi ir viskuo rizikuoja, kad apsaugotų išvaduotos tėvynės ramų kūrybinį darbą, neranda svarbesnių rūpesčių kaip įkyriai ieškoti savo buvusios turto galybės. Dažniausiai tai dvarininkai. Jie mano, kad štai vėl ponų laikai sugrįžo, o su mužikais reikia skubiai atsiskaityti. Štai viena buvusi kelių šimtų ha savininkė rašo net į laikraštį korespondenciją ir siūlo kogreičiausiai išmėtyti iš buv. dvarų naujakurius, štai vėl ištisa kompanija buv. dvarininkų landžioja po valdžios įstaigas ir įkyriai reikalauja viso savo turto greičiausio grąžinimo. Nei vienas jų visai neužsimena, kur turi dingti tie išmestieji naujakuriai ar kiti darbo žmonės. Gerbiamieji, su tuo reikia baigti. **Pas mus nebėra nei ponų, nei mužikų. Yra tik Lietuva ir lietuviai, kurie nuoširdžiai myli savo kraštą ir nori jam aukotis. Ant naujosios Lietuvos aukuro savo gyvybių daugiausia padėjo dirbantieji kaimo ir miesto žmonės, jie ir šiandien budi tautos laisvės sargyboje. O tie ponėliai, ištupėję kur - nors rūsyje, dabar štai vėl visu įkarščiu šoka ginti savo dvarelių, net ir neužsimindami apie opiausius naujosios Lietuvos reikalus.** Mes turime dar aiškiai patikrinti, kas jie ir iš kur. Vyriausybė pasirūpins reikiamu laiku pakeisti raudonųjų išleistus neteisingus bolševikų įstatymus, kaip jau daug yra pakeitusi. Bet leisdama naujus įstatymus ji, be abejo, atsižvelgs ne į vieno ar kito asmens, bet į visos tautos interesus ir nedarys didelių ceremonijų su tais, kurie iš viso su mūsų tautos interesais nieko bendro neturi. Tai dar nereiškia, žinoma, kad čia eina apie kalba klasinę kovą. Ne. **Kiekvienas doras lietuvis, suprantąs momento rimtį ir norįs nuoširdžiai įsijungti į bendrą darbą, ne tik gali, bet ir turi įsijungti.** O susiskirstymo į klases ar į sroves pas mus iš viso dabar negali būti.

Negalime taip pat pasidžiaugti ir dalies dvasininkų laikysena. Vietoj rūpinęsi žmonių paguoda ir parama, ne vienas jų net perdaug greitai ir stropiai rūpinasi savo materialinėmis gerybėmis. Tai nemalonus faktas, mažiausiai atitinkąs dvasininkų uždavinius.

Dvasininkai taip pat neturėtų pamiršti, kokius laikus gyvenam ir ko lietuvių tauta šiandien iš jų laukia. Laikas užmiršti apie senovės grąžinimą, nes gyvenimas stato naujus reikalavimus.

Mūsų inteligentų dalis, atsisėdę senose įstaigose, taip pat mėgina gana pujkiai pasipūsti. Tai, žinoma, taisytinas dalykas ir prie to mes dar ne kartą grįšime

Dar keletas žodžių į dirbančiuosius, į ūkininkus, ir darbininkus. Dabar visi turi dirbti ir daug dirbti. Kaime darbas jau verda, jaučiasi net darbo rankų trūkumas, o mieste matyt daug pakampėmis stypinėjančių be darbo žmonių, ieškančių kur ką pačiupti ir taip verstis. Su tokiais valdžia pradėjo griežtą kovą ir labai teisingai daro. Dykaduonių pas mus neturi būti. Tinginius taip pat turime išmokyti darbo. Todėl visi patys susipraskime ir eikime kiekvienas dirbti ten, kur šiandien labiausiai esame reikalingi. Nelaukime, kol prievarta teks imtis darbo. Nebūkim tautos atmatos, svetimo darbo čiulpikai. Visi bendromis jėgomis dirbkime Ūkininkai turės mokėti prideramą atlyginimą, o laisvieji darbininkai turi skubiai eiti į talką kaimui, nes visi norime turėti duonos ir kitokio maisto, kuris juk tik kaime gaminamas.

Visi į kruopštų darbą savo mylimo krašto, savo brangiosios Lietuvos gerovei.

Tik darbu laisvę laimėjom

Šiame straipsnelyje trumpais bruožais supažindinsime gerbiamuosius skaitytojus su aktyvistų lietuvių ir partizanų veikimu, organizavimosi ir kitus atliktus veiksmus, Telšių apskrityje atkovoti laisvą Nepriklausomą Lietuvą.

I. Veikimas bolševikų okupacijos laiku.

Visi tikrieji pasyvesni ir aktyvesni lietuviai praeitų metų birželio mėnesio įvykiais — bolševikų kariuomenės įžygiavimu Lietuvon ir prievarta įvedimu komunistinės santvarkos buvo nepatenkinti. Iš pat pirmųjų dienų ryžtasi nenuleisti rankų, nepamesti sveiko lietuviško proto, stiprinti valią, ruoštis ateities žygiams. Dar pradžioje tikėtasi, kad gal Lietuva tvarkysis nepriklausomai, tik bolševikų diktuojama. Tačiau uždarinėjant visas lietuviškas organizacijas, ypač nuginkluojant šaulius, aiškiai buvo matoma, kad Lietuvą laukia pražūtis. Šauliai suveždami ginklus iš viso apskrities aiškiai nušvietė visuomenės nuotaikas, sakė, kad žmonės prašė slėpti ginklus, nes reikės jų turėti. Taip ir buvo pasistengta. Daugumos nuosavų ginklų, ypač šautuvų ir atskirai registruotų pistoletų, knygos buvo nuslėptos nuo priimančių kontrolierių, ginklai kai kurie grąžinami į tuos pačius vežimus, kiti slepiami keliose vietose Telšiuose. Ir šis padarytas aktas, nors keliems pareigūnams visus metus nedavė ramumo — o jeigu suras, o jeigu namus ir kitas vietas pakratys, likimas aiškus. Bet šioji baimė buvo pergyventa ir nebereikalingai, nes įvyko tas, ko tikėjomės.

Pažindami vieni kitus, pradėjome daryti tampresnius ryšius su apskrities žmonėmis. Organizavosi grupės, grupelės. Svarstomi įvairūs planai, kaip elgtis ir ką daryti momentui atėjus. Sudaromi aiškūs ryšiai su Kaunu ir net esamais Lietuvos atstovais Vokietijoje. Lankosi žmonės per sieną ir vis kuo artyn, tuo tikslesnės žinios gaunamos. Į veikiančiųjų tinklą pamažu įlenda, rodos, tikrieji lietuviai, agentai. Jau šiemet prieš šešioliktą vasario vienas, kitas iš veikiančiųjų tarpo azijatiškų čekistų išimamas ir izoliuojamas kalėjimuose. Darbas vistiek nenutrūksta. Tačiau masiniai areštai prieš gegužės pirmąją ir po josios išvežimai, sutrukdo visus ryšius, kuriuos su kaikuriomis vietomis bepavyksta užmegsti tik prieš pat karą. Bet ištikrųjų esmėje ryšiai veikė, nors su asmenimis, atvykusiais iš kitur, buvo nebesusitinkama, o užtekdavo praeinant pro šalį viens kitą pamatyti, ir tuo jau būdavome užtikrinti, kad veikimas vyksta ir toliau. Savo veikimui aktyvistai — partizanai taip pat turėjo užverbavę ir žmonių iš esamų bolševikų žinioje tarnautojų ir kitų pareigūnų, kas duodavo galimybės savo veikimą vienaip ar kitaip nuslėpti.

II. Karo laikotarpis

Birželio 22 d. prasidėjus karui, visi ėmėsi stipraus veikimo. Iki tol kas abejojo, ėmėsi darbo, grupavosi ir jau pirmosiomis karo dienomis pradėjo aktyviai veikti. Antrąją karo dieną Varnių, Pavandenio, Tverų, Janapolės apylinkėse, o vėliau Žarėnų, Telšių, Plungės, Alsėdžių, Nevarėnų ir Luokės apylinkėse aktyvistai ir partizanai dar užnugaryje pradėjo trukdyti šaudymais bėgančius bolševikus. Ypač gražiai partizanų buvo suvaryti į ežerų tarpą prie Pavandenio ir Varnių bolševikų daliniai, taip, kad net tankai besprukdami suklimpo balose. Iš bebėgančių karių partizanai staiga užpuldavo ir atiminėdavo ginklus, tuo būdu įsigiję daugiau ginklų, sustiprino skaičiumi grupes ir išvalius paskutiniuosius, ėmėsi iniciatyvos organizuoti vietose apsaugos tarnybas ir administracijos įstaigas. Apskrities centre Telšiuose birželio 25 dienos rytą apie ketvirtą valandą buvo palydėti šūviais iš miesto paskutinieji daliniai. Tačiau didesnio kautynių veikimo neišvystyta, nes pagrindiniai slaptai paslėpti ginklai buvo gaisrų sunaikinti. Grupelės, kurios aktyviai pasireiškė, teturėjo tik keturius kariškus šautuvus, septynius pistoletus ir keturias granatas. Viena grupė, veikusi miesto vakarinėje pusėje, taip pat turėjo keletą ginklų, jų tarpe iš išslėptųjų ir atimtų iš rusų sužeistų karių.

Telšiuose veikusios grupės, pagrindinai susirišo pirmadienį, birželio m. 23 d. ir buvo nusistatyta gairės miesto apsaugos ir administracijos organizavimui. Tą pačią dieną po pietų buvo slaptai atspausdintas pirmasis Telšių apskrities karo komendanto įsakymas, kuris iškabintas viešai birželio 25 dienos rytą.

Birželio 23 d. dienos metu mieste tesimatė mažai bolševikų Buvo padaryta žvalgymas,tikslu paleisti iš kalėjimo politkalinius. Susirišta su kalėjimo prižiūrėtojais ir jie jau ruošėsi, tačiau sužinojo čekistai tuojaupat kalėjimą apstatė kulkosvaidžiais. Rašančiam šį straipsnelį teko pačiam matyti tris kulkosvaidžius. Pro kalėjimą Respublikos gatve praėjimas buvo visai sustabdytas. Ir tik toki stipri išorinė kalėjimo bolševikų apsauga jiem leido į vykdyti smurto aktą, kuris visų lietuvių amžiais nebus užmirštas Birželio 24 d. poplet paežerėje teko susitikti grupę baimingų asmenų. Nors ir su atsargumu dviese staiga priėjome prie penkių ir užklausėme kur einate. Pasakė jog pabėgę iš kalėjimo. Sušelpėme duona, nes daugiau prie savęs nieko neturėjome. Jie pirmieji papasakojo buvusius kankinimus ir visi tuojau pasiryžo stoti mūsų grupėn, nenutoldami nuo miesto.

III. Apsaugos tarnybos ir valdžios organizavimas.

Dar birželio 24 dieną pavakare buvo patikrinta ištuštėjusios įstaigos. Nusistatyta atkuriamos Lietuvos Telšių apskrities viso veikimo štabą įkurti buvusio „Kęstučio" viešbučio patalpose.

Birželio 25 d. rytą, nors iš kapinių dar kažkas šaudė, buvo pradėta formuoti apsaugos tarnyba — partizanai. Iškabinus komendanto įsakymą, pradėjo rinktis lietuviai atsinešdami ir ginklus, jų daug buvo atimtų iš bolševikų karių. Skirstoma patruliai, valoma kapinės ir kt.

Aktyvistų pasiskirstoma pareigomis: komendantu majoras Svilas, apskrities viršininku Ramanauskas, policijos vadu leit. Juodikis, Šaulių rinktinės vadu leit. Nakutis, apsaugos — partizanų tarnybų išskirtymo viršininku K. Ivanaukas, ir saugumo kriminalinės policijos viršininku A. Varkalis.

Vykdant apsaugą ir valymus, tuo pačiu laiku organizuojasi įstaigos: komendantūra, apskrities viršininko įstaiga, policija ir kt. Miestas puošiasi tautinėmis vėliavomis. Aplink visur neramu: šaudo, gaunami pranešimai, kad artinasi bolševikų gaujos su komunistais ir žydais, ir vis taip kelias dienas. Organizuojamas birželio 27 d. skrajojantis mirties būrys, jam vadovauja kap. Daukša. Daromos naujos ekspedicijos sunkvežimiais į vietas ir greitai viskas nurimsta.

Įstaigos pradeda visai normalų darbą, dirba netik apsaugos rūpinimusi, bet ir ekonominiu gyvenimu. Ir taip po trijų dienų, įstaigos viena po kitos keliasi, kuriasi atskirose patalpose.

Atvykusieji vokiečių kariuomenės daliniai sutinkami su vėliavomis, gėlėmis, sveikinami, vaišinami. Vieni pravažiuoja kiti seka juos.

Gyvenimas darosi ramus, normalus, ir visa, tai, rodos, buvo nesenai, lieka lyg kokiame sapne. Svajonė išsipildė. Lietuva laisva.

B-nius

Vilnius tvarkosi

Po karo Vilnius ima tvarkytis. Jo tvarkymui lietuviai jau pirmomis dienomis sudarė komitetą. Įžygiuojančius vokiečių karius Vilniaus lietuviai labai gražiai sutiko. Ten dabar yra ir padeda tvarkytis buvusios mūsų kariuomenės iš bolševikų ištrūkę kariai.

Žemės ūkio mašinų prekyba nesutrukdyta

„Lietūkio" žemės ūkio mašinų bazė veikia Vilniuje normaliai. Bazėje pardavinėjami visi žemės ūkio įrankiai ir mašinos, šiuo metu valstiečių daugiausiai perkami dalykai. Žemės ūkio mašinų ir įrankių bazė turi didelius minėtų reikmenų kiekius. Pardavinėjami senomis kainomis.

Nepriklausomos Lietuvos laikinosios Vyriausybės žodis į Tautą

Lietuviai tautiečiai!

Nepriklausomos Lietuvos valstybė jau atstatyta. Vokiečių galingoji kariuomenė baigia valyti Lietuvos teritoriją nuo „nenugalimos“ raudonosios armijos. Raudonoji armija išbėgdama išsivežė ir savo sukurtos vadinamosios tarybinės Lietuvos valdovus. Raudonosios Lietuvos istorija baigta, ir jos puslapis užverčiam. Užverčiam kaip klaikų košmarišką sapną, nes tie vieni metai ir aštuonios dienos suspėjo sugriaut- ar apgriauti tai, kas geriausio mūsų darbo žmonių buvo sukurta per dvidešimt metų. Suardė mūsų ūkininko buitį, sugriovė mūsų darbininkui bei tarnautojui pusiausvyrą tarp pajamų ir išlaidų. Išgriovė, išvežė įmonių įrengimus ar sunaikino įmones, su tokiu vargu darbo žmonių kurtas. Išvežė ar sukimšo į kalėjimus keliasdešimt tūkstančių mūsų tautos sūnų. O likusius vertė aklais savo rusiškojo imperializmo ir bolševikinio šovinizmo įrankiais.

Paskutinėmis dienomis atstatytos nepriklausomybės faktą teko dar apmokėti labai gausiomis mūsų nekaltų civilinių gyventojų ir mūsų partizanų kraujo ir gyvybės aukomis.

Šiandien sykiu su visa tauta mes lenkiam galvas prieš šiuos didvyrius, kankinamus, nukankintus ar herojiškai kritusius kovoje. Tėvynės vardu lenkiamės prieš jų tą didžiąją auką= auką dėl tėvynės.

Su meile minim herojiškas pastangas ir tų lietuvių, kurie susispietę į aktyvistų Frontą, ruošė nepriklausomos Lietuvos atstatymą.

Su ypatingu dėkingumu vertiname vokiečių nesulaikomos kariuomenės žygį į Rytus. Jis padėjo mūsų tautai išsivaduoti iš sadistiškos fizinės ir moralinės vergijos. Jis įgalino mus paskelbti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Jis sustiprino mumyse pasitikėjimą, kad ir mažos tautos nežūsta, nors laikinai ir būtų paglemžtos. Jis leido mums įsijungti vėl į Vakarų kultūros pasaulį.

Šitas vokiečių tautos vado Adolfo Hitlerio sumanytas, nacionalsocializmo įkvėptas, narsiosios armijos vykdomas žygis yra milžiniškos reikšmės naikinant barbariškąjį, antikultūrinį, antižmonišką antplūdį, kuris yra paskandinęs skurde apie 200 milijonų žmonių. Mums, kurie visą laiką buvome ribose tarp tų dviejų pasaulių, kurie metus su viršum buvom bolševizmo niokojami, ši pasaulinio masto Hitlerio misija ir jos reikšmė gali būti labai gerai suprantama, teigiamai vertinama ir nuoširdžiai remiama. Tai gali būti vienas pagrindų, kuris jau net vienas šiuo metu duoda bendrą bazę artimiems tarpusavio bendradarbiavimo santykiams tarp Didžiosios Vokietijos ir nepriklausomos Lietuvos. To bendradarbiavimo konkrečioms formoms išryškėjus, bus sudaryta nuolatinė Lietuvos vyriausybė ir prasidės naujai kuriamas atgimusios valstybės darbas. Tai nebus toks darbas, kaip mūsų visų blogo atminimo režimo prieš 1940 m. birželio 15 d., negarbingai pasibaigęs valstybės sulikvidavimu Nebus ir toks, kaip tarybinėje Lietuvoje prieš 1941 m. birželio 23 d. raudonojo režimo metu.

Naujos epochos, naujas gyvenimas, nauja kūryba. Valstybės pastangos bus sutelktos pakelti gerovę ne vieno žmogaus, bet tų visų Lietuvos žmonių, kuriems nuoširdžiai rūpi lietuvių tauta. Šie sunkūs metai ir paskutinės dienos parodė, kas yra tautai iš tikimi, kuo tauta gali atsiremti vargo dienomis. Tai lietuviai ūkininkai, darbininkai, inteligentinis jaunimas. Kelti jų materialinę ir dvasinę gerovę, kelti gerovę visos šitos tautos daugumos, įtraukti juos į valstybės valdymą pagerbiant kiekvieno savarankišką iniciatyvą,—tai reiškia tiesti tautos gyvenimui tikruosius pagrindus.

Ir ne tarpusavio klasių kova mums reikalinga. Nereik mums kovos tarp darbininko ir ūkininko, nes abudu yra tokie pat darbininkai. Mes per maža esame tauta, kad galėtume vieni kitus tarpusavio kovoj naikinti. Tegul tokią prabangą ir išsigimimą leidžia sau šimtamilijonės valstybės, o mums brangus kiekvienas doras lietuvis be luomo ir pažiūrų skirtumo. Ir dėl to mūsų vienas kelias — visų darbas, visų sutartinis darbas.

Darbas ne tam, kad darbininką eksploatuotų privatinis kapitalistas ar valstybė. Pastaroji, kaip patyrėme iš žiaurios praeities, darbininkui gal būti tokis pat išnaudotojas, kaip ir privatinis kapitalistas, — ji ne tik šykštuoliškai išnaudoja žmogų, bet tuo pačiu metu griauna visą gyvenimą.

Darbas tam, kad pagerėtų gyvenimas visų tų, kurie dirba ūkyje ar fabrike, ar kontoroje, ar mokslo meno srityje. Darbas tam, kad pats dirbantysis žmogus ir valstybės piliečių visuma pajustų, kad gyvenimas gerėja, o jei negerėja, tai kad matytų, jog visi naštą keliа vienodai bendroje nepriklausomoje valstybėje ir planingai veržiasi į geresnes dienas.

Ir tikrai = būkime pasiruošę dar visko pakelti. Apiplėšti likome — ir ūkininkas, ir darbininkas, ir tarnautojas. Karo našta visą pasaulį vis sunkiau slėgia. Tačiau tapome laisvi. Ta viena mintis padės pakelti — turi padėti — nepriteklius. Ji turi paskatinti kiekvieną lietuvį, mylintį savo kraštą, imtis kasdieninių pareigų su tokiu pasiryžimu su tokiu nesireklamuojamu atsidėjimu, su kokiu narsioji Vokietijos armija Rytuose, su kokiu šiomis dienomis mūsų didvyriai ėjo mirti dėl tėvynės. Gyventi dėl tėvynės yra taip pat herojizmas, kaip ir mirti dėl jos.

Laikinoji Vyriausybė nieko nežada. Ji jaučia, kad ir be tų pažadų tauta jos siekimus supranta ir pritaria. Tie siekimai yra ne laikinosios Vyriausybės sudaryti, o tik jos paimami iš visų trijų milijonų širdžių ir jos formuojami—norime būti nepriklausomi, pasiryžę aukotis ir viską atiduoti Lietuvai.

Eina parašai.

1941 m. VI. 25 d.

Telšių kalėjimo politkalinių, bolševikų žvėriškai nukankintų, sąrašas

Šis sąrašas rastas Telšių kalėjime, paliktas bolševikų. Visi atpažintieji mūsų Rainiuose rasti kankiniai šitą sąrašą atitinka, todėl atrodo, kad galima laikyti jį tikru. Tačiau įspėjame, kad absoliučiai jo tikrumo tvirtinti negalime.

Eil. Nr.	Pavardė ir vardas	Tėvo vardas	Gyv. vieta	Kuo verčiasi
1	Bumblys Juozas	Jonas	Kretinga	—
2	Baltrimaitis Kazys	Domas	Telšiai	Mokinys
3	Bučys Kostas	Pranas	„	„
4	Bachmanas Liudvikas	Teodoras	„	„
5	Balsevičius Povilas	Jonas	„	Tarnautojas
6	Bubelis Stepas	Kazys	„	„
7	Čiurinskas Andrius	Antanas	„	Mokytojas
8	Kvederas Juozas	Ignas	„	Ūkininkas
9	Križinauskas Bronius	Vladas	„	Tarnautojas
10	Kaveckas Vladas	Kazys	Kretinga	Notaras
11	Kazlauskas Povilas	Juozas	Telšiai	Ūkininkas
12	Katkus Kazys	Antanas	Kretinga	—
13	Kisevičius Karolis	Stasys	„	Ūkininkas
14	Kavolis Petras	Antanas	„	„
15	Korza		Kretinga	Pašt. Viršinink.
16	Galdikas Kazys	Kazys	„	—
17	Motuzas Vladas	Kazys	Telšiai	Ūkininkas
18	Milius Jonas	Antanas	„	Batsiuvis
19	Montvydas Antanas	Pranas	Kretinga	Malūnininkas
20	Kusas Leonas	Kazys	Telšiai	Policininkas
21	Pabarščius Vaclovas	Jonas	Ž. Kalvarija	Pienininkas
22	Puškorius Kazys	Antanas	Telšiai	Mokinys
23	Paulauskas Kazys	Domas	„	Ūkininkas
24	Parafionavičius Zigm.	Stasys	„	Studentas
25	Glazauskas Henrikas	Česlovas	„	Buhalt. pad.
26	Gaudutis Augustinas	Ignas	Kretinga	Sekretorius
27	Geležinis Ignas	Juozas	„	—
28	Malakauskas Liūdas	Juozas	Telšiai	Šoferis
29	Balsevičius Stasys	Pranas	„	Plytinės ved.
30	Beimavičius Juozas	Pranas	„	Darbininkas
31	Baltramiejūnas Albinas	Stasys	Kretinga	Rašytojas
32	Butkus Adolfas	Jonas	Telšiai	Prekybininkas
33	Antanavičius Juozas	Sakmanas	„	Mokinys
34	Antanavičius Jonas	„	„	Policininkas
35	Antanavičius Antanas	„	„	Ūkininkas
36	Kaulius Kazys	Petras	„	Be profesijos
37	Daukšys Pranas	Juozas	„	Mokytojas
38	Daknevičius Stasys	Stasys	Kretinga	Be profesijos
39	Dibisteris Antanas	Juozas	„	Mokytojas
40	Lukauskas Pranas	Petras	„	Be profesijos
41	Lileikis Vytautas	Adomas	Telšiai	Tarnautojas
42	Čiužas Antanas	Antanas	„	Mokinys
43	Tarvainis Jonas	Juozas	„	Tarnautojas
44	Telšinskas Jonas	Antanas	Kretinga	Darbininkas
45	Triuška Juozas	Antanas	Telšiai	Policininkas
46	Simutis Adomas	Kazys	„	Ūkininkas
47	Stūkas Feliksas	Kazys	Kretinga	„
48	Sakelis Zigmas	Viktoras	Telšiai	„
49	Sungaila Vladas	Juozas	„	Bedarbis
50	Žvirzdinas Hermegildas	Jonas	„	Mokinys
51	Simutis Julius	Pranas	Kretinga	Laikrodininkas
52	Longinas Mikas	Aleksas	„	Ūkininkas
53	Jočius Stasys	Tadas	Telšiai	Prekybininkas
54	Jogminas Adolfas	Danielius	„	Buhalteris
55	Jakštas Jonas	Vincas	„	Ūkininkas
56	Jankauskas Aleksas	Ignas	„	Darbininkas
57	Jablonskis Juozas	Juozas	„	Be profesijos
58	Petronaitis V'adas	?	Kretinga	Advokatas
59	Norvaišas Motiejus	Petras	Telšiai	Siuvėjas
60	Vilčinskas Povilas	Antanas	„	Tarnautojas
61	Vičius Jurgis	Ignas	„	Ūkininkas
62	Rokas Adomas	Adomas	„	Mokinys
63	Rudokas Andrius	Mykolas	„	—
64	Rudokas Jonas	„	„	Ūkininkas
65	Šakenis Zenonas	Jonas	„	Mokinys
66	Šleinys Jonas	Vincas	„	Malūnininkas
67	Šalčius Edmundas	Motiejus	Kretinga	Pašt. viršininkas
68	Šalkauskas Česlovas	Petras	Telšiai	Technikas
69	Kardelis Povilas	Mykolas	Kretinga	—
70	Kavolis Boleslovas	„	Telšiai	Mokinys
71	Pakalniškis Liūdas	Vincas	„	Ūkininkas
72	Maskalenko Petras	Jonas	„	Krautuvininkas
73	Gužauskas Pranas	Stasys	„	Tarnautojas
74	Gailius Vaclovas	Kazys	„	Ūkininkas
75	Mixev Georgij	Nikifovič		Kareivis
76	Kivilevič Georgij	Simionovič		„

73 nukankintųjų lavonai rasti Rainių miške ir trys prie Džiuginėnų. Kaip matome, tarp nukankintųjų yra ir du rusų kareiviai.

Į Laisvę

Pučia lengvas vėjas.
Džiaugsmo žinias žarsto
Keliasi Tėvynė
Iš plieninio karsto.

Vakarų karžygiai
Gelbėt Rytus žengia.
Vėl sušvinta laisve
Lietuvos padangė.

Išvaikytos žiaurios
Raudonųjų gaujos
Nedrėkins jau žemės
Ašaros ir kraujas..

Mūs šaunus jaunimas
Po trispalvėm burias
Ir ryštingai žengia
Gint garbės, kultūros..

Lietuva laisva vėl
Tarp tautų išeina—
Neparduos ji laisvės
Jau už jokią kainą.

Šiauliuose buvo išgelbėta apie 700 žmonių

Vokiečių telegramų agentūra praneša, kad sugniužus pirmosioms gynimosi linijoms, bolševikai Šiauliuose sustatė traukinį, į kurio vagonus suvarė 700 vyrų ir moterų, kad juos išgabentų į Sovietų Rusijos gilumą. Prekiniai vagonai buvo grūste prigrūsti žmonių, langeliai buvo užkalti. Šis traukinys stovėjo Šiaulių stoty net tris dienas, **bet bolševikai nedavė suimtiesiems nei vandens nei maisto**. Kai vokiečių kareiviai užėmė Šiaulius, galėjo nustatyti, kad daug suimtųjų jau yra mirę. Bolševikai nepasirūpino sanitariniais įrengimais ir dėl to išsiplėtė ligos.

Atgimus

Nutilus didžiojo karo armotoms, lietuvių tauta stojo į kovą už nepriklausomą Lietuvą. Geriausi krašto sūnūs pusbasi, nedavalgę, surūdijusiais ginklais išėjo ginti mylimą kraštą nuo lenkų, nuo rusų ir kova buvo laimėta.

Prasidėjo atstatymo darbas; jį teko dirbti sunkiomis sąlygomis, nes daugelis ištisus mėnesius negavo jokio atlyginimo. Tačiau tas buvo nesvarbu, nes kiekvienam rūpėjo tėvynės gerovė, kad ji vėl sužydėtų ir žmonės būtų laimingi. Atgavę laisvę greitai užmiršome, kad turime dirbti, o ne ginčytis. Atsirado įvairių partijų, srovių. Na, ir ėmė gyvendinti kiekvienas savo idėjas, nesiskaitydami nei su priemonėmis, negirdėdami nei tautos balso

Klausyk tautos balso, tai yra
Dievo balsas, sako Šileris
Maria Stuarte.

Po to į kraštą įsibrovė raudonieji bolševikai, panorę būti „apaštalais didelės idėjos", Gyvenime rišti klausimą, kuris liečia žmonių socialinę padėtį, tegali tik tas, kurs moka pats gerai tvarkytis, o kaip šeimininkauja bolševikai, kiekvienas gerai žino. Jie ir pas mus kalbėjo puikiausius žodžius, tiekė didžiausius planus. Žodžiai paliko žodžiais be darbų. Dėkui likimui, kad viskas baigta, nes gyvenimas ant kūno šašo ilgai nelaiko.

Dabar vėl laisvi. Didžiosios Vokietijos narsioji kariuomenė pirmaisiais smūgiais sutriuškino tą vadinamą „nenugalimą armiją". Niekas mūs nebevarys į mitingus klausytis vaidinimų, vadų kalbų, kur su žodžiais nebuvo skaitomasi, ar juos darbai lydės ar ne. Tačiau dabar mes patys eisime į bendrus pasitarimus, kad ten persiėmę bendra dvasia žengtumėm į darbą. Pasimokykime iš padarytų klaidų. Susiskaldymas turi būti palaidotas amžiams. Mes turime tik vieną mintį, vieną bendrą idėją: **sukurti klestinčią Lietuvą, gerbuvį jos žmonėms.** Dabar atgimus partijų tarp mūsų nebėra. Gal vienam kitam sunku atsisakyti buvusių skirtumų, bet sveikai galvojąs tai padarys ir tuo įrodys, kad jam rūpi viso krašto gerovė.

Pakilkime anksčiau, atsipalaiduokime nuo asmeniškų reikalų, nes į juos per daug bežiūrėdami padarome skriaudą kitiems žmonėms. Kuriems lemta gimti turtingesnėj šeimoj ar kuriems pasiseka sukurti geresnį būvį, ilgainiui nutolsta nuo kitų tautos narių, net pradeda išnaudoti juos. Visi žmonės nori gyventi, visi vienodai jaučia gerovę ir nedalią, todėl grynos sąžinės žmogaus pareiga yra neišnaudoti kito.

Atgimę mes žengiame į darbą su pakilusia dvasia, su geležiniu pasiryžimu, nes dabar mus nevarys kruvinos bolševikų gaujos, o patys kursime Lietuvai geresnę ateitį. Gyvenimo ratas nestovi vietoj; kas su juo nesugeba eiti, turi trauktis iš kelio.

Skubėkime išdirbti savo plotus — tuomet sukursime ekonominį gerbuvį, kas yra sąlyga kad žydėtų dvasinis pasaulis: menas ir kita. Kitos tautos jau daug mokslo vyrų yra davusios, tuo tarpu mes tuo pasigirti nedaug galime. Nemanykim, kad mes tuo atžvilgiu gamtos esame nuskriausti — negabūs. Ekonominis skurdas neleido mūsų talentingiems asmenims pasireikšti. Juk nemažai mūsų gabių meno žmonių per anksti nuėjo į kapus, o daug neturtingų žmonių vaikų negalėjo savo talentais pasireikšti. Skubėkim prie darbo, kad pridėtum ir savo žiedą prie to didžiojo žmonijos kultūros vainiko. Tokie darbininkai reikalauja aukojimosi.

Atsiminkime narsiuosius partizanus, kurie nesenai stojo be jokio abejojimo į kovą už tėvynę, ir kai reikėjo atidavė ant jos aukuro brangiausį turtą — gyvybę. Tą patį padarė ir mūsų artimieji telšiškiai mirę kankinio mirtimi pereito mėnesio gale. Tarp niūrų kalėjimo sienų jie nuėjo vien tik dėl to, kad tikėjo Laisvajai Lietuvai, kad nė kiek netikėjo bolševikų—žydų atneštai supuvusiai bolševizmo sistemai. Partizanai pakilo virš mūsų kasdieninių žemiškų rūpestėlių, ir stojo į kovą už kilnų darbą. Jiems buvo artimi šie Šekspyro žodžiai:

Kas tas per žmogus kurs rūpinasi tik ką valgyti ar gerti?

Tas ne žmogus, tas artimas gyvuliui

Jie atliko savo pareigą šioje žemėje garbingai, mes lenkiamės prieš jų darbus.

R. B-tas

Pasikalbėjimas su luokiškiais

Išvažiavus tarnybiniais reikalais į valsčių, pas ūkininkus įdomu yra ir šiap pasikalbėti kaip gyventa, kas pergyventa ir kokios yra nuomonės del ateities. Taip vieną dieną besilankant pas ūkininkus galėjau pasižymėti šitokį pasikalbėjimą.

Važiuoju, prie kelio šienauja žmogelis, pasisveikinu pradedu kalbėti, pasiūlau užsiprenumeruoti „Žemaičių Žemę", maloniai priima pasiūlymą, užsiprenumeruoja.

Klausiu,—kaip dabar Tamstai atrodo naujas—laisvas gyvenimas?—

—Būtų viskas gerai, tik labai liūdna, kad bolševikai daug išžudė.

— Su kokia nuotaika sutikot Vokiečių kariuomenę?—

—Sutikau su džiaugsmu, ne būčiau gailėjęs, kad ir būtų sudegusi sodyba, bile tik išvijo tuos raudonuosius, nes išgyventi metai perdaug įkyrėjo.—

Nuvažiavau į Upyną ir turėjau reikalo su viena ūkininke. Paprašęs, kad pareikštų nuomonę apie bolševikų valdymą Lietuvoje ir apie dabartinį laisvą gyvenimą

—Bolševikus pažįstu iš anksčiau, gyvendama Rusijoje. Maniau, kad dabar ir bolševikai bus pakitėję, sukultūrėję, bet pasirodė, kad tas pat. Kokios buvo žudynės anais metais Rusijoje, tai labai panašios įvyko šiemet pas mus Lietuvoje—

—Dėl laisvo—naujo gyvenimo reikia tik džiaugtis ir dėkingiems būt mūsų tautos kovotojams ir Vokiečių kariuomenei. Ateity pagyvenę pamatysim, bet tikrai galim būt, kad nebus to kas buvo, o tenka laukti tik giedrėjančio rytojaus—

—Užklaustas Upynos naujakuris,—kaip gyveno ir kaip atrodė gyvenimas prie bolševikų—

—Prie bolševikų buvo blogai jau beveik nieko nebuvo galima gauti nusipirkti—

Nauj. pareiškė,—dėl man „nevaduotos žemės", tai man yra vistiek ji ne mano buvo (nesnuosavybės teisių į ją neturėjau) ir visai nenusiminčiau kad ji būtų ir atimta. Mums naujakuriams nuosavybės jausmas taip yra savas, kaip ir kiekvienam lietuviui,

Naujakuris K. J.—Prie bolševikų buvo blogai, nes daug dirbau ir bedirbdamas kuone plikas likau. Jau galvojau ir jeigu būtų buvę kur būčiau bėgęs, palikęs ir sklypą, kad tik būt pabėgta nuo bolševikų.

Užsukau pas buvusį apylinkės pirmininką, kuris ir dabar paliktas seniūnu.

Klausiu—kaip savo tarnyboje jauteisi prie bolševikų—

—Buvau kaip kalėjime, nes tie reikalavimai, įpareigojimai buvo toki dideli, kad dirbus dieną ir naktį nebuvo galima suspėti i, sunkumą tas didindavo, kad dažnai tie patys darbai kartojosi, jie buvo betiksliai ir bendrai jaučiausi, kad dirbu ne sau—

—Kaip atrodo naujas—laisvas gyvenimas—

—Man atrodo kaip išauštantis rytas, kuomet galima tikėtis gražios dienos—

—Kaip dabar jaučiasi Tamstos seniūnijos gyventojai—?

—Kurio tik paklausk pasako, ištrūkom kaip iš velnio nagų. Ir naujakuriai, kuriems ir žemė ir kitos privilegijos buvo teikiamos, džiaugiasi bile tik neliko bolševikų valdžios. Visas jaunimas stoja į šaulių—partizanų eiles—

—Sutikęs vieno mašinų—arklių punkto vedėją klausiu—Ar dabar veikia Jūsų punktas, ar padedat gyventojams laukų darbuose—

—Veikia ir padedam. Prasidėjus šienapiūtei, jau 4 šienapiūvės ir 2 grėbeikos dirba valsčiuje—

—Kiek iš viso turite vertingesnių mašinų?

—10 šienapiūvių, 8 grėbeikas, 6 eilinės sėjamos mašinos.

—Kaip pats jauteisi prie bolševikų ir kaip buvo patenkinti bolševikų valdymo metu Tamstos aptarnaujami gyventojai—

—Savijauta jau bloga tuo, kad visuomet teko bijot ir savo rytojaus nežinojai, nes būna ar kas nors panašaus visuomet gręsė. Dėl gyventojų, kurie pas mane atsilankydavo, tai dažnai iš jų teko nugirsti nepasitenkinimą tuo, kad nežinojo ar savo darbo vaisiais pasinaudos ir taip nežinodami savo ateities, tik liūdėdavo ir išvis atrodė, kad ūkiškas gyvenimas vietoj bestovis—

Taip baigiau tą dieną savo apvažiuojamą rajoną ir tą nugirdęs užsirašiau ir sumaniau pasiųst „Žemaičių Žemės" Redakcijai.

Laisva Lietuva

Po metų priespaudos skaudžios
Atgavom vėl Tėvynę.
Ir atsikratėm letenos,
Kur laikė mus primynę.

Prispausta liūdesio, kančių
Kentėjo mūs Tėvynė,
O kiek daug ašarų karčių
Išliejo kur ją gynė.

Po metų skamba vėl giesmė,
Mūs Lietuva Tėvynė.
Bus amžiais didelė garbė
Visiems kur Tave gynė.

Skaitytojų ir platintojų žiniai

Mums malonu yra, kad „Žemaičių Žemė" ištikrųjų skaitytojų yra mėgiama ir ateina vis nauji prašymai siųsti daugiau laikraščio. Paaiškiname, kad neturime užtenkamai popierio ir todėl negalime visų pageidavimų patenkinti. Kiekvienam paštui nustatėme atitinkamą egzempliorių kiekį ir kiekvienas paštas gaus kiekvieno numerio tiek egz., kiek siunčiame šio numerio. Platintojus prašome taip paskleisti, kad visa apylinkė būtų aprūpinta. Reikia duoti kiekvienam kaimynam po vieną ir panašiai. Į dar nesiunčiamus paštus mažus užsakymus priimame.

„Žemaičių Žemės"

Redakcija ir Administracija

Žemaičių parapijose

Baigėsi šaltas šių metų balandžio mėnuo. Vyskupas, kaip kiekvienais metais taip ir šiemet ryžosi aplankyti tikinčiuosius, parodyti jiems tikrąjį kelią. Žiauri laiko valanda sukėlė žmonėse daug rūpesčių ir abejonių.

Visoje kelionėje mus lydi šnipai. Jie gaudo vyskupo žodžius, bet prikibti vis nedrįsta. Šiemet keliaujant arkliais per Žemaičių kraštą, dažnai pasitaikė matyti graudingų vaizdų. Nekartą jauni vyrai, motinos su kūdikiais ant rankų ir žilagalviai seneliai stovėjo šalia kelio, kuriuo turėjo pravažiuoti Vyskupas, ir klaupėsi, prašydami kad juos palaimintų.

Beveik kiekvienoje parapijoje iškankintų ūkininkų būriai laukė savo Ganytojo ir atėjo pas Jį pasipasakoti savo vargų. Graudu žiūrėti, kad iš ūkininkų taip kietų žemaičių, akių riedėjo ašaros, pasakojant, kaip juos raudonieji kankina su pyliavomis, kaip spardė ir Sibiru grąsina. Ir čia pat prieš Vyskupą suklaupia kelios dešimtys žmonių tardami: „Palaimink mus, Ganytojau, gal paskutinį kartą prieš mirtį, gal ryt ar poryt išveš mus į šaltą kalėjimą..."

Dar liūdnesnis vaizdas buvo tą baisią areštų dieną kai motinas su mažyčiais kūdikiais ant rankų varė į gyvulinius vagonus. Tą dieną nė vieno lietuvio veide nebuvo matyti šypsenos. Ir Ganytojo raminantys žodžiai, atrodė, kad nepasiekia jų širdžių, nes jie nuleidę galvas ir giliai, giliai susimąstę žiūrėjo į žemę. O išėję iš bažnyčios beviltiškai vaikščiojo nežinodami kur eiti — namo ar į mišką.

Varlaukyje, tame nuošaliame ir menkame bažnytkaimyje, vietos seniūnas, primokytas vietos komunistų, drįsta Vyskupą perspėti dėl jo pamokslų.

Šilalėje vienas žydas, visoje apylinkėje vadinamas „bombonešio" pavarde ir kitas, kelis metus sėdėjęs už arklio pavogimą sėdėjęs kalėjime ir mušynėse netekęs vienos rankos, ateina patikrinti Vyskupo dokumentų ir tie du „draugai" išdrįso klausti Vyskupą, kokią teisę jis turįs važinėtis po parapijas. Ir kaip smarkiai jie apsiriko, nes po dviejų dienų jie visas savo teises pametę turėjo slėptis miškuose...

Pasaulis negalėjo pakęsti ant žemės paviršiaus to, kas yra nežmoniška. Ir teisinga vokiečio kario ranka iškėlė kardą, ir taip pasauliui parodė, kad negali viešpatauti melas ir smurtas.

Kada birželio 22 dienos rytą išgirdome pietuose patrankų gaudimą ir kada karo dūmai raitėsi padangėse, tada laisvai atsidūso lietuvis ir grįžo šimtai vyrų iš miškų ir lindynių į savo gimtinės namelius.

Per karą ir po karo teko gyventi kartu su Vyskupu Varsėdy—mažame bažnytkaimyje, apie 36 klm. nuo Tauragės. Dažnai teko kalbėtis su kaimo žmonėmis apie pasikeltusį Lietuvos veidą. Visur matyti džiaugsmas, šypsena, planai ateičiai ir gražios viltys.

L. V.

Mokytojo įspūdžiai iš Raseinių kalėjimo

Suėmė 1940 m. rugpiūčio mėn. Šiluvoje. Mat kažkas išsitarė, kad komunistai visus lietuvius pavers elgetomis. Nugirdo, kam reikia, ir suimtas. Atvežė į Raseinius. Pakratę rado kišenėj iš laikraščio išluptą Stalino atvaizdą... išbadytomis akimis. Apie tą „inkriminuojantį dalyką" ir sukosi visa byla. Aiškinosi žmogus, kad šiaip sau atsiplėšęs popieriaus paprastiems reikalams, visai nežiūrėdamas, kas ten buvo, bet kas tau tikės? Nusivarė tardyti. Geruoju jokio nusikaltimo neišgavę, įpykę „tardytojai," daugiausia, žydeliai, pastatė prie sienos, užsitaisė revolverius, ir jau, rodos, šaudys. Žmogų pirmą kartą į tokią kompaniją patekusiam paėmė baimė. „Su tokiais maži juokai", — galvoja žmogus. „Tai pasakysi visą teisybę ar ne?" — šaukia įniręs, kaip beprotis, tardytojas. Šis pažada pasakyti. Tardytojas tuoj atlyžta, net papirosą pasiūlo. „Su gerais žmonėmis mes gerai elgiamės", sako. Tik, matyt, papasakotoj „visoj teisybėj" dar vis neatsirado reikiamos nusikalstamosios medžiagos, nes tardymas tęsėsi per visus 10 mėnesių. Tardyti šaukdavo naktimis. Iš pagalbinių tardymo priemonių dažniausias būdavo daužymas. Arba — pastatys prie sienos ir stovėk. Kai kam tekdavo taip išstovėti po 16 valandų. Ypatingesniam tardymui gabendavo į NKVD. Pavargęs tardytojas išeidavo į kitą kambarį, o egzekuciją perimdavo žydukai „Kam, sako, vargini žmogų? Matai, kad jis neturi laiko su tavim tepliotis?" — ir ima daužyti.

Kiekvieną kartą tardydavo visai iš naujo — lyg pirmą kartą tardytų. Du iš suimtųjų, iš kurių vienas mokytojas, negalėdami iškęsti, kamerose pasikorė Žiemą per šalčius pusantros savaitės visai nešildė radiatorių. Kaliniai nušalo kojas, ant kūno atsirado pūslių. Aiškino, kad siurbliai sugedę.

Gegužės pirmą ir kelias dienas po to kalėjimo sargybos buvo labai sustiprintos. Prie nepatikimų sargų pastatė po komunistą.

Žiemą šaldę, pavasarį pradėjo kepinti. Įstatė antruosius langus. Užtepė stiklus, palikdami mažą langutį viršuje. „Aš jus supūdysiu čia" — grasino viršininkas.

Kalėjime buvo ir kunigų. Vienas su savo kameros draugu įsitaisė rytais ir vakarais giedoti: Te Deum laudamus. Vienas žydas nugirdo ir paskundė. Tardymas. Vienas iš „giedorių" buvo per sieną iš vieno gimnazisto išmokęs internacionalą, tai ir aiškino, kad jį giedojo. Kunigas internacionalo nemokėjo ir gavo 5 paras karcerio.

Kaliniai susižinodavo per skyles sienoje išgrandytas po geležiniais vamzdžiais, kuriais buvo sujungti gultai. Kartą per tokią skylę pats kalėjimo viršininkas iškvotė vieną gimnazistą. Tas jam pasipasakojo, kaip organizavo aktyvistų būrelius, kaip galvojo išsprogdinti bolševikų štabą, kaip "išniekino" Stalino paveikslą.

Išvarytus prie darbo kalinius stropiai sekdavo, kaip kas laikosi. Pastebėję ką besidairant, įtardavo, kad jis nori suagituoti kelti maištą.

Iš rudens, kol dar kalėjime nebuvo pakeista senoji tvarka, maistas būdavo geresnis. Paskui kaskart blogėjo. Vanduo su supuvusiais burokais ir plaučiais — kasdieninis maistas.

Pusę metų visai neišleido į gryną orą. Vėliau ėmė „šviesti" komunistine literatūra. Tik dėl tamsos sunku buvo ir ją skaityti.

Kaip išganymo visi laukė karo. Buvo gandų, kad prasidėjus karui, kalėjimą apsups partizanai ir kalinius išlaisvins. Šiaip jau niekas nesitikėjo likti gyvas, nes nuolat į akis sakydavo: „Visus jus iššaudysim. Kam daugiau jūs tikę?",

Birželio 22 d. pasigirdo bombardavimas. Įvairūs spėliojimai. Gandas, kad čia tik manevrai, visiems pagadino nuotaiką. Vakare kalinius iš bendrų kamerų (ištardytuosius) išvedė pasiimt daiktų ir trimis sunkvežimiais išvežė. Būtų, sako, visus išvežę, tik neturėję kuo. Naktį kriminaliniai kaliniai, atidarę kamerų langelius, ėmė raginti laužti duris ir bėgti. Bet ne vienas pabūgo.

Bijojo, kad kriminalistai jų pačių neišmuštų, antra, manė, kad bolševikai atėję visus išžudys. Bet anie nenusileido — ėmė daužyti, laužti duris. Bet ir pro išmuštas duris kiti dar bijojo eiti. Vienas mokytojas, kitiems laužiant jo kameros duris, pamišo. Pirmadieny jau atėjo šaulės. Tada kaliniai suprato, kad išvadavimas atėjo. Išėję džiaugėsi ir verkė abejodami ar nesapnuoja.

Tik ne visi išvydo laisvę. Be VI. 22 d. išvežtųjų kiti buvo kažkur dingę anksčiau. Gal būt, jie buvo ištremti. Vienoje kameroje rado joje sėdėjusio mokytojo išplaustytas raides: nuteistas 5 metus į Sibirą. Pažymėta bausmės pradžia ir pabaiga.

Iš Latvijos gyvenimo

Amerikos laikraštyje, išėjusiame dar prieš prasidedant kovai prieš bolševizmą, vienas žinomas latvis, kuriam po sovietų okupavimo pavyko aplinkiniais keliais iš Latvijos pabėgti, šitaip vaizduoja susidarusias Latvijoje bolševikams valdant sąlygas: „Tuoj atvykus į Latviją bolševikams, paslaptingu būdu dingo tūkstančiai visuomeniniame gyvenime pasireiškusių asmenų, ir apie juos jau nebeteko nieko daugiau girdėti. Buvo nužudyti įžymiausieji Latvijos vyrai, pavyzdžiui, prezidentas Ulmanis, kuris tą patį vakarą, kai įžygiavo bolševikų armija, buvo sunkiai sužeistas. Toliau buvo nužudyti — buvęs karo ministeris Balodis, finansų ministeris Valdmanis ir vyriausias kariuomenės vadas generolas Berkis. Daugelis universiteto profesorių, aukštesnių valdininkų ir studentų buvo išsiųsti į Sibirą ar į šiaurės Rusiją. Buvo konfiskuoti visi namai, be to visi bankų ir taupomųjų kasų indėliai. Nauji valdžios organai sistemingai plėšė maisto ir šiaip krautuves. Valdininkai ir tarnautojai buvo be atodairos atleidinėjami ir pakeičiami komunistais. Atleidžiamiesiems nebuvo mokama nei pensijos, nei kompensacijos ir jie, jei nebūdavo nužudomi arba įmetami į kalėjimą, turėjo pamažu mirti badu. Buvo įvestas visuotinis nepakenčiamas šnipinėjimas. Net visai paprasti pasakymai arba teiravimasis, kur dingo be pėdsakų pražuvęs giminaitis ar pažįstamas, buvo laikoma įrodymu, kad esi „liaudies priešas". Vos keletą savaičių nuo karinės okupacijos pradžios gyventojai jau negalėjo gauti reikalingiausių maisto produktų, nes sovietų administracija ir sovietų kariuomenė buvo visa suvalgiusios.

Gydytojo patarimai

tęsinys iš 3 nr.

4. Surink visus apdegusius rąstus, lentas, geležgalius, sudėk dailiai į krūvą — bus tvarkinga ir naudinga, sunaudosi prie progos.

5. Pataisyk apdegusį ar apgriautą šulinį, išrankiok iš jo privirtusius nuodegulius, šlamštus. Geriausiai išpilk visą vandenį ir pažiūrėk, ar nėra įkritusio gyvulio ar žmogaus lavono. Į dugną sukratyk gerą krūvą stambaus žvyro—vanduo bus kaip krikštolas. Sudegus rentiniui— užkalk skylę lentomis, vaikas gali įkristi.

6. Suardytas išvietes nepalik kaip yra, užkask nešvarumus, naują išvietę statykis kitoje vietoje, bent 15 metrų nuo šulinio.

7. Negerk nevirusio vandens, ypač iš upės, ežero prūdo—ten gali būti gyvulių ar žmonių lavonų, gali sunkiai susirgti.

8. Apskrityje vaikai daug kur serga skarlatina ir difteritu— smaugais. Nelankyk be rimto reikalo ligonių ir neleisk vaikų į kaimynus.

9. Jei esi gavęs iš svetimų drabužio, avalynės, kas tik galima išskalbk, iššutink, išprosyk karštu prosu ar bent gerai išvėdink. Nežinai, gal, koks žmogus juos nešiojo, kokia liga sirgo.

10. Atsargiai su surastu maistu, gėralais, vaistais. Juose gali būti nuodų, gali būti sugedę. Kilus abejonei, geriau palakink šunį ar katę, jei nestips—gali pats bandyti.

11. Susirūpink kad ir maža žaizda—jodas ir švarus tvarstis geriausia apsaugos priemonė. Žaizdai aptverti medžiagos neturint, kreipkis pas gydytoją, atsarga gėdos nedaro.

12. Dabok švarą. Sunkiais laikais ji geriausias gydytojas ir geriausias vaistas.

Apskrities gydytojas.

Taip „valė" Lietuvą

Iš visų nelaimių, kokios istorijos bėgyje mūsų tautą yra palietusios, š. m. liepos mėn. 14, 15, 16 d. ir vėlesnių dienų nelaimė yra pati skaudžioji. Tas dienas buvo prievarta pakraunamos į gyvulinius vagonus mūsų susipratusios lietuviškos šeimos, aktyvioji mūsų inteligentijos dalis ir vežta į tolimas Sibiro dykumas... Šiuo savo žiauriu žygiu bolševikai tarėsi pasieksią daug tikslų. Tarėsi susilpniasią lietuvių tautos moralinį pajėgumą — sunaikinsią inteligentiją, kuri jų siekimams buvo nepalanki. Tauta be savo inteligentijos nepajėgi, ir valdyti tokią tautą nesunku. Klausimas ar daug Lietuva tokios bolševikams nepalankios inteligentijos turėjo? Į šį klausimą geriausiai atsako pačių bolševikų planai ir sąrašai. Pirmas vežimo etapas turėjo apsiriboti 60% visų gyventojų skaičiaus. Vadinasi, iš 100 gyventojų 60 bolševikai laikė aiškiai susipratusiais lietuviais ir jų santvarkai nepageidaujamais. Vėliau, žinoma, būtų vežama daugiau. Turime pasitikėti, kad bolševikai neklydo. Susipratusių lietuvių mūsų krašte tikrai pasirodė esą nemažiau kaip 90%, o gal ir daugiau.

Išveždami iš Lietuvos nepalankius žmones, bolševikai tarėsi apvalysią užfrontę, nes, matyt, aiškiai rengėsi karui. Deja, šito mūsų tautos žudymo darbo bolševikai nebesuskubo iki galo atlikti: karas juos užklupo greičiau, kaip jie manė. O karo tempas buvo toks greitas, kad „nenugalimoji armija" nesugebėjo išnešti savo kailio ir išgabenti savo šeimų ir turto, kurio čia, Lietuvoj, kaip tikri plėšikai buvo prisiplėšę. Pagaliau mūsų vyrai pasirodė esą narsūs, sumanūs, drąsūs, atkaklūs, nes be ginklų, be rūbų ir maisto — sugebėjo jau pirmomis karo dienomis pasipriešinti stiprioms priešo dalims ir vietose padaryti tvarką, suimti komunistus, žydus ir visus jų palikonis.

Ką išgyveno mūsų tauta tomis išvežimo dienomis, sunku apsakyti. Kiekvienas drebėjo dėl savo likimo, kiekvienas sunkvežimio pasirodymas kurioj apylinkėj ar gatvėj sukėlė siaubą. Vakare būriais keliaudavo iš namų į miškus, nes namuose nakvot buvo pavojinga.

Visą laiką gyventojų nervai buvo įtempti iki maksimumo. Kiekvienas durų sugirgždėjimas, koks nors sutraškėjimas, ar šiaip koks garsas pervargintus nervus krėsdavo šiurpu.

Dėl išvežimo nesijaudino žydai ir komunistai, kurie patys tą išvežimą vygdė. Jiems tos lietuvių tautos nelaimės teikė tikrą malonumą, nes jie mūsų tautos priešai.

„Alkos" Muziejus

"Alkos" Muziejus karo metu pergyveno labai didelį pavojų. Antrą karo dieną bombarduojant Žarėnų gatvę buvo išmušti langai. Ketvirtą karo dieną Telšių Naujamiesty buvo užimtos raudonarmiečių pozicijos, iškasti apkasai. Muziejus buvo atsidūręs pozicijų centre. Vakare pakrikusios raudonarmiečių dalys be mūšio pasitraukė.

Muziejaus tarnautojams buvo liepta iš muziejaus pasišalinti.

Po karo grįžus muziejus rastas apiplėštas, sunaikinti tautiniai kostiumai, išplėšyti stalčiai, atplėštos skrynios ir spintos, išvogti tarnautojų rūbai. Matyt, daryta smulki krata. Šiaip muziejaus meno turtai nepaliesti, ir viskas, kas yra į muziejų atgabenta, yra tvarkoje.

Balsas iš kaimo

Užgrobę Lietuvą, bolševikai paskelbė, kad iki šiol ūkininkai — valstiečiai buvę skriaudžiami, dabar gi palengvėsianti jų našta. Kai kurie, įtikėję komunistų agentams, džiaugėsi, kiti gi abejingai laikėsi: „Pagyvensime — pamatysime".

Gyvenimas parodė, kad komunistų bernų skelbimai visada reikėjo suprasti atvirkščiai: Jei jie tvirtino, kad Sovietų Rusijoje tikras rojus, laisvė, lygybė — tai reikėjo žinoti, jog ten yra tikras skurdas, vergija ir žiaurus kalėjimas, kokio pasaulis dar nebuvo matęs.

Pirmiausia mūsų komisarai iš tariamų dvarponių atėmė visą žemę, o kitiems gi ūkininkams paliko tik 30 ha. Ši žemės reforma palietė daugumoje pažangesnius ūkius, dažnai kruvinu prakaitu buvusių jų savininkų įsigytus. Šiuos stambesnius ūkininkus bolševikai buvo pasiryžę sunaikinti. Vieniems jie atėmė visas dirvas, apsėtas žiemkenčiais javais ar dobilais, kitus gi paliko be pievų; vieni, kad neturėtų duonos, kiti kad nebeišlaikytų gyvulių.

Sklypai dažnai buvo taip sudaromi, kad geriausia žemė prie kelio atiduodama naujakuriams, o laukų galai, kaip tyčia, senajam ūkininkui. Su didžia širdgėla Lietuvos ūkininkas žiūrėjo, kaip beprotiškai jo prakaitu iš-

tęsinys 6 pusl.

Iš mūsų krašto

Plungė. Vietos žydai praeitą savaitę padegė net keturiose vietose miestą. Gaisra pavyko greitai užgesinti, bet vis dėl to sudegė apie dešimt namų. Žmonių pasipiktinimas didelis. Vedama kvota.

Janapolė. Per karo audrą miestelis labai mažai tenukentėjo. Nuo kritusių patrankų sviedinių apgriauta kai. kapinių tvora, o nuo griausmų ir kulipkų išbyrėję keletas bažnyčios ir keletas trobesių langų stiklų. Šiaip bažnyčia, varpinė ir visas miestelis išliko sveiki.

Įdomu, kaip šis bažnytkaimis išliko? Juk čia netoli, Pušinės miškuos, buvo įsitvirtinusi rusų kariuomenė. Birželio 25 d. čia įvyko mūšis. Rusai smarkiai priešinosi, bet narsioji vokiečių armija juos išginė.

Visai kitoks vaizdas šioje apylinkėje po mūšio, negu prieš tai. Eidžiotų km. beveik viskas virto griuvėsiais ir pelenais. Yra ir žmonių aukų. Pakelėm kas keliolika žingsnių vis ilsis „nepavejamos armijos" apdegęs tankas, sunkvežimis, stovi patranka nuleidus vamzdį žemyn tartum gėsdamos. Šalia jų guli šoviniai, sviediniai ir supilti nauji kapai.

Po šios baisiosios audros gyventojai jaučiasi labai gerai, jaučiasi jau dirbą sau ir esą laisvi nuo raudonųjų vilkų priespaudos ir išnaudojimo. Tokiu būdu padidėjo darbas ir gamyba. Laisvės žodžiai skamba kiekvieno jonapoliškio lūpose.

Moksleivis.

Ketūnai. (Sedos valsč. Mažeikių aps).

Ketūnų km. yra sena istorinė koplyčia, jezuitų statyta 1680 m. Joje yra pravedami šv. Stanislovo ir Vėlynių atlaidai. Be to, kiekvieną mėnesį kartą yra laikomos pamaldos, kur nemaža žmonių iš apylinkės susirenka. Pereitą žiemą Ketūnų komjaunuoliai, iš kurių daugiausia buvo vietos rusai, norėjo paversti šią koplyčią šokių bei susirinkimų sale. Bet ne visi komjaunuoliai šiam šventvagiškam darbui pritarė. Be to, būtų susidūrę su vietos katalikų pasipriešinimu, kur gal būt, būtų pasikartoję Kražių įvykiai. Todėl liko nepaimta.

Šios apylinkės gyventojai, kaip ir kitur, kentė didelę priespaudą. Kad ir lankydavo susirinkimus bei mitingus, bet tik iš prievartos, nes komunistai bei komjaunuoliai grąsindavo įvairiomis sankcijomis tiek tiems, kas atsisakydavo paskaitas skaityti, arba jas klausytį. Visi laukė karo, nes žinojo, kad tik vokiečių galingoji kariuomenė ir pačių lietuvių ryžtingumas numes bolševizmo pančius. Todėl pirmieji karo aidai buvo išgirsti ne su liūdesiu, bet su džiaugsmu ir pasitikėjimu.

Nuo karo ši apylinkė beveik nenukentėjo. Tik birželio m 24 d., pasirodžius partizanams, vietos komjaunuoliai pradėjo siautėti. Užvedė iš miško raudonarmiečius, kurie gąsdino ir šaudė ne tik partizanus, bet ir ramius gyventojus. Norėjo iššaudyti buvusius savanorius bei šaulius. Dėl to krito dvi visai nekaltos aukos J. Niuniava ir K. Nabažaitė Ketūnų km., Pagaliau birželio m. 25 d. likę vieni komjaunuoliai, apsiginklavę, norėjo sušaudyti mokytoją su sūnumi, kaipo buvusius šaulius. Tas pats laukė ir kitų buvusių šaulių bei savanorių, bet visi laimingai spėjo pasišalinti. Po to, pasišalino ir komjaunolių „veikėjai".

Tuo pačiu laiku panašus siautėjimas vyko ir Rubikų bažnytkaimyje (4 km. nuo Ketūnų km.) Čia raudonarmiečiai sušaudė vietos kunigo gyvenamąjį namą ir kitus gretimus namus. Bet laimei nei kunigo nei kitų žmonių kulkos nepalietė. Po to susikūrė stiprus partizanų būrys, kuris valo šias apylinkes nuo nelemtų gaivalų. O gyventojai džiaugiasi nusikratę bolševizmo jungu ir su pasitikėjimu dirba savo nuosavus laukus.

Renavas Miestelis nuo karo nieko nenukentėjęs. Vietiniai partizanai labai veiklūs, pradėjo aktyvią veiklą dar prieš karui prasidedant.

Medingėnai. Čia ėjo nemaži mūšiai. Vietos jaunimas, dar tebevykstant kovoms ties Rietavu, iškėlė trispalvę ir perėmė įstaigas. Greit po to atvyko žinomas lupikas Briedis, vedinas keliasdešimt kareivių. Apsupęs kleboniją ir miestelį, pradėjo vytis ir šaudyti į bėgančius žmones. Vieną seną moterį nušovė, keletą lengvai sužeidė, Kratė ir gąsdino miestelio gyventojus. Paskui atvyko vokiečių kariai, kurie buvo labai nuoširdžiai sutikti. Viso žuvo 8 žmonės. Nuo ugnies nukentėjo klebonijos trobesiai, kuriuos padegė atsitraukdami rusai. Taip pat nukentėjo Užpalų ir Gedikėnų kaimai.

Visiems Telšių apskrities kaimo seniūnams

Yra pastebėta, kad žymi dalis pievų Telšių apskrityje dar nenušienauta. Kaimo seniūnai įpareigojami pasirūpinti, kad šienavimas greitu laiku būtų užbaigtas. Ūkiams, kurių savininkai išbėgę arba išvežti, tuojau reikia surasti žmones, kurie atliktų šienavimo darbus. Jeigu tam darbui įpareigoti asmenys nuo darbo atsisakytų, tai apie tai pranešti vokiečių ekonominei komendantūrai. Pievos turi būtinai būti nušienautos, už tai atsako kaimo seniūnai.

W. Kdo. "Kowno III"

Agr. J. Tautvydas,
Telšių Apskr. Žemės Ūkio
Įstaigos Viršininkas

Vokiečių ekonominė komendantūra.
"Kaunas III"
Telšių skyrius.
Koenig, Įgaliotinis.

Pranešimas pašto viršininkams

Gautas mokytojų vardu su algomis pašto perlaidas galima išmokėti.

Bolševikų atleistus tarnautojus, jei yra reikalas, reikia priimti vėl atgal į darbą. Tinkamus tarnautojus, palaipsniui, reikia grąžinti į senąsias vietas.

Visas pašto, telegrafo ir telefono darbas vykdomas tomis taisyklėmis, kurios veikė ligi 1940 m. birželio 15 d.

Algos už liepos mėnesį mokamos kas pusmėnesį, 1 ir 15 d.d. Šoferiams, kurie anksčiau buvo priskirti prie transporto kontoros, algas turi mokėti tos pašto įstaigos, prie kurių jie dabar priskirti.

Bolševikų rusiškus pašto ženklus galima pardavinėti nominale kaina kolekcionieriams.

Būtiniems einamiems ūkio ir pašto reikalams galima daryti išlaidas iš turimų pinigų.

Gautus iš Sovietų Sąjungos siuntinius su produktais reikia atidaryti ir apie tai surašyti aktą. Siuntiniams atidaryti reikia sudaryti komisiją iš vietos pašto viršininko, savivaldybės bei policijos atstovų. Rasti sveiki maisto produktai turi būti perduodami maitinimo punktams, Raudonajam Kryžiui bei kitoms labdaros organizacijoms. Jei siuntinyje būtų rasta be maisto produktų dar kokių nors daiktų (medžiagos ir kt.) tai su jais reikia pasielgti taip pat, kaip su produktais. Siuntinius, kurie buvo siųsti iš vienos Lietuvos dalies į kitą, atidarinėti ir sustatinėti aktų nereikia. Juos galima išduoti adresatams.

Radijo imtuvų iš lietuvių organizacijų bei paskirų asmenų niekas atiminėti negali. Jei kur nors toks įvykis atsitiktų, tuojau apie tai pranešti kariniam daliniui arba Pašto Valdybai. Pranešime įvykis turi būti smulkiai apibudintas: kada, kas ir kokį aparatą yra paėmęs.

Drauge pažymima, kad pašto įstaigos gali daryti žygius per vietos karinę valdžią konfiskuotus iš žydų radijo aparatus vietiniam naudojimui įsigyti.

Atstatyti miesto telefono-telegrafo tinklus ir, susitarus su vietos karo ryšių komendantais (Feldnachrichten Kommandantur), užmiestinius telefono - telegrafo ryšius.

Pašto Valdybos Įgaliotinis

Balsas iš kaimo

(Tęsinys iš 5-to pusl.

dirbta, dabar nusavinta žemelė, o jis pats apšaukiamas buože, liaudies priešu. Naujos sodybos taip sudaromos, kad jas būtų galima paversti kolchozais.

Negana to. Vietoje žadėtų palengvinimų ūkininkai susilaukė visu šimtu procentų padidintų žemės mokesčių. Ne tik už šiuos metus, bet ir papildomų už praeitus.

Lietuvos ūkininko pečiai vis žemiau linko nuo raudonosios baudžiavos, kuri ant jo gulė visu sunkumu. Nuo pereitų metų rudens iki pat paskutinių dienų ūkininkai prievarta buvo varomi į pastotes prie privalomų darbų. Jie ištisas savaites iki 70 klm. turėjo arkliais vežti bolševikų statomiems aerodromams bei kitiems kariškiems įsitvirtinimams akmenis, žvyrą, žemes, rąstus ir kitą medžiagą. Nebuvo atsižvelgta nei į sėjos laiką, nei į pašaro trūkumą pavasarį. Dažnai pasitaikydavo, kad ūkininkas iš aerodromo grįždavo be arklių, kurie ten dėl menko pašaro ir sunkaus darbo krisdavo. Sugrįžę namo, tokie ūkininkai dar turėjo atlikti privalomas talkas naujakuriams.

Pagaliau bolševikų valdžia sugalvojo tokį samdos įstatymą, kad ūkininkai, būdami ir geriausių norų negalėjo samdytis darbininkų. Sulygtos algos, kartais jau ir išmokėtos, vis buvo keliamos, o metų gale dar pridėtos. Tuo būdu ūkininkas bijojosi turėti samdinį, nes negalėjo žinoti, kiek reikės jam duoti priedų, pasibaigus samdos metams. Be to, ūkininkai, kurie naudojosi samdytu darbu, buvo apdedami daug didesnėmis pyliavomis ir mokesčiais. Darbininkai gi, likę be darbo ir duonos, iš kaimo metėsi į miestus ar net į užsienį.

Šį pavasarį stambesnieji (25—30 ha) ūkininkai per kelias dienas turėjo atlikti valstybei nežmonišką pyliavą javais, nežiūrint į tai, kad grūdų jiems nebuvo likę sėklai ir duonai. Pyliava būdavo apdedama ne tik ariama dirva, bet miškai, ganyklos, pievos ir jau iš jų atimta žemė. Daugelyje vietų bolševikų agentai iššluostė aruodus, iššėmė paskutinius miltus, bet vistiek negalėjo suplėšti nustatytas normas. Tada nekalti ūkininkai buvo mušami, kinkomi į vežimus (Žarėnuose), tąsomi po teismus, po kalėjimus, apdedami nežmoniškomis pabaudomis, konfiskuojamas jų turtas, patys tremiami į tolimą SSSR. Išplėšti ūkininkų javai nebuvo dalinami vietos bėdnomenei, bet iš „badaujančios" Lietuvos vežami į „turtingą" Rusiją.

Komunistų gi laikraščiai, tarsi tyčiodamiesi iš žmonių vargo bei ašarų, iškilmingai rašo, sako kad valstiečiai su džiaugsmu atlieka savo pareigą valstybei.

Kantrus ir tylus Lietuvos ūkininkas niekam negalėjo pasiskųsti. Kaip paskutinis vergas, prakaituodamas jis vilko raudonąją baudžiavą, kuri, galima sakyti, iš visų mūsų krašto gyventojų, skaudžiausiai palietė ūkininkų luomą.

Lietuva yra ūkininkų šalis. Ne be reikalo sakoma, kad ūkininkas yra mūsų valstybei pagrindas. Dėlto ir naujosios mūsų vyriausybės pirmasis dėmesys yra atkreiptas į ūkininką.

Pirmiausiai vyriausybė skubiai turi atitaisyti žalą, kuri ūkininkams buvo padaryta bolševikiškos žemės reformos. Toji reforma buvo skubiai atliekama daugiausiai tik agitacijos sumetimais o ne bežemių ar mažažemių gerovei. Juk galutinis bolševikų žemės reformos tikslas buvo taip suskaldyti ūkius, kad netolimoj ateityje iš jų būtų galima lengvai sudaryti kolchozus. Štai kodėl Latvijoje, kur gyventojai aiškiau numatė bolševikų planus, žemės reforma toli gražu nesusilaukė to agitacinio pasisekimo, koks pasirodė Lietuvos mažažemių tarpe.

Mes žinome, kad dabartinei Lietuvos vyriausybei rūpi ir bežemių bei mažažemių reikalai. Tačiau socialinė skriauda, kurią skaudžiai patyrė mūsų ūkininkai, negali būti palikta neatlyginta. Juo labiau, kad didesnė pusė naujakurių nėra apsėję iš ūkininkų gautų sklypų, ir jokio darbo dar nėra į juos įdėję. Nėra ant jų pasistatę trobesių, nesigyjo nė daugiau gyvulių, o tebevaldo iš ūkininkų atimtas pievas ir dobilienas.

Rajonų agronomų pareiga yra taip sutvarkyti dalykas vietoj, kad visais metais nuskriaustieji ūkininkai neliktų be žiemkenčių dirvos, be pievų, dobilų, kad ūkininkai dėl pašaro stokos nebūtų priversti likviduoti gyvulius, kurių ir taip jau daug esame netekę.

Daug šviesesnių mūsų ūkininkų yra ištremta į Rusiją, daug žuvo kalėjimuose kaip tautos kankiniai, daugelis negalėjo pasisamdyti darbininkų. Dėlto vyriausybė, dėdama pastangų grąžinti tremtinius ir sušelpti nukentėjusius, taip pat turi imtis griežtų žygių, kad į miestus atbėgę darbininkai tuč tuojau grįžtų į kaimus. Tuo palengvės ūkininkų reikalai, o vyriausybei atkristų sunkus miesto gyventojų maitinimo klausimas, nes kaime bedarbis darbininkas rasi darbo ir gaus pragyvenimą ir algą.

Čia kaip tik galėtų patarpininkauti darbo biržos.

Vyriausybė turėtų padėti ūkininkams atsistatyti per karą sunaikintus trobesius. Čia galėtų patarpininkauti apskričių ir karo nukentėjusiems šelpti Komitetai. Turimomis žiniomis, jie turi savo dispozicijoje cemento ir statybinės miško medžiagos. Plytinės trestai turi duoti ūkininkams prieinamomis kainomis plytų.

Yra pasilikusio rusų turto, kurio dalis irgi turėtu tekti suvargusiems ūkininkams.

Skaityk ir platink „Žemaičių Žemę"

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kasbanos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Nr. 5 Žemaičių L. Aktyvistų Fronto laikraštis 1941 m. liepos 25 d.

Vokiečiai jau už 600 kilometrų

nuo buvusios vokiečių sovietų interesų sienos. Bombarduojama Maskva.

Vėl vyksta didelis naikinamasis mūšis ir apsuptos žymios bolševikų kariuomenės dalys. Prasidėjo antras karo mėnuo.

Liepos 22 d. sufjo pirmas mūšių ir dabar vyksta į rytus nuo „Stalino linijos". Tuomet Sąjungą pradėjusi Po vieno mėnesio kovų mėnesio Vokiečiųjos kariuomenė pasiekė Lietuvos sienos. Ir dabar vėl vyksta didelis naikinamasis mūšis ir apsuptos žymios bolševikų kariuomenės dalys. Prasidėjo antras karo mėnuo.

Mūsų kelias

Karo audrai per Lietuvos pradalis šmonių lygi ir neprilygo ji karto pastipsti laisvais nebepersekiojamais, vietais palys savęs. Žinoma, kai kurie šeimos nariai, me daiktai į tolumas ar nepažįstamų atvalkiojant "pragaro" mašinoje. Tiems, kurie liko ir nesugebėjo ramiai sumerkti akių dėl gaižiančių pavojų, tiems bitvo nuoku tuoj po karo pastipsti laisvais, nepersekiojamais.

Tačiau mes jau prieš dešimt gyvenimo metų buvome labai suskrašto gyvenimą. Senai nutilę pataisiu dundėjimas, nebegirdi ne kalvio kūjų tonkinimo, nebesuvaikščiojame kaimų ūkininkai, nesitaikstome, nesitylyginame. Tiesioginis gyvatinimo pleškėjo gyvybei jas prieigo. Gyvenimo jėtinę ir normalizacijos vėžes.

Jau liekana užsidarė, sulindi tį savo į rankas, sudrausnintį save ir, visas jėgas ištempus, — griebės dirbti. Praeitų laikotarpį bainomai jokiu būdu neturi priimti; mūsų Gaudėjai Aušrinė. Tai, tuoj pamiršti ir nebeprisiminti bus skaudi pamoka kartotis kartojanti: lietuvi, to neužmirkit, kad ne lietuva tau, o tu Lietuvai turi dirbti, gyventi ir aukoti! Tu žinok, kad ir kapitalizmas ir komunizmas etnia mums į rankų prieš Tavo Tėvynę, kad vienas ir kitas yra skiš šydu jrankiai, kitu atveju Lietuvai ir Lietuvių sunaikinti vieną žmonių kūrybą Žemėje.

Ligšiolinis patyrimas turi padrąsyti tau, lietuvi, nesiųk kelių likentinti vargot, išlikim ašaros neturi nuotei vešlut. Nei Tie skausmai tegul tave sulaužo, tegul kad vina Lietuva prisiteksiu nauja gyvenimui.

Pirmuthis kelias, atvedusi į Lietuvą dydžiai nusižiūrėtų raudonąją armiją buvo ta, kad vina mūsų valstybės vairuotojai nesugebėjo rasti pasitikėjimo ir pažiūros, kad Didžiuoju kalnynu vakarouse, o bepraeitinėti tūpčiojo apie tuos pamas, kurie negrįš Vokietijai tinkių. Ot branginti branginti kalnynai. Lietuvai tuoj kliuko. Nuo tiol — Lietuva eis koja į koją su nacionalsocialistine Vokietija. Jei buo nuspręsta — mes drauge su šiuo nieja vokiečių kariuomene žengsime toli už savo valstybės ribų stoti į lemtingą kovą prieš XX-o amžiaus barbarus, niekuo ir

mūšiai ir dabar vyksta į rytus nuo „Stalino linijos". Tuomet šemiamos rekšmės laktai buvo tai, kad priešui, lygiai kaip žmogui, nebuvo suteikta laiko kartai trokštamu atsikvėpimo pertranka ir kad jis buvo privertas per 350 kilometrų ligšio, palyginus su dabartinis 2.000 kilometrų frontu Rytuose, ir nors pavyzdžiui, nors pradžioje pasirūpino Somme upės ir Ismutinės Senos rekšjo nubyginti tik 90 kilometrų, palyginus su dabą didesnių mis žygiuotomis Rytuose, vis dėl to ir tuomet atkaklai besiginančių prancūzų pajėgų patrioktiznimas nuo Weygando linijos iki prancūzų pailaubų pastūlyno truko daugiau kaip mėnesį.

Padėtis sovietų fronte yra žymiai kitokia ir sunkesnė.

Vis dėlto, jau šiandien, pirmojo karo Rytuose mėnesio pabaigoje, galima nustatyti tiai kg. 1. Sovietų armijai nusisuuje ir ore padaryta milžiniškų ir jokiu būdu jau nebegalinčių būti išlyginių nuostolių. Ir tuodi dabar, jau turėjo būti panaudotos paskutinės atsargos: 2. Talkos metu pareng-ne ir lėtinės gyvenimo linijos Sovietų Sąjungos Europos dalyje ji jau nebėra: 3. Pastebima aiški krizė tiek vadovybėje, tiek sovietų jungtinių vėdjje. Tuo tarpu vokiečių kariuomenės vadovybė atspirtai laiko savo rankose vitas pajėgas, kurių didžiuli dalis tai šiol dar net nebuvo kaip reikiant panaudota.

Daugelyje vietų dabar vėl pavyko apsupti žymias sovietų armijos dalis.

Tuo tarpu fronto pietuose daužyle sumušių priešą nuolat persekiojo sajungininkai. Vokiečių karo veiksmai vyksta, panaudojant visas tris karo pajėgų rūšis. Karo veiksmai vyksta pirmiausiai, ir sovietai, kaip ir visi ligšiolinių mūšių, bus tai, jau minėti, sad aiełyje. Vokiečiai nebebus tokie pavojaus ir ryšių.

Vokiečių lėktuvai dabar smarkiai bombarduoja Maskvą. Maskvoje buvo pranešimai, kad naktinė objektai ir visur matyti didelį gaisrai. Ukrainos fronte apsupimai vokiečių, rumunų, vengrų, slovakų kariuomenė veja išblaškytą priešą. Vidurio fronte apsidžiama naujai apsuptos bolševikų armijos. Šiaurės fronte mūšyje yra didelis pasimtos nes sustas Vorošilovo įsakymas, kuriame tik ir kalbama apie basus, nes drasunnės kovojimui.

Išpanų spauda, rašydama apie pirmąjį karo mėnesį, pažymi mūsų užtikro vienų didelių sudaužyti bolševikų armijas.

Stalino sūnus pateko į nelaisvę

Vokiečių lėktuvynų sargyba pranešia, kad liepos 16 d. generolo Schmidto vadovaujamai tankų grupei žygiuojant pirmyn, į pietus nuo Vitebsko prie Ljosno, į vokiečių rankas pateko Stalino vyriausiasis sūnus Jokūbas Stalinas, 14 kaubinio artilerijos pulko vyresnysis leitenantas. Jokūbas Stalinas yra gimęs 1908 m. kovo 18 d. Baku mieste.

Žmogudžiškas — priešo žydiškųjų bolševikų.

Pagalbos skoa vienybės, jėgų susitelkiamybes buvo dar viena iš svarbiųjų priežasčių, nuvedusių mus į tą padėtį.

Ton klaidon niekada, o niekada nebepakartokime! Šiandien visa Lietuva kaip vienas žmogus turi susiburti aplie Lietuvių Aktyvistų Frontą, parodyti didžiausią organizuotumą, susikšuspyrę, tai tegu ji ankstu pastiksuotų tautos prakeikimą. Nei Šiandien tikrovės vardais parodu kur ir gyvatinsi. Jei to neturi to vardo — ek į partijas, ek kur nori. O jei tu lietuvis — tavo vieta tau, kur dar bolševikų priterpančios mėta sunkiosi pajėgos.

Jis yra sūnus pirmosios Stalino žmonos Katerinos Svanidzė. Jokūbas Stalinas, karo generolas Schmidto žinioje buvo pareiškęs, kad jis nori sparčiai priėti vokiečių kariomenę ya neprasiningas, ir dėl to jis su savo karo veiksmais pasidavęs į nelaisvę.

Tad tai mūsų kelio gaires

Šalis visus žydus.

Dirbame kartu su vokiečiais nacionalsocialistine Vokietija.

Vienybė! Susikaupimas! Organizuotumas ir vėl nuoširdus ryšys — Lietuvių Aktyvistų Frontu!

Tas mūsų pastangas tegu lydi tokie darbas, kad prakaitas lietų ai spėtų per kaktas ir nugaras, o Aukščiausiojo ranka palaimina Lietuvą.

Smolenskas dar tebesmilksta dūmuose.

Smolenskas turi vieas ligšiogyvenvietes. Vis dar tebesmilksta dūmai iš sugriautų namų, kuriuos padegė, vitebsk nusitolvėgdami į civilių gyvenimą reikalus, bėgančiųjų sovietų kariai. Iš kažjino skirtuvo puvo mo kvapas: čia darbavosi fudiskiškų GPU bėrai, iki vokiečių atmojimas sustabdė jų darbą. Iš kalėjimo nelaimė laikoti tiniai bolševikų biaurai nukankintų suvaikinų. Gatvėmis, po nugriautų bolševikų karvuočius ir artilerijos patrankų, begalinėmis vitimtinėmis eilių į koncentracijos stovyklų pasimtį į nelaisvę sovietų kareiviai. Civilini gyventojai, kuriuos GPU tenuas buvo privertę eksplytis namuose, vėl tidrysta pasirodyti gatvėse. Visur kyšioklėse jau prilestoti vokiečių laikų laikraščiai, rodančios kelių be patiesos fyginjonizmo ir apie vokiečių kariuomenės veiksmus.

Ruzvelto - mavonas

Kalp iš Oslo miesto (Norvegijoj) surastų dokumentų paaiškėjo, kad Amerikos prezidentas Ruzveltas yra masonų draugijos narys. Ištai dabar lengvinas tampa pirmiji, kodėl jis veda žydiškai masoniškų politiką.

Bolševikai ir moterims liepia eiti į karą

Sveikų laikraščio pranešimu, per Maskvos radiją buvo perskaitytas Stalino dekretas, kuriuo visos rusų karėjų moterys turi eiti į karą. Tą savo gyvenamųjų vietų ir pasisiųlyti tarnybon. Kovinių vaikai turi būti atiduoti į valstybines vaikų priegloudas. Tie dekretai sudaro sąlygas visai atpalaidoujamos tik senganlos moterys, kurios gali prašyti savo tėvų gyvybės prieglobsnio.

Pranešimas Telšių miesto ir apylinkių gyventojams

Telšių Vyriausybė pranešimo tuo tiol savo kraštovės avalynę ir kitus odos daiktus gaminteti. Jei to nusiskaitė, tai pranešdavinės tiems, kurie jau po tų metų birželio mėn. 23 dienos yra pasidavę gaminti "ne iš "Lietuktai" javų. Tam reikalui dėmiuktai turi gauti iš „Maisto" ar „Lietūkio" patvarkymus, ir su jais kraštovėje tiems bus paduodamos reikšiau mėtinės normos.

Visai nepaaiškinti gyventojai (darbininkai, mažabemiai) gaus gauti pilnus bilietus jiems reikalingų prekių tik su teisėmis išduotais patvarkymais.

Žydai nenorėjo dirbti žemės

Nei mūsų seneliai, nei tėvai nebuvo patyrę, kad žydai domėtųsi žemės ūkiu. Taip pat ir mes iki bolševikų valdymo pradžios nieko apie tai negirdėjome. Tiesa, Kamajų valsčiuje yra ištisas žydų kaimas (Nečiūniškiai). To kaimo žydai jau iš senų laikų turi nuosavybėje po kelis ir keliolika hektarų žemės. Taip pat girdėti, kad ir kitur yra žydų, stambių ir smulkių žemės savininkų. Tačiau kaip visi, taip ir šitie žydai žemės dirbimu nesirūpino. Žemę už juos dirbo samdiniai. Kaip visiems, taip ir šitiems žydams žemės dirbimas buvo juodas darbas, kurio jie vengė kaip velnias kryžiaus.

Bolševikams užėmus Lietuvą, žydų nuomonė apie žemės ūkį iš karto pasikeitė. Tačiau nereikia manyti, kad jie visomis keturiomis ėmėsi arti žemę, plauti šieną, naikinti ganyklose krūmus. Apie tai jie nė nepagalvojo. Šitie darbai jiems vis dar tebebuvo biaurūs darbai, kuriuos galėjo ir turėjo dirbti tik lietuviai. Jie tarėsi esą tinkami žemės ūkiui vadovauti ir pradėjo su nepaprastu atkaklumu brautis į įvairias žemės ūkio įstaigas. Be to, jie pasiryžo ir prižiūrėti, ar visi ūkininkai žemę dirba taip kaip nurodo įvairios žydiškai — bolševikinės įstaigos.

Žydai, anksčiau sukčiavę savose krautuvėlėse ar vertęsi kitu kuriuo žmonių išnaudojimu, aišku, apie žemės ūkio reikalus nieko neišmanė. Tačiau bolševikai į tai nekreipė dėmesio. Jie buvo susirūpinę žydus apdalinti tarnybomis, neatsižvelgdami nei į visuomenės nuomonę, nei į krašto interesus.

Žydams užimant vietas žemės ūkio įstaigose, kartu aiškėjo, kad ūkininkams nieko gera iš to netenka tikėtis. Ir ištikrųjų, gana greitai žydai išėjo viešumon su visu žydišku biaurumu. Apie žemės ūkio reikalus neturėdami nė menkiausio supratimo, jie pradėjo mokyti ūkininkus ūkininkauti. Jie reikalavo, kad jų nurodymai būtų vykdomi be jokios atodairos ir visomis pastangomis, nežiūrint to, kad tų nurodymų vykdymas labai dažnai buvo panašus į šienavimą užrištomis akimis.

Nevykęs žemės ūkio reikalų tvarkymas buvo tik maža dalis tų sunkumų, kuriuos žydai, besidomėdami žemės ūkiu, užkrovė ant ūkininkų pečių. Tai buvo vieni niekai, palyginus su teroru, kurį išvystė bolševikinių įstaigų pareigūnai žydai, pradėję prižiūrėti parėdymų žemės ūkio reikalais vykdymą. Mes gerai prisimename garsiųjų apkomų ir vykdkomų atsiųstus žemės arimo, sėjos pyliavos tikrintojus žydus. Tai buvo tikri žydiški budeliai, dėl kurių ne vienas lietuvis ūkininkas atsidūrė kalėjime, buvo ištremtas į Sibirą arba net ir sušaudytas.

Žydams buvo duota valia „domėtis" žemės ūkiu. Ir jie tuo naudojosi. Jie kaišiojo savo žydiškas nosis į ūkininkų namus, tvartus, svirnus, aruodus ir net kišenes. Jie koliojo ūkininkus, kad žemę dirbo kaip reikiant, o ne „tarybiškai". Jie siautėjo taip, kaip tik gali siautėti žydai, žinodami, kad už jų pečių stovi jėga. Ūkininkai patyrė iš jų tūkstančius skriaudų. Yra tūkstančiai nevykusio žydų vadovavimo faktų. Dauguma jų yra žinomi tik siaurai apylinkei ir nedideliam tiesioginiai paliestų žmonių skaičiui. Tačiau visa tai turės būti iškelta viešumon, kad būtų parodytas tikrasis žydų veidas ir visas biaurusis jų niekšingumas.

Sovietų kariuomenėj įvyko sukilimų prieš komisarus

Iš paimtų į nelaisvę ir perbėgusių sovietų kareivių pasakojimų aiškėja, kad jau ir šiaip

buvę įtempti santykiai tarp raudonosios kariuomenės vadovybės ir komisarų paskutinėmis dienomis dar labiau paaštrėjo.

Paskirtųjų prie esančios į rytus nuo Mogilevo ir Smolensko srityje sovietų kariuomenės naujųjų komisarų pirmasis žygis buvo pašalinimas didelio skaičiaus batalijonų ir pulkų vadų. Prie Smolensko paimtųjų belaisvių tarpe yra ir vienas politinis komisaras Antonovas Piotrikovičius iš sovietų artilerijos 416 pulko, kurį pats naujasis karinis šio pulko komisaras įtaręs, kaip nepatikimą. Drauge su visa eile kitų komisarų ir dideliu skaičiumi karininkų jis buvo nuteistas mirti. Tačiau jo baterijos kareiviai padėjo jam laiku išsigelbėti ir pabėgti. Kariuomenėje, jo pareiškimu,

viešpataująs didelis sujudimas ir pasipiktinimas dėl daugelio senųjų fronto karininkų pašalinimo ir sušaudymo.

Tarpe kareivių ir senųjų karininkų santykiai dažniausiai buvę geri. Vieton pašalintųjų fronto karininkų esą paskirti jauni etapo karininkai, visais atžvilgiais ištikimi naujiesiems komisarams.

Kai kuriose dalyse jau įvykę atvirų kariuomenės sukilimų prieš karo komisarus.

Organizuojamas Raudonojo teroro muziejus

Mūsų tauta, žiauriai bolševikų niokota ir kankinta, pirmiausia pati sau turi išsiaiškinti ir pasauliui parodyti, kiek skriaudų, kiek daug nuostolių ir visokio blogo komunizmas yra jai padaręs. Tam reikalui yra steigiamas Raudonojo Teroro Muziejus.

Raudonojo Teroro Muziejus yra Kultūros Darbo ir Tautinio Auklėjimo Valdybos žinioje. Raudonojo Teroro Muziejaus tikslas surinkti, kiek galint, daugiau įvairios medžiagos, vaizduojančios raudonojo teroro žiaurumus Lietuvoje. Muziejaus vadovybė į tą didžios svarbos ir labai skubų darbą kviečia visą lietuvių visuomenę. Kad tas darbas sėkmingiau vyktų, reikia visuose Lietuvos apskričių miestuose tuoj jau sudaryti Raudonojo Teroro Muziejui medžiagai rinkti komisijas. Tos komisijos pirmiausia turi sudaryti sąrašus asmenų, nukentėjusių nuo raudonojo teroro. Į tuos sąrašus reikia įtraukti visus bolševikinio režimo politkalinius, išvežtuosius, nužudytuosius ir be žinios dingusius. Toliau reikia iš kalėjimų, arešto namų, NKVD įstaigų ir kitų žinybų, kuriose buvo daromi teroro veiksmai, surinkti visus raudonąjį terorą liečiančius dokumentus (kratos ir tardymo protokolus, suimtųjų, išvežtųjų ir išvežti numatytųjų sąrašus, polit. kalinių bylas ir kt.), suimtiesiems ir politkaliniam kankinti priemones ir kitokią su raudonuoju teroru susijusią medžiagą.

Lietuvoje nemaža yra vietų (Pravieniškiai, Telšiai, Panevėžys ir kt.) kur raudonasis teroras pasireiškė plačiu mastu ir nežmoniškai žiauriomis priemonėmis. Tose vietose įvykdytus raudonojo teroro veiksmus reikia nuodugniai ištirti bei aprašyti, kiek galint plačiau ir išsamiau juos iliustruojant foto nuotraukomis ir kitokia vaizdine medžiaga.

Apie sudarytas Raudonojo Teroro Muziejui medžiagai rinkti Komisijas apskričių miestuose reikia tuojau pranešti Kultūros darbo ir Tautinio Auklėjimo Valdybai, Raudonojo Teroro Muziejui, Kaunas, Laisvės alėja Nr. 4 b. Tuo pat adresu siųsti ir surinktąją medžiagą.

Raudonojo Teroro Muziejaus Organizatorius

Baisioji „medžioklė"

Šv. Antano išvakarės. Mes su keliais draugais nuėjom pasveikinti kolegos vardo dienoje. Išgėrėm į jo sveikatą vyno, bet nuotaika visų buvo kažkodėl prislėgta, nors ir juokavom, bet tas juokas buvo kaip artistų, kurie atlikdami juokingą savo rolę turi juoktis, nors tam neturi nei mažiausio noro.

Apie vidunaktį išsiskirstėm, visai nenujausdami, kad greit, o gal ir niekuomet jau nesimatysim. Rytą kažkas pabarškino į langą net pikta, nes taip norėjosi miego. Tik atidarius duris kaimynė sako:

— Ar jūs nežinot, kodėl jūsų draugą Antaną G. su žmona ir vaikais nuvežė į stotį, milicininkais apstatytu sunkvežimiu?

Dieve mano, man lyg kokiu basliu per galvą būtų sudavęs, tik neišvirtau iš nustebimo ir pasibaisėjimo. Greitai nubėgau į stotį, kad galėčiau ką nors sužinoti, bet kur ten, milicininkai nei iš tolo neprileidžia, kaip prie kokių galvažudžių. Suspausta širdimi nuėjau į jų namus, kur radau apsiverkusią motiną, bedėliojančią išvažiuojantiems reikalingus daiktus, rūbus maistą.

Sunku buvo bepažinti tą dar vakar buvusį jaukų šeimos židinį, o šiandien čia viešpatavo tik liūdesys ir ašaros.

— Tie niekšai patys nežino, kur išveža, atėjo pusę šešių išplėšė visus iš miego, liepė greit rengtis ir eiti su jais į laukiantį sunkvežimį. Paklausti kur juos veš, atsakė:

— Kaip nuvešim, patys pamatysit, o dabar greičiau einam, nes dar daug tokių „pavojingų" žmonių reikia suspėt išvežti.

— Viešpatie, apsaugok, kokia nelaimė mus ištiko, šluostydama ašaras pasakė senutė, ką aš dabar viena pasilikus darysiu, kaip gyvensiu. Daiktus visus aprašė. O per vis skaudžiau bus, kad nieko nežinosiu apie brangius savo vaikelius.

Padėję sutvarkyti ryšulius, nunešėm į stotį, kur šiaip taip prileido. Net akys aptemo pamačius tą baisųjį vaizdą. Kitoj geležinkelio pusėj stovėjo keliolika gyvulinių vagonų, kuriuos aplinkui kaip plėšiuosius žvėris saugojo apsiginklavę rusai ir milicininkai.

Mes ėjom pro šalį kitų vagonų (iš kurių buvo girdėti prašymai atnešti duonos ir vandens), ieškodami to vagono kur randasi Antanas. Kituose vagonuose girdėjosi verksmas vaikų, kurie uždaryti tamsiuose vagonuose, kaip gyvulėliai, stovėjo be saulės ir oro.

Viename vagono langelyje pamatėm Antanienę, kurią vos begalima buvo pažinti: akys užtinusios ir pamėlynavusios nuo verksmo ir kančių. Pamačiusi mus dar daugiau susijaudino:

— Ak kokie mes nelaimingi, aš negaliu žiūrėti, kaip kenčia vargšai mano vaikeliai, rodos, kad plyš mano širdis iš skausmo bežiūrint į juos, o nieko negaliu padėti. Vyrą atskyrė į kitą vagoną, kartu gal lengviau būtų kentėti. Iš mūsų vagono šiandie vienas mirė, kitas išėjo iš proto.

Aš taip pat turbūt ilgai neiškentėsiu, atsidususi pasakė.

Mes nieko negalėjom jai padėti, tik verkti. Dar norėjom pakalbėti, bet ten stovėjęs rusas pasakė:

— Gana kalbėtis, jeigu norit, kalbėkit rusiškai. Nuėjom. Paskutiniam vagone stovįs pažįstamas mokytojas sušuko:

— Nenusiminkit, mes išvažiuojam, bet dar grįšim, o sugrįžę jiems už viską atmokėsim.

Net linksmiau pasidarė, kad mūsų broliai nenusimena, bet su viltimi ir pasiryžimu tikisi grįžt ir atmokėt tiems niekšams, kurie juos išplėšė iš šeimos lizdo, pasiryžę išvežti ir iš mylimos tėvynės.

Praėjo dar kelios „medžiojimo" dienos. Gaudydavo žmones, veždavo į stotį, kimšdavo į smirdinčius vagonus ir juose dar kankindavo 3—4 dienas, sušilusius, suprakaitavusius ir alpstančius, mirštančius nuo trūkumo oro ir troškulio. Žmones, kurie atnešdavo jiems ką nors išgerti ar pavalgyti, ne visuomet prileisdavo, sakydami, kad jie yra sotūs, ar lankymo valandos jau pasibaigė.

Tiems ištroškusiems keršto žmonėms buvo malonu kankinti tuo, kurie mylėdami savo tėvynę, nepasidavė jų įtakai, malonu buvo žiūrėti į jų kančias ir parodyti bent sykį gyvenime savo „galią".

Miestas taip pat kaip apmiręs, jeigu ir sutiksi kur pažįstamą veidą, tai ir tai bus liūdnas, baimingas, ir vienintelis klausimas bus pažįstamojo lūpose:

Labas, kaip jūs, mes jau pasirengę.

Ir kaip nebūsi pasirengęs, kada matai pro šalį nuolat važiuojančius sunkvežimius, išvežančius tokius brangius mūsų širdžiai ir visai tėvynei žmones.

Suspausta širdimi vaikščioju gal tūkstantį kartų vaikščiotais takais, ir pagalvojus, kad gal jau paskutinį kartą vaikštau, verkia iš skausmo širdis, padeda verkti ir dangus suprasdamas ir atjausdamas sunkią lietuvio padėtį.

Užpakaly girdisi žingsniai, bet baisu atsisukti, kad nepamatyčiau milicininkus su „raudonaisiais". Tik staiga capt už peties, krūptelėjau.

— A, tai tu, kolega, net išgązdinai, bet kodėl toks linksmas, turbūt keukštelėjai?

— Tokiu laiku kaukštelėti gali tik tie niekšai, (parodė toliau einančius rusus) o man linksma ne nuo svaigalų, bet nuo visam krašte linksmos žinios.

— Sakyk, ką naujo sužinojai, nes dabar kiekviena žinutė brangi.

— Šiandie anksti rytą per Vokietijos radiją pasakė, kad prasidėjo Vokietijos su Rusija karas, visam krašte jau veikia mūsų partizanai (džiaugsmingai sako man į ausį) ir ryt, poryt jau galim laukti ir savo išsivadavimo. Gal nebsuspės išvežti nei paruošto ešalono.

Ir mes, kaip maži vaikai, apsikabinę iš džiaugsmo pasibučiavom. Jeigu prieš kokius 2 metus kas būtų pasakęs žodį „karas", būtume nusiminę, išsigandę, bet dabar tas žodis skambėjo lyg gražiausios muzikos garsai, nes tas žodis reiškė išsivadavimą iš sužvėrėjusios saujelės komunistų ir nuo skurdo ir bado. Tik liūdna buvo pagalvojus apie išvežtus brolius, kurie gal dar nieko nežino, kad jų tėvynė greit bus laisva ir jie, jeigu netaps ištroškusių kraujo aziatų aukomis, galės grįžti į savo tėvynę, kur juos sutiks džiaugsmingi laukiančiųjų šūkiai: Sveiki, brangūs broliai ir sesės lietuviai, sugrįžę į laisvą Lietuvos žemę!

Žemaičiai džiaugiasi laisve

1941 m. liepos mėn. 26. d., daugiatūkstantinė Žemaičių krašto visuomenė, spontaniškai susirinkus Telšiuose, išklausiusi mūsų atstovų pranešimų bėgamaisiais reikalais apie nepriklausomos nacionalinės Lietuvos Valstybės atstatymą, kuo širdingiausiai sveikina mūsų vyriausybę Kaune, besąlygiškai, vieningai ją remia, jos pasiimtam tautos ir valstybės atstatymo darbe ir visas turimas jėgas perduoda vyriausybės žinion. Širdingiausiai sveikina ir reiškia padėką Lietuvos Aktyvistų Frontui ir partizanams, ginklu rankoje kovojusiems už tautos ir valstybės laisvę. Kartu širdingiausiai sveikina narsiąją ir šauniąją Didžiosios Vokietijos kariuomenę, vyriausybę ir jos vadą Adolfą Hitlerį, išliuosavusius mus iš bolševikų vergovės.

Susirinkimas nutaria:

1. Prašyti įpareigoti vyriausybę vesti lietuvių tautą ir valstybę į visišką nepriklausomybę su visomis jos istoriškai etnografinėmis žemėmis. Nepasitraukti iš kovos lauko, kol vėl mūsų tauta ir valstybė visiškai nebus laisva ir nepriklausoma savo viduje ir išorėje.

Mes, kaip Žemaičių atstovai, lietuvių tautos ir valstybės kūnan nešame visą Žemaičių kraštą nuo Baltijos jūros su Palanga ir Šventąja iki Nevėžio pilnoje jo apimtyje. Tautos sielon jungiame savo žemaitišką, atkaklią, kovingą dvasią ir stovėsime mūsų pajūrio sargyboje, kaip esame iki šiol stovėję.

2. Prašyti vyriausybę sueiti į tinkamus santykius su mus išgelbėjusia nuo bolševikų jungo Didžiosios Vokietijos tauta ir REICHO vyriausybe bei jos vadu Adolfu HITLERIU, kaip tinka suvereniai tautai, valstybei ir jos vyriausybei.

3. Prašyti Lietuvos Aktyvistų Fronto, kad jis ir toliau energingai vestų tautą laisvės keliu, kovotų su visokiais jos priešais ir kenkėjais ir vienytų tautą visiškon vienybėn, kad neliktų jokios skylės, kurion bet koks, kad ir landžiausias priešas negalėtų įsibrauti.

Tegyvuoja laisva nepriklausoma Lietuvos Valstybė sąjungoje su Didžiąja Vokietija.

Dešimttūkstantinės Telšių visuomenės vardu įgalioti atstovai.

Telšiai, 1941 m. VII. 20.

Telšiškių pageidavimai elektros reikalais

Elektra mūsų gyvenime yra svarbus dalykas. Be jos nėra šviesos, nėra radijo, o kai kurios įstaigos be jos stačiai apmiršta, nes sustoja mašinos ir aparatai. Sakysim, mūsų ligoninė. Nesant elektros, jos darbas turi sustoti, nes neturi jėgos šaltinio visi moderniški įrengimai, pav. rentgenas, vandentiekis, sterilizacija, ir kt.

Telšių miestas yra pasistatęs modernišką elektros stotį su tobulomis elektros mašinomis ir turi tikrai gražią elektros srovę.

Tačiau tos tobulos elektros mašinos yra varomos gazolinu, būtent importuotu kuru, kurio šiuo karo metu gali pritrūkti. Neturėdama didesnių karo atsargų, elektros stotis veikia apribotą laiką rytmečiais, dienomis ir vakarais.

Miesto šeimininkai, statydami miestui elektros stotį, nepagalvojo, kad gali ateiti toks laikas, kai importuoto kuro bus stoka ir jis bus brangus. Jei apie tai būtų pagalvoję, gal būt būtų pastatę mašinas, varomos vietiniu kuru.

Šiuo metu tokios mašinos būtų tinkamesnės. Elektros stotis pati galėtų turėti nuosavą durpyną, pati galėtų prisigaminti reikalingą kiekį durpių ir miestui galėtų tiekti elektros kiek tik reikia. Pav. Šiauliai turi Rekyvos durpėmis apkurenamą elektros stotį, o ar jų elektra bloga, ar brangesnė kaip pas mus? Šiuo metu jiems kuro atsargos tikrai netrūksta . . .

Gal būt ir Telšiams verėtų pagalvoti, ar negalima būtų pastatyti kokį durpėm kurenamą variklį ir duoti elektrą ištisą parą. Kol kas nevėlu ir durpių prisigaminti.

Žodžiu, Telšių gyventojai pageidauja turėti elektros srovę ištisą parą. Be to, elektros srovė nuolat reikalinga ligoninei ir kitoms įstaigoms.

Be to, elektros tiekimą galima būtų ryto metu baigti lygiai 8 val. ir dienos metu kiek ankščiau, tuo būdu susitaupytų per valandą laiko. Tą valandą galima būtų perkelti į vakarą, ir elektros tiekimą baigti ne 10 val. 15 min., bet apie pusę 12 val. o gal ir lygiai 12 val. Telšių gyventojų reikalai šiuo metu beveik jau būtų patenkinti.

Apie išvežtuosius į SSSR

Kaip jau buvo skelbta, šio mėn. 1 dieną, Minske ir Molodečnoje buvo įkurti Raudonojo Kryžiaus ištremtiesiems punktai aprūpinti maistu ir pirmos pagalbos reikmenimis; Minsko punktas, be to,—ir susisiekimo priemonėmis.

Minsko gelbėjimo punktas 18 dieną likvidavosi ir visas jo personalas sugrįžo, nes paaiškėjo, kad tolimesnis to punkto buvimas būtų beprasmis. Molodečnoje punktas dar veikia.

Ekspedicija (jos vadovas buvo p. St. Vasiliauskas, Vilniaus R. K. skyriaus talkininkas) patyrė štai ką (suglaustos žinios).

Ekspedicija išvyko iš Vilniaus dviem autobusais. VII. 10 buvo ištirtas kelias Vilnius—Minskas ir Minskas—Orša ir Minskas—Boruiskas.

Oršos kryptimi buvo nuvažiuota ligi pat Oršos (sustota 6 km. nuo Oršos, nes Oršoj tada dar vyko mūšiai), o Bruiske — iki Červėnės, suimtųjų šaudymo vietos.

Iš apklausinėjimo nustatyta, kad Bobruisko kryptimi ešalonai su ištremtaisiais nuėjo. Šita kryptimi buvę vežti tik belaisviai. Vietinių gyventojų žiniomis, prie Červėnės buvo sušaudyta apie 45 kalinius. Kas buvo sušaudyti, nežinia. Juos palaidojęs totorius Krinickis papasakojęs, kad sušaudytieji buvę gerais ir prastais rūbais apsirengę, jie buvę palaidoti dviejose duobėse, 3 km. už Červinės.

Važiuojant į Oršą, patirta, kad šia kryptimi ešalonai su išvežtaisiais ėjo. Ešalonai pro stotis praeidavę labai greit ir nesustodami. Ties Smoleničiais ešalonai buvę sustoję. Krupkų lietuvių kolonijoj (ten yra pasilikę nuo Didžiojo karo apie 60 lietuvių šeimų) patirta, kad, sustojus ešalonui, buvusios lietuviškai giedamos šventos giesmės. Gyventojai davę vežamiesiems vandens, nors sargybiniai ir draudę duoti.

Borisove esą buvę kažkokie ešalonai su žmonėmis. Tiems žmonėms davę valgyti, gerti ir net nusipirkti produktų žemomis kainomis. Pro Kolodišče stotį praėję labai daug ešalonų su žmonėmis. Žmonės matę pro Borisovą praeinančius ešalonus VI. 23—26 d., o vėliau ešalonai nebėję.

Geležinkelio stotyse tikslesnių žinių nepasisekė gauti, nes apie šiuos ešalonus nepasilikę žinių; buvusios atžymėtos tik atėjimo ir išėjimo datos, o geležinkelininkų daugumas išbėgioję.

Daroma išvada, kad ešalonai bus nuėję toliau, Rusijos gilumon. Toji išvada daroma iš to, kad pro Borisovą paskutinis ešalonas praėjo VI. 26, o gelež. tiltas už Smolensko buvo sprogdintas tik 28 ar 29 d. Čekistams, kurie labai skubėjo su tais ešalonais, galėjo pavykti juos nugrūsti gana toli.

Ši išvada paremiama dar ir liūdytojų parodymais. Doc. Pakuckas iš Vilniaus grįždamas iš Maskvos matęs tarp Smolensko ir Minsko ešalonus, prasilenkiančius su jo traukiniu. Ešalonai nesustodavę, buvę su užkaltais langais. Minsko geležinkelininkas Papovičių stoty papasakojęs, kad grįždamas iš Novosibirsko už Maskvos sutikęs ešalonus su nerusiškai kalbančiais žmonėmis. Vagonai buvę atidaryti, buvę leista išeiti nusipirkti.

Molodečnoje geležinkelininkai pasakoję, kad dalis ešalonų iš N. Vilnios nuėję Polocko link. Pil. Kiryk tvirtinęs, kad per Polocką buvę vežami ešalonai su lietuviais Leningrado link. Ten buvę vežami tik vyrai.

Šios ekspedicijos buvo ieškomi taip pat ir vaikai, bolševikų išvežti iš Druskininkų pionierių stovyklos. Kur tie vaikai yra nuvežti, nustatyti nepavyko. Toločine gail. sesuo pasakojusi, kad Borisove apie birželio 26 d. ji mačiusi 4—5 vagonus įvairių tautybių vaikų. Buvo kalbama, kad tie vaikai vyksta į Orlo ir Ivanovo gubernijas.

Gandai apie ešalonų degimą, sprogimą, išvežtųjų persodinimą Minske iš ešalonų į autobusus ir sušaudymą—nepasitvirtino.

Šia proga tenka pabrėžti, kad iš vokiečių karinės valdžios ekspedicija yra patyrusi ko didžiausį palankumą: visur buvęs parodytas nuoširdumas, buvę stengiamasi padėti ir žiniomis ir priemonėmis, net skysto kūro buvo veltui duodama.

Pašto ir telefono—telegrafo tarifas

Visiems pašto viršininkams, telefono—telegrafo ir radijo stočių viršininkams ir pašto agentūrų vedėjams pranešama, kad iki šiol Lietuvoje veikęs TSRS pašto, telefono, telegrafo ir radijo tarifas nuo liepos 21 dienos panaikinamas ir jo vieton įvedamas veikęs iki 1940. VI. 15 d. pašto, telefono—telegrafo ir radijo tarifas. Imant pagal minėtą tarifą mokestį, reikia imti tiek kapeikų ir rublių, kiek jame pažymėta centų ir litų. Pavyzdžiui, jei tarifo pažymėta už paprastą užmiestinį laišką iki 20 gr. 30 ct, tai reikia imti 30 kapeikų, jei atvirukas su pašto ženklu kainuoja 20 kapeikų, jei už 100 litų persiuntimą tarife pažymėta 75 centai, tai už persiuntimą 100 rublių reikia imti 75 kapeikos ir t. t. Panašiai reikia elgtis su telefono, telegrafo ir radijo mokesčiais.

Kodėl vokiečių kariuomenė visada laimi?

Vokiečių žurnalo „Velhagen u. Klasings Monatshefte" 1940 m. gruodžio numeryje įdėtas generolo Ernst Kabisch straipsnis „Mūsų karinio pasisekimo mįslė", kurio esmingąsias vietas čia dedame.

Būtų netikslu manyti, kad šiais laikais, kada ginklai tiek ištobulinti ir turi stačiai neįsivaizduojamą veikiamąją galią, kada tie ginklai reikia pilnutinai išnaudoti, o su jais apsieiti ne taip jau lengva, — taigi būtų netikslu manyti, jog karinius laimėjimus galima pasiekti tų ginklų techniškai ir dvasiškai nepavaldžius. Tačiau tai ne viskas: mes išeiname iš karinės technikos ribų ir žengiam prie didžių m o r a l i n i ų vertybių, nors techniškąjį momentą paliekam kaip būtiną sėkmės sąlygą. Bet už jo iškyla galingos kolonos, į kurias atremtas galutinis laimėjimas: tai **karvedžio genijus, armijos karingoji dvasia ir tautos dvasia.**

K a r v e d y s. Kur nebevadovauja jo dvasia, ten karo mašina išsprūsta iš vairininko rankų ir rieda į bedugnę. Aš vaizduojuos regįs automobilį, belenktyniuojantį visaip išsisukaliojusiais kalnų keliais. Iš vienos pusės stati uolos siena, iš kitos — bedugnė. Vargas vairininkui, jeigu jis nesugebės atitikti momentų, kada galima ir būtina išvystyti kuo didžiausią greitį ir kada jį sumažinti, nes greitis reikštų pražūtį. Nebus greičio — lenktynės bus pralaimėtos; neatitiks momentų, kada jį reikia sumažinti — jis pats pražus.

Vokiečių karinių jėgų priešakyje šiandien stovi k a r v e d y s, kuris taikos metais joms davė pati šauniausį apsiginklavimą P o l i t i k a s, kuris per dvi dešimtmetę kovą išragavo visas jos paslaptis. V a d a s, kuris karinių laimėjimų nesiduoda apsvaiginamas ir neužmiršta, ko reikalauja jo politika, kuris politiniuose svarstymuose niekada neišleidžia iš akių karinių reikalavimų. Kai **Adolfas Hitleris** aplanko aukštąsias karinės vadovybės vietas, jo aštriai akiai niekas nelieka paslėpta; jis žino, kur kritiškosios vietos, jis paskum žino, jog viskas bus taip, kaip jis nori.

Koks karvedys, tokia ir armija. Kokia turi būti armija, kuri nori laimėti, yra išdėstęs Clausewitz: „Armija, kuri naikinančioje ugnyje išlaiko savo įprastą tvarką; kuri niekada nepasiduoda įsivaizduotinei baimei ir atkakliai šalina pagrįstą; armija, kuri didžiuojasi savo laimėjimais, o pralaimėjimų sūkury nepameta paklusnumo, pagarbos ir pasitikėjimo savo vadais; armija, kurios fizines jėgas, kaip atleto muskulus, yra užgrūdinęs nepriteklius, pastangos ir pratybos; armija, kuri į pastangas žiūri ne kaip į prakeikimą, bet kaip į priemonę laimėti; armija, kuriai visas šias dorybes primena vienas vienintelis vaidinys — ginklo garbė, — šitokia armija yra karingos dvasios perimta".

(Tęsinys 4-tame psl.)

Laisvės ir draugiškumo su Vokietija manifestacijaTelšiuose

Liepos 20 d. visas Telšių miestas pasipuošė tautinėm vėliavom. Miesto gatvės pilnos mūsų tautiečių iš miesto ir iš apylinkių 10 val. 30 min. šalia garbingosios Reicho vėliavos pakeliama mūsų trispalvė. Vėliavos pakėlimo apeigose dalyvauja gražiai organizuota lietuvių tautinės apsaugos vyrų kuopa. Pamačius gražiai rikiuotėj žygiuojant savus karius, ne vienam lietuviui džiaugsmas net ašaras iš akių išspaudė.

Po pamaldų kuriose, visuomedalyvavo neorganizuota, ilgiausia eile išsirikiavo žmonės gatvėj ir ilgomis gretomis tūkstančiai žmonių nužygiavo prie gimnazijos. Prieky ėjo tautinės apsaugos vyrai. paskui mokiniai gražiai pasidabinę medicinos darbuotojai ir kiti tarnautojai, darbininkai ir nesuskaitoma daugybė žmonių. Visi nori pareikšti džiaugsmą, visi nori parodyti dėkingumo ir draugiškumo jausmus galingajai Vokietijai, jos genialiam Vadui ir laimėjimus skinančiai kariuomenei, padėjusiai mums išsivaduoti iš nepakenčiamo bolševizmo jungo,

Į sustojusias ratu gretas gimnazijos aikštėj prabyla energingas Telšių apskr. Aktyvistų Fronto vadas kap. Noreika. Paminėjęs netolimoj praeity padėtas aukas ir iškęstas kančias, jis kvietė visus lietuvius į vienybę į darbą kvietė remti L. Aktyvistų frontą, kuris stengiasi suburti visus lietuvius į bendrą darbą savo tautos ir valstybės gerovei Naujoji Lietuva nepripažins jokio suskaldymo.

Paskui dar kelis žodžius pasakė buv. politkalinys leit. Bagdonas.

Aikštelės apačioj buvo suk rautas laužas ir suvežta į jį įvairūs bolševikų palikti dalykai plakatai, įvairūs „draugų" portretai, knygos ir t. t.

Prie to laužo karštą kalbą pasakė D. Jurkus. Paminėjęs, koks likimas turėjo užtikti visus lietuvius, jei bolševikai dar būtų pas mus pabuvę, kvietė nokėti naudotis vėl atgauta laisve ir nepriklausomybe. Po to, publikai karštai pritariant, buvo priimtas nutarimas, kurį spausdiname trečiame puslapy,

Padegus laužą, suliepsnojo buvusio nepakenčiamo rėžimo simboliški likučiai. Visi pasiryžome dirbti ir kovoti, kad bolševikų padarytos žaizdos būtų kuogreičiausiai užgydytos, kad galėtume tvarkyti savo gyvenimą visose srityse.

Pabaigoj dar buvo meninė dalis. Pašokta, padainuota, atliktas vienas kitas komiškas numeris.

Žemaičiai skirstėsi į namus kupini džiaugsmo ir patenkinimo.

Laike manifestacijos buvo pareikšta labai nuoširdaus dėkingumo Vokietijos vadui ir kariuomenei ir pareikštas įsitikinimas, kad mūsų tautos ir valstybės reikalai bus dabar tvarkomi nuoširdžiai bendradarbiaujant su nacijonalsocialistine Didž. Vokietija.

Skelbimas apie pinigus.

LIETUVOS BANKO SKYRIAMS.

Aplinkraštis Nr 4.

Papildydami mūsų š. m. birželio mėn. 26 dienos aplinkraštį Nr 1 p. 3, pranešame, kad greta rusų rublių, červoncų ir rusų metalinių monetų, apyvartoje teisėta mokėjimo priemonė yra Reichskreditkassenschein markės, išleistos Hauptverwaltung der Reichskreditkassen,

Šios rūšies markės turi priešakinėje kairėje pusėje rozetę su įrašu „Reichskreditkassenshein".

Apyvartoje yra 50,20,5,2,1 markių ir 50 Reichspfenigų kupiūrų.

Be to, vokiškos, iki 10 Reichspfenigų vertės monetos yra taip pat teisėta mokėjimo priemonė. Prie jų irgi priklauso iš geltono metalo kaltos 10 ir 5 Reichspfenigų ir iš vario kaltos ir 1 Reichspfenigų monetos.

Reichsbanko notos, Rentenmarknscheinen ir kiti aukščiau nepaminėti metaliniai pinigai nėra laikomi teisėta mokėjimo priemone Lietuvoje ir neturi būti priiminėjami.

Prašome apie tai painformuoti kooperatyvus, įmones ir įstaigas.

LIETUVOS BANKAS.

Notėnų (KretingoS apskrit.) bažnyčiai skubiai reikalingas sumanus vargonininkas ir vietos pašto agentūros vedėjas. Bažnytinis choras turi nuosavą naują fisharmoniją, bažnytinių gaidų (keletą šv. mišių). Siūloma geros sąlygos, dėlei kurių prašoma asmeniškai tartis su vietos klebonu.

Notėnų klebonas.

Stalinas nori susiartinti su popiežium

Stalinas, patekęs į neišbrendamus sunkumus, turi drąsos dar ieškoti sutarimo su popiežium, Kaip praneša italų spauda, Stalino įgaliotinis kreipėsi tuo reikalu Romoj. Kokių dar „žygių" išgalvos šis „raudonųjų karalius" savo kailiui gelbėti!

Sporto naujienos

Sekmadienį, liepos 20 d. plaukykloj — baseine įvyko pirmoji šiais metais vandens sporto šventė.

Prieš kalbant apie rungtynių eigą ir organizaciją, malonu paminėti, kad rungtynes sekė gražus telšiečių būrys. Žiūrovų eilėse matėsi Telšių Apskrities lietuvių aktyvistų fronto Vadas kp. NOREIKA, Karo komendantas maj. SVILAS, Apskrities Viršininkas p. RAMANAUSKAS ir gausus Telšių visuomenės būrys Atrodo, kad Telšių visuomenė sporto nepamiršo ir pereito sekmadienio neskaitlingas atsilankymas krepšinio rungtynėse buvo tik susidėjusių aplinkybių padarinys.

Pačios rungtynės praėjo neblogai. Gal kiekšlubavo organizacija ir rungtynių pravedimas, bet ką nors už tai kaltinti netenka. Rimčiausia ir gal būt, vienintelė priežastis, yra kadrų trūkumas.

Rungtynių rezultatai gan silpnoki, bet atsiminus, kad visa tai pasiekta pačių plaukėjų pastangomis be žinių ir trenerių pagalbos, netenka dėl to stebėtis.

Varžybos pradėtos 50 m. užplaukimu jauniams. Distanciją pirmuoju baigė A. GAIŽAUSKAS, nuplaukęs minėtą atstumą per. 50 sek, Antruoju buvo S. GRYBAUSKAS, laikas 52.00 sek. Toliau sekė 50 m. plaukimas nugara. Pirmuoju atplaukė J. ŽENTEL S, per 1 : 06,00 min. Baidarių lenktynėse dalyvavo tik keturios (4) baidarės, nes daugumas Telšiuose buvusių baidarių komjaunuolių ar kitų panašių gaivalų buvo sunaikintos, kaip „buožių" turtas. Iš keturių dalyvavusių lenktynėse baidarių, baigmę pasiekė tik 2 baidarės. Pirmieji atplaukė ŽILEVIČIUS ŠEREIKA, antrieji ŠAKALIS — MONCEVIČIUS Po šių varžybų buvo įdomiausias plaukimas 100 metrų laisvu stiliumi Distanciją pirmuoju baigė gražiu „Kraul"stiliumi A. VENCKUS, nuplaukęs minėtą atstumą per 1:44 min. Antruoju atplaukė S. VAIČEKAUSKAS per 1:49 min. Labiausiai publiką sudomino šuolių varžybos. Jas laimėjo STOČKUS Vytautas. Antroji vieta teko MONCEVIČIUI Feliksui. Toliau vyko sunkiausia plaukimo varžyba 1.000 metrų laisvu stiliumi. Šią distanciją pirmuoju baigė S. Vaičekauskas, antruoju Petrauskas ir trečiuoju Ambrazas. Lygiagrečiai su 1.000 m. plaukimu, vyko valčių lenktynės. Jas laimėjo mok. Dainauskas, nors pats vienas plaukė. Antra vieta teko Šakaliui — Gotautui.

Tuo ir buvo baigtos varžybos. Vėliau Telšių Aps. lietuvių aktyvistų fronto vadas kap. NOREIKA pasveikino nugalėtojus ir paragino juos siekti dar geresnių rezultatų. Taip pat kvietė ir moteris pamėgti vandens sportą ir dalyvauti. Po to nugalėtojai buvo apdovanoti dovanomis, kurias aukojo lietuvių aktyvistų vadas kp. Noreika, Karo Komendantas maj Svilas, apskrities viršininkas Ramanauskas ir kiti. Dovanas įteikė aktyvistų vadas kp. Noreika.

Ateinantį sekmadienį liepos mėn. 27 d. manoma suruošti futbolo rungtynes su Mažeikiais. Rungsis Telšių miesto komanda su Mažeikių miesto komanda.

Kodėl vokiečių kariuomenė visada laimi?

(Tęsinys iš 3 pusl.)

Tereikia pažvelgti, ką šiame kare yra padariusi vokiečių armija, ir pamatysime, kad ji visa — visų dalių ir laipsnių kariai — yra perimta tos karingosios dvasios, kurią pavaizdavo Clausewitz. Prisiminkim žygį į Lenkija, kada vokiečių piestininkai dulkėtais keliais stačiai nesuvokiamai veržėsi į priekį, o šarvotininkai ir motociklininkai brovėsi tiesiog aklai pirmyn. Pagalvokim apie Norvegijos kampaniją ir tą žodį, kuriame slypi tiesiog nenusakomas karžygiškumas — Narvikas. Prisiminkim, kaip gu miniais laiveliais buvo peržengtos upės bei kanalai Belgijoje ir Olandijoje, tuo metu kai iš priešingos pusės įsistiprinęs priešas pilte pylė iš kulkosvaidžių. Argi šarvuočių divizijos neperžengė Maaso? Ar galėjo atsispirti vokiečių pionieriams ir pėstininkams kad ir įmantriausios tvirtovės? Kasdien išgyvename nesibaigiančius aviacijos puolimus, jos aklus skridimus per liūtų ir audrą. Ar yra buvęs vokiečių lakūnas, kuris būtų susvyravęs prieš uždavinį, kuris stačiai mirtim dvelkė? Argi kas bent mintyje tarė sau žodį "neįmanoma", kad ir koks būtų įsakymas? Kur Anglijos jūrų galybė prieš vokiečių povandeninius laivus? O kaip kaujasi vokiečių kovos laivai, kreiseriai, torpedininkai, greitieji laivai, mininin kai! Juo didesnis pavojus — juo didesnė garbė: štai vokiečių armijos dvasia! Tačiau vokiečių armijos karinę dvasią vainikuoja jos vadai nuo žvalgybos grupės vyresniojo iki divizijos vado, nuo jūrininko iki admirolo, nuo lėktuvo valdytojo iki eskadrilės vado, — visi jie eina savo dalinių priešaky ir žino vedą juos į laimėjimą, nors žygyje ir mirtų.

Trečioji vokiečių karinių laimėjimų kolona yra tautos dvasia. Toji kolona atrodo lyg galingas medis, išaugęs iš dviejų šaknų. Pirmoji šaknis — tai iš bočių paveldėta karingumo dvasia ,vokiečių tautai rasiškai įgimta. Tatai paliudija dviejų tūkstančių metų istorija. Toji dvasia užliepsnojo, kaip Septynerių metų kare Berlynas apsikasė gintis nuo rusų ir austrų ir kada piliečiai griebėsi ginklo. Toji dvasia gyva Ramlerio odėse, Gleimo „Prūsų grenadierio dainose" Lessingo „Barnhelmo Minoje". Tą dvasią dar ryškiau nušviečia spindinti Fridricho žvaigždė, bet skaisčiausiai jinai liepsnojo 1813 — 1815 metų laisvės kovose prieš Napoleoną.

Antroji tautos dvasios šaknis yra tautos auklėjimas. Vokietė moteris nėra apsigimusi spartietė, kuri sūnų išleidžia su skydu ir linkėjimu: „arba su juo, arba ant jo", t. y. grįžk arba nugalėtojas, arba žuvęs. Bet jinai išmoko narsiai pakelti net ir didžiausius smūgius, jeigu tatai reikalinga vokiečių tautai. Poeto Lerscho šūkis — „Leisk mane eiti, motin, — tėvynė turi gyventi, net jeigu mums ir mirti reikėtų" jų širdyse rado stiprų atgarsį. Pasiaukojimo noras vokiečių tautoje buvo ir yra labai stiprus. Griežtumas sau pačiam, draugiškumas tautiečiams, paklusnumas fuehreriui — tai dalinės šaknys, iš kurių išauga medis, sudarąs laimėjimus remiančią tautos dvasios koloną.

Tos dvasios vokiečiams netrūko ir Didžiojo karo metu. Bet tada trūko paskutinio dalyko — trūko vieningos, vedamos linijos. Tada buvo gilus plyšys tarp vyriausybės dalies bei parlamento ir kovojančios armijos. Pirmieji nesuprato didžiųjų naujojo meto jėgų ir tikėjo galėsią tvarkytis senais įprastiniais sutrūnijusios politikos metodais. Jie pralaimėjo. Šiandien Dievo Apvaizda vokiečiams davė tai, ko anuomet nebuvo: šiandien vokiečių priešai neteisingai įvertina laiką, gi Adolfo Hitlerio vokiečių tautai duotasis nacionalsocializmas yra toji audra, kuri tautos dvasią akstina didžiausiems žygdarbiams.

Šiandien vokiečių rankose yra didžiausias karinis pajėgumas, geriausias apginklavimas; senųjų germanų dvasia yra išugdyta iki aukščiausio laipsnio ir reiškiasi kariuomene, pasiruošusia visokiems žygdarbiams. Priešakyje stovi **karvedys ir politikas**, kurio kaip valstybininko ir kario genijų jau seniai mato visas pasaulis. Tai ir yra vokiečių karinių laimėjimų šaknys. Galima ta vadinti mįsle ar paslaptim — tačiau niekas pasaulyje negali to pamėgdžioti. O tai ir atneš galutinę pergalę.

Taip kariauja

Liepos 17 dieną vokiečių kariuomenės daliniai Kijevo apylinkėse ir toliau tebesiveržė į sovietų lauko ir sustiprinimų pozicijas. Vokiečių puskarininkis Fritz Welleris įlaužė vieno sustiprinimo iš oro užrakintas duris. Įėjęs vidun vokiečių kareivis pastebėjo prie durų vieną bolševiką, kuris taip buvo pririštas prie kulkosvaidžio, kad rankomis jis tegalėjo tik šaudyti. Viršutinės rankų dalys ir krūtinė buvo surištos odiniais diržais, ir tam kareiviui jokiu būdu nebuvo galima išslaisvinti. Visa to sustiprinimo įgula buvo negyva.

Liepos 21 d.

Suėjo lygiai metai laiko, kaip Lietuva buvo paskelbta „tarybine" Maskvos bolševikų vadų įsakymu buvo suvaidinta rinkimų komediją ir susirinkęs vadinamąsis „liaudies seimas" nutarė ieškoti Stalino konstitucijos „saulės". Na ir švietė gi mums toji saulė. Kiekvienas dar ir šiandien šiurpas nukrečia pagalvojus apie tą „šviesą". Su bolševikų atėjimu buvome praradę tautos laisvę ir nepriklausomybę. Liepos 21 d. data yra pati juodžiausia mums tautos ir valstybės istorijai, nes nuo tos dienos prasidėjo baisiųjų kančių kelias.

Dėka galingojo Vokiečių Reicho žygio šiemet likome laisvi nuo tų sukaktuvių minėjimo džiaugiamės atgauta laisve ir nepriklausomybe,

Tvarkykime švietimo reikalus

Tik vienus metus bolševikai tvarkė mūsų užgrobto krašto kultūros ir švietimo reikalus, bet jau kiekvienas galėjo pastebėti, kad ir šiuo atžvilgiu mes ėmėme smarkiai atsilikti ir žengti atgal. Nėra pasaulyje veidmainiškesnės sistemos, kaip žydiškasis — stališkasis bolševizmas. Bet ta veidmainiškumo kaukė labai lengvai permatoma, ir kiekvienas, kas su bolševizmu tiesiog, akis į akį, susiduria, aiškiai mato ir supranta visą melą ir tikruosius bolševikų tikslus. Nebent tik kuris Šiaurinės Amerikos ar Anglijos gyventojas, iš atitinkamų raštų pažinęs bolševizmą, gali nesugebėti atskirti bolševikų per radiją ar gyvomis kalbomis skleidžiamą propagandą ir tikruosius dalykus. Dabar jau nė vieno lietuvio niekada niekas neįtikins, kad Tarybų Sąjungoje laimingi ir laisvi piliečiai, kad čia klesti kultūra, kad švietimu daugiau rūpinamasi negu Vakarų Europoje ir t. t.

Bolševizmas yra tamsiausia politinė sistema, santvarka. Ji sąmoningai stengiasi laikyti piliečius tamsius, nesusipratusius. Tai aiškiai rodo kad ir neilga bolševizmo istorija. Kur tik bolševikai įsigali, pirmiausiai ginklą atkreipia prieš šviesesniuosius žmones. Po spalių revoliucijos Rusijoje bolševikai sąmoningai išžudė kelis milijonus šviesiausių rusų tautos žmonių: profesorių, daktarų, mokytojų ir t. t. Ir Lietuvą pereitais metais užėmę pirmiausiai peilį atsuko į šviesesniuosius žmones. Kiek jau pereitais metais susodino jų į kalėjims ir kiek šį pavasarį išvežė į nežinomus kraštus. Pirmiausiai nukentėjo šviesesnieji, dorieji žmonės; ne tik vadinamieji inteligentai, bet ir šviesesnieji ūkininkai, mažažemiai, net daug pačių darbininkų.

Turint visa tai prieš akis, koks yra baisus pasityčiojimas, kai girdi bolševikus giriantis, kad kelią kultūrą, rūpinąsi švietimu ir t. t. Užgrobę Lietuvą, bolševikai ėmė tvarkyti ir mūsų švietimą. Tuojau mus apšaukė nekultūringais, be galo visose srityse atsilikusiais, tamsiais. Pavyzdžiu nurodė puslaukines Azijos tauteles, pav., bušmėnus, kirgyzus ir kitas, ir liepė iš jų mokytis, jais sekti, juos pasivyti. Ar reikia didesnio lietuvių tautai pasityčiojimo ir įžeidimo?! Kur sąžinė ir tų lietuvių (išgamų), kurie žydams padėjo tokią giesmę giedoti ir žeminti savo tautą! Lietuvius, kurie nuo Mindaugo, Gedimino, Vytauto laikų iki pat didžiajam karui ir po karo buvo kelis kartus kultūringesni už pačius rusus, sulyginti ir net žymiai žemiau pastatyti už puslaukines Azijos tauteles yra toks didelis tautos įžeidimas, kad mes jo niekada nedovanosime nei komunistams, nei žydams.

Atsimename, kaip pereitais metais prasidėjo visokios švietimo reformos. Vietoje Lietuvoje 13 metų pradžios ir aukštesniojo mokslo įvesta tik 10 metų. Į universitetą imta priiminėti baigusius pradžios mokyklą, pirma juos kelius mėnesius truputį parengus. Bet liūdniausia, kad visose Lietuvos mokyklose buvo suprofanuotas, pažemintas pats mokslas. Čia buvo žiūrima ne tiek mokinio ar studento gabumų, sugebėjimų, žinių, tinkamumo pasirinktai profesijai ar darbui, o pirmiausiai politinio ištikimumo, kitaip sakant komunistai, komjaunuoliai jau tuo pačiu buvo ir geriausi mokyklų mokiniai.

Bet dėkui Dievui šiandien to viso nėra. Dabar Lietuviai vėl turime laisvas rankas tvarkytis savo kultūrinius, švietimo reikalus. Kultūros, švietimo reikaluose taip greitai ką nors nepataisomai pagadinti, sugriauti sunkiau. Todėl, atrodo, didelių sunkumų čia dabar neturėsime. Prieš bolševikų antplūdį mūsų kultūrinis, švietimo gyvenimas buvo tvarkomas nusižiūrėjus į kultūringuosius vakarus, o ne į tamsiuosius rytus. Dabar belieka kuo greičiausiai vėl į tą kelią įsukti ir garbingai juo eiti toliau. Darbų čia, žinoma, yra nemažai. Reikia pirmiausiai įvesti visuotinį priverčiamąjį bent 6 metų mokslą, padaryti prienamesnį aukštesnįjį mokslą, pasiekti bent 10.000 stundentų aukštosiose mokyklose, praplėsti skaityklų — bibliotekų tinklą bažnytkaimiose ir kaimuose, atrinkti gabiausiąjį elementą iš visos tautos ir jam sudaryti pakankamas sąlygas mokytis ir t.t. ir t.t.

Tikėkimės, kad tai programai vykdyti didesnių kliūčių nerasime. Išviršinės kliūtys yra su šaknimis išrautos. Gali kliudyti tik mūsų pačių nesutarimas, ambicijos, vietoje tūpčiojimas, neturėjimas darbui griežto plano ir kita. Bet kaip šias kliūtis nugalėti, galėsime gražiai pasimokyti iš savo Vakarų kaimyno.

Menininkai bruzda

Lietuva laisva. Jos sūnų ir dukterų kiekvienas darbas vėl galės būti pašvenčiamas mylimai tėvynei Visų mūsų troškimas vienas: kad Lietuva būtų kuo šaunesnė, juo gražesnė, juo laimingesnė. Atsivėrė ir visų sričių menininkams durys: galėsime netrukdomai kurti meno vertybes iš visos širdies. Visa mūsų tauta pajuto, kad kvepterėjome kultūringu Vakarų Europos civilizacijos oru. Visoj V. Europoj, o ypač šaunioj nacionalsocialistinėj Vokietijoj, visoks darbas turi aiškią sistemą, vyriausybės globą, bei aukščiausio patyrimo vadovavimą. Tais keliais pradedame ir mes Žemaitijos menininkai žengti. Š. m. liepos mėn. 17 d. Telšiuose buvo sušaukti visų meno sričių žymiausi darbuotojai. Susirinkusieji konstatavo, kad visų sričių menas nieko nelaukiant, privalo būti sistemingai, vyriausybei globojant ir metodingai vadovaujant, pradedamas dirbti. Tam reikalui prie Apskr. Viršininko sudaryta Meno Taryba. Jos tikslas ir bus judinti, globoti bei vadovauti meno klausimuose.

Pradžioj, aišku, kol darbas pačioj užuomazgoj, negalima reikalauti ypatingų darbų. Bet jis nuo dabar bus visu žemaitišku užsispyrimu varomas platyn ir aukštyn.

Tad šia proga Meno Taryba nuoširdžiai kviečia visus menininkus bei mėgėjus tuojau sueiti su ja į kontaktą ir visomis jėgomis mestis į darbą. Ateity meno reikalu per spaudą bus duodama išsamių pranešimų ir straipsnių.

Visais klausimais kreiptis į Meno reikalams referentą: Telšiai, Kęstučio g-vė 7 ur., arba į „Žemaičių žemės" redakciją, ar L. A. F. Telšių štabas.

Pačiu paskutiniu laiku Meno Taryba įėjo į L. A. F. propagandos skyrių, kur dirbs didžiausiame kontakte su mūsų šauniaisiais aktyvistais. D. Dalnauskas

Šatrijos padangėj laisvei švintant

Šių metų birželio 22 dieną luokiškiai sutiko su džiaugsmu nušvitusiais veidais. Jau iš pat ryto kažko nepaprasto nujautimas traukė kaimynus būriuosna. Kažkur buvo girdėti griausmin. aid. Kieno jie-suko galvas luokiškiai, nors atspėti buvo nelengva. Tačiau kiekvienas jautė, jog tai ne raudonųjų manevrai...

Slinko viltingo laukimo valandos ir nujautimas neapvylė. Pagaliau išsipildė visų lietuvių troškimas. Pagaliau įvyko tai, ko šventai tikėtasi, ko ištisi metai buvo nekantriai laukta!

Kažkas iš Berlyno radijo sužinojo, kad tarp Vokietijos ir Rusijos karas prasidėjo. Ši žinia žaibo greitumu iš lūpų į lūpas, visų veidus papuošdama džiaugsmo šypsena. Tik žydai ir komunistai šios žinios liko pritrenkti...

Visi nekantriai laukia pirmųjų žinių iš fronto. Radijo imtuvai apgulti klausytojais. Bet veltui — Kaunas, išskyrus Molotovo kalbą, informuoja tik apie raudonąjį Dunajevskio dainų ir šokių ansamblį. Pagaliau jis ir visai nutyla.

Išaušta niekad lietuviui nepamirštama birželio 23-čioji. Ir koks nepaprastas džiaugsmas, kai iš Kauno Radiofono laisvai suskambėjo jau visus metus negirdėtas mūsų Tautos himnas, kai buvo išgirstas Nepriklausomos Lietuvos atstatymo aktas ir laik. vyriausybės sąstatas. Bėginėjo kaimynas prie kaimyno ir su džiaugsmo ašarom akyse sveikino vieni kitus. Džiaugsmui nebuvo ribų.

. . . .

Visais keliais vakarų kryptimi traukia raudonieji kariai nepaprastai išvargę ir pajuodę. Vaizdas toks, lyg jie žygiuotų ne į frontą, bet trauktųsi iš jo ... Žydai ir vietos bolševikėliai kraustosi iš galvų.

Birželio 24 d. valsčiaus „išminčiai", kad užsitikrintų sau šventą ramybę, nutaria iš gyventojų atimti radijo aparatus. Tai turi būti įvykdoma žaibo greitumu. Be to, įsakoma ūkininkams per apyl. vykd. kom. pirminin. tuojau pristat. atatinkamam kiekį mėsos. Daugelis, bijodami bolševikų žvėriško keršto, savo radijo imtuvus pristato. Tačiau atsirado ir drąsuolių, kurie savo radijo imtuvus užuot pristatę valsčiaus viešpačiams, įsitaisė juos pogrindžiuose ir toliau klausė Išlaisvinto Kauno pranešimų. Mėsos berods nė vienas nepristatė.

Birželio 25 d. valsčiaus taurieji „lygintojai", prisigrobstę įvairių gerybių, šiltąsias vieteles, kuriose gana „padoriai" buvo įsitaisę, amžinai palieka. Jų ištikimieji pakalikai, likę be „išmintingųjų" vadovų, mėgino dar kvailai vieni kitus raminti, esą raudonoji armija pralaužusi frontą ir slenkanti Berlyno link. Nors tokioms pasakoms ir patys visiškai netikėjo.

Raudonieji kariai vis dar traukia vakarų link. Jie kiekvieno sutikto žmogaus klausinėja kaip toli siena ir kada išgirsta jog iki jos dar bus apie 100 kilometrų — išpučia akis. Stebisi kieno netoliese šaudoma, nes mūšis, jiems esą pranešta, vyksta Vokietijos žemėj... Ir kada sužino iš žmonių, kad frontas netoliau už 20—30 kl., vieni traukia toliau, o kiti — pasuka atgal.

„Tai tokia bolševikų išgarbinta, raudonoji armija", — kalbasi suėję keli ūkininkai. „Tai ne armija, o palaida galvijų kaimenė", — pasako kažkas.

Pagaliau pasirodė išvaduotojas — šaunioji vokiečių armija, kūri jau vien savo išvaizda visiems sukėlė pasigėrėjimo jausmą. Kariai čia buvo sutikti, kaip tikri išlaisvintojai entuziastingai su didžiausiu nuoširdumu. Gyventojai jau iš tolo juos sveikino ir skubėjo su dovanomis Nešė kas ką turėjo geresnio gardesnio — reikia mieluosius išvaduotojus pavaišinti, tai nors tuo atsidėkoti už brangią laisvę.

Ir kaipgi nesidžiaugti luokiškiams. Juk paskutiniuoju raudonųjų budelių siautimo metu ne vienas tikras lietuvis nebemiegodavo naktimis namuos. Juk beveik visi Luokės lietuviai patriotai buvo žiauriausiais būdais kankinami kalėjimuose, o daugybė tauriųjų lietuvių šeimų išvežama užkaltuose vagonuose į tolimąjį Sibirą.

Tačiau, ačiū Dievui, tas baisusis košmaras neilgai tedusino geraširdžius luokiškius, tuos ištverminguosius žemaičius ir tikrus lietuvius, nors jų nekalto kraujo raudonieji budeliai nemaža išliejo.

Šiandien jau visa Lietuva džiaugiasi laisvės saulute. Plasdančių trispalvių pavėsy aziatiškų tironų musų tautai padarytas didysis skausmas pamažėl lengvėja ir mažta.

Telšių Apskrities Valdybos Lentpiūvėm skubiai reikalingi specialistai miško rūšiuotojai brokeriai. Smulkesnių žinių gauti kreiptis į Telšių Apskrities Valdybos Įmonių Administraciją kasdien darbo valandomis nuo 8 iki 14,30 val.

Atgimstančiai tėvynei

Sunkūs, liūdni metai priespaudos praslinko
Kaip juodų audringų debesų krūva
Po vergovės jungu daug sūnų palinko —
Skausmo surakinta verkė Lietuva.

Ir atrodė dangus amžinai aptemęs —
Vien juodi šešėliai klaidžiojo šaly.
Ir atrodė niekad nebekels mūs žemės
Tyro laisvės ryto saulės spindulys.

Bet Aukščiausias lėmė džiaugsmingesnę buitį
Žengt į naują rytą su šypsniu veiduos...
— Traukia jau karžygiai engėjų išguiti,
Šventą kryžių žemę laisvėn išvaduot.

Žengia drąsūs vyrai ir ant savo rankų
Neša laisvės saulę mums iš Vakarų...
Vien tiktai nuo aido griaudžiančių patrankų
Griūva Kremliaus bandos raudonų arų...

. . . .

Lietuva, kelies jau! Vėl į laisvę žengi
Su šypsniu ant veido, nors skausmu širdy;
Žiauriai apiplėštos Tavo pilys brangios,
Daug sūnų geriausių Tu neberandi...

Neliūdėk, Tėvyne, ir neverk dėl šito —
Didis džiaugsmas supas miestuos ir laukuos;
Žengiant Tau į naują šviesų laisvės rytą
Tau gerieji sūnūs viską paaukos!

1941. VII. 8. J. Vingis

Iš mūsų krašto

Mažeikiai. Paskutinės raudonųjų valdymo dienos

Birželio 22 d. „nenugalimosios armijos didvyriai“ išgirdę apie karą, tiesiog sumišo. Karininkai, kur nutvėrę karišką sunkvežimį talpino savo šeimas, skubiai krovė prigrobtą svetimą turtą ir galvotrūkčiais išdūmė Latvijos link. Stovėjęs mieste kariuomenės štabas pabėgo palikdamas pilnoje tvarkoje su visais daiktais savo raštinę, o lakūnai — apie 50 orlaivių Ežerės aerodrome, kuriuos vokiečių lėktuvai 23 d. rytą visus sunaikino.

Su kariuomenės vadais pabėgo kompartija ir visos kt. įstaigos bei daug komunistų ir jų šalininkų. Pabėgdami iš Lietuvos Banko pasigrobė nemažą kiekį pinigų ir raktus.

Miestui likus be ginkluotos apsaugos ir nematant vokiečių kariuomenės, birželio 24 d. sugrįžo kompart. vadai su milicija ir įvairiais pagelbininkais su 18 sunkvežimių. Manė atsiskaityti su savo neva „priešais“ ir pačiupę išsivežti su savim. Bet labai maža telaimėjo. Nužudę bei apiplėšę keletą žmonių, skubiai išdūmė. Tačiau 25 d. po piet jie vėl buvo sugrįžę savo darbui. Bet sutikę ginkluotą pasipriešinimą ir labai maža ką telaimėję, vėl išdūmė ir daugiau nebesugrįžo. Išbėgdami iš Lietuvos Banko pasigrobė apie 700 000 pinigų ir keletą asmenų. Per abi dienas tenužudė tik keletą asmenų, tarp jų dvi motinas ir vieną be kojos invalidą. Žudikų buvo ir „melagių“. Nes pas tris asmenis radę pinigų ir gerus laikrodukus, tuos pasiėmę, savininkus paleido gyvais pabėgti. Tačiau buvo ir „nemandagių“. Nes vienas žydas o kit. rusas ar lietuvis norėjo nužudyti net silpną ir lovoje esantį ligonį. Tačiau radę pinigų jį paliko gyvu, tik labai prigrąsino niekam nesakyti.

Nors žudikai ir nebesugrįžo, bet iki liepos 1 d. ryto miestiečiai pergyveno nepaprastai šiurpulingai. Nes kiekvieną minutę laukė galimų žudynių, padegimų plėšimų ir kt.

Pastaromis birželio dienomis slaptai pradėjo organizuotis mieste partizanų būrelis. Tačiau maža teturėjo ginklų. O tuo tarpu, kaip vėliau pasirodė, visi žydai buvę labai gerai apginkluoti. Todėl miesto gyventojai, apsiginklavę kirviais, peiliais ir kitkuo, susimetę vieni pas kitus pergyveno nepaprastai baugias dienas ir naktis. Žymi dalis buvo išbėgioję į miškus, krūmus.

Nepaprasto džiaugsmo rytas.

Liepos 1 d. rytą skaisčiai aušružei auštant gyventojų gyvybės rūpesčiai virta nepaprastu džiaugsmu. Nes miesto rotušės bokšte pamatė didingai plėvesuojančią Lietuvos didžiulę trispalvę, kurios metus jau nebebuvo matę, kurią vienas drąsuolis sugebėjo išsaugoti ir tą linksmąjį rytą ją iškelti. Nors ir miesto centre visą savaitę niekas nebedrįso pasirodyti, tačiau drąsuoliai greit sužinojo, kad tą naktį nors ir mažai teapsiginklavę 20 mūsų didvyrių drąsuolių partizanų užėmė miestą.

Kas tik beturėjo pasislėpęs Lietuvišką trispalvę, ją bučiavo ir skubiai kėlė prie namų. Sluostydami nepaprasto džiaugsmo ašarus bučiavo vieni kitus, kartojo Lietuvos Himną. Tai išgirdę ar pabudę žydai labai buvo nusiminę ir rūpestingai užsidarinėjo duris bei langus.

Peržiūrėjus žydų butus, pas visus rasta ginklų ir šovinių. Pradedant 13—15 m. ir baigiant seniais žydais bei žydėmis visi jie buvę gerai apginkluoti. Prieš ką tie ginklai buvo nukreipti— visiems gana gerai yra aišku. Tik, deja, kaip jie patys paskiau sakė, kad pasivėlinę ir savo ginklų prieš lietuvius nebepaspėjo pavartoti.

Liepos 3 d. pasirodė ir mažas būrelis vokiečių,kurie buvo sutikti su gėlėmis ir pavaišinti.Pradėjo grįžti iš miesto pabėgusieji gyventojai ir vėl prasidėjo normalesnis gyvenimas.

M. D.

IŠ KRETINGOS GYVENIMO

Kretinga visą laiką buvo didžiausia bolševikų pasienio tvirtovė. Joje vyko didžiausias pasienio judėjimas į laisvąją Vokietiją, ir kartu siautė žiauriausias pasienio teroras. Čia buvo pilna tikrų ir netikrų agentų, kurie už tam tikrą atlyginimą sutikdavo vesti per sieną. Daugelis šį darbą dirbo iš pasiaukojimo, tarnaudami savo kraštui ir savo žmonėms, bet didžioji dalis buvo tokių, kurie ir antrą atlyginimą ir kiekvieną vedamųjų būrį užvesdavo. Buvusių amerikonų bendrabučio namų rūsy buvo kalėjimas, kur nuolat būdavo apie 300 kalinių, nelaimingai bėgusių ir neišbėgusių. Tardant įvykdavo įvairiausių ekzekucijų, kurioms buvo paskirtas ištisas kelių ha uždaras ir užmaskuotas laukas. Prie vienuolyno tvenkinio, ties kapų kertę, budeliams pabėgus rasta kruvinųjų tortūrų vieta. Čia auga keletas medžių, kurių vienas rastas smarkiai apsvilęs ir apjuostas geležiniu lanku, į kurį žmogus gali tilpti. Čia pat atkasti apdegę lavonai liudija, kad prie medžio prirakinti buvo deginami gyvi žmonės. Daugumas užkasių rasti prislėgti akmenimis ir gydytojo tvirtinimu jie yra buvę gyvi užkasti. Dar kiti rasti nuo rankų nuluptomis odomis, nuskalpuotomis ar nurautomis galvomis. Nuluptos rankų odos ir skalpai bei apdegęs medis ir šiandien yra likę, ir žmonės būriais ateina prisiminti „laisvės“, kuri jau žemėj buvo pragaru virtusi.

Antradienį, liepos 15 d. į Jonapolę grįžo iš Kauno s. d. kalėjimo p. mok. St. Vanagaitė. Jai pavyko kartu su 3000 mūsų tautiečių lietuvių išsilaužti iš anksčiau minėto kalėjimo ir pabėgti. Ji malonai priėmė ir išbučiavo su džiaugsmo ašarom akyse kiekvieną jonapolietį, jos išėjusį pasveikinti. Po to ji mum papasakojo, kaip raudonieji budeliai ir žydai tardę kalinę, mušdami lazdom ir kumščiais, kabinę už rankų į orą tardymo metu. Po tardymų vien kraugeriai rusai važinėdavę į mirties vietas gąsdinti, kad paskutinėj minutė, prisipažintų kalti esą, o jei ne „raz... dva... tri...“ Svarbiausias kankinimų tiksias buvęs, kad politkaliniai , mūsų broliai, išduotų savo bendradarbius.

Grįžo sveika, linksma, kadangi nugalėjo visus kankinimus, sutriuškino kalėjimo retežius ir išėjus į gėlėm ir žalumynais papuoštą tėvynę — į pilnąją pasaulio laisvę.

Moksleivis.

Tirkšliai. Bolševikų nužudytas vietos pašto viršininkas. Iš viso žmones naujuoju gyvenimu patenkinti. Labai didelis susidomėjimas spauda. „Žemaičių Žemė“ visų yra labai laukiama ir uoliai skaitoma.

Žydai su komunistais žiauriai išžudė apie 100 mažeikiškių darbininkų

Rusų karinė administracija Mažeikiuose paskelbė, kad Liepojoje reikalinga daug darbininkų, kad per 8 darbo valandas galės uždirbti iki 40 rublių, kad labai geros darbo sąlygos ir išlaikymas. Darbininkai, patikėję melagiams žiauriesiems apgavikams, užsirašė ir išvyko darban. Tačiau nuvykus Liepojon prie darbo pasirodė visai kas kita. Vienus pristatė pria laivų pakrovimo ir iškrovimo, o kitus — prie apkasų ir įsitvirtinimų darymo. Prie darbo gana spaudė ir gana žiauriai elgdavosi su darbininkais. Prie laivų dirbusiems mokėjo nors ir labai nereguliariai ir darbininkai nežinoję kiek už ką mokama, o prie apkasų dirbantiems visai nemokėję.

Paskelbus karą ir vokiečiams pradėjus bombarduoti miestą, rusai su žydais sakę, kad tai esą manevrai. Pradėjus degti kai kuriems pastatams, darbininkus, apie 200 žmonių, suvarę į vieną po namais esantį rūsį ir užrakinę duris, o patys jas saugoję, kad darbininkai neišsilaužtų. Pradėjus degti namams, po kuriais rūsy buvę uždaryti darbininkai, pastarieji prašėsi išleidžiami. Tačiau žydai su rusais atsakę, kad mes žūsime, tai žūkite ir jūs. Kurie dar turėję jėgos per langus išsilaužę į kiemo pusę. Tai pastebėję žydai ant darbininkų laistę žibalą ar benziną. Todėl ir iš rūsio išsilaisvinę, dalis darbininkų neapdegę. Kitus žydai nušovę. Iš išvežtų iš Mažeikių 177 darbininkų besugrįžo apie 75.

Vokiečiams užėmus miestą ir sužinojus apie liūdną darbininkų likimą, pasirūpinę patalpomis ir maistu. Surankioję sveikuosius darbininkus vokiečiai parvežė į Mažeikius.

Taip nupasakojo keletas sveikų grįžusių iš Liepojos darbininkų.

Tarybinės pabiros

STALINO PENSIJA

Pagal Stalino konstituciją, kiekvieno senatvė turi būti aprūpinama. Paseno kartą karvė, arklys ir asilas. Laukė, laukė, kol kas jais pasirūpins — belaukdami sudžiūvo kaip šakaliai, bet niekas ir paguosti neatėjo. Tada visi trys ištrenkė pas Staliną teisybės ieškoti.

— Tėve Staline, — pirmoji prabilo karvė, — mes pasenome pagal tamstos šviesią konstituciją turėtume pensiją gauti.

— O ką tu gero padarei mūsų socialistinei tėvynei ir partijai?

— Aš dešimtį metų išbuvau kolchoze, maitinau geriausiu pienu vaikus, kurie užaugę bus raudonarmiečiai...

— Na gerai, jei liks, paskirsime. O tu, arkly, ką gero padarei socializmui ir partijai?

— Aš penkiolika metų ant savo nugaros nešiojau raudonarmiečius, tampiau vežimus, gurguoles,

— Jei liks, paskirsiu — burbtelėjo Stalinas ir kreipėsi į asilą

— O tu, asile, ką gero padarei?

— Aš dvidešimt metų nieko neveikiau: nenešiojau nei krovinių, nei žmonių, tik per visus rinkimus atiduodavau balsą už tamstos giminę ir draugus.

— Gerai, puiku, — sušuko Stalinas, — skiriu didžiausią pensiją.

MASKVOS IR BERLYNO TRAUKINIAI

Maskvos stotyje keleivis paklausia kada išeis traukinys.

— Prieš karą vėlindavosi valandą, o dabar karas — vėlinasi 7—8 valandas.

Tas pats keleivis greit atsidūrė Berlyne ir vėl to paties paklausė: — Prieš karą vėlindavosi 1—2 minutes, o dabar karas, į minutę eina.

SOVIETINĖ KULTŪRA

Vilniuje šiemet siautė rusų atvežta vidurių šiltinė. Gyventojai turėjo skiepytis, ko pirmiau nereikėjo, nes ši liga nesisvečiavo pas mus. Ta proga rusų politrukas aiškina:

— Kokia čia pas jus kultūra, kokia menka medicina. Pas mus kasmet nuo šiltinės skiepija.

PER DAUG VANDENS

„Gezaisiais“ arbūziniais laikais sutinku savo bičiulį, besinešantį pusę arbūzo.

— Na, sakyk, kaip atrodo, ar skanu?

— Gal būtų ir neblogas daiktas, jei nebūtų per daug vandens.

— O iš kur tas vanduo? — paklausiu bičiulį.

— Matai, arbūzai skirti propagandai, o sovietinė propaganda — grynas vanduo.

STACHANOVIETIS

Skęsta žmogus, o pro jį bėga darbininkas. Skęstantysis šaukia:

— Gelbėk. Gelbėk.

— Neturiu laiko: esu stachanovietis, skubu į darbą.

TRYS SAULĖS

Prie tvoros sustoję šnekučiuojasi du kaimiečiai,

— O tai pavasarėlis šiemet, jau gegužis, o dar kailinių reikia.

— Mat trys saulės šildo.

— Kokios?

— Dievo saulutė iš kuklumo pasislėpė už debesų — tegu kitos dvi saulės savo parodo ką gali. Tai kai surėmė Stalino ir Stalino konstitucijos saulė šildyti, tai nė žolelė galvos nebeiškišo, ir prie pečiaus su kailiniais šalta.

Bolševikiško įstaigų valymo pavyzdys

Telšių Apskrities Vykdomasis Komitetas 1941 m. vasario 19 d. № 19 Telšiai

pil Montrimui Broniui, Telšiai.

Kadangi Tamsta esi nepatenkintas dabartine santvarka, skaitai, kad geriejі laikai jau yra praėję, o atėję labai blogi, tai nuo š. m. vasario mėn. 15 dienos iš pareigų esi atleidžiamas.

Guiskis. Už komiteto pirmininką.

J. Kazlauskas, Kadrų sektoriaus vedėjas.

Žydai kursto karus ir revoliucijas

Suvesdamas 25 metų žydų ir komunistų Europoje padarytų nelaimių balansą, žydų klausimui tirti institutas Prancūzijoje pateikia tokių faktų: Pasaulinį 1914—1918 metų karą sukurstė žydai Roišildai per Poincare, Clemenceau ir Lloyd George. Rusijos revoliucija kilo dėl žydų Trockio, Litvinovo ir Abramovičiaus. Vokietijos 1918 m. revoliuciją pradėjo Rosa Liuksemburg ir Kurt Eisneris. Austrijos 1919 m. revoliucijos priežastis buvo žydai Otto Baueris ir Dr. Breitneris Vengrijos 1919 m. revoliuciją sukurstė žydai Bela Kunas, Peter Gruenbaumas ir Weinsteinas. Ispanijos 1936 m. revoliucijoje pažymėtini žydai Neumansas, Rosenbergas ir Alverez del Vayo. Prancūzijoje 1936 m. įtakingiausieji politikos vadai buvo žydai Leonas Blumas, Mochas ir Jean Zay 1939 metų karo pradžią nulėmė žydai Mandelis ir Jean Zay—Prancūzijoje, Hore Belisha ir Sir John Simonas—Anglijoje Morgenthau —Jungtinėse Valstybėse. Institutas baigia savo išvedžiojimus kad žydų ir komunistų machinacijos Europoje sukėlė du karus ir penkias revoliucijas, atnešė Europai netvarką, nelaimes ir griuvėsius ir atsiėjo milijonus žmonių gyvybių.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos ... administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telšiai, 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 6 — Žemaičių L. Aktyvistų Fronto laikraštis — 1941 m. liepos 30 d.

Vokietijos galybės kelias

Po 1914 — 1918 met. D. Karo santarvininkės valstybės Anglija ir Prancūzija, pasidalinę gausų karo grobį, ėmėsi organizuoti „amžiną taiką". Šią „taiką" turėjo saugoti Anglijos ir Prancūzijos pastangomis sukurta Tautų Sąjunga.

Sios tarptautinės organizacijos santvarkoje visos pasaulio valstybės turėjo būti lygios ir lygiomis teisėmis tenkinti dalyvavusių pasaulio kultūrinime ir ūkiniame gyvenime. Bet ši tik gryna teoretinė lygybė buvo visiškai nevykdoma praktikoje. Daugelis valstybių Tautų Sąjungos viršuje buvo skriaudžiamos. Labiausiai patekimo ir skriaudimo buvo Vokietija. Visa Tautų Sąjungos režimo politika buvo nukreipta prieš Vokietiją, kuri ormaliai karo ir nebuvo priešmejasi, nes visuose kraštuose mūsiai ėjo prieš teritorijos iplankiai, bet buvo gintelės padėti ginklų dėl ekonominių ir vidaus politikos sunkumų. Anglija ir Prancūzija užvedė Lokarno įsaurą taiką. Vien tik Europoje iš Vokietijos buvo atimta 700.000 kvadr. klm. gero žemėlapyje ir 10 milijonų gyventojų. Prancūzijai buvo prijungtas Elzasas ir Lotaringija. Ir 30 ji gavo nuosavybės teisėmis anglų kasyklas Saaro srityje. Belgijai buvo prijungta Morenet apygarda ir Eupeno bei Malmedy. Lenkija gavo didelius plotus Vokietijos teritorijos plotus ir didelį teritorijos ruožą iliuo vadinamą „Lenkijos koridorių". Be to, Aukšt. Silezijos srityje 1921 met. buvo taip pat prijungta Lenkijai. Dancigas buvo taip pat Vokietijos uostas ir srities buvo paskelbtas laisvu valstybiu. Lenkijai ir Tautų Sąjungos globoje. Vokietijos teritorijos Europoje dar gavo Danija, Čekoslovakija ir kt.

Vokiečių kolonijos Afrikoje buvo atimtos ir padalintos tarp Anglijos ir Prancūzijos. Belgijos, kuriai per D. karą turėjo didelius kolonijų plotus. Be to teritoriniu grobiu, sąjungininkės valstybės Vokietijai atėmė 13 milijardų auksu markų kontribucijas ir karo nuostolius. Iš Vokietijos buvo atimtas visas Vokietijos pirkylos laivynas. Bevo konfiskuotas visas vokiečių turtas kitose valstybėse, atimtos iš Vokietijos ir užpirkt. bei kolonijose. Šis žiaurių skriaudų įvykdymui garantuoti Vokietija buvo visiškai nuginkluota. Jos kariuomenės skaičius buvo nustatytas nedaugiau kaip 10 000 karo.

Pasibaigusi penkioji karo su sovietais savaitė, kaip DNB pra nešama iš karinių stuokenių, daugeliu atvejų primena 1940 metų nuo birželio 7 iki 14 d. buvusią savaitę. Tačiau tuomet sovas tarp tarp Kanalo ir Maskvyko tik 400 kilometrų frontu, tuo tarpu dabartinės sprendžiamos kovos prieš sovietus vyksta daugiau kaip šešis kartus ilgesniu frontu.

Šiame fronte praėjusią savaitę yvko naujos formos mate:šlinis mūšis, kuris iki šios dienos dar nė-a baigtas.

Savo milžinišku mastu šis mūšis prašoka didžiuosius Pasaulinio karo materialinius mūšius, nors municijos buvo sunaudota kiek mažiau. Sprendžiamas dabartinio materialinių mūšių tikslas — turėti laiką, kad tuomet prieš kovojo iki jėgų išsekimo ir silpnėjo, tuo tarpu kaip dabar galima konstatuoti, kad vokiečių karo pajėgos, nors ir per sunkius kovas padarė sovietams didelius nuostolius, tačiau iki šiol nesunaižino jų pačių atsiteisimo pajėgumo. Taigi, tuo tarpu kai Pasaulinio karo materialiniai mūšiai buvo grynai minkovoji-

Visuose frontuose vyksta vokiečiams sekmingi mūšiai

Nuolat bombarduojama Maskva. Vokiečių kariuomenė artėja prie Maskvos. Sudarytos sąlygos tolimesniam sekmingam žygiui Rytuose. Numušta daug anglų lėktuvų.

mo mūšiai, nedavę nei vienai, nei antrai pusei lemiamų rezultatų.

Per dabartinį materialinį mūšį Rytuose iškovotos sąlygos leidžia tikėtis kuo toliau.

Toks yra tarp pat panašumas su ankščiau pamintu 1940 metų birželio mėnesio pradžios mūšiu tarp Kanalo ir Maano upės.

Penktosios karo su sovietais savaitės rezultatai, trumpai sugiaudus, yra štokie: 1. Vokiečių karo aviacija tiek padidino savo anktyvesniuosius naikinamus laimėjimus prieš sovietų aviaciją. Be to, ji labai sėkmingai bombardavo aspupies prieš kariuomenės grupes, besitraukiančias voras ir sovietų transporto kelius. Per penkias pirkmiesnes dienas buvo sėkmingai pultas Sovietų Sąjungos valdžios, susisiekimo ir gintkalvinosi centras — Maskva. Keturi pirmieji Maskvos puolimai įvyko kiekvieną kartą naktį, o VII-ji 27 pirmą kartą Maskva buvo puolama dieną. 2. Besarabijos ir Estijos vadavimas gerokai pastumėjos į priekį tų teritorijų užpirkt. 3. Karo dalyvaujančios sąjungininkų kariuomenės pajėgos žymiai prisidėjo prie pasiekčių laimėjimų. Rumunų ir vengrų kariuomenės įgijo ginkai pietiniame Besarabijos sparne ir pietinėje Ukrainoje kovoja taip pat sėkmingai, kaip suomių kariuomenė šiaurinėme Ladogos ežero krante.

Bendrai imant, tenka pastebėti, penkioji karo su sovietais savaitė sudarė sąlygas tolesniam sėkmingam žygiui Rytuose. Pasėkmės pasiškės viešumai tik palaipsniui tolesniems veiksmams.

Šeštąją karo savaitę vokiečių kariuomenė tollai spaudžia besiganiį ar apsupčią priešą.

Nuolat bombarduojama Maskva ne tik naktį bet ir dieną. Kariuomenės vyriausioji komanda oficialiai praneša apie sėkmingą vokiečių aviacijos veiksmų rezultatus nesekdinta.

Karus prieš Anglija taip pat sėdamas visa smarkiome. Anglų Kalnų ir regijon įsiveržė Vokiečių, bet ons mūšyje prie Lamanšo keliagdešimt anglų lėktuvų buvo numušta, o kitų pabėgo Vokiečių aviacija bombarduoja Londoną ir kitus karinius taikinius Anglijoje.

Vokiečiams tebeturi kokių nors jėgų. Bet tos jėgos, ačiū Dievui, baigia sunykti ir nuisti. Vieną raudonąją tirpų valdovą baigia išsivaduoti valanda ant.

Esame įsitikinę, kad po šio žygio Vokietija galės ramiai laukti naujos Europos kūrimo, kuriame aktyviai dalyvaujas ir mažytė, bet pasiryžus Lietuvių Tauta, kuri yra likus naujoje Europoje gauti sau tinkamą vietą.

Stalinas liepė žudyti karininkus

Stalino įsakymu, Raudonojoje daugiau kaip 10 pačių aukščiųjų bolševikų karininkų — kerėtojų — generolų, valdovų karo — vertasiniuose. Maiyt Stalinas nori ant jų suverti karo nesėkmę ir tuoti liepė juos atiduoti

Aitiko, kad liberalinės demokratijos rėžimo, kuris buvo nepraktiškas ir veiksnys. Vokietija nave galybės atstatyti negalėjo. Nacionalsocializmui atėjus prie Vokietijos vairo ir vėliau Taulai su ajungus Hitleriu vadovybėje, Versalio sutarties padarytų skriaudų atitaisymas buvo sekmingas. Vokiečiams vadas savo budžia akimi sekdamas visąpi santykiuose, besigaudančius Hotimus priešais, išnaudoja tinkamą momentą įkurti galingą armiją, ori ir jiros laivyno įkurti galingą sąjungininką. Tą atliko, jis įmėsi palaipsniui eiti sovietus, supdžiusius Europą

Visos Europos tautos siunčia savo legijonus kovai prieš bolševizmą

Jau sudaryti ir vyksta į frontą prieš bolševizmą prancūzų, olandų ir danų legijonai savanorių kariu, pasižiūrėję prisidėti prie bolševizmo sunaikinimo. Vis naujų savanorių pulkai radarosi ir ateity bus atsižiūrėtų, kol bus nekalas.

Latvių inteligentu išvežta apie 90%

Pagal gautas žinias, iš Latvijos bolševikai per savo valdymo laiką nužudė arba išvežė 90% inteligentų.

Stalinas vėl planuoja pasaulinę revoliuciją

Susidūrusiems su anglų ir amerikiečių pilotkiraišiais, Stalinui atrodo, kad tuose kraštuose dabar palogi proga vesti komunistinių agitacijų ir jį jau pradėjo... Tuo tarpu stiprinti bloviai, kurie turės vaizdi bolševikų propagandą ir raoši tuose kraštuose revoliucijas.

Pasirašyta prancūzų - japonų sutartis dėl Indokinijos

Siomis dienomis Paryžiuje pasirašyta prancūzų - japonų sutartis su japonų vyriausybe ilgesniu laiku gintį nuo galimų pavojų prancūzų kolonijų Azijoj Indokinijoje. Japonija jau pradėjo organizuoti savo pagalbą galimo atpuolimo atvejuje. Si sutartis Amerikoj gavo labai įspudžio, kad net dolerio kursas biržiuj nukrito 10% per vieną dieną.

Amerikiečiai konfiskavo japonų valtybes

Amerikos J. V. vyriausybė nusprendė „šaldyti" arba geriau sakant uzurkonfiskuoti visą japonų turtą Amerikoj. Tai pati po to padarė ir Japonijos vyriausybė. Visi amerikiečių tartai Japonijoj ir Kinijoj yra uždaryti.

Komunistų vadai Lietuvoj gau davo tiahias algas

Iš rasių dokumentų paaiškėjo, kad vinkomunistų vadai, ypač fydai, tikrai gaudavo užduotiems ir tuojau gavus bonus. Kiekvienas žymesnis veikėjas už veikimą gaudavo nuo penkaroto ligi penketo tūkstančio rublių per mėnesį, o pirkėjas įvairius kitus pajamų šaltinius varkuriems dirbdavo pajamų per mėnesį net keturiolika ligi 10.000 rublių. Tai tau ir „veiklo lygiatojai".

Kaune žydams uždraukė

valstybinį šaligatvį, jeiti į vieš- kos pobalio vietas, nandotis vie- ir kt.

Žemaičiai pareiškia džiaugsmą

Manifestacija Plungėje

Jau iš vakaro mieste buvo pastebimas tam tikras judėjimas. Laisvės g-vės gale statė aukštus stiebus. Kažką vežė, kažką nešiojo. Ėjo gandai, kad kažkur kieme guli Stalinas.

Sekmadienio rytas išaušo gražus, kaip reta. Lengvas vėjelis vos judino medžių lapus, reti debesėliai, kaip baltos eldijos pamažu yrėsi per žydras erdvių mares. Visais keliais ir keleliais plaukė į miestą šventiškai nusiteikę žmonės. Ir apylinkėj buvo pasklidusi žinia, kad šiandien mieste bus kas tai nepaprasto.

Apie dešimtą valandą Laisvės gatvės gale ir Vytauto gatvėj susitelkė skaitlinga minia. Įmonių darbininkai ir įstaigų tarnautojai atėjo organizuotai, su vėliavomis. Atvyko vietos Aktyvistų vadas leit. Alimas ir vokiečių vietos komendantas. Leit. Alimas trumpu žodžiu nusako šventės prasmę. Kyla vėliavos. Ir vėl, vėl... Pirmą kart Plungėje po jos išsilaisvinimo skamba Lietuvos himnas taip plačiai, taip laisvai visų žmonių giedamas. Daugelis negali susilaikyti ir verkia. O vėliavos jau aukštai. Plaskia virš minios, virš viso miesto, vėjo supamos, taip laisvai, galingai.

Pakėlus vėliavas, visi organizuotai vyksta į pamaldas. Didelė Plungės bažnyčia pilnutėlė. Valdininkai ir darbininkai vėl drąsiai gali čia ateiti, nebijodami, nesisaugodami įžulio šnipo akies. Čia ir kariai mūsų apsauginių būrys. O ten vokiečių karys meldžiasi taip nuoširdžiai, kad mūsų pamaldžios moterys juo susižavi. Ir vėl tautos himnas. Čia, Dievo namuos giedamas įgauna dar didesnę prasmę, dar didesnę jėgą. Visados, visados su tavim, Laisvoji Lietuva, ir Dievas mums tepadeda.

Pasimeldę žygiuojam į miesto stadioną. Minia vis auga. Rimtas žemaitis, tvoros atsirėmęs sako kaimynui: — No, tata, suserinka kap į Kalvareje.

— Į Stalina pagrabą! — juokiasi žaliūkas vyras, praeidamas.

Į susirinkusius vėl kalba Alimas ir iš Telšių atvykęs Telšių apsk. L. Aktyvistų Fronto Vadas kap. Noreika. Kalbėtojai, priminę žydiškai bolševikiškąjį terorą, iškeli a mintis ateičiai, kviesdami visus kuo aktyviausiai prisidėti prie Lietuvos atstatymo, prie greitesnio išgydymo kraštui padarytų žaizdų. Kviečia laikytis vieningai, buriantis apie L. Aktyvistų Frontą. Po kalbų, mok. Jogminas, padaręs trumpą įžangą, perskaito rezoliuziją, kurią susirinkimas entuziastiškai priima. Rezoliucija daugelio susirinkimo dalyvių pasirašyta ir pasiųsta Lietuvos Vyriausybei.

Toliau vyko meninė dalis. Pro susirinkusių akis praėjo atskirais vaizdais visi laimingieji tarybiniai metai. Matėme mūsų „išlaisvintojus" kurie išlaisvino nuo smetono ir sviesto ir kitų gerybių. Matėme „tikrą" stališką neburžuazinę žemės reformą, pravažiavo skaitlinga raudonoji gurguolė „lūžiančiais" nuo grūdų vežimais, rinkome deputatus matėm charakteringą vaizdelį iš pyliavų meto, pagaliau užėjome slaptą kompartijos posėdį, kuriame buvo tariamasi kaip paskubinti išvežimą žmonių į Sibirą. Visi norėjome sužinoti kada

bus mūsų eilė, deja, tuo metu įsiveržė mūsų partizanai ir viską sutrukdė. Visos bolševikiškos relikvijos buvo be jokios pagarbos sumestos į laužą, kuris tuoj pat ir suliepsnojo. Kompartijos nariai pradėjo šaukti pagalbon savo „dievus" — Staliną ir Leniną, . . . jiedu atvyko. (vykusiai pagamintos iškamšos). Pasikinkę prastą kuinelį jie apvažiavo visą susirinkimą. Leninas buvo labai mandagus ir vis kėlė cilinderį sveikindamas, o Stalinas buvo bepradedąs mitinguoti, bet žemaičiai jau perdaug gerai gavo patirti ko verti šitų „proletariato vadų" žodžiai ir todėl abu „dievai" nugarmėjo į laužą kartu su savo staliniškai— marksistiškai — leninistine literatūra. Jų pražūtis buvo palydėta milžinišku entuzijazmu.

Laužui liepsnojant, uždainavo Plungės vyrų ansamblis, vadovaujamas mok. Matučio. Daina pagavo visus susirinkusius Ratas apie dainuojančius darėsi vis mažesnis. Minia susiglaudė vienan būrin. Po kelių dainų ji prisijungė prie ansamblio ir visi su dvasios pakilimu traukė „pasėjau linelius", „šėriau žirgelį", ;„siuntė mane motinėlė" ir kitas lietuviškas dainas Visi čia buvusieji širdyje pajuto tėvynę, jos meilę.

Su dainomis skirstėsi susirinkusieji su pasiryžimu širdyse kurti laimingą ateitį.

Lietuvos atgimimo šventė Nevarėnuose

Per ilgus bolševikų valdymo metus nevarėniškiai buvo verčiami dalyvauti „džiaugsmo, padėkos" ir panašiuose mitinguose po kurių bolševikai girdavosi apie tuose mitinguose dalyvavusias tūkstantines, entuziazmo kupinas „liaudies mases", nors tos masės susidėdavo iš žydų, komunistų ir prievarta suvarytų tarnautojų.

Bet visa tai jau liko neverto prisiminimo praeityje.

Tikrasis nevarėniškių — lietuvių džiaugsmas pasireiškė š. m. liepos mėn. 27 d., sekmadienyje, aktyvistų rūpesčiu suruoštoje Nevarėnuose Lietuvos išsilaisvinimo atžymėjimo šventėje.

Šventė prasidėjo organizuotu mūsų brangios trispalvės pakėlimu 11 val. buvo iškilmingos pamaldos už žuvusius Tautos sūnus ir atgautą laisvę. Tose pamaldose visi organizuotai dalyvavo. Po pamaldų išsitiesė per miestelį kilometrinė eisena į mokyklos sodelį. Džiugu buvo matyti, kaip ši eisena, nė kieno varu nesuvaryta, taip gausingai ir su tikru džiaugsmu žengė paskui trispalvę vėliavą. Kaip ši eisena skyrėsi nuo komunistiškųjų demonstracijų, kur būdavo ištisomis serijomis nešami ant basų pritaisyti liaudies „draugų ir mokytojų" portretai, o eisenos priekyje žygiuodavo žydų ir komunistų ir jų pakalikų gauja.

Mokyklos sodelyje įvyko iškilmingas posėdis, kuriame buvo pasakyta keletas kalbų. Kalbose buvo prisiminta sunkūs Lietuvos priešo spaudimo ir teroro metai. Aktyvistų štabo vadas A. Brencius savo kalboje pabrėžė, kad dabar lietuviams nieko daug nėra žadama, kaip komunistai, kad žadėjo aukso kalnus, nors nei vieno savo pažado neišpildė. Ragino su noru, nuoširdžiai dirbti naujos Lietuvos atkūrimo darbe. Buvo pagerbti žuvę už laisvę mūsų tautos sūnūs.

19 val. įvyko meninė dalis: laužas, kuriame buvo sudeginti liaudies „mokytojų, draugų" ir kitų tautos išdavikų portretai, buvo padainuota liaudies dainelių ir vietos moksleivių pajėgomis sukurtų kupletų apie raudonųjų valdymą ir buvusius Nevarėnuose padėties viešpačius. Mergaitės pašoko keletą tautinių šokių.

Laike iškilmių daugelio lietuvių akyse pasirodė džiaugsmo ašaros, kada iš tribūnos į visuomenę kalbėjo tikri tautos sūnūs, o ne žmonių apgaudinėtojas žydas.

Ši šventė dar daugiau sustiprino mūsų pasiryžimą dirbti ir kovoti už mūsų Lietuvos laisvę.

Šventės dalyvis.

Iškilmės Varniuose

Varniai. Išaušta gražus liepos 27 dienos rytas. Iš visų pusių į aprūkusius Varnių miesto griuvėsius tiesiog plaukte plaukia žmonių minios. Ir nors pats miestas daro nykų vaizdą, ir žmonės fiziniai išvarginti, tačiau dvasioje visi stiprūs, su pasitikėjimo pilnais džiaugsmo veidais žiūri į ateitį.

Ir nors dar ankstokas laikas, tačiau visi jau pradeda grupuotis į būrelius ir su nekantrumu laukia, kada vėl visi bendrai susirinkę galės pasidalyt minimis, kurias visus metus išnešiojo komunistų prislėgtos žemaičių širdys. Pagaliau prisiartina visų laukiama 11 valanda. Daug tūkstantinė žmonių minia susiorganizuoja prie partizanų štabo ir ten, pasipuošę trispalvėmis, orkestrui griežiant pergalės maršą, visi pakeliomis galvomis žygiuoja į Valančiaus sodelį pagarbiai iškelt savo laisvės simbolį — trispalvę ir mūsų išvaduotojos galingosios Vokietijos vėliavą. Vėliavoms kylant į viršų iš išlaisvintų žemaičių krūtinių, pasigirsta griausmingi Tautos Himno žodžiai. Iškėlus vėliavas, p. Spokas tarė pereitus metus ir dabartinį momentą apibudinantį žodį į visuomenę.

Meninė dalis, kurią išpildė iš Telšių atvykęs p. Jasenausko vedamas choras ir Pavandenio apyl. jaunimas, įvyko kariuomenės salėje. Patriotinėms dainoms skambant, buvo pasirašyta rezoliucija, kurią visi vieningai priėmė. Ir jau gana vėlų popietį visi su pakilusia nuotaika ėmė skirstytis į namus.

Ir Pavandeny

Pavandenis Liepos 26 dieną Pavandenyje buvo suruošta džiaugsmo ir padėkos šventė — manifestacija. 10,30 val. orkestrui griežiant Tautos Himną, buvo iškelta vėliava.

Po pamaldų tūkstantinė žmonių minia, kurios tokią daugumą Pavandenio miestelis senai bebuvo matęs, organizuotai nužygiavo į sporto aikštelę išgirst taip seniai lauktą laisvą lietuvio kovotojo žodį. Čia atidaromas iškilmingas posėdis ir šventė atidaroma Tautos Himnu. Varnių L.A.F. vadas p. Mėčius perskaito žodį į Tautą, kur kviečia visus burtis apie savo vyriausybę ir petys petin stoti su ja į darbą už savo tėvynės gražesnę ateitį, josios nepriklausomumą. Po to iš Telšių atvykęs L.A.F. jaunimo atstovas L. Januševičius tarė ugningą žodį į Lietuvos jaunimą, kurį kvietė eiti drauge su tais, kurie yra pasiryžę vieningai tęsti kovą su savo tėvynės priešais ir vesti tautą į visišką nepriklausomumą. Baigdamas dar sykį pabrėžė, jog šiandien neturi likti nei vieno jaunuolio bei jaunuolės, kuris neįstotų į laisvės karžygių eiles L.A.F. Šis pasiūlymas buvo visų sutiktas ir dauguma jaunuolių entuzjazmo pagauti, ten pat įsirašė į savanorių T.D.A. Po to buvo priimtos rezoliucijos, kurias visi su noru ir džiaugsmu sutiko pasirašyti. Tai gražus, vieningas Tautos pritarimas savo vyriausybei ir noras tapti laisvais, paliko neišdildomą įspūdį visiems tai stebėjusiems. Tarp pasirašančių rezoliucijas buvo ir tokių, kurie patys būdami beraščiais ir negalėdami ten pasirašyti, tiesiog prašyte prašė kad kas nors už juos, kaip už beraščius ten pasirašytų, nes ir jie trokšta Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Vėliau „sovietų kariais" ant šluotos atvežę žmonijos pabaisą „dr." Staliną ir jo sėbrus, teismo sprendimu iškilmingai juos įmetė į laužo ugnį. Pavandenio partizanų būrio vado p. Jurgelio iniciatyva buvo suruošta įdomi meninė dalis. Po programos visi pakelta nuotaika išsiskirstė į namus.

Panaikinti bolševikiniai tarnautojų atlyginimo skirtumai

Pereitą savaitę atitinkamos mūsų įstaigos sunormavo valdinių įstaigų ir įmonių tarnautojų atlyginimą. Pagal priimtą patvarkymą mėnesinis atlyginimas negalės būti didesnis, kaip 1000 rublių ir mažesnis kaip 250 rubl.

Toks tarnautojų atlyginimas, koks buvo bolševikų nustatytas, negalėjo būti pakenčiamas. Tarp žemesniojo ir aukštesniojo tarnautojo atlyginimo buvo didžiausias skirtumas. Žemesnieji tarnautojai, vadinas, tie, kurių globėjais ir gynėjais skelbėsi esą bolševikai, gaudavo tokį mažą atlyginimą, kad jo neužtekdavo skurdžiam valgiui nusipirkti. Pav. eilinis geležinkelietis už trigubai pasunkėjusį darbą gaudavo 120 — 200 rublių. Tuo tarpu komunistiniai darbuotojai ėmė didžiausias algas, pav., komunistų partijos centro komiteto trečiasis sekretorius Preikšas pagrindinės algos gaudavo 1.800 rublių kaip „Komunisto" atsakomingasis redaktorius 600 rubl., kaip šio laikraščio redakcijos kolegijos narys 400 rublių. Vadinasi tik iš dviejų vietų jis kas mėnuo gaudavo 2.800 rubl. O juk Preikšas buvo „kultūros globėjas" ir savo žinioje turėjo rašytojus teatrą, spaudą ir t. t. ir iš visur atitinkamai gaudavo. Pagal vieną rastą raštelį galima spręsti, kad Preikšo mėnesinės pajamos siekdavo apie 10.000 rublių. O panašių ;„darbuotojų", kaip Preikšas Lietuvoje buvo tūkstančiai.

Bolševikų įvestiems atlyginimams naujasis nutarimas padarė galą.

Dėl ganymo miškuose

Šiuo skelbiama gyventojų žiniai, kad einant Ūkio Komandos Komendanto įsakymu, Lietuvoje yra panaikinamas gyvulių ganymas miškuose.

Nusikaltusieji bus griežtai baudžiami.

Telšių Miškų Urėdas.

Barstyčių parapijai (Mažeikių apskr.) reikalingas vargoninkas. Rašyti: kun. klebonui K. Mockui.

Notėnų (Kretingos apskrit.) bažnyčiai skubiai reikalingas sumanus vargoninkas ir vietos pašto agentūros vedėjas. Bažnytinis choras turi nuosavą naują fisharmoniją, bažnytinių gaidų (keletą šv. mišių). Siūloma geros sąlygos, dėlei kurių prašoma asmeniškai tartis su vietos klebonu.

Notėnų klebonas.

Žemaičiai skaito „Žemaičių Žemę"!

Latvija neteko dešimties procentų savo tautos

Švedų laikraštis „Stockholms Tidningen" įsidėjo savo specialaus korespondento iš Rygos pranešimą apie padėtį Latvijoje okia antrašte: „Latvių tauta turėjo būti deportuota". Laikraščio korespondentas į Rygą atvyko jau vokiečiams bolševikus išvijus iš Latvijos ir čia vietoje susipažino su tomis bolševikinėmis baisenybėmis, kurias teko latvių tautai pergyventi per paskutinius metus. Korespondentas tvirtina, kad, jo surinktomis žiniomis, per minėtą laikotarpį

latviai neteko dešimties savo tautos procentų, t. y, 200.000 gyventojų.

Daugumas jų, nepaisant, ar tai buvo maži kūdikiai ar žilo amžiaus seneliai, buvo išgabenti į tolimas rusų stepes ar į Sibiro arktikos sritis. Niekas šiandien nežino, kiek jų savo paskyrimo vietą yra pasiekę gyvi. Težinoma tik tiek, kad vienas sausakimšai latvių prikimštas traukinys, turėjęs vykti į Rytus, buvo vokiečių kariuomenės perimtas.

Nė vieno iš į šį traukinį sugrūstų latvių jau gyvo neberado, — visi buvo sušaudyti.

Pačioje Rygoje konstatuota dar baisesnių dalykų. Švedų korespondentas toliau praneša, kad jame rasta tikslus smulkus bolševikų planas latvių tautai išnaikinti. Korespondentas sako, kad reikėtu vienų metų laiko sudaryti vaizdą to, ką per vienus metus bolševizmas latvių tautai padaręs. Jisai pats yra matęs deportavimo įsakymus, iš kurių galima matyti, kad

bolševikai turėjo tikslo visą latvių tautą iš Latvijos išvežti į beribes sovietų stepes.

Savo planus bolševikai bandė dar įgyvendinti įvairiomis pridengtomis formomis. Taip, pavyzdžiui, jie viliojo jaunimą nuo 14 iki 16 metų įvairiais aukštų uždarbių pažadais vykti į Rusijos gilumą arba siuntė neva mokytis rusų geležinkeliuose ir kitose įmonėse. Vieną dieną tokio amžiaus jaunimas buvo surinktas vienoje vietoje ir iš čia dingo. Maži darbininkų vaikai, kurie balandžio mėnesį buvo surinkti į vaikų ir komjaunuolių stovyklas, prie tėvų jau niekad negrįžo. Į Rygą atvykę vokiečių kariuomenės daliniai vienoje geležinkelio prekių stotyje rado keturis uždarys vagonus. Kai juos atidarė,

rado pilnus vaikų lavonų.

Šį baisųjį darbą matė ir pats korespondentas. Jam teko tuos lavonus matyti lavoninėje, kur buvo nustatoma tų mažųjų kankinių asmenybė. Net moterys, pardavinėjusios rinkoje prekes, o taip pat didesnių Rygos prekybos namų personalas buvo iš Rygos išvežta. Tuo būdu dingo be žinios šimtai mažų pardavėjų ir tarnautojų. Ypatingą dėmesį bolševikai kreipė į šukuotojas. Daugelis jų buvo gavę įsakymą atvykti į milicijos biurus ir tos iš jų, kurios atvyko, uamo daugiau nebegrįžo. Apie Rygą yra nesuskaitomas masinių kapų skaičius: tie kapai yra nebylūs liudininkai kaltinamojo akto prieš komunizmą. Prieš buvusią latvių kariuomenę, kaip sako švedų laikraščio korespondentas,

bolševikai ėmėsi piemonių be atodairos. Jos va dovydė visa išžudyta.

Jau birželio 15 dieną visi buvusios latvių kariuomenės karininkai buvo suimti ir sušaudyti. Tik prie Vainodės 3000 karininkų buvo vielomis surištos rankos ir jie čia keturias dienas buvo kankinami.

Daug jų buvo palaidota gyvų.

Birželio 24 dieną bolševikai Rygoje pradėjo masinius areštus. Birželio 27 dieną jie padegė Rygos senojo miesto dalį. Kai išgąsčio apimti gyventojai pradėjo bėgti, į juos pasipylė gatvėse pastatytų kulkosvaldžių ugnis. Net jau išvykę iš miesto bolševikai pradėjo Rygą apšaudyti patrankomis. Tai buvo paskutinis bolševikų aktas Rygai.

Skelbimas

Papildant lauko Komendantūros įsakymą, įsakoma sekančiai:

1) Telšių Apskrities seniūnai turi tuojau savo valsčiaus viršaičiams ar agronomams pranešti dydį tų ūkių, kurios karo metu jų savininkai apleido.

2) Karui vykstant gyvasis ir negyvasis inventorius kai kur perėjo į naujas rankas.

Kaimų seniūnai turi tuojau nustatyti, kas kaime pasisavino arklius, raguočius ar kokius nors kariškus daiktus, kurie anksčiau priklausė vokiečių ar rusų armijai.

Taip pat praneša kur yra įsteigti sandėliai pasilikusiems daiktams rinkti ir kur yra laukuose ar pelkėse ginklų.

Jei kur pastebimas be savininko arklys ar koks kitas gyvulys, jį reikia paimti apsaugon ir pranešti atatinkamom įstaigom.

Pranešimo terminas baigiasi š. m. rugpiūčio mėn. 11 dieną.

Kadangi laike karo veiksnių operacijos laukuose kai kurie kurie gyventojai nustojo arklių bei karvių, tai įstaigos sužinojusios apie tai turi tuoj imtis žygių, kad dar likusieji minėti gyvuliai teisingai būtų padalinti tarp visų.

Žemės Ūkio motorams skystąjį kūrą, kuris bus reikalingas iki š. m. spalio mėn 1 d., tuoj galima užsisakyti.

Telšiai, 1941. VII 28.

Wi Kdo „Kowno III"
Aussen stelle Telšiai

Dėl žemės pertvarkymo

Bolševikų okupacinės valdžios panaikintoji Lietuvoje žemės nuosavybė visiškai suardė ligi tol nuosavybės pagrindais tvarkytą mūsų žemės ūkį. Norint atitaisyti skriaudas ir atstatyti mūsų žemės ūkį, viskas turėtų būti daroma pagal šiuos nuostatus:

§ 1

Asmenims, kaip fiziniams taip ir teisiniams, kurių žemė okupacinės bolševikų valdžios buvo nacionalizuota, grąžinama nuosavybėn 60 ha jų turėtos žemės.

Pastaba: Nustatyta žemės norma skaitoma ne pavieniam šeimos nariui, bet visai šeimai.

§ 2

Į grąžinamą buvusiems savininkams § 1 nustatytą žemės normą neįskaitoma viešojo naudojimo keliai, pustomieji smėlynai, nenaudojamos pakriaušės, jų žemėje esą vandens ir nedžiūstamos pelkės.

§ 3

Į grąžinamos normos plotą negali būti įtrauktos:

a) žemės, kuriose yra piliakalniai, istorinės reikšmės turį rūmai ir kitos istorinės ir visuomeninės reikšmės grožinės vietos;

b) žemės, būtinai reikalingos palikti prie nacionalizuotų pramonės įmonių ir

c) žemės prie miestų ir miestelių, apstatytos nuomininkų trobesiais.

Vieton šių žemių normai papildyti, Žemės Ūkio Ministeriui sutikus, savininkui gali būti duota žemės kitur.

§ 4

Asmenims, įgijusiems žemę paveldėjimo ar dovanojimo keliu bendron nuosavybėn ir pasidalijusiems ją po 1938 metų gruodžio mėn. 31 d., jeigu jie ligi 1940 m. birželio m. 15 d. savarankiškų ūkių nebuvo įkūrę, grąžinama nuosavybėn visiems bendrbi 1 § nustatyta žemės norma.

Jei ūkiai yra įrašyti ar įgyti kelių šeimos narių, bet faktinai ligi 1940 m. birželio 15 d. priklausė vienai šeimai, tai visai šeimai grąžinama tiktai viena 1 § nustatyta žemės norma

§ 5

Asmenims, kurie pasidalinimo ar atidalinimo keliu įgytoje žemėje iki 1940 m. birželio 15 d. buvo įkūrę atskirus ūkius ir savarankiškai juos valdė, nors jie ir nebūtų sudarę įstatymais reikalaujamų nuosavybės dokumentų, Žemės Ūkio Ministeriui sutikus, gali būti grąžinta 1 § nustatyta žemės norma.

Šis nutarimas liečia taip pat ir asmenis, turėjusius teisę gauti nuosavybės dokumentus į jų faktinai valdomą žemę 1922 m. balandžio 3 d. paskelbtu žemės reformos įstatymu, bet jų negavusius.

Tais atsitikimais, kai ūkis, kuris 1 § turėtų būti grąžintas jau buvusiam savininkui, yra reikalingas valstybės, savivaldybės ar visuomenės reikalams, grąžintinos jam normos vieton turi būti duodamas nuosavybėn kitas žemės fonde esąs tolygios vertės žemės ūkis arba savininkui turi būti atlyginama kitu turtu.

§ 7

1 § nustatytos žemės normos plotan gali būti grąžinami valstybiniam miškų ūkiui netinkami arba patogūs administruoti miškų plotai bei mažos vertės durpynai.

§ 8

Žemės savininkams, turėjusiems ne mažiau kaip 60 ha, paliekami visi grąžinamoje žemėje esą trobesiai. Savininkams turėjusiems daugiau kaip 60 ha žemės, paliekama trobesių tiek, kiek jų reikia grąžinamam žemės ūkiui. Paliktinų trobesių normą nustato Žemės Ūkio Ministeris.

§ 10

Ūkininkai, kurių žemės prie bolševikų okupacinės valdžios buvo paimtos jų kariuomenės ar kuriems kitiems valstybės ir viešiems reikalams, gali grįžti į savo ūkius. Tiems iš jų, kurių buvusi žemė padaryta nebetinkama žemės ūkiui arba jie dėl kitų kurių priežasčių nebegali grįžti į buvusius savo ūkius, už juos turi būti atlyginta atitinkamu ekvivalentu.

§ 11

Tais atvėjais, kai savininkui grąžinama ne visa jo 1941 m. birželio 15 d. turėtoji žemė, ant grąžintos žemės paliekama sunkinančių ūkį skolų ir kitų apsunkinimų dalis, proporcingai grąžinto ūkio vertei.

Ūkininkų turimos dvarų žemėje servituto teisės likviduojamos atskiru įstatymu.

§ 12

Bežemiai ir mažažemiai, gavusieji iš okupacinės bolševikų valdžios žemės amžinam naudojimuisi, laikomi tos teisės nustojusiais.

Bežemių ir mažažemių aprūpinimą žeme tvarko atskiras įstatymas.

§ 13

Ūkiai, kurie prieš 1940 m. birželio mėn. 15 d. už skolas buvo aprašyti ar įstatyti į varžytines, savininkams gali būti grąžinami valdyti tik atskiru kiekvieną kartą specialiniu Žemės Ūkio Ministerio leidimu.

§ 14

Necionalizuoti žydų, ne Lietuvos piliečių ir kitų asmenų, aktyviai veikusių prieš lietuvių tautos interesus, ūkiai, buv. savininkams negrąžinami ir pereina žemės fondui.

Taip pat palieka žemės fonde tos žemės, kurias jų savininkai laisva savo valia yra atidavę okupacinės bolševikų valdžios dispozicijon tai valdžiai žemės reformą bevykdant.

§ 15

Pirkę žemės sklypus iš ūkių, kuriuose 1940 metais birželio 15 d. buvo daugiau kaip 60 ha žemės, skolas už žemę baigia mokėti ne buvusiam savininkui, bet valstybei.

Paliekamai žemės normai nuosavybės dokumentus žemės savininkams išduoda Žemės Ūkio Ministerija.

§ 17

Šį įstatymą vykdo Žemės Ūkio Ministeris ir leidžia tam atskiras taisykles.

Padėka

Telšių T. D. A. Rinktinė nuoširdžiai dėkoja žemiau išvardintiems piliečiams, aukojusiems pinigais T. D. A. Rinktinei.

Telšių T. D. A. Rinktinei aukojusių pinigais piliečių SĄRAŠAS

	Rbl
Sakys Adomas	10
Petrauskas Adomas	100
Telšių Apskr. Žem. Ūkio Įst. tarnautojai	600
Narkevičius Aleksas	150
Skirmontas Jonas	40
Girdvainis Jonas	80
Balzarytė V.	200
Balzarytė Ona	100
Milevičius Feliksas	50
Česnauskas Juozas	30
Jurkus Zenonas	20
Jurkienė ir Jurkaitė	70
Žilevičienė Anėlė	50
Karolius Povilas	100
Peckus Jonas	25
Budginas Kazys	120
Mikutaitė Kazė	100
Kiprijonavičienė Rožė	100

Taip pat dėkojame visiems aukojusiems produktais ir pinigais.

SKAITYK
„ŽEMAIČIŲ ŽEMĘ"!

Išlaisvintame kaime

Šeštadienio popietė. Giedrinėme Dangaus šypsosi saulutė, brandinamas savo kaitrinis spindulių javų laukus. Vaižuoju — lengvai skrendu dviračiu į mielą kaimą pas patyslamus ūkininkus, kuriuos per praėjusius tarpdonąjį plėšikų valdymo metus visokiais būdais ramindavau ir kartu su jais dalydavomės bendromis mintimis bei ir kaip reikia daryti, kad reikalingas kantrybė, o ty pasiaukinimą atsiųsti „vinkpasvinus" laikas praeis ir vėl ūkininkai liks laisvi laukų artojai. Pakeleivė virsi, kiek tik akys gali aprėpti, matyti didžiulius plotai augančio vešlaus vasarojaus, rugių laukai, lyg kad jūra, vėju supami banguoja, o pievose smagiu šienpjūvių metu eiją galandamą dalgių žvangėsys jau gana iš toli girdėti, varo plačiai šiaudo pradagas. Kaimo ir lengva sielotė, kad jau nebėra raudonųjų okupantų ir, žinant, kad jie jau niekada į mūsų kraštą nebegrįš dorų žmonių įtydyti ir jų sunkiu darbu ir taupumu įgytų gėrybių.

Visa mūsų krašto ekonominių gyvenimo pagrindas temės ūkis su laisvais ūkininkais per praėjusius metus sunkiojo terorui plėšikų ir teroristuotas, šiandien, susilaikęs išvadavimo, nepaprastai džiaugiasi ir su didžiausiu darbo nuoširdumu pakilime stve riasi darbo. Kalme ar vienkiemyje visų veidusose matyti džiaugsmo šypsenos. Ištarkų, nelaimingus dar nei žodžio paties sutikto žmogaus, galima, kalp iš rašto, išskaityti visus tas prieš žiaus, sukeltuosius tą nepaprastą džiaugsmą ir ištikrųjų yra ko džiaugtis išlaisvintam ūkininkui, nes jis gerai jau žino, kad jo žemelės, kurią per visą gyvenimą savo prakaitu laistė, dirbdamas vaikiausiais dirbo darbus, ir taip pat jo sodybos su trobesiais niekas nebeatims ir kad jo palieo nebeskubėsiu tyčiamis komisarams už bolaševų, kaip tai dark komunistai. Niekas iš jo nebeatims paskutinio grūdo, jau nebeteks nei į dirbą, paskutinio pieno šako nuo mažų vaikų ir paskutinio rūbo. Pagaliau juk tą patį šiandien mūsų, tėvų, tėvai darbo, už ją daugelis iš jų ir savo galvas padėjo, begindami tą patį javainį pyragą. Gi dabar mūsų prezidis, čia kuriame dabartis ir smulstenė ateitis. Todėl nevelnai ir ūkininkų lipni, kad jiems viskas gerai, kad viskas tokie pasakiau, kaip: „Mielai sunkiukame atidžiai puse savo turtą, kad jis nebūtų kitų plėšikų ir gelbėtų nuo baisiojo komunizmo". Gerias tego siaučia kaimas, nes, kaip sakoma, „vaikas dirboje". „Karas, nors jis sunaikintų ir visą mūsų turtą, bus negalu jo, jokiu būdu sunaikinti karta ir komunizmą, o gyvi vi vel užsidirbsime ir atsikursime". Tokių ir panašių pasisakymų buvo labai daug. Taip pasisakydavo dori ir darbščias žmonės, o ne kokie nors valkatos ir ktekšio plauko dykinėtojai. Iš to matyti, koks dideliu buvo nepasitenkinimas ūkininkų, kurie mūsų krašte sudarė gyvenčią daugumą, bolševikų valdžia ir kaip jie laukė bolševizmo išlaipinto valdonio.

Per vienus bolševikų valdymo metus išdraskyti, nualinti ir sugedinti ūkiai, išdažta daug darbštų ir pavydėtinų ūkininkų išvežta į tų „viską pilnąją laisvybeviek visi kraštо gerieji vaikai, nei gyvuliai ir t. t. Visa tai bolševikų nuolatinėmis laudinėmis kaimui tamsiems bolševikinės praeities, kur kiekvienas ant savo kaimyno bolševizmo „rojų" tikrindavo, perduos tas žinias kartų kartoms, ir šiandien jau galima drąsiai tvirtinti, kad komunizmas mūsų krašte nebe nė minties. Visi kampo dirvos savo plėšikai—viską naikinančiai sėklai amžiams nebepasės. Išaugdinus tamsius gerokai apšlifėdas bei susinaikintas ir palikęs nuo vasaros darbų, ir ūkininkų dilingsma ir meile šiandien siaučia savo gyvėjimas laisvėjų laukų žiedais. Išlaisvinkimas: narsiajai nacionalsocialistinei sveikčiui ačiū mūsų ir brangiems savo tautos sūnums — partizanams, o ruoniems meilu jų gyvenimo siųs pilnus veiklaus gaunų įvairių gėrybių.

J. Debesėtis.

Prisikelusiai Lietuvai

Tūkstančius kartų bėk pasveikinta,
Gyvenk ateitimi Lietuva!
Kentėt, kentėt skausmų apakinta
Per sopulius bridai basa

Raudonos gaujos kvailiai šaipės,
Smutkelniai nyko pašėliuose..
Dejavo grįžę amoi nasės,
Je vyšiau, sodai taip gulėjai..

Kantėjo ašnės, verkė dūkros, —
Kaip marios liejos liūdesys.
Per žemę plaukė nakčys gūdžios,
Je saulė be šviesos — baisi..

Tylėjo stintos gaujomis kvailai
Tamsiam kalėjimo rūsy.
Jaudo ikčiai, dūzgo dainos pirkiose,
O Lietuva, kančiom brangi!

Bet subrendęs drūtėjų kaukės,
Bedūšiai šaukėsi dangaus.
Jigai, ilgai, Tėvyne, lauket
Rytojaus laisvo ir šviesaus,

Šiandien eini per laisvą kaimą,
Trispalvė pasaka grąži...
Ją vėliavom pro piekių mažą,
Sydėt, gyvent ši vėl ėmi.

Pranešimas

I Telšių vyskupo Valančiaus valstybinę gimnaziją priimami mokiniai:

baigę pradžios mokyklos penkis skyrius — I pirmą klasę,

baigę pradžios mokyklos šešis skyrius — II klasę.

Prie prašymo reikia pridėti išteisto mokslo pažymėjimą ir gimimo metrikų.

Telšių VVV Gimnazijos
Direktorius
Telšiai, 1941. VII. 26.

Išlaigų, įmonių ir ūkių kirų darbdavių dėmesiui

Pranešame, kad pagal įsakestis ir kultūros ministerio darbl. linkų ir tarnautojų tikrinepanaikintų, todėl, kiekvienas savininkas atlygrimas už m. liepos mėn., prašoma išnti šį mėnesį ir rinkliavą ištuž praeitų laikų, jeigu tai ir vo vilsai arba nepilnai padarė.

Telšių Apskrities Mokesčių
INSPEKTORIUS

Kovokime ž
kus smur

Po perėmimo(o tolkoterg
krašte vėl įsigali tvarka ir leis
padėtis pastovi.

Tačiau yra žinoma, kad
pilietiai dar nemoni pasiduo
disciplinai, nei sasvaldžiai
toja smurto veiksmus prieš kit
ermenis ir jų turtą. Su tokia
nedrieliškumo padėtimi
dėrą įvairiu plėšikadaisi, kon
patiriamo vardo dar nuo
veiksmu, kartu nesudrausdamo
lietuvio garbe, bet yra tikra p
tadarybe.

Todėl visi piliečiai, kad vie

Amerikos ž
ja apie
sunai

Jungtinėse Valstybėse pasir
didelį skaitlingumą sudarančių
Jungtinių Valstybių piliečiai tur
sunaikinta".. Knygoje, kurios a
toriaus yra žydas Theodoras Ka
Amerikos Komitetas Kovai
(American Federation of Peac
pirmininkas, išdėstomai
pasibaisėtinas veiklėčių tuo
tos išnaikinimo planas ir
smulkiai aiškinamas pro
pagojimas galutinis Vo
kietijos sunaikinimas.
Kaslmanas yra artimiausias
bendradrbis New Yorko ž
Prezidento Roosevelto patarėjas
žinoma, yra datarinto Jungtin
Valstybių prezidento Rooseve
patarėjas ir žydiško bei dar
padeda jam rediguoti jo kalb
New Yorko žydų literatūrinė
niuose yra vieta pasiųsti,
nei didžiuojamasi, kad

pats Roosevelt
sias šiai knygai
plinavę, o svarbiąsias kny
gos dalis net pats padi
tavęs.

Kaj Roosevelas Hoje knygo
atskleidžia, kaip savo tikslą p
likimo tikrą, tai skelbiama ka
alvose ir tuo pačiu laiku ma
mas radikalus Europos klausim
sko prendimas. Pagrindinis
gus sutvarkymas reiškia
yra padikiotl aklos ne
apykantos ir troškulio vis
kartoti.

Žydiškai amerikiečiškas ba

Tarybinė
Stalino konstitucijos
ligyvendinimas

„Tarybų Sąjungos" Nr. 35, p
mame puslapy buvo įdėta tok
tinusi: „Kelintos metinės
Stalino konstitucijos".
is Kelmės gavome šio
telegramą. Kelmės prokuro
Stalino konstitucijos ligyvendi
ją prohujanos narių, kuriuos
gruodžio 5 d. Stalino konstitu
jos šventės proga, sveikino
krotą Didįjį Draugą Stalina
pasiuntė šią Konstitucija vi
jėgonis ligyvendinti. Sunkiuos
kovoje

Sveiki bukit, kelmiečiai, ligy
jų telegramų) padarę!

Kovokime prieš sauvališkus smurto veiksmus

Po pereinamojo laikotarpio krašte vėl įsigali tvarka ir teisinė padėtis pasidaro pastovi.

Tačiau yra žinoma, kad tūli piliečiai dar nenori pasiduoti disciplinai, net sauvališkai var toja smurto veiksmus prieš kitus asmenis ir jų turtą. Su tokiais nedisciplinuotais piliečiais susideda įvairūs piktadariai, kurie patriotizmo vardu daro tokių veiksmų, kurie nesuderinami su lietuvio garbe, bet yra tikra piktadarybė.

Todėl visi įspėjami, kad visoki sauvališki veiksmai (sauvališki areštai, plėšimai) pagal veikiančius įstatymus griežtai baudžiami. Kompetentinga teismo įstaiga yra Prokuratūrai davusi atitinkamus parėdymus, kad toki nusikalstami darbai būtų sutrukdyti ir baudžiami.

Kiekvienas žmogus įpareigojamas atitinkamas įstaigas painformuoti apie visus kriminalinius bei politinius nusikalstamus veiksmus. Bet šios žinios turi būti atsargios ir tikros. Kas netikrų žinių suteikia, griežtai baudžiamas.

Amerikos žydas sapnuoja apie Vokietijos sunaikinimą

Jungtinėse Valstybėse pasirodė didelę staigmeną sukėlusi knyga, pavadinta „Vokietija turi būti sunaikinta". Knygoje, kurios autorius yra žydas Theodoras Kaufmanas, Amerikos taikos lygos (American Federation of Peace) pirmininkas, išdėstomas

pasibaisėtinas vokiečių tautos išnaikinimo planas ir smulkiai aiškinamas propaguojamas galutinis Vokietijos suskaldymas.

Kaufmanas yra artimiausias bendradarbis New Yorko žydo Samuelio Rosenmano, kuris kaip žinoma, yra dabartinio Jungtinių Valstybių prezidento Roosevelto patikėtinis ir žodžiu bei darbu padeda jam redaguoti jo kalbas. New Yorko žydų literatų sluoksniuose yra vieša paslaptis, ir net didžiuojamasi, kad

pats Rooseveltas svarbiausias šiai knygai tezes inspiravęs, o svarbiąsias knygos dalis net pats padiktavęs.

Ką Rooseveltas šioje knygoje atskleidžia, kaip savo tikrąjį politikos tikslą, tai skelbiama kaip alsvės ir teisingumo reikalaujamas radikalus Europos klausimo išsprendimas. Pagrindiniai knygos autoriaus teigimai

yra padiktuoti aklos neapykantos ir troškulio vis ką naikinti.

Žydiškai amerikietiškas karotikslas pagal tą programą yra „visiškas vokiečių tautos sunaikinimas". Masinė 80 milijonų žmonių ekzekucija žydui Kaufmanui atrodo „nepraktiška". To vietoje pateikiama tokia konkreti sunaikinimo programa: 1) Vokiečių kariuomenė paimama į nelaisvę, sterilizuojama ir padalinama į darbo kuopas Europos kraštams atstatyti. Vokiečių kariuomenei per vieną mėnesį sterilizuoti pakaksią 20.000 gydytojų. 2) Vokietijos gyventojai, būtent vyrai iki 60 metų ir moterys iki 45 metų amžiaus, sterilizuojami. Tokiu būdu vokiečių tautos išmirimas dviejų gentkarčių būtų užtikrinamas. 3) Visose pagrindinėse pramonės šakose vokiečiai darbininkai pakeičiami anglų ir Junktinių Valstybų darbininkais. 4) Vokietijos Reichas visiškai padalinamas pagal knygoje pridėtą žemėlapį. Pagal tą žemėlapį, Berlynas atiduodamas lenkams. Leipcigas, Drezdenas ir Viena— čekams, Maincas, Essenas, Erfurtas ir Miunchenas — prancūzams ir Hamburgas bei Dortmundas — olandams. Vokiečių gyventojai priverčiami išmokti tos valstybės kalbą, kuriai jie priskiriami Po vienerių metų vokiškų laikraščių ir knygų leidimas uždraudžiamas. Mokyklos su vokiečių kalba uždaromos.

Tarybinės pabiros

Stalino konstitucijos išgyvendinimas

„Tarybų Lietuvos" Nr. 58, pirmame puslapy buvo įdėta tokia žinutė: „Kelmės profsąjungos narių telegrama. Vakar vakare iš Kelmės gavome šio" turinio telegramą: Kelmės prekybos ir visuomenės maitinimo darbuotojų profsąjungos nariai, susirinkę gruodžio 5 d. Stalino konstitucijos šventės proga, sveikina jos kūrėją Didįjį Draugą Staliną ir pasižada šią Konstituciją visomis jėgomis išgyvendinti. Susirinkimo įgalioti".

Sveiki būkit, kelmiečiai, ištesėję telegraminį pažadą!

Tarybinė valdžia

Sovietų Sąjungoje traukinio mašinistas pamatė toli ant bėgių valstiečio karvę. Tuoj pranešė tarybos pirmininkui: ar traukinį stabdyti, ar ne. Tas sušaukė traukinio tarybos posėdį ir išaiškino. Balsų dauguma nubalsavo stabdyti. Sustabdė. Oi žiūri, kur išgelbėtoji karvė.., o ji už kilometro jau suvažinėta. Važiuoja toliau. Mašinistas pamato raudoną vėliavėlę ir tolumoje išardytus bėgius. Pranešė traukinio tarybos pirmininkui. Tas sukvietė posėdį, išdėstė dalykus ir pradėjo balsuoti. Balsus beskaitant, traukinys nuvažiavo nuo bėgių. Išlindęs iš sudužusio vagono, tarybos pirmininkas rėkė žuvusiam mašinistui:

— Stabdyti! Balsų dauguma stabdyti!

Leninas ties dangaus vartais

Numiręs Leninas pasibeldė į dangaus vartus.

— O ką pats gero padarei žemėje žmogeli? — paklausė šv. Petras.

— Carą nužudžiau, visus buržujus sukišau į kalėjimus, iššaudžiau, iškarsčiau...

— Klausiu, ką gero padarei, žmogeli? — pakartojo susiraukęs šv. Petras.

— Aš žmones išvadavau iš buržujų...

— Netikiu! Nieko gero apie tave nesu girdėjęs. Atsivesk liudininkų, jei tikrai tavo tie darbai geri.

Leninas nudūlino pas Staliną ir vedėsi jį prie dangaus vartų. Šv. Petras, juos pamatęs, iš tolo ėmė šaukti:

— Ne! Ne! Asilo liudininku nepriimsiu!

Kooperatyvų sąjunga „Linas" praneša

Linų ir sėmenų supirkimas visuose K/S „Linas" fabrikuose ir pirkyklose laikinai sustabdytas.

Linai ir sėmenys bus pradėti supirkinėti, kai tik bus nustatytos šiems produktams naujos kainos ir atstatytas normalus prekių pervežimas geležinkeliais.

Ūkininkai, kurie dar turi pardavinėjimui linų ir sėmenų, gali būti tikri, kad po kiek laiko šiuos produktus galės parduoti K/S „Linas" pirkykloms ir fabrikams. Ūkininkai turi pasirūpinti, kad skirti pardavimui linai ir sėmenys būtų sukrauti į tinkamas patalpas ir apsaugoti nuo sugedimo.

Apie linų ir sėmenų supirkimo atnaujinimą bus iš anksto pranešta.

Miško medžiaga nuo karo nukentėjusiems ūkininkams

Atsistatyti nukentėjusiems nuo karo ūkininkams, išskiriant žydus, teikiama parama miško medžiaga, kuri perleidžiama pagal vietos savivaldybių išduotus pažymėjimus taksos kaina išsimokėtinai penkeriems metams lygiomis dalimis be palūkanų. Už laiku nesumokėtą ratą imama įstatymais numatyta bauda.

Reikiamą miško medžiagos kiekį ir kokybę išduoda miškų administracija pagal atitinkamų žinybų nustatytas normas. Atleidžiama miško medžiaga įkainuojama pagal vėliausiai veikusią taksą bei kainas.

Miško medžiagą, kuri buvo atleista kreditan naujakuriams, gavusiems žemę po 1941 m. liepos 21 d., jei ji dar statybai nepanaudota, vietos savivaldybės perima savo žinion ir toji miško medžiaga pirmon eilėn sunaudojama aprūpinti nukentėjusiems nuo karo ūkininkams. Jei tokia miško medžiaga dar nebuvo suvežta į statybos vietas ir yra miške ar prie išvežimo vietų, tai toji miško medžiaga perimama miškų administracijos žinion ir sunaudojama tiems pat reikalams.

Valstybinė miško medžiaga pirmoje eilėje atleidžiama pagaminta kirtimų vietose bei iš sandėlių, po to iš degimo vietų ir gedmiškio.

Nelaimės ar staigaus reikalo atvejais (gaisro, audros, potvynio ir pan.), nesusijusiais su karo padariniais, miško medžiaga išmokėtinai perleidžiama pagal valstybinių miškų medžiagai perleisti įstatymui vykdyti taisyklių 54 paragrafą.

Gyvulių apsaugos reikalu NUOSTATAI

Visų gyvulių krašte yra žymiai sumažėję. Jeigu ir toliau jie būtų betiksliai skerdžiami, tai kraštas liktų be reikalingų gyvulių.

Ūkininkai mėsos atsargas valgiui paruošia žiemą dėl viso meto, dėlto dabar jų skersti nėra reikalinga. Miesto gyventojai, kurie maistą perkasi kasdien krautuvėje, mėsos davinio reikalingi.

Dėlto, susitarus su Ekonominės Komendantūros Įgaliotiniu, dėl gyvulių skerdimo ar pardavimo nustatoma ši tvarka:

1. Gyvulių skerdimas pas ūkininkus ar kitus privačius asmenis sustabdomas iki š. m. spalio mėn 1d.
2. Netinkamus veislei ir atliekamus galvijus, avis ir kiaules galima parduoti tik skerdykloms.
3. Veislinių gyvulių paskerdimas—pirkimas veislei leidžiamas.
4. Veislinių gyvulių pardavimas skerdimui griežtai draudžiamas
5. Naujakuriai, įgiję gyvulius su atat. pašalpomis ar paskolomis, turi laikytis duotų pasižadėjimų

Pastaba: Pašarų (pievų ganyklų ir k.) skirstymą tvarko valsčiuose atat. komisijos.

6. Neveislinių paukščių skerdimas maistui nedraudžiamas.
7. Šių nuostatų vykdymą prižiūri valsčiaus viršaičiai, seniūnai ir policija.

Už tų nuostatų nepildymą yra atsakomingi gyvulių laikytojai.

1941. VIII. 29.

A. Ramanauskas
Telšių Apskrities Viršininkas

Agr. J. Tautvydas
Apskrities žemės ūkio įstaigos Viršininkas

Dėl darbo jėgos žemės ūkyje

Mūsų krašte yra dideli darbo jėgos rezervuarai, bet jos pagrindinėje šakoje — žemės ūkyje — darbininkų stinga. Surinktais duomenimis 1938 m. trūko 36.682 metinių žemės ūkio darbininkų. Į šį skaičių dar neįėjo padieniai darbininkai, samdomi šienapiūtei, rugiapiūtei, cukrinių runkelių, bulvių ir daržovių valymui bei kitiems sezoniniams darbams. Taip pat ir žemės ūkiui artimose šakose, miškų ir durpynų ūkiuose, jaučiama žymi darbininkų stoka.

Pastaraisias metais žemės ūkio darbininkų skaičius dar labiau sumažėjo. Prie to prisidėjo bolševikiški įstatymai, kuriais buvo siekiama žemės ūkis sukolektyvinti. Paskelbus š. m. sausio mėn. 25 dieną darbininkų samdos privačiuose ūkiuose taisykles, ūkininkams buvo neįmanoma pasisamdyti darbininkų ir pastarieji buvo priversti kitur ieškoti darbo. Nuo 1940 m. birželio mėn. 15 dienos per vienerius metus vien Kaune ir apskrityje iš kaimo atvykusių darbininkų — bedarbių užregistruota apie 10.000. Kiek yra darbininkų, palikusių žemės ūkį, kitur — dar žinių nesurinkta, bet galima tvirtinti, kad jų bus per 20.000 žmonių.

Šiandien mūsų krašto ūkinis gyvenimas pradedamas tvarkyti naujais, tvirtais pagrindais. Žemės ūkį intensyvinant, pirmiausia turės būti tinkamai išspręstas darbininkų paskirstymo klausimas. Prie šio pirmos svarbos klausimo sprendimo turėtų prisidėti ir pats kaimas.

Todėl valsčių viršaičiai įpareigojami skubiai surinkti šias žinias:

1) kiek žemės ūkio darbininkų valsčiuje trūksta.

2) kuriems žemės ūkio darbams daugiausia trūksta darbininkų.

3) koks yra valsčiuje darbininkų perteklius, jei toks yra.

Žinias rinkti per kaimų seniūnus. Darbui pagreitinti į talką kviečiami rajonų agronomai, mokytojai ir mokiniai.

Surinktos ir sugrupuotos paskirų valsčių žinios turi būti siunčiamos žemės ūkio įstaigai Telšiuose.

Iš mūsų krašto

Tvarkomi vokiečių karių kapai.

Varnių valsč. Šio valsčiaus gyventojai, kaip ir visi Lietuvos valsčiai, kentė bolševikiškąją priespaudą ligi birželio 25 d. vakaro. Tačiau, minėtą dieną suskambėjus laisvės dainai, pasijuto laisvi esą.

Tą pačią dieną narsioji vokiečių kariuomenė ginė rusus — pavergėjus iš mūsų Tėviškės žaliųjų klonių ir miestų. Žinoma, be nuostolių, žmonių ir gynėjų vokiečių aukų negalėjo būti išvyti „raudonieji".

Mūsų gyventojai gerai suprato, kad vokiečiai atėjo ne mūsų pavergti, bet išgelbėti nuo amžinos pražūties: nuo žiauriojo Sibiro klimato, menkos augmenijos ir nuo kolchozų vergijos... Todėl jie, nors maža dalelyte atsidėkodami gynėjams už pagalbos ranką, tvarko jų žuvusiųjų kapus: suka a gražias lovelės, išbarsto smėliu, apsodina gėlėm, pastato kryželius etc. Iš mūsų pusės tai labai gražus dalykas. Prie šio darbo daugiausia prisideda jaunimas, ypač mergaitės su savo įvairiaspalvėm gėlėm.

Tenelieka nė vieno nesutvarkyto vokiečio — gynėjo kapo! Tuo tarpu tik tokiais darbeliais tegalime, Jums Mieliej! Kariai, atsilyginti! Žuvote, kad laisvi gyventume!.

Jonapolietis.

Žarėnai. Vilkaičių kaimo ūkininkai — tikrieji darbo žmones ir darbininkai, greta liūdesio dėl ištremimo brangiausių asmenų, F. Juškevičiaus — Žarėnų Smulk. Kred. D-jos buhalterio, Masaičio ir kitų, nors likę su sudegintais miestelio namais, jaučiasi pilni pasitenkinimo ir džiaugsmo atvaduota iš raudonųjų jungo savo žeme. Šiandien mes gerai žinome, kad savo likučių sėklos sėją, kurią iškamuotais nuo akmenų arkliais sėjome — mes piausime ir valgysime. Ypač kankino ūkininkus Žarėnų vykdkomo pirm. Briedis: reikalavo iš ūkininkų grūdų pyliavos, nežiūrint to, kad trūkdavo sėklos bei duonos. Pasikvietęs po kelis į valsčių ūkininkus, iškoliodavo biauriausiais žodžiais, galop pristatydavo arešte vežimą malkų vežti, — o žyd bernis — komunistas ant vežimo sėdėdavo! Vietoje, kaime įvairių pareigūnų abipus kelio knibždėte knibždėjo: čia vienas, čia kitas koks „rengėrius" ar brigadėrius, ir visi parinkti juodžiausio „plauko" ir visi lenktyniavo, kaip daugiau pasižymėti, kad gautų geresnę vietą. Jų įsakymais buvo begėdiškai imami susprogdinti ir suvežti iš po pamatų akmenys. Nuskriaustasis rimtai pasiskųsti negalėjo. Aktyviausias Vilkaičių komunistas tiek jau buvo „įsigalėjęs", kad bandė vykdyti teisėjo ir anstolio pareigas. Atsirado ir daugiau panašių „pasekėjų", kad susirinkę reikalaudavo be „įstatymo" plėšti ūkininkus.

Kontaučiai. Miestelis ir jo apylinkė nuo karo veiksmų visai nenukentėjo, bet aukų apie trys žmones. L. Malakauskas, visus metus kalėjęs Telšių kalėjime nukankintas tarp kitų kankinių ir dar du. Nežiūrint mylimų asmenų aukų, gyventojai gyvena džiaugsmo šypsena, pagaliau susilaukę išgelbėjimo.

Plateliai. Per žydiško „rojaus" laikus plateliškiams padarytos šios žaizdos.

1940 m. liepos mėn 12 d. buvo pagrobtas pašto viršininkas B. Korza žymus visuomenės veikėjas, ir K. Kalkus, šaulių būrio vadas. Jie pačioje laisvės angoje su visais palikusiais kaliniais Telšiuose buvo žvėriškai nukankinti. Sūdžius Petras iš Mačiūkių km. buvęs Žagarės gimnazijos mokytojas. Ruzgys Pranas iš Užpelkių km. ir Vyšniauskas iš Mikytų km. pateko Telšių kalėjiman š. m. gegužės mėn. dėl grūdų neatpylimo. Sako, kad buvo pabėgęs iš kalėjimo, bet bebėgant rusai sušaudė.

Kazys Skridaila iš Virkšų km. kaip politinis kalinys buvo suimtas 28 gegužės ir buvęs išvežtas Kaunan į 9 fortą ir ten sulaukęs tėvynės laisvės aušros laimingai gryžo namo. Prieš pat karą su šeimomis išvežė Juozą Lotužį ir Juozą Austukaitį iš Platelių miestelio, Pocių iš Beržoro Dabeckį iš Atlaužų ir Filipavičių iš Laumalenkų km.

Bevalant žydiškai bolševikiška raugą žuvo A. Sirvinskas palikęs žmoną ir vaikus. Aleksas Eitutis iš Tuzų km. iš 18 19 liepos einant sargybą sužeistas ir dabar paguldytas Telšių ligoninėn.

L. Razma.

SVARBU DARŽOVIŲ AUGINTOJAMS

„Sodybos" trestas praneša, kad sudarytos sutartys su daržovių augintojais bus pilnai vykdomos ir visos daržovės per apskričių kontoras bus iš jų superkamos.

Taip pat bus superkamos daržovės ir iš tų daržovių augintojų, su kuriais „Sodybos" trestas nėra sudaręs sutarties.

Todėl kviečiami visi ūkininkai — daržovių augintojai atkreipti ypatingą dėmesį į daržovių auginimą.

„Sodybos" tresto apskričių kontorų vedėjai įpareigojami tuojau patikrinti, ar visur yra pakankama daržovių priežiūra. Radus daržų priežiūrą nepakankamą ar visai išnykusią ją tuojau suorganizuoti.

Pradžios mokyklų vedėjams

Vedėjai, kurie mokiniams ligšiol dar nėra išdavę mokyklos ar jos dalies baigimo pažymėjimų, prašomi išduoti naujos formos pažymėjimus, kuriuos netrukus išleis Valst Leidykla. Pažymėjimų blankų bus galima gauti arba pačioje Leidykloje, arba knygynuose.

Kas iš vedėjų neturi tinkamo mokyklinio antspaudo, gali pasinaudoti savos mokyklos inspekcijos antspaudu.

Pradžios Mokslo Depertamentas

Kursai pr. mokyklos mokytojo cenzui įgyti

Rugpiūčio men. 1 d. Kaune, Ukmergėje, Trakuose, Šiauliuose Panevėžy ir Marijampolėje atidaron i pradžios mokyklos mokytojo cenzui įgyti kursai. Kursai truks ligi IX 15 d. Į kursus priimami asmenys, baigę gimnaziją ar tolygią mokyklą. Norį stoti į šiuos kursus prašymus paduoda pradžios mokyklų inspekcijai toje vietoje, kur nori kursus lankyti. Visos pradžios mokyklų inspekcijos prašomos įteiktus kursantų prašymus su dokumentais saugoti ir laikyti pas save, kol atvyks skirtieji kursų vedėjai.

Prie prašymų reikia pridėti: 1) vidur. mokyklos baigimo atestatas ar jo nuorašas, 2) trumpas gyvenimo aprašymas. Prieš priimant į kursus, bus tikrinama stojančių sveikata ir klausa.

Kursuose bus dėstoma pedagogika, lietuvių k., skaičiavimas, tėvynės pažinimo metodika. Kur leis sąlygos, prie kursų bus organizuojami bendrabučiai. Už mokslą kursuose mokėti nereikės. Baigusieji kursus įgis pradžios mokyklos mokytojo cenzą ir kartu bus aprūpinami tarnybomis.

Visiems gyvulininkystės instruktoriams ir kontrolasistentams

Visur, kur tik sąlygos leidžia, galvijų kontrolės darbas turi būti tęsiamas toliau.

Tuo tarpu gautus kontrolės duomenis reikia rašyti į 1940 41 ... tų kontroliuojamųjų melžimų knygutes.

Tose vietose, kur yra rajoniniai zootechnikai dirba kontrolasistentinį barbą.

Kur to paties galvijų kontrolės ratelio ribose yra ir kontrolasistentas ir rajoninis zootechnikas, zootechnikas kreipiasi į savo apskrities instruktorių.

Instruktorius tokiems zootechnikams paveda dirbti kontrolasistento darbą tame ratelyje, kur nėra kontrolasistento. Vienas rajoninis zootechnikas gali būti paliktas dirbti prie apskrities gyvulininkystės instruktoriaus.

Visi rajoniniai zootechnikai ir kontrolasistentai, dirbantieji apskrityse, tuojau registruojasi pas savo apskrities gyvulinkystės instruktorius.

Kontrolasistentų kursai Dotnuvoje nutraukiami.

Cukrinių runkelių augintojams

Visi cukrinių runkelių augintojai prašomi nedelsiant baigti runkelių retinimą. Šia proga primenama, kad rudenį visi išauginti runkeliai bus priimami ir už juos bus sumokėta teisinga kaina. Todėl augintojų pareiga yra runkelius tinkamai prižiūrėti, retinti, tręšti, kovoti su piktžolėmis ir gauti kuo didesnį derlių. Baigus retinimą ir cukr. runkelius fabriko atstovui apžiūrėjus kai tik sąlygos leis, fabrikai pradės mokėti avansus. Jeigu avansų mokėjimas laikinai susitrukdytų, augintojai turi būti kantrūs ir fabrikų už tai nekaltinti. Grįžus gyvenimui į normalias vėžes, visi mokėjimai bus teisingai sutvarkyti.

Augintojai, kurie cukr. runkelių dėl kurių nors priežasčių nėra visai pasėję arba jų pasėliai sąryšy su paskutiniais įvykiais yra sunaikinti, prašomi tuoj apie tai pranešti cukraus fabrikams.

Pieno perdirbimo bendrovėms

Iš daugelio vietų Pienocentras jau gavo žinių apie pienininių būklę, tačiau kai kurių rajonų pieninės dar tų žinių Pienocentrui nesuteikė. Kadangi tos žinios yra labai reikalingos, tad kviečiame bendroves galimai greičiau užmegsti ryšius su Pienocentru.

Pienocentras dar praneša pieno perdirbimo bendrovėms šias žinias:

1. Dar iki karo pradžios kai kurios bendrovės išsiuntė sviestą geležinkeliais į Liepojaus šaldytuvus ir kitas vietas.

Mes kreipėmės į geležinkelio pareigūnus, prašydami sviesto siuntas, adresuotas į Liepoją, pakely sustabdyti ir peradresuoti į Kauną. Tačiau iš bendrovių gauname žinių, kad apie kai kurių sviesto siuntų likimą b-vės nieko nežino. Todėl įpareigojame b-vių valdybas, kurios yra arčiau geležinkelio stočių, sueiti į kontaktą su geležinkeliečiais ir sviesto siuntų padėtį aiškinti patiems. Suradus siuntas — pirma proga nukreipti jas į Kauną Pienocentrui.

2. Iš turimų pieninėse sviesto atsargų galima tenkinti iki būtiniausius vietos reikalus, o likusias atsargas daryti žygių savomis susisiekimo priemonėmis siųsti į Kauną arba Vilnių Pienocentro žinion.

3. Iki atskiro parėdymo tiek už parduodamus pieno produktus, tiek už pieną kainos lieka senos, kurios buvo mokamos gegužės mėnesį.

4. Gaminių realizavimo, prekių įgijimo ir transporto reikalais įpareigojame pieno perdirbimo bendroves užmegsti glaudesnius ryšius su vietos ir apskričių kooperatyvais.

5. Biržų apskrities pieno perdirbimo b-bių valdyboms pranešame, kad visais Biržų apskrities pieninių reikalais: kreditavimo, informavimo ir t. t. yra įgalioti Pienocentro Tarybos nariai Kregždė ir Mekas, į kuriuos b-vės gali kreiptis. šiuo adresu: Biržai, Žemės Ūkio Draugija.

6. Vilniaus, Panevėžio, Kėdainių ir Šiaulių Pienocentro Skyrius, Zarasų, Rokiškio, Utenos, Telšių, Mažeikių, Kretingos Raseinių, Šakių ir Marijampolės pieno perd. b-vių valdybas įpareigojame surinkti žinių apie savo rajono pieninių būklę, tas žinias suteikti Pienocentrui ir provincijų pieninėms teikti visokeriopos paramos. Tų rajonų pienines kviečiame greičiau užmegzti ryšius su paminėtais Pienocentro skyriais ir apskričių miestuose esančiomis pieninėmis.

Pabėgusių ar nežinia kur esančių palikto turto tvarkymas

Pabėgusių ar nežinia kur esančių Lietuvos ir buvusių TSR piliečių, nuolatos Lietuvos teritorijoje negyvenusių ar atvykusių po 1940 m. birželio 15 dienos, visą paliktą kilnojamąjį turtą, nesurištą su nekilnojamuoju turtu, (namais, žemės ūkiu ir kt.) perima vietos savivaldybės.

Paliktus **drabužius baltinius** ir pirmos reikalingumo namų apyvokos daiktus vietos savivaldybės, susitarusios su nukent. nuo karo šelpti komitetu, skirsto ir atiduoda lietuvių tautybės piliečiams, nukentėjusiems nuo karo ir politiniams kaliniams, nustojusiems savo turto.

Lietuvių tautybės žuvusiųjų, išvežtųjų į Rusiją ar nežinia kur esančiųjų piliečių paliktą kilnojamąjį turtą, jei jis neperimtas ir nevaldomas jų artimųjų giminių — lietuvių tautybės, vietos savivaldybės surašo ir jį perduoda pagal aktus artimiausiems giminėms globoti, o jiems nesant — tą turtą globoja vietos savivaldybės.

Dienos už grotų

(Tęsinys iš 3 čio psl.)

davo viskas, kai išgirstam naujas pavardes nuteistas mirti. Arba vėl! Kol nebuvo už lango dėžių, pasirodo ant siūlo nuleistas popierėlis. Grėbiau per grotas iš skaitom: "Trys vyrai nuteisti mirti prašo vieno papiroso". Sudrebam. Nuteisti mirti. Ir pereina drebulys per kūną: "Viešpatie juk mirčiai pasmerkta visa lietuvių tauta". Ir nusvirdavo vėl galva, suskmenėdavo žvilgsnis aprasodavo akys ir skausmingai liedavosi meliodija... "Marija,... išgelbėk nuo priešo baisaus". Tačiau iki pat paskutinių dienų mus guosdavo mirtininkai;„ Moterys, silprybės, laisvė taip arti, vakarai išgelbės„.

Ir neklydo mūsų stiprintojai, su pirmaisiais patrankų šūviais vakaruose, "nenugalimieji„ paliko šventąją ir išnėrė link Vladivostoko.

Ir 23 d. rytą subraškėjo kalėjimo durys, išsilaužėm, išsilaužėm patys kamerų duris ir pamatėm visą dangų, ne jo skiliau telį mažą, pamatėm žaliuojančius medžius, pamatėm už valandos plasdant trispalvę, išgirdom"Lietuva, tėvynė mūsų -- visas atpildas už iškentėtą vargą. nenorim nei gėlių puokščių, nenorim įvairių pagerbimų. Laisva šalis — mums atpildas.

Ne visi jau bebuvom, kai laužėm duris į laisvę: apie 120 žmonių, jų tarpe veik visi mirtininkai, buvo dar sekmadienio naktį išvežti. Jaučiau, kad likimas jų žiaurus. Ne visus radom sugrįžę į namus, ne visi gėrisi šiandien naujai atkovota laisve. Daugelio nutilo krūtinės, kad būtų kraštas laisvas. Kritusieji atidavė tėvynei gyvybę, o mes ką? Savo širdį, savo protines pajėgas, savo darbo rankas!

Dirbsim taip naujajai Lietuvai, kad niekad atėjūnai nebnuplėštų mūsų trispalvės.

Atiduokim tėvynei tai, ką privalom!

Politkal. St. V-tė

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 7 | Žemaičių L. Aktyvistų Fronto laikraštis | 1941 m. rugpjūčio 6 d.

Aufruf
Litauer!

Durch Erlass von 17 Juli 1941 hat mich der Fuehrer des Grossdeutschen Reiches

ADOLF HITLER

zum „Reichskommissar fuer das Ostland" ernannt. In dieses Gebiet ist auch der ehemalige Freistaat Litauen eingeschlossen.

Ebenso hat der Fuehrer mit Erlass vom gleichen Tage fuer das Gebiet des ehemaligen Freistaates Litauen

Herrn Dr. Adrian von RENTELN

als Generalkommissar eingesetzt. Generalkommissar Dr. von Renteln ist mir als dem Vertreter der Reichsregierung fuer das Reichskomissariat Ostland fuer die Durchfuehrung aller Erlasse und Verordnungen der Reichsregierung bzw. meiner eigenen in Litauen verantwortlich. Seinen eigenen Erlassen und Verordnungen innerhalb dieses Gebietes ist in jedem Falle ebenso Folge zu leisten.

Ich richte zunächst an die Bevölkerung der Gebiete südlich der Duena bis einschliesslich der Grenzen des ehemaligen Freistaates Litauen die Aufforderung, sich der mir gestellten Aufgabe, Ordnung und Arbeit in diesen Gebieten wieder herzustellen, mit aller Kraft und geschlossen zur Verfuegung zu stellen.

Der Bolschewismus bedrohte ganz Europa. Er war auf dem Marsch, Deutschland zu ueberfallen, er hat auch Euch furchtbarste Wunden geschlagen. Wenn dieser Weltfeind noch einige Jahre bei Euch gehaust haette, dann waere Euch von Euren Gut und Eurem Volke nichts uebrig geblieben. Die Bolschewistenfuehrer haetten Euch nach Sibirien verschleppt, Euch ausgeraubt und ermordet. Mit dem Einsatz ihres Blutes hat die Wehrmacht des deutschen Volkes den Bolschewistischen Weltfeind niedergeschlagen, jeder wird daher begreifen, dass dieses deutsche Volk jetzt damit die Pflicht und das Recht uebernommen hat, die Verhaeltnisse so zu gestalten, dass niemals mehr eine aehnliche Gefahr die Tradition der Voelker Europas, ja ihr ganzes Dasein neu bedrohen kann.

Jene, die Euch in den letzten zwanzig Jahren so viel Freiheit versprochen hatten, glaubten, in dem Ausspielen zwischen der Sowjetunion und dem Deutschen Reich ihre Politik betreiben zu muessen. In dem Augenblick aber, als das Deusche Reich, angesichts eines englischen Überfalles, auf bestimmte Gebiete im Osten als seine Interessensphaeren verzichtete, da zeigte sich diese fuer Euch alle verhaengnisvolle Haltung in ihrer wahren Gestalt. Die Sowjetunion konnte Euch wiederstandslos ueberfallen.

Trotz allem, was dem Deutschtum an Schaden zugefuegt wurde und was an Angriffen gegen das nationalsozialistische Deutsche Reich geschehen ist, wird die Reichsregierung sich im Interesse Eurer Wohlfahrt bemuehen, Euch Arbeit, Brot und fortschreitende Entwicklung zu sichern. Jedoch muss die deutsche Verwaltung fordern, dass ihre Anordnungen unbedingt befolgt werden; denn sie dienen nur diesem einen Ziel: der Sicherheit des Landes und der Sicherstellung Eures Lebens. Die deutsche Verwaltung wird Eure Vertreter in den Gemeinden und Staedten zur Mitarbeit heranziehen. Sie wird noetigenfalls Vertrauesmaenner aus Eurem Volk bestellen, durch die Eure Wuensche dem Reichskommissar, dem Generalkommissar und den Gebietskommissaren uebergeben werden koennen, und sie wird Euch Schutzorgane bilden lassen fuer die Sicherheit Eurer ganzen Arbeit und Eures Lebens.

Ich erwarte, dass die ganze Bevoelkerung meinen Anweisungen Folge leisten wird, um die schweren Wunden zu heilen, die der bolschewistische Weltfeind auch Euch geschlagen hat. Erst dann wird in Zukunft wieder Kultur und Wohlfahrt erstehen, erst dann werdet Ihr alle in Frieden leben koennen. Das Deutsche Reich gibt Euch die Moeglichkeit dazu. Es liegt jetzt an Euch, diese Moeglichkeit auszunutzen.

L O H S E

Kauen, den 28 Juli 1941. Reichskommissar fuer das Ostland

Aufruf
Litauer!

Nach meiner Ernennung durch den Fuehrer des Grossdeutschen Reiches habe ich die Zivilverwaltung des Gebietes des ehemaligen Freistaates Litauen uebernommen.

Als Gebietskommissare sind bestellt:

fuer Kauen - Stadt Gebietskommissar Kramer,
„ Kauen - Land Gebietskommissar Lentzen,
„ Wilna - Stadt Gebietskommissar Hingst,
„ Wilna - Land Gebietskommissar Wulff,
„ Schaulen Gebietskommissar Gewecke.

Den Erlassen der Gebietskommissare ist in jedem Falle Folge zu leisten.

Anordnungen fuer die Zivilbevoelkerung werden zukuenftig nur durch die Zivilverwaltung und deren Organe getroffen.

Bereits erlassene Anordnungen der deutschen Wehrmacht auf dem zivilen Sektor bleiben bis auf weiteres in Kraft.

LITAUER!

Der Wiederaufbau des mir antvertrauten Gebietes soll sofort in Angriff genommen werden. Eure Arbeit an Euren Arbeitsplaetzen in Stadt und Land dieni diesem Aufbau. Helft mit allen Kräften, die Spuren der blutigen Bolschewistenherrschaft zu tilgen.

VON RENTELN
Generalkommissar

Atsišaukimas
Lietuviai!

1941 m. liepos 17 dienos įsakymu Didžlojo Vokiečių Reicho Führeris

ADOLF HITLER

paskyrė mane „Reichskomisaru Rytų kraštui". Į tą sritį įeina ir buvusioji Lietuvos Respublikos teritorija.

Tos pat dienos įsakymu Führeris paskyrė

PONĄ DR. ADRIANĄ VON RENTELN

Generalkomisaru buvusios Lietuvos Respublikos teritorijai. Generalkomisaras Dr. von Renteln yra atsakingas man, kaip Reicho vyriausybės Reichskomisariato Rytų kraštui atstovui, už visų Reicho vyriausybės o taip pat ir mano įsakymų bei parėdymų vykdymą. Jo paties įsakymai bei parėdymai toje srityje yra taip pat kiekvienu atveju privalomi.

Aš kviečiu visus piliečius, gyvenančius buvusios Lietuvos Respublikos teritorijoje ir žemėse ligi Dauguvos upės, vieningai ir sutelkus visas jėgas prisidėti prie man skirto uždavinio įvykdymo — atstatyti toje srityje tvarką ir normalias darbo salygas.

Bolševizmas grėsė visai Europai. Jis buvo pasiruošęs užpulti Vokietiją. Jis padarė ir jums skaudžių žaizdų. Jei šis pasaulio priešas būtų dar dar keletą metų pas jus viešpatavęs, tai maža kas bebūtų likę iš jūsų tautos ir jos sukurtų vertybių. Bolševizmo vadai būtų jus nugabenę į Sibirą, būtų jus apiplėšę ir nužudę.

Aukodamos savo kraują, vokiečių tautos karinės pajėgos perbloškė bolševikinį pasaulio priešą. Todėl kiekvienas supras, kad tuo pačiu vokiečių tauta perėmė teisę ir pareigą sudaryti tokias sąlygas, kad panašus pavojus niekados negalėtų grasinti Europos kultūrai ir Europos tautoms.

Tie, kurie jums per pastaruosius dvidešimt metų taip daug laisvės žadėjo, manė, kad jų politikos tikslu turi būti pusiausvyros išlaikymas tarp Sovietų Sąjungos ir Vokiečių Reicho. Tą akimirksnį betgi, kada Vokiečių Reichas, Anglijos užpultas, turėjo atsisakyti nuo savo interesų gynimo Rytuose, pragaištingoji jums visiems buvusios politikos laikysena parodė savo tikrąjį veidą. Sovietų Sąjunga turėjo progą jus be pasipriešinimo užgrobti.

Nežiūrint visų nuostolių, kuriuos vokiškumui teko pakelti, nežiūrint visų prieš nacionalsocialistinį Vokiečių Reichą nukreiptų puolimų, Reicho valdžia rūpinsis jūsų gyvenimo gerove, rūpinsis, kad visi turėtų darbo, duonos ir tolimesnės pažangos sąlygas. Tačiau vokiečių valdžios organai reikalauja, kad jos visi įsakymai būtų griežtai vykdomi, nes jie siekia tik vieno tikslo: užtikrinti krašto saugumą ir jūsų kasdieninį gyvenimą. Vokiečių valdžios organai valsčiuose ir miestuose bendradarbiaus su jūsų atstovais. Reikalui esant, jie pasikvies patikėtinius iš jūsų tautos tarpo, kurie galės Apygardų komisarams, Generalkomisarui ir Reichskomisarui pateikti jūsų pageidavimus. Jie suorganizuos apsaugos organus jūsų darbo ir gyvenimo saugumui patikrinti.

Aš tikiuos, kad visi gyventojai paklausys šių mano nurodymų, kad tuo būdu greičiau pavyktų užgydyti tas žaizdas, kurias bolševikinis pasaulio priešas yra jums padaręs. Tik tuomet vėl suklestės kultūra ir ekonominė gerovė, tik tuomet jūs visi vėl galėsite taikoje gyventi. Vokiečių Reichas suteikia jums palankias sąlygas. Dabar viskas priklauso nuo jūsų šiomis sąlygomis pasinaudoti.

LOHSE
Reichskomisaras Rytų Kraštui

Kaunas, 1941 m.liepos 28 d.

Atsišaukimas
Lietuviai!

Didžiojo Vokiečių Reicho Führerio paskirtas, aš perėmiau civilinį buvusios Lietuvos Respublikos srities valdymą.

Apygardos komisarais skiriami:

Kauno miestui — Apygardos Komisaras Kramer,
Kauno apygardai — Apygardos Komisaras Lentzen,
Vilniaus miestui — Apygardos Komisaras Hingst,
Vinlaus apygardai — Apygardos Komisaras Wulff,
Šiauliams — Apygardos Komisaras Gewecke.

Apygardų komisarų įsakymai visais atvejais turi būti vykdomi.

Civiliams gyventojams ateity parėdymai bus duodami tik civilinio valdymo valdžios ar jos organų.

Anksčiau išleisti vokiečių karo vadovybės parėdymai, liečią civilinį gyvenimą, galioja ir toliau.

LIETUVIAI!

Man patikėtos srities atstatymo darbas turi būti tučtuojau pradėtas. Jūsų darbas mieste ir kaime patarnaus šiam atstatymui. Visomis jėgomis padėkite išnaikinti kruvinojo bolševistinio viešpatavimo pėdsakus

VON RENTELN
Generalkomisaras

Kur glūdi vokiečių sėkmės burtas

Redakcija malonėjo perspausdinta iš straipsnį iš Kauno dienraščio „Lietuvos Žinios". Straipsnyje pavaizduotas mus nacionalsocialistinės Vokietijos kilimo kūrybos darbas ir mes tai labai džiaugiamės. Straipsnio autorius yra kompetingas vokiečių žurnalistas ir jo minėtų mums tyrų žmonių.

Kaunas, 1941 m. liepos 22 d. Kiekvienas, ne vokietis, turėjęs progos pakeliauti po Vokietiją po 1933 metų, turėjo nuolat matydamas, kaip pasikeitęs yra vaizdas, kurį jis buvo matęs dar prieš Hitlerui paimant valdžią. Atrodė, jog dešimtmečiai sudėtingo vyriausybę yra suradusi tą burtų žodį, kurio tačiaus ieškojo jos pirmtakai, jeigu ji vino jie turėjo geros valios. Bedarbių, kurie kaip nelemtos ūkinės sistemos auka milijonais slankiodavo aikštėse bei gatvėse, jau nebebuvo kiekvienas iš jų buvo gavęs darbo ir duonos. Badas, kuris buvo išrėžęs gilias raukšles mažų vaikučių veiduose, buvo nugalėtas. Gatvių kovos ir politiniai nesmumai, nuo kurių tautos kūnas virpėjo lyg mūšinio drogio krėtamas žirgo pabalnotas. Pavojams ir skurdui išnykus į didmiesčių namus žengė svečio kutamojo darbo fimtis. Kuriuose dirbantis matė, kad jo veikia atsispindi ir santykiuose su draugais, kurių nebedrumbia klasių kova. Žmonės turėjo progos pažvelgusi švenčiose, kada darbovietoje veiklavos ir dūsiugumo bijantieji jausmingai žygiuoja dainuodama po itikimių aikštes bei balės. Ir dvinikas bei darbininkas turėjo švenčiuose valandų, kada visi galėjo tautai duota proga pagalvoti apie savo ir savo vergi ir darbą apsvaistyti šampanu. Darbininkas dideliais garliaviais kelavo savo tėvynės ežerais ir upėmis arba pasaulio vandenynais, jis stebėjo koncertų salėse bei teatruose ir už pigią kainą galėjo gerėtis puikiausiais vokiečių kultūros kūrinias.

Nuostabu tatai atrodė ne tik svetimšaliui, bet ir vokiečiui, kai jis pasvarstydavo tai, kas buvo dar dešimt Vokietijoje. Jis matė, kaip darbininkai tiese pusiau ir dvigubą atstatydavo, jis matė visus bedarbiuosius gelbiant, antiką promenaduose ir tiltuose, tautos turtėjimą, gyvenimą ruimų išaugo standartus ir sveiki balai. Po išgamelio gilimų ekonominio suklėjimo gat vėse vėl pasipylė bedarbiuosius vaikų būrėsi, kurie buvo tarsi nenugalimai vokiečio nuotaikų įkūnijimai. Vokiečių tauta jautėsi vieningesnė ir tikrinimi lyg per Velykas, tie, kurie savo kaltu buvo patyrę gėdą 1918 m. ir tuo buvusi aiki, nedarbą ir kitas Versalio prieparodos negerovės, kartais jie turėjo baigtą kol kiekvienam, tie visi jautėsi lyg atsibudinę budo atgimti.

Prahmonės, kuriais Adolfas Hitleris pamadingo savo dūdelių jam taikos ir reformų darbui daugiausiai atsidė pasiaglio, jie tatai priėmė kaip stebuklą ir dėkojo Fuehrerinei, pritardami jo politikai, reikdami jam meile ir entuziazmu ir be atvango dūbenimo. O laikas tu mūšie, kuriuo Nacionalsocializmas pamaišęs vokiečių tautą, nebuvo ilgas, nei sunku spėti. Darbo taikų buvo ir valiau, atrodė, kad tiuko nėra kliūčių, kurios nebūtų galima nugalėti, pėdsakai nežmoniškos nuoskaurėjus. Bet Hitleris pamatė, kad tai dar ne viskas, kad reikia dar darbar. Už vertybes, kurios kiekvienu metu galėjo suiruti karių, dažnai, reikėjo duoti pinigo. Ar tai buvo pasiekta? Ar valiuta, stabilizavo kainas, bet atlyginimus ir užkirto kelią kainų spiralei savaraudiškai spekuliantai tautos turtėjimo. „Tokio tai tiuko nėra, kad nebūtų galima nugalėti", sakė Hitleris. Ir jis nugalėjo.

Kaip tai buvo padaryta? Kaip valiuta buvo išlaikoma ir gerinama pasaulyje besiplečiančio karo metu? Kaip ankščiau atrodė bevaidą monetų? Taip tai Vokietija pamažu pasidarė ekonominiu vienetu, kuriame ekonominiai klausimai buvo sprendžiamas, nes jie turėjo būti. Atskirtymo darbo nebebuvo vietos tautiui „nuodėmė". Kuriuo tu metu planas, kuri vyriausybė tautiniai pasiaglio, kad tautai priimė kaip stebuklą ir dėkojo Fuehrerinei, pritardami jo

Sumuštoji bolševikų armija visu frontu traukiasi

Smolensko-Viazmos kautynės eina prie galo. Iki Maskvos vos 150 kilometrų. Kasdien bombarduojama raudonoji sostinė. Vokiečiams anglus ore ir vandenyje

Vitame Kyjo fronte vokiečių kariuomenė puola ir smarkiai veržiasi pirmyn. Smolensko-Viazmos ir Leningrado fronte vokiečiai nė kiek nesilpnina puolimo ir bolševikų armija, šias kautynes daro dar atstreminėmis. Liepos 30-ą d. buvo atmetę į pietus nuo Smolensko, kelių pasitraukti vokiečių pėstininkų remiamų tarenočių. Visi sovietų puolimai buvo sudėtingi dideliais nuostoliais jiems ir tik ta pat dieną papildomųjų vokiečių pėstininkų dalinių surai kino 28 sovietų kavalerijos divizijų iš Sibiro tautų. Puikiai Kasdien į vokiečių rankas pateko ka dideli skaičiai, belaisvių ir koto medžiagos. Vien tik Mogilevo srityje vokiečiai per vieną savaitę, 250 patrankų, 250 kulkosvaidžių, o visto kito grobio nei suskaitomo apvežėti.

Išsigandęs tokio stiprumo sovietas rusų armijas, kurioms vokiečių pajėgos gilini įsiskverbę, siunčia iš Sibiro naujus kariuomenės dalinius. Į rytus nuo Smolensko prieito apsupimo ėdeda. Jie labai nusiaustinas. Estijoje vokiečiai užėmė Narvą, dalinai užėmė toli į šiaurę.

Karinių stuokonių teigi mimu, kad Leningrado fronte mėjo apie 800 kilometrų. nuo buvusios vokiečių sovietų linijos šiaurės ir tiesiog Maskvos link vos apie 150 kilometrų.

Vis dėl to savaitė prieš tokio nuolatinio Maskvos bombardavimo šeniko. Kai naktį stiprai vokiečių lėktuvai telkyne jungiasi metė įvairaus didumo bomą į mieno karinius ir ūkinius įrengi mus, o tarpais bombardavo Maskvą vos dieną metu, nume tant bombų labiausiai į rytinę geležinkelių stotį ir kitus sustiprinto mazgus. Taikinio bombo ne iš, nusakino dangtinių, karinių ir civilių, rumunų ir vengrų karuomenės dalinių puola totiau, visur paluožiamų bolševikų pasipriešinimą. Į rytus nuo Dniestro smarkiai subombarduoti sovietų įsitvirtinimai. Kovose liepos 29 d. Dniestro vieroje vokiečių šarvuočių korpuses smuginio dar 1.086 bolševikų tankus, neiioli kovojusi pėstininkų divizijų nuostolius, dar 229 tankus. Vokiečių, rumunų, vengrų ir slovakų jungtinė kartu vejasi bepgantį priešą.

Maržie dėl Atlanto patvirtinti nas naujas didelis vokiečių po vandeninių laivų laimėjimas. Liepos 29 d. vokiečių povandeniniai laivai lėktuvai vien tik per vieną pirtą buvo liepos 18-28 d. nuskandino 22 prekybinius laivus ir apgadino 37 kitus laivus.

Jų ir nuskandino viso 19 gos talvių, bendro 116.500 tonų ir pamėlo, Vokiečių lėktuvai lėktuvų Skiršių pakraščiais nukrėdino arba sunkiai sužalojo trijų orlaivių, Tiės Anglijos pilietybės kovos lėktuvai sunaikino vieną 10.000 tonų laivą, o tin Seilando salomis dar kelis.

Vokiečių oro pajėgos ir toliau smarkiai bombardoja Londoną ir kitus svarbius Anglijos uostus ir miestus.

Britų oro laivynui praeita sa vaitė padaryta ypatingai žymi nuostolių, kai mūsų oro pajėgų vokiečių orlaivius pranašumą. Per kelėtą dieną britai bandė išvyti smarkesnius oro puolimus, bet tuo tikslu vokiečių atmušti ir skaudžiais britams nuostoliais. Tiktiaus, kad prie La Manšo srities vokiečių naikintuvų kovų lėktuvai vien tik per vieną pirtą buvo liepos 18-28 d. nuskandino 22 prekybinius laivus ir apgadino 37 kitus laivus.

Visi da

Mūsų tautoms, nuo raudos, pasako kita: tikėjimo stoka. Didžiulis tartas, didėjęs ir didėjęs, dėl ėtame labai aukštai so kultūros pasaul dainos garsai, ateit prie ratello ir pana buvo ton ugnelės, k ne gyvybės šilimą slopinamam mūsų ir reikiamo momer tautai priskirti naujo mai.

Daina, gyvasis sake niškas žodis, laukt tautos kultūros ašie labai garbingą vietą mo ir liūdesio valan atsiveržę lydėjo sa vilties šviesa. Tautos nės priespaudos laik lietuviškas žodis sa to lūpų dainos mūsų sąmonę. O mūsų g dodalė visada kele m didžiavimą ir savo žemės meilę.

Mums brangus ir j lik laudies menas. Dainos laukė ir ir ėtsada turėtume ir at meninėmis mūsų dvasios bruožus menė reiškėjų. Visi literatai, ny nuoširdžiai prisirš vo tautinio meno i meninimą.

Tačiau neužtenka sakyti, kad dainavo

Gražiai kinių k

Kankinių kapo pa rūpinosi Telšių mokytojų sąjungos valdyba. Ji pasiuntė sąjos iš mokytojų Augsp Šeptėniaus ir dailinin Vilkaviškio Jonyno darbus. Dail. Sidabrie laikino paminklo projek tą, kuris vėliau buvo sukr. Telšių vaisčiaus gamybinių kursų bendruomenės darbuotojai. Kapas yra gražiai sutvarkytas ir aptvertas. Reikėtų dar tiktai visa kapo aplinkuma bėgti gėlynėlius ir gėles pasodinti. Tuo pasirūpinti palieka mokytojų Gudavičienė ir Telšių gimnazijos moksleiviai.

Visa laikų kapas yra žmonių kankinimas. Kankinimai, be abejo, labai sk vina tebe lygsvoną. Mūsų paveiksle yra užfiksuotas vinskėnų kapuose iš pa

Antly Šemaičių vieno Jimonta, pasirūpino, kad šiuos kovotojus kankinius

Visi dalyvaukime lietuviško meno darbe

Mūsų tautoseka, mūsų dainos, raudos, pasakos, patarlės ir kita liaudies kūrybą yra toks didžiulis turtas, dėl kurio senai esame laikai aukštai įvertinti visos kultūros pasaulio. Liaudies dainos garsai, motinos pasaka prie - rateliо ir panašūs dalykai buvo ton ugnelės, kurios palaikė gyvybės šilumą. Šiandien išslopinamam mūsų tautos kūne ir reikiamu momentu padėjo tautai prisikelti naujam gyvenimui.

Daina, gyvasis sakomasis meniškas žodis, tautodalė mūsų tautos kultūros istorijoj užima labai garbingą vietą. Ir dėlgamo ir lūdesio valandoj lietuvį artieluvatlę lydėjo skaidri lietuviška daina. Sunkiausiais laikotarpiais prasipuodus laikais gyvas lietuviškas žodis sceno] iš artisto lūpų žadino mūsų tautinę sąmonę. O mūsų gražioj tautodalė visada kele mums ant didžiausių ir savo gimtosios žemės meilę.

Mums žmogus ir įdomus ne tik laudies menas.

Esame turėję ir tebeturime ir visada turėsime ir atskirų savo menininkų, kurių talentas dvasios lobiuose menine forma reiškėjų. Visi lietuviai, be abejo, yra nuoširdžiai prisirišę prie savo tautinio meno ir rimtųjų meninin kų.

Tačiau neužtenka vien tik iš šalies laiš dalykais domėtis. Menas turi reikštis ko plačiausiai. Ir pasiekti toliausius mūsų krašto kampelius.

Dainos, muzikos, vaidybos, tautodalės ratelіai turi sieki tolesnių mūsų kaimo vietovių. Šito siekį turi buvome nemala, padarę, bet praeitieji raudonųjų okupantų metai ir į šią sritį bu vo įneše daug biaurių nuodų, daug mums visai svetimo šlamšto. Tai įvairios „katiušos", nepakenčiami scenoj rodomi žmogiškojo žvėriškumo numeriai ir panašūs dalykai.

Dabar viso to esame nuskraustę. Tautos siela yra apvalyta, ji turi reikštis dar tobulesne forma. Žinoma, turime neužmiršti, kad gyvename karo laikotarpį ir kad mūsų pirmasis pareiga yra visomis galimomis remti didingąjį tygį prieš bolševizmą ir plutokratiją. Tačiau meninis gyvenimas taip pat turi eiti tolyn ir pirmyn. Meniniam atgimimui darbe taip pat neturi būti pakrikos tos praeities klaidos, kurių didžiausia tai susiskaldymas.

Dabar mes kuriame ir plėsime savo meną visų lietuvių vienybės ženkle. Ir jokios kitos. Pas mus, pavyzdžiui, nebebus vienoj apylinkėj keleto įvairiais vardais besivadinančių silpnų chorų, kurie dar vis tebegyvuoja, o ne bus vienas tvirtas lietuviškas choras. Toklais chorais, žinoma, turi bati nuteisės kuotankiausiai kai visas kraštas, bet be tryniniosi ir jėgų skaldymo. Tą patį nusistatymą turime pritaikyti ir visose kitose srityse. Tada turėsime gerus chorus, orkestrus, vaidybos trupes ir t. t. Be to, turime ilmokti ir įtraukti į meninį darbą visus tam tinkančius žmones. Turime reikiamai pagydyti abejojančius ir tinginius. Menas turi tapti masiniu dalyku.

Čia dar turime paminėti labai nemalonų, bet gyvenime plačiai pasireiškusį „poniškumą" meno darbe. „Panelės", „ponios", o dažnai ir „ponaičiai" nenorėjo dalyvauti kartu chore, orkestre ar vaidybos trupėj dėl to, kad jiems nepatiko „nehoneras", taip sakant, girdi su tartaite ar bernu ar pavaldiniu kartu.

Brangūs tautiečiai! Juk tai buvusios poniškos Lenkijos mums atsetsą šlykšti liga. Šiu metu modernioj gyvenime tokie dalykai jau senai išnykę. Nedrykime gėdos tautai ir neskriaukime jos. Gyvyn ir sąmoningoj tautoj šitoks dalykas turi negali būti.

Šalin kvailas poniškumas menu orintyje!

Visi stojame į vieningą darbą lietuviškam menui kurti.

Kas dar ir dabar mėginių dėl savo „ponystės" ir „ponaitystės" gumo ardyti vieningų lietuvišką meno gyvenimą, bus griežtai pasmerktas ir jo vardas turės bati atvirai išketas viešai kritikai.

Jei esi lietuvis

Jei kardą pakelei už vilnį ldėją,
Už laisvę tėvynės pilnį savo skatvidėją,
Tad leisk jį, kad skelių, tyg šviesa mėlyne,
Kad dšiangius tavim tauta ir tėvynė.

Jei kardą pakelei už garbę tėvynės,
Sensenių garbingus žygius atminęs,
Tad leisk eilėse jam kraują nuliaibuoti
Ir priešus, kaip vienų, nuo kalno nušluoti.

Jei tu tas lietuvis, kuris myli tėvynę,
Kuriam jusios meilė nukaustė krūtinę,
Parodyk pasaulini lietuvišką galią,
Per priešų eilės prasiskirk kardu kelią.

Te priešai pažįsta senovės lietuvį,
Temsto pasaulį, kad mes nesugalvave,
Kad ginklą ranka mes vis mokam vaidyti
Ir šalį mūs brangiąją galim tvarkyti.

Jei esam lietuviai kovot nebijokim,
Ir drąsiai prieš priešą gausingąjį stokim,
Ne kiekis laimėjo, bet narsa kartyglę,
Jis priešų kovoj nerandis sau lygię.

O narsą mumyse senuolial paliko,
Tad kelkime kardą koi ji nešinyko,
Kol kraujas senelių mūs gyslose teka
Ir narsą, drąsumas krūtinėse tvieka.

Žuv. polit. kalinio Z. TARVAINIO

Kur ištremti mūsų tautiečiai?

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus politinlams kaliniams ir tremtiniams šeipti ir globoti skyriaus pirmininkas dr. Trakuras Vytniaus „Elios" atstovę painformavo:

— Šiuo metu, — tako pirmininkas, — esame gavę iš Vilniaus įdomią informaciją davinių apie ištremtuosius iš Lietuvos. Pagal tuos davinius iš N. Vilnios geležinkelių stoties tremtinių išvežtie:

1941 m. birželio 15 d. i Lokoti stoj (Altajaus kraštas) — 1.225 asmenys.

Birželio 17 d. i Kolundą stoj (Altajaus kraštas) — 2.625 „

Birželio 18 ir 19 d. i Kolundą stoj (Altajaus kraštas) — 9.845 asm.

Birželio 17 d. i Barnaul stoj (Altajaus kraštas) — 2.000 „

Birželio 15 d. i Začajnovo stoj (Altajaus kraštas) — 175 asm.;

Birželio 20 ir 21 d. d. i Novosibirsko stoj (Sibiras) 5.565

Birželio 17 ir 21 d. d. i Medvežja Gora stoj (Karelų-Suomių respublika) — 2.545 asm.

Birželio 15, 19 ir 21 dienomis i Slavoblesko stoj (Ukraina) — 5.075 asm.;

Birželio 21 d. i Makat Orenburgo stoj (Kazachstanas) — 1.015 asm.;

Birželio 16 d. i Babynu stoj 445 asm.;

Birželio 18 d. i Minską (Gudija) — 175 asm.

Birželio 22 d. į Orą (Gudija) — 4.20 asmenų.

Viso per naują Vilnių į Sovietų Sąjungos teritoriją išvežta nuo birželio 15 d. iki birželio 22 d. 30.485 asmenys.

Ar tremtinių skaičiai pasiekė savo tikrėmimo vietą, ar ne — informacijų dar nėra. Apie tremtinius, ar visi ištremtieji iš Lietuvos veržami buvo per N. Vilnią.

Gražiai išpuoštas kankinių kapas Telšiuose

Kankinių kapo papuošimu rūpinosi Telšių mokytojai, ypač mokytojos. Buvo sudaryta komisija iš mokytojų. Komisijoniere Serpitienė ir dailininko mokytojo Sidabro, kuri greitai ėmėsi darbo. Dail. Sidabras paruošė laikinio paminklo projektą. Pagal tą tam reikalui iš visuomenės surinktą. Telšių vaisčiaus savivaldybė paskyrino per semtinus vežimą, kuriuo buvo atvežti žemynys ir velėnos. Zvyrą, smėnes ir betoną davė Telšių miesto savivaldybė. Gėlės gautos iš daržininkų Telšiuose. Kapus tvarkė darbo uoliai vaikų šaliyavao mok. Augūnienė ir Serpitienė. Sunkesniems darbams buvo pakviesti keletas darbininkų vyrų.

Kapas yra patiesje kapų angoje. Dabar jis yra nekreiviai išskilias. Reikėtų dar tiktai kad ir visa kapo aplinkuma būtų nuolat prižiūrima ir gėlės palaistomos. Tuo pasirūpinti pažadėjo Stos motoryvo Vaidotienė Ant. ir Garliauskaitė Ona.

Visą laiką kapas yra gausiai žmonių lankomas. Kankinių atžiūnėjų, ne abejo, labai skaudžiai visa tebe išgyvena. Mūsų vieta pasėka yra jų artimiesiems laikų visokeriopos paramos ir pagalbos.

Aišiy Žemaičių visuomonė, žinoma, tvarkingiau, kad mūsų šlovės kovotojams kankinimas, kokių ligi šiol nežinojo mūsų tautos istorija, būtų pastatytas didelis, gražus, patvarus paminklas, o mūsų darbai, kad visiems metams, kai Lietuva buvo engiama raudonųjų budelių. Per tiuo kiekvienas žemaitis ar kitas lietuvis pagarbiai stebėtų ir pagarbiai šalyavao. Tačiau jis pats iš pastikabėjimų su draugais arba partijos pareigūnais, kurie yra bovę Vokietijoje, Prancūzijoje arba kitunose kraštuose, žino, kad ten daug kas yra gerian, negu pas juos.

Bet ellinės kuriems to nepakanka, jiems jų neturis jokių galimybių palyginti net ir laikraščių, knygų ar kelionių.

Mes manga, kad negali bati gerius, kaip jis gyvena. Panašiai pasitaiko ir kaiplonio tuonia, kuri draugo su kitų kartiniais tuo nomis buvo paimta į nelaisvę ir tuo metu buvo ginkluota ir apregta sovietų uniforma. Motelius buvo pasakyta, kad jomsiai ir gerai savaime suprantamas

kitus mokesčius i biudžetą, turi atskaitas nustatytu terminiu ir dabar mokėti į Valstybės Banką priklausančias sumas iš pinigų, esti pasiskaitomas atskaitymas ir mėnesines apyskaitas apie apyvartą ir mokesčį.

Telšių apsk.
Mokesčių inspektorius

Skelbimas

Motorsanu kirą ir aliejų, kuriu bus reikalingas darbuoti šiandien ūkio darbus, iki 8 m. spalio mėn. ir dienos galima parsiduoti Ukininkams Ūkio įstaigoje.

Motorų skaitlius, kuro rūšis ir nuvažytas darbo valandų skaičius turi bati pažymėtas.

Vil. Kūb Kowno III Ausseres stelle Telšiai.

Už lietuvių pinigus žydai sudarė atsargas ir išnaudojo pačius lietuvius

Mažeikiai. Vietos koop-vo „Daržas" nariais žydų tebuvo vos 2°/o Tačiau visur pirmaudami jie turėjo valios ir progos prisigrobti įvairių prekių. Todėl pas kai kuriuos rasta paslėpta tiek didelį kiekiai įvairių maisto produktų, kad jų galėjo užtekti daugiau negu metų laikui. Tuo tarpu parduotuvėse jų buvo didelis trūkumas ir lietuviai jų labai maža tegaudavo. Pas manufaktūros urmo sandėlio vedėją žydelkaltę buvo rasta prikrautas pilnas kambarys įvairių brangesnių medžiagų už virš 70 000 rubl. O parduotuvėse jų vis nebūdavo. Tas pat su avalyne ir kt.

ŪKININKAI DŽIAUGIASI LAISVE IR GERAIS METAIS.

Iki 1 liepos esant labai sausam ir šaltam orui, labai blogai atrodė pasėliai, pievos ir dobilai. Jau grėsė bado šmėkla. O čia visi gyventojai buvo raudonųjų terorizuojami, žudomi ir t. t. Todėl visi labai buvo nusiminę. Tačiau, kaip kalba kaimiečiai, šaunajai vokiečių kariuomenei iš šiltų kraštų atkeliavus, Dievas tuoj atsiuntė šilumą ir lietų. Viskas žmonių virto kitaip: laukai pasitaisė ir laukiama gerų metų; žmonių nuotaika pakilo, gyvenimas eina normalia vaga. Ramiems gyventojams nebegręsia mirties pavojus. Todėl visi patenkinti gyvenimu ir džiaugiasi laisve. Tik kiek liūdniauja negaudami platesnės spaudos. Čia labai mėgiama „Žemaičių Žemė" Tačiau dar nesant normaliam susisiekimui ir jos labai maža ir nereguliariai tegaunama. O spaudos žmonės dabar yra ištroškę nemažiau kaip laisvės ir maisto.

— Liepos 26 d. Ventoje besimaudydamas nuskendo vienas mažeikietis. Tai pirmoji šių metų Ventos auka.

KAS VALDĖ MIESTĄ IR APSKRITĮ

Apskr. kom — to pirm. suvalkietis Kičas, tai pirmos rūšies palaido gyvenimo žmogysta Prašvilpęs 40 ha gerą ūkį valkatavo, nebeturėdamas kuo apsirengti nei kojų apsiauti. Buvo nesukalbamas ir visai be žmoniškų jausmų žmogelis. Pabėgdamas iš Mažeikių, sau už "žmonas" pasiėmė dvi jaunas mergaites — seseris. Pirmasis miesto k — to pirm, žinomas ilgapirštis Paukštys, kuris už įvairias vagystes ir kt. panašius darbelius dažnai sėdėdavo kalėjmuose. Buvo kelių organizacijų bei įstaigų kasininkas, tik nedavė jokios atskaitomybės. Apie tą šaukė ir jų organas "Tiesa". Tačiau pinigai liko pas Paukštį. Antrasis pirm. Limontas, žinomas avinvedis ir kt. juodų darbų — darbelių "specialistas", pasižymėjęs savo nepaprastais žiaurumais ir t. t. Šie du pastarieji ėmė po virš 600 rbl. mėn. algos. Tačiau įstaigoj darbo jokio ne galėjo atlikti, net spausdinto rašto perskaityti. Prakaitą pei kaktą braukdami tegalėjo tik pusę savo pavardės raštuose pasirašyti. Kompartijos sekretorius ir vadas ir žinomas Frolovas, kuris panašias pareigas ilgesnį laiką buvo ėjęs pradžioje SSSR kūrimosi. Todėl buvo pasižymėjęs nepaprastu savo žiaurumu ir svetimo turto vogin u bei grobimu. Darant kratas dvaruose, klebonijose bei pas turtingesnius ūkininkus tokių kratų įvykdavo šimtais, kur tik pamatęs brangesnį daiktą, stačiai pasisavindavo vien savo naudai. Buvo tokių pareigūnų, kurie pirmiau kalėjimuose tesėdėdavo tik už vagystes, plėšimus ir žudynes, o politikoje ir slaptoje komunistų partijoje visai nedalyvavo ir net jų literatūros neplatindavo. Todėl aiškiai galima suprasti, ką jie veikė, kokie buvo žmonės užimdami pareigūnų vietas.

RAUDONARMIEČIAI PŪDĖ DUONĄ IR MAISTO PRODUKTUS.

Kaip žinome, Mažeikiuose stovėję rusų kareiviai mažai tegaudavo duonos ir kt. maisto produktų. Po jų pabėgimo patikrinus sandelius pasirodė, kad duonos buvę daug prikepta ir ta labai pasenusi, sugedusi. Taip pat per neprižiūrėjimą rasta sugedusių ir kitokių maisto produktų.

Prekybos Institutas Šiauliuose

Prekybos Institutas — vienintelė aukštoji prekybos mokykla Lietuvoje, veikianti nuo 1934 m. vakarų Europos aukštųjų mokyklų pavyzdžiu, ruošia prekybos, pramonės, kredito, ekspedicijos, draudimo ir kitų ūkio šakų įmonėms ūkio specialistus.

Baigusių aukštąjį prekybos mokslą ir tinkamai pasiruošusių praktiškam įmonių vedimo ir vadovavimo darbui žmonių Lietuvoje visada trūko.

Šiuo metu, naujais pagrindais atstatant per vienerius bolševistinio teroro metus sugriautą Lietuvos ūkį, aukštąjį prekybos mokslą baigusiųjų pareikalavimas, jų darbo sritys yra neaprėžtos.

Kiekvieno lietuvio pareiga prisidėti prie krašto ekonominio pakilimo, kurs ypatingai remiasi kvalifikuotu darbu Lietuvoje tapti bet kurios įmonių ūkio šakos (pramonės, prekybos, kredito ir kit.) ūkio specialistu vienintelis kelias yra studijos Prekybos Institute.

Į Prekybos Institutą priimami turintieji vidurinės ar jai tolygios mokyklos brandos atestatą.

Norint įstoti į Institutą, reikia ligi rugsėjo mėn. 10 d. paduoti Instituto Rektoriaus vardu prašymą, pridedant prie jo:

1. vidurinės mokyklos baigimo atestatą ir jo patvirtintą nuorašą,
2. gimimo metriką,
3. curriculum vitae,
4. tris mažas (pasui) fotografijas.

Dokumentus reikia siųsti šiuo adresu: Prekybos Institutas, Šiauliai.

Laisvieji klausytojai priimami po studentų priėmimo, jei lieka laisvų vietų.

Prekybos Instituto Studentų Dėmesiui

Pagal Prekybos Instituto studijų santvarką visi Prekybos Instituto studentai privalo šių metų vasaros metu atlikti dviejų mėnesių praktiką.

Kadangi Prekybos Institutas organizuotai praktikos vietomis studentų aprūpinti negali, studentai įpareigojami jas individualiai susirasti.

Dėl svarbių priežasčių negalintieji atlikti dviejų mėnesių praktiką, rektoriui sutikus, atlieka vieno mėnesio praktiką.

Pažymėjimai apie atliktą praktiką mokslo metų pradžioje pristatomi Institutui.

RINKIME PARTIZANŲ KOVŲ ISTORIJAI MEDŽIAGĄ

Tauriausių lietuvių tautos sūnų kovoms su bolševikais atžymėti Kultūros Darbo ir Tautinio Auklėjimo Valdybai vadovaujant, Karo Muziejuje, Kaune, renkama ir centralizuojama partizanų kovų istorinė medžiaga iš visos Lietuvos.

Prašome partizanų būrių vadus skubiai pranešti per valsčius, apskričių komendantus ar viršininkus apie jų vadovautų būrių veikimą, šias žinias.

1. Kada ir kur partizanų būrys susidarė,
2. Kas buvo partizanų būrio vadu ir kiek buvo būryje partizanų,
3. Kaip partizanų būrys ginklavosi
4. Kada, kur ir kaip partizanų būrys veikė,
5. Kiek partizanų būryje buvo sužeistų ir nukautų, (pažymėti nukautųjų ir sužeistųjų pavardes ir vardus),
6. Koks grobis buvo partizanų būrio paimtas ir kam atiduotas,
7. Kada partizanų būrys nustojo veikti:

Partizanų būrių veikimo aprašymus prašome paaiškinti bei papildyti schemomis, fotografijomis, išleistais į akymais, aplinkraščiais ir kitais dokumentais.

Ūkininkams auginantiems veislinių gyvulių prieauglį

Nors ne vienam ūkininkui veislinių gyvulių auginimas buvo ir varu primestas, bet atsižvelgiant į praeitų metų susilpnėjusią krašto gyvulininkystę ir turint galvoje, kad dalis auginamo prieauglio yra aukštos veislinės vertės, ūkininkai prašomi tokį prieauglį gerai prižiūrėti ir auginti.

Visoje Lietuvoje pagal sutartis yra auginama ne mažiau kaip 700 veislinių buliukų, 5500 karvyčių, 500 kuiliukų, 700 kiaulaičių, 700 avinų ir 700 avyčių. Šis veislinės medžiagos skaičius nėra didelis ir nesunkiai krašte bus realizuotas Visi buliukai yra auginami iš juodmargių ar žalųjų kriptles kontroliuojamų galvijų, todėl jie bus atrinkti ir nupirkti papildyti kergimo punktų tinklią. Tam pačiam tikslui bus panaudoti ir kuiliukai bei aviniukai, išauginti iš įrašytų arba tinkamų įrašyti į veislines knygas tėvų. Karvytės, kiaulaitės ir avytės bus išplatintos krašte, kad papildytų sumažėjusį gyvulių skaičių. Šiam reikalui Žemės Ūkio Rūmai panaudos visas jų žinioje esamas tarpininkavimo ir paskirstymo priemones. Žemės Ūkio Rūmai taip pat rūpinsis, kad kaina už prieauglį būtų mokama mažesnė, kaip sutartyje numatyta.

Gyvulių prieauglis bus pradėtas supirkinėti ir paskirstyti tuoj surinkus reikalingas žinias ir sutvarkius gyvulininkystės darbuotojų tinklą vietose.

Ūkininkai, kurie norėtų atsisakyti nuo sutarties auginti prieauglį, gali tai padaryti, paduodami Žemės Ūkio Rūmams pareiškimą per savo apskrities agronomą ar gyvulininkystės instruktorių ir grąžindami gautą avansą. Nuo avanso grąžinimo galės būti atleisti tie ūkininkai, kurių prieauglis yra žuvęs nuo karo arba kitos didesnės nelaimės. Norintieji būti atleisti nuo gauto už prieauglį avanso, turi paduoti Žemės Ūkio Rūmams per savo apskrities agronomą pareiškimą, nurodydami priežastį, dėl kurios prieauglis žuvo. Apskrities agronomas, patikrinęs pareiškimo teisingumą, su savo nuomone pareiškimus persiunčia Žemės Ūkio Rūmams. Savo nutarimą Žemės Ūkio Rūmai praneša ūkininkams per apskrities agronomą.

Buvusi kontora „Veislininkas" panaikinama.

Reikia pasigaminti durpių kuro

Pienocentras primena visoms pieno perdirbimo bendrovėms kurios turi durpynus, kad durpių gamybos sezonas greit baigsis. Vėliau rugpiūčio mėn. 10 dienos pagamintos durpės paprastai neišdžiūsta. Todėl kviečiame bendroves durpių kuro gamybą vykdyti pilnu tempu kiek techniškos sąlygos leidžia.

Jeigu kai kuriose vietose pasitaiko darbo jėgos trūkumas, tai patariame skubiai kreiptis į atitinkamas vietos įstaigas bei savivaldybes ir prašyti, kad pastarosios darbo jėga aprūpintų iš esamų vietoje bedarbių.

Pieno perdirbimo bendrovės turi įsidėmėti, kad kuro pagaminimas šiais metais gali būti sunkiau išsprendžiamas. Todėl turinčios durpynus bendrovės turi durpių pasigaminti ne tiktai savo, bet ir kaimyninių bendrovių reikalams, todėl ir į gamybos darbą turi įtraukti kaimynines bendroves. Blogiausiu atveju laisvesniu laiku gal ir talka galima sudaryti.

Kilus neaiškumams dėl durpių gamybos, jeigu vietoje jų negalima išspręsti, patariama surasti galimumų atvykti Pienocentran. Čia gausite patarimų ir nurodymų.

Sviesto siuntos turi būti siunčiamos tvarkingai

Pastebėta, kad pieno perdirbimo b-vės sviesto atsargas pradėjo siųsti į Pienocentro sandėlius nešvariose šlapiose, neplautose arba supelėjusiose statinaitėse.

Be to, pastebėta, kad kai kurios pieninės pradėjo pakuoti sviestą irgi netvarkingai. Vietoje nustatyto netto 50,9 kg vienos b vės pradėjo siųsti sviestą tiktai po 50 kg., o kitos — žymiai daugiau.

Toliau, pastebėta, kad pieno perd. b-vės prie sviesto siuntų arba visai neprideda faktūrų, arba jas surašo netvarkingai. Faktūrose dažnai trūksta sviesto išsiuntimo datos arba pieninės ir taros numerių.

Pagaliau, kai kurios pieninės ant statinaičių nededa ženklų ir taros nenumeruoja.

Visi ankščiau suminėti trūkumai, aišku, neleistini. Jie turi būti tuč tuojau pašalinti. Sviesto siuntos turi būti siunčiamos tvarkingai, kaip tai daugumoje buvo daroma ankščiau. Minėti trūkumai labai trukdo Pienocentrui tvarkingą sviesto paskirstymą ir įvertinimą. Dėl tų trūkumų gali nukentėti ir pačios bendrovės.

RAUDONOJO TERORO MUZIEJUI MEDŽIAGAI RINKTI

INSTRUCIJA Nr. 1

Raudonojo Teroro Muziejaus tikslas surinkti, kiek galint, daugiau įvairios medžiagos, vaizduojančios raudonojo teroro žiaurumus Lietuvoje. Tokios medžiagos visoje Lietuvoje yra labai daug. Juk nėra Lietuvoje nei miesto, nei miestelio, nei kaimo, nei pagaliau vienkiemio, kuris šiokiu ar tokiu būdu nebūtų paliestas raudonojo teroro. Tur būt, nėra nė vienos lietuviškos šeimos, kurios nariai, giminės ar bent artimieji nebūtų nukentėję nuo raudonojo teroro.

Tad Raudonojo Teroro Muziejui gali medžiagą rinkti ir turi padėti visi lietuviai ir muziejaus vadovybė į tą didžiai svarbų bei labai skubų darbą kviečia visą lietuvių visuomenę. Muziejaus vadovybei iš visuomenės labai svarbu gauti apie raudonąjį terorą šių žinių:

1. Nurodyti vietas, kur buvo įvykdyti bolševikų teroro veiksmai (nužudymai, žmonių išvežimai, trobesių sudeginimai).

2. Patiekti Rusijon išvežtųjų sąrašus, nurodant vietą, iš kur buvo išvežti, kada išvežti ir į kurią stotį nuvežti.

3. Pranešti apie be žinios dingusius lietuvius bolševikų valdymo metu.

4. Kuriais būdais lietuviai buvo verčiami balsuoti į Lietuvos Seimą ir Aukščiausią Tarybą.

5. Kaip grasinimais ir kitokiomis priemonėmis lietuviai ūkininkai buvo verčiami dalyvauti raudonosiose gurguolėse ir vėliau vežti grūdus sovietų valdžiai.

6. Pranešti apie besitraukiančios sovietų kariuomenės sudegintus miestelius, kaimus ir vienkiemius.

7. Kur sovietų kariuomenės dezertyrai nužudė ar apiplėšė lietuvius, sudegino jų trobesius.

Visas šias žinias prašome siųsti šiuo adresu: RAUDONOJO TERORO MUZIEJUS. Kaunas, Vytauto Didžiojo Muziejaus Rūmai, Donelaičio g.

RAUDONOJO TERORO MUZ EJAUS ORGANIZATORIUS

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 8 | Žemaičių L. Aktyvistų Fronto laikraštis | 1941 m. rugpjūčio 9 d.

Milžiniški Sovietų nuostoliai fronte

Pirmoji karo fazė Rytuose baigta. — Raudonoji armija neteko 4 milijonų karių. — Bolševikams jau stinga ginklų ir parengtų karių — Paskandinta 13 milijonų tonų anglų laivų.

Vokiečių informacijos šaltiniai paskelbė smulkesnių davinių apie savo armijos žygį į Rytus nuo pat karo su Sovietais pradžios.

Šis Didžiosios Vokietijos kariuomenės žygis yra pats didžiausias, turįs neabejotinai lemiamos reikšmės viso karo su plutokratiniu pasauliu eigai ir pabaigai. Jis vyksta milžinišku frontu ir vyksta sėkmingai.

Pirmoji karo fazė jau baigta. Apsuptieji Smolensko — Viazmos rajone raudonosios armijos daliniai baigti naikinti. Kai kurie vokiečių kariuomenės daliniai yra pasistūmę apie 1.000 kilometrų į krašto gilumą nuo buvusios Vokiečių Sovietų interesų sienos.

Didžiuliame naikinamąjame mūšyje už Smolensko bolševikai neteko 3.000 su viršum tankų, 1.098 lėktuvų ir milžiniško skaičiaus karių užmuštais ir paimį nelaisvę.

Estijoj prasiveržiusi vokiečių kariuomenė raudonuosius nustūmė toli į šiaurę nuo Peipuso ežero ligi pat Narvos. Sėkmingai kovojanti suomių kariuomenė jau peržengė buvusią Suomių Karelijos — Sovietų Sąjungos sieną. Tuo būdu Leningrado miestas atsidūrė visiškame apsupime.

Pietuose bolševikų kariuomenė buvo priversta pasitraukti ligi pat Kijevo (Ukrajinos sostinė) ir čia šiuo metu vyksta didelis naikinamasis mūšis. Pietų fronte, parodydami didelę drąsą ir ryžtingumą ypač pasižymėjo vengrų ir slovakų kariuomenių daliniai.

Rumunų fronte visa atvaduotoji Besarabija baigiama valyti nuo užsilikusių sumuštųjų raudonarmiečių dalinių.

Visuose šiuose mūšiuose nepalyginamą drąsą ir sumanumą parodė vokiečių karys. Tuo tarpu bolševikų kariai kovoja tik verčiami politinių komisarų, kurie kiekvienu atveju į besitraukiančius savo karius atidengia ugnį iš užpakalio. Šis savųjų teroras fronte neabejotinai padidina ir taip milžiniškus raudonosios armijos nuostolius.

Vokiečių karinės vadovybės pranešimu,

nuo šio karo pradžios bolševikai neteko apie 4 milijonus karių, iš jų apie 3 milijonus užmuštais ir 1 milijonas paimtų į nelaisvę. Karo grobis taip pat milžiniškas. Mūšiuose sovietai neteko 13.145 tankų, virš 10.000 pabūklų, 9.082 lėktuvų ir neapskaičiuojamo kiekio sunkiųjų mašinų ir kitų karo reikmenų. Šie milžiniški bolševikų nuostoliai fronte žmonėmis ir ginklais neabejotinai veda prie visiško raudonosios armijos sunaikinimo. Jau dabar pastebimas ginklų ir karinės aprangos trūkumas. Į frontą metami šarvuočių daliniai, apginkluoti tik šautuvais, o ištisos pėstininkų divizijos siunčiamos aprengtos civiliniais rūbais. Fronte vokiečių kariuomenė vis dažniau sutinka kovojančius paauglius (komjaunuolius), moteris ir fabrikų darbininkų apsaugos būrius, kurie siunčiami į frontą nespėjus jų kariškai parengti.

Rytų fronte šiuo metu prasideda nauja vokiečių karinės veiklos fazė. Ši antroji žygio į Rytus dalis jau paruošta ir, be abejo, bus lemianti. Sovietų Sąjungos dienos laikomos suskaitytomis.

Be kovų Rytuose, lygia dalia vyksta smarkus karas prieš Angliją. Anglijos „nepaliaujamoji ofenzyva" ore visiškai sugniužo į plieninę vokiečių oro apsaugos sieną, atnešdama anglams negirdėtai didelių oro laivyno nuostolių. Nebepajėgdama savo oro pajėgų permesti per La Manšą. Anglija ryžosi atsigriebti mažosios Suomijos sąskaita, pradėjusi į praeitą savaitę bombarduoti atvirus suomių miestus. Šis anglų „oro žygis" nieku būdu neteikia garbės anglų karinių oro pajėgų vadovybei ir yra būdingas kaip mažųjų tautų išdavystės pasireiškimas.

Vokiečių povandeninis ir oro laivynai vien per liepos mėnesį paskandino daugiau kaip 407.000 tonų anglų laivų. Nuo karo pradžios anglų prekybiniu ir karo laivyno paskandinta virš 13 milijonų tonų, neskaitant laivų, užplaukusių ant minų.

Afrikos fronte ir Viduržemio jūros zonoje sėkmingai veikia vokiečių ir italų karinių pajėgų junginiai. Be stambaus italų karo laivyno laimėjimo Viduržemio jūroje, anglai turėjo žymių nuostolių prie Solumo ir mėgindami prasiveržti iš Tobruko apsupimo žiedo.

„Vokiečių kariai gerai valgo, dėlto jie ir laimi"

„Vokiečių kareiviai gerai valgo, todėl jie visur ir laimi", pareiškė raudonarmietis Krivonoginas. Tie jo žodžiai yra įrašyti sovietų karo teismo protokoluose, kuriuos liepos 31 dieną vokiečiai surado srityje, esančioje į rytus nuo Smolensko. Užėmę vieną sovietų poziciją, vokiečių kareiviai tarp svarbių vienos sovietų divizijos dokumentų rado karo teismo protokolus, kuriuose buvo surašyti maištaujančių kareivių parodymai. Be kitko, tas taip rašoma: „Dėl to kad kariniai vienetai laiku nėra aprūpinami maistu, paskutinėmis dienomis pakartotinai pastebėti sovietų karių maištavimai bei kritiški pasisakymai. Pavyzdžiui, liepos 26 dieną komandierių tarpe draugas Jukinas, iš II pionierių kuopos, pareiškė: „Reikėtų jus visus sušaudyti, toks maištas, trys dienos be duonos ir jokių sausainių. To tikrai joks žmogus negali pakelti". Ryšių kuopos raudonarmietis Krivonoginas tą pačią dieną pareiškė: „Greit mes visi nusilpę žusime. Vokiečių kareiviai gerai valgo, todėl jie visur ir laimi". Ta protokolą yra pasirašę 12-tosios sovietų armijos III-jo skyriaus viršininkas pulkininkas Rosinas ir 12-tosios sovietų armijos III-jo skyriaus III-jo poskyrio viršininkas valstybės saugumo leitenantas Levinas.

Italų ekspedicinis korpusas jau Rytų fronte

Oficialiu pranešimu italų ekspedicinis korpusas pasiekė telkimo vietas Rytų fronte. Visa italų spauda pabrėžia pranešimus apie kariuomenės transportų atvykimą į italų ekspediciniam korpusui skirtą telkimo sritį. Taip pat pabrėžiamas ypač nuoširdus sutikimas, kurį italų kariuomenės daliniai visur patyrė iš karinių ir civilinių įstaigų ir gyventojų, lygiai pabrėžiamas ir visos italų tautos nepalenkiamas pasiryžimas kovoti ir laimėti, kurį pareiškė ir Dučė, įaukydamas Mantovoje antibolševikiniame kryžiaus žygyje dalyvauti parinktuosius juodmarškinius.

Šiurpus radinys Smolensko kalėjime

Paimant Smolenską, praneša DNB, miesto kalėjime buvo taip pat atrastas šiurpus radinys. Kalėjimo kieme buvo rasti masiniai kapai. Duobė yra 16 metrų ilgio 2,5 metrų pločio ir 4,5 metrų gylio. Šituose masiniuose kapuose buvo rasta 114 nužudytų civilių ir sovietų karių lavonų. Kaip parodė į vokiečių nelaisvę patekęs Smolensko kalėjime buvęs tos karo apygardos vyriausiasis gydytojas, šitoje duobėje buvo palaidoti daugiausi nužudyti gydytojai, karininkai ir tos karo apygardos vladininkai. Jie buvo išžudyti karių nurodymais ar už neįvykdymą įsakymo nepalikti ptiešui jokių kariškų dalykų. Parodymus apie jų nužudymą patvirtina faktai, kad nužudytų, jų galvų kiaušai buvo smarkiai sužaloti. Nelaimingiesiems galvos kiaušai buvo skaldomi tos duobės krante rastu apie trijų kilogramų svorio plaktuku.

Taupykime kurą

Numatoma, kad ateinančią žiemą iš valdiškų miškų kuro bus gaunama žymiai mažiau, negu pereitais metais. Bet ūkininkai gerai pamena, kokie maži kiekiai buvo išduodami ir praeitais metais. Taigi, reikia padaryti išvadą, kad kuro klausimas yra labai opus ir jau šiandien reikia susirūpinti, kad žiemą turėtumėm kuo apsišildyti.

Pirmiausia reikia visais atsitikimais kiek galint kurą taupyti vasaros metu. Čia tenka pažymėti, kad daugelis ūkininkų per vasarą sukūrena labai daug malkų. Kai kur yra paprotys ir vasarą kūrenti krosnis (virtuves) tris kartus per dieną. Toks paprotys reikia išgyvendinti. Atrodo, kad tyių galima išvirti valgį visai dienai, o iš bėdos tektų pasitenkinti krosnį kūrenti vieną kartą kas dvi dienos. Be to, ūkininkai daug malkų sunaudoja pašarų šutinimui. Pašarų tyrimo duomenys rodo, kad bet koks virtas pašaras nepasidaro nei maistingesnis, nei jo virškinimas nepadidėja. Tik bulvės penimoms kiaulėms reikia duoti šutintos. Runkelių ir kitų pašarų šutinti nereikia. Toliau, nemaža kuro sunaudojama pirtyse. Atrodo, kad vasara ne blogai galima nusiplauti upėse, ežeruose ir pan., o vanojimasis yra ne taip jau būtinas dalykas. Žodžiu į visais atžvilgiais ne mažus kuro kiekius galima sutaupyti. Ypatingai šį reikalą turi įsisąmoninti mūsų šeimininkės, nuo kurių taupumo daugelis ūkio reikalų pareina.

Anglų vyskupai meldžiasi už Staliną

Labai gerai atsimename, kad bolševikai, dar būdami pas mus, jei tik reikėjo buržujaus ar imperialisto pavyzdžio, visada nurodydavo anglus. Visi mes žinojome, kad tai, kaip rusai sako, tik „dlia prostoj narod". Dabar tai jau daugiau, negu aišku. Bolševikai su anglų lordais ne tik viešai draugauja, bet net anglikonų vyskupai laiko pamaldas už bolševikų kariuomenės pasisekimą ir už jos vadus. O vyr. komisaru, kaip žinome, yra Stalinas.

Tai matome ligi kokio šlykštaus biznieriškumo priėjo išsigimę anglų vadai, jeigu net jų aukšti dvasininkai gali vaidinti maldos komediją už tuos, kurie, kaip mes lietuviai jau ant savo kailio patyrėme, yra baisūs ne tik religijos, bet ir bet — kokio žmogiško gyvenimo naikintojai.

Atskirkime šiukšles iš savo tarpo

Pasižvalgę aplinkui, kiekvienas lengvai užtiksime žmonių, kurie mielai nuduoda didelius lietuvių patriotus, reiškia net pretenzijas į įvairias privilegijas, bet pažiūrėjus į juos arčiau paaiškėja, kad tai paprasčiausi piktšašiai, kurie tik serga nepagydoma savanaudiškumo liga ir neturi nieko bendro su mūsų tautos gyvybiniais interesais.

Tai įvairūs mūsų tautos išgamos arba klastingi prisimetėliai iš kitur. Tokio gaivalo mums reikia skubiai atsikratyti ir aiškiai jį atskirti, jei nenorime ir ateity turėti išdavikų savo tarpe.

Turbūt šiandien jau kiekvienam aišku, kad kas visą amžių gyvena Lietuvoj, valgo lietuvišką duoną, nori būti laikomas lietuviu, turi mokėti lietuvių kalbą ir visur ją vartoti. O vis dėlto ir dabar nereikia žiburio surasti tokiems tipams, kurie jei ir yra pramokę lietuviškai, tai privatiškam gyvenime, savo šeimoj, tarp savo draugų kalbasi lenkiškai arba rusiškai. Ar tokius žmones galima laikyti lietuviais? Aišku — ne. Yra dar piktesnių pavyzdžių. Juk neretai užtiksi žmogų, gyvenantį mūsų krašte visą amžių, o lietuviškai jis net nemoka. Kaip tokį pavadinti? O juk ir iš tokių ne vienas šiandien reiškia pretenzijų būti laikomas lietuviu. Jeigu panagrinėsi tokių žmonių ir tokių šeimų praeitį, pamatysi, kad iš jų yra išėję visi mūsų tautos ir valstybės išdavikai, didžiausi mūsų tautos priešai.

Mes šiandien rūpinamės ne tik savo tautos atgimimu, bet ir socialinio gyvenimo sutvarkymu. Pažiūrėkime, ar tokiems žmonėms rūpi tie klausimai. Ne tik nerūpi, bet tokie patys pirmieji griebiasi gaudyti buvusios savo turto galybės, savo dvarų, savo rūmų, rengiasi vėl kaišioti jų vadinamiems mužikams rankas bučiuoti ir jų prakaitu naudotis. Su tuo reikia iš karto ir griežtai baigti. Tokioms pastangoms reikia užkirsti kelią ir tai turi būti padaryta greitai, ryžtingai, drąsiai. Tautos kūno apvalymas nuo šiukšlių yra šios dienos klausimas. Tautos išgamos ir įvairūs prisiplakėliai turi būti pastatyti į jiems prideramą vietą ir turi būti atimta teisė drumsti atkuriamą mūsų gyvenimą.

Tai poniškosios šiukšlės. Yra ir kitokių. Tai mes patyrėme bolševikų valdymo laikais. Kas buvo jų šnipai, jų pakalikai?

Lietuvių ten rasi vieną kitą nesusipratėlį išgamą, o šiaip daugumas tai žydai, burliokai, lenkpalaikiai ir kitokie neaiškūs tipai. Žydų klausimą mes sprendžiame griežtai ir aiškiai. Tačiau dalykas nebus galutinai sutvarkytas, jei nepakankamai ryžtingai apvaldysime ir kitus žydų bendradarbius. Mūsų tautos ir valstybės gėda turi būti galutinai nuplauta. Gana nereikalingo švelnumo, mes nuo jo ne tik patys nukentėsime, kaip asmenys, bet ypač kaip tauta. Juk ar daug trūko, kad daugumas mūsų būtų pašalinti nuo savosios žemės ir nugabenti į tolimuosius kraštus neišvengiamai mirčiai? O tai dėlto, kad nemokėjome savo laiku būti aiškiais ir apdairiais savosios žemės šeimininkais. Gana to. Dabar mes visi lietuviai glaudžiamės petys į petį, o įvairių šiukšlių galutinai nusikratome.

Kas nėra parodęs mūsų krašto širdingos meilės, kam mūsų tautos gyvybiniai reikalai buvo tik priemonė savo kišenei papildyti, kas nemoka pastatyti tautos reikalų aukščiau savųjų, kas negerbia mūsų kalbos, kas yra praeity nusikaltęs mūsų tautai, kas dar ir šiandien savo nepamatuotomis pretenzijomis drįsta drumsti mūsų kūrybinį darbą, tas neturi būti laikomas tikru lietuviu ir tai turi būti viešai žinoma. Mes turime tokius žmones suregistruoti ir griežtai nuo jų atsiriboti. O tokių yra. Yra ne tik eilinių piliečių, bet yra ir tebeužimančių valdiškas vietas ar kitaip besinaudojančių nepelnytais patogumais. Yra net tokių, kurie atėję dabar pas įstaigų pareigūnus, drįsta jiems pamokslus mėginti sakyti, o parėję namo šnabždasi "čegu pačegu" ir pirma proga būtų pasirengę prisidėti prie mūsų tautos naikinimo. Užteks, tam turi būti padarytas galas.

Darbininkų reikia

Visur jaučiamas darbo rankų trūkumas. Ypač iš kaimo tokių nusiskundimų labai daug girdime. Nežiūrint griežtų valdžios įsakymų, ir dar pasitaiko žmonių, kurie sąmoningai vengia darbo, slapstydamiesi slampinėja po miestus ir miestelius, tyko kur ką veltui nučiupti ir tokiu būdu verstis.

Netrūksta nei darbo, nei uždarbio. Todėl visi dirbantieji turime patys pasirūpinti ir padėti valdžios organams kovoti su tinginiais, su tais, kurie valkataudami skriaudžia dirbančiuosius ir daro gėdą visiems lietuviams. Dabar mums reikia smarkiai išsitempti ir visiems dirbti, dirbti išsijuosus. Dauguma taip ir daro. Darbas mūsų krašte ir kaime, ir mieste virte verda. O tuos, kurie ligi šiol vengė darbo, turime prievarta išmokyti dirbti ir pasiųsti į priverčiamojo darbo stovyklas.

Greitai miestuose ir miesteliuose teks pravesti smulkią gyventojų registraciją ir patikrinti, kas iš ko gyvena.

Mūsų krašte bus visada nuoširdžiai rūpinamasi visokį darbą dirbančiais žmonėmis, bet su tinginiais bus griežtai kovojama. Visi geros valios lietuviai kviečiami prisidėti prie kovos su tinginiais ir simuliantais. Jei kitokios priemonės nepagelbėjo, nurodyt tokį tipą policijai ir klausimas bus išspęstas. Policijos pareigūnams yra nelengva tokius sugaudyti, todėl visi prisidėkime.

Jei kas jaučiasi permažai atlyginimo gaunąs, turi teisę skųstis ir ieškoti pakėlimo, bet nedirbti šiandien gali tik piktos valios žmogus. O su tokiais ceremonijų nereikia daryti.

Bolševikai patys rengiasi sudeginti Maskvą

Ketvirtadienį į Manohulį atvyko nauja trylikos japonų grupė drauge su japonų ambasadoriaus Maskvoje patarėju Nagata, kuris iš Maskvos išvyko liepos 10 dieną. Laikraščio „Kokutsu" atstovui Nagata pareiškė, kad traukinys, kuriuo važiavo japonai, dėl potvynių pasivėlino dviem dienomis. „Mes važiavome, — pasakojo jis, pro kelis karinius transportus ir darbininkų grupes, kurie vyko į vakarus. Jie atkreipė į save ypatingą mūsų dėmesį. Mes taip pat matėme daug pabėgėlių iš pasienio sričių, kurie vyko į Uralą, norėdami išvengti karo nelaimių. Maskvos gyventojai mažai ką sužinodavo apie karo padėtį, tačiau vis didėjęs maisto trūkumas, susisiekimo suvaržymai ir priešlėktuvinės apsaugos priemonės sukėlė įtemptą nuotaiką. Sovietų vyriausybė nutarė pasitraukimo atveju Maskvą sudeginti Napoleono pavyzdžiu. Užsienio reikalų vicekomisaras Lozowski mums pranešė, kad vokiečių kariuomenė, jeigu ji įžygiuotų į Maskvą, Kremliaus nebepamatytų". Baigdamas, Nagata pranešė, kad Sibiro geležinkelio tarnautojai klausę japonų, kodėl nebevažiuoja tarptautiniai traukiniai. Iš to galima daryti išvadą, kad plačioji visuomenė apie karą nieko nežino.

Laisvės rytas

Žiedų siubuojančių javų
Ir parako kvapu.
Atėjo Jis iš vakarų
Kaip tik pačiu laiku.

Išaušo gražus birželio rytas, skleisdamas sykiu su žydinčių laukų kvapu ir parako kvapą. Rytas laukiamas milijonų žmonių. Jo laukė ne vien mūsų mylimos tėvynės gyventojai, nes visi tikėjosi, kad kartu su karą skelbiančiu rytu išmuš ir visos žmonijos išsivadavimo iš „Stalino saulės" valanda. Ateis didžioji lauktoji laisvoji diena,

Jau apie 2 val. ryto vakarų Lietuvos gyventojai stebėjo padangėje skrendančius savo didžiojo vakarų kaimyno lėktuvus. Kiek vėliau atskrido žvalgybinis, kurį rusai pradėjo šaudyti ne tik iš zenitinių patrankų, bet ir iš šautuvų, manydami gal šautuvu pasiseks pabaidyti plieninį paukštį. Bet tas paukštis atlikęs savo uždavinį, dar keletą kartų ore pasisukęs, nuskrido savo keliais. Kada orlaivis dingo, žydas sako:

Nu, ką čia vokiečiai prasideda, anie bus visi numušti, ar matei kaip gerai pataikė į lėktuvą, džiaugiasi žydas, aš niekaip negalėjau vieryt, kad taip greit numuš.

— Nesidžiauk pirm laiko, Joške, argi matei, kad rusai pataikė ne į lėktuvą, o į skrendančią varną, o lėktuvas nuskrido savo keliais.

— Nu ką čia šneki, aš tuoj bėgu į saugumą, ui kas tai matė taip išjuokti „nenugalimą raudonąją armiją". Jeigu tu dar ką pasakysi, aš tuoj bėgu, tuoj pastatys vagoną.

— Nieko, nieko, Joške, nesijaudink šiandien dar tavo galia, gali bėgti, bet rytoj to tavo „saugumo" ir „galingosios armijos" nei kvapo neliks. O tada tai bus gyvenimas.

— Jeigu tu, drauge, nenutilsi, aš tuoj bėgsiu į „saugumą" tada pamatysi raudonosios armijos galingumą.

— Pažįstu aš jį ir dabar tą „galingumą", bet aš tikras jeigu jau karas prasidėjo, tai tų „galingųjų blakių" čia nei kvapo neliks, — nevisai garsiai pasakė lietuvis.

Kada lėktuvai pradėjo skraidyti, žmonės pradėjo rišti ryšulius ir bėgti už miesto, netiek bijodami bombardavimo, kiek bėgančių rusų apvogimo. Tik žydai nesijudina iš vietos, nes jie tiki bolševikų atsparumui.

Atbėgusieji arčiau nuo fronto žmonės pasakoja, kad Kretinga, Palanga, Kartena jau vokiečių paimta ir jau greit Plungė bus išliuosuota.

— Nieko mums negalia, tegu sudega visas mūsų turtas, bet tik patys paliktume sveiki ir laisvi, kad galėtume padėti atgimstančiai tėvynei, o turtus užgyvensim.

Miesto gatvėmis važiuoja su savo išglerusiais tankais, sunkvežimiais bolševikų kariai į pagalbą saviesiems, bet nežinodami kelio, traukiasi šunkeliais, eina vos pusgyviai, nuvargę, išbadėję, užeidami į sodybas prašyti valgyti, o ką nors gavę tuoj pat beeidami suvalgo, kad nereikių pasidalyti su draugais.

Kada pradėjo bombarduoti miestą, ir uždegė namą, o netoli pasigirdo dundant patrankas buvo aišku, kad vokiečiai netoli.

Tada su striokais žydas dedasi savo kromą, ir traukia iš miesto į laukus. Pamatę virtinėms traukiančius žydus, paklausėm:

— Kodėl jūs bėgat, juk rusai jau „netoli Berlyno" anot, jūsų, tai ko jums bijoti?

— Ui, atsarga gėdos nedaro. Kada orlaiviai skraido virš galvos, tai jau ne juokai.

— Jūs gi sakėt, kad čia niekados vokiečiai neateis, turbūt gal čia patys rusai mėto bombas.

— Nu, anie čia neateis, bet apmėtyti gali. Gaspador, prileisk mano pačią į trobą, aš tau gerai užmokėsiu.

— Eikit šalin su savo beverčiais rubliais, mums žydiškų abrozdų nereikia. Traukit į mišką, ten bolševikai jus apgins.

Tik kažkas tekinas atbėga iš gretimos sodybos, šaukdamas:

— Eikit greičiau prie radio. Veikia Kaunas, duoda signalą.

Mes visi pasileidom tekini į kaimyno trobą. Susėdom, visi ne krust — klausom.

— Allo, allo, kalba Laisvos Lietuvos radijas Kaunas. Sudaryta Lietuvos vyriausybė.

Per kūną perbėga šilto oro srovė, ausys ištemptos, kas toliau? O paskui pasigirsta taip senai lietuvio lauktas ir išsiilgtas Tautos Himnas.

Visų akyse pasirodo džiaugsmo ašaros, lūpos kartu su iš radio sklindančiais garsais, šnabžda himno žodžius.

Staiga, bum! Sudreba visas namas, išbyra langai, išbėgam visi laukan. Pasirodė, bombarduojama Žarėnų g-vė.

Bomba pataikė į namą, kuriame gyveno aršūs komunistai. Ar tai ne Dievo bausmė?

Gyventojai labai pasitikėjo didžiaisiais savo kaimynais, sėdėjo trobose, kaip buvo perspėti per radiją.

Bolševikų kariai grupėmis traukė į čia pat esantį mišką. Vežė armotas, kulkosvaidžius, apstatė visą lauką. Mes išsikasėm duobes, augulę laukėm prasidedančio mūšio. Vienas bolševikų kareivis, pamatęs mus, sako:

— Nebijokit, čia mūšio nebus, mes neleisime.

— Ar dar toli frontas?, paklausėm.

— Oi, dar toli, už kokių 50 km. Vakar buvo jau tik už 10 km., mes tyčia jiems leidom prisiartinti, bet paskui, kad pylėm, tai tuojau atsitraukė.

Jo kalbai mes nei kiek netikėjom, tik savyje juokėmės iš tokio „gudraus" melo. Mūsų spėjimu, frontas netoliau galėjo būti 10 km. Tuo tarpu iš miško pradėjo bėgti žydai.

Praslinkus kokiai valandėlei mes išgirdom pro šalį važiuojančius tankus, sunkvežimius, jojant raitelius. Atsargiai išlindę iš savo slėptuvės štai ką mes pamatėm:

„Nenugalimoji armija", kiek jėgos leidžia bėga atgal su visais savo išglerusiais tankais į griovius, mažiau bus klapato, pagalvojai.

Pėstieji paslėpę šakeles medžių iškėlę viršum galvų, susilenkę bėga grioviais, kiti sužeisti šliaužte šliaužia. Aplink mus buvusiųjų neliko nė kvapo. Ir taip bėgo ir bėgo ištisą naktį. Mes atsidusom lengviau. Bet bėgdami niekšai padeginėjo sodybas, sprogdino mieste „savo" sandėlius. Visose pusėse matėsi gaisro pašvaistės.

Rytmetį viskas nutilo; drąse

(Pabaiga 6 pusl)

Lietuvių Aktyvistų Fronto veiklos metmenys

Lietuvių Aktyvistų Frontas yra visų veiklingų lietuvių tautinis ir politinis sąjūdis, ryžtingai ir drausmingai vadovaujamas vienos valios.

Šio sąjūdžio genezė yra tokia. 1926 m. gruodžio 17 d. perversmu Lietuvoje buvo nuslaintas demokratinis liberalinis režimas ir prasidėjo autoritarinio režimo laikotarpis. Deja, šis iš esmės teisingas ir modernus posūkis, davęs tokių didingų rezultatų Didžiojoje nacionalsocialistinėje Vokietijoje, pasidėjo esąs beįgalis patraukti prie savęs plačiuosius Lietuvos gyventojų sluoksnius ir suteadinti bei išvystyti visas mūsų tautos jėgas kūrybinei veiklai. Viskas tuo laiku buvo nukreipta tik į valstybės jėgų ir formų sustiprinimą, o ne į tautos pasitikėjimą. LAF yra tautos lietuvių sąjūdis, išsiliejęs į plačią vagą kovojant prieš bolševizmą ir palaikant kuo tampriausius ryšius su Didžiąja nacionalsocialistine Vokietija. Šio uždavinio — jungti ir aukštti tautą — negalėjo atlikti jokia senų partijų ar jiosios atskala. Aktyvistų Frontas jaučia galią ir pareigą ir toliau tęsti savo darbą — suartinti lietuvių tautą su didžiąja senos kultūros, bet naujiems didingiems žygiams pasiruošusia vokiečių tauta ir, atsiremiant į tautinę lietuvių individualybę, reprezentuojant jos politines aspiracijas, kitų jaunųjų Europos tautų pavyzdžiu vesti ją į Vokietijos kuriamą ir vadovaujamą Naująją Europą.

Tai darbai, kuriuos ir nepaprastai garbingai misijai atlikti LAF, kaip vienintėlis konsoliduotos lietuvių tautos reprezentantas, yra pasirįžęs vykdyti šiuos pagrindinius uždavinius:

1. Prikelti Lietuvą naujam valstybiniam gyvenimui, lemti kraštо pertvarkymą naujais pagrindais, sugriauti organizuotą lietuvių tautos valią, jį reikšti ir vykdyti.

2. Gerbti ir ugdyti kiliniuosius lietuvių tautos paveldėtus, palaikyti jai saikšlus moralines vertybes, saugoti jos rasinį tyrumą ir išaikyti jos istorinę garbę;

3. Gilinti lietuvių kultūrą ir stiprinti amžinąjį lietuviškumą, vykdyti visose srityse paspartintą kūrybą, išvystyti gretą padan gą lietuvių tautos ir žmonijos labui.

Lietuvių Aktyvistų Frontas savo veikimą grindžia lietuvių konjunktūriniu, krikščioniškosios doravės ir socialinio teisingumo dėsniais, kuriuose lietuvių tauta randa neišsemiamą dvasinių jėgų šaltinį.

LAF tautą laiko kraujo, ėemės ir istorinio likimo sukurta, vieningos sąmonės ir kovos už bendrą ateitį sustiprinta bendruonene, turinčia teisę saugoti ir ugdyti savą individualybę ir savą kultūrą.

Tautos ir valstybės vadovavime LAF laikosi vieningos valios principo, siekia jį įgyvendinti, laidodamas tautos politinį vieršybę ir atmesdamas už tai atsakomybės prieš lietuvių tautą. LAF žydą tautinei mažumai Lietuvoje atlaukia svetingumą.

Ūkinio ir valstybės gyvenimo pagrindą LAF laiko privatų nuosavybę, tačiau reikalauja, kad valstybė pirširtų nuosavybės įsigijimą ir jostos naudojimą, derindama ją su bendraisiais tautos ir valstybės šiko reikalais.

LAF pripažįsta, kad visų skiniu gerybių šaltinis yra žmogaus darbas, todėl jis kiekvieno tautos nario pagrįa. Valstybė turi rūpinti darbo lygos paruošimu, jos tikslingu panaudojimu, darbo sąlygų racionalizavimu ir palkirinti teisingų darbo atlygi nimą.

Veiklumui ir solidarumui skatinti, darbo meilei išaukštėti ir viešojo pabudžio gėrybėms sparčiau kurti LAF laiko reikalinga, kad būtų įkurta abiejų lyčių jaunuomenei pri-domojo darbo tarnyba.

LAF siekia, kad lietuvių kultūra yra stiprinamas amžinojo lietuviškumo laidas ir ryskiausias tautinės individualybės rodyklė, kad tautinės kultūros kūrimas yra on tik siekinį asmenų, bet ir visos tautinės bendruomenės uždavinys.

Pagrindiniu aukščiausiu tikslu LAF laiko ti-gdyti tautiškai ir dvasiškai stiprias lietuviškas asmenybes, kurios tarpusavyje mokėtų susyvreuti ir kurti taip, kad reikalinga tautinės bendruomenės aukštiausioji interesai.

Tai programiniai LAF pagrindai ir siekiai. [jaos atsiremdamas ir juos gyvendindamas LAF yra pasirusęs ir toliau gyvinausiu lietuvišku tiesumu nuoširdžiai ir ko gilaudžiausiai bendradarbiauti su Didžiąja nacionalsocialistine Vokietija, ka jis jau yra tvirtai įrodęs savo ligšiolinių darbu. Mūsų lietuviškos tiidytų niekad nepamirš, kad Didžiosios Vokietijos nugalėtojai armų ja iškaustino jaunąją lietuvių tautą ir kruvinojo bolševizmo jungo. Didžiosios Vokietijos laimėjimas yra mūsų laimėjimas. Mes su Ja ir Jos Fuehreriu ADOLFU HITLERIU.

Pr. G.

MŪSŲ KELIAS

Glaudenų šakos linko,
oviro pabeliavo,
kaip nyko aplinkui
ties laukais šaliais.

Prieš laukų platų,
ėejom naktimis.
Blaškės vargo metų
siela nerami.

II

Plasė mūsų šeme,
liejo kraują mūs,
tevaikelę ranną
mėte į skausmus.

Vrdenis ir vyras
šuds nebaltus, —
teka skausmo tyro
Nemuno platus.

III

Jo svirnų tėpyle
druonų kraugeriai,
seke lauzdį myli
plėšdami žvaigždi.

Jo gaisrais palejo
miestus ir girias, —
kraujo — klaną traidėm,
ašaru — marias.

IV

Užkale vaqonuos
Lietuvos vaikus.
Be vandens be duonos
Kelias jų klaikus —

Ten, kur tyrai plyni
Sibiro šaltam...
Sužeista tėvyne,
Kas gi tu kalta?..

V.

Bet pakilk iš kraujo,
iš šaizdų, lauk,
eina dienos naujos —
vakarai gręta...

Ėiaros nevilpys
tau skaisčių akių,
dirdys laisvės ilgis, —
laisvės jau šaukia!

VI

Tevaikelę, vyrai,
neškit ant pečių!
grąžkite iš šyrų
Sibiro plačių!

Grąžkit nukankintų
iš kapų šalių!
Gimsvei kelio skintį, —
grąžkit neveltui...

VII

Sąuanonai nasrus,
ordyklėtai — šiai!
Tesuskamba garsas
padange plačia. —

Mūsų šoda — vienas!
Kelias — Lietuva!
Vokar ir šiandieną
amžinai gyva.

Po tamsiosios praeities

Žemaičių kaimo žodis

Praėjo tamsieji priespaudos metai. Jau daugiau mėnuo, kaip Lietuva paskelbta vėl laisva ir nepriklausoma valstybe ir visiškai išlaisvinta iš raudonųjų kraugerių nagų.

Šiandien kiekvienas lietuvis gali pilna krūtine laisvai atsikvėpti. Jis nebeturi ko dairytis garsiai žodį tardamas, nes jo nebeseka žvėrišku įsiutimu degančios šnipo — pardaviko akys. Šiandien jau niekam nebereikia ausų skliaudyti dėl rytdienos laimės ir drebėti dėl savo labai neaiškaus likimo.

Tamsieji priespaudos metai praėjo. Visi mūsų skaudžiausi išgyvenimai jau, galima sakyti, praeity ir nebegrįš tai niekada, kaip nebegrįžta diena, kuri praeina. Apie tai tik mūsų tautoje pasakojimai amžiais eis iš lūpų į lūpas, apie tai tik istorikai didžiulius tomus prirašys.

Savo ateitimi galime drąsiai pasitikėti, nes greta mūs stovi Galingoji Vokietija ir jos Didysis Vadas. O vokiečių šauniąją armiją tikrai galime vadinti nenugalima, nes ji atsitraukimų nežino.

Vokietija, globodama mūsų pabėgėlius ir išvaduodama mūs kraštą iš baisiosios priespaudos mums parodė nepaprastai daug nuoširdumo, ko mes niekad nepamiršime. Tokio pat nuoširdumo iš savo didžiojo kaimyno galime tikėtis ir ateity, žinoma, jeigu ir mes mokėsime tuo pačiu atsilyginti. Na, o tam iš mūsų pusės abejoti irgi nereikia.

Turime visi gerai įsidėmėti štai ką: Vokietijos kryžiaus žygis į Rytus yra ne užkariavimo, bet tautų išlaisvinimo iš bolševizmo kalėjimo.

Suprantama, kad deito teigiamai yra vertinamas ir lietuvio susirūpinimas savo Tėvynės ateitimi. Juk maža kas kitas yra tiek skaudžiai kentėjęs svetimųjų kruvinas priespaudas, kaip mūsų tauta, todėl už laisvę lietuviui nieko brangesnio.

Tačiau visagalės Apvaizdos dėka mums lietuviams dėl savęs ir savo brangiosios Tėvynės Lietuvos likimo šiandien drebėti nebereikia. Dabar mes turime labiau pagalvoti tik apie tarpusavio geresnį sugyvenimą. Lietuvių tarpe jokių suskaldymų neturėtų būti. Meskime perdėtas ambicijas ir įsivaizdavimus, jog tas ar kitas žmogus nieko nevertas vien dėlto, kad jis kitaip galvoja negu aš. Bendrai reikia prisipažinti, jog mes perdaug mėgstame vieni kitus žeminti. Stinga mums ir nuoširdumo bei supratimo kito reikalų. Jeigu priseina reikalas kam padėti, tai daugelis stengiamės nuo tos kad ir mažytės aukos kaip galėdami išsisukti.

Ypatingai čia noriu iškelti mūsų vieną labai žalingą ydą, tai biznieriškumą — norą per greitai pralobti, kurs nepaprastai buvo įsigalėjęs inteligentinėse laisvose profesijose. Pavyzdžiui, jei pasitaikydavo kam iš labiau nepasiturinčios šeimos susirgti, numirti ar bylą turėti, tai, kaip sodietis žemaitis pasakydavo, turėdavai likti be kelnių ir marškinių, taip būdavai „nučiupinėjamas". Tas parodo, kad mes, jeigu jau kuris aukščiau iškylame ir prasigyvename, nebesuprantame savo daugiau vargstančio brolio.

Šitokias ir panašias ydas mes turime raute rauti iš savo tarpo. Daugiau širdies, daugiau meilės lietuvio lietuviui! Tik tiesdami vieni kitiems ranką lengviau nugalėsime raudonųjų „lygintojų" mums atneštą vargą ir karo sunkumus.

Tik remdamies vieni kitų pečiais, tik žengdami koja kojon išnešim Lietuvą į žydintį kelią!

J. Vingis

Kur glūdi vokiečių sėkmės burtas

Tęsinys iš 7-10 nr.

reicho maršalui Hermanui Goeringui, padarė reichą nepriklausomą nuo daugelio žaliavų, kurias anksčiau reikėdavo įvežti: jisai sukūrė pramonę, kuri išlaikė ir karo bandymą. Ištisus metus snaudęs tautos protas buvo pavestas apie fuehrerį stovinčių vyrų dispozicijai, visi inžinieriai, chemikai ir pramonininkai dirbo nepailsdami tautos tarnyboje.

Šitoks neregėtas valios sutelkimas vedė prie įstatymu davystės ir valstybės reformos, kurios iš vienos pusės rėmėsi istoriniais šalies pagrindais. Iš kitos gi buvo tokios modernios ir praktiškos, kiek tik įmanoma. Vadovybės valia sukūrė valstybės atydžiai vairuojamą ūkį, kuris pasirodė esąs ytin našus. Toji pati valia sukūrė darbininkiją, kuri šauniausiu būdu buvo apmokoma specialiesiems uždaviniams. Toji pati valia rūpinasi ūkininkija, kuri, sistemingai kovodama dėl kuo didžiausio dirvos našumo, prisidėjo prie bendrojo tikslo siekimo. Ūkininkas tuo būdu buvo iš vidaus sanuotas ir išvaduotas nuo skurdo. Taip tai visos profesijos, sumaniai vadovaujamos, susijungė į „vokiškąjį socializmą", kuris tarnavo visų gerovei. Anksčiau būdavo nedarbas; dabar ėmė trūkti darbo jėgų, ir kiekviena dirbanti ranka pasidarė ieškoma ir vertinga. Iš to kilo pateisinamas pasitikėjimas ir kuklus pasididžiavimas kultūros gėrybėmis, kurias sukūrė ir išugdė savo pačių darbas ir uolumas:

Asmeniškiausias ir nuostabiausias fuehrerio kūrinys buvo jo armija. Per keletą metų jisai išugdė vokiečių tautai tokią jėgą, kuri galėtų sunaikinti kiekvieną užpuolimą, kurį pavydūs priešai ruošė prieš Vokietiją. Šitoji armija taip pat reichui garantavo taiką, kada Adolfas Hitleris po truputį sutrupino Versalio sutartį ir tokiu būdu padarė galimą savo taikingąjį kūrybos darbą. Toji pati armija smogė Anglijai ir dabar bolševikams, kada reichas buvo užpultas. Pati Lietuva pajnatė šitos armijos jėgą, kada išmušė jos išvadavimo iš bolševizmo valanda. Vokiečių karių darbuose taip pat glūdi tų naujybių burtas, naujybių, kurios užplūdo Europą tai toji perversminė pasaulėžiūra, kurią Hitleris davė Vokietijai, sujungta su galinga valia, kurią kiekvienas vokietis gavo iš savo fuehrerio. Toji jėga ir toji vokiečių karių dvasia, kuri taip pat buvo ir taikingos 1933—1939 metų kūrybos dvasia, šiame didžiajame kare pasitvirtina. Toji dvasia turėjo lemiamos reikšmės Europai, kuria Vokietijai turi būti už daug ką dėkinga. Nes mažųjų šalių išlaisvinimas iš aziatiškųjų tironų nebuvo uždavinys, kurį pačios mažosios šalys būtų galėjusios išspręsti. Dėl to tatai vokiečiai kurie turi aukštesnių, europinio masto įpareigojimų, atėjus mūsų kontinento likimo valandai turėjo kaip laimėtojai ir gelbėtojai pasiimti gynimo ir atkūrimo darbą.

Dr. H. G.

Aprūpinkime politinių kankinių šeimas

Daugely miestelių yra dalijamas įvairus turtas. Paprastai gauna tie, kurie moka geriau prieiti, prilįsti, kaip žmonės sako. Stengiamasi duoti neturtingiems miestiečiams. Klausimas, ar jie to verti. Jei pereitume šiokiadienį miestelio gatvėm, pasižvalgytume po rinką, turėtume pasakyti, kad jie to nėra verti. Jie stovinėja šaligatviuose, trukdydami praeiviams, neįstengia rasti darbo. Žinoma, yra ir čia išimčių. Yra ir miestiečių, pašalpos reikalingų ir vertų. **Tik reikia mokėt atskirti neturtingą nuo tinginio.**

Beveik visur užmirštama aprūpinti vieną žmonių kategoriją. **Tai — žydų ir komunizmo aukų, politinių kalinių namiškiai. Daugelis jų yra neturtingi.** Vieno nko seni, ligoti tėvai, kurie iš savo sūnaus gimnazisto tikėjos paramos ateity. Kito liko senas tėvas mažame ūky, kur sūnus buvo vienintelis darbininkas, pats prasimaitinęs ir tėvą senatvėj aprūpinęs. Našlės su mažais vaikais irgi laukia mūsų pagalbos. Tiesa, ateity gal bus jiems aprūpinti įstatymas, bet šiandien nėra. O tuo tarpu jiems reikia gyventi, pavalgyti ir apsirengti. Jie gal neina prašyti, rankos neliesia, bet ar todėl mes turime juos užmiršti. Juos užmiršti būtų didžiausia mūsų geda.

Tuo susirūpinti turėtų tos įstaigos ir asmens, kurių žinioje yra turto dalijimas. Jie turėtų ne tik dalyti, bet ir žiūrėti, kam duoda. Techninių kliūčių tas nesudarytų — kankinių sąrašas buvo „Žem. Žemėje" atspausdintas ir, pagaliau, kiekvienas valsčius žino savuosius.

Salantai, 1941. VIII. 2.

J. Kv.

Mokytojai, keiskimės vietomis

Pradžios mokyklos mokytoja iš Karmėlavos (14 km. nuo Kauno) nori persikelti į Plungę. Siūlo plungiškiams keistis.

Norinčius kreiptis į Plungės girininkiją.

Žaiginiai

Turbūt nebėra pas mus tokio ūkininko, kurs nebūtų matęs tokio vertingo dalyko, kaip žaiginio. Tik dėja, mes labai maža temalome džiovinant šieną, dobilus ir kitas ankštines kultūras ant žaiginių. Visus baido tik viena priežastis, kad jų pasigaminimas pradžioj pareikalauja šiek tiek lėšų ir darbo. Bet toks pasiteisinimas neišlaiko kritikos.

Juk tose šalyse, kur jie plačiai vartojami, kaip Šveicarijoj, Vokietijoj medžiaga ir darbas dvigubai brangesni, negu pas mus. Esant sausrai, pašarą džiovinant ant žemės tereikia mažiau darbo, bet kiekvienas žino, kiek vargo yra esant lietingam orui. O tuomet džiovinant ant žaiginių jokio vargo nėra. Tačiau tas ne svarbiausia, didžiausias skirtumas yra tarp to pašaro, kurs sudžiovintas ant žemės, ir ant žaiginio.

Pašarui esant ilgą laiką ant lauko, jo vertė sumažėja:

1) Tuoj nesudžiūdamas jis dar vegetuoja — gyvena ir iš savęs sunaudoja daug maisto. 2) Dažnai varčiojant nutrupa ankštinių kultūrų lapeliai, kuriuose yra daugiausia baltymų. 3) Pašare prasideda netinkamas rūgimas, per ką sunaikinamos maisto medžiagos. 4) Lietus iš pašaro išplauna lengvai tirpstančias medžiagas ir mineralines dalis. Džiovinant pašarą ant žaiginių, tie visi nuostoliai atpuola.

Reikia paminėti ir tai, kad džiovinant ant žaiginių, ūkininkas nėra priklausomas nuo lietaus. Tuomet jis gali visus darbus racionaliau tvarkyti, nes nereikės tiems artėjant visus darbus pametus bėgti pašarą vežti. Šveicarijoj ir kitur pašaras žaiginiuose palieka iki vėlybo rudens, nenustodamas, išskyrus paviršių, nei maisto medžiagų, nei aromato.

Nuimant pašarą nuo lauko normaliai, maisto medžiagų ir druskų sumažėja 20%-30%, o jei jis perlyja 40%-50%.

Žaiginių yra įvairių. Kiekviena šalis jų turi po keletą rūšių. Vieni jų yra geresni, kiti ne taip geri. Aptarsime tik tuos, kurie dažniau vartojami ir pigiau apsieina.

Stoginis žaiginys

Tai žaiginys, kurs gal reikalauja daugiausia darbo pasigaminti, tačiau geras. Jis daromas ne per didelis, kad nereikėtų aukštai krauti pašarą ir kad pašarą nereikėtų iš toli nešioti. Stoginiu jį vadina dėl to, kad jį suremia iš dviejų dalių, kaip kokį stogą.

Kiekviena dalis susideda iš keturių kartelių ir dviejų skersinių. Pastarąsias bent kiek palenkiame vieną prieš kitą ir sujungiame įstrižai dar kita kartele. Ant išilginių kartelių kraunamas šienas. Jas imame 6 7 cm. storio. Skersines šiek tiek storesnes 7 9 cm. Visų kartelių ilgis būna 2 metrai 20 cm. Vieną tokio žaiginio pusę pasidarę, guldome jį ant lygios žemės. Tose vietose, kur išilginės kartelės susikryžiuoja su skersinėmis, iš vidaus pusės įkalame į žemę kuoliukus. Tokie pat kuoliukai įkabinami ir prie kartelių galų, jie paliekami kiek aukštesni, kaip kartelės. Atstumai tarp kartelių būna 40 cm. tik pirmąją kartelę, kuri yra arčiau žemės atitraukiame 70 cm.

Taip susitvarkius, nebereikia kiekvieną kartą matuoti atstumus, tik dėti pagal kuoliukų tvarką ir jas tarp savęs sukalti. Vinis turi perlysti ir per antrą kartelę, kad ją būtų galima užlenkti. Dvi tokios žaiginio pusės sustatomos taip, kad viena skersinė kartelė perlįstų per kitoje žaiginio pusėje esantį trikampį. Vakarų Europoj kai kur ir tos dvi pusės sukalamos žaiginys padaromas ant ratukų ir jį galima važioti iš vietos į vietą. Ant žaiginio galime džiovinti dobilus, šieną, vikius, žirnius. Geriausia pašarą ant žaiginio krauti, kai jis šiek tiek apvytęs, bet gali būti ir žalias. Tuomet abidvi žaiginio pusės labiau suspaudžiamos, kad pašaro mažiau susikrautų.

Krauti pradedame iš apačios. Pirmą glėbelį dedame ant apatinės kartelės galų, o paskui ir ant vidurio. Tokiu pat būdu apkraunamos ir kitos kartelės. Vieną žaiginį apkrovus, kraunamе kitą. Pašarą kraunant į žaiginį svarbu, kad šienas esantis ant aukščiau esančių kartelių, pridengtų ant apatinių esantį. Ant galo apkraunamas ir pats viršus. Svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, kad tarpas tarp žaiginio dalių paliktų tinkamas. Kas būtina, kai pašaras šlapias, nes per jį turi eiti oro traukimas ir džiūvimas.

Vidutiniškai ant vieno žaiginio sukrauname 3 cent. sauso pašaro. Vienam ha jų reikia 30—50, tas pareina nuo žaiginio dydžio.

(Nukelta į 5-tą psl.)

Atgaivinami Jaunųjų Ūkininkų rateliai

Kartu su bolševikų valdžios panaikintų Žemės Ūkio Rūmų atstatymu Jaunųjų Ūkininkų Rateliai vėl atnaujina savo veiklą.

Bolševikų išleisti nutarimai, kuriais remiantis visas Jaunųjų Ūkininkų Ratelių turtas ir bylos buvo perduotos buv. Švietimo L. Komisariatui, panaikinami. Dabar visas Jaun. Ūk. Ratelių turtas ir bylos pereina Žemės Ūkio Rūmų žinion.

Į jaunuosius ūkininkus

Jaunieji ūkininkai!

Po ilgos tylos, vėl prabylome į jus ir pranešame jums linksmą žinią: kartu su atsistatančiais Žemės Ūkio Rūmais, atgaivinami Jaunųjų ūkininkų rateliai.

Visus metus buvome pasmerkti tylėti ir kentėti žiauriausią priespaudą, terora ir gėdą, buvome viliojami šlykščiausiu melu, apgavyste ir pažadais ir, pagaliau, paskutinėmis bolševikų viešpatavimo dienomis, savo akimis matėme pradžią visai lietuvių tatai paruošto sprendimo. Tik vienus metus bolševikai viešpatavo Lietuvoje, tačiau jų kruvinų rankų darbai padarė mūsų tėvynei tokias gilias žaizdas, kad jas užgydyti ir užmiršti reikės daug laiko. Šiandien visa mūsų tėvynė—viena didelė kraujuojanti žaizda. Maža rastume lietuviškų šeimų, kurios būtų nepaliestos bolševiko—čekisto rankos. Vieni netekome tėvų, kiti vaikų, treti brolių, seserų, dar kiti draugų, mokytojų, vadovų, o Lietuva neteko geriausių iš geriausiųjų savo sūnų ir dukrų.

Tačiau ir budeliams išmušė valanda. Didžiosios vokiečių tautos Führeris Adolfas Hitleris paskelbė bolševikams kryžiaus karą ir įsakė savo narsiajai armijai sunaikinti raudonuosius Maskvos būrius ir išlaisvinti Europos tautas, kultūrą ir krikščionybę nuo žydiško socializmo ir prapulties. Nuo pirmųjų vokiečių armijos smūgių „nenugalimieji" pradėjo bėgti. Bėgdamos raudonarmiečių gaujos kiek spėjo vogė, plėšė, savo narsumą rodė žudydami beginklius žmones, neaplenkdami nei moterų, nei vaikų.

Šiandien tas viskas jau praeityje. Šiandien Lietuvoje visur ramu, visur atstatoma tvarka ir bolševikų paliktų griuvėsių vietoje kuriams naujas gyvenimas. Visų tikrų lietuvių pareiga, kaip greičiau ir organizuotai įsijungti į Lietuvos atstatymo darbą.

Kiekvienas turi dirbti tai, kas šiandien svarbiausia, kokį darbą geriau supranta ir moka dirbti. Ypatingai didelis darbas laukia visų dirbančių kaime.

Anksčiau jaunieji ūkininkai visada pirmieji atsiliepdavo į kiekvieną kilnų darbą. Mes tikime, kad ir šiuo laiku visur jūs būsite pirmieji. Jūsų organizuotas darbas šiandien ypatingai reikalingas, ateinant į pagalbą nuo bolševikų ir karo nuokentėjusioms šeimoms ir ūkiams. Nėra tos apylinkės, kur nebūtų išvežtų iš ūkių ištisų šeimų, kitur gi palikti tik nedarbingi seneliai. Jaunieji ūkininkai, jūsų šventa pareiga padėti jiems visur kur galima ir kuo galima. Organizuokit talkas, kur to negalima atskiri jaunieji ūkininkai ar ūkininkės savo darbu palengvinkit jų nelaimę ir padėkit apsaugoti jų ūkius, derlių ir gyvulius nuo sunykimo. Aktyviai prisidėkite prie Lietuvos Raudonojo Kryžiaus organizuojamo aukų rinkimo politkaliniams ir išvežtiesiems bei jų šeimoms šelpti.

Atgaivinkite rateliuose organizacinį darbą. Ten kur yra likę vadovai jiems pavedama ir toliau rateliui vadovauti. Kur vadovų nėra, ratelių rūpintis, jos turtą bei bylas apsaugoti kviečiami vietoje likę mokytojai, ratelių valdybos nariai ar eiliniai vyresnio amžiaus nariai. Visi ratelių vadovai ar laikinai ratelių reikalus tvarkantieji apie ratelio stovį prašomi painformuoti savo rajoninį agronomą.

Laisvės kovų nužymėtu keliu

Kruvinosios raudonųjų priespaudos metais kiekvienas doras lietuvis visomis jo turimomis galiomis dirbo, kovojo ir siekė, kad rytietiškų barbarų atneštoji vergija būtų nuo mūsų žemės kogreičiau nušluota ir kad atgautume savo tautos laisvę ir valstybės nepriklausomybę, kurią bolševikai taip žiauriai ir klastingai buvo paglemžę.

Išgyventieji sunkūs laikai savaime išnaikino tarp mūsų bet kokius nesusitarimus, visi gyvenome vieninga išsivadavimo ir nuoširdžios tautinės vienybės mintimi. Praeity darytos klaidos paties gyvenimo liko pasmerktos ir joks doras lietuvis nebegali norėti šiandien jų kartoti. Visa mūsų tauta, tapusi vienalyčiu tvirtu kūnu, su gražiausiomis viltimis žvelgė į galingąjį savo Vakarų kaimyną nacionalsocialistinę Didžiąją Vokietiją, laukė iš ten išsivadavimo pagelbos ir ryžosi po išsivadavimo tapti nuoširdžia bendradarbe D. Vokietijos vadovaujamos naujos Europos kūryboj.

Visas šis nusiteikimas ėjo iš pačių tautos gelmių ir todėl lėmė neabejotiną pasisekimą. Žmones, kurie tuo metu ėmėsi sunkaus ir slapto darbo išlaisvinti mus iš nepakenčiamos priespaudos, naudojosi neabejotinu visos tautos pritarimu ir pelnytai tapo vadovaujančiais tautos asmenimis.

Išmušus išsivadavimo valandai, visa tauta parodė ištikrųjų didelį ryžtingumą ir visomis galiomis stojo į kovą sunaikinti bolševizmą ir atstatyti normalų gyvenimą mūsų krašte. Visa tauta taip pat yra pasiryžusi, jei bus jai duota galimybė, prisidėti su ginklu rankoje prie bolševizmo sunaikinimo visame pasauly.

Birželio 23 d. išgirsti iš Kauno radiofono Tautos Himno garsai ir žinia apie tautos ir valstybės gyvenimo atstatymą naujose formose buvo tie žavingi dalykai, kurie atgaivino prislėgtą visą mūsų kraštą ir pakėlė naujam gyvenimui. Partizanų kovos, visų lietuvių didžiausias prielankumas ir parama žygiuojančiai į didingą istorinį žygį D. Vokietijos kariuomenei yra geriausi viso to liudytojai.

Priespaudos laikų vargai, neišmatuojamos daugelio mūsų tautiečių kančios ir laisvės kovos pagimdė realią mūsų tautos vienybę. Mokėkime ją įvertinti ir branginti. Saugokimės naujų klaidų. Neužmirškime, kad politinis judėjimas pateisina save, išlaiko visokius bandymus ir duoda didelius rezultatus tik tada, kai jis atitinka tautos narių aspiracijas ir remiasi jų pritarimu.

Kiekvienas neapgalvotas mūsų išsišokimas ar mėginimas bet — kuriuo atžvilgiu skaldyti mūsų jėgas yra smerktinas ir neleistinas.

Vaduodamiesi gera valia ir nuoširdžiu patriotizmu ir duodami pasireikšti kiekvienai teigiamai pastangai, savaime išskirsime iš savo tarpo tuos žmones, kurie šiandien yra labiausiai verti atstovauti mūsų tautai ir ginti jos reikalus.

Buvęs praeity srovinis susiskirstymas nebeegzistuoja. Tas dalykas turi būti užmirštas. Niekas neprivalo užgydytų praeities žaizdų kelti. Atėjo nauji laikai, naujas gyvenimas. Mūsų tauta parodė savo subrendimą ir pasirengimą vieningai kurti ateitį nacionalinės vienybės ir socialinio teisingumo pagrindais. Todėl ji tikisi dalyvauti pilnateisiu nariu Naujosios Europos gyvenime.

Išsilaisvinimo manifestacija Tveruose

Šį sekmadienį Tverų visuomenė džiugiai atšventė lietuvių tautos išsilaisvinimą iš raudonojo jungo. Jau šventės išvakarėse nuo karo nukentėjęs miestelis pasipuošė mergaičių pintais vainikais ir tautiškomis vėliavomis, o partizanai ties buvusio kultūrklubo griuvėsiais, „papuoštais" raudonųjų emblemomis, pakorė „liaudies draugą" (bolševikų iškamšą).

Sekmadienio rytą nematytai gausios visuomenės būriai renkasi Nepriklausomybės aikštėje. Organizuotose eilėse matyti džiugūs aktyvistų, šaulių, moterų ir vaikų veidai. Suskamba Tautos Himnas ir aukštyn iškyla vėliavos. Lygiai 11 val. organizuotos kolonos ir tūkstantinė minia, orkestro lydimi, žygiuoja į bažnyčią padėkoti Aukščiausiajam už suteiktą laisvę ir melsti sekmės narsiajai vokiečių kariuomenei naikinant raudonąjį siaubą. Po pamaldų aplankomos kapinės, kur uždedami vainikai ant žuvusių vokiečių karių ir tveriškio partizano B. Šilingo kapų. Kapinėse jautrias kalbas pasakė vietos klebonas ir šaulys p. Sirutis.

Susirinkusiai žaliojoje aikštėj Tverų visuomenei vietos valsčiaus viršaitis, šaulių būrio vadas ir ūkininkų atstovai vaizdžiai nušvietė bolševikų kurtąjį mūsų krašte „rojų" ir iškentėtas kančias raudonųjų priespaudoje.

Toliau sekė meninė programos dalis. Koncertavo vietos choras, pertraukų metu mergaitės pašoko tautinių šokių.

Nemažą staigmeną tveriškiams padarė atvykę Telšių Aktyvistų Štabo atstovai ir muziko Jasenausko vedamas Telšių choras.

Tverų aktyvistų vadas p. Zupkus prie ant laužo sukrautų bolševikų liekanų — raudonųjų vadų paveikslų ir kitų „relikvijų" pakviečia jam padegti labiausiai nuo bolševikų nukentėjusius tveriškius. Miniai plojant ir skambant nenutrūkstantiems valiavimams, laužas užsiliepsnoja. Iš Telšių atvykęs politinis kalinys p. Musteikis susirinkusiems vaizdžiai papasakoja savo išgyvenimus bolševikų kalėjime. Daugelis šluostėsi ašaras.

Iškilmių pabaigoje Telšių choras, vedamas muz. Jasenausko, sudainavo lietuviškų dainų, kas šventės dalyvius dar labiau nuteikė kovai už lietuviškumą, naikinant paliktuosius bolševizmo diegus mūsų krašte.

Trūksta tvarkos Šiaulių autobuse

Iš Šiaulių į Kretingą pro Telšius praeinančio autobuso konduktorius ne tik nesugeba palaikyti tvarkos, bet elgiasi labai nemandagiai su keleiviais ir sauvaliauja. Pavyzdžiui, vieno keleivio paima bagažą, o jo paties nenori įsileisti, kito keleivio, kuris jau turi vietą autobuse, nepriima paprasčiausio bagažo (rankinio) ir pan. Tai ypač pastebėta pravažiuojant autobusui № V. 484 š. m. rugpj. 3 d., bet ir šiaip juo nuolat nusiskundžiama.

Suprantama, kad šiuo metu visus keleivius neįmanoma paimti, bet tai dar neduoda teisės konduktoriui žmones kolioti ir nesilaikyti privalomos tvarkos.

Skaitytojų dėmesiui.

Redakcijai reikalingi laikraščio 1 ir 3 numeriai. Gerb. skaitytojai prašomi nesunaikintus "Žemaičių Žemės" Nr. 1 ir Nr. 3 perleisti už pinigus laikraščio administracijai Telšiuose, Respublikos g. 20 nr.

Administracija

"ŽEMAIČIŲ ŽEMĖS" platintojų žiniai.

Pranešame, kad mūsų laikraščio platintojai iki š. m. rugpiūčio 15 dienos atsiskaitytų už išplatintus laikraščio numerius. Surinkius pinigus prašome siųsti arba įnešti "Žemaičių Žemės" administracijon — Telšiai, Respublikos g. 20 nr. (3 aukštas)

Administracija.

Žaiginiai.

Atkelta iš 4 to psl.

Švedinis žaiginys arba žardelės

Šitam žiaginiui kuolai, kurie sukalami į žemę, imami apie 2,40 metrus ilgio.

Pirm sukalimo į žemę į kuolus įmušame geležinius ar medinius virbalus, ant kurių užsidėsime karteles. Nuo smailiojo galo pirma virbalas atitraukiamas vienu metru, paskui kiti per 40 cm. Virbalus kalame kiek palinkusius į viršų, kad kartelės nuo jų nekristų. Į žemę kuolai sukalami 30 cm. kartelės, ant kurių dedamas šienas, būna 2—2,50 metr. ilgio; jei jos ilgesnės nereikia daug kuolų į žemę kalti. Išvažiavus į lauką, į žemę jie kalami tuoj iš vežimo; tada išmetame reikalingą skaičių kartelių ir važiuojame toliau. Krauname taip pat kaip ir ant kitų žaiginių.

Taigi matome, kad švedinis žaiginys yra lyg ir kokia tvorelė. Kai kur vietoj skersinių kartelių vartojama viela ar virvė. Mums tiktų geriau virvė, nes mūsų krašte ji neperbrangi; be to, apsisaugojame nuo nulūžusių vielos galų patekimo į šieną. Virvę imame 5—7 m.m. storumo. Prieš tai ją reikia išmirkyti dervoj ar karbolineume. Tuomet kuolai į žemę kalami kiek tankiau ir kraštutiniai pakreipiami į lauko pusę. Jeigu norime, kad būtų tvirčiau, juos galime ir atremti.

Švediniai, tai vieni iš geriausių žaiginių: 1) Jie stovi statmeniškai, per ką ir pašaras ant jų ne taip sulyja. 2) Jų pagaminimas ne toks jau apsunkinantis. 3) Išardžius visur jų kuolus galima sukrauti. Jų negalime tik tuomet vartoti, kai pašarą laikoma ilgą laiką ant žaginių, — iki vėlybo rudens. Vienam ha reikia apie 20 žaiginių, kuriuose yra sukalti 7 kuolai.

Galima pasidaryti žaiginį sustačius tris šakolus virbus į trikampį, ir juos sujungus tarp savęs kartelėmis. Tai tik bėdos atvejui, nes jis nepavaduoja kitų.

Agr. kd. R. Borchertas

Kaip skuodiškiai pergyveno vargus

Skuodas Kret. apskr. Raudonieji teroristai įvairiais būdais kankindavo žemaičius; kareiviai su durtuvais valkščiodavo po kaimus ir vienkiemius, versdami prievarta balsuoti, grąsindami gyventojams liepė organizuotis į raudonąsias guguoles, didžiausiomis bausmėmis bausdavo tuos ūkininkus, kurie neatliko privalomojo grūdų pardavimo, be to š. m. birželio mėn. 14 d. rytą auštant Č. K. surinko iš Skuodo m. ir valsčiaus apylinkių 42 asmenis ir sunkvežimiais išgabeno į Darbėnų m. (Kret. apsk). Iš suimtųjų buvo 15 vyrų, 11 moterų ir 16 vaikų.

Apie prasidėjusį karą gyventojai sužinojo pirmąją karo dieną anksti rytą ir visi laukė atvykstant vokiečių armijos, lyg saulės užtekančios. Sužinoję apie karą, daug gyventojų apsiverkė iš džiaugsmo. Raudonosios armijos karininkai ir kareiviai lyg pamišę bėgiojo po Skuodo m., ieškodami sunkvežimių pasitraukimui. Pirmąją karo dieną apie 18 val. vokiečių armija besivydama rusus įžygiavo į Skuodo m. be jokių susirėmimų. Partizanai pradėjo veikti antrą karo dieną. Vėliau dar įvyko kruvinų susirėmimų tarp užsilikusių bolševikų karių, susidėjusių su žydais, ir Skuodo gynėjų. Pats Skuodo miestelis žydų buvo padegtas ir smarkiai nuo gaisro nukentėjo.

Iš Luokės gyvenimo

Luokė. Čia vis dar sučiumpama miškuose besislapstančių raudonųjų „veikėjų", kurie už savo atliktus „darbelius" jokiu būdu negali išvengti negavę atatinkamo atpildo.

Šiauliai— partizanai visą laiką veikia labai sekmingai. Visuomenė jiems dėkinga už sugrąžintą tvarką ir saugumą. Tačiau reikia pastebėti, jog čia kaip į šaulių — partizanų eiles, taip ir kitokio visuomeninio darbo dirbti stojo vienas kitas ir tokių, kuriems rūpi ne kilnus idealizmas pasitarnauti kitiems, mūsų atsistatančiam kraštui, bet asmeninė nauda, pralobimas svetimu, visuomenės turtu. Tokie „veikėjai" toliau savęs nieko nenori matyti, jie tik savo nešvaraus tikslo siekia. Tai labai ir labai negražu, ypač šiuo metu, kada visus sąžininguosius lietuvius yra apėmęs didžiausias dvasios pakilimas, kada save užsimirštama ir tematoma vieną—išlaisvintą Tėvynę. Visuomenė tokiomis kirmvarpomis negali nesipiktinti. Reikia tai ko skubiausiai demaskuoti.

Jei kieno nenorima ar nesugebama dirbti, tai tokiam visuomenės geriausias patarimas: skubiai savo vietą užleisti sugebančiam!

J. V.

Plungės naujienos

Plungė. Pakėlus gyvulių kainas, Plungės krautuvėse atsirado daugiau mėsos, ir prie krautuvių eilių nebėra.

Nuo karo nukentėję labai laukia, kada bus skolinami ar parduodami iš sandėlių žydų daiktai, bet nesulaukia. Sandėliuose yra sukimšta daug drabužių ir patalų, kurių dalis drėgni ir gali greitai sugesti. Reikėtų juos kuriuo nors būdu traukti iš sandėlių ir dalinti padegėliams.

M. St.

Laisvės rytas (Atk. iš 2 psl.)

nieji vyrai nuėjo pasižvalgyti į miestą. Parėję papasakojo laukiantiesiems štai ką:

—Dar iš tolo pamatėm laisvai plėvesuojančias savo vėliavas. Tada iš džiaugsmo plakančiomis širdimis skubėjom į patį miestą. Miestą jau radom išvalytą nuo „šiukšlių". Mūsų partizanai su šautuvais ant pečių ir be šautuvų eina sargybas, palaiko tvarką. Visur ramu.

Ir sužibs akyse ašaros, kada matai, kaip mūsų brangios Tėvynės sūnūs, neatsižvelgdami net į savo gyvybę, eina ginti savo mielą žemelę.

Jau pradėjo veikti įstaigos, Laisvės sodely iškelta mūsų išgelbėtojo didžiojo kaimyno nenugalimoji vėliava; karių plevėsuoja ir mūsų trispalvė. Ant didesnių namų taip pat iškeltos lietuviškos vėliavos, su džiaugsmu pasakojo vyrai.

Mes lipome ant aukštesnių vietų, kad patys savo akimis pamatytume ir pamatę vieni kitiems rodėm, verkėm iš džiaugsmo, bučiavomės, glėdojom Lietuvą Tėvynę.

Toliau kelyje pasirodė vokiečių dviratininkai, vienas kitas tankas, sunkvežimis. Bėgom juos pasveikinti. Dieve mano, koks didelis skirtumas buvo tarp vokiečių ir bolševikų karo pabūklų. Tankai važiavo taip tyliai, vos girdimai, visi gražūs, net blizga. Sunkvežimiai taip'pat lyg ką tik iš fabriko. Kariai puikiai apsirengę, apsiginklavę, su šypsena ir pasitikėjimu važiuoja į žygį, nes jie žino, kad nėra tokios jėgos, kuri juos atlaikytų. Mes pamatėm, koks didelis skirtumas yra tarp rytų ir vakarų. Tiesiog pasakiška atodo, kad be jokio mūšio prieš keli as valandas išginę „didžiąją armiją" mūsų išvaduotojai išvalė nuo parazitų miestą.

Tada ir mes visi grįžome į miestą. Sutikę pažįstamus, sveikinom atgavimu laisvės, kultūros, išsivadavimu nuo kraugeriškų azijatų. Kiekvienas sutiktas lietuvis turėjo prisisegęs po mažą kas pinčlį išsivadavimo ženklo, mūsų trispalvės gabalėlį.

Tie baisūs vieni, bet lyg amžinybė, metai, visai Lietuvai buvo lyg kankinimo naktis, tamsi baisi naktis, nors ir „švietė Stalino saulė".

A—nė

Daugiau vertinkime žemaičių kryžius bei koplytėles

Žemaičiai nuo pat senų laikų yra religingi žmonės. Iki Vytauto Didž. buvo uolūs gamtos garbintojai. Todėl ir minėtam Lietuvos kunigaikščiui nelengva buvo žemaičius apkrikštyti. Bet vėliau, kai žemaičiai pažino tikrąjį Dievą, virto karštais katalikais ir tokiais išliko, nežiūrint sunkių pergyventų laikų.

Žemaitis religinius jausmus puoselėjo ne tik savo sielos gelmėse, bet juos pareiškė ir išviršine forma. Visame krašte statė gražias katalikų bažnyčias, kurias puošė įvairiomis šventųjų statulomis, paveikslais, ornamentais. Bažnyčių statybos, įrengimo ir išpuošimo darbus atliko ne tik architektoriai, dailininkai, bet ir gabesnieji mūsų meisteriai, net kalviai, neišėję jokio specialaus mokslo. Be to, ant kapų, prie kelių, takų ir net pavieniuose kiemuose statė daugybę kryžių ir koplytėlių. Kur tik upelis, ten rasi šv. Jono statulą. Kur žymesnis kelelis ar takas, ten — Nukryžiuotojo, Rūpintojėlio, Dievo Motinos Sopulingos, šv. Jurgio, gyvulių globėjo ir kt. šventųjų statulėlės bei paveikslai. Kur pažangesnis ūkis, ten kieme kryžius — namų palaimos simbolis. Daugiau pasiturį statė didesnes koplytėles ir puošnius kryžius. Kas to nepajėgė, į šimtamečius ąžuolus, pušis bei kitus medžius kėlė mažas koplytėles. Ne be reikalo svetimšaliai, keliaudami per mūsų šalį, vadindavo ją „Šventąja Žemaičių Žeme".

Užėjus žiauriems rusų carų viešpatavimo laikams, buvo draudžiama statyti ne tik bažnyčios, bet ir kryžiai prie kelių. Bet žemaičiai rankų nenuleido. Statė kryžius bei koplytėles slaptai, naktimis. Kai kur (Mažeikiuose) net bažnyčias iš paprastų statomų namų perstatydavo.

O kiek čia žemaičių meisteriai ir dievadirbiai įliedavo ne tik savo dvasinės kūrybos, bet ir visos Žemaičių šalies žmonių pergyventų tikybinių ir šiaip sunkaus gyvenimo jausmų. Ir iš tikrųjų, žemaičių seklyčių sienų šventaisiais papuošimas, prie kelių kryžiai, koplytėlės bei bažnyčios tarsi bylote byloja apie to krašto gyventojų išgyventus laikus.

Bet po didžiojo karo, susikūrus nepriklausomai Lietuvai, maža kas bestatė prie kelių kryžių bei koplytėlių. Senieji kryžiai ir koplytėlės puvo, nyko. Muziejai pradėjo rinkti šventųjų statulėles, paveikslus, bijodami, kad visai neišnyktų. Įvairios vidaus ir tarptautinės meno parodos labai vertino mūsų kryžius, koplytėles su jų šv. statulėlėmis, kaipo didelės meninės vertės tautodailę. Pastaruoju laiku daugiausia buvo statoma įvairioms sukaktuvėms paminėti paminklai.

Užėjo raudonojo bolševizmo laikai. Viskas virto antraip. Kas pirmiau buvo gerbiama, tas dabar turėjo būti niekinama. Kur pradžios mokyklų piešybos programoje buvo įtraukta mokiniams stebėti ant kapų tautiškais ornamentais papuoštus kryžius, ten buvo pakeista stebėti sovietiškus pastatus. Teisingai atitiko mūsų liaudies priežodį: „Bijo, kaip žydas kryžiaus". Dar daugiau. Ant kapų ir kitur buvo daužomi kryžiai, plėšiama kančios (Žem. Kalvarijoje), verčiamos brangios statulos (Plinkšių dv., Sedos val., Alsėdžiuose ir k.), griaunami paminklai ir net daromi paminklų ar kryžių išniekinimai (Ketūnuose, Sedos v., komjaunuoliai paminklo kančios kojas buvo pradėję deginti) Be abejo, tais visais raudonųjų „darbais" žemaičiai labai piktinosi. Už tai žemaičiams komunizmas buvo labai svetimas. Todėl ir bolševikai, negalėdami su žemaičiais susidoroti, kito nieko nebesugalvojo, kaip ištremti. Ir taip buvo numatyta kai kur tremti ištisi kaimai (Ž. Kalvarijos apyl. Sarnelės km.). Bet tie laikai, nors ir atnešė žmonėms daug kančių ir ašarų, griuvo, kaip rūmas ant smilčių pastatytas.

Šiandien išsivadavę iš bolševikų vergovės galime laisviau atsikvėpti, laisviau veikti. Atgaivinkime mūsų bočių geruosius papročius. Tad vėl pradėkime statyti mūsų sodybų kiemuose, prie kelių, takų ir k. kryžius ir koplytėles. Papuoškime juos statulėlėmis, tautiškais ornamentais. Meisteriai galėtų juos daryti pagal senus pavyzdžius. Bet atsirastų ir tokių, kurie galėtų sukombinuoti naujų originalių pavyzdžių, kas galėtų pakelti mūsų tautodailę, stiprintų tautiškumą. Be to, mūsų liaudis Kryžiaus dienomis ir kt. progomis rinktųsi prie naujų kryžių ar koplytėlių melstis ir tuo stiprintų mūsų krašto žmonių religinius jausmus. Tuomet ir toliau išliktų mūsų šalies taip gražus vardas —„Žemaičių šventoji Žemė".

S. Ž-ys

Kunigų permainos Telšių vyskupijoje

Kun. Kiela, Tirkšlių klebonas ir jubiliatas kun. Morkys, Pikelių mansijonaras, pakelti į Telšių kapitulos garbės kanauninkus.

Kun. M. Juodokas, grįžęs iš bolševikų kalėjimo, paskirtas Šilalės klebonu ir Kaltinėnų dekanu.

Mons. A. Šimaitis, Telšių kun. Seminarijos profesorius, — Salantų klebonu ir Skuodo dekanu.

Mons. V. Dikavičius, Tauragės kleb ir dekanas, — Ylakių klebonu.

Kan. J. Gasiūnas, Ylakių kleb., — Viekšnių Klebonu.

Kun. A. Balčiūnas, Salantų admin., — Telšių kun. Seminarijos įvokuratorium.

Kun. V. Radvilas, grįžęs iš bolševikų kalėjimo, — Gaurės vikaru,

kun. A. Paukštys, Pašaltonio kleb., —Kruopių klebonu,

kun. P. Gustaitis, Tauragės vik., — Pašaltonio kleb.

kun. J. Montvydas, Lenkimų kleb., — Kuršėnų klebonu,

kun. A. Jakaitis, Kaltinėnų vik., — Tenenių klebonu,

kun. Ž. Butkevičius, Gintališkės kleb.,— Lenkimų klebonu,

kun. P. Bastakys, Papilės vik., — Gintališkės klebonu,

kun. V. Senkus, Viekšnių vik. — Mosėdžio vikaru,

kun. B. Budvytis, Mosėdžio vik — Kaltinėnų vikaru,

kun. J. Latvis, Kvėdarnos kleb.,— Žarėnų klebonu,

kun. P. Tamašauskas, Žarėnų kleb., — jam pačiam prašant, paskirtas Laukuvos altarista,

kun. K. Šleinius, Raudėnų kleb.,—, Platelių klebonu,

kun. J. Skirmontas, Platelių kleb., — Kvėdarnos klebonu,

kun. K. Klovas, Juozapavo kurat. — Lieplaukės klebonu,

kun. Br. Sonda, Lieplaukės kleb. — Budrių klebonu,

kun. A. Riškus, Budrių kleb., — Raudėnų klebonu,

kun. St. Ilinčius, neopresb., — Tauragės vikaru,

kun. B. Aleksiejūnas, Šaukėnų vik., — Juozapavo kuratu,

kun. K. Viršila, neopresb., —Salantų vikaru,

kun. J. Beinoris, Skaudvilės vikaras, —Tauragės klebonu,

kun. A. Augustis, Adakavo klebonas, — Skaudvilės klebonu,

kun. P. Lygnugaris, Plungės vikaras, — Adakavo klebonu,

kun. J. Lukošius, Žukančių kurat., — Vegerių kleb.,

kun. A. Žukas, Laižuvos vik., — Žukančių kuratu,

Bolševikų nužudyti: Kan. J. Navickas Viekšnių klebonas; kan. V. Dambrauskas, Kuršėnų klebonas, ir kun. B. Vanagas, Kruopių kleb.

Išvežti į SSSR: kun. St. Rimkus Kražių vikaras, ir kun. A. Krencius Vegerių kleb.

Mirė: Kun Vl Naikauskas, šv Juozapo rektorius Sedoje (1940 IX 20); kun A. Syrus, buv. Viksodžio kleb. (1940 IX 26); kun A Juozapavičius N. Varnių kleb. (1940 IX 16); kun. A. Razmus, Vevirženų kleb. (1940 XII 24); prel. Pr. Urbanavičius, Telšių Vysk. generalvikaras (1941 V 27); kun. A. Čegys, Mosėdžio altarista (1941 VI 16) kun. A Racevičius Rietavo alt. (1941 VI 28).

Baisus skurdas Gudijoj

Važinėję po užimtas Gudijos sritis, žmonės pasakoja apie nepaprastą ten gyvenančių žmonių, ypač kolchozninkų skurdą.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 9 | Žemaičių L. Aktyvistų Fronto laikraštis | 1941 m. rugpjūčio 13 d.

PASIDAVĖ TRYS BOLŠEVIKŲ ARMIJOS UKRAINOJE

Paimta daug belaisvių ir didelis karo grobis. Vokiečiai jau pasiekė suomių įlanką Estijoje. Atkirsta didžiulė bolševikų kariuomenė. Nuotat smarkiai bombarduojama Maskva

Ukrainoje buvo apsuptos ir dabar pasidavė bolševikų 6 ir 12 armijos su visais vadais ir dalis 18 armijos.

Visa paimta toje vietoje daugiau, kaip 100.000 belaisvių, o užmuštų bolševikų kasinių buvo daugiau 200 000.

Pabėgėliams, kad į nelaisvę patekto ir 6 bei 12 armijų vadai, kat parodo, kad bolševikų vadai labai blogai orientuojasi ironie.

Paimta didžiulis karo grobis patrankomis, tankais ir kita karo medžiaga.

Į pietų rytus nuo Smolensko prie Roslavlio, taip pat pasidavo mūšių apie 38.000 apsupto bolševikų karių ir paimias didelis karo grobis.

Stiprėte Estijoj vokiečių kontrmostė jau pasiekė Suomių įlankos pakraštį ir tokiu būdu galutinai atkirto apie Talino esančias gausias sovietų jėgas. Bendrapuškų liko tik vienas keliu vienkus būdas — tai vandens kelias.

Kokiu narsumu kovoja vokiečių kariai galima spręsti ir iš šio pavyzdžio. Vienoj vietoj 8. Estijoj bolševikų du pulkai apsupo vieną vokiečių batalijoną. Šis batalijonas be jokios paramos iš šalies pirmą dieną gynė, ir, nors dieną perėjo į puolimą, o trečią dieną sulaužė apsupimo ratą, įsiveržė į Talsvc ir susijungė su savaisiais pulkais.

Visą laiką aktyviai veikia vokiečių karo aviacija. Bombarduojama Juodosios jūros šiaurės dalies sovietų uostai, Odesa jau greit bus paimta.

Labai smarkiai kasdien bombarduojama Maskva.

Ypač smarkus oro puolimas virtum Maskvos buvo įvykdytas rugpjūčio 10 d. Kelias valandas virtum Maskvos skraidė apie 100 vokiečių lėktuvų ir mėtė įvairius bombas, net pačias didžiąsias.

Bombos patalpė į Kremlių bei jo apylinkes.

Įvairiose miesto dalyse kilo toksie gaisrai, kad buvo matomi net už 100 kilometrų nuo Maskvos.

Karo prieš Anglių vykstą nuolatinis bombardavimas įvairių karinių taikinių britų salų. Britų meginimai įsiveržti į Vokietiją ir paskėsti Berlyną paprastai baigiasi visiška nepasisekimu.

Sibire vyksta sukilimas

Kaip DNB patiria, Lenos srityje vyksta sukilimo judėjimas nuo praėjusio sekmadienio duoda pranešimus per vieną slaptą radijo stoteiyą, kuris, kaip spėjama, prasėjo stoteiyje Mongo lijoje. Slaptasis siųstuvas siančiyc kviečiu sandėlius ir atsiųsti į centrali reikalaujamus jaodousius sąrašus. Radijo pranešėjas toliau įsakė sustabdyti javų kenėjų išdirbimą, kadangi tuo būdu kenkiama savo maisto reikalams. Slaptasis siųstuvas transliuoja kiekvieną vakarą nuo 24,40 iki 22 valandos.

Socialinio teisingumo keliu

Bolševikinis režimas, 1940 m. birželio smurtu įgyvendintas Lietuvoje, iki toi negirdėlomis priemonėmis ėmėsi „tvarkyti" mūsų krašto reikalus. Socialinis aprūpinimas ir tariamai beklasinės visuomenės sudarymas, atrodo, yra pirmieji komunistinio darbo programos punktai. Neskaitlingi mūsų krašto pramonės darbininkai ir dėl žaliavos stokos karo metu atsirado gausiais bedarbiais bene daugiausiai dėjo viltį šios programos įgyvendinimui. Tai suprantama, nes visa komunistinė sistema atrodė remiasi dirbančiųjų masėmis. Išpūsta bolševikiškoji propadanga, jau primonės dienomis pradėjusi maišinti mūsų darbo visuomeng, garantavo visiems darbą ir teisingą atlyginimą už jį, socialinį draudimą, aprūpinimą senatvėje ar nedarbo atveju ir t. t. ir t. t. Šie šaklai mirgėte mirgėjo raudonosee plakatuose, agitatoriai ardėse darbo jėgos. Ir ką? Žodžiu, buvo pakvipę rojum žemėje. Tačiau palvelkime, ką iš šitų skambiųjų pažadų bolševikai ištesėjo per šitiek savo seimininkavimo mūsų krašte metus.

Reikia pripažinti, viena įgyvendinti jiems pasiseko, tai — visiškas dirbančiųjų „suproletarinimas" sovietiškų kolchoninkų pavyzdžiu. Nedarbo klausimas kaip buvo taip ir liko neišspręstas. Tarp bedarbio ir dirbančiojo tebuvo likęs tik tas skirtumas, kad pirmasis niekto neišdirbdamas sunkiai mito ir nepajėgė pilnaviis sau apdaro, o kitas ir stachanovistai dirbdamas veik visiems pot sąlygoms atsidūrė. Padvigubintos darbo normos, menkučiai atlyginimai, pabrangimas bitino reikalingumo produktų ir jų trūkumas dirbantiesiems privedė prie visiško nusmukimo. Ar tai kur girdėti, kad darbininkas už savo uždarbį sądžiai negalėtų pigiai pusės pusmaišių, o norėdamas įsigyti imuniškų tiibų eilutę turėjai dirbti apie metus laiko. O kur praygvenimas maisvas, butas, kuras ir t. p.?

Iš visuotinio draudimo ir kitokio aprūpinimo yra tiktai tik kartūs prisiminimai. Nevertalingi formuliuoti ir praktiškai įgyvendinti socialinį draudimą buvo padaryc dirbantiesiems visiškai neprieinamą. Kol apskaičiuosi ligos ar nelaimingo atsitikimo atveju išsimpindavo vaistų (Nukelta į 2-rą psl.)

Žemaičių kankiniai

Vieźmoniško bolševikų teroro Telšiuose vaizdai

Kaip jau esame tai šę, paskraudami iš Telšių bolševikai žiaurumais būdu nukankino Telšių k. ligšine laikytus politkalinius. Tuo būdu nužudyta 76 žmonės, vietos inteligentai, m. ūkininkai ir tkininkai.

Čia matome nekaltuosius kankinius, iškastus Raiinių miške prie Telšių. Šie vaizdai — tai tiktiesiog įrodymas nežmoniško bolševikų įsiūmio ir žmūgnos kad nuodugniai studijuoja.

Kas ištikrųjų nori valdyti pasaulį?

—tai anglai ir žydai

„Pasaulio viešpatavimas ir tie kurie jo siekia", — tokią temą, kaip DNB praneša, „Voelkischer Beobachter" svarsto savo įžanginiame straipsnyje. Laikraščio žodžiais, Rooseveltas, subyrėjus visoms jo ligšiolinėms pastangoms įtikinti Amerikos tautas dėl tariamai joms gresiančio vokiečių pavojaus,

dabar daro savo paskutinį propagandos bandymą, siekdamas išprovokuoti karą.

Tuo tikslu ištisomis savaitėmis jis visokiais balsais stengiasi įtikinti Šiaurės Amerikos gyventojus, kad Hitleris norįs užimti abidvi Amerikas, kadangi jis siekiąs „pasaulio viešpatavimo". Įrodymui, tęsia laikraštis, pateikiami tokie argumentai, kad Vokiečiai šiame kare beveik visą Europą paėmę į Berlyno globą ir kad vokiečių kareiviai pasirodę ne vien Afrikos teritorijoje, bet jau ir prie Azijos vartų, ir t. t. Iš to, taip pat iš to fakto, kad dvi tiek skirtingos sistemos, kaip fašistinė ir demokratinė, negalinčios drauge sugyventi, daroma toliau išvada, kad „nacizmas", norėdamas pats išlikti, turįs sunaikinti „paskutiniuosius demokratijos ramsčius". Toks šūkis yra visiškai neblogas anglų ir amerikiečių naminio vartojimo tikslams, pastebi laikraštis, kadangi niekas Amerikos tautai nėra gerai paaiškinęs, kad vokiečių karo žygiai yra ne kas kitas, kaip šachmatų ėjimai

prieš šimtakojį imperializmo polipą, kurio sunaikinimas yra ir pasilieka paskutiniojo vokiečių karo tikslas.

Toliau, vargiai bet kuris amerikietis turi supratimą apie tai, kad vokietis savo dviejų tūkstančių metų istorijoje yra pasidaręs grynas Europos vidaus gyventojas ir tokiu būdu kontinentinis žmogus, kuris apie pasaulio viešpatavimą vargiai turi bet kokį supratimą, jau nekalbant apie kokias nors svajones ta prasme. Vis dėlto toks Amerikos propagandos nesąmoningumas lengvai yra įrodomas. Kaip argumentą prieš pasakas apie vokiečių pasaulio viešpatavimą, laikraštis nurodo Fiurerio „Mein Kampf", kurios kiekviena eilutė įrodo, kad jos autorius yra

toks politinis galvotojas, kurio visiškai nežavi svetimų pasaulio dalių ir vandenynų užkariavimas.

Pasaulio viešpatavimo apetitai, rašo laikraštis toliau, bendrai tegali kilti tik tokiose tautose ir žmonėse, kurie gyvena prie jūrų ir iš jūrų ir dėl to ir vandenynuose yra įsirengę, arba yra nežaboti parazitai, kurie gyvena iš svetimų tautų ir žmonių išnaudojimo.

Dėl to pasaulio viešpatavimo mintis visai nuosekliai buvo tik dviejų tautų vystoma ir iki tam tikro laipsnio įvykdyta, būtent — britų tautos ir žydų

Kad prie jų naujausiu laiku prisišliejo ir Jungtinių Valstybių viešpataujančioji kasta, tai tik papildo vaizdą, kadangi

toji kasta yra grynai žydiškos orientacijos ir su žydais susigiminiavusi.

Tad nenuostabu, kad kaip tik iš anglų — žydų aplinkos galėtų kilti tokia absurdiška propagandos mintis Adolfui Hitleriui, kuris visomis savo esybės šaknimis yra įaugęs į savo tautos žemę ir į Vidurinės Europos erdvę, primesti siekimą užviešpatauti pasaulį.

JAV prezidentas-- spekuliantas

Berlyno spaudoje iškeliama aikštėn Roosevelto veikla 1922 m., kai dabartinis Jungtinių Valstybių prezidentas vadovavo bizniui, kuriuo pasipelnydavo iš anuometinio vokiečių markės smukimo. „Berliner Lockalanzeiger" rašo: „Rooseveltas norėjo Rothschildų pavyzdžiu kiek galint apiplėšti savo naudai Vokietiją, užtikrinti sau įtaką į vokiečių nuosavybę ir, pasinaudojus Vokietijos nelaime, iškilti. Tai yra tas vyras, kuris šiandien yra Šiaurės Amerikos tautos priešakyje ir savo padėtį išnaudoja politikai, kurios metodai yra išaugę anų metų veiklos dirvoje".

Laikraštis „Berliner Börsenzeitung" pastebi: „Mes galime dabartinio Jungtinių Valstybių prezidento portretą praturtinti nauju, ypač vertingu bruožu. Šiandien iškelti faktai rodo pasaulį, kuriame Roosevelto šeima ir jos šalininkai norėtų gyventi ir viešpatauti. Tai yra „pasaulis, kuris yra griežtai priešingas vokiečių teisingumo, darbo ir darbštumo pažiūrai, ir todėl nenuostabu, kad ponas ir ponia Rooseveltai apie šį pasaulį nieko nenori girdėti".

Laikraštis „Deutsche Allgemeine Zeitung" pareiškia: „Dabar darosi aišku, kodėl šis vyras yra taip stipriai susidomėjęs nuvesti pasaulį į chaosą. Jis gali gyventi tiktai tokiame pasaulyje, kuris kupinas apgaulės ir finansinių nusikaltimų. Kiek daug galimumų būtų Rooseveltui, jo žmonai ir jo sūnums, jeigu iš tikrųjų prasidėtų pasaulinė krizė, kurią rūpinasi sukurti Rooseveltas. Tada Roosevelto šeima iš tautų vargo galėtų uždirbti dar didesnes sumas, negu uždirbo 1922 m.".

Socialinio teisingumo keliu

(Atkelta iš 1 pusl.)

pagelbos teisę, ši pagelba dažnai jau būdavo nebereikalinga, nes ligonis arba jau būdavo miręs arba savaime pasveikęs.

Panašiai buvo „išspręsti" kiti mūsų ekonominiai socialinio būvio klausimai. Ši netolimos praeities pamoka, reikia manyti, akivaizdžiai parodė dirbantiesiems komunistiškojo gerbūvio burbulą.

Nusikračius raudonosios vergijos ir besiruošiant naujam laisvam gyvenimui Lietuvoje, pirmiausia turi būti susirūpinta darbininkų teisių atstatymu ir darbo visiems parūpinimo reikalu.

Lietuva — darbo žmonių šalis. Mūsuose negali būti žmonių, kurie iš kitų darbo gyventų. Čia turėsime dirbti visi: ir ūkininkas su savo samdiniais, ir prekybininkas, ir amatininkas su savo gizeliais, pagaliau ir pramonininkas, besistengdamas atstatyti suniokotą mūsų pramonę. Tik teisingas atlyginimas už darbą tegali būti akstinu, darančiu darbą mielu, keliančiu darbo našumą bei ugdančiu jo kūrybingumą. Apie nedarbą mūsų krašte ateityje negalės būti nė kalbos. Krašto atstatymas pareikalaus tiek darbo rankų, jog teks rimtai susirūpinti jų su[illegible]dimu.

Socialinis teisingumas, pabrėžtas laisvosios Lietuvos atstatymo aktuose, be abejo, turės būti kertiniu akmeniu, remiančiu naujai kuriamos nacionalsocialistinės Lietuvos rūmą. Vylingai komunistų iki šiol suvedžiotos darbo žmonių masės visa širdimi ir visomis jėgomis prisidės prie šių naujų rūmų statybos, nes visi gerai suprantame, jog tik darbu ir nuoširdžiai dirbami visose srityse mes galėsime sulaukti gerbūvio naujojoj Lietuvoj.

Bus apmokėti katalikų bažnyčioms per bombardavimus padaryti nuostoliai

DNB žiniomis, kompetetingos vokiečių įstaigos katalikų vyskupams pranešė, kad bus padengti visi nuostoliai, kurie padaryti bažnyčioms arba bažnyčių pastatams, anglų lėktuvams bombarduojant. Iki šiol atstatymo nuostoliams padengti finansinę pagalbą daugiausia teikdavo miestas ir parapijos. Nepilnais duomenimis, nuostoliai tiktai aukštos meniškos vertės bažnyčių langams, taip pat meno ir kulto dalykams siekia maždaug 200.000 Reicho markių. Nuostolių, kurie padaryti pastatams, apskaičiavimas dar nebaigtas.

Amerikiečiai bus apkrauti balsiais mokesčiais

DNB žiniomis Associated Press praneša iš Vašingtono, kad atstovų rūmai 36 balsais prieš 30 priėmė naują mokesčių įstatymą, kuris ateinančiais biudžeto metais turi duoti 3,2 milijardo dolerių. Tuo būdu mokesčiai vidutiniam gyventojui bus maždaug patrigubinti. Associated Press žodžiais, tai yra didžiausieji mokesčiai, kurie kada nors yra buvę Jungtinėse Valstybėse.

ŠVARA IR TVARKA -- kultūringumo požymis

Švara ir kultūra yra du tampriai susiję dalykai: kur yra kultūra, ten yra švara. Ir priešingai — visokį nekultūringumą lydi nešvara. Pažiūrėk į žmogų, jei jis švarus, tai pamatysi, kad jis ir kultūringas, o jei koks apsileidėlis, tai ir kultūros pas jį nerasi. Kai kas apie krašto kultūrą sprendžia iš statistikos — kiek kraštas suvartoja muilo. Juo daugiau kraštas suvartoja muilo, juo jis švaresnis, vadinasi, ir kultūringesnis.

Mūsų miestai ir miesteliai netaip seniai, atvirai sakant, buvo didžiausio nešvarumo židiniai, nes jų centruose gyveno nešvarūs parazitai žydai. Miestai ir miesteliai dvokė, nes žydų gyvenami namai ir naudojami trobesiai buvo be galo nešvarūs ir teršė orą. Parazitai, sakysim utėlės, švaros nemėgsta, Jos veisiasi ten, kur nešvara. Žydai taip pat švaros nemėgo, gyveno mėšlyne ir teršė orą.

Dabar žydų nebėra. Miestų centrai švarūs, lietus jų atmatas nuplovė, oras darosi tyras, nebedvokia. Pradedam naują gyvenimą, be žydų, be jų patarnavimų, tarpininkavimų. Dėl to gyvenimas visose savo smulkmenose turi būti atitinkąs lietuvį, jo būdą, jo kultūrą. Iš pat pirmo žingsnio turim naujai persitvarkyti, gražiai pasistatyti ir susidaryti sau gerą kultūringų vardą.

Antra, mes gyvename artimuose santykiuose su kultūringu Vakarų kaimynu, turim iš jo viso ko mokytis ir visomis jėgomis stengtis siekti to lygio, kokio yra pasiekęs jis. Dėl to pirmoj eilėj turi rūpėti švara, tvarka, tiesumas, teisingumas.

Miestai ir miesteliai turi būti švarūs. Jokių atsikalbinėjimų jų nešvarumui pateisinti negali būti. Gatvės turi būti nušluotos, kiemai išvalyti, sutvarkyti, visoki nereikalingi daiktai pašalinti, sudėti savo vietoj. Gyvenami butai turi būti išvalyti, ypač kur pirma gyveno žydai, kad įėjus galima būtų jaustis, kad čia gyvena kultūringos tautos žmogus. Taip pat turi būti sutvarkyti prieangiai, kiemeliai, tvoros, kad negadintų bendros išvaizdos.

Ypač kreiptina dėmesys į viešus sodus, gatvių užsodinimą, viešų aikščių papuošimą, iki šiol mes negalėjome papuošti jokios viešos miesto aikštės, nes nekultūringo gaivalo rankos nulaužydavo medelius, nuraškydavo gėles, ištrypdavo veją. Šiandien tokiems darbams turi būti padarytas galas. Visi turi saugoti gatvių ir pakelių medelius, viešus gėlynus ir aikšteles. Gatvės ar pakelio medelio sunaikinimas yra tikrai sunkus ir biaurus nusikaltimas ir parodo žmogaus, kuris tokį darbą drįso padaryti, didelį nekultūringumą ir tamsumą.

Mūsų naujose parduotuvėse švara, tvarka ir atitinkamas puošnumas turi būti statomi pirmoj vietoj. Ypač tai reikalinga maisto produktų parduotuvėse. Priežiūros organai į švaros dalykus turėtų žiūrėti labai rimtai ir nešvarias parduotuves be pasigailėjimo uždarinėti. Prekė turi būti švari, kad kultūringam pirkėjui ji būtų maloni paimti į rankas, neštis į namus ir pasidėti ant savo stalo. Pakanka nešvarumų! Pakanka nešvarių baidyklių prie parduotuvių stalų! Prisiminkim, kaip nepaprastai šlykščiai „puošdavo" Maisto parduotuves nešvarūs ir bjaurūs pardavėjai žydai, nekirptais plaukais, baisiom barzdom apaugę, biauriom kepurėm apsimaustę ir nešvariausiais chalatais apsivalkstę... Prekės turi būti netik ekstra švarios, švariai laikomos, bet ir skoningai išdėstytos ir tvarkiningai pirkėjui įteikiamos.

Ypač griežtai turi būti kovojama su muselėm ir su jų veisimosi židiniais. Karo metu musėms naikinti priemonių nėra, dėl to jas reikia naikinti naminiu būdu. Muselės labai pavojingas daiktas. Veisiasi šiukšlynuose, mėšlynuose, srutynuose. Nešioja mikrobus, gali apkrėsti žmones įvairiom ligom. Karo metu jos ypač pavojingos, nes daug lavonų pūva nepakastų. Muselė nuo puvančio lavono ligos mikrobus gali atnešti ir padėti ant valgio, ir žmogus gali apsikrėsti. Todėl reikia paskelbti musėms griežčiausią kovą, sunaikinti jų veisimosi židinius. Ypač jos nepageidaujamos maisto parduotuvėse ir valgyklose.

Be to turi pasibaigti visur ir visoks sukčiavimas. Iki šiol sukčiauti mus mokė žydai. Mes turim jų pamokas palikti jiems patiems. Mes turim visur ir visada būti tiesūs ir teisingi. Įstaigoj sąžiningai eiti pavestas pareigas, parduotuvėj ypač turim būti teisingi iki smulkmenų, taip pat turguj ir šiaip gyvenime. Svetimo nenorėk, savo neprarask. Jokio apgaudinėjimo, išnaudojimo. Visur turi būti teisingas atvirumas. Pradedam gyventi naują gyvenimą, tas gyvenimas turi būti švarus, teisingas ir gražus. Tokį jį mes turim padaryti patys, be prievartos.

Taigi skelbiame švaros savaitę. Pradėkim nuo savo kiemo, buto ir baikim netik savo kūno apvalymu, bet ir dvasios apvalymu.

MEIN KAMPF mintys — Adolfas Hitleris

Asmenybė tautinėje pasaulėžiūroje

Jei šių dienų materialinei kultūrai pradžią davė atskiri asmens, kaip išradėjai, savitarpiškai pasipildydami ir vienas kitą pratęsdami, tai lygiai atskiri asmens ir išpildė bei įvykdė išradėjų sugalvotus bei atskleistus dalykus. Visi gamybiniai vyksmai savo kilme vėl lygiomis statytini su išradimais ir tuo pačiu asmens priklausomi. Taip pat ir grynai teorinės minties darbas, atskirai visiškai neišmatuojamas, tačiau visų tolesnių materialinių išradimų sąlyga vėl pasirodo išskirtinai atskiro asmens kūryba. Ne masė išranda ir ne dauguma organizuoja ar mąsto, bet visada visur tik atskiras žmogaus asmuo.

Žmogiškoji bendruomenė tik tada pasirodo gerai organizuota, kai ji šioms kūrybinėms jėgoms palankiausiu būdu palengvina darbą ir jas naudingai panaudoja visumai. Pačiame išradime, ar jis būtų materialinės srities ar minčių pasaulio, vertingiausias pats išradėjas, kaip asmuo. Todėl jį naudingai panaudoti visumai ir yra pirmas ir aukščiausias tautinės bendruomenės organizacijos uždavinys. Taip, pati organizacija turi būti tik šio principo vykdymas. Tuo pačiu ji taip pat išvaduojama nuo mechanizmo prakeikimo ir tampa gyva. Ji pati savyje turi būti įkūnijimas, siekimo galvas pastatyti aukščiau masės ir drauge ją palenkti pirmosioms.

Organizacija tad ne tik neprivalo trukdyti galvoms iš masės iškilti, bet, priešingai, ji turi šį iškilimą jos esmę atitinkančiu būdu aukščiausiame laipsnyje įgilinti ir lengvinti. Ji turi išeiti iš principo, kad žmonijos palaima niekada nebuvo masė, o tik jos kūrybingosios galvos, kurios todėl iš tikrųjų ir imtinos kaip žmonijos geradariai. Joms patikrinti lemiamą įtaką ir palengvinti jų veikimą yra pačios visumos interesas. Žinia, šio intereso nepatenkina ir jam netarnauja nepajėgios galvoti arba veikti masės viešpatija.

Šių galvų suradimu, kaip jau sakyta, visų pirma rūpinasi pati kieta gyvenimo kova. Daugelis palūžta ir žūva, tuo įrodydami nėsą paskirti ir tik nedaugelis pagaliau pasirodo esą išrinkti. Mąstymo, meninės kūrybos ir net ūkio srityse ir šiandien vyksta šis atrankos procesas. Ši mintis valdo ir valstybės valdžią ir lygiai organizuotą kariuomenę, įkūnytą tautos jėgą. Visur vyrauja asmenybės mintis. Tik politinis gyvenimas šiandien nuo šio natūraliausio principo nusisuko. Kai visa žmogiškoji kultūra yra kūrybinės asmens veiklos vaisius, tai visame, visų pirma ankščiausioje tautinės bendruomenės vadovybėje, persveriamai iškyla daugumos vertės principas ir iš ten pradeda nuodyti visą gyvenimą, tai reiškia — jį naikinti. Ir destruktyvioji žydijos veikla kitų tautų kūnuose priskirtina šiam amžinajam bandymui kitų tautose parausti asmens reikšmę, ir jos vietoje pastatyti masę. Tuo betgi arinės žmonijos jungiamojo principo vietą užima destruktyvinis žydijos principas. Tuo jis tampa tautų ir rasių „dekompozicijos fermentu" ir platesne prasme, žmogiškosios kultūros naikintoju. Marksizmas betgi yra į gryną kultūrą perkeltas žydo bandymas visose žmogiškojo gyvenimo srityse panaikinti lemiamą asmenybės reikšmę ją pakeisti masės skaičiumi. Politiškai jai atitinka parlamentinė valdymo forma, kurią mes matome taip pragaištingai veikiant, pradedant mažiausia bendruomenės ląstele ir baigiant aukščiausia visos valstybės vadovybės ūkiškai — pro fesinių sąjungų judėjimo sistema, tarnaujančia ne tikriesiems dirbančiųjų interesams, bet tik griaunamosioms tarptautinio žydo užmačioms.

Tautinę pasaulėžiūrą nuo marksistinės principiškai turi skirti tai, kad pripažįsta ji ne tik rasės vertę, bet ir asmens reikšmę ir drauge padaro viso jos statinio pagrindu. Tai judinamieji tautinės pasaulėžiūros veiksniai.

Užsienio žinios

Sunaikinti Tartu kultūros paminklai ir universiteto biblioteka.

Sename Estijos mieste Tartu buvo daug įvairių kultūros paminklų ir visame pasauly garsi universiteto biblioteka. Bolševikai atsitraukdami daug kultūros paminklų sugriovė, o biblioteką smarkiai apiplėšė.

Anglai pažadėjo bolševikams Bosforo Dardanelų sąsiaurius ir hegemoniją Europoj

Anglų užsienių reikalų ministeris Idenas ir anglų spauda paskutiniu laiku reiškia mintį, kad po karo bolševikų įtakai turės būti pavesta visa Europa. Bosforo ir Dardanelių sąsiauriai turės pereiti bolševikų nuosavybėn

Vokiečių spauda, atsiliepdama į tuos keistus svaičiojimus, pareiškia, kad tai anglam įprasti tušti plepalai, kurie niekad nebus įgyvendinti jau vien ir dėl to, kad po karo nebebus jokios Sovietų Sąjungos.

Tragiškai žuvo Musolinio sūnus

Italijos Dučės sūnus Bruno Musolini tragiškai žuvo ir iškilmingai palaidotas Romoj.

Jis buvo aviacijos kapitonas, gimęs 1918 m.

Japonų laivai neplauks į Ameriką

Paaštrėjus santykiams tarp Jungt. Amerikos Valst. ir Japonijos, vyriausybė nusprendė laivų į Amerikos uostus nebesiųsti.

Japonija palaikys glaudžius ryšius

Naujasis Japonijos užsienių reikalų ministeris adm. Tojoda pareiškė kad Japonija glaudžiai bendradarbiaus su Vokietija ir Italija ir nuoširdžiai laikysis esančius tarp tų valstybių susitarimų

Mirė R. Togore

Šiomis dienomis mirė garsus Indų rašytojas Rabindranat Tagore.

Bolševikai sako, kad Stalino linijos nebuvo

Bolševikų vadai dabar sugalvojo skelbti, kad jokios Stalino linijos nebuvo, nors visam pasauliui toji linija senai buvo žinoma, o vokiečių karys ją savo ginklu ir narsia jėga sugrovė.

Rusų kariai bėga pas vokiečius

DNB žiniomis, vienas vokiečių šarvuočių dalinys sovietų pozicijose rado slaptą bolševikų įsakymą, kuriame įdomiai rašoma apie sovietų kariuomenės dalinių nuotaiką pietiniame fronto ruože. Tame įsakyme, kuris rašomas pietų fronto III-jo sovietų skyriaus štabo viršininkui, sakoma: „Daug kartų buvo pastebėta, kad sovietų kariai kurs to savo draugus perbėgti į priešo pusę. Remdamiesi Ukrainos civilinių gyventojų pasakojimais, jie pareiškė, kad vokiečių kariai nesiima jokių represalijų prieš savo karo belaisvius, su kuriais jie gerai elgiasi ir kuriuos jie globoja. Prieš šiuos provokatorius reikia imtis ko griežčiausių priemonių. Kas tokias kalbas skleidžia, turi būti tučtuojau sušaudytas".

Naikinkime komunistų palikimą

Komunistai ir žydai mūsų kraštą valdė tik metus laiko, bet daugelį silpnesnės valios žmonių išmokė veidmainiauti, kitiems dėl menkniekio mirties bausme grąsyti, žiauriai nemandagiai elgtis su piliečiais. Aišku, papratimas naikintinas visu spartumu. Bet galia, kad kai kurių pareigūnų šis aziatiškas palikimas toleruojamas. Štai Plungėje neseniai buvo šventė, kurioje dalyvavo tūkstančiai žmonių. Dalyviai išsirikiavę ėjo aikšte pro vartus. Šalia išsirikiavusių piliečių pro vartus norėjo įeiti ir nerikiuoti. Keli tvarkdariai neleido mandagiai paprašydami palaukti kol rikiuotieji sueis. Bet prie vartų atsirado vienas policininkas, kuris piliečius vadino seniais ir bobomis, grasino nuovada, o vieną apysenį žmogų jaukė net nuvesti į šaltąją ir palaikyti iki pavakario, nes šis esąs jam nuo pat ryto įkyrėjęs. Nuostabu, kuo pilietis tvarkdariui galėjo įkyrėti, Dėl tokio elgesio minioje kyla nepasitenkinimas, murmėjimas, ir tokie policininkai netenka reikiamo autoriteto ir kartu, apskritai, žemina policijos vardą.

Dar dėl skundų. Jų pilna visur. Dažniausiai skundžiami pareigūnai ar šiaip piliečiai be reikalo, dėl menkniekio susijaudinus. Pav., Plungėje butai leidžiama pasirinkti tokia tvarka: pirmiausia fabriko darbininkams, o paskui komendantūros ir policijos tarnautojams, o pagaliau geležinkeliečiams ir kitiems tarnautojams. Bet štai ateina pilietis ir prašo buto, nors nedirba fabrike ir niekur netarnauja. Jam buto komisija neduoda. „Nuskriaustasis" nubėga į vokiečių komendantūrą, įskundžia buto komisijos pareigūnus kyšius imant, neteisingai butus skirstant ir t. t. ir gauna raštelį, duodantį teisę užimti butą. Sugrįžęs į butų komisiją, plūstasi, graso sušaudymu, pravardžiuojasi. Vokiečių komendantas, nežinodamas turįs reikalo su „nuskriaustuoju", pasielgė žmoniškai, o kiti veidmainiai ir karštakošiai, dėl kiekvieno menkniekio pasikarščiavę, bėga pas komendantą ir vaidina komedijas. Laikas būtų padaryti tokioms komedijoms" galą ir atprasti be reikalo skųsti ir tuo labiau grasyti. Komunistų santvarkoje viskas paremta grasymu ir plūdimu. Mums šis klaidų taisymo ir nepasitenkinimo reiškimo metodas svetimas, nereikalingas ir žalingas. Jis turi būti visur naikinamas be pasigailėjimo. Šalin žydiško komunizmo palikimus!

M. Stonys.

Rusams trūksta municijos

Vokiečių kariuomenė Rytų fronte paėmė į nelaisvę vienos bolševikų armijos korpo vadą. Sovietų generolas patvirtino, kad bolševikai pastarosiomis dienomis turėjo nepaprastai sunkius žmonių ir medžiagų nuostolius. Bolševikų pulkai šiuo metu susideda daugiausia iš 250 — 300 vyrų. Daugelis korpų nebeturi šarvuočių. Yra sovietų korpų, kuriuos sudaro tiktai viena divizija. Kelios bolševikų armijos po nepaprasto kruvinų pastarųjų dienų nuostolių teturi po vieną arba po dvi divizijas. Maskvoje buvo mėginta divizijas papildyti naujais sustiprinimais. Bolševikų apginklavimas ir apranga buvo sunaikinta sandėliuose vokiečių oro pajėgų. Municijos ir benzino trūkumas yra katastrofiškas. Griežtomis priemonėmis buvo mėginta nors iš dalies šį trūkumą pašalinti, tačiau vokiečių oro pajėgos sunaikino svarbiausius tiekimo kelius ir sandėlius. Kariuomenės aprūpinimas maisto produktais esąs visiškai blogas. Transporto sunkumai blogėja vis daugiau ir daugiau. Taip pat papildymas žmonių yra visiškai nutrauktas. Apie taisyklingą papildymą, baigia generolas savo pareiškimą, nėra ko kalbėti, kadangi trūksta ne tiktai žmonių, bet ir uniformų ginklų ir kitų karinių reikmenų. Bolševikų junginių karinis pajėgumas yra visiškai žlugęs.

Būkime atsargūs su laukuose išmėtyta municija

Visoje Lietuvoje, ypač tose vietose, kur vyko kautynės, liko primėtyta šovinių, granatų, nesprogusių artilerijos sviedinių ir kitokios municijos. Daugiausia nuo šių „nenugalimosios" armijos palaikų nukenčia vaikai, kurie, suradę laukuose nesprogusius šovinius, granatas ir kitokius daiktus, juos krapštinėja ir dėl to atsiduria ligoninėje ar net vietoje sudraskomi. Lietuvos ligoninėse guli gana daug tokio neatsargaus elgesio su nežinomais kariniais daiktais aukų.

Dėl to tėvai dar kartą įspėjami sudrausti savo vaikus. Taip pat įspėjami ir suaugusieji, dirbą lauko darbus.

Kai kuriose vietose, kur vyko mūšiai, laukuose yra nesprogusių sviedinių. Nelaimėms išvengti laukuose reikia dirbti atsargiai, ypač kertant javus.

Antai, rugpiūčio 5 d. rytą Kasperiškių km., bekertant rugius, įvyko skaudi nelaimė: vienas piovėjas dalgiu užkabino rugiuose gulėjusią nesprogusią granatą, kuri, sprogdama, sužeidė 5 žmones. Trys asmenys sunkiai sužeisti (Eibavičienė Anelė, Janonis Geruardas ir Januliene Pranė) ir atgabenti į ligoninę operuoti. Du lengviau sužeistuosius gydo vietos gydytojas.

Kanklių Choras Rietave

Š. m. rugpiūčio m. 10 d. Telšių Kanklių choras padarė išvyką į Rietavą.

Pirm pietų sunkvežimis, pilnutelis choristų, skambant dainoms leidos Rietavo pusėn. Puikiai traukianti mašina lyg jūros bangomis nešė mus Žemaitijos laukais. Netoli Tverų pradėjo lyti. Bet ką tas reiškia jaunimui, jų penki randa prieglobsčio po vienu apsiaustu. Tverųose choras pąįvairina ten vykusias pamaldas, po to kelionė tęsėsi toliau jau po bendru skiečiu - brezentu. Vos spėjame sudainuoti keletą dainų kaip atsidūrėme Rietave. Lietus vis dar nesiliovė, bet netrukus oras pasitaisė.

Po to tarp tūkstantinės minios, vokalinės ir instrumentalinės muzikos lydimi, ėjome į kapus. Pakeliui buvo padėtas vainikas ant žuvusių vokiečių karžygių kapo, kitus padėjo ant partizanų kapų. Sugrįžus į didingą Oginskių parką, programa buvo tęsiama toliau. Po kalbų telšiškių choras savo dainomis užbaigė šventę.

Choristas

Žemaičiai,
saugokime kultūros paminklus!

Vargu kada šventoji žemaičių žemė yra iškentėjusi tiek skausmo, mačiusi tiek savo nekaltų sūnų ir dukterų kraujo ir ašarų, patyrusi tiek paniekos ir priegraudos, kaip paskutiniais komunistų, bolševikų, čekistų ir žydų valdymo metais. Per tą palyginti trumpą laiką bolševikai, žydų, čekistų ir vietos išgamų remiami, suspėjo mūsų kraštą ne tik ūkiškai sugriauti, apiplėšti, žiauriausiu būdu nukankinti tūkstančius doriausių mūsų žmonių, bet tų laukinių budelių rankos jau buvo pasikėsinusios nuslopinti visą mūsų kultūrą, išnaikinti mūsų krašto tradicijas ir papročius, pelenais paversti mūsų tautinės kultūros paminklus.

Jūs patys buvote liūdininkai, kaip bolševikų ir komunistų tarnai buvo pradėję naikinti bažnyčias, paversdami jas grūdų sandėliais ir komjaunuolių būstinėmis, daužyti pakelėse kryžius ir koplytėles, niekinti senovės kultūros vietas ir kapinynus ir valyti iš gyvenimo viską, kas primena mūsų krašto praeitį, kultūrą, tradicijas ir papročius. Po vienų kitų metų gausi praeities paminklais mūsų žemė būtų virtusi svetimų atėjūnų apgyventa klaikia dykuma, be jokio senovės ir praeities kultūros paminklų pėdsako.

Apvaizda taip lėmė, kad bolševikams nepavyko savo niekšiško naikinimo darbo privesti ligi galo. Šaunioji vokiečių kariuomenė tas Azijos gaujas išvarė iš mūsų tėvynės, tuo vėl sudarydama sąlygas mūsų sugriautam kraštui ūkiškai ir kultūriškai atstatyti. Dabar mes vėl galime rūpintis ne tik duona ir darbu, bet ir savo šalies kultūros ugdymu.

Žemaičiai, jūs esate dideli savo praeities, tradicijų ir papročių, o tuo patimi ir savo kultūros gerbėjai ir saugotojai. Nuo jūsų daug priklauso savo krašto kultūros ir praeities paminklų išsaugojimas. Tat **Kultūros Paminklų Apsaugos Įstaiga** prie Vytauto Didžiojo Kultūros Muziejaus Kaune kviečia visas Žemaičių krašto įstaigas ir atskirus asmenis į talką mūsų krašto kultūros paminklų apsaugos ir globos darbui. Jūs daug pasitarnausite savo krašto praeičiai ir kultūrai, įvygdydami šiuos įstaigos nurodymus:

1. atiduoti artimiesiems muziejams be savininkų likusius senus paveikslus, fotografijas, graviūras, stilinius baldus, farforo, stiklo, metalo meninius dirbinius, senus dokumentus, kultūros buties, archeologinius ir etnografinius daiktus;

2. globodami senovės kultūros vietas, kaip pilis, piliakalnius, kapinynus ir kitas senvietes; saugodami senoviškus pastatus, koplytėles, kryžius, varpines ir kitas kulto vietas ir daiktus; tinkamai tvarkydami ir prižiūrėdami kapines ir atskirus senovės kapus;

3. neardami ir neardydami tokių dirvų ir vietų, kurios yra įtrauktos į archeologinių vietų registrą valstybinės archeologijos komisijos; be kompetentingų įstaigų leidimo niekur nedarydami jokių kasinėjimų ir tirinėjimų žemėje; apie naujai surastas senvietes pranešdami artimiausiems muziejams.

4. visais kultūros, meno ir senovės paminklų klausimais informuodami Kultūros Paminklų Apsaugos Įstaigą.

Atsiminkime, kad visi nekilnojamieji ir kilnojamieji kultūros, meno senovės paminklai yra valstybinėje apsaugoje ir globoje. Jų neprižiūrėjimas, nesaugojimas, naikinimas, gadinimas yra baudžiamas įstatymais.

Kultūros Paminklų Apsaugos Įstaiga

BUTŲ REIKALU

Butų aprūpinimo klausimas pas mus, kaip ir anksčiau taip ir dabar tebėra aktualus.

Aptvindžius Lietuvą raudonųjų bandoms su žmonomis, motinomis ir vaikais butų reikalas pasidaręs buvo net baugus savo tikrinimais, nuolatiniais užrašinėjimais kas kame ir kiek gyvena ir kas „nesurištas" su miestu galėjo eiti kur akys veda. Dabar to viso nebėra. Visdėlto dėl butų, girdėti skundžiasi, — vis dar negali gyventojai jais pasidalyti ir kiekvienas apsigyventi taip, kaip nori. Jeigu gavai orderį tai skubėk kuoskubiausiai įsikraustyti, o jei nori tą butą pavėdinti, atšviežinti, sutvarkyti kol jis dar tuščias, tai, žiūrėk, už savaitės, ar dvietų apsigyvens kitas taip pat su orderiu...

Kyla klausimas dėl ko taip yra? Dar neseniai Telšių miesto butų skyriuje sėdėjo asmenys tą patį reikalą tvarkę bolševikų laikais. Manyta, jog jie veda senąją taktiką? O gal trūksta laiko patikrinti, kas tų butų reikalauja? Ar būtų naudinga kraštui, jeigu dabar naudodamies šita mašinai gautų butų mieste kaimo žmonės nuo karo nukentėję. Visais laikais buvo ieškoma priemonių, užkirsti kelią kaimo veržimuisi į miestą.

Kalbama apie perkėlimą Telšius gyventojų iš nudegusių miestelių. Prieš tai niekas negali priešintis, bet jeigu iš visų apylinkių miestelių apyvendint visus padegėlius Telšiuose, tai butų klausimas čia niekuomet nepaliaus būti opus. Juk yra Seda, Plungė, Papilė, Skuodas — nemaži miesčiukai, kame buvo daug žydų gyventojų, jų centrai stovi tušti. Proporcingai reikėtų visiems miesčiukams išdalyti nukentėjusius, bet neapkrauti vienų Telšių. Tačiau duoti orderius butams atvykusiems iš nenudegusių miestelių bent kol kas nėra reikalo. Bet girdėti tokių yra, pav. Nevarėniškių. Butais aprūpinimo klausimas turėtų būti tiksliau tvarkomas susinešus su aplinkiniais nenudegusiais miesčiukais, kur galima ne telšiškius gyventojus patalpinti vietoj gyvenusių žydų. O senus telšiškius gyventojus paliuosuoti nuo butų krizės.

O. A.

Rinkime medžiagą apie bolševikų nukankintus tautiečius

Telšių ir kitų vietų politiniai kaliniai bolševikų buvo nukankinti pačiu žiauriausiu būdu. Tų nekaltų aukų žemaičiai niekada neužmirš. Jos amžinai primins bolševikų, komunistų ir čekistų negirdėtą priespaudą ir terorą.

Kad ateities kartos pačios savo akimis galėtų matyti mūsų krašte raudonojo teroro padarytus biauriausius darbus, Kultūros Darbo ir Tautinio Auklėjimo Valdyba organizuoja Kaune **Raudonojo Teroro Muziejų.** Jame bus surinkta ir išstatyta visa mūsų tautiečių kankinimo medžiaga, kuri visiems amžinai primins nežmoniškus bolševikų siautimo darbus Lietuvoje.

Apie Telšių politinių kalinių ir kitų Žemaičių vietų aukų kankinimus ligi šiol medžiagos dar tegauta palyginti maža. Ypačiai trūksta: a) nukankintųjų aukų nuotraukų, b) kankinimo įrankių, c) kalinimo ir kankinimo aprašymų, d) žinių apie bolševikų aukų gyvenimą ir e) laidotuvių aprašymų.

Tat visos įstaigos ir atskiri asmenys prašomi minėtąją medžiagą siųsi tiesiog Raudonojo Teroro Muziejui (Kaunas, Karo Muziejus(betarpiškai brba palikti persiųsti į Kauną Telšiuose „Žemaičių Žemės" redakcijoje, Respublikos g-vė № 20, ar Telšių „Alkos" muziejuje.

Traktorių stotis

Pranešame ūkininkų žiniai, kad Telšiuose, Respublikos g-vė Nr. 41, yra Valstybinė Traktorių Stotis. Stotis kiekviename valsčiuje turi žemės ūkio mašinų, įrankių bei arklių nuomojimo punktus. Punktai ir jų vedėjai yra šiose vietose: Viešvėnų, dvare, Telšių valsčiaus, vedėjas Šiaulys Antanas, Brevikių dv. Alsėdžių valsč., vedėjas Venclova Juozas, Virmėnų dv. Nevarėnų valsč. vedėjas Skirmontas Kazys, Degučių dv. Luokės valsč. vedėjas Gancevičius Vladas; Gintalų dv. Varnių valsč., vedėjas Grincevičius Pranas; Ariškės dv. Žarėnų valsč., vedėjas Čerkauskas Kazys; Palverių dv. Tverų valsč., vedėjas Kemenas Petras; Norbutiškės dv. Rietavo valsč., vedėjas Jakubauskas Petras; Pakilkšnojo dv. Plungės valsč., vedėjas Songjlo Adosias.

Už naudojimą nustatytos sekančios kainos: Šienapiūvė su arkliais 10 rb., be arklių 5 rb., kertamoji su arkliais 15 rb., be arklių 10 rb., grėbiamoji su arkliu 5 rb., be arklio 3 rb., dirbamos žemės arimas 50 rb., dirvonų arimas 75 rb., pelkių arimas 100 rb. kultivavimas 15 rb., lekščiavimas 20 rb., akėjimas 5 rb. už vieną hektarą. Už įrankių naudojimą imama: plūgas vienvagis 2 rb., dvivagis 3 rb., pievinis 4 rb., akėčios 1 rb., spyruoklinės akėčios 2 rb., kaupikas 1 rb. kultivatoris 3 rb., Hankmo akėčios 3 rb. dienai. Šienapiūvės ir kertamosios mašinos leidžiamos į darbą tiktai su nusimanančiais darbininkais. Darbininką apmoka ūkininkas betarpiai su juo susitaręs. Pirmenybė duodama ūkininkams nuo karo nukentėjusiems (iš kurių kariuomenė atėmė darbo arklius) ir naujakuriams. Ūkininkai norintieji pasinaudoti punkto žemės ūkio mašinomis, įrankiais bei arkliais, kreipiasi į paminėtų punktų vedėjus.

Mokės pensijas

Visiems pensininkams, gavusiems ar turėjusiems teisę gauti pensiją ligi 1940 VI 15, jeigu jie per tą laiką nėra papildę nusikaltimų, bus mokamos pensijos. Tuo tarpu išmokami avansai.

Žydiška daina

Jau pražydo sena barzda žydo,
Silkių kvapas skleidžiasi plačiai.
Sviests, kiaušiniai baigia visai nykti
Greit nevalgys niekas jų visai.

Visi žydai viešpataut pradėjo,
Jau česnakai dvokia pakraščiais,
O jūs žmonės dirbkit kuo skubiausiai,
Mes žiūrėsim, bus mums pinigai.
Visi gojai tapsit stachanoviečiais,
Juodo darbo virsite arkliais,
O mes žydai tapsime herojais,
Darbą dirbsim žodžiais alkakliais.
Mes galybę savo greit išplėsim,
Būsim krašto viešpačiais didžiais,
Jus kaip jaučius pajungtus turėsim,
Silkių kvapas visur išsiskleis.
Mes surinksim pinigus lig cento,
Švęsit šabą, valgysit česnaką,
Dvoksit silkėm ir kitais kvapais...

Neplėšti rusų sunkvežimų [illegible] mašinų

Įspėjama, kad bolševikų pali[illegible] tų sunkvežimių ar išmėtytų p[illegible] keliais ar laukuose, negalima ardyti, o reikia pranešti apie ja komendantūrai.

Vilniuj liko apie 800 bolševikų šeimų asmenų

Nespėjo išvykti ir liko vilniuje apie 800 žmonių, bolševikų pa[illegible] elgūnų šeimų. Tai žmonos [illegible] vaikai karininkų, politrukų, čekistų ir kitokių. Vilniaus miesto komitetas dabar juos globoja. Patys globojamieji stebisi, kad lietuvių tauta širdinga ir globoja buvusių savo ėdikų šeimas.

Skaitytojų dėmesiui

Redakcijai reikalingi laikraščio 1 ir 3 numeriai. Gerb. skaitytojai prašomi nesunaikintus „Žemaičių Žemės" Nr. 1 ir Nr. 3 pe leisti už pinigus laikraščio administracijai Telšiuose, Respublikos g. 20 nr.

Administracija

„ŽEMAIČIŲ ŽEMĖS" platintojų žiniai.

Pranešame, kad mūsų laikraščio platintojai iki š. m. rugpiūčio 15 dienos atsiskaitytų už išplatintus laikraščio numerius. Surinktus pinigus prašome siųsti arba įnešti „Žemaičių Žemės" administracijon (Telšiai, Respublikos g. 20 nr. 3 aukštas)

Administracija

Kaina 30 kap.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Redakcijos — administracijos adresas: Taitiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kaišamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 10 | Žemaičių L. Aktyvistų Fronto laikraštis | 1941 m. rugpjūčio 17 d.

Aufruf! Litauer!

Nach meiner Einsetzung als Gebietskommissar habe ich absofort die Zivilverwaltung des Gebietes Schaulen übernommen. Anordnungen für die Bevölkerung werden in Zukunft durch die Zivilverwaltung und deren Organe getroffen. Bereits erlassene Anordnungen der deutschen Wehrmacht auf den zivilen Sektor bleiben bis auf weiteres in Kraft.

LITAUER!

Der Wiederaufbau der mir anvertrauten Gebietes wird sofort in Angriff genommen werden. Helft mit allen Kräften die Spuren der blutigen Bolschewistenherrschaft zu tilgen!

gez. GEWECKE.
Gebietskommissar in Schaulen.

Atsišaukimas! Lietuviai!

Mane paskyrus Šiaulių apygardos Komisaru, tuoj perėmiau civilinę valdžią.

Civilinės gyventojams ateityje visi parėdymai bei įsakymai bus duodami tik civilinio valdymo valdžios ar jos organų.

Anksčiau išleisti vokiečių karo vadovybės parėdymai, liečią civilinį gyvenimą, galioja iki jų atšaukimo.

LIETUVIAI!

Man paliekos srities atstatymo darbas turi būti tuo tiesiu pradėtas. Visomis jėgomis padėkite išnaikinti kruvinojo bolševistinio viešpatavimo pėdsakus.

pas. GEWECKE
Apygardos Komisaras Šiauliuose

Skelbimas № 1

Del civilinių nuostolių sušiuolėsius priemonių naudojimosi nuojus svarkos įgyvendinimo.

Einant generalinio komisaro Kaune tikslių tarnybų 2 — 4 §§ del civilinių nuostolių susidėjimo Lietuvoje nuo 1941 m. rugpiūčio 4 d. turi būti įgyvendinti šie palleipimai:

1. Visos Šiaulių apygardos (ejna Biržų, Kretingos, Mažeikių, Panevėžio, Raseinių, Šiaulių, Tauragės ir Telšių apskr.) motorizuotose sunkiosiose priemonėse k. a. kroujos automobiliuose, motociklai, automobiliai ir traktoriai, kad nustatyti tuli nesnų nuodojimai gaisrinimu, turi būti į atitinkamos apskrities valdžios pristatyti. Turinčių vokiečių karinomenės ženklus, bei. Vokiečiuose teisę kurnuoti masinę lai reticlos.

2. Todel į punkte išvardintos sunkiosiose priemonėse turi būti pristatytos apygardos komisaro paveiktam asmeniui sekančia laika ir vietoms:

Šiaulių apskrity	antradienį	19. VIII. 1941 10 val. ryto
Telšių „	ketvirtadienį	21. VIII. 1941 10 „ „
Tauragės „	šeštadienį	23. VIII. 1941 10 „ „
Kėdainos „	pirmadienį	25. VIII. 1941 10 „ „
Mažeikių „	trečiadienį	27. VIII. 1941 10 „ „
Raseinių „	penktadienį	29. VIII. 1941 10 „ „
Panevėžio „	pirmadienį	1. IX. 1941 10 „ „
Biržų „	trečiadienį	3. IX. 1941 10 „ „

Visi šiuose sunkiosiuose priemonėse dokumentai turi būti kartu pristatyti.

Šie nuostatai liečia ir tuos asmenis, kurių sunkiosiose priemonė šiuo laiku judėjimui netiesiog arba yra ne Šiaulių apygardoje rinose.

Neišpildę šio palepimo bus baudžiami.

Ju sunkiosiomis priemonėmis bus konfiskuotos.

pas. GEWECKE
Apygardos Komisaras Šiauliuose

Didelis vakaras Teišiuose

Šį sekmadienį, rugpiūčio 17 d., Telšiuose, gimnazijos salėje rengiamas didelis naudingas vakaras — koncertas, kurio peines skirtamas nukentėjusiems nuo karo. Todėl tikimasi, kad visi suneme šį reikalą rimtai ir gausiai atsilankys. Programoje dalyvaus Kipras Petrauskas ir kiti žymieji operos ir dramos artistai. Pa-

koncerto pradžia 20 val. Talp pat jie nuneše bombą Stalinės rytų Bulgarijoj.

Vokiečių lėktuvai vpač bombavo Baltaiso Marmanisko uostą Slaptėje ir Oslo srityj.

Kare prieš Anglija vien rugpiūčio 12 d. numušta 60 britų lėktuvų, mėginusių įskristi per La Manšą į Vokietiją. Vokiečiai tą dieną neteko tik vieno lėktuvo.

Anglų propagandos mėlagiai buvo sugalvoję tvirtinti, kad Smolenskas tebesąs Sovietų rankose, nors visi gerai žinome, kad jau nuo liepos 16 dienos Smolenskų tvirtai laiko savo rankose vokiečių kariai. Smolenskio miestas yra smarkiai nugriautas, o frontaje jau yra labai toli į rytus nuo Smolensko. Vokiečių vadovybė, norėdama išskleidyti tolyj blaivų mėlą, pakviete užsienio spaudos atstovus, kurie patys apsižiurėjo Smolenską ir vėliau pasaulini pet savo agentūras ir laikraščius paskelbe apie britų mėlą.

Jdomu, kada ir kaip dabar britai pranes apie Smolensko likimą.

Artimiausiy sekmadieny Smolensko didžiausioj cerkvėj rengiamos pamaldos.

Laikinosios valdžios priėmimas pas Generalkomisarą Dr. von Renteln

Generalkomisaras Kaune Dr. von Renteln šiomis dienomis priėmė kelių tiesioginių vietovių viršininkus, kuriems buvo pasitraukus, buvo patiktę į savo rankas laikinąją valdžią.

Dr. Ambrazevičius savo kalboje pasveikino generalkomisarą. Dr. von Renteln kaip reikiu vy rianuj bės atstovą, pirkdamas ji pardavė Smolensko ir Vitebsko tautos padėkų Didžiosios Vokietijos Reichui ir jo Kanclerinos Adolf Hitlerui už laisvinimą iš bolševikų jungo. Jis toliau pa žymėjo, kad Lietuvos jungimas į Sovietų sąjungą buvo smurtas ekias, kuris paskirtas tegalima buvo palaikinti vokiečių gink lo pajėgos. Jis ir jo bendradarbiai paskirtie Dr. Ambrazevičius, ir geriausiai galėtų padaryti Didžiosios Vokietijos Reichui, o taip pat ir parcikšti savo padėką už išvadavimą tuo, kad pa deis Lietuva atstatyti iš nedėl nuol visas pajėgas klojimuose

Ukrainos bolševikų armija baigia suirti

Rumunų karliuomenė apsupo Odesą, o vokiečiai — Nikolajevą. Paimtos didžiausios geležies rūdos kasyklos Krivoj Rog. Numuštas daugiau 10.000 bolševikų lėktuvu. Didelį anglų nuostolial ore ir vandeny.

Vokiečių karinomenė, smarkiai besiveržda į pietų Ukrainoj, bolševikų ten buvusį gyniną baigia visai iš pėdų. Kartu su rumunų kariais vokiečiai vejia sumuštą priešį. Rumunų kariuomenė visai apsupo šyrnų Jaudosios jūros uostą Odesą, o vokiečių kariai Nikolajevą. Talp pat

vokiečių jau paimtos geležies rūdos labai didelės kasyklos Krivoj Rog,

iš kurių šiuolei 5-ga gaudavo 61 % savo geležies rūdos. Kitose frontuose vyksta baigiamieji naikinamieji mūšiai ir artilinai prie Leningrado. Centrą Petrapilio ir Maskvos. Vokiečių kariai yra jau tik keliadešimt kilometrų nuo tų miestų.

Talp pat nuolat bombarduojami bolševikų susikleimo keliai ir kiti karinai taikiniai. Nuo karo pradžios jau numušta daugiau kaip

10.000 bolševikų lėktuvų.

Tebevyksta susikleimas Maskvos karinių taikinių bombardavimas.

Bolševikai, norėdami parodyti, jog jiems dar sekasi karas, bandė atskirtai bombarduoti Vokietiją, bet oteko iš to nelšėjo.

Daugiau drausmės

Kiekvieno perversmo metu atsiranda žmonių kurie greit susigriebia naujų sandvarkų suranti minkštas vietas, grimtiakyti prie naujų sąlygų, pakenti kaik, dažnu didvyriais, nukentėjusiais, pasakoti apie savo praeitį lokius nuostabius nuotykius, kad tik stebino, ir kur čia dabar atsirado toks raudonas ar baltas veikėjas, kankinys, ar didvyris. Kartu, žinoma, kokie tipai stengiasi išlikti, gauti asketiškai tarnybas, pakabinti prie vietas, spiriūpinti geromis algomis ir tuo pačiu pajamomis, įlgyti geras butus ir kitą gyvenimui. Ir, ko normalia laika ki grabo lentos nepatiekčia. Be to, maydami vieno paniekinimo, kitas nemanė didžia, vardo įstaigų darbi, iki kyso kaulo įkyri vitšinikams ir kitiems sakiltiems pareigūnams kurie stovi skersai kelio ir atsako paklausinti atsiidegusio iš kilti tipo užgaidas, stato ne žmonėms reikalavimus, užsiugauna, iki tų reikalavimų nepatenkina, ar negali patenkinti, pi ta ant savo „prieko" galvos išvežtas pamazgas, sunerga pavydo ir ir vitšo ir visaip kitaip sudirina tikrai nuskriaustą kankinį Tačiau atsitinka ir dar daugiau. Dažnai žmonės visai pamet galvą ir bėga skųstis aukščiesniems inspekcijoms: Nepaslaptis, kad dangelis iš mūsų tarpo laikosi bolševikams, ar dirba jiems, kad tik patys paskelbą savo užsiangdu pakeleivingo vistiek kokia kaina... Tuo tarpu, sakoma, nekaltai praeity teko bijoti, nes jie galje padaryti daug blogo, daugelimas ir padarė. Tačiau pasakius neteisingo žmogaus ir tiesa. Elna įstaigų persitvarkymas, vienos likvidiojamos, kitos naujos kuriamos, vieni žmonės atlaisvinami į tiveliją vietas, į naujai jiems rastas įstaigas. Išvalius minėtuosius nuo tyčiūnų parazitų, atsa ky gio nuo kvarantinų masės iš buto į butą. Žodžiu gyvenimas pertvilgo kaikuria pasigrupavimo tvarka. Ir, žinoma, nepasiseka. kuris stovi vienos ar kitos atsakingos įstaigos priešaky, negali vieną ypač ir patiekiamą reikalą patenkinti, kaip žmonės reikalauja, neįmanoma. Vienam negalima duoti kokios tarnybos, kuri jis pats nori, o kitam atimti yra užimtą, ar jis nenuoširdus ir kitam tinkamas. Kito negalima nukentėtum, kuri jis nori, nes nerachuoja ir kitam būtų nuskriaustas. Kitam negalima duoti kokio lotto, kokio jis pa-

(Nukelta į 3-čią psl.)

Skelbimas Nr. 2

1. Žydams draudžiama vaikščioti šaligatviais. Jie gali tik sulinkusiomis dešinės judėjimo linkomis galvės pakraščiais vienas paskui kitą eiti.

2. Užsilaikymas aikštėse, skveruose, nuduose ir pan. visiems be žydams draudžiamas. Be to, žydams draudžiama valgyti, taisyti bei naudotis susitelefonu priemonėmis, k. a. automatai, lengvieji vežimėliai, automatiniai gatvėsiuviai ir pan., susitelefonuojamosiomis priemonėmis naudojimosi savininkai yra įpareigoti, priemonėmis mokytojo vietoje pritvirtinti plakatą: „Žydams draudžiama".

3. Žydai be amžiaus ir lyties skirtumo privalo prie kiekvienų namės puses ir nugaros reikšti gilų lenkimosi pavidalo 8—10 cm. skerspiūvio ženklą.

4. Žydams draudžiama užsiimti savo gyvenamąsiais vietos nuo 20 val. vakaro iki 6 val. ryto.

5. Žydams draudžiama ne tiktai tautybės asmenis pas save apgyvendinti, bet ir jų daiktais naudotis.

6. Tuo reikalu apskričių viršininkų išleisti pardėymai šiuo įvirtinami.

7. Nepaklusnių tai nuostatų bus griežčiausiai baudžiami.

8. Skelbimo netaisymai veikia nuo paskelbimo dienos.

pas. GEWECKE
Apygardos Komisaras Šiauliuose

Skelbimas Nr. 3

1. Žydams, kurie karui kilus arba karo begyje yra apleidę savo gyvenamas vietas ir dabar jų dar laikosi sodybose, yra griežtinas. Į Šiaulių apygardą draudžiamas. Visiems namų savininkams bei namų užvaldytojams šiuo draudžiama grįžtantiems žydams šiuo nuomoti bei teikti bet kurias patalpas.

2. Šiuo draudžiama žydams turėti kalp kilnojamąjį talp ir nekilnojamą turtą pardaloti, likvidti bei kitu būdu perleisti. Tai pogi griežtai draudžiama naikinti įvairius įrenginius bei kitą turtybės turtą.

3. Šis įsakymo aukščiau atatinkamiems punktams apskričių viršininkų Hleisiliai pardėymai šiuo įvirtinami.

pas. GEWECKE
Apygardos Komisaras Šiauliuose

Skelbimas Nr. 4

Partvarojo laiku bylai nelaisėsiu budu suprikinkęs įvairias prekes bei maisto produktus, sudarytiems sau dvidžiausius atsargas.

Todėl įsakau:

1. Žydams draudžiama suprikinkti įvairias kaip maisto, taip ir kitas prekes.

2. Žydams pirkimo laikas leidžiamas tiktai nuo 9—10 val. ryto. Nustatengusieji bus griežtai baudžiami.

pas. GEWECKE
Apygardos Komisaras Šiauliuose

Skelbimas Nr. 5

Įvairių pareiškimai bei prašymai, adresuoti apygardos komisariatui Šiauliuose, pirmiau būti ratomi tik vokiečių kalba.

pas. GEWECKE
Apygardos Komisaras Šiauliuose

Priėmimas pas vokiečių generalinį komisarą

Prieš keletį dienų ponas generalinis komisaras Kaune Dr. Renteln priėmė 5 lietuvių nacionalistų atstovus, gen. Kubiliūno vadovaujamus.

Gen. Kubiliūnas savo kalboje paprašė generalinį komisarą, kad įsiaš kaip civilinės valdžios galva kuo nuotolidžiausiai padėkotų Didžiojo Vokiečių Reicho Fuehrertui ir garbingosios vokiečių armijos vadovybei už Lietuvos laisvės išvadavimą iš žydiškos bolševikinio teroro. Jis tikįsis, kad santykiai tarp generalinio komisaro ir lietuvių tautos bus nuoširdūs ir kad jo asmenybė ir visa tauta rasianti maloną draugą. Lietuvių nacionalistų tikslas esąs suįekti visas sveikąsias lietuvių tautos jėgas Lietuvai ir Adolfo Hitlerio vadovaujamai bei atstovaujamai Naujajai Europai kurti. Perveiglės lietuvių nacionalistų istoriją, gen. Kubiliūnui pareiškė, jog nacionalistai yra pasiryžę pervaryti gyvenimą pagal aiškes ideologiją nacionalsocializmo ir laisimo pagrindais. Dėl to tai, kaip gen. Kubiliūnas toliau pareiškė, lietuvių nacionalistų partija nepabūsianti jokių pastangų, kad tarp abiejų tautų galėtų būti darnus bendradarbiavimas jų bendrųjų ir didžiųjų interesų rėmuose.

Esą atsiku, kad vokiečių Reicho vedamos kovos su komunizmu dėl Europos sričių ljungimo į vakarų Europos civilizacijos erdvę tamaują visuotinam Europos gėriui, gi kova su bendrąja plutokratija yra tiek naikinamoji, tiek dūrtiausioji Europos tautų bendra idėjinė kova. Tai esanti kova, turinti sudaryti pirmuosius pagrindus, ant kurių turės išaugti ir ligus laikus gyvuoti naują Europos tautų ir valstybių bendruomenė, vokiškojo genijaus telsingai vadovaujama. Prie šitos kovos turinčios padėti visos Europos tautos. Lietuvių tauta jau esmingai prisidėjo, palengvindama vokiečių pratyjavimą į Rytus. Ji norinti ir toliau lengvinti istorinį vokiečių karių dalyį žygį prieš bolševizmą, bojuljį dirbdama ir pareišlama dar nesunaikintas atsargas.

Ponas generalinis komisaras Dr. Renteln atsidėkojo gen. Kubiliūnui ir lietuvlams nacionalistams už jų pasiryžimą bendradarbiauti. Fuehrerio duotuose rėmuose pre Europos atstatymo ir kovos su bolševizmu, kuris sąjungininkės yra ir plutokratinės demokratijos. Jis padėkojo už pam pareiškęs pasitikėjimą ir tą savo paskutinėje kalboje pasiryžimą ka ping bendradarbiavimą.

Karo įstatymas Amerikoje priimtas tik vieno balso dauguma

Balsuojant parlamente, kam ištmybos įstatymą, jis buvo priimtas vieno balso dauguma. Tai paroda, kad Jung. Amerikos Valstybėse prezidento Ruzvelto politika randa vis mažiau pritarimo.

Čerčilio ir Ruzvelto pasimatymas

Šiomis dienomis Atlanto vandenyno blaivėje pasimatė britų ministr. pirm. Čerčilis ir JAV prezid. Ruzvelts. Jie paskelbė bendrą pareiškimą, kuriuo žada tiveiem kovoti prieš Vokietiją. Vokietiją spauda pabrėžia, kad iš esmės tokio naujo iš viso ne nustatitko.

Daugiau draugsmės

(atkelta iš 1-ą psl.)

60., ar kokį jis pas kalmyną mažiau? Ne, tvirtinančia „muskratai" ir nepatenkintų visa armija, kuri mala lieštuviais kaip vėjo malūnai, keiktasi, purvais drabnėjo, pasmerkė, išvežtą ir pareigingus, išvežtą nepramintą nekvėlenam ir pasiųsti vienos progos iškelti savo nuopelnus, kvalifikacijas, išmintį ir sugebėjimus.

Mes esame taitis. Tokia buvo mc pernai, tokia esame ir šiandien. Tokia būsime ateity. Gyvename vienokiose, ar kitokiose sąlygose, bet savo tautiečių veiksmus vertiname, žiūrėdami jiems tiesiai į akis. Tuos, kurie dabar ya nepatenkinti mūsų pareigūnų nutarimai dėl jų visokių reikalų, kilnojimų iš vietos į vietą, dėl taisyjų pasiskirstymo ir t. t. gali tą kalavimų ir kurie dėl to bėgsiu skųstis ir ameičę galva nebelies, ką daro, ir nustiengę kaip tik galėdami, kad tik nebūtų tos pačios draugsmės, jų elgesį mes gretina me su tais kurie dar taip nepajai bėgo skųstis bolševikams.

Stuo momentu mes kuitam naują vaisingės santvarką, mes pergyvename naują laikotarpį. Dė to mes kaip lietuviai, kaip lieduėiai turime bitti drąsiuiingi ir pasiankamai atviri. Laisvo savo veikimus pakontroliuoti ir ko reikalaudami pakiausti savo. Ir patogo to neieškoti. Ar tai ne tiesa, ar aš to vertas, ar bitinai tu man, gal aš galiu be to apsieti, gal kitam reikia tos vietos.

Stuo kartu neminime nei asmenų nei pavardžių. Juk bus rekalingo, paraišyiam atvirai. Lazdijiečiai dėlia juokingais didvyrais, statyti reikalaujame, dėlnai be reikalingus, reikšlavimus, savo reikia ir kam nereikia gėrėti savo garbei ditirambus ir pagaliau pateisinti savo darbus ir pagrindo tam tikrų instancijų eria. Draugsmės. Mes kuitaringi ir turime būti savęs vertі ir smarmenės, ypač savo darbe ir gyvenime.

Išvykaliuotit ir nėpiepeti nėra

Nepaprasti Stalino jaunystės nuotykiai

Kaip vagišius, apgavikas ir banditas pasidarė „viso pasaulio proletaru tėvas"

gasvilia jau penktoji klasė būdama buvo tėk paskiedus ir susiduliagavusi. Ji gyvo jo, kol jis pavogė direktoriaus chronogo odos batus.

Ji mokytojui viskuo išmetė. Tada Josifas grįžo pas tėvą namo ir kelelą metų padėjo vyno gamdavusiems apkarnuoti vynius. Čia jaunasis Stalinas plačiai papirodė prisimokęs savo gabumus jis dešiniškimo smuosiai apgavinėjo kaimynus, pardavinėdamas jiems vyną, kurį pats buvo sumaišęs su vandeniu.

Tada Josifas Visarionovičius sumanė įrigyti pinigų kitais budais. Jis susidėjo su keliais nevidonais ir pradėjo plėšikauti. Jų gaujoje ir su jais persikėlė į Gorį Didžiuosius Tbilisi gauja vertėsi smulkesniais plėšimais bei vagystėmis, o vėliau pradėjo užsiimti ir rimtesniais darbais.

Vienas iš tymesniųjų anų metų Stalino žygdarbių buvo Tbilisi valstybinio banko apiplėšimas.

Policija griebėsi energingai banditų ieškoti, jaus sugavo ir uždarė į Batumio kalėjimą. Čia Stalinas sumanuno dėka jie iš kalėjimo paspruko, po pamatais iškasę slaptą tunelį.

Paslėpęsis kurį laiką Kuaisa su tarpeikiuose, Stalinas pagavo kaimiškę į laiką. Čia jo tamsi praeitis nebuvo žinoma, ir jis gavo darbo pas nattos prekiominiuką Muchtarovą. Bankų orinės Stalino sveikatos su kažkokiu Hanlari, tigi netaisiu praeities vyroku, kuris čia atsibeldė, kai kiuo jam buvo pasidaręs per karčia. Toks tokį patiko ir netrukus tapo veiksmingu Orett abiejų bandos. Abudu vėl pasidarė žinomi policijai ir jį jiodu kad kiek bitų nučiupa ar, jeigu Hanlari motina jiduvieji nebūtų paslėpusi rūsyje.

Hanlari buvo įsimylėjęs Muchtarovo dukterį ir jiibiai prie jos linkio; ta pati mergaitė buvo ir simylėjus ir su ja susitaidęjus kitas vyrukas, kuris, paslebėjęs Hanlari prie jo mergaitės lendant, jį nudiirė. Josifas Dzugašvilis — Stalinas savo vagystės draugui surastė iškimingas talpotuves ir tigasinio ji kaip tą pačią naktį. Netrukus po to Dzugašvilis susipažino su paauglaus Baku gyventojais Asivbeku ir Samujana. Pasidodami nužudytojo Hanlari vaikai, jie padėjo agitiuoti prie Muchtarovą, kuris savo darbus buvo uždraudęs turėti reikalų minėtojo banditu, o nuolat ir tiesiai su kaku tai gydytoju Stalino gyvenamojo rajono. Tie prie veiksmų ir sudegino Muchtarovo namus, bet silint ir pats Muchtarovas nuo sudegusio sienido į kaitlįmą pasidarė vyriausiu banditų gaujos vadovu.

Susipažinęs Baku gyventoli Akyse pasipuotęs ne kaip pirkai, bet kaip revoliucionierius.

Kovoloja!

Su kapitalizmu, kuris tuo laiku ir kalonga, stotyje iš vagono langa jis išrideo kuibą, kuriuo damas klausančiuosius sho revoliucionieriaus kovą prieš Muchtarovą ir jam panašius.

Tai jau jaunas banditas kovojas Visarionovičius Dzugašvilis pasidarė „pasaulio genijum" ir daro šmoningą veiksmą „viso pasaulio proletaru tėvu Stalinas".

Ruzvelto susi

Kodangi Ruzvelt genai nuolat kv Amerikoje išsiva Ruzvelto, ma visa savo kompa ai Wendeli Kowe ir Jungtines Amerik

Į vieną vagą

Ant griuvėsių ir pelenų, ant bebaigiančių džiūti ašarų ir kraujo klanų, išėjom vėl gyventi antrą kartą. Išėjom dirbti naujajai Lietuvai, kurti vieningą, nacionalsocialistinę savo tautos ateitį. Su pirmais radio garsais „Lietuva, tėvyne mūsų", su pirmom pakeltom trispalvėm visi mes buvom užsidegę viena mintim ir vienu žodžiu — „viskas Lietuvai". Pirmom entuziazmo dienom liepsnojom viena mintim — šalis laisva. Ir visi lietuviai, rodos buvom užmiršę savo asmeniniai — egoistinius reikalus, buvusius įvairius partinius nesutarimus, tautos paskirstymą į sūnus ir posūnius. Pasijutom visi viena šeima besanti, jungė visus vienas džiaugsmas, kėlė visus vienas rūpestis.

Pirmoji entuziazmo ir džiaugsmo banga jau praėjo. Toji šventė, kuri buvo jaučiama visam krašte, pasidarė jau kasdiene duonute. Iš džiūgesio šventės visi pasuko į kasdienį darbą — kas prie buvusių pareigų, kas į atsakingas naujosios santvarkos pareigas.

Bet tada, kai toji džiaugsmo gija pasidarė kasdieniu reikalu, kai gyvenamasis momentas pareikalavo iš mūsų darbo, prie to darbo pasitaiko stambių senų klaidų, nesutarimo. Argi visam tam vieną kartą ir paskutinį ant visados neturėtų būti pastatytas taškas? Argi ne pats laikas dabar atsikratyti to ilgus amžius mus kankinusio nesutarimo kirmino — nuo pat Mindaugo iki neatmintinosios birželio penkioliktosios? Juk Mindaugo ir net vėlesnių kunigaikščių laikais ėjo tiesiog kartais pilietiniai karai. Dėl ko? — Dėl valdžios. Dėlto, kad kiekvienas kunigaikštukas norėjo tik įsakyti, bet ne klausyti. Gal tai pateisinama gyvenamosios epochos žvilgsniu, bet tik ne valstybiniu mastu. Pagaliau nelaimingaisiais „flirtavimo" su lenkais metais po Liublino unijos, lenkų atrastasis „veto" įpratino tuomet valdantįji luomą — Lietuvos bajorus — tik prieštarauti, bet ne vieningai galvoti ir dirbti.

Kai Basanavičius su savo „Aušra" ryžosi prikelti miegančią tautą iš letargo, ir tada dalis lietuvių, kad ir tautiškai galvojančių, bandė nusisukti. Ar sugebėjom vieningai dirbti po 1918 metų? Valdo kraštą viena valdžia. Ji negera, šalin ją. Pastatom nauja. Ir ši negera, šalin ir šią. Gal tai ir buvo reikalinga, bet juk Lietuva buvo tada ta pati ir lietuviai tie patys. Ir Jakštas juk sakė: „Bendros mūs pievos ir girios, bendrą sudarom šeimyną".

Ilgiausiai laikėsi buvusioji tautininkų valdžia. Ši tačiau užsidarė siauram pataikūnų rately, suskaldė tautą į sūnus ir posūnius ne tautiškumo atžvilgiu, bet linkčiojimu prieš sostą. Kurs žemiau lenkėsi, daugiausia kraštą „mylėjo". Tyriausios tautos aspiracijos nesuprastos buvo. Kitokia partinė pakraipa dažnai susilaukdavo tautos degenerato vardo.

Galima daleisti, kad ten, kur yra skirtingų nuomonių, gimsta naujos idėjos. Puiku jei tos naujos idėjos randa pritarimo visoj tautoj, jei tai tampa įnašu į visos tautos iždą. Bet jei tos idėjos, skaldo tautą dar į mažesnes grupes? Kas iš to, jei tos skirtingos idėjos vienoj tautoj neturi tarp savęs ryšio, jas jungiančio žodžio. Teisinkim tai ir laisvom kultūrinėm varžybom iniciatyvos platumu, konkurencija. Tačiau ar nerodė praktika, kad tos kultūrinės varžybos virsdavo rietenom.

Kaip ten bebūtų buvę — klysti žmogiška yra — tik dabarty negalvokim kartoti praeities klaidų. Mums lietuviams, taip skaudžiai pergyvenus raudonąjį terorą, ypač paskutines jo dienas reikia galvoti apie visuotiną sutapimą.

Mūsų Vaižgantas, pasak F. Kiršos, norėjo matyti visą tautą lydiniu, ne konglomeratu, kurs suklijuotas iš atskirų dalelių, pritapusių viena prie kitos. Tautinis lydinys, pasirinkus vedamaja mintim — „Viskas Lietuvai", turėtų būti mūsų visų vienintelė politinė srovė. Aktyvistų fronto kelias — visų lietuvių kelias. Tuo keliu žengti turi teisę ir pareigą kiekvienas aktyvus sąmoningas ir susipratęs lietuvis. Nė vienam iš tokių nebus durys uždaros.

Kokius laimėjimus kultūrinėj, ekonominėj ir karinėj srity pasiekė vokiečių tauta, pasirinkus sau šūkiu ir uždaviniu "Ein Volk, ein Reich, ein Führer"! (Viena tauta, viena valstybė, vienas vadas). Mus stebina vokiečių armijos galingumas, mus žavi Vokietijos ekonominis gyvenimas. Kur viso to raktas? Tautinė vienybė ir solidarumas.

Išsivadavę iš negrįžtamo raudonųjų režimo, galingosios vokiečių armijos dėka atgal grįžę į Vakarų Europos kultūros įtaką ir globą, užsikrėskime, nepagydomai užsikrėskime vienybės idėja. Viena lietuviška siela, vienu lietuvišku protu, viena lietuviška mintim, nuoširdžiausiai bendraudami su mus išlaisvinusia vokiečių tauta, stokim į vieną vagą, kurkim naują nacionalinę Lietuvą, kurioj galėtumėm nuoširdžiai viens kitą vadinti ne tik draugais, bet broliais.

Ruzveltas susilauks į svečius Stalino su draugais

Kadangi Ruzveltas dabar yra gerai pasisakęs apie Staliną, Amerikoje bijoma, kad griuvus bolševikų režimui, Stalinas su visa savo kompanija ir keliais milijonais komunistų nebėgtų į Jungtines Amerikos valstybes, nes kitos valstybės tam reikalui bolševikai negali rasti. Kadangi neabejojama greitu Sovietų Sąjungos žlugimu, todėl amerikiečiai tą klausimą visai rimtai jau svarsto.

Išvežtieji į SSSR Telšių apskrities mokytojai

Šiame numery pradedame skelbti išvežtų į SSSR sąrašus. Tuo tarpu skelbsime Telšių apskr., bet mielai skelbsime ir kitus žemaičių apskr., jei tik gausime sąrašus.

1 Glibauskas Antanas, Telšių Sim Daukanto, Telšių m.
2 Glibauskienė Stasė Telšių m.
3, Brundza Juozas „
4. Sasnauskas Hiliaras Telšių v.
5. Vilmavičienė Stasė „
6 Pilkauskas Juozas „
7. Eidinienė Ona Ubiškės,
8 Koretkienė Zinaida Gadunavo
9. Rudžiūnienė Marija, Vembutų
10. Šidlauskas Kostas, Eigindžių,
11. Mikniūnas Julius, Alsėdžių valsč.
12. Miknevičienė Marcelė „
13 Pocius Aleksas, Ž. Kalvarijos
14. Pocienė Kazė „
15. Paulikas Jonas „
16. Pocius Steponas, Gedzimų.
17 Mikalauskas Julius Luokės Nr 1
18 Mikalauskienė Elena „
19 Bundza Kazys Nevarėnų
20 Bundzienė Bronė „
21 Kanca Pranas „
22 Mažutis Juozas Nerimdaičių
23 Smilingis Antanas Plungės
24 Ambraziejienė Adelė „
25 Burzdžius Andrius „
26. Stupelienė Aldona, Stalgėnų, Plungės v.,
27, Stupelis Justinas, Stalgėnai. Plungės v.
28. Šerėnas Jonas, Lioliai, Rietavo v.
29. Kuzminskis Kazys, Tverai.
30. Kuzminskienė Ona, „
31, Gintalas Juozas, Vilkeliai, Tverų v.
32. Rekašienė Jadvyga, Varniai.
33. Kuraitienė Sofija, „
34. Bielskienė Stasė, Drabukšiai, Varnių v.
35. Būdaves Stasys, Pavandenis, Varnių v.
36. Holšanskienė Zuzana, Žarėnai.
37. Rekašienė Marija, Pluotinė, Žarėnų v.
38. Baranauskienė Leokadija, Lauksoda, Žarėnų v.
39. Maldzinskaitė Vanda, Feliksavas, Žarėnų v.
40. Norvaišienė Valerija, Paukštakiai, Alsėdžių v.
41. Babrauskienė Anelė, Upyna, Luokės v.
42. Gintilienė Bronė, Rietavas.

Iškilmės Tveruose

Tveruose rugpiūčio 3 dieną buvo didelė šventė per karą žuvusiems pagerbti. Tverų apylinkėje žuvo apie 20 žmonių. 10,30 val. orkestrui griežiant tautos Himną buvo iškelta vokiečių ir lietuvių vėliava. Paskui Tverų viršaitis Abromavičius pasakė įžanginę kalbą. Dar kalbėjo Sirutis, Jakštas ir kit. Vienuoliktą valandą orkestrui griežiant eisena į pamaldas. Po pamaldų eisena į kapines. Prie nukankinto politkalinio J. Jakšto labai gražią kalbą pasakė k. P. Šilianskas. Prie vokiečių kapo pasakė kalbą k. J. Gaidelionis. Vėliau eisena į naująsias kapines. Tenai prie žuvusio savanorio kapo kalbą pasakė p. Sirutis. Jo kalba žmonės buvo labai sujaudinti, kai kurie net verkė. Iš kapinių eisena į žaliąją aikštele. Susirinko labai daug žmonių, visi linksmi ir patenkinti sulaukę laisvesnių dienų. Žaliojoj aikštelėj buvo parengtas laužas, o ant jo sudėti visi raudonųjų paveikslai. Laužui degant, kalbą pasakė politkalinys p. Musteikis. Jo kalba žmonės buvo labai sujaudinti, o kai kuriems iš akių ištryško net ašaros. Iš Telšių atvažiavęs didžiulis choras uždainavo gražių dainelių. Visi buvo linksmi sulaukę išvaduotojo iš vakarų.

Šalt—rys.

Kas naujo Varniuose

Karo audrai praslinkus, Varnių miestas su apylinke vėl palengva pradėjo grįžti į normalias darbo vėžes. Ypač pavyzdingai susitvarkė partizanai, būrio vado pareigas perėmus Lukauskui. Dėka p. Lukausko buvo įtrauktos į darbą ir šaulės moterys, kurių dėka gana gražiai sutvarkytas D. ŽEMAIČIO Valančiaus sodelis. Ir tiesiog stebėtina, kaip bolševikai nenugriovė Laisvės dešimtmečio ir Valančiaus paminklų, kurie ne vienam lietuviui bolševikų priespaudos laikais priminė didžią Lietuvos praeitį ir tartum kartojo; O Laisvės nepamiršk lietuvi !. Dabar, kada tų paminklų troškimai išsipildė, Valančiaus sodelis pasipuošęs savo Laisvės simboliu Trispalve ir mūsų išvaduotojos D. Vokietijos vėliavomis, tapo Varniškių šventove, kur jie po sunkių dienos darbą randa sau poilsį ir pažvelgę į vakaro vėjelio plazdenamą trispalvę, pasijunta ir toliau budėi Laisvosios Tėvynės sargyboje.

Neblogai jau pradėjo tvarkytis ir įstaigos. Tik deja.. kaip visur, taip ir čia pasireiškia tam tikrų neskiandumų, kurių nuslėpti negalima.

Dabar pavakary patekęs į Varnių miestelį jauties lyg būtum kokiame nors tolimosios Azijos užkampy, ypač kada pasitaiko blogesnis oras. Visas miestelis skendi visiškoje tamsoje, nors elektros jėgainė yra visiškoje tvarkoje. Ar nevertėtų į tai atkreipti rimto dėmesio, nes be elektros energijos, dar dėliai to nukenčia ir mūsų radio aparatai, nes neturim kur pripildyti akumuliatorių, kas ypač svarbu ne tik miestui, bet ir kaimui. Kitas n.leistinas reiškinys, tai su alaus prekyba. Viena, kad už alų ima ma labai didelės kainos ir kita, kad ir tai gauna tik ypatingi asmenys, nors kai kada jo užtektų ir visiems.

Dar viena, gal būt daugiausia peiktina varniškių yda, kurią be pasigailėjimo reikia šalint iš pat pagrindų, tai bepradedančios įsigalėt protekcijos. Ir tie asmenys, kurie tai bando propaguot, turėtų tai gana gerai įsidėti į galvą, kad panašiems reiškiniams dabar ne vieta ir kad tai kelia viešą pasipiktinimą, kas gali turėt nepageidaujamų pasekmių.

Visų mūsų pareiga tai kuo greičiau iš savo tarpo pašalint.

Vaistinei reikalinga **mokinė**, baigusi 8 klases gimnazijos su lotynų kalba.

Sužinoti:
Telšiai, Naujoji Vaistinė

Negaiškime nė valandos!

Beveik pusantro šimto metų vilkome rusų jungą. Tada negalėjome dalyvauti Europos dvasinės, o ypač medžiaginės kultūros laimėjimuose. Todėl buvome gerokai nuo jos atlikę. Rusai tyčia laikė Lietuvą pelkėse paskendusią, nes tokiu būdu manė sau palengvinsią strateginę padėtį tuo atveju, jei reikės kariauti su Vokietija. Tačiau vokiečių karys ėjo ir perėjo.

Su nepriklausomybės atgavimu, nelyginant su tautos pavasariu, Lietuvoje prasidėjo spartūs darbai visose mūsų gyvenimo srityse. Tik pernai metą užplūdę bolševikai suardė mūsų kūrybos planus, sustabdė įsibėgėjusį pažangos tempą. Ką tik praūžęs išsilaisvinimo karas taip pat mums padarė daug žalos.

Nors žymi aktyviausiojo tautos elemento — inteligentijos dalis išvežta Rusijon, išžudyta, tačiau likusieji turime imtis skubaus darbo — su nepalaužiama energija atstatyti tai, kas bolševikų suardyta ir dar pasivyti vakarų Europą.

Lietuva — žemdirbių kraštas. Todėl ypač šioje srityje mes turime gerokai pasispausti.

Prieš atvykstant raudoniesiems, buvome jau beveik galutinai išskirstę savo kaimus į viensėdžius. Tai pirmutinis pagrindas bet kuriai žemės ūkio pažangai. Dabar tenka mūsų ūkius tik gerinti. —

Einant į viensėdžius, daug kam teko buvusios kaimo ganyklos, daug pelkių ar šiaip krūmokšliais apžėlę nenaudojami žemės plotai. Tai ypač į akis metasi vakarų europiečiui. Todėl atlikę būtinus savo ūkio darbus, sukruskime rauti kelmus, kirsti krūmus, didinti dirvas. Nė vienos žemės pėdos negalima palikti nenaudojamos! Ypač kad už pigią kainą iš valsčiaus galime pasisamdyti traktorių jėgą.

Nukelta į 4-ta psl.

Įvairios naujienos

Prancūzai už naują tvarką

Prancūzų vyriausybės atstovas okupuotai sričiai de Brunon savo kalboje neseniai pareiškė, kad Prancūzija nusisuka nuo pasenusio anglų ginamo pasaulio ir prisideda prie Vokietijos kuriamos naujos tvarkos Europoje, kurios pagrindan dedamas tautinis socializmas.

Tą patį VIII. 12 d. pareiškė prancūzų valstybės galva marš. Petenas.

Amerikiečiai įspėja vyriausybę

„Chicago Tribune“ perspėja kongresą nepriimti vyriausybės pateikto projekto leisti panaudoti kariuomenę už Vakarų pusrutulio ribų. Priimdamas šį pasiūlymą, kongresas atsisakytų nuo teisės išlaikyti taiką, pasisakant prieš karo paskelbimą. Išnyktų bet kuris stabdis „savavališko ir garbės troškančio“ prezidento atžvilgiu. Rooseveltas, neatsiklausdamas kongreso, jau yra sudaręs sutartis ir užėmęs sričių. Tai islandiečiai anglų ir šiaurės amerikiečių buvo priversti priimti sprendimą. Straipsnio pabaigoje pažymima, kad

kongresas atliktų savižudybę ir sunaikintų visą Jungtinių Valstybių valdymo sistemą, jei priimtų Vyriausybės projektą siųsti kariuomenę už Vakarų pusrutulio ribų.

Anglijos prekyba visai nusilpo

Anglijos bejėgiškumas, — taip rašo DNB cituojamas laikraštis „Razon“, — pasireiškė ne tik karinėje, bet ir ūkinėje srityje. Nuo karo pradžios užjūrio prekyba — svarbiausias Didžiosios Britanijos ginklas — taip sumažėjo, kad Albiono vedamą ekonominį karą galima laikyti pralaimėtu. Del tonažo stokos ir vokiečių kontrablokados anglų prekybinė vėliava veik visiškai pradingo iš Atlanto vandenyno ir jai gresia didelis pavojus Ramiajame vandenyne ir prie Azijos pakraščių. Prekybos santykiai, ypač su Australija, Naująja Zelandija ir Pietų Amerikos respublikomis, visiškai paralizuoti, — kas ne tik katastrofiškai paveikė Anglijos pramonę, bet padarė dideles žaios ir valstybėms, kurios į Angliją eksportuoja ir gauna iš jos prekes. Vokietijos ir Italijos karo laivynų ir aviacijos veikla uždarė Anglijai daugumą užsienio rinkų, apsunkino tiekimą salai ir nepaprastai numušė Anglijos prestižą jūrose.

Jungtinių Amerikos valstybių gyventojai nenori karo

Jungtinės Valstybės turinčios pačios išspręsti, ar jos norinčios taikos, ar karo, — taip, DNB žiniomis, pareiškė per radiją respublikonų atstovas Johnsonas. Johnsonas toliau pabrėžė, kad totalinės valstybės nei dabar nei vėliau amerikiečių tautos nepulsiančios, — visvien ar Anglija pralaimėsianti, ar ne. Iš kitos pusės Jungtinės Valstybės nė negalėtų įžygiuoti į Europos kontinentą, kadangi, lygiai kaip ir ašies valstybės, jos neturinčios tam reikalingų transporto priemonių. Tik 10 ar 20% amerikiečių esą už tai, kad jų šalis dalyvautų kare. Iš viso, Jungtinės Valstybės nesančios karui pasiruošusios. Jei, vis dėlto, jos įstotų į karą tai kiltų chaosas.

Respublikonų senatorius Brooksas, kalbėdamas per radiją, taip pat ragino **amerikiečius protestuoti prieš Jungtinių Valstybių vyriausybės pastangas įtraukti jų šalį į karą.**

Bolševikai naikina miškus

Nešeimininkiško bolševikų tvarkymo pasekmės jaučiamos visose mūsų gyvenimo srityse. Tai jaučiama ir ten, kur bolševikai sakėsi pradėję ką planingai tvarkyti. Vieną tokių tariamai planingo tvarkymo sričių galima paminėti mūsų miškų ūkį, kuris per tuos metus buvo tik be saiko niokiojamas.

Čia bolševikai pasirodė labai spartus, kaip dar ne iš galutinių duomenų aiškėja, iškirto miško net 5 metams pirmyn. Ypatingai smarkiai sunaikinti miškai yra Lietuvos — Vokietijos pasieniuose — Vilkaviškio, Pajūrio, Švėkšnos, Tauragės urėdijose. Vietomis iškirsto miško plotai siekia net ligi 2.000 ha.

Fiureris apdovanojo gen. Antonescu

DNB praneša, kad Besarabijos išlaisvinimo nuo bolševikinės prievartos proga Fiureris ir vyriausias karinių pajėgų vadas Rumunijos valstybės vadui ir vokiečių bei rumunų kariuomenės dalių vyriausiam vadui generolui Antonescui suteikė Geležinio Kryžiaus Riterio Kryžių.

Tuo Fiureris pagerbė bendrąjį karo veiksmų Rytuose plotmėje svarbųjį kovų pasisekimą, drąsiai vadovaujant generolui Antonescui. Šį pagerbimą Fiureris karo veiksmų Rytuose pietų fronte atliko asmeniškai.

Iš Maskvos išvyko diplomatai

Į spaudos atstovų paklausimus Berlyne kompetentingų sluoksnių buvo patvirtinta, kad iš Maskvos jau yra išvykę daugelis Kremliuje akredituotų diplomatų. Tikslesnių žinių apie tai, kur šie diplomatai šiuo metu yra, čia dar neturima.

Mokytojai, keiskimės vietomis

Pradžios mokyklos mokytoja iš Karmėlavos (14 km. nuo Kauno) nori persikelti į Plungę. Siūlo plungiškiams keistis.

Norinčius kreiptis į Plungės girininkiją.

Įtempimas Tol. Rytuose didėja

DNB žiniomis, Londono radijas praneša, kad anglų užsienių reikalų ministeris rugpiūčio 6 d. atstovų rūmuose dėl padėties Tolimuosiuose Rytuose pareiškė, „kad kiekvienas tolesnis Japonijos žingsnis iki kraštutinumo įtemptų padėtį tarp Japonijos ir Didžiosios Britanijos“. Toliau Edenas kalbėjo apie japonų kreditų įšaldymą ir pažymėjo, kad ši priemonė „esanti rimtai apgalvota ir todėl būsianti rimtai įvykdyta“. Toliau Edenas pareiškė viltį, kad draugiški santykiai tarp Didžiosios Britanijos ir Kinijos pasidarys dar glaudesni.

Globos lietuvius tremtinius

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus delegacija lankėsi pas vokiečių komendantą Kaune ir jį prašė, kad vokiečių kariuomenė globotų ištremtuosius į Rusiją mūsų piliečius, jei jie bus ten užtikti.

Ponas Komendantas pažadėjo, kad kai tik bus gauta kokių žinių apie ištremtuosius, bus pranešta Lietuvos Raudonajam Kryžiui, o kur yra vokiečių kariuomenė, ištremtaisiais bus rūpinamasi. Be to, ištremtųjų globos reikalu p. komendantas patarė kreiptis į vokiečių Raudonąjį Kryžių.

Mes gi nuo savęs dar pagei dautume, kad Liet. Raud. Kryžius kokiu nors būdu užmegstų santykius ir su Amerikos lietuviais, kurie dar sėkmingiau už mus galėtų padėti ištremtiems tautiečiams.

Skelbimai

Stojamieji egzaminai į Telšių Kunigų Seminariją bus š. m. rugsėjo mėn. 10 d. Telšiuose seminarijos rūmuose. Į I licejinį kursą priimami turį 4 rel., 5 nerel. arba b. komunist. santvarkos 7 gimnazijos klasių pažymėjimą. Dėl kitų stojimo sąlygų kreiptis į seminarijos vadovybę Telšiuose.

Mokslo m. pradžia rugsėjo mėn. 15 d. Telšių Kunigų Seminarijos patalpose.

Rektorius

Telšių gimnazijoje egzaminai prasideda š. m. rugpjūčio 20 d., o mokslas prasidės rugsėjo 1 d. Visus norinčius naujai įstoti prašome skubiai registruotis.

Nubausti triukšmadariai

1.) Vertelis Stasys, gyv. Telšiuose Putvio g. 21, buvo neblaiviame stovyje, grąsino sumušti praeivius ir priešinosi policijai, 2 mėn. priv. darbo.

2. Brauka Alfonsas ir Milašius Petras iš Telšių už triukšmo kėlimą neblaiviame stovyje draudžiamu nakties laiku po 3 mėn. priv. darbo.

3.) Ramanauskas Petras Telšių m., 1 mėn. priv. darbo už triukšmo kėlimą girtame stovyje.

Sporto naujienos

Telšių sportininkai praeitą savaitgalį parodė gyvą veikimą.

Šeštadienį VIII. 2 telšiečiai turėjo progos pamatyti puikų krepšinį. Susitiko dvi geriausios Telšių komandos. Gimnazija ir miesto rinktinė. Abi komandos buvo sustiprintų sudėčių. Rungtynių pradžia rodė rinktinės persvarą. Pirmas kelinys baigėsi 20 : 10 rinktinės naudai. Dėja antrasis kėlinys parodė antrąją medalio pusę. Nepaprastas moksleivių atkaklumas kovoj dėl kamuolio stebėtinai taiklūs mėtimai ir, dėja, nemaža doza žiaurumo, kurį tuč tuojau reikia iš sporto pašalinti, leido moksleiviams laimėti antrąjį rungtynių kėlinį net 23 : 17, o tuo pačiu ir rungtynes rezultatu 43 : 37.

Šios rungtynės puikiai parodė, kad krepšinio srityje Telšiai yra vienas iš stipriausių miestų Lietuvoje.

Telšiai—Plungė 6 : 2 (3 : 1)

Sekmadienį Telšių futbolistai viešėjo Plungėje, kur sužaidė draugiškas rungtynes su Plungės miesto rinktine.

Pasirodžius aikštėje telšiečiams, publika labai apsivylė, nes tikėjo, kad kova bus labai vienašališka ir Plungė laimės rungtynes mažiausiai 5 : 1, o gal 12 : 0, Dėja, rungtynių eiga parodė visai ką kitą ir privertė publiką apsivilt savo gynėjais. Vos pradėjus rung[...] telšiečių praėjimas baigiasi Gr[...] ko šūviu ir jau 1 : 0 Telšių. Po kelioms minutėms, Adamė[...] nuginkluoja vartininką ir [...] Nespėjus paploti už šį įvartį Pl[...] viltys laimėti rungtynes dar [...] ja, nes puikus Dargio šūvis dar [...] privertė vartininką padėti [...] Žaidžiama dar tik 15 min., o [...] tas jau 3 : 0. Vėliau žaidimas [...] išsilygina, nors staigūs tel[...] praėjimai nuolat gręsia įvarčiu[...] galiau, kėliniui baigiantis, Sip[...] pavyksta nuginkluoti Ambraz[...] Telšių.

Antrojo kėlinio vaizdas pa[...] Telšiečiai operuoja staigiais pr[...] mais ir nuolat grąso plungiečių [...] tams. Štai vėl staigus pra[...] ir Grybauskas fiksuoja 4 : 1. P[...] giečiai pasistengia ir po kiek [...] Šleinius galva padaro 4 : 2. Be[...] jau buvo paskutinis blykstelėj[...] Be kelių rimtų progų jie nieko [...] giau nesukūrė. Likusioji rung[...] dalis priklauso telšiečiams. Po [...] neišnaudotų progų vėl seka Grybau[...] įvartis ir jau 5 : 2. Plungiečių, [...] ir pavojingi šūviai randa prieg[...] puikiai žaidžiusio Ambrazo [...] Rungtynėms baigiantis, Adam[...] kerta dar vieną įvartį ir telš[...] rezultatu 6 : 2 laimi antrąją fu[...] kovą laisvoj Lietuvoj.

Negaiškime nė valandos

(Tęsinys iš 3 čio psl.)

Kaikuriose Žemaičių krašto vietose tenka pastebėti daug akmenų. Jie gadina dirvas, pievas, trukdo darbą ir laužo ūkio padargus. Neatidėliodami išrinkime juos. Tuo padidinsime naudingą žemės plotą, pakelsime žemės našumą, o pačius akmenis sunaudosime trobėsiams statyti, laidariams bei keliams išgrįsti.

Ir raudonieji savo laiku buvo užsakę rinkti akmenis. Bet juos sunaudojo ne ūkiniams tikslams, bet Vokietijos pasieniu ėmė statyti karinius įsitvirtinimus bei aerodromus. Tačiau nebesuskubo. Didžiausios akmenų krūvos guli suvežtos pakelėse ir geležinkelių stotyse. Vyriausybė turbūt sugebės šią mūsų žmonių prakaitu suvežtą medžiagą sunaudoti išdegusių miestų ir plentų statybai.

Nepalikime pavasariui nesuartų dirvų. Arti dirvas rudenį — ir žemei naudingiau, ir darbas našesnis. Nes rudenį stipresni arkliai, o pavasarį ūkininką laukia kiti darbai.

Atlikti žemės melioracijos — nusausinimo darbai paverte didelius žemės plotus naudinga žeme. Per pelkes išvesti magistraliniai grioviai, pagilintos upelių vagos. Tenka tik juos palaikyti, o per pelkeles prakasti mažesnius griovelius, kad galutinai nusausinus mūsų pelkes ir balas, kaip tai jau seniai pada ryta Klaipėdos krašte.

Išėję į viensodžius, ne visi naujakuriai yra suskubę pasikelti ar pasistatyti naujus trobėsius. Daug trobėsių sudegė per karą. Dėlto daug kam tenka iš naujo tvarkyti sodybas. Lietuvos ūkininkas yra ištvermingas. Jis tuojau griebiasi darbo. Ir gerai daro. Darykime dar šiais metais kas galima. Nelaukime geresnių laikų.

Dėl nevykusio bolševikų šeimininkavimo labai nukentėjo mūsų miškai. Bet mes pakankamai turime molio, akmenų. Yra dar ir plytinių. Tąja tad medžiaga ir teks pasivaduoti. Ypač kad rusai bebėgdami daug kur paliko cemento.

Miškuose ir prie kai kur įrengimų daug yra iškirstos suvežto statybinės medžiago[s]. Dėkime pastangų, ir tai tuoj[au] tą medžiagą įsigyti. Nes [...] miško medžiaga, tiek cemen[tas] be priežiūros genda, nyksta.

Statydami trobėsius, būtin[ai] pasinaudokime inžinierių ar s[ta]tybos technikų patarimais b[ei] braižiniais. Savo sodybas ap[so]dinkime vaisiniais medžia[is], išgrįskime laidarius, tvarkyk[ime] senus trobėsius, tvoras.

Vokiečių kariai pripažįsta, kad Lietuvoje keliai daug geres[ni] kaip Lenkijoje ir Sovietų Ru[si]joje. Per 20 nepriklausomy[bės] metų daug čia esame pasid[ar]bavę. Besitraukianti bolševik[ų] kariuomenė mūsų kelius gerok[ai] apgadino. Savivaldybių pareig[a] vėl viską kuogreičiausia sutva[r]kyti. Kiek aplinkybės leidž[ia] gerinkime gyvulius ir ūkio p[a]dargus. Tiesa, dabar sunku na[u]jus įsigyti, bet niekas tenedrįs[ta] viešai pasirodyti su sulūžusi[u] vežimu, nevalytu, apskrendus[iu] arkliu ir sutrūkusiais pakinkt[ais]. Tiems dalykams ne tiek pinig[ų] reikia, kiek darbštumo.

Mokėkime ir patys taupyt[i] laiką. „Laikas tai pinigai“. — Mūsų turgai turi baigtis anks[ti]. Po dvyliktos valandos nei vieno vežimo, nei vieno ūkinink[o] neturėtų likti miesie.

Mūsų agronomai, užuot sk[ai]tę ilgas ūkiškas paskait[as] geriau turėtų vykti į sav[o] rajono kaimus ir stač[iai] vietoje nurodyti ką kuris ūkin[in]kas turi atlikti savo ūkyje, ir ta[i] paskirtu laiku. Bendrai mūsų žmonės jau yra pasinešę ūkišk[os] pažangos keliu, tik reikia tą ini[ci]atyvą nuolat ir nuolat skatin[ti] asmenišku agronomų kontaktu.

Lietuvos ūkininkai! Atsimink[i]me, kad nuo šiol mūsų niekas nebepravardžios buožėmis, kul[o]kais! Niekas mūsų javų nemok[a]mai nebeims ir nebevar[gins] pastotėmis. Karo metu mūsų produktai yra ypač reikalingi ir už juos, kaip galime tikėti, bus gerai atlyginta.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kalbamos: valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 11 Žemaičių L. Aktyvistų Fronto laikraštis 1941 m. rugpjūčio 23 d.

BOLŠEVIKAI STUMIAMI IŠ UKRAINOS

Vokiečių karinės vadovybės pranešimu, it nežinančio mūšio vakarų Ukrainoje bolšegikinio vien bolševikų armijos skyrelėna. Be paliovos bombarduojami pertėjimai per Dniepro, naikandinti priešo kelioval ir sunaikinti jo pontoniniai tiltai.

Tuo būdu nuo Kijevo Bolševikų armijos Vakarų Ukrainoje nuo tik pačios gavo naikinančius smūgius, bet taip pat tuojau atsidurė sunkioje padėtyje ir jos eilėmis ėmė siautėti Sovietų Sąjungos pramonės ir žaliavų stoka.

Fiuhrio Ukrainoje vokiečių karininkams, bendradarbiaudama su Vengrijos karininkams, paėmė svarbių pramonės centrų — didmiestį Nikolajevą, kuris buvo ir sovietų laivyno atramos punktas.

Nepaliaujamo persekiojimo spaudžiamas nuolatiai priešas traukiasi į rytus ir Dniepro upės kryptimi. Kai kuriose vietose bolševikai nuolatai anapus Dniepro ir apsupti.

Paėmus Nikolajevo miestą, pasiekėjo Stanislo sto miesto Zmeinaj Hgyvenvietė. Atsitraukdami bolševikai padegė, ištisi valgio nebavo ragavę keletą savaičių, nes buvę sudraskiti karčiai ugnį. Gi atsitraukdami bolševikai paskendavo visas maisto atsargas.

Praslinkus prie juodosios jūros kiardo, vokiečių karininkams ir dalinai praėjęs savaitę vėl nuolatinio pinavo virš 300 kilometrų.

Vokiečių, vengrų, rumunų karinis meniu dalinai, atlikdami Ukrainos valymo operacijas,

Sutriuškintos Budiono armijos — Paimtas pramonės centras Nikolajevas — Odesa visiškai apsupta — Vokiečiai laimi visuose frontuose.

paėmė virš 60.000 belaisvių ir nesuskaitomą kiekį karo medžiagos pabūklų, šarvuočių, automatinių ginklų sprangos.

Žymiausias Juodosios jūros uostas Odesa vokiečių ir rumunų karinomenės dalinių visiškai apsupta ir be paliovos puolama iš oro. Sie puolimai turi organizuotos reikšmės dėl to, kad čia sukoncentruota milžiniškas skaičius sovietų laivų. Sie laivai turi tikslo padėkavoti karo medžiagą bei apsaptus sovietų dalintus ir atitraukti jūros kelin.

Paskirti generaliniai tarėjai

Generalkomisaras Kaune Dr. v. Rentein paskyrė savo patėjais komisariniu generalinių tarėjų tiriąsis asmenis:

1. Pirmojo generalinio tarėjo ir generalinio tarėjo vidaus reikalams
   Generola Petra Kubiliūna
2. Generalinio tarėjo krašto ūkiui
   Profesoriu Vladą Jurguti
3. Generalinio tarėjo finansams
   Jona Matulioni
4. Generalinio tarėjo žemės ūkiui
   Profesoriu Bali Vitku
5. Generalinio tarėjo švietimui
   Dr. Pova Germantą
6. Generalinio tarėjo teisingumui
   Močiulova Mackevičiu
7. Generalinio tarėjo susisiekimui
   Kazi Germana
8. Generalinio tarėjo darbų ir socialinei apsaugai
   Dr. Joną Paukšti
9. Generalinio tarėjo administracinei kontrolei
   Majora Stasį Puodžių

Kartu Kaune ir Vilniaus miestų burmistrai pastirti komisariniais apygardų tarėjais ir nelaišų komisarų pataršjais.

Meno šventė Telšiuose

Sekmadienį VIII. 17-d. Telšių visuomenė turėjo retos progos pasigėrėti tikrosios (nesubolševizuotos) muzikos — dalina ir muzika. Vietos menininkų sambūris surengė koncertą, kuriame dalyvavo keli specialiai atvykę iš Lietuvos dainininkai: Juras Petkevičius, operos solistai Ani Sodeikaitė ir Redzevičiūtė ir Vytė Tyzenhauzaitė, pianistė Gaisvičiūtė.

Koncertas prasidėjomas vietos stiuksuotojo orkestro, vedamo muzikos Andriaus Sugintėlaus Tautiškomis Lietuvių himnai. Susidėjusi publika dainą lydėjo stovėdama himnui. Jos koncerto pradžia menininkai nutarė klausytojus, kurie pradėtoko gilios gimtojo krašto meilė. Andriaušo vedamas dalinis orkestras, sudarytas iš vietos muzikos mėgėjų, pasirodo puikiai, atlikdamas sudėtingą muzikos kūrinį Mozarto kompozitorių kūrinius. Visi instrumentai puo uitbaria disciplinuotai. Jaučiasi darbuotis siebiniai darbai.

To paties orkestro muzikos šone šventė metodiškai muzikinį vieną solistė P. Matulevičiūtė. Puikus jaunųjų vietos dainininkų pp. Baceviciūtės ir Strolovaitės duetas puikiai tarpusavyje, vienų dainavo nei tokiu pakartoti, ši jų jaunų dainininkų atlikėjų galima laukti ateityje dalinės mūsų pagrįsta. Jiems, jaunų jų ir talkų linkėti dirbti.

Telšiai seka tautiškąjį toktai. Tautiškai rengtos gražiosi ir tai, kad jie pritaikinio aiško tautinio siuvo šokiuo: kiubių, tilpčių ir rugačius. Ga dar kartų beva pa rodyčias mūsų tautinių šokių ir veiningumas, grakštumas ir originalumas. Tuo tikslu bene geriausiai tinka daugiausia tarpusavi koncerto svečiai — vokiečių kariai.

Virtuoziniu koncerto dalyviu, operos solistu ir, ypatingai mėgiu Rygą, publika sutiko nepaprastu susižavėjimu ir dėkingumo pareiškimu. Vyrtiškais A. Sodeikis, simpatingas p. p. Kudzevičius ir nepaprastingumas Kupstis teisėtiškas išraiškingo turtingo balso. Plojimams ir bisavimams galo nebuvo. Dainininkams kelėdaliny norimos nenoromis tako pakaisiui. Dainininkų pasirinktas balp pat sykiu repertuaras. Be to, dainininkų ir muzikalingo mūsų

Odesos neabejotinai lau kia Dniukrichens likimas. Cia bolševikų vokiečių oro jų pranašumi, jau turėjo žymių nuostolių.

sunkiai bombų atakuojamas vienas kreiseris ir vienas torpedinis laivas. Be to, išvesti iš rikiuotės 6 transporto laivai bendros 15,000 tonų talpos.

Karas prieš Angliją ir šiaurės Afrikoj vyksta taip pat sėkmingai. Prie Anglijos pakraščių kovos lėktuvai vien praėjusią savaitę,

nuskandino daugiau 91 000 tonų talpos britų laivų.

Tuo būdu karšu su vokiečių greitųjų vičių sunaikinimo 10.000 tonų, bilai praėjusią savaitę nes teko daugiau, kaip 100.000 britų registruotų tonų laivų.

O to kovose priešas kaskiem netenkia žymaus skaičiaus lėktuvų. Lugi šioi vienme sytų hunte jaksilant ir suomių karo sritnono bizleito 22 d. sunaikinta apie 11.000 lėktuvų. Tokių mu džiaginių vuostolių sovietai niekados nebepajėgia atlyginti.

Žodžiai ir darbai

Dvi besigrumiančios armijos nuo mūsų nutolo. Kraštas palikonuteriozas, klaikus. Lietuva antrą kartą išklelė savo vėtlavą ir pareiškė pasaulinį norą būti laisva naujosios Europos tautų šeimoje. Tuo laiku spaudoj pasirodė įvairių straipsnių, netrukus ir gražių kalbų. Atrodo, kad tautą, pasimokiusi iš padarytų klaidų, tikrentiasi teroru, tikrai algesnė ir darbais podys pasitaisi, kad turi teisę egzistuoti.

Bukime objektyvus ir pažvelkime, ar dabartinis laikotarpis ir mūsų darbai atitinka tai, ko mes siekiame. Nemažindami vertės to, kas padaryta kraštui ir mūsų išvadotojų žygiui palengvinti, visdėlto turime pripažinti, kad kaikuriais savo darbais padsiddiriot ir negalime.

Palvelkim į mūsų kasdieninį gyvenimą ir jos pen darbas tarp paliko vyrauja? Kai kurie pareigūnai į savo darbą žiūri labai paviršutiniškai, nelieka jį taip, kad tik juo nusikratius. Tai gėda ir nusikalstimas. Neatmetinkime, kad prie trūkumizmas, silpnas pareigų pildymas daug prisidėjo prie tirmosios Lietuvos liugimo. Dabar to nebegali būti. Kas nenori nuoširdžiai su darbu susieiti, tas lege pats jį paliekа.

Dažnas mūsuose reiškinys, kad pasigos ir kitų darbą, pavėlinta gauna finiis, interesantai neatlikę reikalo grįžta iš Žemaičių, visus interesantus sunku patenkinti, bet daugiama turi gauti pagalbos. Tai mūsų valdymąsi ir tš to padarys atitinkamas išvadas.

Mes gerinės pamatę Vakarų Europą, jos tvarką, kaip ten viskas puiku, gražu, tvarkinga. Bet ar pagalvojame, kad visa tai siekiama per darbą ir savišlausyną. Jeigu nebaisio padirbėti ir kiek daugiau, jeigu nebūtų kartais kartais vangu. Valstybė, norėdama egzistuoti, turi sukurti nau būtų materialinį ir moralinį pagrindą. Visa tai atsiekti tegalime tik per darbą ir savitarpį susiklausymą, savo ir kitataučių interesus paisiu ant rojo vieloje.

Palmta Ghersonas ir Narva.

Sunaikinta didelės bolševikų jėgos

Pirtų Ukrainoj besiydamos šį bėgant pulkų vokiečių ir vengrų jiniukų karininkų dalys atėmė iše Dniepro Bočių esan ti Ghersonos miestą. Paimta apie 80.000 belaisvių ir labai didelis karo grobis.

Stuarts Estijoje paimta Narva ir kiti šiaurinių jūrkės pakraščio miestai.

Kas yra ir ko siekia USA, Anglija ir SSSR?

Ponas Rosveltas ir ponas Cerčilis padarė sąjungą su Stalinu, siunčia jam karo medžiagą ir pasižada siųsti visko, ko tik jis pareikalaus. Trejukė jaučiasi neblogai. Visų pirma gerai jaučiasi Cerčilis, nes pildosi jo sena svajonė ir karo vedimo metodas: už anglus kariauja rusai amerikiečių ginklais. Ko daugiau Cerčiliui norėti? Netaip seniai už anglus kariavo lenkai, belgai, prancūzai, jugoslavai, graikai... Čerčilis jiems siuntė net savo korpusus. Čia dar geriau: armijų siųsti nereikia, o ginklus stato Rosveltas.

Rosveltas, tas paklusnus Čerčilio bendrininkas, "užpultam kraštui" už auksą nesigaili ginklų. Ką gi, reikalas neblogas, jei gyvenama tik bizniui, tik auksui. Už pinigą juk galima ir didžiausią savo priešą apginkluoti. Pagaliau, kas per logikos genialumas: Hitleris grasina Amerikai, o Stalinas — malonus draugas, kurį, kai bus bėda, galima bus net priglausti...

Kas yra USA, Anglija ir SSSR? Ką jos turi bendro? Atsakydami į šiuos klausimus nepamirškim, kad tikrai jos turi tarp savęs daug bendro. Daugiau, kaip iš karto galima pamanyti, arba kaip mes esame pripratę manyti. Visas šias tris valstybes valdo viena ir ta pati jėga: žydai. Visos tos trys valstybės esmėje gina vieną ir tą patį reikalą: žydų reikalą. Todėl jos turi vieną bendrą priešą — vokiečius, vedančius garbingą karą prieš žydus. Taigi šitie du dalykai suvedė visus tris draugus — Cerčilį, Rosveltą ir Staliną — prie vieno stalo, padarė kaso bendrininkais, draugais.

Buvome pratę manyti Angliją esant kultūringa šalimi. Kultūringa tokia prasme kaip tą žodį mes suprantame. Dar daugiau: tikėjome ją esant žmonišką, krikščionišką. Apsivylėme. Iš faktų mums aišku, kad tikrai tą kraštą valdo žydai, kad Anglija gina jų reikalus, kad sėdi jų kišenėj.

Amerika taip pat. Reklamuojasi esanti demokratinė valstybė, tačiau jos politikos pagrindams diriguoja žydai ir žydų reikalai yra ginami pirmoj eilėj. Atsiminkim ir šitą nežymų, bet reikšmingą faktą, kad netaip dar seniai jautresnieji žydai iš mūsų krašto skubėjo savo barzdas išnešti Amerikon (per Japoniją).

Taigi aišku, kad šitos dvi valstybės ir tautos savo politikos neturi, o yra žydų įtakoj ir tarnauja žydų reikalams. Jos yra parsidavusios aukso veršiui ir išdavusios savo tautas. Pagaliau jos yra išdavusios ir kitas tautas, kurių tarpe buvo ir lietuvių tauta. Klausite, kokiu būdu? O štai kokiu būdu!

Kas yra bolševizmas ir komunizmas mes gerai žinome. Kas atsitiko su pabaltijo tautomis bolševizmui — komunizmui val dant taip pat gerai žinome. Lietuviai, kaip latviai ir estai, turėjo būti sunaikinti: išvežti į Sibirą, išžudyti kalėjimuos, nukankinti... Bolševikų okupacijos metai krauju įrašyti mūsų žen.ėj ir mūsų širdy bei sąmonėj. Mūsų kraštas nualintas, krašto ūkis sunaikintas, geriausieji tautos sūnūs sukišti į kalėjimus, išvežti ir išžudyti. Bolševikai visur taip elgės, kur tik jie įkėlė koją. Mūsų Anglija nei Amerika neužtarė, vadinasi, išdavė. Ir pati Rusija yra nualinta ir sunaikinta. Tokio skurdo, kokį kenčia rusai ir kitos pavergtos tautos, pasaulis negali įsivaizduoti. Tą skurdą mes matėme, jį pažinome ir aiškiai žinome, ko yra vertas bolševizmas, jo melų propoganda ir pats didžiausias pasaulio kraugerys Stalinas.

Nesuprantame, kaip gali rastis pasauly tokių valstybių ir tokių politikų, kurie galėtų bendradarbiauti su šitokiais žmonėmis šitokiu laiku, kai eina pasaulio išgelbėjimo kova. Jie akli, jie nemato, kad vyksta garbingiausias kryžiaus karas, kurį veda Didžioji Vokietija ir Jos Vadas prieš raudonuosius žmogžudžius.

Bet bolševikus Anglija ir Amerika remia, vadinasi yra tarp jų daug bendro. O tas bendras yra žydų tikslai, žydų siekimai, kuriuos vykdo šios trys valstybės - kruvinieji bolševikai ir plutokratai anglai su amerikiečiais.

Deja, veltui jų pastangos. Kova bus laimėta dorųjų žmonių, kurie ryžosi išgelbėti vakarų kultūrą nuo barbarų. Mes tuo tikime, nes matėme, kas yra bolševikų raudonoji armija ir kas vokiečių armija.

Norėtume tik vieno: duok, Dieve, kad bolševikai pašelmininkautų Anglijoj ir Amerikoj nors vienus metelius... Tada anglų ir amerikiečių tautos suprastų, kokį nusikaltimą jos šiandien daro. Lietuvių tauta savo vadų klaidas suprato ir išpir.o jas savo tautos sūnų nekaltu krauju.

Bolševikai ruošėsi pulti Vokietiją

Spaudoje dažnai užtinkame žinių, kad vokiečių kariuomenės užimtose Sov. Rusijos plotuose tai vienur, tai kitur surandama dokumentų, kaip bolševikai rengėsi pulti Vokietiją. Teigimams reikia faktų ir įrodymų. Jų gausu. To bolševikai neslėpė, bet viešai kalbėjo ir agitavo. Kiekvienam, kas pergyveno bolševikų okupaciją, bolševikų žygis į vakarus buvo net įsąmonintas. Tas žygis buvo populiarus ir Maskvoje ir Lietuvoje.

Kai tik Lietuvą užėmė sovietų kariuomenė, po visus kaimus ir miestelius pasipylė agitacija už sovietų santvarką ir jos siekiamuosius tikslus. O tikslai kiekvienam kaimiečiui buvo kalami: sovietai savo žemėje nekariaus, atseit, ir Lietuvoje nebus karo. Iš to juk reikėjo daryti išvadą, kad jie žygiuos į Berlyną ir grumsis vokiečių žemėje; kiekvienas sovietų pilietis turįs didinti darbo našumą ir ištekliu karui; rengiantis karui, gali būti sunkumų, reikia pakentėti, užtat plačiausioje tėvynėje — nuo Uralo ligi Ispanijos Pirenėjų — bus linksma gyventi ir t.t. Kartais jie taip nusiagituodavo, kad imdavo teigti, girdi, ir kariauti nebereikėsią, nes ten tuoj kilsianti revoliucija... tik eik ir valdyk visą Europą. Toks įtikinėjimas ne vieną prislėgė tariamos sovietų kariuomenės galybe ir vakarų suirimu, ir daug kas vylėsi nesulaukiąs šviesesnių dienų.

Tarybų Lietuvos delegatai, dalyvavę prijungimo ceremonijose Maskvoje, grįžę pasipasakojo apie intymesnių pašnekesių su sovietų dignitoriais.

Tarybų Sąjungos miestai, kaimas ir žmonės, ypač Maskva, negalėjo daryti gero įspūdžio žmonėms, atvykusiems iš vakarų. Visus tuos blogumus sovietų valdžios žmonės vertė karu, kuriam jie rengėsi.

Net jų žymiausias rašytojas Aleksiejus Tolstojus, kuris labai gerai pažįsta vakarus, negalėjo nutylėti Sovietų Sąjungos skurdo ir vienam Lietuvos delegatui pareiškęs:

— Matote, pas mus kitaip negu pas jus. Mes turime diržus suspausti. Mes ruošiamės karui. Viskas karui.

Ir grįžę delegatai spaudė diržus visai tautai, tik ne sau.

Amerikiečiai ragina neremti Sovietų Sąjungos

Tą faktą, kad sovietai jiems tiekiamas prekes turi apmokėti grynais pinigal, laikraštis „New York World Telegram", kaip DNB praneša, laiko įrodymu, kad

į Sovietų sąjungą nėra žiūrima, kaip į valstybę, kuri kovoja už demokratiją

Laikraštis pažymi, Jungtinių Valstybių nepasitikėjimas Sovietų Sąjunga turi pagrindo. Iš pradžių Jung. Valst. „nedidelę drąsią Suomiją" palaikiusios jos kovoje su Sovietų Sąjunga, o dabar jos — prieš Suomiją. Jungtinės Valstyvės drauge su Anglija ir Prancūzija paskatinusios spirtis „demokratinę Lenkiją" prieš puolikus, tai yra prieš Vokietiją ir vėliau prieš Sovietų Sąjungą. Kuomet Sovietų Sąjunga prarijo viena po kitos Pabaltijo valstybes Jungtinėse Valstybėse visi nusiminę grąžė rankas. Kas dar galįs dabar tvirtinti rašo toliau laikraštis, kad, ragindamas Jungtines Valstybes padėti Stalinui, jis remia demokratiją, kuomet iš tikrųjų jis

tuo tik padeda išlaikyti kruviną Sovietų Sąjungos baudžiava?

Jungtinės Valstybės turėtų labai atsargiai apsvarstyti, ką jos Sovietų Sąjungai tiekia, nes labai gali būti, kad vėliau ta medžiaga bus panaudota prieš pačias Jungtynes Valstybes. Bet, svarbiausia, Amerika neturėtų tos „didelės, apgavikiškos sovietinės prostitutės" vesti. Būdinga tai, baigia laikraštis, kad didžioji Juntinių Valstybių tiekiamos medžiagos dalis pasilieka Sibire numatant ją panaudoti Tolimuose Rytuose.

Sporto naujienos

Krepšinis

Ir vėl Telšiai laimėjo. Jau kelinti metai iš eilės telšiečiai laimi tarpmiestines krepšinio rungtynes prieš savo "amžiną priešą" — Šiaulius. Šio sekmadienio kova laimėjimų eilėn leido įregistruoti dar vieną tvirtą pergalę.

Pirmasis rungtynių kėlinys buvo labai įtemptas ir gyvas. Abi komandos žaidė labai atsargiai, atkakliai, kovodamos dėl kiekvieno kamuolio. Rezultatas taip pat svyravo tai vienų, tai kitų pusėn. Telšiečiai niekaip negalėjo surasti savo "aš" ir parodyti, ką moka. Pirmasis atkaklios kovos kėlinys baigėsi 14:12 Telšių rinktinės naudai.

Po pertraukos vaizdas visai pasikeitė. Telšiečiai ėmė žaist lėčiau ir labiau apgalvotai. Gynimas sutankėjo ir šiauliečiams daug sunkiau negu pirmą kėlinį sekėsi pasiekti krepšį. Pagaliau jie visai pakriko ir telšiečiai darė, ką norėjo. Kamuolys nuolat perskrodavo svečių krepšį ir rezultatas vis kilo ir kilo ir, rungtynėms pasibaigus, teisėjas paskelbė publikai apie telšiečių laimėjimą rezultatu 39:24 (14:12). Telšius atstovavo: Nakutis K. 6, Nakutis J. 6, Grybauskas V. 18, Ravočius 5, Šimkevičius 4.

Futbolas

Pirmąsias Gubernija — Telšiai futbolo rungtynes tvirtai ir įtikinančiai laimėjo Gubernija.

Rungtynių pradžia rodė abiejų komandų nervuotumą. Žaidimas buvo greitas ir labai neapgalvotas. "Priešai" nepažino vieni kitų ir taip pat žaidė labai atsargiai. Pirmasis įvartis buvo pasiektas telšiečių, bet tai buvo pirmas ir paskutinis jų laimikis. Toliau visas žaidimas priklausė šiauliečiams, kurie futbolo srityj pasirodė esą už telšiečius žymiai geresni. Greit jie išlygina, o po kiek laiko dėl vartininko neapdairumo įmuša ir antrą įvartį. Jau 2:1 Gubernijos. Po kurio laiko teisėjas priteisia šiauliečiams baudinį, kurs vėl dėl vartininko neapdairumo virto įvarčiu. Jau 3:1. Kėlinys šiuo rezultatu ir baigėsi.

Antrasis rungtynių kėlinys vėl priklausė šiauliečiams. Žaidimas visą laiką vyko į vienus Telšių vartus. Tiesa, šiauliečiai tikri savo pergale nesistengė pasiekti aukšto rezultato ir tyčia šaudė iš toli. Per šį kėlinį jie įmušė tik vieną įvartį ir baigė rungtynes, jas laimėdami 4:1 (3:1).

šias dienas paėmė apie 500 nelaisvių, nekulkosvaidžiais ir rankinėmis granatomis, o tik vieniuteliu savo ginklu — garsintuvu.

Paimtieji į nelaisvę bolševikai patys iš savo fronto ruožo par. vesdavo kitus: pirmasis parsivedė du, antrasi — visą būrelį, trečiasis visą grupę ir t. t. Atvestieji perbėgėliai pasakojo, kad eiliniai kareiviai vokiečių mėtomuosius lapelius laiko kaliomės liudijimais į vokiečių linijas ir kad daugelyje vietų dėl tų lapelių įvykdavo tikros muštynės. Kai apie tai sužinojo sovietų komisarai, tai eiliniams buvo pranešta, kad kiekvienas, kuris paims tokį vokiečių lapelį, bus nuomerktas mirti ne sušaudant, bet nudūriant durtuvu.

Vokiečių nelaisvėn pateko žymus britų lakūnas

Kaip DNB iš patikimų šaltinių patyrė, britų žinių tarnyba rugpiūčio 12 d. paskelbė, kad yra pasigendama vieno žymaus britų lakūno. Tai turima galvoje pulkininką leitenantą Douglas Robert Baderį, kuris rugpiūčio 9 d. Kanalo srityje buvo numuštas vokiečių naikintuvo. Iš savo degančio naikintuvo iššoko su parašiutu ir pateko į vokiečių nelaisvę. Baderis, kuris prieš keletą metų per lėktuvo nelaimę neteko abiejų kojų ir jau prieš karą, turėdamas dvi protezas vėl pradėjo skraidyti, yra 31 metų amžiaus. Jis yra apdovanotas daug aukštų pasižymėjimo ženklų ir buvo vienas iš populiariausių britų aviacijos karininkų.

Baisi socialinė padėtis bolševikų rojuje

Skandinavijos telegramų biuro Berlyno korespondentas Viggo Jensenas paskelbė naują straipsnį apie savo lankymąsi Smolenske, pavadintą „Baisi socialinė padėtis bolševikų rojuje". Purvas, dulkės ir visų rūšių nešvara, kartu su išbadėjusiais, skarmalais apsiskrudusiais gyventojais rado korespondentas, vaikščiodamas po Smolensko pavėsius. Smolenske nėra jokių piliečių, o yra tik proletariatas, jokių tikrų krautuvių, tik prekių išdavimo vietos, jokių šaligatvių, tik — vadinamosios gatvės ir jokio žmogaus, kuris šiek tiek padoriau būtų apsirengęs. Paskutinėmis dienomis iš kilias rašoma pranešime, perbėgėlių skaičius buvo labai didelis.

Vienas vokiečių leitenantas, kuris vadovauja propagandos skyriui, per paskutines

Nepakeliui su mūsų tautos nedraugais!

Nemažiau už žydus yra nuniekinęs lietuvių tautai milžinų dvarininkai lenkai ir buržuokai okupatūrai. Žydus lietuviai buvo žydas, lietuvis ir lydą. Išdrįso kaip į mėnesio blaivę, parazitą, gerai pažino jo bjaurų nuikumą, veidmainiškumą, išmonę, kad klieklvieną progą žydas tyko apgauti, nuskuti, nes jis tam ir žydas... Pagaliau žydas buvo paįsiokos objektas ir duro lietuvių gyvenimo savo bloga įtaka neužkrėtė, nors su žydais kaip su sukta, vieningą ir jaudą jega lietuviai skaitėsi.

Tačiau šalia žydų ant savo sprando mes turėjome dar vamašian šykštikus parazitus, bibarus, bajorus lenkus ir turtikus okupantūrius. Prieš dvieg šimtų metų atpildo į mūsų kraštą nusiunsę ponai, lenkai, užgrobė turtus ir žemes, įsikūrė dvarus, padarė savo įstaigą ir mūsų tautai didikus ir čia jau keliutas šimtmetis triukšmingai ir nuskalsdamai gyvena, balavoja ir siautėsi. Į mūsų kraštą atsinešę bjaurlausios paprotius, lenkiškų honorų, supratimų, klimą ir tautgimimą. Turėdami valdžios palankumą ir sudarydami mūsų kraštui eilę, mūsų liaudį pavergę, nuskurdinę, nenuilstamai ir figus amžius gėrė jos prakaitą ir kraują, plėšė jų rykštėmis, mainė, kankino, nuniekino, padaniino ir laikė tamsybėje. Be to, pajo iš mūsų tautos dvare paprotėjus, būdą ir valgį. Ir vieną aiką atsigėrė mus užkrėsti savo paprotėlais, atsegėsi mus nutautinti, bitinti, suleniškinti ir mūsų tarpe įteigti lenkijos provincijalizmą. Šitas skriaudą padarytą lietuvių tautai, nebus pamirštą amžiais. Tačiau mes visi atiduosime Jiedi. Tačiau mes visi atiduosime Jiedi, kad lietuvių tauta yra narsi ir klekvieną momentą sudėt žeriklo žygiui, kad mūsų kariuomenė nuo to žygio bovo palaikyta ne be lenkų įtakos Tą mūsų tautai padarytą gėdą mes turime išanlden nuplauti ir atitiksmai sutvarkyti amžinos mūsų tautos, o karta ir nuo to stos Europos tvarkos priekio — Lietuvos lenkus. Šlandlen mes nebijome anglų ir jų „Tautų Sąjungos“ plūduriuką, kurie mus kenkino visą Nepriklausomos Lietuvos egzistencijos metą. Pagaliau mes atiduosime mūsų tautai lenkų dvarininkų rolę, suvaidintą nebolinoj prieiky ir privalome ugdydraust, kad ateityje nuo jų nenukentėtume vėl. Jei žydai-yra nuskaitę ir juos mes pasmerkiame, jei jiems yra skriauna ant nugaros įvaigšte, tai lenkus turime išskirti tol labiau.

Toks pat tampus ir šykštas parazitas kaip žydai ir lenkai yra ir vokiečiai okupantūrai. Tai tamsumo apatalai, vargšas, žudikai ir įtūnojai visų blogo, kokį tik sugebėjo iš lau kinės Rusijos atsinešti. Jie taip pat turi atvadėjų, gerbėjų.

O šiandien kų mes matome? Ogi tos šykštės lenkiškė bukties, tos pačios lenkiškos vilties, demonstruoja gyvelės uniformas, stato įstaigose reikalavimus, reikalauja privilegijų ir laikų gra-

A. Gricius

Kruvina naktis

Visi maišėm prie kelio parimę —
Dangs sūnų jie išvarė kažkur...
Ir ruduo vėl ateis čia arimais,
Alksčiaus ir lindrumų užkam.

Ir girdėjo balsai ten užkime
Iš vagonų užkaltais langais —
O pakilk, Lietuva, iš nakties vėl sūgimus,
Tavo šeneliį vėl skambu dūsaugimingai varpai!

Neseniai už kalėjimo durų ten vyko
Su skausmu mūsų brolial veiduos
Vien dėlto, kad norėjo priklelti Svieaų rytą,
Kad norėjo laisvos Lietuvos.

Tu su baime, Tėvyne, klupai ten po kryžium,
Vis alpai, dejavai ir vis lankei dienos...
Vėl pavasaris bučiau taip ryšiai praėjo;
Tu bridai iki kelių kraujuose...

O naktis taip juoda, be žvaigždžių ir be dvasios,
O kada kas gi lankomą išgirdo?
Tik visur buvo šviesos pajuodę, išgesę —
Tirpsta artilei — tikėjai ir pančiai suitps.

Vėlei vaikštome žemėj, kur rožės prazydę —
Nuskas niekad nebus vergiečiai!
Girdis dainos — dangus jau ir žemė pragydo...
Skamba himnas laisvos Lietuvos.

Vien tik kryžiai, kapuos mėnesienoj išbalę,
Dar ilgai apie kruvinų naktį kalbės...
Ir kiekvienas keleivis, čia eidamas pro šalį,
Tų baisiųjų naktį per amžius minės.

Įtolimo ir vėl nori mus palenti savo nelemtojo įtakon. Dvarininkai. Mes jous patinome. Nereikia mums jų supuvusių paprotėlių tamsumo. Mes mos jų tautos menigrėti, nes mes esame gerbtų verta tauta. Salin lenkiškas bajoriškas ir buržuokiškas parazitas! Šiandien mes pasakome lenkiškam kyliui į gerenę ateitį, į kultūrą — pasakome į vakarus ir visuda etiūnę karlu su jais.

P. Tautgina

Skelbimas

Telšių gimnazijoj skelbia, kad mokslas šiais metais prasidės rugsėjo mėn. 1 d., 9 val.

Telšių Gimnazijos Direktorius

Skelbimas.

Ieškau zakrasvinjaus ar varpininko vietos. Galiu vesti patio agentūrą. Eso vedęs, turiu mažą šeimyną. Šaltinio 3a, Telšiai. Smetlių g. Nr 6. arba telefonu.

Kultūringo gyvenimo požymiai

„Žemaičių Žemės“ 9-o vy nuodugnai svarsto atžvilgiu ir pastarimai sutvarkyti savo buitus ir nodybes mūsų nuosavam gyvenimui yra tiek daug nesutvarkyta, su viskuo, kas jau patalpta, tobulie laista papildyti žmogaus kultūringumo požymi be švarus dar ir gero elgesio.

Kultūringo žmogaus atskiriame ne vien tik nuo paprasto liaudies, bet ir daugiau iš jo poelgių sanžiuvimo su kitais žmonėmis.

Mandagumas, pagarbumas, svelkas, linkmas nusiteikimas, susidūrus su nervingu kartkuriu, palyrnį kultūrio žmogų.

Yra žmonių, kuriuos švarlai taisyties, bet nevengiančių savo poelgiais iš kaiba tetiti žmogaus veidą.

Štai vienas nesenai matyas pavyzdys. Eina gatve švarlai apsirengęs gerbiamo pa- pažįstamo pasibraukęs keleią rūtinukų sten popieriu. Sutinka jį nesenę darbininkė.

— Kame gavai, ponuli, tuos abliečius? — klausia

— Ar aurai, kad pavogiau — atsako ji ir eina toliau.

— Ką čia manyti, ponuli — sutrinkusiems jį kuitinu tuliui monsrio. — Nežiūra tiktai suitino- ženę padaryti Lenkijos provincijalu. Šitas šiurkus požiūris ir dalies šių įgyvendino. Pirmiausia ir Želigovskis sventvagilkai ugrobdamas mūsų Vilnių ir Vilniaus kraštą.

Kiek lietuvių tautai kainavo šita prigėrę skriaudą, nesunkiai įmanoma nuo. Jos laikas, kad lai pat pastarų metų bevelk klekvienas dvaras — tai lenkų lizdas, turįs tyliau su Kerzepsopolita, stunčiąs ten savo valtus sankčių, remiąs jos siekima, gyvenus jos idiomis ir skleidžiąs lenkybę ir lenkiškas tiesas. Dvarai buvo mūsų žemėje ir valstybėje kaip votys gyvame kūne, dar daugiau: kaip dvidešimties ir pusiau jančios votys. Nekaltam jas apie buudžiavos ir pateikamies tai kuo, kad lenkai dvarininkai mūsų tautą tiesioginio būdu skriaudė, jie taip pat turėjo didžiausius laikus ir Nepriklausomos Lietuvos gyvenimui ir čia susiėjo padaryti lietuvių tautai didžiausių skriaudų. Atvirai sakant, tik per ją jiekų buvo padaryta Nepriklausomos Lietuvos viena didžiausių klaidų, tiačiai nuotikusi tiimas lietuvių tautai, pirmiausiėjus karui, palaikarimas angliams ir nepolitimas Vilniaus Perkėlimas vokiečiams dvidešimtį mėnesių kalp vienas tiįdėjoi tos senos tautos sventovės, tiįdėjoi tos jau atvadėjoi, gerbėjoi, garbėjoi, kurlam rengei didį iš mažį. Ir tiis Lietuvos valstiie, gyliaudamos lietuvių tautos vilnias, tiidamos lenkų ir angių, bodama ją jaučio, netinsodžio istorinio momento, apyrpė laiką ir nuitiaito jai. Šia skriaudą padarytą lietuvių tautai, nebus pamirštą amžiais. Tačiau mes visi atiduosime Jiedi, kad lietuvių tauta yra narsi ir klekvieną momentą sudėt žeriklo žygiui, kad mūsų kariuomenė nuo to žygio bovo palaikyta ne be lenkų įtakos Tą mūsų tautai padarytą gėdą mes turime išanlden nuplauti ir atitiksmai sutvarkyti amžinos mūsų tautos, o karta ir nuo to stos Europos tvarkos priekio — Lietuvos lenkus. Šlandlen mes nebijome anglų ir jų „Tautų Sąjungos“ plūduriuką, kurie mus kenkino visą Nepriklausomos Lietuvos egzistencijos metą. Pagaliau mes atiduosime mūsų tautai lenkų dvarininkų rolę, suvaidintą nebolinoj prieiky ir privalome ugdydraust, kad ateityje nuo jų nenukentėtume vėl. Jei žydai-yra nuskaitę ir juos mes pasmerkiame, jei jiems yra skriauna ant nugaros įvaigšte, tai lenkus turime išskirti tol labiau.

Toks pat tampus ir šykštas parazitas kaip žydai ir lenkai yra ir vokiečiai okupantūrai. Tai tamsumo apatalai, vargšas, žudikai ir įtūnojai visų blogo, kokį tik sugebėjo iš lau kinės Rusijos atsinešti. Jie taip pat turi atvadėjų, gerbėjų.

O šiandien kų mes matome? Ogi tos šykštės lenkiškė bukties, tos pačios lenkiškos vilties, demonstruoja gyvelės uniformas, stato įstaigose reikalavimus, reikalauja privilegijų ir laikų gra-

Kai kurių įstaigų virtuvinkai gelbėjimo žmones tiktai dvi va landas. Per tą laiką suspėti lankytojui pasidaryti reikalą. Dažnai įstaigoj nuo 6 iki 8 val. vakaro nebuvo, kaip tik pasiteirauti — kol jie atsigręš pirkėjos baigti tualetą, ar nebuvo su kuo atsiteirauti. Vardenis išpaliuti pasiteiri taip pat nebuvo. Kas norėjo pirkti, kas nenorėjo nepirko. Bet tokių buvo tik viena. Iš to seka, kad blaiznos dėsnių nuomo tarpe vėsti veiksmi.

Švarbiausias kultūringo gyvenimo požymis yra pasikalbėjimas, kurie (ne lietuviškų šantvarkoje) ultima visur ir vadovaujančią vietą.

Pirmiausiai prie kultūringojo santvarkos, priklauso ir gyvumo ir pajautos tiktai prie švarios ber ir prie punktualumo ir tvarkos. Mūsų kraštas gerai pasižinojęs kultūringo varda ne tiktai tada, kuomet mes švarlai ir tvarkingai apsitvarkyme, apvalyome butus ir tibarstyome takus smiltimis, bet tuomet, kada nuėję į įstaigas, į parodymus, į susirinkimus rasime viską viet oje, visus pasiryžusius sąžiningai ir mandagiai atlikti savo pareigas. Kuomet nebereikės po įstaigų vaikščioti kaip po mišką, kol suiimsi tiesą.

Taip pat pamažinkime kultūringų visuomenėje, kuomet jis atėjęs į bibliotekų taske ir atsisveikinęs su bibliotekininke nebus tuke vietos pamatyti stumdomas besiveržiančiuosius, o tiesiniai ir bažnyčios aplinkinė laikant, kaip galima tiikus, vienkiemi per galvas, prieš su kuriais į prisi eimantį nesigaret.

Cia jau švieisomenė su savo pavyzdingu elgesiu paliuka bojiet. Ji da dar tikuliuoja už pagrindų ir mūsų kuomitis nuo nugaros, arba nemoni atkuos į sonus. Cia veikia tiimtiesiog pagrindų, kuris, gal ir nesuvokiamai, bet vis dėlto veikia.

O. Aud.

Derliaus nuėmimo ir sėjos darbų reikalu

Generalinis Komisaras Kaune Dr. v. Renteln paskelbė įsakymą derliaus suėmimo ir sėjos vykdymo reikalu. Šia proga Generalinis Komisaras konstatavo, kad žemės ūkio padėtis Lietuvoje bolševikų valdymo metu pasidarė stačiai katastrofiška, todėl esą būtino reikalo imtis naujų patvarkymų žemės ūkiui šiame krašte atstatyti.

Pirmiausiai įsakymo nustatoms faktinieji žemės valdytojai.

Lietuvos gyventojas, valdęs prieš 1940. VI. 15 iki 30 ha žemės, tvirtinamas tos žemės valdytoju.

Šie nuostatai neliečia žydų, komunistų ir nežemdirbių, kurie šiuo įsakymu iškiriami,

Naujakuriai, atsikėlę iš Vokietijos, ir kiti, gavę naudojimuisi žemės, kuri būtų grąžinama buv. savininkams, atlyginami natūra. Nesusitarus su teisėtais valdytojais, ginčią sprendžia Apskrities Viršininkas arba atitinkama komisija. Gi tie, kurie tinkamai tvarkėsi gautoj naudojimuisi žemėj galės ir toliau likti jos valdytojais.

Sovchozai, mašinų stotys ir arklių punktai priklauso tiesioginiai Generaliniam Komisarui.

Žemės valdytojai ir darbininkai, kurie nesirūpins derliaus suėmimo ir sėjos darbais arba juos atliks blogai bus baudžiami visu griežtumu.

Bekantmachung

Fuer die Schmieden des Kreises Telsche steht ein Posten Schmiedekohle zur Verfuegung. Der Bedarf ist sofort beim Wi. Ko. Telsche zu beantragen.

Beizufuegen ist eine Bescheinigung vom Amtsvorsteher oder Ortslandwirt, dass keine Kohlen mehr vorhanden sind und diese fuer Reparaturzwecke gebraucht werden.

Skelbimas.

Telšių apskrities kalviai gali gauti tam tikrą kiekį anglių. Tie kalviai, kuriems reikia, turi tuoj tuo reikalu kreiptis į Wi. Ko. Telšiuose. Kalnų gatvė. Kartu reikia pridėti pažymėjimą iš Viršaičio ar Ūkininkų Vadovo, kur turi būti pažymėta, kad kalvis nebturi anglių ir jos reikalingos įrankių taisymui.

Wi. Ko. Kowno III
Aussenstelle Telsche

Bekantmachung

Das Wi. Ko. Kowno 3 Aussenstelle Telsche legt folgende Sprechstunden für wirtschaftliche Angelegenheiten fest: Montag, Dienstag, Donnerstag, Freitag, von 9 Uhr 30 bis 12 Uhr 30.

Ausserhalb dieser Zeit ist das Wirtschaftskommando geschlossen.

Skelbimas

Šiuo skelbiame Telšių apskrities gyventojams, kad Vokiečių Ekonominė Komendantūra „Wi. Ko. Kowno 3" ekonominiais klausimais interesantus priima tik pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. 30 min. iki 12 v. 30 min.

Kitu metu Komendantūra interesantų nepriima.

Wi. Ko. Kowno III
Außenstelle Telsche

Rietavo manifestacijos šventė

1941 m. rugpiūčio mėn. 10 d. nuo pat ryto visas miestelis pasipuošė tautinėmis ir vokiečių vėliavomis.

10,30 val. organizuotai aktyvistai, pagelbinė policija, miškininkai ir didžiulė minia iš policijos būstinės nužygiavo į aikštę ir pakėlė vėliavas. 11 val. pamaldos už atvadavimą mūsų krašto iš raudonojo teroro. Po pamaldų tuojau visi su gėlėmis ir vainikais organizuotai nužygiavo į kapus pagerbti mirusius. Žygiuojant į kapus pakelėje buvo pagerbti žuvę vokiečių kariai, kur pasakė kalbą aktyvistas Skruibys ir buvo uždėtas ant kapo vainikas.

Kapuose labai gražiai pasakė pamokslą kan. Valaitis prie žuvusių ir iš Telšių atvykęs choras sugiedojo „Tėve mūsų".

Nors oras iš pat ryto buvo lietingas, bet žmonės su džiaugsmu, nežiūrėdami blogo oro, plaukė visi į manifestaciją. Tūkstantinės minios veiduose sruveno džiaugsmo ašaros, kad liko išvaduoti.

Iš kapų grįžo ir prasidėjo posėdis. Sudarius prezidiumą, kalbas labai gražiai pasakė politkaliniai Vanagaitė, Musteikis vietos mokytojas Šiuša ir girininkas Dabrila, kurie nušvietė raudonojo teroro laikus ir žmonių kankinimus.

Meninę dalį atliko atvykęs iš Telšių choras, kuris labai gražiai padainavo keletą liaudies dainelės. Vietos pradžios mokyklos mokinės, vedamos darželio mok. Banytės pašoko tautiškus šokius, paskambino kanklėmis, padainavo keletą solo ir padeklamavo.

Be to, buvo laužas, prie kurio pagelbinė policija gražiai atvaizdavo palikimą raudonojo teroro gyvenimo ir sudegino jų palaikus „Staliną, Leniną ir Paleckį".

Šventė praėjo labai gražiai ir linksmai, nors lijo nuo pat ryto iki vakaro. Visi džiaugėsi ir dėkojo Galingajai Vokiečių kariuomenei. Šventė baigta vėliavos nuleidimu, kuriame dalyvavo ir Telšių choristai.

Rietaviškiai dažniau laukia tokių svečių iš Telšių ir yra jiems dėkingi. Aktyvistė.

Skelbimas

„Kariuomenės reikalams paimti iš manęs:
1. Šumas arklys penkerių metų; paskutinioji kairioji koja ties naga storesnė.
2. Vienkinkiai ratukai žaliai dažyti, jėnos raudonai; blėka dengia tik paskutinius tekinius ir
3. Vyriškas dviratis firmos „Bismarck".

Teisingai pasakiusiam bus atlyginta. Turinčiam daiktus rašyti Kun. A. Zdanavičius, Veviržėnai

Pranešimas

Telšių Apygardos Pramonės Inspekcija praneša, kad yra persikėlusi iš Kęstučio g. Nr. 18 į naujas patalpas toj pat Kęstučio g. (buv. Aušros Keliąs) Nr. 27. Telefonas liko tas pats Nr. 2.

Šalintinas mažasis chuliganizmas

Telšių mieste yra labai daug vaikų, kurie diena iš dienos valkiojasi gatvėmis, stimpinėja patvoriais, neturi jokio užsiėmimo. Jų tarpe yra daug padykėlių, kurie padorių piliečių daržus naikina, įsiveržę į sodnus, neprinokusius vaisius skina, medelių šakas laužo ir blogu elgesiu demoralizuoja gerus vaikus.

Prieš mano langą yra vaisių sodnelis; jis kasdien vaikų apgultas. Net mažiukai, kurie negali perlipti tvoros, mėtlioja akmenukus, pagaliukus į vaismedžius, it ta lapė, pikta, kad vynuogės aukštai kybo. Langą prasidaręs dažnai aš juos pabariu, gėdinu, mokinu, kad lietuvio vaikui taip elgtis nepadoru; bet tai maža gelbsti.

Vieną pavakarį pamačiau, kaip du berniukai įšoko sodnelin, išeinu, norėdamas išdykėlius pačiupti; didesnysis, pamatęs mane, greitai peršoko tvorą ir pabėgo, bet mažesnįjį sučiupau. Atsirado ir liudininkai; iš jų sužinojau, kad dičkis, metų 13—14-kos, yra Zizių, gyvenančių Luokės gatvėje, sūnus, o mažesnis, 10 — 11 metų, yra Stonienės, dirbančios Masčio fabrike, sūnus.

Vaikai stiprūs, sveiki, matyti, gerai maitinami. Zizių vaikas gerai aprengtas. Nėra abejonės, kad tėvai nieko nežino, kad jų mylimi vaikučiai, išėję iš namų išdykauja, mokinasi chuliganauti ir vagišauti.

Padorioji visuomenė irgi privalo susirūpinti miesto „bezprizornikais", jeigu geidžia ir savuosius vaikus padoriai išauklėti. Man burmistraujant, Telšių miestas buvo suskirstytas į rajonus; kiekvienas rajonas buvo pavestas inteligentei moteriai globoti, ypač to rajono bednuomenė ir jos vaikai. Ir dabar, gerbiamos ponios, motiniška pareiga Jums liepia rūpintis paaugliais — chuliganais.

Telšių mieste dabar yra tuščių patalpų ir laisvų baldų — įrengkite tiems vaikučiams klubus, kad organizuotus galėtumėte geriau auklėti.

Pr. Budkus

Telšių Apskrities Viršininko ĮSAKYMAI

Telšių Apskrities Viršininkas A. Ramanauskas, remdamasis Šiaulių Gebietskomisar (Apygardos Komisaro) viešu skelbimu Nr. 1 ir duotais nurodymais, š. m. rugpiūčio 16 d. peskelbė šiuos įsakymus:

Auto priemonių registravimo reikalu (Nr. 6)

§ 1. Visos įstaigos, įmonės ir privatūs asmenys, turi iki š. m. rugpiūčio mėn. 20 d. visas turimas, arba jų žinioje esančias auto mašinas ir motociklus, užregistruoti vietos policijos nuovadose, nežiūrint į tai ar turi leidimus ar ne.

§ 2. Visi auto mašinų bei motociklų savininkai ir visi tie asmenys, kurių žinioje yra auto susisiekimo priemonės, privalo man nevėliau š. m. rugpiūčio mėn. 20 d. raštu pranešti žemiau išvardintas žinias;

a) susisiekimo priemonių rūšis,
b) tipas,
c) keliamoji jėga,
d) jei žinoma, statybos metai,
e) ligšiolinio naudojimosi tikslas,
f) dabartinę auto susisiekimo priemonės stovėjimo vietą **ir š. m. rugpiūčio mėn. 21 d. 8 val. ryto pristatyti į Telšių miesto turgavietę,** kur bus komisijos apžiūrėtos.

§ 3. Įstaigos, įmonės ir asmenys, kurie norės laikyti auto susisiekimo priemones, turi paduoti iki š. m, rugpiūčio mėn. 20 d. man motyvuotus prašymus, nurodant, kuriems reikalams bus susisiekimo priemonės naudojamos.

§ 4. Nusižengusieji šio įsakymo nuostatams bus griežtai baudžiami.

Žydų turtų suregistravimo ir karo grobio pristatymo reikalu (Nr. 7)

§ 1. Visi miestų ir apskrities gyventojai privalo iki š. m. rugpiūčio mėn. 23 d. miestų bei valsčių savivaldybėse užregistruoti visą turimą arba jų žinioje esamą žydų turtą, pagal nustatytos formos pareiškimą, kuris gaunamas vietos savivaldybių įstaigose. Pareiškimą pasirašo šeimos, buto, ūkio šeimininkas ar įstaigos, įmonės vadovas. Jeigu žydų turto neturi, taip pat pareiškimas turi būti pasirašytas, kad žydų turto neturi ir jo žinioje ar globoje nėra.

§ 2. Registruojamas visas kilnojamas ir nekilnojamas turtas, pinigai, brangenybės ir kt.

§ 3. Visi gyventojai turintieji ar globojantieji buvusius žydų radio aparatus iki š. m. rugpiūčio mėn. 23 d. turi užsiregistruoti vietos savivaldybėse, pranešdami iš ko, kada ir kokiomis sąlygomis radio priimtuvą gavo, priimtuvo firma, lempų skaičius, rūšis (elektrinis ar baterijinis), kokiame stovyje ir kur laikomas.

§ 4. Visas rastas ir paliktas karinis turtas, kaip tai: motorai, padangos, traktoriai, benzinas, žibalas, gazolis, ratai, ir kt., išskyrus sprogstamąją medžiagą, laikomas karo grobiu ir toks turtas iki š. m. rugpiūčio mėn. 24 d. turi būti pristatytas į Telšių ar Plungės geležinkelio stotis, kam kur arčiau. Turtą pristato tokio turto laikytojai ar saugotojai. Susisiekimo priemonių neturintieji, kreipiasi į valsčių savivaldybes, kurios tuojau parūpina susisiekimo priemones, kad laiku turtas būtų pristatytas.

§ 5. Už neįvykdymą šio įsakymą arba netikslų jo išpildymą, asmens bus labai skaudžiai baudžiami.

A. RAMANAUSKAS,
Telšių Apskrities Viršininkas

1941 m. rugpiūčio mėn. 16 d.
Telšiai.

Iškilmės Aleksandrijoje

Rugpiūčio 15 d. Aleksandrijoje buvo suruošta didelės iškilmės per karą žuvusiems paminėti ir politkaliniams — kankiniams pagerbti. Mūsų apylinkės gyventojų nemaža nukentėjo nuo raudonojo teroro. Išvežta ir į gyvenamas vietas negrįžo Kuokštis Leonas, mok. Jazbutis ir mok. Jazbutienė. Į iškilmes susirinkusi visuomenė labai apgailestavo jų likimą.

Iškilmės praėjo pakelta ir graudžia nuotaika. 11 val. orkestrui griežiant Tautos Himną buvo iškelta vėliava. Po pamaldų, 13, 30 val. įvyko iškilmingas posėdis, kurį atidarė iškilmių komiteto pirmininkas p. Pakalniškis. Mok. J. Kuliukas pasakė turiningą ir įdomią kalbą pabrėždamas ypatingą reikalą šiuo sunkiu mūsų tautai metu, išgyvenus žiaurųjį raudonąjį režimą, dirbti dar didesne energija atstatomąjį darbą, būti vieningais ir visur bei viskuo padėti mūsų išlaisvintojams — narsiesiems vokiečių kariams. Dar kalbėjo: buv. Aleksandrijos partizanų vadas p. Kaunackis, visuomenės vardu p. Baltrakonis, darbininku vardu p. Skindulas V., Skuodo politkalinių vardu p. Vareika, Skuodo Raud. Kryž. pirmininkas ir mok. Kalakauskas. Visų kalbėtojų žodžiai susirinkusiųjų buvo primti nuoširdžiausiu susidomėjimu.

Meninę dalį atliko vietos bažnyčios choras, paįvairindamas šventę gražiomis lietuviškomis dainelėmis.

St. Ž—lis

Kaina 30 kap.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 12 | Žemaičių L. Aktyvistų Fronto laikraštis | 1941 m. rugpjūčio 30 d.

Žemės valdymo reikalu

Žemės ūkis visuomet buvo pagrindinis mūso krašto gyventojų užsiėmimas. Nuo tinkamo o tvarkymo priklausė ir priklausjo mūsų visų ekonominis gerbūvis. Didžiąją dalį žemės ūkio produktų suvartojame savo krašte; o perteklių keisdami į trūkstamas mums žaliavas apsirūpiname reikalingiausiais pramonės gaminiais. Nežiūrint jokių politinės konjunktūros pasikeitimų, žemės ūkis ir toliau pasilieka mūsų krašte ekonomiškojo gyvenimo pagrindu.

Bolševikinis režimas savo neprotingomis reformomis bene daugiausiai suardė mūsų žemės ūkį. Išplėšta nuosavybės teisė, ūkio darbo kolektyvinimas, įvairios pyliavos ir nesvietiškai aukšti žemės valdymo mokesčiai mūsų žemės ūkį pastatė stačiai katastrofiškoje padėtyje. Išdraskytų derlingos žemės ūkių plotai liko neapsėti, arba apsėti nerūpestingai, nes žemę dirbantieji matė, kad savo darbo vaisiais jiems pasinaudoti neteks-

Nusikračius bolševikinio jungo, Lietuvos ūkininkas atsikvėpė lengviau ir visomis jėgomis kibo savosios žemelės dirbti. Tačiau ir šiuo metu, besiformuojant krašto administracijai ir nesant konkrečių patvarkymų žemės valdymo reikalu, jį neramino netikrumas dėl savo teisių. Viso to akivaizdoje vokiečių civilinės valdžios organai, siekdami aprūpinti gyventojus maistu, rado reikalinga žemės valdymą perduoti į rankas tų, kurie šiuo metu tam geriausiai yra pasiruošę ir visuomet su žeme buvo surišti. Dėl to, pasilikdamas sau teisę sutvarkyti nuosavybės santykius vėliau, Generalinis Komisaras Kaune paskelbė įsakymą derliaus suėmimo ir sėjos vykdymo reikalu. (Įsakymo nuostatus ištisai spausdiname šiame numery.) Šiuo įsakymu teisėtais žemės valdytojais įgirtinami visi su žeme surišti ir ją dirbę Lietuvos ūkininkai, išskyrus žydus, komunistus ir neūkininkus. Naujakuriai ir mažažemiai, mažiau pajėgūs žemės ūkį tvarkyti, naujakuriais nepaliekami, gi žemė grąžinama jų buvusiems valdytojams. Jie negali būti kaltinami vien tuo, kad jie buvo naujakuriai, nes jie naujakuriais buvo pastatyti. Rišant ginčus, nepakanka įstatymo raidės, bet reikia ir žmoniškumo, artimo padėties supratimo ir esamo stovio įvertinimo.

Naujakuris ar mažažemis negali būti su šeima paliktas be pragyvenimo ir pastogės. Naujakuriams, ir mažažemiams kurie parodė sugebėjimą tvarkingai vesti savarankišką žemės ūkį ir yra patikimi piliečiai gali būti pavesta valdyti tos žemės, kurių valdymas dar nėra sutvarkytas. Valstybiniai ūkiai, mašinų stotys ir arklių punktai su esamais prie jų žemės plotais priklauso betarpiškai Generalkomisarui.

Norint, kad žemė duotų gerą derlių reikalinga tinkamai ir sąžiningai ją dirbti. Todel tuo pačiu įsakymu nustatyta ir tinkamo žemės darbo pareiga. Žemės valdytojai, kurie derliaus suėmimo ir sėjos darbus iš blogos valios ar per apsileidimą tinkamai neatliks, bus griežtai baudžiami ir pakeičiami kitais. Tas pat taikoma ir žemės ūkio darbininkams bei naujakuriams, kurie atsisakys užimti jiems nurodytą darbo vietą, pasitrauks iš jos arba kliudys patvirtintam valdytojui perimti žemės valdymą.

Kaip matome, šie patvarkymai šiuo metu mums ypatingai svarbūs, neabejotinai naudingi ir pačių ūkininkų laukiami. Tai išspręs paskutiniais metais susinarpliojusį mūsuose žemės valdymo klausimą galimai teisingiausiu būdu ir prisidės prie Lietuvos žemės ūkio kultūros pakėlimo. Ūkininkai ir visi mielai žemę dirbantieji dabar jau gali būt ramūs, nes jie žino, kad dirba sau ir savo darbo vaisiais patys galės naudotis.

NAUJI DIDŽIULIAI VOKIEČIŲ LAIMĖJIMAI RYTŲ FRONTE

Prie Gomelio smarkiai sumuštas priešas— Paimtas Velikije Luki ir Berislavas—Priešas bėga už Dniepro—Dviejų mėnesių karo balansas.

Srityje į šiaurę nuo Gomelio įvyko mūšis, kuris baigėsi sunkiu sovietų karinių pajėgų pralaimėjimu. Buvo sumuštos, sunaikintos arba paimtos į nelaisvę 17-sios šaulių divizijos, vienos motorizuotos, dviejų šarvuočių ir penkių kavalerijos divizijų dalys, taip pat dvi oro brigados. Į vokiečių rankas pateko 78.000 belaisvių, 144 tankai, 700 patrankų ir du šarvuoti traukiniai.

Stiprus sovietų atramos punktas Velikije Luki paimtas puolimu. Šiose aršiose kautynėse paimta 30.000 belaisvių, užmuštais bolševikai neteko žymiai daugiau.

Pasiekus Dniepro Petrovską ir Zaporožę, į vokiečių rankas pateko visa didžioji Dniepro pramonės sritis — Dniepro kombinato metalurgijos centras. Tuo būdu sovietų karinei pramonei suduotas didžiausias smūgis. Sugriovus bei užėmus paskutinius tiltus per Dnieprą tarp Dn. Petrovsko ir Zaporožės įvarytas didžiausias šio karo istorijoj kylis.

Ypatingai aršiose kautynėse vyras prieš vyrą buvo paimtas Berislavo miestas. Išvalant šį miestą nuo priešų, teko imti puolimu kiekvieną gatvę bei namą. Čia vokiečių karys dar kartą įrodė savo nepalyginamą pranašumą prieš bolševikus. Čia buvo sunaikinti 5 priešo batalijonai. Į nelaisvę pateko 1500 sovietų karių.

Fronte priešais Leningradą ir Talino srityje užimami nauji plotai. Visame šiaurės ruože kovos eina sėkmingai ir Leningrado kritimas diena iš dienos artėja. Koks didelis sovietų vyriausiosios vadovybės netvirtumas aiškėja iš šio pavyzdžio, kad maršalas Vorošilovas paskelbė atsišaukimą, kuriuo įpareigojo kiekvieną Leningrado gyventoją, net moteris ir vaikus, stoti ginti miesto. Iš to galima spręsti, kad sovietai patys mato didžiausį pavojų savo svarbiausiai bazei— Leningradui.

Praėjus dviem mėnesiams nuo Rytų žygio pradžios, ginkluotosios vokiečių pajėgos su savo sąjungininkais.

yra nepalaužiamai pajėgios ir giliai pasistūmėjusios į priešo teritoriją. Visame fronte karo veiksmai pilnu tempu vyksta toliau. Pietinėje Ukrainoje planingai ir padarant priešui didžiausių nuostolių užimami paskutinieji priešo atramos punktai prie Dniepro. Į šiaurės vakarus nuo Kijevo priešas bėga už Dniepro. Srityje, esančioje į rytus nuo Gomelio, ir toliau tebepersekiojamas sumuštas priešas. Fronte priešais Leningradą ir Estijoje vokiečių kariuomenės daliniai kovodami nuolat veržiasi pirmyn. Taip pat ir Suomijos fronte, iš abiejų Ladogos ežero pusių, kasdien pasiekiami nauji teritoriniai laimėjimai. Suduodant sovietams visą eilę sunkių naikinančių smūgių, sovietų ginkluotosioms pajėgoms padaryta nepaprastai didelių nuostolių užmuštais ir sužeistais. Nuo žygio pradžios į

vokiečių rankas pateko 1.250.000 belaisvių, paimta arba sunaikinta 14.000 tankų ir 15.000 patrankų. Sovietų karinės oro pajėgos iš viso neteko 11.250 lėktuvų, iš jų 5.633 lėktuvai buvo sunaikinti žemėje, o kiti buvo numušti oro kautynėse bei zenitinės artilerijos. Be to, priešo karo vadovybei padaryta didžiausių materialinių nuostolių, užimant svarbias žaliavų ir pramonės sritis.

ĮSAKYMAS

Generalkomisaras Kaune š. m. rugpiūčio 18 d. paskelbė sekantį įsakymą derliaus suėmimo ir sėjos vykdymo reikalu

Bolševikų žemės reformos pasėkoje Lietuvos žemės ūkis atsidūrė katastrofiškoje būklėje. Kad būtų aprūpinti gyventojai maistu, reikalinga žemės valdymą perduoti į rankas tų, kurie šiuo metu tam geriausiai yra pasiruošę. Dėl to, palikdamas sau teisę sutvarkyti nuosavybės santykius vėliau, nustatau iki atskiro potvarkio kas seka:

§ 1.

1. Kiekvienas buvęs Lietuvos Respublikos gyventojas, kuris prieš 1940. VI. 15 buvo savininku ligi 30 ha žemės ūkio žemės ir bolševikams viešpataujant pats vedė ūkį; šiuo tvirtinamas teisėtu tos žemės valdytoju.
2. Tai netaikoma žydams, komunistams ir neūkininkams.

§ 2.

1. Kiekvienas buvęs Lietuvos Respublikos gyventojas, kuris prieš 1940.VI.15 buvo savininku daugiau kaip 30 ha žemės. kuriam vėliau bolševikų valdžios parėdymų pasekoje buvo palikta 30 ha arba mažiau, ir kuris pats ūkį vedė, šiuo tvirtinamas jam paliktos ūkio dalies teisėtu valdytoju.
2. Tai netaikoma žydams, komunistams ir neūkininkams.

§ 3.

1. Naujakūriai ir mažažemiai, kurie 1940.VIII.5 bolševikų Ministerių Tarybos nutarimu yra gavę žemės naudojimuisi, šitos teisės laikomi nustojusiais. Tai taikoma taip pat atsikėlusiems iš Vokietijos, ne vokiečių kilmės asmenims. Naujakūriams ir atsikėlusiems iš Vokietijos duotieji žemės skypai, išskiriant atsitikimus, nurodytus § 4, perduodami valdyti tiems, kuriems jie prieš nusavinimą priklausė — buvusiems valdytojams. Žydams, komunistams ir neūkininkams žemė neperduodama.
2. Naujakūriai, atsikėlusieji iš Vokietijos, ir mažažemiai kurie jų gautus sklypus dirbo, atlyginami už tai naujų valdytojų natūra arba piningais. Tai liečia taip pat ir jų suimtus javus ir pašarą, o lygiai ir perduotinus gyvulius. Teisė į atlyginimą galėtų būti pareikšta tik tuo atvėju, jeigu naujakūris, atsikėlęs iš Vokietijos, ar mažažemis yra prisidėjęs prie sėjos arba derliaus suėmimo. Jeigu dėl atlyginimo būdo ir dydžio nebus pasiekta susitarimo, reikalą galutinai sprendžia Apskrities Viršininkas. arba jo paskirtas organas.
3. Naujakūriai, buvusieji žemės ūkio darbininkai, pagal galimybę grąžinami į jų anksčiau užimtąsias žemės ūkio darbininkų vietas. Naujakūriams, kurie parodė sugebėjimą tvarkingai vesti savarankišką žemės ūkį, jei jiems nėra taikomi šio įsakymo 1—me § 2 punktą numatyti suvaržymai, gali būti pavestos valdyti tos žemės, kurių valdymas dar nėra sutvarkytas. Pavedimus atlieka Apygardų Komisarai.

§ 4.

Administravimas ir valdymas buvusių valstybinių ūkių, jskaitant sovchozus, traktorių stotis ir arklių punktus su esamais prie jų žemės plotais, priklauso betarpiškai man.

§ 5.

Žemių, kurių valdymo šie parėdymai nėra patikrinę, valdytojus skiria apygardų Komisarai.

§ 6.

Žemės ūkio žemės valdytojai, kurie suėmimo ir sėjos darbus iš blogos valios ir per apsileidimą tinkamai neatlieka, griežtai baudžiami ir pakeičiami kitais valdytojais. Taip pat griežtai baudžiami žemės ūkio darbininkai ir buvę naujakūriai, kurie atsisakys užimti jiems nurodytą darbo vietą, pasitrauks iš jos, arba trukdys patvirtintajam valdytojui perimti ūkio valdymą.

§ 7.

Šis įsakymas veikia nuo 1941 m. rugpiūčio mėn. 19 dienos.

(pas) Dr. von Rentein

Ūkininkų priėmimas pas generalkomisarą Dr. von Renteln

Šiomis dienomis generalinis komisaras Dr. von Renteln priėmė didelę Lietuvos ūkininkų delegaciją. Jos atstovas nuoširdžiais žodžiais pareiškė, kad ūkininkai daug prisidėjo prie Vokietijos kovos su bolševizmu. Ūkininkai ypač jautė, pasakė jis, kad bolševikai iš Lietuvos buvo padarę kančių vietą. Kada išsilaisvinimo viltis buvo beveik išnykusi, Adolfas Hitleris išvijo bolševikinius žmogžudžius. Ūkininkai užtikrino savo amžiną dėkingumą ir pasižadėjo ko ištikimiausiai ir glaudžiausiai bendradarbiauti su Vokietija, būdami įsitikinę vokiečių ginklo pergale.

Generalinis komisaras nuoširdžiais žodžiais padėkojo ūkininkams, kuriems pažadėjo visišką paramą. Jis pabrėžė, kad ūkininkų elementas nusveria ūkinę galią, ir parama ūkininkijai sustiprins bendrą pajėgumą. Kiekvienas Lietuvos ūkininkas kiekvienu metu gali asmeniškai pareikšti savo norus, ir kiekvienu metu jis gali būti tikras, kad bus padaryta viskas, kas yra galima, jam padėti ir paremti.

Generalinis komisaras užtikrino, kad neteisybė ir sunkūs sunaikinimai, kuriuos bolševikai padarė ūkininkams, bus, kiek tai galima, atitaisyti, ir, kiek tai priklauso nuo vokiečių administracijos, bus ūkininkams padėta.

Ūkininkai gaus zuperio

Šio rudens sezonui dideli zuperio kiekiai buvo užsakyti Rusijoje. Dalis jo jau buvo gauta prieš pat bolševikų išvijimą. Iš viso šio rudens sezonui gauta apie 20 000 tonų zuperio. Darbymečių metų zuperio pardavimas buvo sustabdytas.

Dabar zuperio pardavimas kooperatyvuose pradedamas pagal naujai nustatytą tvarką. Toji tvarka ūkininkams tuo patogi, kad nereiks eilėse po visą parą ir daugiau zuperio laukti, kaip kad buvo daugelyje vietų praeitą rudenį. Ūkininkas, norėdamas pirkti zuperio, kreipiasi į seniūną, kuris išduos atitinkmą pažymėjimą. Be seniūno pažymėjimo kooperatyvas zuperio niekam neišduos. Jeigu kooperatyve zuperio išteklius nedidelis, seniūnas pažymėjimus turi išduoti pagal šią pirmumo eilę. Pirmiausia zuperį gali gauti tie ūkininkai, kurie su Lietūkiu sudarė sutartis auginti veislę žieminių sėklų; kitaip sakant pažymėjimą gaus tas, kuris seniūnui parodys sutartį. Toliau zuperiui gauti pirmenybę turi tie ūkininkai, kurių ūkiai nukentėjo nuo bolševikų arba nuo karo (sudegė tvartai, arba neteko gyvulių), t. y., kurie neturėjo mėšlo pūdymui patręšti.

Šiais metais daug dėmesio kreipiama į tai, kad kiekvienas ūkininkas pasėtų daugiau žieminių, negu seniau sėdavo. Tam tikslui padidinta žieminių kiekį teks sėti į skubiai paruoštą dirvą, nuėmus rugius, vasarojų arba bulves. Tokioms dirvoms zuperis labai reikalingas, todėl ir seniūnai įpareigojami pažymėjimus tokiems ūkininkams pirmoj eilėj duoti. Pagaliau, pirmenybė suteikiama ir tiems ūkininkams, kurie dėl zuperio trūkumo pavasarį nepatręšė arba per mažai tepatręšė sėklinių pašarinių žolių pasėlius ir kultūrines plevas, kad jie galėtų jas patręšti dabar rudenį.

Dėja, yra nemaža kooperatyvų kurie iki karo pradžios zuperio nesuspėjo gauti. Todėl, kai kurių vietų ūkininkams šį rudenį teks apsieiti be zuperio. Bet čia pat tenka pažymėti, kad dėl to dejuoti netenka. Yra dedamos pastangos zuperio gauti anksti pavasarį.

P. V.

Lietūkis aprūpina provincijos kooperatyvus sezoninėmis prekėmis

Panaikinus bolševikų išleistus įsakymus dėl ekonominių organizacijų tvarkymo, Lietūkis savo žinion perėmė javų ir sėklų supirkimo skyrius. Be to, ir toliau Lietūkio žinioje palieka manufaktūros, galanterijos ir avalinės skyriai, kurie aprūpins tiek kooperatyvus, tiek privačius prekybininkus minėtomis prekėmis.

Provincijos kooperatyvai, kurių yra per 300, taip pat pereina Lietūkio žinion. Šiuo metu jie aprūpinami tokiomis prekėmis, kurios pagal sezoną yra labiausiai reikalingos. Kai kurie provincijos kooperatyvai, vokiečių kariuomenės vadovybei padedant, įsigijo sunkvežimius ir jais reguliariai pristato prekes iš urmo sandėlių.

Bolševikai ruošėsi žygiuoti į Berlyną

Komisarai politrukai iš anksto džiūgavo raudonosios armijos laimėjimais. Žydai stengėsi kalbėti gryna vokiečių kalba, kad užėmus Vokietiją, galėtų geriau valdyti vokiečių vardu, kaip čia kad darė: vienur kalbėjo lietuvių vardu, kitur rusų, o gynė žydų reikalus.

Ne mažiau ryškios viešos kalbos žygiui prieš Vokietiją buvusios ir Maskvoje. Maskvos gyventojai, kurie dar nebuvę užguiti vargo ir bado, dar pagalvodavę ir apie politiką. Taip pasakojo vienas Maskvoje buvęs diplomatas. Mat, Maskvoje vienintelė piliečio paguoda esą viešieji parkai, kur gali laisvai pasivaikščioti, pažaisti, net ir politikuoti. Parkuose tarp kitko esančios konsultacijų būdelės, kur gali teirautis rūpimu klausimu. Vienoje būdelėje sėdįs politrukas (Gorkio vardo parke), konsultuojąs karo klausimais ir kalbąs politinėmis temomis.

Diplomatas susidomėjęs politinėmis temomis. O tai buvę prieš patį lenkų karą. Beklausant jam politruko aiškinimų, vienas Maskvos gyventojas tiesiai paklausęs aiškintoją, tai kaip čia dabar esą, mes visą laiką rengėmės prieš vokiečius, o dabar susitarėme su vokiečiais.

Į taip aiškų klausimą politrukas dar aiškiau atsakęs:

— Nesijaudink, draugas. Stalinas žino, ką daro. Mes turėjome taip daryti. Nėra išeities. Mes per silpni su vokiečiais kariauti. Mes turime laimėti laiką, turime ginkluotis. Mūsų komisarai yra priversti važinėti į Berlyną. Bet kai apsiginkluosime, tai su Berlynu tik telefonu kalbėsime. Kiekvienu mūsų telefono pasikalbėjimu vokiečių diplomatas važiuos į Maskvą. Taip, draugas. To mes siekiame, taip ir turės būti. Su vokiečiais karas neišvengiamas. Mes eisime į Berlyną vaduoti pavergtųjų darbininkų. Taip drauge. Ten mūsų draugų milijonai...

Diplomatas labai nusistebėjo, kad po sutarties sudarymo buvo varoma tokia vieša agitacija. Bet toks buvo bolševikų stilius ir priverstina taktika varganoms dienoms pateisinti.

Pateikti faktai rodo tikrą bolševikų politikos kryptį. Ir surandamieji dokumentai tik padidina istorinių įvykių apimtį ir vaizdą. Vokiečių puolimas besirengiančio ją pulti priešo yra nuoseklus padarinys.

Uždraustas komunistų veikimas

Paryžiaus spauda didelėmis raidėmis skelbia valdžios organų pranešimą, kad komunistų partija okupuotoje Prancūzijos dalyje yra uždrausta. Kiekviena komunistinė veikla, sakoma pranešime, ateityje bus sunkiai baudžiama. Ypač sunkiais atvėjais bus baudžiama mirties bausme.

SKAITYTOJŲ BALSAI

Švaros ir kainų normavimo reikalu

Jau nekartą mūsų spaudoje buvo paliestas švaros klausimas. Bet šiuo klausimu kalbėti, ypač šiuo metu, labai pravartu. Ypatinga dėmesį šį kartą noriu atkreipti į valgomų daiktų parduotuvių švarą. Karo metu visur tiek daug puvančių daiktų, tiek daug musėms, ligų platintojoms, maisto. Reikėtų labiau prižiūrėti valgomų daiktų parduotuves, kurių pas mus Telšiuose dabartiniu metu tikrai nemaža atsirado. O kokia jose švara? Buvusiam žydo „kromely" be jokio remonto įrengta valgomų prekių parduotuvė. Moteris ant aplūžusio stalo pasidėjus keletą litrų uogų kelis sūrius, ant kurių musės lyg bičių avilyje zirzia, pardavinėja kelis kartus brangiau lupdama, kaip turguje. Kitur dar matosi pripilti bulviniai krepšiai uogų ir pastatyti tarpduriuose tiesiog ant dulkių, o didesnė dalis pirkėjų neplovę jas suvalgo kartu su tūkstančiais bacilų. Pačios pardavėjos taip pat gerokai nusipiikiavusios. Pamačius tokį vaizdą, tuoj dingsta noras ką nors nupirkti. Tokių krautuvėlių galėtų būti mažiau, bet jos turėtų būti švarios su švariai apsirengusiomis pardavėjomis. Pareigūnams reikėtų prižiūrėti, kad būtų visur vienodos kainos nelupikaujama. A: tai tiksliu, kada tos pačios prekės turguje, per pus pigiau kainoja?.

Kartą paklausiau kodėl taip brangiai prašot, tai pardavėja atsakė: „Užmiršk, poniutė, derėtis, kas tas rublis dabar yra?" Taip, tas rublis dabar nekas, bet be to rublio taip pat nieko negausi. Valdininkui, gyvenančiam tik iš algos, su juo reikia skaitytis, nes algos nėra tokios didelės, kad galėtų jais švaistytis. Daug yra tarnautojų, kurie šią vasarą dar nėra nusipirkę litro vyšnių, nes nėra iš ko mokėti po 6 — 7 rb. už litrą. Ūkininkai taip pat turguose nesivaržo paprašyti už prekes, prašo kiek kam patinka. Šiaip ar taip, tas reikalas turėtų būti tvarkomas, turėtų būti kreipiama daugiau dėmesio į švarą ir į valgomų produktų kainų suvienodinimą.

Z-i

Dėl miesto chuliganėlių tvarkymo

Praeitam numery buvo rašyta apie taip vadinamus miesto chuliganėlius (jeigu jiems tas pavadinimas ne per griežtas) sutvarkymą, įsteigiant jiems klūbus ir skaityklas. Mano nuomone tokius pauglius vaikus geriausiai galėtų sutvarkyti darbas. Reikėtų susitarus su jų tėvais, pasiųsti į pagalbą ūkininkams, kuriems kaip tenka girdėti, darbo rankų šiuo metu trūksta. Greit prasidės bulvakasis ir ūkininkai būtų bejo džiaugtųsi sulaukę kad ir tokių talkininkų. O ir patiems vaikams būtų į sveikatą — priprastų prie darbo, užmirštų tinginiavimą ir dar vis šio tą žiemai užsidirbtų. O ką daryti tokiems paugliams miesto vaikams reikia dirbti, ypatingai darbininkų vaikams, kurių dažniausiai abu tėvai išeina į darbą, o jie vieni pasilikę daro, ką jiems patinka. Atėjus žiemai galima būtų įsteigti jiems ir vaikų skaityklas, kad turėtų kur pasiskaityti jiems pritaikytų knygų, laikraštėlių. Dabartiniu metu visi turim mesti tinginiavimą ir ieškotis kokio nors darbo. Tiek mėži tiek dideli visi turim dirbti.

K-s

Tarybinės pabiros

Raudonasis kampelis

Kaimietis atvykęs į miestą nustebo pamatęs, kad visos Katiušos su raudonom kepuraitėm. Nuėjo į kompartiją pas sekretorių ir klausia, kodėl visos Katiušos su raudonom kepuraitėm.

Sekretorius buvo gramatnas žmogus, pagalvojo ir atsakė:

—Tai ką, manai, kad utėlės nemėgsta raudonų kampelių?

Raudoni kačiukai

Kolchoze katė atvedė raudonus kačiukus. Katės savininkai labai nustebo, kad kačiukai raudoni, nusiuntė delegaciją į Maskvą prie Stalino ir paklausė, kodėl kačiukai raudoni. Stalinas su linksma šypsena atsakė, kad dabar raudonuoja visas pasaulis, o taip pat ir gamta, dėl to, nieko nuostabaus, kad katė atvedė raudonus, o ne kokius kitokius kačiukus. Tačiau po kiek laiko kačiukai pasidarė balti. Kolchozininkas labai nusigando, nes bijojo, kad nepalaikytų jo kenkėju ir neišvežtų į Sibirą. Vėl nusiuntė delegaciją pas Staliną ir pranešė, kad kačiukai pasidarė balti. Stalinas susirūpino, kaip tai gali kačiukai iš raudonų virsti baltais, nuvyko į kaimą, apžiūrėjo „kačiukus ir nemokėjo įvykusio fakto išaiškinti. Tada jis sušaukė mitingą, ir paklausė, gal atsiras toks, kurs žino, kodėl kačiukai iš raudonų virto baltais.

— Taip, atsiliepė senutė, paprastas dalykas: kol jie buvo akli, jie buvo raudoni, o kai praregėjo, tai tuojau pasidarė balti.

Skaityk ir platink „Žemaičių Žemę"

Telšių miesto burmistras

apie miesto reikalus

Redakcija, žinodama gyventojų susidomėjimą miestų tvarkymo reikalais, nusistatė aplankyti žemaičių miestų burmistrus ir paprašyti spaudai žinių apie mūsų miestų gyvenimą.

Pirmiausia musų atstovas aplankės žemaičių sostinės — Telšių miesto burmistrą p. Toleikį. P. burmistras maloniai priėmė mūsų atstovą ir papasakojo apie aktualiausius miesto reikalus.

Butų reikalai. Daugiausia rūpesčio miesto savivaldybei yra su butais. Atrodo, kad butų turėtų būti visai pakankamai. Dalis gyventojų šiaip manydami, yra **užėmę butus kurie, yra pererdvūs pagal jų šeimos didį ir reikalą.** Mieste butų pertekliaus nėra. Reikia gyventojus iškelti iš nepakenčiamų lūšnų. Dalis jau iškelta ir bus keliama toliau, bolševikų laikais apie tai daug plepėta, bet nieko nepadaryta. Dabar tai daroma ir bus padaryta. Todėl gyventojai neturi veržtis į butus didesnius, negu jiems normaliai reikia. Kur bus reikalas, bus patikrinta ir teks susispausti.

Butų nuoma yra nustatyta nauja. Nuomos tarifai yra savivaldybėje. Atsisakyta nuomos senųjų normų ir parengtos naujos prisilaikant maždaug to įstatymo, kuris buvo išleistas Lietuvoj 1940 m.

Prie butų nuomos dar pridėtas atskiras priedas už komunalinį patarnavimą (kaminų valymą, švaros palaik., išviečių val., vandentekių ir kit.) **Butų remontui trūksta kreditų ir kaikurios medžiagos,** o yra nemaža butų, kuriuose visai neįmanoma be remonto ir dezinfekcijos gyventi, nes anksčiau juose gyveną žydai ar bolševikų komandierai yra perdaug priteršę.

Taip pat miestas **nebeduoda leidimų apsigyventi iš miestelių ar kaimų atvykstantiems naujiems gyventojams,** nes kaime labai jaučiama darbo jėgos stoka, o mieste naujo darbo jėgos didesnio pareikalavimo tuo tarpu nejaučiama.

Ateity numatyta surasti naujų kreditų, kad būtų galima išnaikinti lūšnas, tinkamai išplanuoti ir sutvarkyti miestą. Pirmoj eilėj nauji namai bus statomi jau išplanuotose gatvėse vietoj lūšnų ir tuščiuose sklypuose.

Švaros reikalai kol-kas mieste sunku pastatyti reikiamoj aukštumoj, nes kol nėra kanalizacijos, to neįmanoma padaryti. Tuo tarpu miestas švarinama tiek, kiek įmanoma esamuose aplinkybėse. Visi gyventojai yra kviečiami greit ir uoliai prisidėti prie miesto apšvarinimo nes gyvenimas iš mūsų būtinai to reikalauja.

Miestas jau yra įsigijęs specialią auto mašiną asenizacijos reikalams, kuri jau dirba. Atmatos iš išviečių dabar vežamos keletą kilometrų už miesto laukams tręšti.

Elektros energiją visuomet teks taupyti, nes gyvename karo metą ir skystas kuras turi būti taupomas. Mūsų elektrinės mašinos sukamos gazolio motoru Pakeisti gazolio motorus garo mašinomis kol-kas visai neįmanoma, nes tokių mašinų neturima. Jei kada pavyks gauti, tada bus galima galvoti apie laisvesnį elektros energijos vartojimą.

Maisto klausimas Telšių mieste nebuvo ligi šiol labai opus, nes turguj gyventojai dar galėjo įvairių produktų gauti. Todėl smulkesnio produktų vartojimo normavimo ligi šiol nesiimta. Buvo įvesta tik laikinos kortelės kai kuriems maisto produktams. **Rugsėjo mėnesio pradžioj bus įvesta nuolatinės pastovios maisto kortelės visiems normuojamiems produktams** (mėsai, sviestui, cukrui, duonai ir kit.).

Baigdamas p. burmistras pažadėjo kita proga vėl per spaudą gyventojus painformuot ir prašė miesto gyventojus be būtino reikalo neapsunkinti savivaldybės darbą. Būna net tokių atsitikimų, kad pilietis nepasiteiravęs pas atitinkamą tarnautoją būtinai veržiasi pas burmistrą o, ten įėjęs klausia.

Gyventojai yra prašomi suprasti, kad tarnautojai spaudžiami nepertraukiamo interesantų eilės dažnai nebeturi laiko atlikti būtiniausių savo pareigų.

Ūkininkai turės vadovus

Pastaruoju laiku apskrityje visuose valsčiuose seniūnijomis yra **parenkami ūkininkai** ant 200—300 ha žemės ūkių grupėms būti vadovais. Šie, atitinkamų rajonų agronomų ir lauko ūkio technikų instruktuojami, žymiai galės prisidėti prie ūkių kultūrinimo akcijos, priežiūros ir jų suintensyvinimo. Juk nemažas ūkių skaičius, po praūžusios bolševikinės audros, reikalingas atstatyti. Kaimų ūkininkų vadovų pareiga yra kilnaus pasiryžimo darbas. Jis aptarnaujamos ūkių grupės ribose darysis lyg pradinis centras, iš kurio bus laukiama daug gerų darbų ir iniciatyvos. Įvairių kultūrų paskleidimas toliau eis ne pavieniais ūkiais, bet plačiomis apylinkėmis ir visame apskrities ar krašto plote. O gi dirva yra labai plati: reikalinga pagrindinai sutvarkyti lauko ūkį, paruošti patenkinamą kiekį pagerintos javų sėklos, atstatyti sugriautas sodybas ir iki galimo laipsnio pakelti gyvulininkystę, kuri bolševikų viešpatavimo metais ypatingai nukentėjo. Be to, dar daug darbų reikalinga atlikti ir įvairiose kitose žemės ūkio šakose, k. a.: daržininkystėje, sodininkystėje, bitininkystėje ir t. t. Smulkesnis vadovaujamų ūkiškų vienetų sudarymas duos progos ir vienodžiau visomis apylinkėmis rūpintis. Vertingas kiekvienos atskiros ūkių grupės vadovo pasireiškimas darys teigiamos įtakos savo apylinkės ūkininkams, kurie savo ruožtu kels bendrą ūkišką pažangą ir žengs į savo laimingesnę ateitį.

Dėl to, tenka palinkėti mūsų naujiems kaimų ūkininkų vadovams šviesaus nusiteikimo ir pasekmingo darbo.

J. Vingis

Žydėk, laisva tauta!

Nuo dainų beržai linguoja,
Skamba kloniai, pagiriai:
Drąsūs žengia koja kojon
Lietuvos jauni kariai.

Išvaduotas kraštas kelias,
Žengia laisvėn Lietuva.
Po trispalvių žydrą šalį
Džiaugsmas liejasi banga..

Prie pjautuvių, arklų renkas
Šiandien vėl tauta rami.
Iš darbščių lietuvio rankų
Nebeluks jau svetimi..

Tad visi į darbo gretą —
Grįš mus laimė išguita!..
Vargą, priespaudą nametus
Kilk, žydėk, laisva tauta!

Carinis ir bolševikinis

rusų imperializmas

Mes gyvenome ilgus metus caro vergijoje ir gerai pažinome imperijalistinės Rusijos tikslus ir siekimus Lietuvoje. Metus su keliom dienom gyvenome bolševikų vergijoje ir taip pat gerai pažinome bolševikinės Rusijos siekimus mūsų krašte. Norime čia keliais žodžiais sugretinti caro ir bolševikų politiką Lietuvoje ir pažiūrėti, koks likimas ir vienu ir kitu atveju laukė lietuvių tautos.

Caras, besiverždamas į vakarus ir pasiglemžęs Lietuvą, lietuvių tautą rado lenkų ponų pavergtą. Dvarai klestėjo, juose sauvaliavo išsigimę ponai, o lietuviai vilko nepaprastai sunkią baudžiavą. Lietuvių inteligentijos nebuvo, ji jau buvo sulenkėjusi, kalbėjo ir jautė lenkiškai, lietuviškos dvasios jos širdyje nebuvo nei krislelio. Rusai, stengėsi lietuvius paimti savo įtakon, vietoj lenkų dvarininkų bandė išstatyti savo atsiųstus inteligentus, būtent įvairius valdininkus, mokytojus ir kt. Steigė mokyklas, kurių tikslas buvo surusinti Lietuvių vaikus, kuriems buvo uždrausta net žodį lietuviškai pasakyti.. Varė juos į cerkvę, nes lietuviai turėjo būti pravoslavai, t. y. tos pačios tikybos, kaip ir batiuška caras. Rusų tikslas buvo išauginti lietuvių inteligentiją rusišką, rusams ištikimą. Bažnyčia tais laikais buvo lenkiška, vedama lenkų kunigų, nors joje buvo dalis pamaldų lietuviškai laikomų. Ji buvo persekiojama. Prisiminkim Kražių skerdynes, Kęstaičius...

Lietuviai mokėsi rašto ir savo knygas spausdino lotynų rašmenimis. Rusams tas nepatiko, čia jie vėl įžiūrėjo svetimą įtaką ir pradėjo lietuviams knygas spausdinti rusų rašmenimis ir prievarta brukti. Manė, kad tokiomis priemonėmis greičiau galės lietuvius surusinti, tačiau apsiriko: lietuviai už rusus aukštesnės kultūros „patarnavimo" nepriėmė.. Pagaliau lietuviai buvo tiek atsparūs, kad, atėjus palogiam momentui, išsikovojo spaudos laisvę.

Rusai besistengdami Lietuvą surusinti ir padaryti ją tikrai carui Vakarų kraju, į nusavintus dvarus siuntė rusų kolonistus, kurie čia apsigyvenę turėjo susilieti su Lietuviais ir juos surusinti. Tačiau atėjūnai obrusitėliai pasirodė esą labai žemos kultūros, savo laukiniais papročiais ir laukiniu būdu Lietuvoje sudarė labai blogą vardą ir jokios įtakos rusinimo atžvilgiu mūsų tautai nepadarė. Priešingai visada buvo tamsumo ir nekultūringumo pavyzdžiu. Tiesa, atėjus bolševikams, šie žmonės pasirodė kas esą: vieni pasirodė buvę bolševikų šnipai, kiti pasidarė tokiais, užėmė aukštas vietas, visokiais šlykščiausiais būdais niekino lietuvius, spjaudė jiems į veidą, skundė juos savo draugams bolševikams ir visur, kur tik galėjo, rodė savo bjaurią azijatišką širdį. Batiuška caras neapsiriko: jo atsiųsti apaštalai savo misiją atliko gerai ir pasitarnavo nors ne jam, bet vistiek jo ainiams — bolševikams.

Caras lietuvius prievarta ėmė į kariuomenę, siuntė juos tarnauti į tolimus kraštus, vertė kraują lieti už savo pavergėjus. Be to, kariuomenėj rusino.

Iš čia paminėtų kelių faktų darome išvadą: caro Rusija lietuvius stengėsi surusinti, lietuvių tautą paimti savo įtakon, rusino ir savo kultūrą skleidė per mokyklas, per cerkves, per kariuomenę, per savo atsiųstus valdininkus, žandarus, obrusitėlius kolonistus, per spaudą ir t. t. Už menkiausius nusikaltimus trėmė į Sibirą, mėtė į kalėjimus. Lietuviams inteligentams Lietuvoje vietų nebuvo, nes jie buvo pavojingi..

Galim pasakyti, kad tai buvo istorijos praeity, dabar jau XX amžius. Pagaliau prieš bolševikams ateinant tikėjome, kad dabar tokių nekultūringumų atsitikti nebegali... Ir ką gi šiandien galim pasakyti, kai bolševikai „išėjo"?

Bolševikai pasirodė esą caro politikos sekėjai ir ėmėsi caro tikslų įgyvendinti, tik jau kita forma ir šimtus kartų žiauresnėmis priemonėmis. Bolševikų politika Lietuvoje tokia pat, kaip ir caro, lietuvius pavergti, padaryti paklusnius ir iš Lietuvos padaryti ištikimą Vakarų Krajų. Dabar Rusiją valdo azijatai ir žydai, t. y. žiauriausi pasaulio žmonės. Jų pavartoti savo politikos tikslams įgyvendinti metodai Lietuvoje yra itin šlykštūs, nekultūringi ir baisūs.

Lietuviai turėjo pasidaryti komunizmui — rusams ir žydams ištikimi. Neištikimus kišo į kalėjimus, žudė, naikino, pagaliau masiniai trėmė gyvulinuos vagonuose be vandens ir maisto ir be oro į Sibirą... Visa inteligentija turėjo būti išvežta, nes ji rusams ir žydams ir jų azijatiškai „kultūrai" buvo neištikima.

Bolševikų spauda — tik komunistų propagandos įrankis. Jokios spaudos laisvės. Visa literatūra vienodo turinio ir vienodos spalvos. Pagaliau — rusų rašmenys, kurie būtų labai greitu laiku prievarta įgyvendinti ir kurių caras neįstengė lietuviams įpiršti...

Mokyklose viskas komunistinėj dvasioj, rusiška ir žydiška. Caras ir jo mokyklos politika niekai prieš bolševikų — žydų metodus ir „kultūrinimo" būdus. Pagaliau „suaugusių švietimas" — tai juk irgi meškerė. Na, o pats „politinis švietimas"? O grynai rusiškos mokyklos? Rusinimas tas pats, kas ir caro laikais, tik su marksizmo ir komunizmo priedais.

O Katiušos? Karių šeimos? Juk jų čia buvo gyvas maras! O kiti valdininkai ir tarnautojai, kurie pakeitė lietuvius? Ar tai ne tie patys caro bernai, atsiųsti į Lietuvą valdininkauti?.. O kariuomenė? Panaši politika ir ten. O bažnyčia? Ji visai išstumta iš gyvenimo. Žodžiu visa, kas lietuviška, paneigta, sunaikinta, suteršta, apdergta... Ko caras nepadarė per šimtą metų, bolševikai bandė padaryti per metus.. Pagaliau, šie šlykštesni už visus tironus, nutarė tautą išžudyti. Tuo tikslu ją trėmė į Sibirą ir, žinoma, mūsų brolių kaulais pakelius nusėjo, kišo į kalėjimus ir žiauriausiai kankino... Prieš bolševikų budelius, nublanksta viso pasaulio ir istorijos žinomi budeliai, ir caro budeliai.

Iš Mažeikių padangės

Poselencai—komunistai

Mažeikių apskr. keletoje vietų nuo 1864-68 m. yra įsikūrę rusų „poselencų" kaimai. Šie piliečiai visada pasižymėjo savo įvairiais negudriais darbeliais. Iki komunistų atsibrovimo jie dar kiek prisilaikė. Tačiau komunistams atsibrovus, jie pasirodė esą komunistais. Veik visi buvo komunistų šnipais kaimuose ir dėjo visas pastangas, kad vietos žemaičiai kaimiečiai būtų išvežti Rusijon. Ketūnų poselencai, pasikvietę raudonarmiečius žmogžudžius, nušovė net keleta savo kaimynų žemaičių. Komunistams galvatrukčiais bėgant, kartu su jais pabėgo ir daugelis poselencų.

Kaip komunistai „likviduodavo" buožių turtą

Tik spėjus susiorganizuoti Mažeikių kompartijai, pastaroji veik kasdien darydavo mitingus ir šaukdavo, kad reikia likviduoti „buožes", kad jie savo brangenybes neišvežtų užsienin ar nepaslėptų žemėje, bet kad viskas liktų darbininkų valdžiai. Tačiau vienaip kalbėjo, o darė visai kita. Užpuolę dvarą ar turtingesnius ūkininkus, atimdavo iš jų brangenybes bei vertingesnius daiktus, kuriuos galėdavo, vienas nuo kito paslėpdami, dėdavo į portfelius ar kišenes, o kitus pargabendavo į miestą pas žinomą veikliąją komunistę Švarcienę, kur dar būdavo pasidalinimas ir „valdžiai" betekdavo tik nuotrupos.

Geras derlius

Šiumetiniai rugiai veik visur buvo geri ir jau baigiami vežti. Nors stambesniesiems ūkininkams komunistai ir atėmė visus rugius ir jiems gana sunku buvo su duona, tačiau dabar labai džiaugiasi geru rugių derlium ir turėsią pakankamai duonos. Kviečiai ir vasarojus veik visur taip pat gana geras. Kurie pajėgė apsėti visus laukus, turės gerą derlių.

L. Raudonojo Kryžiaus veikla

Nors Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Mažeikių skyrius įsikūrė tik pradžioje liepos, tačiau šelpdamas politkalinius bei šiaip įvairiai nukentėjusius nuo karo yra išmokėjęs gerokas pašalpos sumas. Skyriuje vedama plati registracija, paieškojimai ir kt. Vieno skyriaus darbuotojo renkama visokių įvykių istorinė medžiaga apskrities istorijai. Skyriaus būstinė yra Laisvės g-vė, 17 Nr. antrame aukšte. Kaimiečiai prašomi atsilankyti skyriun ir suteikti žinių apie išvežtuosius bei kitų reikalingų žinių. Skyrius, kiek bus galima, visiems patarnaus.

Kas sutvarkys bažnytėlę?

Prieš 10 metų gimnazijos kapeliono kun. Taukaus rūpesčiu, mokinių tėvų sudėtomis aukomis buvo atnaujinta ir gražiai sutvarkyta seniesiems mažeikiškiams istorinė, prie gimnazijos esanti bažnytėlė, kurioje buvo laikomos moksleiviams pamaldos. Tačiau 1941 mokslo metų pradžioje gimnazijos mok. Jono Žižlo ir jam pritariančių iniciatyva su kompartijos pagelba, bažnytėlė buvo išniekinta ir padaryta neva sporto sale, tačiau sporto reikalams ji labai mažai tepatarnavo. Dabar ta bažnytėlė paversta sandėliu.

Su bažnytėle suaugusi moksleivija ir senieji mažeikiškiai smerkia bažnytėlės išniekinimo iniciatorius, kam tas priklauso, prašo pasirūpinti bažnytėlės sutvarkymu ir jos atnaujinimu.

Išvežtieji į Rusiją Mažeiklų apskr. mokytojai

1. Šiaučiūnas Vytautas, prad. mokyklų inspektorius
2. Šiaučiūnienė Ona, Mažeikių Nr. 2 pr. mok.
3. Strockis Antanas Mažeikių m. Nr. 1 pr. mok.
4. Mulluolis Pranas Mažeikių m. Nr. 2 pr. mok.
5. Gonta Bronius Rakėčių pr mok.
6. Tumosa Jonas Akmenės pr. mok.
7. Tumosienė Stasė Akmenės pr. mok.
8. Šlekys Saliamonas Akmenės pr. mok.
9. Skerstonas Jonas Medemrodės pr. mok.
10. Skerstonienė Eugenija Medemrodės pr. mok.
11. Šiaučiūnienė Ona Kivylių pr. mok.
12. Baguckas Simforij. Laižuvos pr. mok.
13. Petrauskas Vincas Barstyčių pr. mok.
14. Petrauskienė Bronė Barstyčių pr. mok.
15. Gurevičius Albinas Orvydiškės pr. mok.
16. Kučkienė Konstanc. Tirkšlių pr. mok.
17. Kučinskienė Anastazija Plevėnų pr. mok.
18. Žąsinas Jonas Žemalės pr. mok.
19. Tėvelis Bronius Juodeikių pr. mok.
20. Tėvelienė Emilija Juodeikių pr. mok.
21 Leščinskas Stasys Pikelių pr. mok.
22. Leščinskienė Adelė Pikelių pr. mok.

Kaip bolševikai atlygina savo pakalikus

Žarėnų valsčiuje buvo smarkiai pagarsėjęs vykdkomo pirmininkas Briedis Vytautas. Jį žinojo visa Telšių apskritis, kaip Stalino ir žydų pakaliką, pasižymėjusį „buožių" ir šiaip ramių gyventojų terorizavimu. Jam buvo jau nusibodę pešioti „buožių" ūsus, gnaibyti kūną, daužyti snukius, neišskiriant nei moterų ir senių, bet įsteigė darbo stovyklą. Darbo stovykloje be kitų žmonių buvo virš 60 m. amžiaus ir plaučių uždegimu sergą žmonės. Čia tempdavo točką žemių, ar malkų vežimą, ant kurio sėdėjo žinomas žydbernis Armalis. Žarėnų apylinkėje tik Briedis viešpatavo. Pasipriešinti nieks nedrįso, nes tas turėjo pakliūti prie aerodromo darbų, į daboklę ar į jo įsteigtą darbų stovyklą.

Netoliese dundant patrankoms, Briedis rašė įvairius įsakymus, mirties dekretus ir pats su ginklu rankoje neleido nė vienam iš miestelio pasijudinti. Jis pats miestelį apleido tik antradienio (VI. 24) popietėj — padegęs visuomenės turtą — kooperatyvą, nuo kurio sudegė visas miestelis. Trečiadienį Briedis su savo artimiausiu sėbru Žadeikiu Aleksandru atsiduria Telšiuose ir dviračiais vyko sustiprinti nepavejamosios armijos Lieplaukė[...] lą. Prisistatė lauko štabe [...] sais titulais ir galybe ir pr[...] „Parodykite, kur yra daugia[...] munistų, nes norime kovoti [...] ge". Šie mielai sutiko: „Ei[...] parodysim". Pavarę iki mies[...] liepė garsiajam Briedžiui nus[...] batus ir paleido kulipką į nug[...] nuo ko šis ir sukrito. Žade[...] mėginęs bėgti, bet gavęs [...] kulipkas. Prisiminus, kad [...] nės yra „garbingi ir užsitarn[...] dar pridėjo durtuvų. Mat, j[...] šiai nepakentė judošių; ką už[...] bo, tą ir gavo.

Žarėniškiai ieškojo savo [...] suolių žalioj girelėj, kiti galv[...] kad Briedis patraukė prie d[...] gų briedžių į mišką, bet [...] J. Naujokaitis su san. J. Ka[...] VIII. 11. atskleidė mūsų pa[...] komųjų likimo skraistę. Patil[...] no prie Lieplaukės senkapio[...] žuvusių kapus ir atpažino. R[...] ta dokumentų, raktų ir net Br[...] džiui rašytą jo brolio Juozo la[...] ką, kas tikrai įrodo jų asmeny[...] Žmonių pasakojama, kad jie [...] rėję nuo išvežtųjų pasigrob[...] aukso ir net kryžių auks[...] pateko rusams. Apylinkė, sužin[...] jusi Briedžio ir Žadeikio liki[...] daug lengviau atsikvėpė ir [...] džiaugsmu išreiškė: už dar[...] gavo pelnytą užmokestį.

Žarėniš[...]

Sporto naujienos

Š. m. rugpiūčio 24 d. Telšių futbolo komanda sološė draugiškas futbolo rungtynes Papilėje su Papilės vietos komanda.

Rungtynės prasidėjo 5 val. Pirmame puslaiky telšiečiai spaudžia ir kamuolį valdo. Pirmose minutėse gražia pasuote centro puolėjas Grybauskas įsodina pirmutinį golą. Netrukus kairysis kraštas Adamėnas kerta gražų šuvį ir jau 2:0 mūsų naudai. Mūsų žaidėjai gražiai pasuojasi, papiliečiai negauna nė kamuolio pačiupinėti. Centro puolėjas Grybauskas su pusdešiniu puolėju Lukošiumi gražiai pasuojasi ir veržiasi į priešo vartus. Lukošius gražiai pataisęs kamuolį ant kojos, įsodina gražų įvartį. Rezultatas 3:0 Telšių komandos naudai. Vėl pusdešinio puolėjas Lukošius gražiu žemu šūviu įsodina ketvirtą gabalą. Mūsų gynėjai neturi kas veikti ir priartėja prie priešo vartų. Mūsų dešinis gynėjas Idzilevičius Juozas susipasuoja su dešiniu kraštu Nakučiu ir įsodina penktą įvartį. Paskutiniose pirmo puslaikio minutėse centro puolėjas Grybauskas, prasiveržęs pro priešo gynėjus, įkerta šeštą golą. Rezultatas 6:0 Telšių futbolo komandos naudai. Tuo ir baigiasi pirmas puslaikis.

Po 15 min. pertraukos prasidėjo antras puslaikis. Papilės komanda nenusimena ir nori pasiekti nors vieną įvartį. Mūsų žaidėjai pakriko ir tingi kamuolį paimti. Gaunasi vaizdas, kad mūsų žaidėjai išpuikėja, laukia kada kamuolys užkris ant kojos. Tuo tarpu papiliečiai gra[...] susižaidžia ir spaudžia mūsų va[...] bet rezultato nesimato, nes mū[...] geras gynimas visas papiliečių ko[...]binacijas likviduoja. Žaidimui įp[...]jus, papiliečių centro puolėjas šau[...] į mūsų vartus. Smūgis menkas, b[...] svėdinys sėdi vartuose. Rezulta[...] 1:0 Papilės naudai. Mūsų žaidė[...] susisarmatina ir nori rezultatą [...]ginti, bet papiliečių sekmė ir [...]lus žaidimas likviduoja visus an[...]lius. Tik gale žaidimo iš gra[...] kairio krašto Adamėno pasuo[...] dešinysis kraštas Idzilevičius Ju[...] įsodina paskutinį įvartį. Antro p[...]laikio rezultatas 1:1. Po kelių m[...]čių lygaus žaidimo baigiasi rung[...]nės. Bendras rungtynių rezultatas [...] Telšių komaudos naudai.

Papilės komandos žaidėjai [...] margos uniformos. Matėsi įva[...] spalvų: geltonų, žalių, raudonų, [...]dų ir baltų. Gavosi vaizdas, kad [...]manda sulipdyta iš įvairių mies[...] įvairių klūbų. Papilės komando[...] dė vienas vokietys dešiniu kra[...] Žaidėjas geras ir taktiškas, bet ne[...]rėdamas sau lygaus draugo, [...] vienas nieko negalėjo padatyti.

Iš Telšių futbolo komandos žaid[...]jų prašėsi daugiau energijos ir g[...]mo, ypač antram puslaiky. Jau k[...]se iš eilės rungtynėse Telšių k[...]mandos futbolo žaidėjai antram p[...]laiky pakrinka, nesusipasuoja ir g[...]nasi nekoks vaizdas. Manau, [...] šita iš mūsų komandos galima pa[...]linti, tik reikia parodyti noro ir [...]nybės.

Naujas darbo laikas įstaigose

Visose Šiaulių apygardos v[...] dinėse ir savivaldybės įstaigo[...] pakeistos darbo valandos. [...]

Dabar įstaigos dirba: kiekvie[...]ną darbo dieną nuo 8,30 v[...] iki 12,30 val. ir nuo 15—18 v[...] Šeštadieniais—nuo 8,30—13 v[...]

Gyventojų žiniai

Öffentliche Bekanntmachung Nr. 6.

1) Mit sofortiger Wirkung darf die Einwohnerschaft im Gebietskommissariat Schaulen in der Zeit von 21 Uhr bis 6 Uhr ihre Häuser nicht mehr verlassen.

2) Einwohner, die sich während dieser Sperrzeit auf den Strassen befinden, werden durch die Polizei bis zu 300 Rubel in Strafe genomen.

3) Ausnahmeanträge mit dementsprechender Begründung sind ueber Buergermeister an die Kreishauptleute zu richten.

gez. GEWECKE
Gebietskommissar in Schaulen

Viešas skelbimas Nr. 6.

1). Nuo paskelbimo šio įsakymo Šiaulių apygardos komisariato gyventojams draudžiama apleisti savo namus nuo 21 val. iki 6 val.

2). Piliečiai, kurie draudžiamu laiku vaikščios gatvėse, bus policijos baudžiami iki 300 rublių.

3). Išimties prašymai su atatinkamu pamatavimu siunčiami per viršaičius arba burmistrus apskrities viršininkui.

Šiauliai, 1941 m. rugpiūčio 26 d.

Gewecke
Šiaulių Apygardos Komisaras

Skelbimas

Pranešama, kad Telšių valst. Amatų Mokykloje mokslas prasidės š. m. rugsėjo mėn. 15 d.

Mokykloje veikia šie skyriai: a) stalių, b) metalininkų, c) statybos — su mūrininkų, dailydžių ir krosnininkų poskyriais ir d) siuvimo (mergaičių).

Nori lankyti mokyklą turi kuo skubiausiai paduoti mokyklos direktoriaus vardu prašymus. Prie prašymų reikia pridėti:

a) mokslo pažymėjimą ir
b) gimimo metriką.

Į mokyklą priimami mokiniai baigę ne mažiau 5 skyrius pradžios mokyklos ir nejaunesni kaip 14 metų amžiaus.

Mokyklos Direktorius

Ūkininkų žiniai.

Akc. B—vė „Maistas" perka gyvulius:
1) Telšiuose — trečiadieniais prie stoties ir kitomis dienomis prie skerdyklos.
2) Tryškiuose — penktadieniais.

Už gyvulius mokamos šios kainos:

a) raguočiams už gyvo svorio	kg. nuo Rbl. 3 iki 4,50
b) bekoninėms kiaulėms	„ 5,60
c) puslašininėms kiaulėms	„ 6,20
d) lašininėms 1 rūš. „	„ 6,40
e) lašininėms 2 rūš. „	„ 5;

Akc. B—vė „Maistas"

Mokslas mokyklose prasidės nuo rugsėjo 15 d.

Paitirta, kad mokslas mokyklose, gimnazijose progimn. amatų mokyklose ir kt., šiais metais pradedamas nuo rugsėjo 15 dienos.

Telšių gimnazijoje mokslas prasideda taip pat nuo rugsėjo 15 d.

Iš Mažeikių padangės

Poselencai—komunistai

Mažeikių apskr. keletoje vietų nuo 1864-68 m. yra įsikūrę rusų „poselencų" kaimai. Šie piliečiai visada pasižymėjo savo įvairiais negudriais darbeliais. Iki komunistų atsibrovimo jie dar kiek prisilaikė. Tačiau komunistams atsibrovus, jie pasirodė esą komunistais. Veik visi buvo komunistų šnipais kaimuose ir dėjo visas pastangas, kad vietos žemaičiai kaimiečiai būtų išvežti Rusijon. Ketūnų poselencai, pasikvietę raudonarmiečius žmogžudžius, nušovė net keleta savo kaimynų žemaičių. Komunistams galvatrukčiais bėgant, kartu su jais pabėgo ir daugelis poselencų.

Kaip komunistai „likviduodavo" buožių turtą

Tik spėjus susiorganizuoti Mažeikių kompartijai, pastaroji veik kasdien darydavo mitingus ir šaukdavo, kad reikia likviduoti „buožes", kad jie savo brangenybes neišvežtų užsienin ar nepaslėptų žemėje, bet kad viskas liktų darbininkų valdžiai. Tačiau vienaip kalbėjo, o darė visai kita. Užpuolę dvarą ar turtingesnius ūkininkus, atimdavo iš jų brangenybes bei vertingesnius daiktus, kuriuos galėdavo, vienas nuo kito paslėpdami, dėdavo į portfelius ar kišenes, o kitus pargabendavo į miestą pas žinomą veikliąją komunistę Švarcienę, kur dar būdavo pasidalinimas ir „valdžiai" betekdavo tik nuotrupos.

Geras derlius

Šiumetiniai rugiai veik visur buvo geri ir jau baigiami vežti. Nors stambesniesiems ūkininkams komunistai ir atėmė visus rugius ir jiems gana sunku buvo su duona, tačiau dabar labai džiaugiasi geru rugių derlium ir turėsią pakankamai duonos. Kviečiai ir vasarojus veik visur taip pat gana geras. Kurie pajėgė apsėti visus laukus, turės gerą derlių.

L. Raudonojo Kryžiaus veikla

Nors Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Mažeikių skyrius įsikūrė tik pradžioje liepos, tačiau šelpdamas politkalinius bei šiaip įvairiai nukentėjusius nuo karo yra išmokėjęs gerokas pašalpos sumas. Skyriuje vedama plati registracija, paieškojimai ir kt. Vieno skyriaus darbuotojo renkama visokių įvykių istorinė medžiaga apskrities istorijai. Skyriaus būstinė yra Laisvės g-vė, 17 Nr. antrame aukšte. Kaimiečiai prašomi atsilankyti skyriun ir suteikti žinių apie išvežtuosius bei kitų reikalingų žinių. Skyrius, kiek bus galima, visiems patarnaus.

Kas sutvarkys bažnytėlę?

Prieš 10 metų gimnazijos kapeliono kun. Taukaus rūpesčiu, mokinių tėvų sudėtomis aukomis buvo atnaujinta ir gražiai sutvarkyta seniesiems mažeikiškiams istorinė, prie gimnazijos esanti bažnytėlė, kurioje buvo laikomos moksleiviams pamaldos. Tačiau 1941 mokslo metų pradžioje gimnazijos mok. Jono Žižio ir jam pritariančių iniciatyva su kompartijos pagelba, bažnytėlė buvo išniekinta ir padaryta neva sporto sale, tačiau sporto reikalams ji labai mažai tepatarnavo. Dabar ta bažnytėlė paversta sandėliu.

Su bažnytėle suaugusi moksleivija ir senieji mažeikiškiai smerkia bažnytėlės išniekinimo iniciatorius, kam tas priklauso, prašo pasirūpinti bažnytėlės sutvarkymu ir jos atnaujinimu.

Išvežtieji į Rusiją Mažeiklų apskr. mokytojai

1. Slaučiūnas Vytautas, prad. mokyklų inspektorius
2. Slaučiūnienė Ona, Mažeikių Nr. 2 pr. mok.
3. Strockis Antanas Mažeikių m. Nr. 1 pr. mok.
4. Muliuolis Pranas Mažeikių m. Nr. 2 pr. mok.
5. Gonta Bronius Rakėčių pr mok.
6. Tumosa Jonas Akmenės pr. mok.
7. Tumosienė Stasė Akmenės pr. mok.
8. Šlekys Saliamonas Akmenės pr. mok.
9. Skerstonas Jonas Medemrodės pr. mok.
10. Skerstonienė Eugenija Medemrodės pr. mok.
11. Slaučiūnienė Ona Kivylių pr. mok.
12. Baguckas Simiorij. Laižuvos pr. mok.
13. Petrauskas Vincas Barstyčių pr. mok.
14. Petrauskienė Bronė Barstyčių pr. mok.
15. Gurevičius Albinas Orvydiškės pr. mok.
16. Kučkienė Konstanc. Tirkšlių pr. mok.
17. Kučinskienė Anastazija Plevėnų pr. mok.
18. Žąsinas Jonas Žemalės pr. mok.
19. Tėvelis Bronius Juodeikių pr. mok.
20. Tėvelienė Emilija Juodeikių pr. mok.
21 Leščinskas Stasys Pikelių pr. mok.
22. Leščinskienė Adelė Pikelių pr. mok.

Gyventojų žiniai

Öffentliche Bekanntmachung Nr. 6.

1) Mit sofortiger Wirkung darf die Einwohnerschaft im Gebietskommissariat Schaulen in der Zeit von 21 Uhr bis 6 Uhr ihre Häuser nicht mehr verlassen.

2) Einwohner, die sich während dieser Sperrzeit auf den Strassen befinden, werden durch die Polizei bis zu 300 Rubel in Strafe genomen.

3) Ausnahmeanträge mit dementsprechender Begründung sind ueber Buergermeister an die Kreishauptleute zu richten.

gez. GEWECKE
Gebietskommissar in Schaulen

Viešas skelbimas Nr. 6.

1). Nuo paskelbimo šio įsakymo Šiaulių apygardos komisariato gyventojams draudžiama apleisti savo namus nuo 21 val. iki 6 val.

2). Piliečiai, kurie draudžiamu laiku vaikščios gatvėse, bus policijos baudžiami iki 300 rublių.

3). Išimties prašymai su atatinkamu pamatavimu siunčiami per viršaičius arba burmistrus apskrities viršininkui.

Šiauliai, 1941 m. rugpiūčio 26 d.

Gewecke
Šiaulių Apygardos Komisaras

Mokslas mokyklose prasidės nuo rugsėjo 15 d.

Patirta, kad mokslas mokyklose, gimnazijose progimn. amatų mokyklose ir kt., šiais metais pradedamas nuo rugsėjo 15 dienos.

Telšių gimnazijoje mokslas prasideda taip pat nuo rugsėjo 15 d.

Skelbimas

Pranešama, kad Telšių valst. Amatų Mokykloje mokslas prasidės š. m. rugsėjo mėn. 15 d.

Mokykloje veikia šie skyriai: a) stalių, b) metalininkų, c) statybos — su mūrininkų, dailydžių ir krosnininkų poskyriais ir d) siuvimo (mergaičių).

Norį lankyti mokyklą turi kuo skubiausiai paduoti mokyklos direktoriaus vardu prašymus. Prie prašymų reikia pridėti:

a) mokslo pažymėjimą ir
b) gimimo metriką.

Į mokyklą priimami mokiniai baigę ne mažiau 5 skyrius pradžios mokyklos ir nejaunesni kaip 14 metų amžiaus.

Mokyklos Direktorius

Ūkininkų žiniai.

Akc. B—vė „Maistas" perka gyvulius:
1) Telšiuose — trečiadieniais prie stoties ir kitomis dienomis prie skerdyklos.
2) Tryškiuose — penkiadieniais.
Už gyvulius mokamos šios kainos:

a) raguočiams už gyvo svorio	kg. nuo Rbl. 3 iki 4,50
b) bekoninėms kiaulėms	„ 5,60
c) puslašininėms kiaulėms	„ 6,20
d) lašininėms 1 rūš. „	„ 6,40
e) lašininėms 2 rūš. „	„ 5;

Akc. B—vė „Maistas"

Kaip bolševikai atlygina savo pakalikus

Žarėnų valsčiuje buvo smarkiai pagarsėjęs vykdkomo pirmininkas Briedis Vytautas. Jį žinojo visa Telšių apskritis, kaip Stalino ir žydų pakaliką, pasižymėjusį „buožių" ir šiaip ramių gyventojų terorizavimu. Jam buvo jau nusibodę pešioti „buožių" ūsus, gnaibyti kūną, daužyti snukius, neišskiriant nei moterų ir senių, bet įsteigė darbo stovyklą. Darbo stovykloje be kitų žmonių buvo virš 60 m. amžiaus ir plaučių uždegimu sergą žmonės. Čia tempdavo točką žemių, ar malkų vežimą, ant kurio sėdėjo žinomas žydbernis Armalis. Žarėnų apylinkėje tik Briedis viešpatavo. Pasipriešinti nieks nedrįso, nes tas turėjo pakliūti prie aerodromo darbų, į daboklę ar į jo įsteigtą darbų stovyklą.

Netoliese dundant patrankoms, Briedis rašė įvairius įsakymus, mirties dekretus ir pats su ginklu rankoje neleido nė vienam iš miestelio pasijudinti. Jis pats miestelį apleido tik antradienio (VI. 24) popietėj — padegęs visuomenės turtą — kooperatyvą, nuo kurio sudegė visas miestelis. Trečiadienį Briedis su savo artimiausiu sėbru Žadeikiu Aleksandru atsiduria Telšiuose ir dviračiais vyko sustiprinti nepavejamosios armijos Lieplaukės gaują. Prisistatė lauko štabe su visais titulais ir galybe ir prašęs: „Parodykite, kur yra daugiau komunistų, nes norime kovoti drauge". Šie mielai sutiko: „Einam, parodysim". Pavarę iki miestelio liepė garsiajam Briedžiui nusiauti batus ir paleido kulipką į nugarą, nuo ko šis ir sukrito. Žadeikis mėginęs bėgti, bet gavęs 7 kulipkas. Prisiminus, kad žmonės yra „garbingi ir užsitarnavę" dar pridėjo durtuvų. Mat, judošiai nepakentė judošių; ką uždirbo, tą ir gavo.

Žarėniškiai ieškojo savo narsuolių žalioj girelėj, kiti galvojo, kad Briedis patraukė prie draugų briedžių į mišką, bet gyd. J. Naujokaitis su san. J. Kairiu VIII. 11. atskleidė mūsų paieškomųjų likimo skraistę. Patikrino prie Lieplaukės senkapiuose žuvusių kapus ir atpažino. Rasta dokumentų, raktų ir net Briedžiui rašytą jo brolio Juozo laišką, kas tikrai įrodo jų asmenybę. Žmonių pasakojama, kad jie turėję nuo išvežtųjų pasigrobę aukso ir net kryžių auksinį, pateko rusams. Apylinkė, sužinojusi Briedžio ir Žadeikio likimą daug lengviau atsikvėpė ir su džiaugsmu išreiškė: už darbą gavo pelnytą užmokestį.

Žarėniškis

Sporto naujienos

Š. m. rugpiūčio 24 d. Telšių futbolo komanda sološė draugiškas futbolo rungtynes Papilėje su Papilės vietos komanda.

Rungtynės prasidėjo 5 val. Pirmame puslaiky telšiečiai spaudžia ir kamuolį valdo. Pirmose minutėse gražia pasuote centro puolėjas Grybauskas įsodina pirmutinį golą. Netrukus kairysis kraštas Adamėnas kerta gražų šuvį ir jau 2:0 mūsų naudai. Mūsų žaidėjai gražiai pasuojasi, papiliečiai negauna nė kamuolio pačiupinėti. Centro puolėjas Grybauskas su pusdešiniu puolėju Lukošiumi gražiai pasuojasi ir veržiasi į priešo vartus. Lukošius gražiai pataisęs kamuolį ant kojos, įsodina gražų įvartį. Rezultatas 3:0 Telšių komandos naudai. Vėl pusdešinio puolėjas Lukošius gražiu žemu šūviu įsodina ketvirtą gabalą. Mūsų gynėjai neturi kas veikti ir priartėja prie priešo vartų. Mūsų dešinis gynėjas Idzilevičius Juozas susipasuoja su dešiniu kraštu Nakučiu ir įsodina penktą įvartį. Paskutiniose pirmo puslaikio minutėse centro puolėjas Grybauskas, prasiveržęs pro priešo gynėjus, įkerta šeštą golą. Rezultatas 6:0 Telšių futbolo komandos naudai. Tuo ir baigiasi pirmas puslaikis.

Po 15 min. pertraukos prasidėjo antras puslaikis. Papilės komanda nenusimena ir nori pasiekti nors vieną įvartį. Mūsų žaidėjai pakriko ir tingi kamuolį paimti. Gaunasi vaizdas, kad mūsų žaidėjai išpuikėja, laukia kada kamuolys užkris ant kojos. Tuo tarpu papiliečiai gražiau susižaidžia ir spaudžia mūsų vartus bet rezultato nesimato, nes mūsų geras gynimas visas papiliečių kombinacijas likviduoja. Žaidimui įpusėjus, papiliečių centro puolėjas šauna į mūsų vartus. Smūgis menkas, bet svėdinys sėdi vartuose. Rezultatas 1:0 Papilės naudai. Mūsų žaidėjai susisarmatina ir nori rezultatą išlyginti, bet papiliečių sekmė ir brutalus žaidimas likviduoja visus antpuolius. Tik gale žaidimo iš gražios kairio krašto Adamėno pasuotės dešinysis kraštas Idzilevičius Jurgis įsodina paskutinį įvartį. Antro puslaikio rezultatas 1:1. Po kelių minučių lygaus žaidimo baigiasi rungtynės. Bendras rungtynių rezultatas 7:1 Telšių komaudos naudai.

Papilės komandos žaidėjai buvo margos uniformos. Matėsi įvairių spalvų: geltonų, žalių, raudonų, juodų ir baltų. Gavosi vaizdas, kad komanda sulipdyta iš įvairių miestelių įvairių klūbų. Papilės komandoj žaidė vienas vokietys dešiniu kraštu. Žaidėjas geras ir taktiškas, bet neturėdamas sau lygaus draugo, pats vienas nieko negalėjo padatyti.

Iš Telšių futbolo komandos žaidėjų prašėsi daugiau energijos ir gyvumo, ypač antram puslaiky. Jau kelinta se iš eilės rungtynėse Telšių komandos futbolo žaidėjai antram puslaiky pakrinka, nesusipasuoja ir gaunasi nekoks vaizdas. Manau, kad šita iš mūsų komandos galima pašalinti, tik reikia parodyti noro ir vienybės.

Naujas darbo laikas įstaigose

Visose Šiaulių apygardos valdinėse ir savivaldybės įstaigose pakeistos darbo valandos.

Dabar įstaigos dirba: kiekvieną darbo dieną nuo 8,30 val. iki 12,30 val. ir nuo 15—18 val. Šeštadieniais—nuo 8,30—13 val.

Kaina 30 kap.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 12 | Žemaičių L. Aktyvistų Fronto laikraštis | 1941 m. rugpjūčio 30 d.

Žemės valdymo reikalu

Žemės ūkis visuomet buvo pagrindinis mūso krašto gyventojų užsiėmimas. Nuo tinkamo o tvarkymo priklausė ir priklaujso mūsų visų ekonominis gerbūvis. Didžiąją dalį žemės ūkio produktų suvartojame savo krašte; o perteklių keisdami į trūkstamas mums žaliavas apsirūpiname reikalingiausiais pramonės gaminiais. Nežiūrint jokių politinės konjunktūros pasikeitimų, žemės ūkis ir toliau pasilieka mūsų krašte ekonomiškojo gyvenimo pagrindu.

Bolševikinis režimas savo neprotingomis reformomis bene daugiausiai suardė mūsų žemės ūkį. Išplėšta nuosavybės teisė, ūkio darbo kolektyvinimas, įvairios pyliavos ir nesvietiškai aukšti žemės valdymo mokesčiai mūsų žemės ūkį pastatė stačiai katastrofiškoje padėtyje. Išdraskytų derlingos žemės ūkių plotai liko neapsėti, arba apsėti nerūpestingai, nes žemę dirbantieji matė, kad savo darbo vaisiais jiems pasinaudoti neteks.

Nusikračius bolševikinio jungo, Lietuvos ūkininkas atsikvėpė lengviau ir visomis jėgomis kibo savosios žemelės dirbti. Tačiau ir šiuo metu, besiformuojant krašto administracijai ir nesant konkrečių patvarkymų žemės valdymo reikalu, jį neramino netikrumas dėl savo teisių. Viso to akivaizdoje vokiečių civilinės valdžios organai, siekdami aprūpinti gyventojus maistu, rado reikalinga žemės valdymą perduoti į rankas tų, kurie šiuo metu tam geriausiai yra pasiruošę ir visuomet su žeme buvo surišti. Dėl to, pasilikdamas sau teisę sutvarkyti nuosavybės santykius vėliau, Generalinis Komisaras Kaune paskelbė įsakymą derliaus suėmimo ir sėjos vykdymo reikalu. (Įsakymo nuostatus ištisai spausdiname šiame numery.) Šiuo įsakymu teisėtais žemės valdytojais tvirtinami visi su žeme surišti ir ją dirbę Lietuvos ūkininkai, išskyrus žydus, komunistus ir neūkininkus. Naujakuriai ir mažažemiai, mažiau pajėgūs žemės ūkį tvarkyti, naujakuriais nepaliekami, gi žemė grąžinama jų buvusiems valdytojams. Jie negali būti kaltinami vien tuo, kad jie buvo naujakuriai, nes jie naujakuriais buvo pastatyti. Rišant ginčus, nepakanka įstatymo raidės, bet reikia ir žmoniškumo, artimo padėties supratimo ir esamo stovio įvertinimo.

Naujakuris ar mažažemis negali būti su šeima paliktas be pragyvenimo ir pastogės. Naujakuriams, ir mažažemiams kurie parodė sugebėjimą tvarkingai vesti savarankišką žemės ūkį ir yra patikimi piliečiai gali būti pavesta valdyti tos žemės, kurių valdymas dar nėra sutvarkytas. Valstybiniai ūkiai, mašinų stotys ir arklių punktai su esamais prie jų žemės plotais priklauso betarpiškai Generalkomisarui.

Norint, kad žemė duotų gerą derlių reikalinga tinkamai ir sąžiningai ją dirbti. Todėl tuo pačiu įsakymu nustatyta ir tinkamo žemės darbo pareiga. Žemės valdytojai, kurie derliaus suėmimo ir sėjos darbus iš blogos valios ar per apsileidimą tinkamai neatliks, bus griežtai baudžiami ir pakeičiami kitais. Tas pat taikoma ir žemės ūkio darbininkams bei naujakuriams, kurie atsisakys užimti jiems nurodytą darbo vietą, pasitrauks iš jos arba kliudys patvirtintam valdytojui perimti žemės valdymą.

Kaip matome, šie patvarkymai šiuo metu mums ypatingai svarbūs, neabejotinai naudingi ir pačių ūkininkų laukiami. Tai išspręs paskutiniais metais susinarpliojusį mūsuose žemės valdymo klausimą galimai teisingiausiu būdu ir prisidės prie Lietuvos žemės ūkio kultūros pakėlimo. Ūkininkai ir visi mielai žemę dirbantieji dabar jau gali būt ramūs, nes jie žino, kad dirba sau ir savo darbo vaisiais patys galės naudotis.

NAUJI DIDŽIULIAI VOKIEČIŲ LAIMĖJIMAI RYTŲ FRONTE

Prie Gomelio smarkiai sumuštas priešas— Paimtas Velikije Luki ir Berislavas—Priešas bėga už Dniepro—Dviejų mėnesių karo balansas.

Srityje į šiaurę nuo Gomelio įvyko mūšis, kuris baigėsi sunkiu sovietų karinių pajėgų pralaimėjimu. Buvo sumuštos, sunaikintos arba paimtos į nelaisvę 17-sios šaulių divizijos, vienos motorizuotos, dviejų šarvuočių ir penkių kavalerijos divizijų dalys, taip pat dvi oro brigados. Į vokiečių rankas pateko 78.000 belaisvių, 144 tankai, 700 patrankų ir du šarvuoti traukiniai.

Stiprus sovietų atramos punktas Velikije Luki paimtas puolimu. Šiose aršiose kautynėse paimta 30.000 belaisvių, užmuštais bolševikai neteko žymiai daugiau.

Pasiekus Dniepro Petrovską ir Zaporožę, į vokiečių rankas pateko visa didžioji Dniepro pramonės sritis — Dniepro kombinato metalurgijos centras. Tuo būdu sovietų karinei pramonei suduotas didžiausias smūgis. Sugriovus bei užėmus paskutinius tiltus per Dnieprą tarp Dn. Petrovsko ir Zaporožės įvarytas didžiausias šio karo istorijoj kytis.

Ypatingai aršiose kautynėse vyras prieš vyrą buvo paimtas Berislavo miestas. Išvalant šį miestą nuo priešų, teko imti puolimu kiekvieną gatvę bei namą. Čia vokiečių karys dar kartą įrodė savo nepalyginamą pranašumą prieš bolševikus. Čia buvo sunaikinti 5 priešo batalionai. Į nelaisvę pateko 1500 sovietų karių.

Fronte priešais Leningradą ir Talino srityje užimami nauji plotai. Visame šiaurės ruože kovos eina sekmingai ir Leningrado kritimas diena iš dienos artėja. Koks didelis sovietų vyriausiosios vadovybės nervingumas aiškėja iš šio pavyzdžio, kad maršalas Vorošilovas paskelbė atsišaukimą, kuriuo įpareigojo kiekvieną Leningrado gyventoją, net moteris ir vaikus, stoti gluti miesto. Iš to galima spręsti, kad sovietai patys mato didžiausį pavojų savo svarbiausiai bazei— Leningradui.

Praėjus dviem mėnesiams nuo Rytų žygio pradžios, ginkluotosios vokiečių pajėgos su savo sąjungininkais.

yra nepalaužiamai pajėgios ir giliai pasistūmėjusios į priešo teritoriją. Visame fronte karo veiksmai pilnu tempu vyksta toliau. Pietinėje Ukrainoje planingai ir padarant priešui didžiausių nuostolių užimami paskutinieji priešo atramos punktai prie Dniepro. Į šiaurės vakarus nuo Kijevo priešas bėga už Dniepro. Srityje, esančioje į rytus nuo Gomelio, ir toliau tebepersekiojamas sumuštas priešas. Fronte prieš Leningradą ir Estijoje vokiečių kariuomenės daliniai kovodami nuolat veržiasi pirmyn. Taip pat ir Suomijos fronte, iš abiejų Ladogos ežero pusių, kasdien pasiekiami nauji teritoriniai laimėjimai. Suduodant sovietams visą eilę sunkių naikinančių smūgių, sovietų ginkluotosioms pajėgoms padaryta nepaprastai didelių nuostolių užmuštais ir sužeistais. Nuo žygio pradžios į

vokiečių rankas pateko 1.250.000 belaisvių, paimta arba sunaikinta 14.000 tankų ir 15.000 patrankų. Sovietų karinės oro pajėgos iš viso neteko 11.250 lėktuvų, iš jų 5.633 lėktuvai buvo sunaikinti žemėje, o kiti buvo numušti oro kautynėse bei zenitinės artilerijos. Be to, priešo karo vadovybei padaryta didžiausių materialinių nuostolių, užimant svarbias žaliavų ir pramonės sritis.

ĮSAKYMAS

Generalkomisaras Kaune š. m. rugpiūčio 18 d. paskelbė sekantį įsakymą derliaus suėmimo ir sėjos vykdymo reikalu

Bolševikų žemės reformos pasėkoje Lietuvos žemės ūkis atsidūrė katastrofiškoje būklėje. Kad būtų aprūpinti gyventojai maistu, reikalinga žemės valdymą perduoti į rankas tų, kurie šiuo metu tam geriausiai yra pasiruošę. Dėl to, palikdamas sau teisę sutvarkyti nuosavybės santykius vėliau, nustatau iki atskiro potvarkio kas seka:

§ 1.

1. Kiekvienas buvęs Lietuvos Respublikos gyventojas, kuris prieš 1940. VI. 15 buvo savininku ligi 30 ha žemės ūkio žemės ir bolševikams viešpataujant pats vedė ūkį; šiuo tvirtinamas teisėtu tos žemės valdytoju.

2. Tai netaikoma žydams, komunistams ir neūkininkams.

§ 2.

1. Kiekvienas buvęs Lietuvos Respublikos gyventojas, kuris prieš 1940.VI.15 buvo savininku daugiau kaip 30 ha žemės, kuriam vėliau bolševikų valdžios parėdymų pasekoje buvo palikta 30 ha arba mažiau, ir kuris pats ūkį vedė, šiuo tvirtinamas jam paliktos ūkio dalies teisėtu valdytoju.

2. Tai netaikoma žydams, komunistams ir neūkininkams.

§ 3.

1. Naujakūriai ir mažažemiai, kurie 1940.VIII.5 bolševikų Ministerių Tarybos nutarimu yra gavę žemės naudojimuisi, šitos teisės laikomi nustojusiais. Tai taikoma taip pat atsikėlusiems iš Vokietijos, ne vokiečių kilmės asmenims. Naujakūriams ir atsikėlusiems iš Vokietijos duotieji žemės skypai, išskiriant atsitikimus, nurodytus § 4, perduodami valdyti tiems, kuriems jie prieš nusavinimą priklausė — buvusiems valdytojams. Žydams, komunistams ir neūkininkams žemė neperduodama.

2. Naujakūriai, atsikėlusieji iš Vokietijos, ir mažažemiai kurie jų gautus sklypus dirbo, atlyginami už tai naujų valdytojų natūra arba piningais. Tai liečia taip pat ir jų sulmtus javus ir pašarą, o lygiai ir perduotinus gyvulius. Teisė į atlyginimą galėtų būti pareikšta tik tuo atvėju, jeigu naujakūris, atsikėlęs iš Vokietijos, ar mažažemis yra prisidėjęs prie sėjos arba derliaus suėmimo. Jeigu dėl atlyginimo būdo ir dydžio nebus pasiekta susitarimo, reikalą galutinai sprendžia Apskries Viršininkas. arba jo paskirtas organas.

3. Naujakūriai, buvusieji žemės ūkio darbininkai, pagal galimybę grąžinami į jų anksčiau užimtąsias žemės ūkio darbininkų vietas. Naujakūriams, kurie parodė sugebėjimą tvarkingai vesti savarankišką žemės ūkį, jei jiems nėra taikomi šio įsakymo 1—me § 2 punktą numatyti suvaržymai, gali būti pavestos valdyti tos žemės, kurių valdymas dar nėra sutvarkytas. Pavedimus atlieka Apygardų Komisarai.

§ 4.

Administravimas ir valdymas buvusių valstybinių ūkių, įskaitant sovchozus, traktorių stotis ir arklių punktus su esamais prie jų žemės plotais, priklauso betarpiškai man.

§ 5.

Žemių, kurių valdymo šie parėdymai nėra paliečę, valdytojus skiria apygardų Komisarai.

§ 6.

Žemės ūkio žemės valdytojai, kurie suėmimo ir sėjos darbus iš blogos valios ir per apsileidimą tinkamai neatlieka, griežtai baudžiami ir pakeičiami kitais valdytojais. Taip pat griežtai baudžiami žemės ūkio darbininkai ir buvę naujakūriai, kurie atsisakys užimti jiems nurodytą darbo vietą, pasitrauks iš jos, arba trukdys patvirtintajam valdytojui perimti ūkio valdymą.

§ 7.

Šis įsakymas veikia nuo 1941 m. rugpiūčio mėn. 19 dienos.

(pas) Dr. von Rentein

Ūkininkų priėmimas pas generalkomisarą Dr. von Renteln

Šiomis dienomis generalinis komisaras Dr. von Renteln priėmė didelę Lietuvos ūkininkų delegaciją. Jos atstovas nuoširdžiais žodžiais pareiškė, kad ūkininkai daug prisidėjo prie Vokietijos kovos su bolševizmu. Ūkininkai ypač jautė, pasakė jis, kad bolševikai iš Lietuvos buvo padarę kančių vietą. Kada išsilaisvinimo viltis buvo beveik išnykusi, Adolfas Hitleris išvijo bolševikinius žmogžudžius. Ūkininkai užtikrino savo amžiną dėkingumą ir pasižadėjo ko ištikimiausiai ir glaudžiausiai bendradarbiauti su Vokietija, būdami įsitikinę vokiečių ginklo pergale.

Generalinis komisaras nuoširdžiais žodžiais padėkojo ūkininkams, kuriems pažadėjo visišką paramą. Jis pabrėžė, kad ūkininkų elementas nusveria ūkinę galią, ir parama ūkininkijai sustiprins bendrą pajėgumą. Kiekvienas Lietuvos ūkininkas kiekvienu metu gali asmeniškai pareikšti savo norus, ir kiekvienu metu jis gali būti tikras, kad bus padaryta viskas, kas yra galima, jam padėti ir paremti.

Generalinis komisaras užtikrino, kad neteisybė ir sunkūs sunaikinimai, kuriuos bolševikai padarė ūkininkams, bus, kiek tai galima, atitaisyti, ir, kiek tai priklauso nuo vokiečių administracijos, bus ūkininkams padėta.

Ūkininkai gaus zuperio

Šio rudens sezonui dideli zuperio kiekiai buvo užsakyti Rusijoje. Dalis jo jau buvo gauta prieš pat bolševikų išvijimą. Iš viso šio rudens sezonui gauta apie 20 000 tonų zuperio. Darbymečių metų zuperio pardavimas buvo sustabdytas.

Dabar zuperio pardavimas kooperatyvuose pradedamas pagal naujai nustatytą tvarką. Toji tvarka ūkininkams tuo patogi, kad nereiks eilėse po visą parą ir daugiau zuperio laukti, kaip kad buvo daugelyje vietų praeitą rudenį. Ūkininkas, norėdamas pirkti zuperio, kreipiasi į seniūną, kuris išduos atitinkmą pažymėjimą. Be seniūno pažymėjimo kooperatyvas zuperio niekam neišduos. Jeigu kooperatyve zuperio išteklius nedidelis, seniūnas pažymėjimus turi išduoti pagal šią pirmumo eilę. Pirmiausia zuperį gali gauti tie ūkininkai, kurie su Lietūkiu sudarė sutartis auginti veislę žieminių sėklų; kitaip sakant pažymėjimą gaus tas, kuris seniūnui parodys sutartį. Toliau zuperiui gauti pirmenybę turi tie ūkininkai, kurių ūkiai nukentėjo nuo bolševikų arba nuo karo (sudegė tvartai, arba neteko gyvulių), t. y., kurie neturėjo mėšlo pūdymui patręšti.

Šiais metais daug dėmesio kreipiama į tai, kad kiekvienas ūkininkas pasėtų daugiau žieminių, negu seniau sėdavo. Tam tikslui padidinta žieminių kiekį teks sėti į skubiai paruoštą dirvą, nuėmus rugius, vasarojų arba bulves. Tokioms dirvoms zuperis labai reikalingas, todėl ir seniūnai įpareigojami pažymėjimus tokiems ūkininkams pirmoj eilėj duoti. Pagaliau, pirmenybė suteikiama ir tiems ūkininkams, kurie dėl zuperio trūkumo pavasarį nepatręšė arba per mažai tepatręšė sėklinių pašarinių žolių pasėlius ir kultūrines pievas, kad jie galėtų jas patręšti dabar rudenį.

Dėja, yra nemaža kooperatyvų kurie iki karo pradžios zuperio nesuspėjo gauti. Todėl, kai kurių vietų ūkininkams šį rudenį teks apsieiti be zuperio. Bet čia pat tenka pažymėti, kad dėl to dejuoti netenka. Yra dedamos pastangos zuperio gauti anksti pavasarį.

P. V.

Lietūkis aprūpina provincijos kooperatyvus sezoninėmis prekėmis

Panaikinus bolševikų išleistus įsakymus dėl ekonominių organizacijų tvarkymo, Lietūkis savo žinion perėmė javų ir sėklų supirkimo skyrius. Be to, ir toliau Lietūkio žinioje palieka manufaktūros, galanterijos ir avalinės skyriai, kurie aprūpins tiek kooperatyvus, tiek privačius prekybininkus minėtomis prekėmis.

Provincijos kooperatyvai, kurių yra per 300, taip pat pereina Lietūkio žinion. Šiuo metu jie aprūpinami tokiomis prekėmis, kurios pagal sezoną yra labiausiai reikalingos. Kai kurie provincijos kooperatyvai, vokiečių kariuomenės vadovybei padedant, įsigijo sunkvežimius ir jais reguliariai pristato prekes iš urmo sandėlių.

Bolševikai ruošėsi žygiuoti į Berlyną

Komisarai politrukai iš anksto džiūgavo raudonosios armijos laimėjimais. Žydai stengėsi kalbėti gryna vokiečių kalba, kad užėmus Vokietiją, galėtų geriau valdyti vokiečių vardu, kaip čia kad darė: vienur kalbėjo lietuvių vardu, kitur rusų, o gynė žydų reikalus.

Ne mažiau ryškios viešos kalbos žygiui prieš Vokietiją buvusios ir Maskvoje. Maskvos gyventojai, kurie dar nebuvę užguiti vargo ir bado, dar pagalvodavę ir apie politiką. Taip pasakojo vienas Maskvoje buvęs diplomatas. Mat, Maskvoje vienintelė piliečio paguoda esą viešieji parkai, kur gali laisvai pasivaikščioti, pažaisti, net ir politikuoti. Parkuose tarp kitko esančios konsultacijų būdelės, kur gali teirautis rūpimu klausimu. Vienoje būdelėje sėdįs politrukas (Gorkio vardo parke), konsultuojąs karo klausimais ir kalbąs politinėmis temomis.

Diplomatas susidomėjęs politinėmis temomis. O tai buvę prieš patį lenkų karą. Beklausant jam politruko aiškinimų, vienas Maskvos gyventojas tiesiai paklausęs aiškintoją, tai kaip čia dabar esą, mes visą laiką rengėmės prieš vokiečius, o dabar susitarėme su vokiečiais.

Į taip aiškų klausimą politrukas dar aiškiau atsakęs:

— Nesijaudink, draugas Stalinas žino, ką daro. Mes turėjome taip daryti. Nėra išeities. Mes per silpni su vokiečiais kariauti. Mes turime laimėti laiką, turime ginkluotis. Mūsų komisarai yra priversti važinėti į Berlyną. Bet kai apsiginkluosime, tai su Berlynu tik telefonu kalbėsime. Kiekvienu mūsų telefono pasikalbėjimu vokiečių diplomatas važiuos į Maskvą. Taip, draugas. To mes siekiame, taip ir turės būti. Su vokiečiais karas neišvengiamas. Mes eisime į Berlyną vaduoti pavergtųjų darbininkų. Taip drauge. Ten mūsų draugų milijonai...

Diplomatas labai nusistebėjo, kad po sutarties sudarymo buvo varoma tokia vieša agitacija. Bet toks buvo bolševikų stilius ir priverstina taktika varganoms dienoms pateisinti.

Pateikti faktai rodo tikrą bolševikų politikos kryptį. Ir surandamieji dokumentai tik padidina įstorinių įvykių apimtį ir vaizdą. Vokiečių puolimas besirengiančio ją pulti priešo yra nuoseklus padarinys.

Uždraustas komunistų veikimas

Paryžiaus spauda didelėmis raidėmis skelbia valdžios organų pranešimą, kad komunistų partija okupuotoje Prancūzijos dalyje yra uždrausta. Kiekviena komunistinė veikla, sakoma pranešime, ateityje bus sunkiai baudžiama. Ypač sunkiais atvėjais bus baudžiama mirties bausme.

SKAITYTOJŲ BALSAI

Švaros ir kainų normavimo reikalu

Jau nekartą mūsų spaudoje buvo paliestas švaros klausimas. Bet šiuo klausimu kalbėti, ypač šiuo metu, labai pravartu. Ypatinga dėmesį šį kartą noriu atkreipti į valgomų daiktų parduotuvių švarą. Karo metu visur tiek daug puvančių daiktų, tiek daug musėms, ligų platintojoms, maisto. Reikėtų labiau prižiūrėti valgomų daiktų parduotuves, kurių pas mus Telšiuose dabartiniu metu tikrai nemaža atsirado. O kokia jose švara? Buvusiam žydo „kromely" be jokio remonto įrengta valgomų prekių parduotuvė. Moteris ant apiūžusio stalo pasidėjus keletą litrų uogų kelis sūrius, ant kurių musės lyg bičių avilyje zirzia, pardavinėja kelis kartus brangiau lupdama, kaip turguje. Kitur dar matosi pripilti bulviniai krepšiai uogų ir pastatyti tarpduriuose tiesiog ant dulkių, o didesnė dalis pirkėjų neplovę jas suvalgo kartu su tūkstančiais bacilų. Pačios pardavėjos taip pat gerokai nusipikiavusios. Pamačius tokį vaizdą, tuoj dingsta noras ką nors nupirkti. Tokių krautuvėlių galėtų būti mažiau, bet jos turėtų būti švarios su švariai apsirengusiomis pardavėjomis. Pareigūnams reikėtų prižiūrėti, kad būtų visur vienodos kainos nelupikaujama. Ar tai tikslu, kada tos pačios prekės turguje, per pus pigiau kainoja?.

Kartą paklausiau kodėl taip brangiai prašot, tai pardavėja atsakė! „Užmiršk, poniutė, derėtis, kas tas rublis dabar yra?" Taip, tas rublis dabar nekas, bet be to rublio taip pat nieko negausi. Valdininkui, gyvenančiam tik iš algos, su juo reikia skaitytis, nes algos nėra tokios didelės, kad galėtų jais švaistytis. Daug yra tarnautojų, kurie šią vasarą dar nėra nusipirkę litro vyšnių, nes nėra iš ko mokėti po 6—7 rb. už litrą. Ūkininkai taip pat turguose nesivaržo paprašyti už prekes, prašo kiek kam patinka. Šiaip ar taip, tas reikalas turėtų būti tvarkomas, turėtų būti kreipiama daugiau dėmesio į švarą ir į valgomų produktų kainų suvienodijimą.

Z-ė

Dėl miesto chuliganėlių tvarkymo

Praeitam numery buvo rašyta apie taip vadinamus miesto chuliganėlius (jeigu jiems tas pavadinimas ne per griežtas) sutvarkymą, įsteigiant jiems klūbus ir skaityklas. Mano nuomone tokius pauglius vaikus geriausiai galėtų sutvarkyti darbas. Reikėtų, susitarus su jų tėvais, pasiųsti į pagalbą ūkininkams, kuriems kaip tenka girdėti, darbo rankų šiuo metu trūksta. Greit prasidės bulvakasis ir ūkininkai be abejo džiaugtųsi sulaukę kad ir tokių talkininkų. O ir patiems vaikams būtų į sveikatą — priprastų prie darbo, užmirštų tinginiavimą ir dar vis šio to žiemai užsidirbtų. O ką dabar tokiems paugliams miesto vaikams reikia dirbti, ypatingai darbininkų vaikams, kurių dažniausiai abu tėvai išeina į darbą, o jie vieni pasilikę daro, kas jiems patinka. Atėjus žiemai, galima būtų įsteigti jiems ir vaikų skaityklas, kad turėtų kur pasiskaityti jiems pritaikytų knygų, laikraštėlių. Dabartiniu metu visi turim mesti tinginiavimą ir ieškotis kokio nors darbo. Tiek maži tiek dideli visi turim dirbti.

K-s.

Tarybinės pabiros

Raudonasis kampelis

Kaimietis atvykęs į miestą nustebo pamatęs, kad visos Katiušos su raudonom kepuraitėm. Nuėjo į kompartiją pas sekretorių ir klausia, kodėl visos Katiušos su raudonom kepuraitėm.

Sekretorius buvo gramatnas žmogus, pagalvojo ir atsakė:

—Tai ką, manai, kad utėlės nemėgsta raudonų kampelių?

Raudoni kačiukai

Kolchoze katė atvedė raudonus kačiukus. Katės savininkai labai nustebo, kad kačiukai raudoni, nusiuntė delegaciją į Maskvą prie Stalino ir paklausė, kodėl kačiukai raudoni. Stalinas su linksma šypsena atsakė, kad dabar raudonuoja visas pasaulis, o taip pat ir gamta, dėl to, nieko nuostabaus, kad katė atvedė raudonus, o ne kokius kitokius kačiukus. Tačiau po kiek laiko kačiukai pasidarė balti. Kolchozininkas labai nusigando, nes bijojo, kad nepalaikytų jo kenkėju ir neišvežtų į Sibirą, vėl nusiuntė delegaciją pas Staliną ir pranešė, kad kačiukai pasidarė balti. Stalinas susirūpino, kaip tai gali kačiukai iš raudonų virsti baltais, nuvyko į kaimą, apžiūrėjo kačiukus ir nemokėjo įvykusio fakto išaiškinti. Tada jis sušaukė mitingą, ir paklausė gal atsiras toks, kurs žino, kodėl kačiukai iš raudonų virto baltais.

— Taip, atsiliepė senutė, paprastas dalykas: kol jie buvo akli jie buvo raudoni, o kai praregėjo, tai tuojau pasidarė balti.

Skaityk ir platink „Žemaičių Žemę"

Telšių miesto burmistras

apie miesto reikalus

Redakcija, žinodama gyventojų susidomėjimą miestų tvarkymo reikalais, nusistatė aplankyti žemaičių miestų burmistrus ir paprašyti spaudai žinių apie mūsų miestų gyvenimą.

Pirmiausia musų atstovas aplankės žemaičių sostinės — Telšių miesto burmistrą p. Toleikį. P. burmistras maloniai priėmė mūsų atstovą ir papasakojo apie aktualiausius miesto reikalus.

Butų reikalai. Daugiausia rūpesčio miesto savivaldybei yra su butais. Atrodo, kad butų turėtų būti visai pakankamai. Dalis gyventojų šitaip manydami, yra **užėmę butus kurie, yra pererdvūs pagal jų šeimos didį ir reikalą.** Mieste butų perteklius nėra. Reikia gyventojus iškelti iš nepakenčiamų lūšnų. Dalis jau iškelta ir bus keliama toliau, bolševikų laikais apie tai daug plepėta, bet nieko nepa daryta. Dabar tai daroma ir bus padaryta. Todel gyventojai neturi veržtis į butus didesnius, negu jiems normaliai reikia. Kur bus reikalas, bus patikrinta ir teks susispausti.

Butų nuoma yra nustatyta nauja. Nuomos tarifai yra savivaldybėje. Atsisakyta nuomos senųjų normų ir parengtos naujos prisilaikant maždaug to įstatymo, kuris buvo išleistas Lietuvoj 1940 m.

Prie butų nuomos dar pridėtas atskiras priedas už komunalinį patarnavimą (kaminų valymą, švaros palaik., išviečių val., vandentekių ir kit.) **Butų remontui trūksta kreditų ir kaikurios medžiagos,** o yra nemaža butų, kuriuose visai neįmanoma be remonto ir dezinfekcijos gyventi, nes anksčiau juose gyvenę žydai ar bolševikų komandierai yra perdaug priteršę.

Taip pat miestas **nebeduoda leidimų apsigyventi iš miestelių ar kaimų atvykstantiems naujiems gyventojams,** nes kaime labai jaučiama darbo jėgos stoka, o mieste naujo darbo jėgos didesnio pareikalavimo tuo tarpu nejaučiama.

Ateity numatyta surasti naujų kreditų, kad būtų galima išnaikinti lūšnas, tinkamai išplanuoti ir sutvarkyti miestą. Pirmoj eilėj nauji namai bus statomi jau išplanuotose gatvėse vietoj lūšnų ir tuščiuose sklypuose.

Švaros reikalai kol-kas mieste sunku pastatyti reikiamoj aukštumoj, nes kol nėra kanalizacijos, to neįmanoma padaryti. Tuo tarpu miestas švarinama tiek, kiek įmanoma esamuose aplinkybėse. Visi gyventojai yra kviečiami greit ir uoliai prisidėti prie miesto apšvarinimo nes gyvenimas iš mūsų būtinai to reikalauja.

Miestas jau yra įsigijęs specialią auto mašiną asenizacijos reikalams, kuri jau dirba. Atmatos iš išviečių dabar vežamos keletą kilometrų už miesto laukams tręšti.

Elektros energiją visuomet teks taupyti, nes gyvename karo metą ir skystas kuras turi būti taupomas. Mūsų elektrinės mašinos sukamos gazolio motoru Pakeisti gazolio motorus garo mašinomis kol-kas visai neįmanoma, nes tokių mašinų neturima. Jei kada pavyks gauti, tada bus galima galvoti apie laisvesnį elektros energijos vartojimą.

Maisto klausimas Telšių mieste nebuvo ligi šiol labai opus, nes turguj gyventojai dar galėjo įvairių produktų gauti. Todėl smulkesnio produktų vartojimo normavimo ligi šiol nesiimta. Buvo įvesta tik laikinos kortelės kai kuriems maisto produktams. **Rugsėjo mėnesio pradžioj bus įvesta nuolatinės pastovios maisto kortelės visiems normuojamiems produktams** (mėsai, sviestui, cukrui, duonai ir kit.),

Baigdamas p. burmistras pažadėjo kita proga vėl per spaudą gyventojus painformuot ir prašė miesto gyventojus be būtino reikalo neapsunkinti savivaldybės darbą. Būna net tokių atsitikimų, kad pilietis nepasiteiravęs pas atitinkamą tarnautoją būtinai veržiasi pas burmistrą o, ten įėjęs klausia.

Gyventojai yra prašomi suprasti, kad tarnautojai spaudžiami nepertraukiamo interesantų eilės dažnai nebeturi laiko atlikti būtiniausių savo pareigų.

J. Vingis

Žydėk, laisva tauta!

Nuo dainų beržai linguoja,
Skamba kloniai, pagiriai:
Drąsūs žengia koja kojon
Lietuvos jauni kariai.

Išvaduotas kraštas kelias,
Žengia laisvėn Lietuva.
Po trispalvių žydrą šalį
Džiaugsmas liejasi banga..

Prie pjautuvių, arklų renkas
Šiandien vėl tauta rami.
Iš darbščių lietuvio rankų
Nebeluks jau svetimi..

Tad visi į darbo gretą —
Grįš mus laimė išguital..
Vargą, priespaudą numetus
Kilk, žydėk, laisva tauta!

Ūkininkai turės vadovus

Pastaruoju laiku apskrityje visuose valsčiuose seniūnijomis yra **parenkami ūkininkai** ant 200—300 ha žemės ūkių grupėms būti vadovais. Šie, atitinkamų rajonų agronomų ir lauko ūkio technikų instruktuojami, žymiai galės prisidėti prie ūkių kultūrinimo akcijos, priežiūros ir jų suintensyvinimo. Juk nemažas ūkių skaičius, po praūžusios bolševikinės audros, reikalingas atstatyti. Kaimų ūkininkų vadovų pareiga yra kilnaus pasiryžimo darbas. Jis aptarnaujamos ūkių grupės ribose darysis lyg pradinis centras, iš kurio bus laukiama daug gerų darbų ir iniciatyvos. Įvairių kultūrų paskleidimas toliau eis ne pavieniais ūkiais, bet plačiomis apylinkėmis ir visame apskrities ar krašto plote. O gi dirva yra labai plati: reikalinga pagrindinai sutvarkyti lauko ūkį, paruošti patenkinamą kiekį pagerintos javų sėklos, atstatyti sugriautas sodybas ir iki galimo laipsnio pakelti gyvulininkystę, kuri bolševikų viešpatavimo metais ypatingai nukentėjo. Be to, dar daug darbų reikalinga atlikti ir įvairiose kitose žemės ūkio šakose, k. a.: daržininkystėje, sodininkystėje, bitininkystėje ir t. t. Smulkesnis vadovaujamų ūkiškų vienetų sudarymas duos progos ir vienodžiau visomis apylinkėmis rūpintis. Vertingas kiekvienos atskiros ūkių grupės vadovo pasireiškimas darys teigiamos įtakos savo apylinkės ūkininkams, kurie savo ruožtu kels bendrą ūkišką pažangą ir žengs į savo laimingesnę ateitį.

Dėl to, tenka palinkėti mūsų naujiems kaimų ūkininkų vadovams šviesaus nusiteikimo ir pasekmingo darbo.

Carinis ir bolševikinis

rusų imperializmas

Mes gyvenome ilgus metus caro vergijoje ir gerai pažinome imperijalistinės Rusijos tikslus ir siekimus Lietuvoje. Metus su keliom dienom gyvenome bolševikų vergijoje ir taip pat gerai pažinome bolševikinės Rusijos siekimus mūsų krašte. Norime čia keliais žodžiais sugretinti caro ir bolševikų politiką Lietuvoje ir pažiūrėti, koks likimas ir vienu ir kitu atveju laukė lietuvių tautos.

Caras, besiveržđamas į vakarus ir pasiglemžęs Lietuvą, lietuvių tautą rado lenkų ponų pavergtą. Dvarai klestėjo, juose sauvaliavo išsigimę ponai, o lietuviai vilko nepaprastai sunkią baudžiavą. Lietuvių inteligentijos nebuvo, ji jau buvo sulenkėjusi, kalbėjo ir jautė lenkiškai, lietuviškos dvasios jos širdyje nebuvo nei kruslelio. Rusai, stengėsi lietuvius paimti savo įtakon, vietoj lenkų dvarininkų bandė išstatyti savo atsiųstus inteligentus, būtent įvairius valdininkus, mokytojus ir kt. Steigė mokyklas, kurių tikslas buvo surusinti lietuvių vaikus, kuriems buvo uždrausta net žodį lietuviškai pasakyti... Varė juos į cerkvę, nes lietuviai turėjo būti pravoslavai, t. y. tos pačios tikybos, kaip ir batiuška caras. Rusų tikslas buvo išauginti lietuvių inteligentiją rusišką, rusams ištikimą Bažnyčia tais laikais buvo lenkiška, veđama lenkų kunigų, nors joje buvo dalis pamaldų lietuviškai laikomų. Ji buvo persekiojama. Prisiminkim Kražių skerdynes, Kęstaičius...

Lietuviai mokėsi rašto ir savo knygas spausdino lotynų rašmenimis. Rusams tas nepatiko, čia jie vėl įžiūrėjo svetimą įtaką ir pradėjo lietuviams knygas spausdinti rusų rašmenimis ir prievarta brukti. Manė, kad tokiomis priemonėmis greičiau galės lietuvius surusinti, tačiau apsiriko: lietuviai už rusus aukštesnės kultūros „patarnavimo" nepriėmė... Pagaliau lietuviai buvo tiek atsparūs, kad, atėjus patogiam momentui, išsikovojo spaudos laisvę.

Rusai besistengdami Lietuvą surusinti ir padaryti ją tikrai carui Vakarų kraju, į nusavintus dvarus siuntė rusų kolonistus, kurie čia apsigyvenę turėjo susilieti su lietuviais ir juos surusinti. Tačiau atėjūnai obrusiteliai pasirodė esą labai žemos kultūros, savo laukiniais papročiais ir laukiniu būdu Lietuvoje sudarė labai blogą vardą ir jokios įtakos rusinimo atžvilgiu mūsų tautai nepadarė. Priešingai visada buvo tamsumo ir nekultūringumo pavyzdžiu. Tiesa, atėjus bolševikams, šie žmonės pasirodė kas esą: vieni pasirodė buvę bolševikų šnipai, kiti pasidarė tokiais, užėmė aukštas vietas, visokiais šlykščiausiais būdais niekino lietuvius, spjaudė jiems į veidą, skundė juos savo draugams bolševikams ir visur, kur tik galėjo, rodė savo bjaurią azijatišką širdį. Batiuška caras neapsiriko: jo atsiųsti apaštalai savo misiją atliko gerai ir pasitarnavo nors ne jam, bet vistiek jo ainiams — bolševikams.

Caras lietuvius prievarta ėmė į kariuomenę, siuntė juos tarnauti į tolimus kraštus, vertė kraują lieti už savo pavergėjus. Be to, kariuomenėj rusino.

Iš čia paminėtų kelių faktų darome išvadą: caro Rusija lietuvius stengėsi surusinti, lietuvių tautą paimti savo įtakon, rusino ir savo kultūrą skleidė per mokyklas, per cerkves, per kariuomenę, per savo atsiųstus valdininkus, žandarus, obrusitelius kolonistus, per spaudą ir t.t. Už menkiausius nusikaltimus trėmė į Sibirą, mėtė į kalėjimus. Lietuviams inteligentams Lietuvoje vietų nebuvo, nes jie buvo pavojingi...

Galim pasakyti, kad tai buvo istorijos praeity, dabar jau XX amžius. Pagaliau prieš bolševikams ateinant tikėjome, kad dabar tokių nekultūringumų atsitikti nebegali... Ir ką gi šiandien galim pasakyti, kai bolševikai „išėjo"?

Bolševikai pasirodė esą caro politikos sekėjai ir ėmėsi caro tikslų įgyvendinti, tik jau kita forma ir šimtus kartų žiauresnėmis priemonėmis. Bolševikų politika Lietuvoje tokia pat, kaip ir caro, lietuvius pavergti, padaryti paklusnius ir iš Lietuvos padaryti ištikimą Vakarų Krajų. Dabar Rusiją valdo azijatai ir žydai, t. y. žiauriausi pasaulio žmonės. Jų pavartoti savo politikos tikslams įgyvendinti metodai Lietuvoje yra itin šlykštūs, nekultūringi ir baisūs.

Lietuviai turėjo pasidaryti komunizmui — rusams ir žydams ištikimi. Neištikimus kišo į kalėjimus, žudė, naikino, pagaliau masiniai trėmė gyvuliniuos vagonuose be vandens ir maisto ir be oro į Sibirą... Visa inteligentija turėjo būti išvežta, nes ji rusams ir žydams ir jų azijatiškai „kultūrai" buvo neištikima.

Bolševikų spauda — tik komunistų propagandos įrankis. Jokios spaudos laisvės. Visa literatūra vienodo turinio ir vienodos spalvos. Pagaliau — rusų rašmenys, kurie būtų labai greitu laiku prievarta įgyvendinti ir kurių caras neįstengė lietuviams įpiršti...

Mokyklose viskas komunistinėj dvasioj, rusiška ir žydiška. Caras ir jo mokyklos politika niekai prieš bolševikų — žydų metodus ir „kultūrinimo" būdus. Pagaliau „suaugusių švietimas" — tai juk irgi meškerė. Na, o pats „politinis švietimas"? O grynai rusiškos mokyklos? Rusinimas tas pats, kas ir caro laikais, tik su marksizmo ir komunizmo priedais.

O Katiušos? Karių šeimos? Juk jų čia buvo gyvas maras! O kiti valdininkai ir tarnautojai, kurie pakeitė lietuvius? Ar tai ne tie patys caro bernai, atsiųsti į Lietuvą valdininkauti?.. O kariuomenė? Panaši politika ir ten. O bažnyčia? Ji visai išstumta iš gyvenimo. Žodžiu visa, kas lietuviška, paneigta, sunaikinta, suteršta, apdergta... Ko caras nepadarė per šimtą metų, bolševikai bandė padaryti per metus... Pagaliau, šie šlykštesni už visus tironus: nutarė tautą išžudyti. Tuo tikslu ją trėmė į Sibirą ir, žinoma, mūsų brolių kaulais pakelius nusėjo, kišo į kalėjimus ir žiauriausiai kankino... Prieš bolševikų budelius, nublanksta viso pasaulio ir istorijos žinomi budeliai, ir caro budeliai.

Iš Mažeikių padangės

Poselencai—komunistai

Mažeikių apskr. keletoje vietų nuo 1864-68 m. yra įsikūrę rusų „poselencų“ kaimai. Šie piliečiai visada pasižymėjo savo įvairiais negudriais darbeliais. Iki komunistų atsibrovimo jie dar kiek prisilaikė. Tačiau komunistams atsibrovus, jie pasirodė esą komunistais. Veik visi buvo komunistų šnipais kaimuose ir dėjo visas pastangas, kad vietos žemaičiai kaimiečiai būtų išvežti Rusijon. Ketūnų poselencai, pasikvietę raudonarmiečius žmogžudžius, nušovė net keleta savo kaimynų žemaičių. Komunistams galvatrukčiais bėgant, kartu su jais pabėgo ir daugelis poselencų.

Kaip komunistai „likviduodavo“ buožių turtą

Tik spėjus susiorganizuoti Mažeikių kompartijai, pastaroji veik kasdien darydavo mitingus ir šaukdavo, kad reikia likviduoti „buožes“, kad jie savo brangenybes neišvežtų užsienin ar nepaslėptų žemėje, bet kad viskas liktų darbininkų valdžiai. Tačiau vienaip kalbėjo, o darė visai kita. Užpuolę dvarą ar turtingesnius ūkininkus, atimdavo iš jų brangenybes bei vertingesnius daiktus, kuriuos galėdavo, vienas nuo kito paslėpdami, dėdavo į portfelius ar kišenes, o kitus pargabendavo į miestą pas žinomą veikliąją komunistę Švarcienę, kur dar būdavo pasidalinimas ir „valdžiai“ betekdavo tik nuotrupos.

Geras derlius

Šiumetiniai rugiai veik visur buvo geri ir jau baigiami vežti. Nors stambesniesiems ūkininkams komunistai ir atėmė visus rugius ir jiems gana sunku buvo su duona, tačiau dabar labai džiaugiasi geru rugių derlium ir turėsią pakankamai duonos. Kviečiai ir vasarojus veik visur taip pat gana geras. Kurie pajėgė apsėti visus laukus, turės gerą derlių.

L. Roudonojo Kryžiaus veikla

Nors Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Mažeikių skyrius įsikūrė tik pradžioje liepos, tačiau šelpdamas politkalinius bei šiaip įvairiai nukentėjusius nuo karo yra išmokėjęs gerokas pašalpos sumas. Skyriuje vedama plati registracija, paieškojimai ir kt. Vieno skyriaus darbuotojo renkama visokių įvykių istorinė medžiaga apskrities istorijai. Skyriaus būstinė yra Laisvės g-vė, 17 Nr. antrame aukšte. Kaimiečiai prašomi atsilankyti skyriun ir suteikti žinių apie išvežtuosius bei kitų reikalingų žinių. Skyrius, kiek bus galima, visiems patarnaus.

Kas sutvarkys bažnytėlę?

Prieš 10 metų gimnazijos kapeliono kun. Taukaus rūpesčiu, mokinių tėvų sudėtomis aukomis buvo atnaujinta ir gražiai sutvarkyta seniesiems mažeikiškiams istorinė, prie gimnazijos esanti bažnytėlė, kurioje buvo laikomos moksleiviams pamaldos. Tačiau 1941 mokslo metų pradžioje gimnazijos mok. Jono Žižlo ir jam pritariančių iniciatyva su kompartijos pagelba, bažnytėlė buvo išniekinta ir padaryta neva sporto sale, tačiau sporto reikalams ji labai mažai tepatarnavo. Dabar ta bažnytėlė paversta sandėliu.

Su bažnytėle suaugusi moksleivija ir senieji mažeikiškiai smerkia bažnytėlės išniekinimo iniciatorius, kam tas priklauso, prašo pasirūpinti bažnytėlės sutvarkymu ir jos atnaujinimu.

Išvežtieji į Rusiją Mažeiklų apskr. mokytojai

1. Siaučiūnas Vytautas, prad. mokyklų inspektorius
2. Siaučiūnienė Ona, Mažeikių Nr. 2 pr. mok.
3. Strockis Antanas Mažeikių m. Nr. 1 pr. mok.
4. Mulluolis Pranas Mažeikių m. Nr. 2 pr. mok.
5. Gonta Bronius Rakėčių pr mok.
6. Tumosa Jonas Akmenės pr. mok.
7. Tumosienė Stasė Akmenės pr. mok.
8. Šlekys Saliamonas Akmenės pr. mok.
9. Skerstonas Jonas Medemrodės pr. mok.
10. Skerstonienė Eugenija Medemrodės pr. mok.
11. Siaučiūnienė Ona Kivylių pr. mok.
12. Baguckas Simforij. Laižuvos pr. mok.
13. Petrauskas Vincas Barstyčių pr. mok.
14. Petrauskienė Bronė Barstyčių pr. mok.
15. Gurevičius Albinas Orvydiškės pr. mok.
16. Kučkienė Konstanc. Tirkšlių pr. mok.
17. Kučinskienė Anastazija Pievėnų pr. mok.
18. Žąsinas Jonas Žemalės pr. mok.
19. Tėvelis Bronius Juodeikių pr. mok.
20. Tėvelienė Emilija Juodeikių pr. mok.
21 Leščinskas Stasys Pikelių pr. mok.
22. Leščinskienė Adelė Pikelių pr. mok.

Gyventojų žiniai

Öffentliche Bekanntmachung Nr. 6.

1) Mit sofortiger Wirkung darf die Einwohnerschaft im Gebietskommissariat Schaulen in der Zeit von 21 Uhr bis 6 Uhr ihre Häuser nicht mehr verlassen.

2) Einwohner, die sich während dieser Sperrzeit auf den Strassen befinden, werden durch die Polizei bis zu 300 Rubel in Strafe genomen.

3) Ausnahmeanträge mit dementsprechender Begründung sind ueber Buergermeister an die Kreishauptleute zu richten.

gez. GEWECKE
Gebietskommissar in Schaulen

Viešas skelbimas Nr. 6.

1). Nuo paskelbimo šio įsakymo Šiaulių apygardos komisariato gyventojams draudžiama apleisti savo namus uuo 21 val. iki 6 val.

2). Piliečiai, kurie draudžiamu laiku vaikščios gatvėse, bus policijos baudžiami iki 300 rublių.

3). Išimties prašymai su atatinkamu pamatavimu siunčiami per viršaičius arba burmistrus apskrities viršininkui.

Siauliai, 1941 m. rugpiūčio 26 d.

Gewecke
Siaulių Apygardos Komisaras

Skelbimas

Pranešama, kad Telšių valst. Amatų Mokykloje mokslas prasidės š. m. rugsėjo mėn. 15 d.

Mokykloje veikia šie skyriai: a) stalių, b) metalininkų, c) statybos — su mūrininkų, dailydžių ir krosnininkų poskyriais ir d) siuvimo (mergaičių).

Norį lankyti mokyklą turi kuo skubiausiai paduoti mokyklos direktoriaus vardu prašymus. Prie prašymų reikia pridėti:

a) mokslo pažymėjimą ir
b) gimimo metriką.

Į mokyklą priimami mokiniai baigę ne mažiau 5 skyrius pradžios mokyklos ir nejaunesni kaip 14 metų amžiaus.

Mokyklos Direktorius

Mokslas mokyklose prasidės nuo rugsėjo 15 d.

Patirta, kad mokslas mokyklose, gimnazijose progimn. amatų mokyklose ir kt., šiais metais pradedamas nuo rugsėjo 15 dienos.

Telšių gimnazijoje mokslas prasideda taip pat nuo rugsėjo 15 d.

Ūkininkų žiniai.

Akc. B—vė „Maistas“ perka gyvulius:
1) Telšiuose — trečiadieniais prie stoties ir kitomis dienomis prie skerdyklos.
2) Tryškiuose — penktadieniais.
Už gyvulius mokamos šios kainos:

a) ragūočiams už gyvo svorio	kg. nuo Rbl. 3 iki 4,50
b) bekoninėms kiaulėms	„ 5,60
c) puslašininėms kiaulėms	„ 6,20
d) lašininėms 1 rūš.	„ 6,40
e) lašininėms 2 rūš.	„ 5;

Akc. B—vė „Maistas“

Kaip bolševikai atlygina savo pakalikus

Žarėnų valsčiuje buvo smarkiai pagarsėjęs vykdkomo pirmininkas Briedis Vytautas. Jį žinojo visa Telšių apskritis, kaip Stalino ir žydų pakaliką, pasižymėjusį „buožių“ ir šiaip ramių gyventojų terorizavimu. Jam buvo jau nusibodę pešioti „buožių“ ūsus, gnaibyti kūną, daužyti snukius, neišskiriant nei moterų ir senių, bet įsteigė darbo stovyklą. Darbo stovykloje be kitų žmonių buvo virš 60 m. amžiaus ir plaučių uždegimu sergą žmonės. Čia tempdavo točką žemių, ar malkų vežimą, ant kurio sėdėjo žinomas žydbernis Armalis. Žarėnų apylinkėje tik Briedis viešpatavo. Pasipriešinti nieks nedrįso, nes tas turėjo pakliūti prie aerodromo darbų, į daboklę ar į jo įsteigtą darbų stovyklą.

Netoliese dundant patrankoms, Briedis rašė įvairius įsakymus, mirties dekretus ir pats su ginklu rankoje neleido nė vienam iš miestelio pasijudinti. Jis pats miestelį apleido tik antradienio (VI. 24) popietėj — padegęs visuomenės turtą — kooperatyvą, nuo kurio sudegė visas miestelis. Trečiadienį Briedis su savo artimiausiu sėbru Žadeikiu Aleksandru atsidurla Telšiuose ir dviračiais vyko sustiprinti nepavejamosios armijos Lieplaukėje. Prisistatė lauko štabe savo titulais ir galybe ir prašė: „Parodykite, kur yra daugiau komunistų, nes norime kovoti drauge“. Šie mielai sutiko: „Einam parodysim“. Pavarę iki miestelio liepė garsiajam Briedžiui nusiauti batus ir paleido kulipką į nugarą, nuo ko šis ir sukrito, Žadeikis mėginęs bėgti, bet gavęs 7 kulipkas. Prisiminus, kad žmonės yra „garbingi ir užsitarnavę“ dar pridėjo durtuvų. Mat, judošiai nepakentė judošių; ką uždirbo, tą ir gavo.

Žarėniškiai ieškojo savo nasuolių žalioj girelėj, kiti galvojo, kad Briedis patraukė prie draugų briedžių į mišką, bet gyd. J. Naujokaitis su san. J. Kairiu VIII. 11. atskleidė mūsų paieškomųjų likimo skraistę. Patikrino prie Lieplaukės senkapiuose žuvusių kapus ir atpažino. Rasta dokumentų, raktų ir net Briedžiui rašytą jo brolio Juozo laišką, kas tikrai įrodo jų asmenybę. Žmonių pasakojama, kad jie turėję nuo išvežtųjų pasigrobę aukso ir net kryžių auksinį, pateko rusams. Apylinkė, sužinojusi Briedžio ir Žadeikio likimą daug lengviau atsikvėpė ir su džiaugsmu išreiškė: už darbą gavo pelnytą užmokestį.

Žarėniškis

Sporto naujienos

Š. m. rugpiūčio 24 d. Telšių futbolo komanda sološė draugiškas futbolo rungtynes Papilėje su Papilės vietos komanda.

Rungtynės prasidėjo 5 val. Pirmame puslaiky telšiečiai spaudžia ir kamuolį valdo. Pirmose minutėse gražia pasuote centro puolėjas Grybauskas įsodina pirmutinį golą. Netrukus kairysis kraštas Adaménas kerta gražų šuvį ir jau 2:0 mūsų naudai. Mūsų žaidėjai gražiai pasuojasi, papiliečiai negauna nė kamuolio pačiupinėti. Centro puolėjas Grybauskas su pusdešiniu puolėju Lukošiumi gražiai pasuojasi ir veržiasi į priešo vartus. Lukošius gražiai pataisęs kamuolį ant kojos, įsodina gražų įvartį. Rezultatas 3:0 Telšių komandos naudai. Vėl pusdešinio puolėjas Lukošius gražiu žemu šūviu įsodina ketvirtą gabalą. Mūsų gynėjai neturi kas veikti ir priartėja prie priešo vartų. Mūsų dešinis gynėjas Idzilevičius Juozas susipasuoja su dešiniu kraštu Nakučiu ir įsodina penktą įvartį. Paskutiniose pirmo puslaikio minutėse centro puolėjas Grybanskas, prasiveržęs pro priešo gynėjus, įkerta šeštą golą. Rezultatas 6:0 Telšių futbolo komandos naudai. Tuo ir baigiasi pirmas puslaikis.

Po 15 min. pertraukos prasidėjo antras puslaikis. Papilės komanda nenusimena ir nori pasiekti nors vieną įvartį. Mūsų žaidėjai pakriko ir tingi kamuolį paimti. Gaunasi vaizdas, kad mūsų žaidėjai išpuikėja, laukia kada kamuolys užkris ant kojos. Tuo tarpu papiliečiai gražiai susižaidžia ir spaudžia mūsų vartus, bet rezultato nesimato, nes mūsų geras gynimas visas papiliečių kombinacijas likviduoja. Žaidimui įpusėjus, papiliečių centro puolėjas šauna į mūsų vartus. Smūgis menkas, bet svėdinys sėdi vartuose. Rezultatas 1:0 Papilės naudai. Mūsų žaidėjai susisarmatina ir nori rezultatą išlyginti, bet papiliečių sekmė ir bravūrus žaidimas likviduoja visus ampulius. Tik gale žaidimo iš gražaus kairio krašto Adaméno pasuotės dešinysis kraštas Idzilevičius Jurgis įsodina paskutinį įvartį. Antro puslaikio rezultatas 1:1. Po kelių minučių lygaus žaidimo baigiasi rungtynės. Bendras rungtynių rezultatas 7:1 Telšių komaudos naudai.

Papilės komandos žaidėjai buvo margos uniformos. Matėsi įvairių spalvų: geltonų, žalių, raudonų, juodų ir baltų. Gavosi vaizdas, kad komanda sulipdyta iš įvairių miestelių įvairių klūbų. Papilės komandoj žaidė vienas vokietys dešiniu kraštu. Žaidėjas geras ir taktiškas, bet neturėdamas sau lygaus drauge, pats vienas nieko negalėjo padatyti.

Iš Telšių futbolo komandos žaidėjų prašėsi daugiau energijos ir gyvumo, ypač antram puslaiky. Jau kelintą kartą iš eilės rungtynėse Telšių komandos futbolo žaidėjai antram puslaiky pakrinka, nesusipasuoja ir gaunasi nekoks vaizdas. Manau, kad šita iš mūsų komandos galima pašalinti, tik reikia parodyti noro ir vienybės.

Naujas darbo laikas įstaigose

Visose Šiaulių apygardos valdinėse ir savivaldybės įstaigose pakeistos darbo valandos.

Dabar įstaigos dirba: kiekvieną darbo dieną nuo 8,30 val. iki 12,30 val. ir nuo 15—18 val. Šeštadieniais—nuo 8,30—13 val.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 13 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941 m. rugsėjo 6 d.

FIURERIO ir DUČĖS susitikimas

Išsamiai aptarti visi kariniai ir politiniai klausimai. Karas bus tęsiamas iki galutinės pergalės

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. VIII. 29. Fiureris ir Dučė laikotarpyje tarp rugpiūčio 25 ir 29 d. d. buvo susitikę vyriausioj Fiurerio būstinėje. Pasikalbėjimuose, įvykusiuose Fiurerio Šiaurės ir Pietų fronto būstinėje, buvo išsamiai aptarti visi kariniai ir politiniai klausimai, liečią karo plėtotę ir jo ilgį. Visi klausimai buvo aptarti glaudaus draugiškumo ir likimo bendrumo dvasia, pažymint santykius tarp abiejų ašies valstybių.

Pasitarimai buvo vedami su nekintamu abiejų tautų ir jų vadų pasiryžimu tęsti karą iki galutinės pergalės.

Nauja Europos santvarka, kuri bus iš šio laimėjimo, turės kiek galima pašalint tas priežastis, kurios praeityje davė pagrindą kilti Europos karams.

Bolševizmo pavojaus ir plutokratinio išnaudojimo pašalinimas sudarys galimumą taikingai, darniai ir valsingai bendradarbiauti visoms Europos kontinento tautoms tiek politinėje, tiek ir ekonominėje bei kultūrinėje srityse.

Šio atsilankymo metu Fiureris ir Dučė nuvyko į svarbius Rytų fronto punktus, kur buvo inspektuota ir viena kovoje prieš bolševizmą dalyvaujanti italų divizija.

Per atsilankymą Pietų fronte, Fiureri ir dučę pasveikino generolas feldmaršalas von Rundstedtas.

Be to, buvo atsilankyta Reicho maršalo ir vyriausiojo kariuomenės vado generaliniuo.e štabuose.

Dučę lydėjo Italijos ambasadorius Berlyne Dino Alfieri, italų kariuomenės generalinio štabo viršininkas generolas Cavallerio, kabineto šefas pasiuntinys Anfuso, kuris atstovavo dėl ligos negalėjusį atvykti užsienių reikalų ministerį grafą Ciano, be to, generolai Marrasas ir Gandinas ir eilė kitų aukštų generalinio štab o karininkų. Prie Dučės kelionės prisidėjo taip pat Vokietijos ambasadorius Romoje von Mackensenas ir Vokietijos karo attache Romoje generolas leitenantas von Rintelen.

Politiniuose ir kariniuose pasikalbėjimuose dalyvavo iš vokiečių pusės taip pat Reicho užsienių reikalų ministeris von Ribbentropas ir vyriausiosios kariuomenės vadovybės šefas generolas feldmaršalas Keitelis.

Dučės sveikinimas Fiureriui

ROMA. VIII. 29. Dučė pasiuntė Fiureriui šią telegramą: „Fiureri. Kupinos įvykių dienos, kurias praleidome drauge Jūsų vyriausioje būstinėje ir atsilankymas mūsų prieš bolševizmą kovojančioje kariuomenėje paliks mano dvasioje, kaip jau sakiau, neišdildomą atminimą. Kai dėl Sovietų Sąjungos, tai aš konstatavau, kad vis ryškiau pasireiškia istorinis mastas mūsų revoliucijų, kurios išgelbėjo Europos civilizaciją nuo mirtinio bolševizmo pavojaus. Aš grįžtu į Italiją su neišdildomu įspūdžiu pradėtojo didžiojo darbo ir didesniu, negu bet kada tikrumu, kad jis bus baigtas laimėjimu. Priimkite mano nuoširdžią padėką už pareikštą man drąsių, nenuilstamų vokiečių karo pajėgų tarpe svetingumą ir taip pat mano širdingus draugiškus sveikinimus".

Šlykštus užpuolimas Versalyje

Prancūzijoj, Versaly (netoli Paryžiaus) įvyko šlurpus užpuolimas. Laike vienų iškilmių buvo iš pasalų peršautas buvęs ministeris pirmininkas Laval ir kitas prancūzų politikas Deat. Šių žymių Prancūzijos asmenų gyvybei pavojus negręsta. Išaiškinta, kad užpuolimą įvykdė anglų — bolševikų sukurstytas asmuo. Negalėdami atsilaikyti fronte bolševikai su savo zebrais imasi šlykščiausio žudymo, kuriuo jie nuo senai garsi žinomi.

Japonijoj ruošiamasi.

Japonijos laivyne padaryta didieli pertvarkymai. Iš japonų valdžios sluoksnių vis girdėčiau pareiškiama, kad Japonija negalės tolliau ramiai žiūrėti į anglų amerikiečių supimo politiką.

ADOLF HITLER

Didžiosios Vokietijos Fiureris ir Vyriausias Ginkluotų Pajėgų Vadas

Victoria - Pergalė

Victoria reiškia pergalę. Šio žodžio pirmoji raidė „V" yra tapusi visos Europos pergalės simbolių. Visas Europos kontinentas stovi „V" ženkle. „V" reiškia pergalę, tai yra Vokietijos pergalė visuose frontuose. Vokietija nugali žydus, plutokratus, bolševizmą. Jos pergalė — visos Europos pergalė. Iš visų Europos sostinių ir šiaip miestų gaunama žinių apie nepaprastus šios „V" akcijos atgarsius. Olandijoj šimtai tūkstančių žmonių nešioja prie krūtinės prisegtą oranžinės spalvos ženklelį „V". Vokiečių kariuomenės vad. pranešimai olandų spaudoje dedami po ženklu „V". Vokietija nugali visuose frontuose. Belgijoje visi automobiliai, sunkvežimiai, tramvajai ir garvežiai pažymėti ženklu „V". Žymesniuose miestų punktuose iškabinti transparentai su tuo ženklu. Visą protektorato šalį taip pat apėmė „V" akcija. Prahoje ant aukščiausių rūmų naktį spindi milžiniškas ženklas „V". Garsusis Bat'a viešbutis Zlina pašvadino Viktorijos viešbučiu. Gatvėse, aikštėse ir prie pastatų Prahoje ir kituose miestuose spindi raidė „V". Generalgubernijoje „V" akcija yra nustatyta įstatymu. Visuose miestuose iškabinti transparentai, plakatai su ženklu „V". Norvegijoje taip pat užsiėspatavo „V" šūkiai. Čia dažnai matyt didžiulių transparentų su frašais: Vokietijos pergalė yra Norvegijos pergalė. Paryžius ir Prancūzijos provincijos miestai taipogi yra „V" akcijos ženkle.

Oeffentliche Bekanntmachung Nr. 7.

Bis auf weiteres sind die Sprechstunden des Gebietskommissariats in Schaulen täglich von 9—12 Uhr außer Samstags festgesetzt.

Schaulen, den 27. 8. 41.

gez. GEWECKE,
Gebietskommissar in Schaulen

Viešas skelbimas Nr. 7.

Iki tolimesnio parėdymo apygardos komisariato Šiauliuose kalbamos valandos nustatomos nuo 9—12 val., išskyrus sekmadienius.

Šiauliai, 27. 8. 41.

pas. GEWECKE,
Apygardos komisaras, Šiauliuose

V

Viktoria — pergalė. Galutine pergalė prieš žydus, prieš anglų plutokratus, prieš bolševizmą. Tai šūkiai, kurių vedamos Europos tautos ryžtingai žygiuoja siekdamos, Didžiajai Vokietijai vadovaujant, sukurti naują, veiklią Europą. Šio žygio priekyj stovi genialusis nacionalsocialistinės Didžiosios Vokietijos ir Naujosios Europos Kūrėjas

Adolf Hitler.

Iš čia pat dedamo pranešimo sužinome, kad Fuehreris praeitą savaitę kelias dienas matėsi su Italijos Dučė ir pasitarimų rezultatas skamba: **bus kovojama iki visiškos pergalės,** kad būtų šimtmečiams sudarytos sąlygos Europos tautoms gyventi naują, šviesiu gyvenimu.

Angliškai — žydiškas turtuolių plutokratų viešpatavimas kartu su savo sąjungininku bolševizmu turi būti sunaikintas. Anglijos plutokratai paskelbė Vokietijai karą prieš dvejus metus. Kaip be priežasties buvo šio karo paskelbimas, taip tušti buvo Anglijos pagalbos pažadai kitoms valstybėms. Lenkijos ir kitų kelių Europos valstybių, angliškų plutokratų tarnai veltui tikėjo Anglijos karo kurstytojams. Vokiečių ginklo galia greitai iš Europos buvo pašalintas žydiškai — plutokratiškas raugas ir visos Europos tautos stojo į naują, darnų gyvenimą.

Šiuo metu vykdomas didysis žygis į Rytus prieš kruviną bolševizmą, kurio sąjungininkais yra tapę tie patys anglų plutokratai.

Šalia galingosios Didžiosios Vokietijos kariuomenės žygiuoja sąjunginės kariuomenės daugelio Europos tautų ir valstybių. Pergalės simbolis „V" spindi visoje Europoje, o bolševizmo prislėgtoms tautoms jis neša senai išsvajotą laisvę, išsivadavimą, grįžimą į žmogišką gyvenimą.

Besiartinąs visiškas bolševizmo žlugimas sudarys sąlygas galutinam atsiskaitymui su anglų plutokratais ir Europos tautos galės pradėti šviesią kūrybos, darnaus sugyvenimo, darbo epochą.

Lietuviai, vokiečių ginklo galia išvaduoti iš baisiojo bolševizmo nagų, visa širdimi dedasi į „V" nušviestą Europos išvadavimo žygį.

Kovokime su Žiopliais

Kam tenka važinėti automobiliu ar arkliais, tas mato, kokia neišpasakyta netvarka vyksta mūsų keliuose. Ši netvarka labiausiai pasireiškia turgadienių vakarais ir ne tik vieškeliuose, bet ir miesteliuose bei miestuose.

Ūkininkai atvyksta į miestą visiškai netvarkingais vežimais suirusiais pakinktais, nevalytais arkliais. Jie nemato reikalo susitvarkyti pakinktus ir vežimą bei laikytis kelio eismo taisyklių. Galima konstatuoti kaip taisyklę, kad ypač kelio eismo taisyklių nesilaiko tie, kurie patys apsileidę, kurių vežimai ir pakinktai netvarkingi ir kurių arkliai apleisti. Geras ūkininkas lengvai galima atskirti, jo padargai ir gyvuliai bei jis pats kelia tik pasigėrėjimą.

Keliuose tvarką daryti yra reikalas, ypač kad mūsų keliais žygiuoja kariomenė. Pagaliau juk nevistiek, kas kaip važiuoja, kuria kelio puse važiuoja ir kaip prasilenkia. Pagaliau kai kurie yra jau tiek pasileidę, kad visiškai nesiskaito su reikalavimais laikytis kelio eismo taisyklių, laikytis dešinės ir netrukdyti kitų. Jie laikosi šaltai ir reikalauja, kad kiti prie jų taikytųsi. Na, sakysim, galima prisitaikyti. Tačiau iš to išeina, kad toleruojama netvarka, o rezultate susisiekimas bus visiškai nebeįmanomas.

Laikas padaryti keliuose tvarką, sutvarkyti netvarkingus svečius miestuose ir miesteliuose ir įkalti į galvas, kad viešuose keliuose reikia elgtis taip, kaip reikalauja taisyklės.

Daugiau sąžiningumo

Tarp mūsų tautiečių pasitaiko ir šiandien tokių, kurie drįsta grobti svetimą, net visuomenės, turtą. Tai didelė mūsų gėda, kurią turime skubiai nuplauti. Visus vagilius, žulikus turime išnaikinti. Neužmirškime, kad tautos sąžiningumas yra būtina jos kultūringumo sąlyga. Palinkimu vagiliauti mūsų žmonių dalis yra užsikrėtę iš rytų. Bolševikų valdymo metu vagiliavimas buvo kasdieninis dalykas. Tam puikių pavyzdžių teikė atvežti pas mus bolševikų kariai, jų šeimos ir kiti panašūs. Dabar tam turi būti padarytas galas.

Grįžtame Vakarų kultūros įtakon. Todėl kiekvieną tautietį turime padaryti sąžiningu, o nepataisomuosius griežtai izolioti, atskirti nuo kitų. Negalimas dalykas, kad lietuviu tuo atžvilgiu nebūtų galima pasitikėti. Turime pasidžiaugti, kad nedidelė mūsų tautiečių dalis tokia liga teserga, tačiau tų sergančiųjų palikti laisvėj negalima, nes jie ne tik darys mums skriaudą ir gėdą toliau, bet ir kitus tokia šlykščia yda užkrės. Tat visus geros valios lietuvius kviečiame į griežtą kovą su vagiliais. Vien policija sunkiai gali greitu laiku tokius likviduoti, tačiau prisidėjus visiems piliečiams tas dalykas bus tuoj sutvarkytas. Neturime manyti, kad kova su ydomis yra tik valdžios pareigūnų reikalas. Kai griebsimės to dalyko visi, tuoj pamatysime puikius to darbo vaisius.

Nuotaikos dabar

Važiuojant per Lietuvos laukus, kaimus ir miestus ir stebint žmonių nuotaikas, susidaro įspūdis, kad esame labai laimingi, išėjus azijatiškajai raudonajai armijai, kuri daugiau niekada nebeįkels kojos į mūsų žemę. Nuostoliai, kuriuos padarė pasitraukdami raudonieji, laikomi nereikšmingais, nes dabar lietuvių tauta, nekliudoma visokių žydų, lenkų ir kitų parazitų, vieningai įstos į kūrybos darbą ir su entuziazmu dirbs, kol pavys savo kultūringus kaimynus. Išnykus žydų kapitalistams, nebebus kam ardyti lietuvių vienybės, niekas nebedrums lietuvių tautinio solidarumo. Dabar lietuvis savo žemėje bus šeimininkas ir nebebijos kokių raudonsiūlių išvežimo į Sibirą.

Štai Šiauliai. Miestas didelis su triukšmu, su fabrikais, su dviem geležinkelio stotimis, su daugybe autovežimių. Centre didelis judėjimas. Gatvėse daug linksmų veidų, gyvi pokalbiai su pažįstamais ir bendradarbiais. Vienas darbininkas žiūri į geležinkelio dirbtuves ir šypsosi. Žiūriu į jį, bet nedrįstu klausti. Jis pirmas pradeda:

— Džiaugiuos, kad stotis ir mūsų dirbtuvės paliko sveikos. Gynėme nuo „draugų", nebijodami jų kulkosvaidžių ugnies. Padegė vagonus; mes tuojau iš kampų puolėme gesinti. Kurių užgesinti neįstengėme, atkabinę nustūmėme toliau nuo kitų vagonų. Bėgdamas nuo vagonų, aš pamačiau ant geležinkelio dirbtuvių stogo raudonarmietį su pakulomis ir žibalu.

— Reikėjo šauti, — neiškenčiau nepasiūlęs partizaniškos priemonės.

— Žinote, užvirė kraujas. Šaunamo neturėjau. Pribėgęs sugreibiau plytą ir taip vožiau „draugui" į makaulę, kad šis per galvą nusirito nuo stogo. Po šio „šūvio" aš bėgau, o „mano draugas" daugybę kartų minėjo „ma..." ir raukėsi. Antrą kartą ant stogo nebedrįso lipti, paskiau po pusvalandžio atėjo pirmieji vokiečių narsūs kariai, ir „draugai" visas puses išgaravo.

— Ar negaila to nuo stogo nusiritusio ruselio?

— Žinote, visai ne. Kam jis norėjo padegti? Ir dabar žiūriu į stogą, kaip gyvą matau „draugą", ir juokas ima.

— Ir aš juokiaus iš „naujoviško" šūvio ir gerėjaus darbininko sumanumu.

M. Stonys

Vidurinio mokslo departamento pranešimas

Nuo 1941/42 m. metų pradžios Švietimo Generalinio Tarėjo nutarimu gimnazijos Kauno I, Kauno VI, Panevėžio I, Šiaulių I, Marijampolės I, Vilniaus I, Vilniaus III ir Vilniaus V skiriamos tik berniukams, o mergaitėms skiriamos gimnazijos Kauno II, Kauno III, Marijampolės II, Panevėžio II, Šiaulių II, Vilniaus II, Vilniaus IV ir Vilniaus X. Šių gimnazijų mokiniai kartu su dokumentais perkeliami į savo lyčiai skirtas gimnazijas arba laisvai jas pasirenka.

Visos kitos gimnazijos ir progimnazijos paliekamos mišrios, bet, kur sąlygos leidžia, ir jose sudaromos atskiros berniukų ir mergaičių klasės.

Reikia grąžinti knygas

Yra daug piliečių, kurie labai mėgsta iš visur imti knygas, tačiau labai nemėgsta jų grąžinti. Tai jau nebe spaudos parazitai, bet stačiai jos skriaudėjai, jos vagys. Reikia su tokiais griežtai kovoti. Mums nerūpi šiandien bolševikų laikais "prikeptų" knygų klausimas — jos aišku turi būti sunaikintos, bet yra daug gerų ir naudingų knygų, kurių piliečiai į knygynus negrąžina. Galima kartais pastebėti tokių knygų visur besimėtant, net nežinia kieno jos yra. Tai rodo, kad ne visi mūsų piliečiai moka gerbti knygą. Visus geros valios piliečius prašome į taiką padėti surinkti išmėtytas knygas ir atiduoti jas Centr. knygyno skyriams arba kitoms bibliotekoms, kurioms tos knygos priklauso.

FELJETONAS

Kaip steigė kolchozą

— A tata mon saka?

— A misliji ka mon.

— Je tata mon, sakyk aiškiau.

— Vor tata apkurta? A tyčioms negirdi, kon tau sakau.

— Vo kon tata nori mon pasakyti?

— Noriu, kad ryt pas muni atetumi.

— Vo kon aš ten derbsu?

— Bus susirenkems. Bus iš centra.

— Vo kon aš tami susirinkime derbsu?

— Anei pasakys daug naujinų. Mūsą sodo derbs kolkozą.

— Vo kas tata yr tas kolkozas? A jėdams dakts?

— Atek ir pamatysi. Kon aš če gali išpasakote, aš ir pats teik težinau.

Taip pasikalbėjo Pylips Plykis, Papelkių dvaro skerdžius, o dabar didelis veikėjas ir galingas žmogus, su Tampšių Vabalu, Užpelkių kaimo trobelninku. Plykis jautėsi atlikęs didelį darbą — atvertęs vieną dūšią į gerą kelią.

„Kažin, ar ete, ar nete į ton velni susirinkimą? — Klausė savo pačios Tamošius Vabalas, žysdamas pypkę.

— Ek, ka vadin.

— Velni čia anei vaden. Esu, paskou sakys, kad buržujas, veiziek neklausa, vadinau, neaten... Gal da koke velią dous... Juk ne šventeje poudus lepda.

Sekmadienį Tamošius Vabalas nuėjo į susirinkimą, kurs vyko pamaldų metu. Iš centro niekas neatvyko, ir Plykis neturėjo kur dėtis. Pagaliau į susirinkimą atėjo vietos kompartijos sekretorius su vienu raudonarmiečiu ir žydu Leiba.

Plykis visas degė. Jis lankstėsi prieš sekretorių, puldinėjo prie Leibos, tūpčiojo apie raudonarmietį. Jis kopė aukštyn. Jei jam pasiseks savo kaime suorganizuoti kolchozą, tai jis bus statomas kitiems pavyzdžiu, gaus pagyrimą ir paaukštinimą. O gal ir į deputatus bus išrinktas.

Susirinkimas praėjo labai sklandžiai. Visų pirma išrinko prezidiumą, į kurį pakvietė draugą sekretorių, raudonarmietį ir draugą Leibą. Draugas Leiba su draugu sekretoriumi parengė rezoliuciją draugui Stalinui ir dėkojo už laimingą gyvenimą ir už suteiktą laisvę (plėšti svetimą turtą, kišti į kalėjimus nepatinkamus žmones, turėti tris keturias pačias ir t. t.)

Draugas sekretorius savo kalboj išdėstė, kokią naudą žmonėms ir valstybei duos nauji kolchozai, kaip ten bus gerai gyventi ir kokia laiminga ateitis laukia mūsų jaunimo...

— Sakysim, dabar dirbi nuo aušros iki sutemų visą laiką nušilęs, nuplukęs ir taip dar galų su galais nesuvedi... O kolchoze dirbsi tik nustatytą laiką, būsi viso ko pertekęs, išsiėdęs ir trūks tik gervės pieno...

— Vo kad nieka nederbsma, ta nieka ir neturėsma, — atsiliepė Vabalas. — Aš onsgaleis derbu kap jautis, biegu kap šou pasiotis, vo ir tap nieka neturu.

— O kam turio? Nėra reikalo turto siekti. Stalino konstitucija visus aprūpina senatvėje, ką uždirbi, tą suvalgai, niekas nerūpi...

Sekretorius garantavo, kad visumet galima bus suvalgyti ką uždirbi ir žinoma dar sotus nebūsi, teks pasispausti ir diržą patempti... Privalgę kaimiečiai ir ūkininkai tą nelabai kaip galėjo suprasti ir niekas negalėjo įsivaizduoti, kaip galima bus nedirbant gerai valgyti, poniškai rengtis ir būti viso ko pertekusiems.

Susirinkusieji pasiryžo išklausyti raudonarmiečio kalbos.

— E, u nas lučše... Pas mus viskas geriau. Neapgausit. — Pradėjo raudonarmietis. — Jūs nieko nemokat. Kultūra Maskvoj, visi dabar turės vykti į Maskvą kultūros pasimokyti. O, koks ten gyvenimas, nepalyginsi...

Ką jūs čia sakysim, auginat kiaules... Tai atsilikimas. Jūsų pilni tvartai mėšlų... Juokas tik. Kam tie mėšlai reikalingi? Sudeginti juos. Mes vartojame zuperį. Jūs nekultūringi, jūs nemokate, atsiprašau už atvirumą, teks pasimokyti, teks nuvažiuoti į Maskvą... O, pas mus yra kolchozai, kad negali atskirti, ar čia miestas ar kolchozas... Valio — kolchoze geriau gyventi, esi pavalgęs ir duonai užtenka. Nemirs, kas pateks į kolchozą. Ot, aš siūlau rezoliuciją draugui Stalinui, ir valio naujas kolchozas, kurį jūs čia įkūrėte...

Po susirinkimo, Plykis pakvietė į dvaro rūmus pietų. Kadangi dar dvare tarnavo senieji tarnautojai ir sugebėjo paruošti valgius poniškai, tai ir pati puota buvo poniška.

Kai jau gerokai įgėrė, raudonarmietis neiškentė ir pradėjo antrą paskaitą, kuri visus sugraudino iki ašarų.

— Ką jūs čia matot... Ot, Maskva... Och, Maskva... O kas tai per daiktas?

— Čia, draugas, lašiniai.

— A, taip taip, lašiniai. Tik pas mus geresni. Jūsų fabrikai blogi, ot Maskvoj, kad padaro lašinius, tai ir Amerikoj pats prezidentas geresnių neturi... O kas čia?

— Čia, draugas, kiaušiniai!

— A, tiesa, kiaušiniai... Pažiūrėsim, kokie čia jūsų kiaušiniai. Nieko. Bet Maskvoj daro odą švelnesnę, dėl to valgyti patogiau, nebraižo taip gerklės.

— Nulupk, žalty, ko ėdi su kevalas... — įsiuto Vabalas jau gerokai įkaušęs.

— O kas čia? — Klausia raudonarmietis.

— Čia apelsinai.

— Aha, apelsinai... Taip, panašu. Tik irgi padaryta oda kaip... Pas mus, žinote, pagamina tokius saldžiaodžius; žinote, stachanoviečiai...

— Sakiau, kad skūrą lupk, rūpuže... Ko ryni su skūra, jis nusprogsi ir nie į Maskvą sau koudašiaus neparnieši...

Raudonarmietis gyrė Maskvą ir jos fabrikus, kaip gerai te fabrikai dirba lašinius, odekoloną, kiaušinius, pieną ir apmetas ir gyrės, kad draugas Stalinas greitai žygiuos į Berlyną.

— Vo kap ten, draugs, sakyk kap ten pas jus su žmonėmis. Vo gal ir žmonis... Kad tokie gudri.

— Taip, taip... Yra žinot tokie fabrikai, labai geras gaminys, taip, pas mus viskas geriau...

— Nu jau kiaušius ir lašinius dirbket fabrikuose kad noret. Vo jau iš tokiun fabrikų darbo žmoniun, ta jau veini jouka: ir yr anei veini vagys, sukče, apgaviką ir budelė... Baise blogi jūsa fabrika. Mūsa daug geresni.

Na, kolchozo taip ir neįsteigė, nes perdaug gera agitacija buvo pravesta ir nepasisekė visu 100 nuošimčių.

Narūnas

Skaityk ir platink „Žemaičių Žemę"!

Kodėl atšaukėme žydams SAVO SVETINGUMĄ?

Kas įdiegė į mūsų tėvynę komunizmo daigą, kas padėjo rusams išvežti lietuvius į Sibirą, kas kankino mūsų brolius kalėjimuose? Vienintelis atsakymas — žydai. Jie tikėjosi sukomunistinę lietuvius galės juos daugiau išnaudoti. Ir surado jie keliolika išsigimėlių, kuriuos jiems pasisekė papirkti už savo judošiškus grašius. Tai buvo visokie valkatos, kurie dirbti tingėjo, o valgyt norėjo. Vėliau užėjus bolševikams jie buvo pasidarę padėties viešpačiais. Daugelį iš tokių buvo galima pamatyti įstaigose užimančius „direktorių" ar „įstaigos vedėjų" vietas. Daugelis buvo tokių, kurie mokėjo šiaip taip savo pavardę pasirašyti. O „garbingiesiems" atėjūnams tokių pagelbininkų ir tereikėjo, nes jiems svarbu buvo ne įstaigos veikla, bet svarbu buvo turėti tokių pakalikų, kurie reikalui esant galėtų jiems pasitarnauti. Ir pasitarnavo tie žydberniai, padėdami niekšams brolius išvežti į Sibirą, sukišti geruosius tėvynės sūnus į kalėjimus. Bet už tokį judošišką darbą Dievas juos atitinkamai ir nubaudė. Kas buvo kaltas, kad iš mūsų lietuvių tarpo atsirado tokių išsigimėlių? Tam viskam buvo kalti žydai. Jeigu ne jie gal mūsų tauta ir šiandien dar nežinotų kas yra komunizmas. Ne veltui žmonės sako, kad žydai visuomet buvo mūsų tautos išnaudotojai. Tą mes visi gerai žinome, kad dar ir prieš bolševizmą Lietuvoje didesnė dalis mūsų įmonių ir didesnių krautuvių buvo žydų rankose. O kiek jie iš to turėdavo pelno... Iš to pelno nė vienas centas neatitekdavo mūsų tėvynės reikalams, viskas būdavo pasaulio parazitų sunaudojama saviems reikalams, išvežama į užsienius, nes Lietuva jiems buvo permažas lėbavimui objektas. O kas tą viską jiems uždirbdavo? Aišku, kad mes — lietuviai, už mažą pragyvenimo šaltinį turėjom jiems vergauti.

Nesenai viena mergaitė tarnavusi pas žydus pasakojo: — Kur aš tarnavau, tie žydai turėjo dvi dideles krautuves, savo namą, nebežinojo kaip begyventi ir kur pinigus dėti, o man duodavo valgyti pusryčiams ir vakarienei po pusę silkės, riekelę duonos su gabaleliu sviesto ir šaukštelį cukraus. Pietums atnešdavo likusių nuo savo stalo išėdų. Kiekvieną sykį pasibiaurėdama valgydavau, bet ką darysi, nori gyventi tai ir turi bėdnas žmogus prie visko taikytis. Dažnai turguje galima išgirsti tokį moterėlių pašnekesį: — Dabar ir mes galėsim suvalgyti viščiuką, kiaušinį, nupirkti vaikams litrą uogų, kada apvaldė žydus, o pirma jie viską surydavo. Teisybę ir sako, nes kas daugiausiai turėjo pinigų, kad ne žydas, kur visi skanumynai suplaukdavo, kad ne į žydo pilvą. Blogiausia tai buvo praeitą žiemą, kada atvažiavo išbadėjusios ruses ir grobė kas tik po ranka papuolė. Ir kodėl negrobti, kad čia viskas toj „badaujančioj" Lietuvoj duodama „veltui", kaip jos sakydavo. Pas juos toj „visko pilnoj" Rusijoj višta kainuodavo 40—50 rub., o čia tik 4—5 rub., tai tikrai veltui. Sykį žydų krautuvėj stovėjom būrelis moterų, norėdamos šio to nusipirkti. Prašom parodyti reikalaujamą medžiagą. Žydelka atsako, kad tokios medžiagos nėra. Jeigu nėra, nieko nepadarysi, rengiamės išeiti, bet tuo tarpu įeina trys rusės ir rusiškai prašo kaip tik tos pačios medžiagos, ir žydelka traukia prašomą medžiagą iš po bufeto. Mes paklausėm, kodėl mums melavo, tai žydelka užriko: — Jums nėra, o joms turi būti. Išėjom, nes baisu ginčytis. O kiek tokių pavyzdžių buvo!?

Ar tai mažas buvo mūsų lietuvių pažeminimas, mūsų tautos išniekinimas, kada visokie atėjūnai, atsibastę į mūsų protėvių žemę, nustumdami mus į užpakalį, grobstė viską kas geresnio? Mes lietuviai tuos bolševikų vargus ir kančias pergyvenom visi vienodai. Bolševikų ir žydų režimo metu kentėjo inteligentas, bet lygiai kentėjo ir darbininkas. Dabar tokiam išnaudojimui atėjo galas, dabar viskas mūsų lietuvių ir visokie atėjūnai nebeparodys durų. Niekas nebedrįs niekinti mūsų mylimos Tėvynės. Dabar mes vėl turime teisę į lietuvišką darbą, į kultūrą, kurios pavyzdį mes imsime iš Vakarų. Dabar visi turime eiti ranka rankon iš vieno ir inteligentas ir darbininkas, nes mes visi esam tie patys lietuviai, visi vienodai pergyvenom Tėvynės kančias, visi vienodai džiaugiamės Tėvynės laimėjimais. Ir visų vienodai tiek darbininko, tiek inteligento jėgos yra reikalingos mūsų atgimstančiai Tėvynei.

A—nė.

Taisykime kelius

Mūsų vieškeliais ir šiaip kitais keliais apie porą metų ėjo labai didelis eismas.

Bolševikams nerūpėjo jokia tvarka ir tuo labiau kelių taisymas. Tačiau dabar keliai turi būti pataisyti, bet nematyti, kad kas šį darbą organizuotų: tik labai retai kur užpiltas žvyras ir pavalyti grioviai. Keliams taisyti yra jau laikas. Greit bus ruduo, negalės išvažiuoti taip pat kaip pernai rudenį ir šį pavasarį, nes daugelyje vietų yra pramušta kietoji pluta. Dabar laikas tą plutą sutvirtinti, užpilant storai žvyro, ypač tose vietose, kur buvo prarajos.

J. Vingis

Atkursim gražią Lietuvą

Išnyko ūkanos padangėj,
Vėl saulė pasirodė.
Laukuos ir gatvėse jau skamba
Daina ir laisvas žodis,
Tauta numetus grandines
Vėl kuria saulėtas dienas.

Pabuskite kas dar apsnūdę,
Tvirtai statykit koją!
Numesim juodą vargo rūdį
Iš vien į darbą stoję.
Tautos gyvenimas pražys,
Bus vėl tėviškė graži.

Pirmyn! Pirmyn visi kas gali! —
Siaubūnas nebetrankos...
Atkursim išvaduotą šalį
Tik savo darbo rankom.
Neliks tamsios vargų dėmės,
Tėvynėj laimė vėl žydės.

Sukrusk tauta visa lig vieno,
Sugriaudus laisvės dūžiui...
Teskamba mūsų dalgiai plieno,
Tegu mašinos ūžia.
Tik darbu, tik jėga sava
Atkursim gražią Lietuvą!

IŠ TARYBINĖS TAUTOSAKOS

Bolševikindami mūsų kraštą, raudonieji prievarta bruko jaunimui ir savo „skambiąsias" dainas. Tačiau veik visi sovietiškieji šlageriai turėjo ir dublikatą — antrąjį liaudies improvizuotą tekstą, kuris, nors ne viešai dainuojamas, turėdavo didesnį pasisekimą. Čia pora tokių improvizuotų dainų žinomais motyvais dedame.

Redakc.

Jeigu karas rytoj

Jeigu karas rytoj, mes tuoj būsim Maskvoj,
Vešim pyliavą greit araplanais...
Pro kapą Lenino, į Kremlių Stalino,
Į raudonosios aikštės paradą.
Vokiečių, rumunų ir slovakų,
Vengrų smūgis aštrus ir baisus,
Jeigu laikas pašauks,
Mes lietuviai taip pat paruošti.
Mūsų brolių šimtai, išblaškytų žiauriai
Nuo Altajaus iki Kazachstano,
Laukia sesė jauna, rauda miela gailiai
Atsiminusi tėviškę savo.
Bet nurimk, mylima, neraudok —
Aušta laisvė graži ir šviesi,
Komisarų gauja
Su čekistų minia
Bėga jau antron pusėn Uralo.
Tai pakilki, tauta, į gretas stok tvirta —
Aktyvistai visus žygiui šaukia!
Ei žemaičiai, pirmyn! Ei aukštaičiai, pirmyn!
Bendros pergalės dainą užtraukit!
Gudija, Rusija ir Ukraina
Alksta duonos, laisvės ir šviesos.
Europa visa
Hitlerio vedama
Neša laisvę, gyvenimą naują.

Trys maršalai

Orlaiviai padangėm būriais slenka,
Frontą gaubia nuotaika rūščia—
Be vilties jau klykia Timošenko
Nes pačiam belieka „rastrėliat".
Vorošilovas vėl galvą krato,
Kriokia staugdamas — pirmyn, ugnis!
Bet jau dega, rūksta Leningradas,
O ką tėvas Stalinas sakys?
Ir Budionas pasiutęs siaučia,
Tik žydeliai ten „geri" kariai,
Trys maršalai, trys komunos klapčiai,
Trys žydijos kruvini tarnai.
O jau Kremliuj Stalinas dūsauja,
Kad plačioj tėvynėj nebgerai,
Vakar troško jis valdyt pasaulį
O nūn iš Maskvos išdumti reiks...
Molotovas dėdas kaso ūsą:
Tik, drauge, taip tu nenusimink,
Juk, žinai, plati tėvynė mūsų,
Tai tikrai turėsim kur pradingt.
Kaganovičius vėl guodžia žentą —
Tik su žydais eisis mums gerai.
Trys draugai ir Kremliaus trys valdovai,
Trys žydijos kruvini tarnai.

Maisto kortelės

Maisto paskirstymo kortelės nėra didžiojo karo išradimas. Jos siekia senovės laikus. Turimomis žiniomis, Kinijoj Tšou dinastijos laikais apie 1111 m. pr. Kristaus gim., kada didieji potvyniai buvo apsėmę beveik trečdalį valstybės, vandenys sunaikino ryžių laukus ir kitą mantą. Kad išvengtų bado, Kinijos valdžia visiems savo gyventojams išdalino šilkines juosteles su imperatoriaus parašu. Kiekvienam piliečiui iš valdžios sandėlio buvo duodamas tam tikras kiekis ryžių ar kitokio maisto, o nuo šilko juostelės nukerpamas atitinkamo ilgumo gabaliukas. Taigi jau daugiau, kaip prieš 3000 metų maisto kortelės buvo.

Senovės raštų žiniomis, Egipto faraonas Psametichas I, išvadavęs Egiptą iš asiriečių jungo, 672 m. pr. Kr. buvo įvedęs ir audiniams gauti korteles, nes jų tuomet Egipte trūko. Kortelės buvo iš papiruso augalo lapo, šventyklų kunigų išduodamos tam tikros spalvos rašalu parašytos. Už kortelės suklastojimą ar perdavimą kitam gyventojui buvo baudžiama mirtimi. Prekes su papiruso kortelėmis Egipto gyventojai gaudavo iš kariuomenės saugomų sandėlių.

Babilonijos valdovas Nabomedas apie 535 m. pr. Kr., karo su persais metu, savo valdiniams buvo įvedęs maisto korteles. Kiekvienam gyventojui buvo išduota molinė lentelė, kurioje įrašytas maisto gavėjo ūgis ir storis, pagal kurį maisto paskirstymo punktuose jis gauna atitinkamo didumo porciją. Siūlų ir audinių kiekis taip pat buvo duodamas pagal žmogaus ūgį. Nauji drabužiai buvo duodami tik grąžinus senus sudėvėtus.

Senovės spartiečiai, graikai, Spartos su persais karo metu, 480 m. pr. Kr., pristigo maisto. Valdovas Leonidas išleido įsakymą, pagal kurį gyventojams maistas buvo dalinamas griežtai nustatytais kiekiais pagal tam tikrus sąrašus. Daugiausia maisto turėjo teisę gauti jauni, stiprūs vyrai, tinkami kautynėms. O geriausi sportininkai, stipruoliai gaudavo dvigubą davinį. Mažiau gaudavo silpni, moterys, vaikai seniai, nes silpnieji ir seniai Spartoje nebuvo gerbiami. Norintieji gauti didesnį maisto davinį, turėjo įrodyti pasižymėjimais savo jėgą.

Senovės Graikijoje apie 431—404 m. pr. Kr., Poleponeso karo metu, kada stigo maisto ir siautė baisus maras, buvo duodamos gyventojams maisto kortelės marmuro lentos. Tose marmuro lentų „kortelėse" buvo iškalta data ir nurodytas gaunamo maisto kiekis. Akmeninės „kortelės" tiek buvo sunkios, kad moterys vos pajėgdavo jas panešti arba samdydavo nešėjus. Negaudamos maisto iš sandėlių moterys kartą pradėjo marmurinėmis „kortelėmis" mušti valdininkus ir sukilusių moterų malšintojus karius.

Ir žymiai vėliau, apie 150 m. pr. Kr., tam tikra maisto paskirstymo tvarka buvo įvesta ir senovės kimbrų. Visą medžioklės, žūklės ir kitokį maistą kimbrai sudėdavo į tam tikrus sandėlius po šventaisiais ąžuolais. Sudėtą jį maistą saugojo ir gyventojams dalijo tam tikra sargyba ir išminčiai vyrai. Kiekvienas pirkėjas turėjo jam paskirtą medį, kuriame po išplautu jo ženklu buvo medyje įkertamas įkirtimas, pažymįs šiam asmeniui išduotą maisto davinį.

Didžiojo karo metu, 1914—1918 m., maisto paskirstymo korteles buvo įvedę vokiečiai anglai ir prancūzai. Vėliau, revoliucijos metu, ir sovietai. O šiame kare maisto paskirstymo korteles įsivedė ne tik Vokietija, bet ir Anglija bei kelios neutralios valstybės.

Kodėl atšaukėme žydams SAVO SVETINGUMĄ?

Kas įdiegė į mūsų tėvynę komunizmo daigą, kas padėjo rusams išvežti lietuvius į Sibirą, kas kankino mūsų brolius kalėjimuose? Vienintelis atsakymas — žydai. Jie tikėjosi sukomunistinę lietuvius galės juos daugiau išnaudoti. Ir surado jie keliolika išsigimėlių, kuriuos jiems pasisekė papirkti už savo judošiškus grašius. Tai buvo visokie valkatos, kurie dirbti tingėjo, o valgyt norėjo. Vėliau užėjus bolševikams jie buvo pasidarę padėties viešpačiais. Daugelį iš tokių buvo galima pamatyti įstaigose užimančius „direktorių“ ar „įstaigos vedėjų“ vietas. Daugelis buvo tokių, kurie [illegible]okėjo šiaip taip [illegible]ra- [illegible]ū- [illegible]te- [illegible] buvo [illegible] svarbu [illegible] pakalikų, ku- [illegible] esant galėtų jiems pasitarnauti. Ir pasitarnavo tie žydberniai, padėdami niekšams brolius išvežti į Sibirą, sukišti geruosius tėvynės sūnus į kalėjimus. Bet už tokį judošišką darbą Dievas juos atitinkamai ir nubaudė. Kas buvo kaltas, kad iš mūsų lietuvių tarpo atsirado tokių išsigimėlių? Tam viskam buvo kalti žydai. Jeigu ne jie gal mūsų tauta ir šiandien dar nežinotų kas yra komunizmas. Ne veltui žmonės sako, kad žydai visuomet buvo mūsų tautos išnaudotojai. Tą mes visi gerai žinome, kad dar ir prieš bolševizmą Lietuvoje didesnė dalis mūsų įmonių ir didesnių krautuvių buvo žydų rankose. O kiek jie iš to turėdavo pelno... Iš to pelno nė vienas centas neatitekdavo mūsų tėvynės reikalams, viskas būdavo pasaulio parazitų sunaudojama saviems reikalams, išvežama į užsienius, nes Lietuva jiems buvo permažas lėbavimui objektas. O kas tą viską jiems uždirbdavo? Aišku, kad mes — lietuviai, už mažą pragyvenimo šaltinį turėjom jiems vergauti.

Nesenai viena mergaitė tarnavusi pas žydus pasakojo: — Kur aš tarnavau, tie žydai turėjo dvi dideles krautuves, savo namą, nebežinojo kaip begyventi ir kur pinigus dėti, o man duodavo valgyti pusryčiams ir vakarienei po pusę silkės, riekelę duonos su gabaleliu sviesto ir šaukštelį cukraus. Pietums atnešdavo likusių nuo savo stalo išėdų. Kiekvieną sykį pasibiaurėdama valgydavau, bet ką darysi, nori gyventi tai ir turi bėdnas žmogus prie visko taikytis. Dažnai turguje galima išgirsti tokį moterėlių pašnekesį: — Dabar ir mes galėsim suvalgyti viščiuką, kiaušinį, nupirkti vaikams litrą uogų, kada apvaldė žydus, o pirma jie viską surydavo. Teisybę ir sako, nes kas daugiausiai turėjo pinigų, kad ne žydas, kur visi skanumynai suplaukdavo, kad ne į žydo pilvą. Blogiausia tai buvo praeitą žiemą, kada atvažiavo išbadėjusios rusės ir grobė kas tik po ranka papuolė. Ir kodėl negrobti, kad čia viskas toj „badaujančioj“ Lietuvoj duodama „veltui“, kaip jos sakydavo. Pas juos toj „visko pilnoj“ Rusijoj višta kainuodavo 40—50 rub., o čia tik 4—5 rub., tai tik rai veltui. Sykį žydų krautuvėj stovėjom būrelis moterų, norėdamos šio to nusipirkti. Prašom parodyti reikalaujamą medžiagą. Žydelka atsako, kad tokios medžiagos nėra. Jeigu nėra, nieko nepadarysi, rengiamės išeiti, bet tuo tarpu įeina trys rusės ir rusiškai prašo kaip tik tos pačios medžiagos, ir žydelka traukia prašomą medžiagą iš po bufeto. Mes paklausėm, kodėl mums melavo, tai žydelka užriko: — Jums nėra, o joms turi būti. Išėjom, nes baisu ginčytis. O kiek tokių pavyzdžių buvo!?

Ar tai mažas buvo mūsų lietuvių pažeminimas, mūsų tautos išniekinimas, kada visokie atėjūnai, atsibastę į mūsų protėvių žemę, nustumdami mus į užpakalį, grobstė viską kas geresnio? Mes lietuviai tuos bolševikų vargus ir kančias pergyvenom visi vienodai. Bolševikų ir žydų režimo metu kentėjo inteligentas, bet lygiai kentėjo ir darbininkas. Dabar tokiam išnaudojimui atėjo galas, dabar viskas mūsų lietuvių ir visokie atėjūnai nebeparodys durų. Niekas nebedrįs niekinti mūsų mylimos Tėvynės. Dabar mes vėl turime teisę į lietuvišką darbą, į kultūrą, kurios pavyzdį mes imsime iš Vakarų. Dabar visi turime eiti ranka rankon iš vieno ir inteligentas ir darbininkas, nes mes visi esam tie patys lietuviai, visi vienodai pergyvenom Tėvynės kančias, visi vienodai džiaugiamės Tėvynės laimėjimais. Ir visų vienodai tiek darbininko, tiek inteligento jėgos yra reikalingos mūsų atgimstančiai Tėvynei.

A—nė.

J. Vingis

Atkursim gražią Lietuvą

Išnyko ūkanos padangėj,
Vėl saulė pasirodė.
Laukuos ir gatvėse jau skamba
Daina ir laisvas žodis,
Tauta numetus grandines
Vėl kuria saulėtas dienas.

Pabuskite kas dar apsnūdę,
Tvirtai statykit koją!
Numesim juodą vargo rūdį
Iš vien į darbą stoję.
Tautos gyvenimas pražys,
Bus vėl tėviškė graži.

Pirmyn! Pirmyn visi kas gali! —
Siaubūnas nebetrankos...
Atkursim išvaduotą šalį
Tik savo darbo rankom.
Neliks tamsios vargų dėmės,
Tėvynėj laimė vėl žydės.

Sukrusk tauta visa lig vieno,
Sugriaudus laisvės dūžiui...
Teskamba mūsų dalgiai plieno,
Tegu mašinos ūžia.
Tik darbu, tik jėga sava
Atkursim gražią Lietuvą!

Taisykime kelius

Mūsų vieškeliais ir šiaip kitais keliais apie porą metų ėjo labai didelis eismas.

Bolševikams nerūpėjo jokia tvarka ir tuo labiau kelių taisymas. Tačiau dabar keliai turi būti pataisyti, bet nematyti, kad kas šį darbą organizuotų: tik labai retai kur užpiltas žvyras ir pavalyti grioviai. Keliams taisyti yra jau laikas. Greit bus rudruo, negalės išvažiuoti taip pat kaip pernai rudenį ir šį pavasarį, nes daugelyje vietų yra pramušta kietoji pluta. Dabar laikas tą plutą sutvirtinti, užpilant storai žvyro, ypač tose vietose, kur buvo prarajos.

IŠ TARYBINĖS TAUTOSAKOS

Bolševikindami mūsų kraštą, raudonieji prievarta bruko jaunimui ir savo „skambiąsias“ dainas. Tačiau veik visi sovietiškieji šliageriai turėjo ir dublikatą — antrąjį liaudies improvizuotą tekstą, kuris, nors ne viešai dainuojamas, turėdavo didesnį pasisekimą. Čia pora tokių improvizuotų dainų žinomais motyvais dedame.

Redakc.

Jeigu karas rytoj

Jeigu karas rytoj, mes tuoj būsim Maskvoj,
Vešim pyliavą greit atapianais...
Pro kapą Lenino, į Kremlių Stalino,
Į raudonosios aikštės paradą.
Vokiečių, rumunų ir slovakų,
Vengrų smūgis aštrus ir baisus,
Jeigu laikas pašauks,
Mes lietuviai taip pat paruošti.
Mūsų brolių šimtai, išblaškytų žiauriai
Nuo Altajaus iki Kazachstano,
Laukia sesė jauna, rauda miela gailiai
Atsiminusi tėviškę savo.
Bet nurimk, mylima, neraudok —
Aušta laisvė graži ir šviesi,
Komisarų gauja
Su čekistų minia
Bėga jau antron pusėn Uralo.
Tai pakilki, tauta, į gretas stok tvirta —
Aktyvistai visus žygiui šaukia!
Ei žemaičiai, pirmyn! Ei aukštaičiai, pirmyn!
Bendros pergalės dainą užtraukit!
Gudija, Rusija ir Ukraina
Alksta duonos, laisvės ir šviesos.
Europa visa
Hitlerio vedama
Neša laisvę, gyvenimą naują.

Trys maršalai

Orlaiviai padangėm būriais slenka,
Frontą gaubia nuotaika rūščia—
Be vilties jau klykia Timošenko
Nes pačiam belieka „rastrėliat“.
Vorošilovas vėl galvą krato,
Kriokia staugdamas — pirmyn, ugnis!
Bet jau dega, rūksta Leningradas,
O ką tėvas Stalinas sakys?
Ir Budionas pasiutęs siaučia,
Tik žydeliai ten „geri“ kariai,
Trys maršalai, trys komunos klapčiai,
Trys žydijos kruvini tarnai.
O jau Kremliuj Stalinas dūsauja,
Kad plačioj tėvynėj nebgerai,
Vakar troško jis valdyt pasaulį
O nūn iš Maskvos išdumti reiks...
Molotovas dėdas kaso ūsą:
Tik, drauge, taip tu nenusimink,
Juk, žinai, plati tėvynė mūsų,
Tai tikrai turėsim kur pradingt.
Kaganovičius vėl guodžia žentą —
Tik su žydais eisis mums gerai.
Trys draugai ir Kremliaus trys valdovai,
Trys žydijos kruvini tarnai.

Maisto kortelės

Maisto paskirstymo kortelės nėra didžiojo karo išradimas. Jos siekia senovės laikus. Turimomis žiniomis, Kinijoj Tšou dinastijos laikais apie 1111 m. pr. Kristaus gim., kada didieji potvyniai buvo apsėmę beveik trečdalį valstybės, vandenys sunaikino ryžių laukus ir kitą mantą. Kad išvengtų bado, Kinijos valdžia visiems savo gyventojams išdalino šilkines juosteles su imperatoriaus parašu. Kiekvienam piliečiui iš valdžios sandėlio buvo duodamas tam tikras kiekis ryžių ar kitokio maisto, o nuo šilko juostelės nukerpamas atitinkamo ilgumo gabaliukas. Taigi jau daugiau, kaip prieš 3000 metų maisto kortelės buvo.

Senovės rašių žiniomis, Egipto faraonas Psametichas I, išvadavęs Egiptą iš asiriečių jungo, 672 m. pr. Kr. buvo įvedęs ir audiniams gauti korteles, nes jų tuomet Egipte trūko. Kortelės buvo iš papiruso augalo lapo, šventyklų kunigų išduodamos tam tikros spalvos rašalu parašytos. Už kortelės suklastojimą ar perdavimą kitam gyventojui buvo baudžiama mirtimi. Prekes su papiruso kortelėmis Egipto gyventojai gaudavo iš kariuomenės saugomų sandėlių.

Babilonijos valdovas Nabomedas apie 535 m. pr. Kr., karo su persais metu, savo valdiniams buvo įvedęs maisto korteles. Kiekvienam gyventojui buvo išduota molinė lentelė, kurioje įrašytas maisto gavėjo ūgis ir storis, pagal kurį maisto paskirstymo punkiuose jis gauna atitinkamo didumo porciją. Siūlų ir audinių kiekis taip pat buvo duodamas pagal žmogaus ūgį. Nauji drabužiai buvo duodami tik grąžinus senus sudėvėtus.

Senovės spartiečiai, graikai, Spartos su persais karo metu, 480 m. pr. Kr., pristigo maisto, Valdovas Leonidas išleido įsakymą, pagal kurį gyventojams maistas buvo dalinamas griežtai nustatytais kiekiais pagal tam tikrus sąrašus. Daugiausia maisto turėjo teisę gauti jauni, stiprūs vyrai, tinkami kautynėms O geriausi sportininkai, stipruoliai gaudavo dvigubą davinį. Mažiau gaudavo silpni, moterys, vaikai seniai, nes silpnieji ir seniai Spartoje nebuvo gerbiami. Norintieji gauti didesnį maisto davinį, turėjo įrodyti pasižymėjimais savo jėgą.

Senovės Graikijoje apie 431—404 m. pr. Kr., Peloponeso karo metu, kada siigo maisto ir siautė baisus maras, buvo duodamos gyventojams maisto kortelės marmuro lentos. Tose marmuro lentų „kortelėse“ buvo iškalta data ir nurodytas gaunamo maisto kiekis. Akmeninės „kortelės“ tiek buvo sunkios, kad moterys vos pajėgdavo jas panešti arba samdydavo nešėjus. Negaudamos maisto iš sandėlių moterys kartą pradėjo marmurinėmis „kortelėmis“ mušti valdininkus ir sukilusių moterų malšintojus karius.

Ir žymiai vėliau, apie 150 m. pr. Kr., tam tikra maisto paskirstymo tvarka buvo įvesta ir senovės kimbrų. Visą medžiokles, žūklės ir kitokį maistą kimbrai sudėdavo į tam tikrus sandėlius po šventaisiais ąžuolais. Sudėtį jį maistą saugojo ir gyventojams dalijo tam tikra sargyba ir išminčiai vyrai. Kiekvienas pirkėjas turėjo jam paskirtą medį, kuriame po išplautu jo ženklu buvo medyje įkertamas įkirtimas, pažymįs šiam asmeniui išduotą maisto davinį.

Didžiojo karo metu, 1914 — 1918 m., maisto paskirstymo korteles buvo įvedę vokiečiai anglai ir prancūzai. Vėliau, revoliucijos metu, ir sovietai. O šiame kare maisto paskirstymo korteles įsivedė ne tik Vokietija, bet ir Anglija bei kelios neutralios valstybės.

Amerikiečiai nenori karo

Rosvelto vyriausybei po ilgų pastangų pagaliau pasisekę pasidaryti viso pasaulio vyriausybių priešu, kaip pastebi laikraščių leidėjas Hearstas laikraštyj „New York Journal American". Tai įvykę, toliau rašo Hearstas, ne dėl to, kad būtų patenkinti tikrųjų amerikiečių jausmai, bet siekiant patenkinti keršto įgeidžius imigrantų gaujų, kurios užplūdusios ir paėmusios į savo rankas Ameriką. Nė viena šalis kuri kovoja su „New Deal" vyriausybe, neturinti tikslo užkabinėti Jungtines Valstybes, tik JAV vyriausybė būtinai norinti būtį užkabinėjama. Pagarsėjusios keturios laisvės esančios netikros laisvės, kurių ir pati Amerika nerespektuojanti, ir tie principai, kuriuos JAV pasauliui primetančios, netikri Amerikos idealai, o Amerikos sąjungininkės, būtent Sovietų Sąjungos teorijos.

Tikrieji amerikiečiai nenori jokio karo komunizmui išlaikyti ir nenori jokios sąjungos su bolševikiškąja Sovietų Sąjunga.

Amerikiečiai taip pat žiną, kad sovietai savo sąjungininkus šiame kare išduos, kuomet jiems tai bus naudinga. Taigi, koks pamišimas, baigia Hearstas, remtis supuvusia ir palūžusia šaka.

Popiežius apie kovotojus

Audiencijoje, kurioje dalyvavo apie 3.000 asmenų, jų tarpe 600 esančiųjų ginkluotųjų pajėgų tarnyboje ir grupė kare sužeistųjų iš įvairių Romos ligoninių, popiežius Pijus XII pasakė kalbą apie „krikščioniško gyvenimo didvyriškumą", kurioje jis be kitko nurodė, kad šiandien kovos laukuose, ore ir jūrose įvykdoma begalinė daugybė didvyriškų žygių, kuriuose pasireiškia tas nė mirties pavojaus neįbauginamas dvasios stiprumas. Nors kiekvienas tautų karas skaudina kiekvieną jaučiančią širdį ir ją pripildo pasibaisėjimo, tačiau negalime ginčyti, kad tokios smarkios ir kruvinos audros ir kariaujančiųjų ir nekariaujančiųjų atžvilgiu uždeda pareigas ir iššaukia žmogaus vertybę nušviečiančius momentus, kuriuose dažnai visiškai netikėtai ir nelauktai pasireiškia tokių didžių ir didvyriškų sielų, kurios yra pasiryžusios paaukoti viską, net savo gyvybę, atlikti toms pareigoms, kurias joms uždeda jų krikščioniškoji sąžinė.

Kaip bolševikai grobė vaikus

RYGA, DNB. Apie likimą sovietų išvežtų iš Latvijos vaikų smulkesnių žinių pateikia laikraštis „Deutsche Zeitung im Ostland". Šio laikraščio žiniomis, vaikų išvežimą suorganizavo žydai. Birželio 25 d. vaikai buvo surinkti, iš dalies suvaryti. Tada važiuoti ir pėsti jie perėjo sieną. Vokiečių kariuomenei įžygiavus, motinos išėjo ieškoti savo vaikų. Vokiečių kareiviams padedant, pavyko vieną dalį išvežtų vaikų surasti ir sugrąžinti į namus. Mačiusieji pasakoja, kad vežimai su vaikais buvo pastatyti prie karinių medžiagų vežimų ir taip palikti vokiečių lakūnams puolant. Iš Rygos į Sovietų Sąjungą buvo išvežta lygiai 400 vaikų. Iš jų iki šiol rasta 50 vaikų, kurių dalis sužeisti. Jie yra stačiai nepatikėtinoje padėtyje. 21 vaikas rastas negyvas. Dalis yra dingę be žinios.

Ka sako Kerenskis

Amerikoj gyvenąs buvęs pocaristinės Rusijos valdovas (vėliau nuverstas bolševikų) amerikiečių spaudoje paskelbė straipsnių apie padėtį bolševikinėj Rusijoj. Pasak jį, bolševizmo žlugimas Rusijoj esąs neabejotinas ir neišvengiamas, nežiūrint tangių ir amerikiečių paramos.

Iš mūsų krašto

Jonapolės iškilmės.

Rugpiūčio 17 d. Jonapolės miestelis nuo pat ryto pasipuošė prisikėlusios Lietuvos trispalvėmis ir Reicho vėliavomis. Keliais ir takeliais plaukė būriai žmonių. Jonapolės miestelis seniai tiek daug jų yra matęs. Šiandien visi linksmai nusiteikę šnekučiuojasi apie laisvę, apie savo išvadavimą iš raudonojo slibino nagų...

Minia, gražiai išsirikiavusi, traukė prie laisvės paminklo. Čia griežiant Varnių dūdų orkestrui Tautos Himną, į orą kilo mūsų ir Reicho vėliavos. Šventės atidarymo proga buvo pasakyta įžanginė kalba.

Po to eisena į pamaldas. Bažnyčioje giedojo Telšių katedros choristai, vadovaujami p. Jasenausko. Po pamaldų vyko eisena į kapines. Prie kapinių koplyčios šiai dienai pritaikytą pamokslą pasakė vietos kleb kun. V. Baliutavičius. Tąja pačia proga buvo pagerbta už Tautos laisvę žuvusio per praėjusį karą Petrošo ir kitų žuvusių kapai ir pasakyta kalbų.

Iš kapinių minia rinkosi į aikštelę. Pirmininkauti paskirtas J. Petrošas. Tribūnoje jaunuomenės vardu kalbėjo aktyvistas Januševičius. Savo kalboje jis nušvietė jaunuomenės ateities darbus. Po jo kalbėjo Telšių, Varnių aktyvistai ir mokytojai. Plačiai jonapoliečių kovas ir darbus prieš komunizmą bolševikų laikais nušvietė Jonapolės pr. mok. mokyt. polit. kalinė St. Vanagaitė. Visi buvo sujaudinti, priminus Rainių kankinį buv. Jonapolės m — toją Pr. Daukšą ir kt. Ne vieno lietuvio ašaros suvilgė blakstienas... Gedulas išreikštas atsistojimu ir minutės tyla.

Meninę dalį atliko Telšių choristai. Padainuota liaudies ir kt. dainelių.

Ant širmės kalnelio buvo parengtas laužas, ant kurio sudėti komunistų portretai, paminklai ir kitos relikvijos. Jam padegti buvo pakviesta vietos aktyvistai šauliai, ūkininkai. Bolševikų palikimas greit virto pelenais. Tuo pačiu metu, ved. Jasinauskui, buvo padainuota lietuviškų dainelių, šaudoma raketom ir t. t.

Šventė visiems paliko gerą įspūdį.

M — vis.

Ryžtingi židikiečiai

Židikai bei apylinkė, partizanų drąsa ir ryžtingumu, greit buvo apvalyti nuo raudonosios armijos likučių. Čia dabar prasideda naujas lietuvių gyvenimas ir kūryba.

Jau visai baigiama statyti nauja amžinos atminties rašytojos Marijos Pečkauskaitės - Šatrijos Raganos vardo koplyčia. Ši koplyčia buvo pradėta statyti labai nepalankiais bolševikų valdymo laikais. Tačiau dėka nenuilstamai darbštaus klebono kun. Martinkaus, jos sienos vis kilo, o dabar - baigiama puošti. Šio mėnesio gale arba rugsėjo pradžioje, dalyvaujant Telšių vyskupui, įvyks koplyčios šventinimas. Ta proga bus atgimusio lietuviško kampelio didelės iškilmės ir pagerbimas Didžiosios Žemaičių rašytojos Šatrijos Raganos, kuri mums paliko žymius literatūrinius turtus.

Židikuose buvo apsilankęs Mažeikių apskr. pradžios mokyklų inspektorius Jokštys, kuris su vietos pareigūnais tarėsi mokyklos statybos reikalais. Numatyta statyti dideli, 8 komplektų, pradžios mokyklos rūmai. Greit bus pradėti ir naujosios klebonijos statybos darbai. Šiais trobesiais, pradedamas Židikų atstatymas nes miestelis 1939 metais pusiau nudegė, o iki šiol nebuvo sąlygų atstatyti.

Iš Laukuvos padangės

Patrankų šūviams suaidėjus ir laukuviečiai pajuto, kad nuo jų sprando nukrito pats šėtonas žydas ir mūsų pačių išgama. Kartu su visa lietuvių tauta yra dėkingi šauniajai vokiečių armijai ir mūsų šauniesiems partizanams, kurių dėka nusikratė „to jaus" raugu.

Iš Laukuvos apylinkės da giausia į SSSR išvežė intelig tų žmonių, kaip gydytojų, ag nomų, mokytojų. Apylinkė teko savo geriausių žmon agronomo Kaulakio, gyv. vestrų k., mokytojų Monst (vyro ir žmonos) kartu su šeima, gyd. Tallat-Kelpšos žmona, pašt. viršininko kevičiaus ir žmonos moky jos su visa šeima ir daug kitų. Tie visi faktai byloja, būtų taip įvykę su visa lietu tauta — visi susipratę tautie būtų atsidūrę „rojaus" šaly „saulės" šildomi būtų suša Sibiro stepėse ar kalėjimuos mirę kankinami kaip „liaudi priešai", o tuo tarpu po tikrą lietuviškąją žemę būtų šeimini kavęs, žydas ir mūsų išgamo

Partizanams energingai vado vavo dabartinis valsč. viršai T. Tallat-Kelpša.

Tauragės kalėjime ilgai ka jęs politinis kalinys moksleiv Jonas Tallat-Kelpša, vos iš k lėjimo ištrūkęs, buvo niekšišk rankos mestos granatos užmu tas. Palaidotas Laukuvoje da vaujant skaitlingai žmonių min Laukuviečių moksleivių tarpe daugiau buvo politkalinių. Šian dien visi kaimuose dirba kult ros darbą Laisvoje Tėvynė Tat garbė Laukuvos apylinkė Taip rusai — bolševikai da žmonių sušaudė ir įvairiai kankino, kaip „liaudies priešu ir pan., žinoma, vietos žyde įskųstus. Tokia auka buvo Rup laukių šeima Dargalių km. T riamai, kad Rupšlaukių sūn esą šnipai ir pan., suša dė Rupšlaukius (vyrą ir žmo ną), buvusią augintinę ir ka buvusį jų kaimyną. Sūnų vien yra lietuvis aktyvistas, antra kaip gaudomas, tardomas bolš vikiško dangumo, buvo pasislė pęs. Dargalių ir visa apylink liūdi netekusi taurių lietuvi gerų ūkininkų šeimos.

Apylinkės miesteliai gerok yra apdegę, nukentėję ano kar Laukuva išliko sveika, nors vi tos komunistėliai rusams tra kiantis bnvo padegę mieste Tesudegė tik keturi ar pen nameliai. Gesino lietuviai, k atvyko vokiečių kariuomenė, jie padėjo gaisrą likviduoti.

Laukuviečiams neaišku, kodė **vėl laisvės metais vidur mokykla skiriama Šilalei.** Ši lalė yra juk nuo karo nudegu arti Tauragė, o tuo tarpu La kuva yra pačios žemaitijos ce tras; Tverų, Varnių, Kaltinėn Kvėdarnos, Rietavo apylink ūkininkų vaikai galėtų lanky vid. mokslą Laukuvoje, iš k tėra tik 15—18 kilometrų šiaip kitur po keliasdešimt ki metrų. Tai galėjo padaryti k munistinė valdžia, nes viso apylinkėje Šilalėje daugiau žydų buvo. Bet kodėl dabar?

Moksleivis

PERSIJA — IRANAS

Žiupsnis žinių apie kraštą ir žmones

Persiją arba Iraną, esantį artimojoje Azijoje, tarp anglų ir bolševikų žemių, praeitą savaitę užpuolė be jokio pagrindo grynai grobuoniškais tikslais anglų ir bolševikų kariuomenės. Šis iš pasalų užpultas silpnas kraštas negalėjo ilgai gintis ir po kelių dienų gynimosi turėjo sutikti su užpuolikų padiktuotomis sąlygomis.

Čia skaitytojus supažindiname su tuo kraštu ir jo žmonėmis.

Išsprūdę iš Juodųjų jūrų ir Kaspijos replių, Armenijos aukštumų kalnai laisvai išsiskleidžia priešakinės ir vidurinės Azijos erdvėje ir tėviškai apglobia didžiulę Irano aukštumą — maždaug tokią, kaip Vokietija, Prancūzija ir Anglija sudėtos į krūvą. Taip, tikrai toks didelis yra tasai maždaug 1000 metrų aukštumoje esąs kraštas, nūnai pasidaręs naujos bolševikiškai = plutokratinės agresijos auka: Azijoje erdvės nestinga, ir niekas nesistebi, kad net

1.644.00 kvadrat. kilometrų apimančiame I r a n e tegyvena apie 10 milijonų žmonių.

Kur ten ir gyventi: kalnai, siekią net ligi pusšešto kilometro, stypso nuogi arba keriausiais krūmykščiais apaugę. Bet ir jų šlaitai, nusileidžią ne į derlingus žaliuojančius klonius, o į dagiais bei akacijomis nužėlusias stepių lygumas, kuriose liuoksi antilopės, slankioja šakalai ir hijenos. Net girios, ir tos vešliu augumu tepuošia tik pajūrio sritis, kur dangus lietaus netaip šykšti, kaip visai Irano sausros sričiai. Tik tenai vešliai težaliuoja ąžuolai, beržai liepos, platanai, kiparisai. Lyg oazės po šalį išsimėtę miestai — sostinė Teheranas (210.000 gyv.), Tebris (150.000 gyv), esąs vos 100 km. nuo Bolševikijos sienos, nuo kurios dabar eina grobuoniškasis užpuolimas. Izfahanas (80.000 gyv.)... Stepės ir tyrumos tuso tuščios ir gūdžios; jas temindžioja tik nomadų klajoklių kojos; o

maždaug ketvirtis Irano gyventojų yra klajokliai,

kurių visas turtas—avys, ožkos, kupriai, arkliai. Kiti dirbtiniu būdu drėkindami sausros kamuojamą dirvą, augina melonus, alyv. medžius bei pietų vaisių augalus, cukrines nendres, ryžius, aguonas, tabaką. Ankščiau pasaulinį garsą turėjusi persų kilimų, šilko gaminių bei odos išdirbinių pramonė yra gerokai apsileidusi. Vietoj to

Iranas garsėja kaip n a f t o s kraštas;

jo pagrindinės versmės yra prie Šuštero, iš kur eina vamzdžių linija į Abadano uostą prie Persų įlankos. Visa tai yra pačioje britų Irako pašonėje... Pridėkim dar, kad Irane randama aukso, geležies, vario, sieros... ir būsim suradę dar vieną kvapą, kuris sujaudino tokiems dalykams jautrią britų uoslę...

Iranas, iraniečiai... Šitais vardais dabar oficialiai vadinami kraštas ir žmonės, kurie ankščiau nešiojo P e r s i j o s ir p e r s ų vardą. Beje,

apie 95 proc. Irano miestų gyventojų ir apie 98 proc. provincijos gyventojų yra analfabetai — beraščiai.

„Iran" žodis yra kilęs iš „Airan" bei „Argan" ir reiškia „a r i j ų ž e m ė." Iraniečių kalba priklauso indoeuropiečių kalbų grupei.

Darbas - prievolė tautai

Mūsų darbo visuomenė — pramonės ir ūkio darbininkai, — galima sakyti, yra išgyvenę dvi darbo vergijas: kapitalistinę ir komunistinę. Šios dvi, iš pirmo žvilgsnio griežtai priešingos, pasaulėžvalgos darbo vertinimu mažai kuo skiriasi.

Plutokratinė visuomenė iš esmės materialistinė ir savanaudė. Atitinkamai materialistiškai joje vertinimas ir darbas. Darbas — prekė. Dirbti reiškia parduoti savo darbo jėgą kasdieninei duonai užsidirbti. Taip darbą supranta, savaime aišku, darbas laikomas neišvengiama blogybe. Tokią visuomenę ir dirbančiuosius jungia tik pelniškai tvarkomi egoistiniai interesai, kitaip tariant, biznio ryšiai. Čia griežtai skiriamas „baltas“ — protinis ir „juodas“ — fizinis darbas. Neišmaningiausias valdininkėlis, registruojąs raštus ar šiuvinėjąs bylas, daug labiau vertinamas negu mechanikas, dirbąs didelio išmaningumo darbą. O kadangi pirmojo darbas ne tik šviaresnis, bet dažnai ir pelningesnis, savaime suprantama, žmogus pradeda vengti sunkesnio ir ieškoti „lengvesnio“ darbo.

Toks materialistinis darbo vertinimas ir iš jo plaukiantį fizinio darbo panieka tautą veikia labai pragaištingai: smukdo jos fizinį pajėgumą ir skaldo moralinę vienybę.

Komunistinėj santvarkoj mes girdėjome daug gražių žodžių apie darbą, kaipo būtiniausią priemonę darbo žmonių gerbūviui sukurti. Tačiau darbą dirbančiųjų komunistai mažiausiai atsižvelgė. Komunistinis darbo supratimas nuo kapitalistinio skyrėsi gal tik tuo, kad komunistinė santvarka, pajungusi visą darbą valstybei, darbo žmogų siekė išnaudoti visomis galimomis priemonėmis. Padidintomis darbo normomis ir kitais būdais darbo našumui pakelti pats darbas buvo taip pasuikintas, kad darėsi nepakeliamas žmogaus fizinei jėgai. Allyginimas už darbą, lyginant su pragyvenimui reikalingomis lėšomis, buvo taip menkas, kad dirbančiajam iš savo uždarbio kaskart vis sunkiau darėsi išgyventi. Tuo tarpu partijos šulai ir įvairių trestų valdovai, gaudami milžiniškas pinigų sumas, gyveno poniškai, lėbavo ir kalbėjo mitinguose apie kuriamą darbo žmonėms socialistinį „rojų“ žemėje.

Jei kapitalisto skriaudžiamas darbininkas dar galėjo skųstis valdžios organams ir atitinkamose darbo tvarkymo įstaigose ieškoti savo teisių, tai bolševikų valdymo metu mažiausias nusiskundimas savo bukle buvo laikoma didžiausiu nusikaltimu. Toks „ nesusipratęs“ darbinin-kas bematant buvo apšaukiamas liaudies priešu, kenkėju ir jis

Vietoj duonos - daugiau bulvių

Bulvės — ne mūsų krašto augalas, jų tėvynė Pietų Amerikoj, Peru valstybė. Į Europą jas parvežė ispanų jūrininkai 16 amžiuj laukinėj formoj, iš kurių buvo išvestos dabartinės veislės. Jau tų laikų ekonomistai greitai suprato, kad bulvės žmogaus maitinime gali vaidinti didelį vaidmenį, todėl dėjo vi sas pastangas, kad jos paplistų.

Vienas karalius baliaus metu, kai kiti didikai prisisegė rožes, prisisegė bulvę. Tuomi jis parodė, kad bulvė jam brangesnė už rožes. Vėl Brandenburgo kurfirstas Fridrichas bulves pasodina Berlyne parke tarp gėlių.

Rytų Europoj bulvės platinosi dar lėčiau, Lietuvoj jos pasirodė gale 17 amž. Pas mus juk dar ne taip seniai į bulves žiūrėjo kaip į šalutinį augalą. Seniejį žmonės pasakoja, kad jų tėvams sėklai bulvių pakakdavo, jei jie jų mažam maišely prisipylę virš pečiaus per žiemą pakardavo. Iš to galime išvesti, kad jų buvo labai mažai sodinama.

Tačiau ir dabar pas mus bulvių sunaudojama daug mažiau, negu Vakarų Europoj. Ten vienai galvai per metus tenka nuo 4 — 4,5 centr., o pas mus apie 3 centr.

Į žmogaus mitybos sąstatą jos įtraukiamos dėl dviejų priežasčių:

1. Bulvės yra tokia kultūra, kuri ir blogesnėj žemėje auga ir nereikalauja iš augintojo ypatingo priežiūros. Vis dėlto kiekvienais metais galima laukti pakenčiamų derlių.

2 Jos savo maistingųjų medžiagų atžvilgiu taip pat pakenčiamoj vietoj stovi. Palyginkime jų su duona. Duonoj randame šių medžiagų: 50 % sunaudojamo „krakmolo, 0,04 % baltymų 0,1 % riebalų, 1,55 % medienos, 1,57 % mineralinių medžiagų. Iš vitaminų: mažam kieky vitamino A, kiek mažiau B vitamino. Bulvėj randame šių: 24 % krakmolo, 2,5 % baltymų 0,1 riebalų. Bet užtat daug vitaminų B ir C ir šiek tiek A. Krakmolo kiek matome bulvėse, yra per pusę mažiau, tačiau tas nė kiek nemažina jos vertę. Kadangi jos kaina rinkoj yra mažesnė, jų galime daugiau sunaudoti. Baltymų bulvėse taip pat mažiau, tačiau bulvės baltymų biologinė vertė yra aukštesnė negu rugių. Kasdien mes sunaudojame 100 — 85 gr. baltymų. Iš jų pieno baltymų tereikia tik 18 gr., bulvių 24 gr., o rugių net apie 40 gr. Procentais išreiškus bus taip: pieno biologinė vertė yra 100 % bulvių 75 % rugių 40 %. Bulvės yra geriausias šaltinis suteikiant kūnui reikiamų angliahydratų. Esant riebalų stokai, jie pakeičiami į riebalus, be to, jie raumenims greičiausia suteikia energijos. Įvertindami ją kalorijomis iš 100 gr. riebalų gauname 225 kolorijas, o iš baltymų ir krakmolo 222 kolorijas. Iš to matome, kad koloringumo atžvilgiu baltymai ir krakmolas — angliahydratas yra vienodos vertės.

Mineralinių medžiagų taip pat išeina bulvių naudai, rugiuose jų tėra 2%, o bulvėse 4,36 %.

Agr. Kd. Borchertas

Telšių choras Lauksodoj

Š. m. rugpiūčio 30 d. Lauksodoj aplinkės gyventojai surušė džiaugsmo šventę išsilaisvinus ir bolševikų teroro. Puikus sekmadienio rytas daugelį suviliojo į iškilmes.

Apie 11 val. ant aukštai į padanges iškilusiųjų stiebų pakilo Lietuvos ir Vokietijos vėliavos. Po to mažoj, jaukioj bažnytėlėj įvyko pamaldos. Po sunkaus savaitės darbo žemaičiai suklupę dėkojo Aukščiausiam už suteiktą laisvę. Pamaldų aikštelėj buvo pasakyta kalbų, o choras sugiedojo „Lietuviais esame mes gimę“. Tada visa minia pasidavė prie netoli esančio laužo su Stalinu ir co. Kolchozininkams ir žydeliams „atsisveikinus“ su „tėvu“, raudonuosius vadus laužas tikrai padarė raudonais. Laike laužo choras sudainavo keletą dainų. Dėkingas lauksodiškiams už vakarienę grįžo į Telšius.

Choristas.

Sveikata - higiena

Skarlatina ir difteritas

Tai yra tos dvi ligos, kurios dabar siaučia po žemaičius ypač daug suserga skarlatina.

Kaip reikia pažinti tas ligas?

Skarlatina prasideda staigiai, didelių karščiu ir gerklės skaudėjimu. Mažesni vaikai dažnai vemia. Greit, dažniausiai jau antrą dieną, pasirodo išbėrimas, vaikas yra visas lyg nušutęs, skaisčiai raudona oda, beveik be sveikos odos protarpių. Išbėrimas pirma pasirodo kakle ir krūtinėje, o aplink burną dažnai išbėrimo visai nėra. Liga yra sunki, tęsiasi apie 7—10 dienų, paskui karštis krenta, vaikas pradeda sveikti. Prie skarlatinos dažnai prisimeta kitos ligos, kaip ausies uždegimas, nuo ko palieka kurtumas viena ar abiem ausim, arba inkstų uždegimas, vaiko veidas pradeda tinti. Po ligos oda pradeda luptis lopais, ypač nuo delnų. Liga labai limpama, eina oru ir per kitus žmones.

Gydymas reikalingas, nes gali pasilpti širdis, perdidelis karštis nuvarginti vaiką. Ligoninės gydo su tąja liga nemokamai visus. Jei negalima pristatyti į ligoninę, reikia duoti skystą valgį — pieną, minkštą kiaušinį, daug gerti, vandenį su uogų sunka. Negalima duoti jokio surimo, mėsos. Burną reikia gerai valyti ir skalauti nors ir su paprasta druska, vienas šaukštelis ant vandens stiklinės. Po ligos dar keturias savaites negalima vaiko niekur leisti svetur ar į mokyklą. Vieną kartą persirgęs, daugiau skarlatina nebeserga.

Panašiai atrodo ir tymai - bluosinės, bet ši liga mažiau pavojinga ir nesunku atskirti: išbėrimas yra plačiais ir smulkiais lopais prasideda nuo burnos, akys labai bijo šviesos, vaikas „kniausiasi“ kur tamsiau. Oda paskui lupasi smulkiai, lyg pelai. Liga smarkiai limpa kitiems, po jos reikia bent dvi savaites laikyti namie.

Difteritas, arba smaugai, labai staigi ir pavojinga liga: iškart pradeda gerklė skaudėti, vaikas kosti „kaip iš bačkos“, storu balsu, paskui pradeda švykšti, smaugia, alsavimas darosi vis sunkesnis, gali vaiką visai „pasmaugti“. Jei pažiūrėti į gerklę, liežuvį prispaudus, tai prie difterito gerklėse ir minkštame liežuvėlyje yra baltos dėmės, lyg „aptinkavota“, ko nebūna nė prie skarlatinos, nė prie paprasto gerklės uždegimo.

Nuo difterito turime gerus, tikrus vaistus — skiepus. Jei nėra pavėluota ir gydytojas tuoj suleidžia skiepus, retai kuris vaikas miršta.

Po difterito oda nesilupa, bet būna kartais širdies nusilpimas. Vaikui pasveikus, negalima jį leisti mokyklon ar kitur į žmones bent 8 savaites. Liga limpama kitiems ir gydoma ligoninėse nemokamai.

Difteritu ir skarlatina serga daugiausiai vaikai ir jaunimas. Kūdikiai iki pusės metų rečiau tesuserga, o suaugę suserga, jei jie nebuvo maži persirgę.

Kaip apsisaugoti? Geriausiai nelankyti tokių vietų, kur yra ligonių, nes ant savo drabužių lengvai gali atnešti ligą. Ligoni tuoj atskirti nuo sveikųjų, padėjus jį į atskirą kambarį, arba išvežus ligoninėn. Kas namie vaiką slaugo, negali bendrauti su visa šeimyna, ypač jei yra kitų vaikų, jis turi pasidaryti atsiskyrėlių. Kadangi tai sunku padaryti, geriausiai tuoj vežti pas gydytoją ir su jo rašteliu į ligoninę, kur bus ir atskirta ir geriau gydoma negu namuose ir dargi be jokio mokėjimo, tiek biednam, tiek pasiturinčiam.

Dr. Mikulskis

„nežinia kur“ dingdavo iš jmonės. Kiti darbininkai, tai matydami ir viską suprasdami, kentė dantis sukandę ir keikė naują darbo vergiją.

Kaip matome, šiuo atveju valstybė pasirodė dar žiauresnė darbo žmogaus išnaudotoja, negu privatus kapitalistas — biznierius.

Visiškai naują supratimą apie darbą atskleidė nacionalsocialistinė Vokietija savąja tautines bendruomenės sąvoka.

Tautinėje bendruomenėje darbas nebėra vien uždarbiavimas, o visų žmogiškųjų pajėgų kūrybinis išvystymas. Čia dirbama ne iš prievartos, o džiaugsmingai, nes darbas nebe vien pragyvenimo šaltinis, bet visų pirma kūrimas savajai tautinei bendruomenei vertingų kultūrinių ir ūkinių gėrybių. Tautinėje bendruomenėje darbas įgyja asmeninės prasmės. Atskirą asmenį į tautinę bendruomenę įjungia darbas. Jis dirba ne pats sau betarpiškai, bet visuomenei, per kurią jis gauna ir savąją dalį. Tiesa, materialinė atskirų darbų nauda nelygi, ir šią nelygybę išreiškia atlyginimų skirtumai, bet kiekvienas darbas čia yra lygiai vertingas ir kiekvienas dirbantysis lygiai vertinamas. Bendrosios gerovės kūrime turi ranka rankon eiti ir šviesus protas, ir stiprios rankos — ir protinis, ir fizinis darbininkas. Tautinė bendruomenė — vieninga darbo bendruomenė. Kiekvienas tautinės bendruomenės narys vertinamas ne pagal ką kita, kaip pasiimtą darbo sąžiningą atlikimą, o ieškant darbui žmogaus, žiūrėtina ne ko kito, kaip jo pajėgumo tam darbui tinkamai atlikti.

Šiuo metu, kai nacionalsocialistinė Vokietija visas Europos tautas organizuoja naujam, nuo plutokratinio ir komunistinio jungo išlaisvintam gyvenimui, visi turime giliai įsisąmoninti jos iškeltą tautinę darbo prasmę.

Darbo ir darbininkų klausimas mūsuose šiuo metu ištin ab. taalus. Norint grąžinti tvarką ūkio gyvenime ir atstatyti bolševikinės audros nuteriotą krašto, nelelstina, kad būtų nenaudojamų ar netinkamai naudojamų darbo jėgų. Kiekvieno pareiga yra pagal išgales prisidėti prie to, kad tas jėgas būtų galima vėl įjungti į produktingą darbą ir tuo užtikrinti kiekvieno atskiro žmogaus ir jo šeimos pragyvenimą.

Kas šio būtinumo nenori matyti ir savo darbo jėgos nepanaudoja, kenkia pats sau, o taip pat ir visuomenei. Todėl darbo jėgos panaudojimui sutvarkyti vokiečių civilinės valdžios organai ir vietų savivaldybės yra išleidę eilę atitinkamų potvarkymų bei įsakymų. Suprasdami gyvenamo momento rimtumą bei naujo visnomeninio darbo svarbą visi turime sekti naujuosius patvarkymus darbo reikalais ir gyvai bei sąžiningai į juos atsiliepti.

Skelbimas.

Ieškau didesnioje parapijoje vargoninin̄ko vietos, esu senas praktikas, baigęs muzikos mokyklą, galiu dėsyti muzikos pamokas Vidurinėje mokykloje.

„Žemaičių Žemės“ redakcijai pasiūlymas.

Paimtas Talinas, Paldiski ir Viipuri

Sovietai išstumiami iš Baltijos jūros — iki Petrapilio mažiau 50 kilometrų — Sunaikintos ištisos sovietų divizijos ir pulkai.

Visame Rytų fronte vokiečių karo žygis vyksta sėkmingai ir prašoka šviesiausias viltis. Paskutinė savaitė vėl atnešė netikėtai didelių laimėjimų vokiečių armijai. Vokiečių kariuomenės dalys rugpiūčio 28 d., bendradarbiaudamos su karo laivynu ir oro pajėgomis po atkaklių kautynių **paėmė stipriai įvirtintą karo uostą Taliną, puolė moderniausiai įrengtą karo uostą Paldiskį ir jį paėmė.** Buvo paimta daug tūkstančių belaisvių. Į vokiečių rankas pateko šešios pakraščių baterijos ir neišmatuojama daugybė kitų karo medžiagų.

Talino karo uoste buvo paskandinta 19 kariuomenės ir karo pabūklų pakrautų transporto laivų, vienas naikintojas ir 9 kiti karo laivai. Sunkusis kreiseris „Kirov", vienas laivas naikinlojas ir penki kiti laivai buvo smarkiai apgadinti.

Suomių fronte vokiečių ir suomių kariuomenės, glaudžiai bendradarbiaudamos, pasiekė labai reikšmingų laimėjimų.

Paimtas Viipurio (Viborgo) miestas — vyriausias suomių Karelijos centras ir labiausiai sustiprinta tvirtovė.

Šios vietovės paėmimas strateginiu žvilgsniu karo veiksmams suomių fronte turi lemiamos reikšmės. Tuo būdu sovietai dabar tebesilaiko tik iš Suomijos prievarta išgautojo Hangoės — bazėje Suomių įlankos pajūryje.

Vokiečių kariuomenei prasiveržus iš vakarų, pietų ir piet tyčių, sritis aplink Petrapilį (Leningradą) tiek susiaurėjo, kad vokiečių daliniai iš dalies atsidurė mažiau kaip 50 kilometrų nuo Petrapilio.

Tokiu būdu rytinėje Baltijos jūros dalyje artėja didžiausios reikšmės įvykiai, kurių padariniai, kaip tenka laukti, bus visiškas Sovietų Sąjungos ištsumimas iš Baltijos jūros.

Valymo darbai kovų laukuose ir belaisvių parodymai patvirtina didžiulius bolševikų nuostolius visuose frontų ruožuose. Sunaikintos ištisos sovietų divizijos ir pulkai. Haubitzo artilerijos pulkas 501 buvo visiškai **sunaikintas.** 690 šaulių pulkas **neteko** veik visų savo karių.

Kariai, kurie pateko į nelaisvę, su savimi turėjo tik keliolika šautuvų ir apie 15 šovinių. 53 sovietų divizija, prie Šklovo susitikusi su vokiečių pajėgomis, buvo sumušta ir išsklaidyta. 20 motorizuotas mechaninis korpusas išgelbėjo iš apsupimo tik keletą mažų grupių, kurias paskui žygiuojanti vokiečių jungtinių sunaikino. Iš 13 sovietų šarvuočių divizijos nepasitraukė kovai tinkančių junginių. Ir tie visur vokiečių ginklo veikimai ir vokiečių karių karingumas iškovoja milžiniškas pergales.

Oro kovoje prieš bolševikų pastarieji susilaukia kasdien naujų smūgių. Kasdien jie netenka šimtų lėktuvų. Pav. per 5 dienas sovietai neteko 529 lėktuvų, vokiečiai tik 14.

Kovoje prieš Angliją, be kasdien skandinamų anglų laivų, pažymėtina vokiečių aviacijos veikla virš Anglijos. Čia taip pat kasdien bombarduojama angliuostai, aerodromai ir kiti karo tikslai. Vien per 8 savaites britai neteko 1044 lėktuvų. Vis Anglijos oro pajėgų mėginimai pereiti vokiečių užtvarą kanalo pakraščiuose, dėl sutelktos vokiečių ginklų ugnies buvo atmušti. Gal būt dar didesnę reikšmę, negu netekimas lėktuvų, bet tų oro pajėgoms turi praradimas didžiulio lakūnų.

Per savo įskridimus Vakaruose nuo 1941 mt. birželio 22 d. britai neteko apie 3000 lakūnų.

Šiaurės Afrikoje vokiečiai ir italai anglams padarė didelius nuostolių, smarkiai bombarduojant Tobruką, Aleksandriją, Port — Saidą, svarbiausią Sueco kanalo šritį, toliau Maltą, Kiprą ir kitus anglų atramos punktus bei karo laivus.

Lenkų žvėriškumas kaltinamųjų suole

Poznanėje pradėta speciali teismo sesija, kurioje kaltinami 28 buv. Lenkijos policijos pareigūnai ir policininkų padėjėjai, kurie lydėjo tremtinių ešaloną iš Obornike. Ešalone buvo 350 internuotų vokiečių tautiečių. Kaltinamieji juos netoli Varšuvos nežmoniškiausiu būdu nužudė arba įvykdė nusikaltimus, pavartodami prieš vokiečius brutalią jėgą.

Kaltinamųjų suole didžiausioje Poznanės salėje, kuri dabar paversta tribunolu, atsidurė rinktinis lenkų nežmoniškumas.

Internuotųjų žygio tempą nuolat didino. Vokiečiams naudotis vandeniu ir maistu neleido, o nepajėgiančius žygiuoti liepdavo nušaut, nors policijos tarnautojams buvo suteikti arkliai ir vežimai internuotųjų transporto reikalams. Tie, kurie vokiečių kariuomenei pasirodžius netoli Varšuvos automobiliuose pabėgo, šiandien apie buvusius įvykius nieko nenori žinoti, bet prisipažįsta, kad toje vietoje kurioje tremtinių ešaloną pametė, trūkę 350 vokiečių tremtinių. Kitus tremtinius nuo tikros mirties išgelbėjo vokiečių kariuomenė. Apie 120 tremtinių teismo sesijoje dalyvaus liudininkais.

Amerikiečiai veža bolševikams benziną

Per Vladivostoko uostą Ramiuoju vandenynu amerikiečių laivais pradėta vežti sovietams benziną. Tuo reikalu labai susidomėjo Japonijos vyriausybė ir padarė atitinkamų žygių.

Fronte dalyvauja šimtai kataliky ir tūkstančiai evangelikų dvasininkų.

DNB pranešа, kad šimtai katalikų ir evangelikų dvasininkų dalyvauja žygyje prieš bolševizmą ir tuo būdu atlieka savo tėvynei garbingą pareigą. Daugelis jų už narsumą yra apdovanoti įvairiais pažymėjimo ženklais.

Įvairios žinios

Pradžios mokykios pradeda darbą.

Pranešama, kad 1941) 42 m. m. visose pradžios mokyklose mokslas pradedamas rugsėjo 15 d. Rugsėjo 1 d. darbas su pirmu skyrium pradėtas tik tose mokyklose, kuriose mokslas vyksta semestrine tvarka.

Padegėlių dėmesiui.

Telšių Lietūkis (Stoties sandėlis) įsigijo prieinamomis kainomis glazuruotų ir neglazuruotų koklių, šildomoms krosnims pasistatyti.

Ūkininkų dėmesiui.

Š. m. rugsėjo mėn. 15 d. 10 val. tyto bus suvesti į Telšių miesto rinką Telšių valsčiuje karo metu pakiydę, palikti ar pabėgę svetimi arkliai ir kumelės atpažinimui. Nukentėję ūkininkai, pasitupinę savo valsč. s — bės pažymėjimą, atvykite tą dieną atpažinti savo gyvulius.

D. Stirpeika.
Viršaitis

Kaltinamuose reikių išgristi galvo

Bolševikų laikais Kaltinėnuose pati didžioji gatvė kažin kodėl išardyta, grindinio akmenys iš vesti ir sukrauti galvės pakraščiais. Ir vaizdas biaurus, ir pravažiavimas ar pračjimas labai nepatogus. Vietos valdžios ar savivaldybės organai turėtų tą reikalą greičiau sutvarkyti.

Švietimo Vadyba persikėlė į Vilnių.

Švietimo Generalinis Tarėjas Ir Švietimo Vadyba nuo rugsėjo 1. d. persikėlė į Vilnių Volano g. 10.

Nusiskundžiamą Telšių paštu.

Telšių pašto telef. — telegrafo įstaiga nusiskundžiama nuo seno. Visada sunku buvo prisiskambinti centrinę, kartais reikdavo po pusvalandį skambint kol prisiskambindavai. Taip pat prie langelių pilieėiais aptarnaujančių tarnautojų elgesys su pilieėiais kartais buvo net perdaug netinkamas. Deja, ir dabar panašūs dalykai kartojasi, ypač piliečių aptarnavimas ir dabar perdaug įžulus. Atrodo, kad nervingus tarnautojus, nesugebančius maloniai ir mandagiai pilieėius aptarnauti, galima būtų įstaigos vidaus darbui palikti, o prie langelių pasodinti greitai ir mandagiai darbą atliekančius. Ypač šis pageidavimas tiktų del langelio, kur pardavinėjami pašto ženklai.

Telšių radijo klausytojai pageidauja, kad paštas labiau sudraustų motorų savininkus, nes dabar dažnai, ypač žinias klausant, yra toks urzgimas, kad nieko negalima girdėti.

Teisėtkiai tikisi, kad naujasis pašto viršininkas nepagailės pastangų nenormalumams pašalinti.

Galsras Sedoj.

Rugsėjo 1 d. del pilieėių neatsargumo kilo galsras. Sudegė vienas gyv. namas Ž. Kalvarijos g — vėj.

Šiauliuose susior gėnizavo savanoriai

Rugpiūčio 17 d. Šiauliuose įvyko apskrities savanorių susirinkimas, kuriame išrinkta nauja valdyba ir pradėtas veikimas.

Šiauliuose bus suaug. progimnazija

Įstojimo prašymai jau priimami.

Mirė Liudas Jakavičius—Lietuvanis

Rugpiūčio 24 d. Anykščiuose mirė žinomas kalendorių leidėjas ir senas lietuvių spaudos veikėjas L. Jakavičius—Lietuvanis. Spaudos draudimo metais jis dalyvavo Tilžės spaudoj, o po ano karo gyveno Šiauliuose ir leido ypač ūkininkams žinomuosius kalendorius. Taip pat dalyvavo teatro darbe ir yra parašęs eilę scenos veikalėlių.

Skelbimas Ūkininkams.

A. B. „SODYBA" Šiaulių apyg. Telšių „SODYBOS" skyr. praneša ūkininkams, kad superka palankiomis vietos rinkos kainomis šiuos produktus:

1. Daržoves: kopūstus, agurkus, pamidorus, burokėlius, bulves, morkas, svogūnus, kalafiorus, sėtinius, salierus, petruškas, arbūzus, pupeles, (lasolius) saldžiuosius žirnius, krienus, porus, krapus, kmynus ir t. t.
2. Vaisius ir uogas: obuolius, vynuoges, brukones, spanguoles ir šermukšnius.
3. Medų ir vašką.
4. Grybus džiovintus:
5. Be to, „SODYBA" išnuomoja sodnus privačius ir valstybinius.

Esant dideliam produkių kiekiui, skyrius aiškina savo priemonėmis. Informacinialis klausimais kreipiis į centrinę kontorą.

Šiauliai, Tilžės g-tvė 180 telefon. 1553.
Telšiai, Respublikos g-tvė telefon. 132.
Mažeikiai, Laisvės 20 a telefon. 43.
Pauragė, Stoties g-tvė 1
Kretinga, Vytauto g-tvė 5

Visi ūkininkai pristatiekite minėtus produktus, nes A. B. „SODYBA" Jums tinkamas kainas sumokės.

AKC. B-vė „SODYBA" Telšiai.
Respublikos g-vė 49, telef. 137

Pranešimas.

Plungės Valst. Gimnazijoje mokslas prasidės rugsėjo mėn. 15 dieną.

Stojamieji ir pataisų egzaminai prasidės rugsėjo mėn. 11 d. 9. val.

Prašymus reikia paduoti direktoriui iki rugsėjo mėn. 5. d. imtinai.

Vasaros darbus reikia gimnazijai pristatyti iki rugsėjo mėn. 11. dienos.

Grįžo tremtinių ešalonas

Į Vilnių nesenai parvežta vienas mūsų tremtinių ešalonas. Iš 500 to ešalono tremtinių grįžo bėra 400, bet ir tai daugiausia jau smarkiai susirgę ir patalpinti Vilniaus ligoninėse. Grįžusieji tremtiniai, atrodo, buvo išvežti iš Kauno, Smalkesnių žinių kol kas negavome. Apie mūsų žemaičių tremtinius tuo tarpu nieko negirdėti.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 Telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val.

Nr. 14 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941 m. rugsėjo 13 d.

Vienybės keliu

Susimąstai, pažvelgęs į savo tautos gyvenimą. Skaudi vienerių metų operacija dar ne visas žaizdas išpiovė. Anų laikų organizacijų nesantaika, siekdama valdžios, taip ir privedė mus prie bankroto. Tarybinių laikų „laisvės“ stabas išsimaudė kraujo jūroje ir kūrė rojų, paleisdamas mus nuogus. O nūn mes šūkaujame, ieškome šiltesnės vietos, įdavinėjame vienas kitą ir nieko nedirbame.

Užmirškime, kad praeityje buvome jaunalietuviais, pavasarininkais, tautininkais, žiežirbininkais. Vienas ėjome į kairę, o kitas atsispyręs tempėme į dešinę. Mes turime tiek daug bendros kalbos, tik paklausyk, tik palik asmeninę puikybę. Juk ne vieno kito pažįstami ar net artimi giminės atsidūrė Sibiro taigose, gal bastosi amžinam nesugrįžimui žiauraus klimato Kazachstano kraštuose. Juk ir kataliko ir bedievio gal vas dengia gedulas, pradundė jus į mirtį tūkstančiams vagonų su klykiančiais vaikais. Tavo ir mano pažįstamieji ir artimieji, švino perverti, jau niekada ne ateis į mūsų tarpą. Trispalvė dengė jų karstus, kapą žymėjo kuklus partizano kryžius ar kankinio gėlės. O jei pajėgtume išgirsti tremtinių balsą, ką jie mums papasakotų. Ką pasakytų kalinys, prirakintas grandinėmis visam amžiui prie vežimėlio už tai, kad jis mylėjo Lietuvą, kad buvo žmogus. Tegu paleidžia, jis kellais pareis, šliaužte paršliauš, kad nauja jėga dirbtų tėvynei. Ir partizanas, griūdamas ant žemės, mirė ne už tave, ne už mane, bet už mūsų tėvynę, už visų mūsų gerovę.

Neužtenka vien gerų norų, bet reikia dirbti visus tėviškei naudingus darbus. Reikia, kaip skruzdėle, bėgti ir ieškoti vis naujų darbų ir nelaukti, kad kitas už tave padirbs, patys kuo daugiau duokime, ir kuo mažiau reikalaukime. Tai įpareigoja mūsų meilė savam kraštui.

Nemeskime savo artimui akmenio ir nesakykime: štai jis toks ir toks buvo! Praeitį palaidojome su pirmuoju karo šūviu. Nematykime kito akyje krislelio, nes mūsojoje gal rąstas guli. Tik džiaukimės, kad jis šiliko gyvas ir kad nori dirbti Lietuvai — tėvynei. Su išskiestom rankom priimkim savo brolį į brolių tarpą, nes jis lietuvis.

Per pastaruosius metus ne vienas parodėme nemažą šunuodegiavimą, laižymosi už pinigą, už šiltą vietą. Mes šūkavome ir nesugebėjome atskirti, kur žibančiame popierėlyje įvynioti nuodai. To daugiau neturi būti. Žinokime savo siekimus ir visos tautos didįjį troškimą, pražydusį mūsų savanorių krauju. Jiems nenusikalskime.

Visi privalome gyventi brolikoje vienybėje, vienybėje tvirtesnėje už plieną, vienybėje, kuri pralaužia visas užtvaras į laisvą gyvenimą, nes mūsų tarpe nėra nei juodo, nei balto, yra tik lietuviai, tik viena tauta, tik vieninga Lietuva.

PETRAPILIS IŠ VISŲ PUSIŲ JAU ATKIRSTAS

Išvalyta Talino sritis— Sunaikintos dvi sovietų šarvuočių divizijos—Milžiniški bolševikų nuostoliai visuose frontuose Paimtas Šliuselburgas—Anglų pralaimėjimas Atlante neabejotinas

Iki šiol turimais duomenimis, buvo paimta 5000 belaisvių ir gausybė sovietų karinių pabūklų, kurių tarpe 37 patrankos, daug tankų, sunkvežimių ir kiokių vežimų, kulkosvaidžių ir pėstininkų ginklų.

Rugsėjo 3 d. tarp pat vidurinėje Rytų fronto dalyje keliose vietose vėl įvyko smarkūs mūšiai, į kuriuos veltui bolševikai buvo metę stiprius šarvuočių junginius. Vidurinėje Rytų fronto dalyje vokiečių karluomenės užimta sritis buvo išvalyta nuo išsklaidytų sovietų pajėgų. Per šiuos valymo veiksmus buvo paimta 1100 belaisvių. Sovietai rugsėjo 1 d. neteko 83 lėktuvų, rugsėjo 2 d. — 60 ir rugsėjo 3 d. — 86 lėktuvų. Vadinasi, iš viso 229 lėktuvus.

Kovos viduriniame Rytų fronto ruože paskutinėmis dienomis vystosi labai sekmingai. Nuo rugpiūčio 25 d. iki rugsėjo 4 d. vien tik 2 korpų puolimo ruože **buvo paimta į nelaisvę daugiau, kaip 30.000 sovietų karelvių ir pagrobta ar sunaikinta 160 tankų.**

Be to, šiame ruože bolševikai neteko keletos šimtų sunkvežimių, daugiau kaip 200 patrankų ir labai daug įvairios karo medžiagos.

Tarp Ilmenio ežero ir Suomijos įlankos vienas vokiečių armijos korpusas, sėkmingai veržedamasis į priekį, padarė sovietams didelių nuostolių karelviais ir karo medžiagomis.

Iš belaisvių pasisakymo matyti, kad sovietų karluomenės junginiai, su kuriais susiduria vokiečių armijos, per paskutinių dienų kovas turėjo labai kruvinų nuostolių. Rugsėjo 4 ir naktį į rugsėjo 5 d. buvo sunaikinta ir sovietų lėktuvų. 25 lėktuvai buvo numušti ir 23 — sunaikinti žemėje. Be to, buvo numuštas vienas užtvaros balionas.

Vokiečių karluomenės greitosios divizijos, karo aviacijos junginių stipriai remiamos, į rytus nuo Leningrado plačiu frontu pasiekė Nevos upę ir šturmu paėmė Šliuselburgo miestą.

Tuo būdu vokiečių ir suomių karluomenės ratas aplink Leningradą jau yra uždarytas ir miestas iš visų pusių atkirstas nuo bet kokio susisiekimo sausuma.

Kovoje prieš Angliją vokiečių oro ir laivyno pajėgos kasdien vis didina nuskandinamų anglų laivų tonažą. Palyginus rugpiūčio mėnesį nuskandintus 537.200 tonų bendros talpos larvų su liepos mėn. nuskandintais 406. 700 to. laivais, prieinama išvada, kad bendriems britų nuostoliams prašokus 13 milijonų tonų ribą, anglai niekados negalės šių nuostolių išlyginti naujų laivų statyba. Tuo būdu anglų pralaimėjimas mūšio dėl Atlanto vandenyno neabejojamas.

Petrapilio padėtis katastrofiška

Suomijos spauda įdėjo vieno karinio korespondento straipsnį, kuriame pasakoja savo įspūdžius vienas Ingermanlado provincijos batsiuvys, kuriam rugsėjo 1 d. pavyko pabėgti iš Petrapilio. Jis patvirtina, kad

miesto padėtis yra katastrofiška, kad jame siaučia badas ir nėra jokios tvarkos.

Visi, taip jis pareiškia, mobiliuoti. Fabrikai uždaryti; ir darbininkai paėmė į rankas ginklus. Prie gynimosi prisideda ir moterys bei vaikai. Gyventojai, kurių skaičius dėl pabėgėlių labai padidėjo, atrodo blogai nusiteikę. Nno rugsėjo 1 d. sustabdytas duonos pardavimas. Toliau jis pranešą, kad iš paskutiniųjų jėgų gintis reikalauja tik komunistų partijos nariai, radi kalia nusiteikę sovietų kariai ir žydai.

GPU valdininkai kiekvieną seką ir, jei tik ką neapsigalvojęs pasakai, tuoj tave suima.

Žemaičių kankinių testamentas

Visi žemaičiai didžiausiu liūdesiu ir giliausia užuojauta artimiesiems pirmomis karo mūsų krašte dienomis palydėjo į amžino poilsio vietą bolševikų žiauriai Rainių miške nukankintuosius Telšių politkalinius. Apie jų paskutines gyvenimo dienas Telšių kalėjime kas kart vis daugiau randama davinių. Įdomiu ir vertingu radiniu reikia laikyti vienoje kalėjimo kameroje rastą aliuminiu bliudelį (maisto), kurio šonuose ir dugne (ašt'ru daiktu) išrėžtas šis kameroje politkalinių testamentas, puikiai vaizduojąs nukankintųjų nuotaikas ir valią pirmomis karo dienomis.

„Telšių kalėjimo 10-tos kameros 1941. VI. 23 politk.: 1. Antanavičius Juozas, 2. Baltramiejonas Albinas, 3. Baltrimaitis Kazys, 4. Bučius Kostantas, 5. Gaudutis Augustinas, 6. Jagminas Adolfas, 7. Katkus Kazys, 8. Kisevičius Karolis, 9. Kvedaras Juozas, 10. Lileikis Vytautas, 11. Puškorius Kazys, 12. Rakas Adomas, 13. Rudokas Andrius. 1941. VI. 23., Telšiai“.

Bliūdelio kraštų sienelėse įrašyti šie žodžiai:

„Atskiro pirmos senai laukstos iš vakarų kraštō pilėninės padangių kregždės, vokiečių šaunūs lakūnai virš Telšių mies to 1941 m. birželio mėn. 22 d.

Mes, trylika politkalinių, bolševikų aukos, sėdėdami Telšių kalėjimo 10-je kameroj, bevilčiškai laukiame išganingos laisvės kaip briedžiai, ištroškę šaltinio vandens.

Drasko mano žemę plėšrūs azijatai, kankina tikrus lietuvius tėvynainius, sukišę į tamsius kalėjimų rūsius, bendraudami su guobšuolliais žydais.

Šiandieną. 1941 m. birželio mėn. 23 d. rytą nušvito mūsų veidai, širdys ugnimi sultepsnojo, pamačius vokiečių bombonešius, sprogdinant Telšiuose bolševikų karinius objektus.

Sadistiškas prižiūrėtojas Kabalka, mus ilgą laiką persekiojęs neišėjimu iš kameros ruošon ir manė prieš trejetą dienų trimis kumščio smūgiais išvleteje daužęs į veidą, nuleido ausis.

Vytiausias kalėjimo politrukas aklas bolševikas Vaitkus, keliuęs nunešti į Berlyną 58-ta straipsnį, kuriuo nuožmiausiai keltinami mes visi Lietuvos politkaliniai, bėgtoja nesavame kailyje ir pajuodusiu bekoniškų snukiu tyli.

Iš kalėjimo buvusios bažnytės politk. Tarvainis, mūsų Elta, per sieną praneša džiuginančių naujienų: Raibužis apipiautas, žydai vilkstinėm bėga į rytus, Kaunas laisvas, pasipuošęs tautiškom vėliavom. Viens kitą sveikiname su laisva Lietuva.

Šiandieną. 1941 m. VI mėn. 24 d., gražus saulėtas rytas; pro plieno langų grotus matosi spindinčis mėlynas Masčio ežeras. Mes pakeltom nuotaikom laukiame bolševikų žlugimo galo, sužinoję iš mūsų geriausio prižiūrėtojo Visagoreko apie mūsų naują tikslą vyriausybę.

Heil Sieg! Deutschland über alles! Tu išgelbėjai mūsų tėvynę Lietuvą iš azijatiškų grobuonikų banditų bolševikų nagų ir pastatei mūsų pačių žmonių, tikrų lietuvių naują vyriausybę ant stiprių pilėninių pagrindų“.

Turgai bus trečiadieniais ir šeštadieniais

Telšių Apskr. Komendanto įsakymu, nuo š. m. rugsėjo 18 d. turgai bus trečiadieniais Telšių ir Plungės miestuose turgai bė trečiadieniu bus ir šeštadieniais.

Turgai prasideda 7 val. ir užsibaigia 13 val.

UKRAINA

javų ir mėsos aruodas

(Paimtų didžiulių Ukrainos plotų reikšmė)

Iš 12 Ukrainos sričių 7 yra visiškai, o 2— pusiau vokiečių ir jų sąjungininkų kariuomenės rankose. 7 sritys, pavadintos pagal savo svarbiausiuosius miestus, yra šios: Dniepropetrovsko, Žitomiro, Kamenec - Podolsko, Nikolajevo, Odesos, Černigovo ir Vinicos sritys. Bendras tų 7 sričių plotas siekia 264.600 kvadratinių kilometrų. Pagal sovietų statistiką, gyventojų šiose srityse yra 16.724.000.

Visoje Ukrainoje—įjungus į ją 1939 metais Besarabiją ir rytines Lenkijos sritis—550.000 kvadratinių kilometrų plote priskaitoma 40.000.000. gyventojų. Gyventojų tankumas Ukrainoje— 79 gyventojai vienam kvadratiniam kilometrui. Gyventojų yra 80% ukrainiečių, 9,2% rusų, 5,4% vokiečių. Valstiečių pažymima esant 87% Miestų gyventojų yra 40% didžrusių ir 25% žydų. Vokiečių kilmės gyventojai gyvena daugiausia kaimuose. Mariupolės ir Odesos srityse vokiečių kai kur yra daugiau kaip 10%.

Ukraina yra, svarbiausia, javų kraštas. Vokietijoje javų kultūroms tenka 40% viso ploto, Ukrainoje—83%. Ukraina yra javų ir mėsos aruodas, ypač Sovietų Sąjungos šiaurinėms ir pietryčių sritims. Ji, iš viso, svarbiausia ūkio gamybos sritis visoje Sovietų Sąjungos europinėje dalyje.

Ypatingos svarbos turi cukraus pramonė, kurios metinė gamyba Ukrainoje siekia maždaug 2 mil. t. Ukrainos žemės ūkio gamyba, palyginus ją su visa TSRS gamyba, 1928—1930 metais kviečiams siekė maždaug 30%, rugiams —35%, miežiams— 12%, avižoms —25%, kukurūzams — 90%, bulvėms —40%.

Ukrainos javų gamyba, palyginus ją su pasauline gamyba, siekia kviečiams — 8%, rugiams — 17%, miežiams — 12% ir avižoms — 5,5%. Prieš pasaulinį karą Ukraina buvo labai turtinga galvijais. Dėl kolektyvinimų buvo sunaikinta begalės valstiečių ūkių ir puikiausių galvijų. Tas galvijų nuostolis vertinamas mažiausia 50%, tačiau pastaraisiais metais tie nuostoliai iš dalies buvo vėl išlyginti. Pagal 1933 metų statistiką, gyvulių kiekiai yra šie: arklių —5,2 milijonai, kiaulių — 8,4 milijonai, raguočių 12 milijonų avių — 9,2 milijonai.

Pasibaigė kraugeriškų lenkų byla

IX-4. Pozene specialus teismas, kuriame buvo svarstoma 28 buvusių lenkų obronikų, tremtinių policijos sargybinių, byla, paskelbė sprendimą. Šią bylą išsprendus,

atsiteista prieš tuos kraugeriškus darbus, kuriuos savo laiku buvusiejilenkų policijos valdininkai padarė prieš 672 beginklius vokiečius.

Du svarbiausieji kaltinamieji buvo vienas buv. lenkų policijos viršininkas ir kitas buv. lenkų policijos vyr. vachmistras. Kiekvienas iš jų yra nusikaltęs žudymu 133 kartus.

Abu jie nuteisti mirti, 16 kitų kaltinamųjų taip pat nuteista mirti;

Kiekvienas iš tų kaltinamųjų yra atlikę po du žudymo veiksmus. Aštuoni kaltinamieji dėl įrodymų stokos buvo išteisinti, Taip pat buvo išteisinti ir dar du kaltinamieji.

Prancūzų komunistų manifestas

Visa eilė buvusių Prancūzijos atstovų, senatorių ir burmistrų komunistų išsiuntinėjo savo buv. partijos draugams atvirą laišką. Jame aštriais žodžiais pasisakoma prieš iki šiol jų reikštas komunistines pažiūras. Šitame pareiškime minėti asmenys pasisako, kad komunizmas jokiu būdu nėra tinkama partija ginti darbininko interesams. Laiške konstatuojama. kad Stalinas norįs paaukoti prancūzų tautą sovietų interesams, norėdamas tiukamu momentu pulti Europą su sovietų armija. Vokiečių kariuomenė rytų Europos karo laukuose išgelbėjo Europą nuo bolševizmo, tuo pačiu išgelbėjo ir prancūzų darbininką. Šitą manifestą pasirašę asmenys pabaigoje reiškia viltį, kad šio karo gale Europa bus sutaikinta ir suvienyta, visiems bus darbo ir duonos.

Išvežami vokiečiai

New Yorko rytiniai laikraščiai didžiausiomis raidėmis skelbia žinias iš Maskvos apie Volgos vokiečių išvežimą.

Profesinės sąjungos veiks ir toliau

Patikrinus ligšiolinę profsąjungų veiklą, netrukdomo ūkinio atstatymo interesais Generalinis komisaras Kaune rado reikalą profesines sąjungas laikinai palikti. Todėl jau paskirtas profesinėms sąjungoms Lietuvoje įgaliotinis, kurio būstinė Kaune, Vytauto pr. 63. Jo veikla bus daugiausia nukreipta į profesinių sąjungų darbą socialinio draudimo ir darbo priežiūros srityje.

Profesinių sąjungų nariai pasilieka.

Įmonių ir įstaigų komitetai patys išsiskirstė ir tuo būdu nustojo veikti. Tačiau Generalinis komisaras pageidauja su profesinių sąjungų pagalba įsteigti įmonių bendruomenes ir tuo būdu kiekvienam duoti progą prisidėti prie ūkinio atstatymo. Tik šiuo keliu kiekvienam gali būti užtikrintas darbas ir duona. Siekiant įkurti šias įmonės bendruomenes, tuo tarpu visos įstaigos ir įmonės, kuriose dirba daugiau kaip 20 žmonių, išrenka po vieną atstovą. Jų, kaip įmonės vadovų patarėjų, uždavinys yra prisidėti, kad

1. įmonėse ir įstaigose būtų išlaikyta rimtis ir tvarka,
2. būtų užtikrinta darbo drausmė ir sveikas darbo našumas

ir 3. dėl bendrų interesų būtų atsižvelgta į teisėtus darbininkų pageidavimus skundus.

Tuo būdu tiek paskiro asmens, tiek bendruomenės ateitis priklauso nuo bendro atstatomojo darbo, už kurį kiekvienas turi nešti jam tenkančią atsakomybę.

Kokie išeina laikraščiai

Lietuvoje šiuo metu mūsų žiniomis eina šie lietuviški dienraščiai ir žurnalai:

Kaune eina dienraštis „Į Laisvę", savaitraštis „Ūkininko Patarėjas", dvisavaitinis jaunimo laikraštis „Žiburėlis" ir neperiodinės „Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Žinios", be to, pradeda vėl eiti „Naujoji Sodyba", skirta sodininkystės, daržininkystės ir kitų smulkiųjų ūkio šakų reikalams. Iš Kauno Radiofono periodiškai (sekmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais) skaitoma Žemės Ūkio Rūmų paruošti „Patarimai ūkininkams".

Vilniuje eina lietuviškas dienraštis „Naujoji Lietuva".

Šiauliuose leidžiamas savaitraštis „Tėvynė".

Panevėžyje eina savaitraštis „Išlaisvintas Panevėžietis".

Telšiuose eina savaitraštis „Žemaičių Žemė".

Marijampolė turi savaitinį laikraštį „Naujoji Gadynė".

Biržuose po krašto išvadavimo taip pat pradėjo eiti laikraštis — „Biržų Žinios".

Kaip jie mus sušaudė

Ką pasakoja iš Pravieniškių žudynių gyvas išlikęs

Į Mažeikius grįžo iš baisiųjų Pravieniškių žudynių gyvas išlikęs Alfonsas Augustinavičius, kuris nupasakojo sekančias baisenybes.

Pereitais met. buvęs išvežtas į Šiaulių s. d. k., o š. m. IV—24 d. kartu su kit. 200 kalinių nuvežtas į Pravieniškių darbo stovyklą prie durpių kasimo. Čia buvę apie 450 kalinių. Tarp jų po 75 mt. amž. senukų, visi ūkininkai. Pirmiau darbininkai prie akortinio darbo į dieną padarydavo po 700—800 št. durpių. o šie kaliniai turėję padaryti po 1200 št. Kurie negalėdavo padaryti, tuos įvairiai bausdavo ir kankindavo. Maistas buvęs labai blogas. Dažnai sugedę produktai. Vasaros kaitromis silpnesnieji neišlaikydavo ir griūdavo. Jiems neteikdavo jokios medic. pagalbos. Mirusius pakasdavo čia pat pušyne. Kitus ir sušaudydavo. Administracija buvusi labai žiauri. Nors netolimoje dundėjusios patrankos, darbininkai - kaliniai dirbę iki VI 25 d. Tik 26 d. prie darbo nebevarę ir laikę uždarytus barakuose. Tą dieną apie 14 val., sunkiai privažiuojamais keliukais į jų stovyklą atvažiavę 2 šarvuoti automobiliai ir suvažiavę į didžiosios stovyklos vielomis aptvertą kiemą.

Tuoj iš mažosios stovyklos atvarę apie 12 šeimų įvairių amatininkų, tarp kurių buvę apie 10 motinų su mažais vaikais. Tiems nespėjus sustoti eilėn, šarvuočiai paleidę kulkosvaidžius. Šaudymui vykstant, iš didžiųjų barakų man buvę suvaryti apie 450 linių. Visiems įsakyta rankas kelti aukštyn ir veidu nusis į tvorą. Varant į sušaudymo v tą paskutinieji jau lipę per lavonų krūvas. Augustinavičius išė su pirmuoju būriu. Gavęs 2 k lipkas dešinin šonan ir 3 bu peršauta dešinė ranka. Po pergriuvęs žemėn, o ant jo virtę kiti du. Kurį laiką a girdėjęs šūvius ir baisius šau mus bei vaitojimus. Vėliau nie nebegirdėjęs. Pabudęs saulei sileidus. Su dideliu sunkumu išlindęs iš po lavonų. Nors bu labai nusilpęs ir gerokai per gandęs, tačiau dar atpažinęs draugus, kurie jau nebegalė paeiti. Palikęs baisiąsias kapines mišku nukeliavęs Vilniaus Kitos dienos rytą pasiekęs v kelį ir patikęs vokiečių autobus Vokiečiai jam suteikę pirmą pagalbą ir nugabenę į Kaišiadorių ligoninę.

Kiek Augustinavičius prisimena, su pirmiau sušaudytaisiais mirusiais ir VI-26 d. sušaudytaisiais, šioje baisioje stovykloje esą nukankinta virš 500 kalinių. Gerokas kalinių skaičius buvę iš Žemaitijos. Apie 23 jis pa mena iš Mažeikių apskrities.

Nors Augustinavičius gavo kulkas, tačiau gyvybei pavojaus nėra. Dabar gydosi apskrities ligoninėje. Jį šelpia vietos Raudonojo Kryžiaus skyrius.

M. D.

Ar butas neliečiamas?

Seniau piliečio privatus butas buvo neįyginant šventovė, niekas, be valdžios pareigūnų, neturėjo teisės jį kratyti. Dar ir pareigūnas atėjęs turėjo parodyti ženklą, kas jis yra ir paaiškinti dėlko jis įsiveržė į svetimą butą.

Dabar negalima suprasti, ar tai bolševikų nelemtas palikimas, ar kažinkokio naujai susidariusios keistos aplinkybės. Ateina nežinomi žmonės, nieko nepasakę, vaikščioja po kambarį, apžiūrinėja visus kampus, kiša nosį į virtuvę, į sandėliukus, dar iš lauko apeina aplink namą ir tik paklausti nustebusių gyventojų, koks reikalas, trumpai atsako: „mums reikia" Kitas mandagesnis teikiasi atsiliepti: „sudarysime mainų..."

— Mainų? Su kuo? Delko?

— Čia su tamsta nėra ko kalbėtis, pakalbėsime, kur reikės — ir viskas.

Taip ir palieka kiaustukas akyse bežiūrint įkandin išeinantiems nežinomiems lankytojams.

Netrukus, ko gera, susilauksim, kad atėję kažin kas ir iš kur pradės vartyti baldus, drabužius ir pareikalaus mainų.

Vien tiktai tas ramina, kad nuo 21 val. iki 6 val. uždrausta vaikščioti. Kitaip po tokio lankymosi, kažin ar galėtume ramiai užmigti.

Tvarkykime pakeles.

Frontas senai jau pers jau "rojaus" nešėjai su mis išsikraustė, o mes dar šiol neužgydome padarytų dų.

Keliaujant pakelėse pasitaiko daug išvirtusių kilometrinių stulpų, kaimų parašų, rodyklių. nai ten ilsisi, bet nei kaimo niūnas, nei ūkininkas, kurio mėje yra, jo nepastatė kaip turi būti. Sedos valsčiaus metriniai stulpai geri, bet kai lentos ne viena nugriuvusi knūpščia į dirvas. Alsėdžių valsčiuje ir visame Telšių ap kelmas nujojo kilometrinių st pų lenteles. Kretingos ap cementiniai žemi stulpai gė gai nubinkę ir kaip girtuokliai išsivartalioję.

Skuode eko matyti ir nau parašų. Šalia vokiško nach bau" parašyta "ant Liepoj Taip tyčiotis iš lietuvių k jau perdaug.

Tiek daug pravažiuojančių mus, o mes nenorime pasirodyti kaip tvarkingi piliečiai. daugiau darbo ir rūpestingumo

LIETUVIS IR ŽEMĖ

Lietuvis nuo amžių dirba žemę, yra prie jos prisirišęs, ją labiau brangina ir myli. Ir patarlė sako — nusiminęs, kaip žemę praradęs. Lietuviui žemė yra pragyvenimo šaltinis, jis kitų pragyvenimo šaltinių beveik neieškojo ir nemėgo. Dėl to ilgų amžių bėgyje jis savo sieloje išugdė didelę gamtos meilę, prisirišimą prie žemės, prie žemės darbų, tiesiog išmoko garbinti žemę ir vadino ją šventa žemele. Lietuvis labai sėslus, jį ypatingai nuteikia nuosavos žemės jausmas, nuosava žemė jį pririša, duoda pasitikėjimą ateitimi ir sudaro realią pragyvenimo viltį.

Pirmoji žemės reforma lietuvio ūkininko nelietė, nes ji žemės savininkams paliko 80 ha, o mūsų ūkiai turi tik iki 50—60 ha. Ši žemės reforma lietuviui davė vis naujus žemės sklypus, artojų vaikai įsikūrė naujose sodybose, taigi žmonės jau iš tėvų ir senelių paveldėję prisirišimą prie žemės. Per šią reformą žemė buvo paimta iš lenko dvarininko, kurs pats savo žemės nedirbo, dangely atvėjų negyveno savo žemėje ir net jos nebuvo matęs. Anų laikų dvarininko prie žemės prisirišimas buvo menkas. Dvarininkas daugiausia gyveno miestuose, lėbauti važiuodavo į užsienį, dvaras jam buvo tik pajamų šaltinis... Dėl to ir dėl nustoto dvaro jis ne širdgilavo, tik kiek papyko dėl pažeisto honoro, kad mažiau pajamų lėbavimams beturės...

Bolševikinė žemės reforma palietė jau labai didelę dalį mūsų ūkininkų, mažažemių ir bežemių. Ji paliko tik 30 ha, o gana didelė dalis mūsų ūkių turėjo, kaip jau minėta, po 50 — 60 ha. Taigi iš daugumos lietuvių žemė buvo atimta ir arba atiduota valdyti kitiems arba įjungta į valstybinius ūkius. Žemės atėmimą mūsų ūkininkai pergyveno nepaprastai skaudžiai, jie jautėsi labai žiauriai ir neteisingai nuskriausti, atrodė, kad atkertama jų pačių kūno ir sielos dalis. Žemė šventa, ją prarasti — katastrofa. O čia dar nauji žemės savininkai blogai šeimininkauja, palieka žemė nesėta ar blogai parengiama, tai kaip kitaip gali būti — tik žemės išniekinimas, lietuvio širdies užgavimas, pasityčiojimas iš jo jausmų... Reikia pastebėti, kad taip ir buvo. Lietuvis yra tiek geros valios žmogus, tiek doras ir nesugedęs, kad negalėjo pamatyti, kad tikrai tyčia visa žemė nusavinama, kad artimoje ateityje visi žemės savininkai būtų buvę nuo jos prašalinti ir paversti valkatomis kolhozininkais, kad sąmoningai buvo siekiama nuosavybės jausmą iš žmogaus sielos išrauti su šaknimis...

Mūsų mažažemiai žemę priėmė atviromis lietuviškomis širdimis ir ja nuoširdžiai apsidžiaugė. Jie lietuviai, prie žemės prisirišę ir žemės meilę paveldėję. Gautasis žemės priedas jų gyvenimą pataisė, todėl ir džiaugtis jie turėjo realų pagrindą, nes buvo įgyvendyta jų sena svajonė ir patenkintas žemės badas. Kumečiai mažiau apsidžiaugė gauta žeme. Jie per ilgus laikus kumečiaudami dvaruose pasidarė tingūs pastumdėliai, išmokę nebranginti svetimo turto ir pro pirštus žiūrėti į visokį darbą, nes dvaruose jie visą laiką buvo stumdomi ir ujami visokių kamisorių ir prievaizdų. Labai maža dalis kumiečių buvo darbščių ir pavyzdingų žmonių ir labai maža dalis sugeba ką nors savarankiškai dirbti, dėl to ir gautuose sklypuose daugumas jų neįsikūrė, dirvų tinkamai neparengė ir neapsėjo. Nepaslaptis, kad mes šiandien turime daug dirvonaujančios žemės, kad tos neapsėtos žemės savininkai gautą iš valdžios sėklą pardavė ir pinigus pragėrė, kad pagaliau apsėti plotai yra daug menkesnio derliaus kaip senųjų savininkų...

Šiandien atėjus naujiems laikams lietuvio žemės meilės jausmas nebus pažeistas ir jo žemės badas bus patenkintas tik tada, jei jis įrodys sugebąs žemę dirbti ir gauti atitinkamą derlių, jei jis parodys pakankamai darbštumo ir sugebėjimo vesti ūkį ir žengti pažangos keliu. Ne tik kitose gyvenimo srityse, bet ir ūkyje reikalingas mokslas, kultūra, pažanga. Ūkininkui laikraščiai, knygos, paskaitos, radio turi būti nesvetimi dalykai. Šiandien reikia viską matuoti išeinant iš pažangos taško: sugeba ūkininkas, mažažemis ir naujakuris ūkininkauti — reikia jį palaikyti, remti. Nesugeba — reikia nušalinti ir į jo vietą pastatyti sugebantį. Ūkininkavimas turi būti ne malonumui, bet visuomenės labui, nes ūkio produktai šiais laikais labai reikalingi ir reikia jų pagaminti kaip galima daugiau. Dėl to nesmerktini naujakuriai, kurie tinkamai ūkininkauja, o smerktini ūkininkai, kurie blogai ūkininkauja. Ir priešingai. Ir ūkininkai, nuo kurių žemė atimta, neturi neapkęsti ir smerkti naujakurių, kurie gerai ūkininkauja, yra darbštūs ir sąžiningi. Be to turi atsiminti, kad jau artimoj ateity visi ir ūkininkai, ir mažažemiai, ir naujakuriai — būtų buvę išvaryti į kolchozus ir kad ten būtų tikrai labai blogai.

Knyga -- mūsų draugas

Savo darbštumu mes, Telšiai, per trumpą nepriklausomo gyvenimo laikotarpį daug esame įsigiję ne tik privataus, bet ir visuomeninio turto. Jo tarpe turime ir Telšių Viešąją Valstybinę Biblioteką, kuri šiandien turi apie 11 tūkstančių įvairiomis kalbomis ir įvairaus turinio knygų.

Ši įstaiga yra šviesos židinys, iš kurio semia sau žinių ne tik šimtai moksleivių ir šiaip jaunimo, bet darbininkai, amatininkai, inteligentai tarnautojai ir kiti visuomenės nariai.

Deja — tą kultūros skleidėją labai nuskriaudė praūžusios per mūsų kraštą visokios nelaimės, nes žuvo daug knygų. Nemažai jų turėjo išsinešę skaityti išvežtieji iš savo krašto ir kitaip nuo raudonojo teroro žuvę mūsų tautiečiai, pagaliau žydų ir rusų visuomenė.

Telšiečiai, jei kuriam tektų kur nors matyti be globos mėtomas knygas su Telšių Viešosios Valst. Bibliotekos antspauda, malonėkite jas atnešti į Bibliotekos įstaigą Kalno g-vėj (Darbo valandos nuo 1 — 3 ir nuo 5 — 9 po pietų). Šiuo žygiu įrodysite, kad gerbiate valstybinį turtą.

Knygų ir spaudos skaitymo reikalu kviečiame Telšių visuomenę gausingiau lankyti T. V. V. Biblioteką.

Skaudu yra matant, kad barai pilni. Ten rasime ne vieną pilietį neišmintingai leidžiantį savo liuoslaikio valandas. Juk jų taip maža, o tuo tarpu kiek vieno mūsų tautiečio išauklėjime ir išsilavinime rasime didžias spragas, kurias privalome užpildyt saviauklos darbu.

Šiaulių Darbo Įstaiga paskelbė tokį atsišaukimą į bedarbius

Remiantis Rytų sričių (Ostland) išleistu darbo jėgai tvarkyti paliepimu II sk. b — šiuo raginami Darbo Įstaigoje registruotis sekančių darbo šakų asmenys:

§ 1.

a) Statybos, medžio ir metalo apdirbimo šakose dirbę bedarbiai — Bedarbiais laikomi ir tie, kurie šiuo metu yra paleisti neapmokamų atostogų.

Registruotis turi visi specialistai ir apmokyti bei neapmokyti šiose šakose dirbę asmenys. Ypatingai čia priklauso:

Statyboje dailydės, mūrininkai, valytojai, betonuotojai, dažytojai, stogų dengėjai, pagelbiniai statybos darbininkai, statybos inžinieriai ir technikai.

Medžio apdirbime: visų rūšių staliai, vežimų dirbėjai, lentpiuvių darbininkai ir pagelbiniai darbininkai.

Metalo apdirbime: visų rūšių metalo gaminimo ir apdirbimo specialistai, ir kiti prie to priklausą specialistai ir pagelbiniai darbininkai.

b) **Visi tarnautojai** vyrai ir moterys **moką vokiečių kalbą** neatsižvelgiant į tai ar — jie dabar yra bedarbiai, arba turi užsiėmimą.

Šių asmenų registracija eis šia tvarka (ji eina pagal pavardžių pirmąsias raides).

Raidės A iki D laike nuo 8 iki 10. IX. 1941 m.
" E " I " " 11 " 13. IX. " "
" K " P " " 15 " 17. IX. " "
" Q " Z " " 18 " 20. IX. " "

§ 2.

Visi kiti bedarbiai registruojasi vėliausiai iki 1. X 1941 m.

Registruotis turi visi asmenys, kurie neturi darbo ir paskutiniųjų 3 metų laikotarpy dirbo samdomą darbą. Registruotis leidžiama taip pat asmenims pirmą kartą norint gauti darbo.

§ 3.

Registruojamasi šiose vietose:

Šiaulių miesto ir apskrities gyventojai Šiauliuose Dvaro g-vė Nr. 50.
Tauragės " " " " Tauragėje.
Raseinių " " " " Raseiniuose
Kretingos " " " " Kretingoje.
Telšių " " " " **Telšiuose Kaino gatvė Nr. 16**
Mažeikių " " " " Mažeikiuose.

Su savim reikia atsinešti dokumentus, įrodančius ligšiolinį užsiėmimą (pasą, darbo pažymėjimą, darbo knygelę ir pan.).

Kas paskirtu laiku neįsiregistruos, bus baudžiamas pagal š. m. rugpiūčio mėn. 15 dieno paliepimą dėl darbo jėgos įtvarkymo § 6.

Sporto naujienos

Š. m. rugpiūčio mėn. 31 d. sekmadienį Telšių futbolo komanda sulošė trečias draugiškas futbolo rungtynes su Mažeikių futbolo komanda Mažeikiuose.

Su Mažeikiais turėjome trejas rungtynes. Pirmos rezultatu 3:0 Telšių komandos naudai, antros 7:1 taip pat Telšių komandos naudai. Tik trečios Kauno rinktinės žaidėjo Tėvelio pagelba ir pralošėme rezultatu 4:2

*

Š. m. rugsėjo mėn. 7 d. Telšiuose viešėjo Šiaulių miesto futbolo ir krepšinio komandos.

Krepšinio rungtynės pravestos Masiulienės aikštelėje. Oras pasitaikė labai gražus. Rungtynės pradėtos 13 val. Abi komandos pradeda smarkiu tempu. Krepšinis labai gyvas ir karštas žaidimas, čia tempas ir vikrumas viską lemia. Šiauliškiai labai įtemptai kovojo, tikėjosi bent šį kartą laimėti. Atrodė, kad šiauliškiai tikrai laimės, nes Telšių komandoj trūko gerų žaidėjų: Nakučio, Šimkaus ir Racevičiaus. Deja, mūsų krepšininkai savo pasitikėjimo ir pasiryžimu rungtynes laimėjo. Pirmas puslaikis 16 : 18 antras 18 : 13. Bendras rungtynių rezultatas 34 : 21 Telšių komandos naudai. Krepšių primetė: Nakutis Kazys 9, Grybauskas 12, Sadauskas 8, Labanauskas 3, Šilinskas 3. Šiaulių komandos krepšininkai: Mičiūlis 2, Vaitkus 17, Paškevičius 1, Makušeus 1.

*

Tą pačią dieną 15 v. miesto stadione įvyko futbolo rungtynės. Šiaulių futbolistams pirmą puslaikį teko žaisti prieš vėją. Šiauliškiai pradėjo smarkiu tempu. Žiauriai bombarduoja mūsų vartus, bet vartininkas Ambrazas visus pavojus likviduoja. Tenka pabrėžti, kad šį kartą Ambrazas rodė stebuklus, bet kokius smugius švariai nuimdavo nuo kojų. Pirmą puslaikį mūsų žaidėjai tik prasiveržimais galėjo sukombinuoti įvarčių. Pirmas įvartis krito iš 11 metrų baudos, kurią mušė Ambrazas. Šiauliškiai nenusimena ir spaudžia mūsų vartus, bet gynimas ir geras vartininkas visus pavojus likviduoja. Po gražios mūsų puolėjų pasuotės pusdešinysis puolėjas Grybauskas įdiena antrą įvartį. Prieš pabaigą pirmo puslaikio tas pats Grybauskas įkerta trečią įvartį. Pirmo puslaikio rezultatas 3 : 0 Telšių komandos naudai. Po 15 minučių pertraukos prasidėjo antras puslaikis. Mūsų kairysis puolėjas Adamėnas prasiveržęs pro šiauliečių gynimą įkerta įvartį. Po kiek laiko dešinysis puolėjas Idzilevičius Jurgis, susipasavęs su pusdešiniu puolėju Grybausku, šauna penktą įvartį. Šiauliškiai netenka ūpo, iniciatyva mūsų rankose. Telšių puolėjai gražiai pasuojasi. Kairysis puolėjas Adamėnas gauna gražią pasuotę ir kerta šeštą įvartį. Baigiantis antram puslaikiui pusdešinysis puolėjas Grybauskas įsodina paskutinį septintą įvartį. Rungtynės pasibaigė rezultatu 7 : 0 Telšių komandos naudai.

Rungtynėms teisėjavo žinomas Plungės sportininkas p. Skinkys. Tenka pastebėti, kad p. Skinkys visuomet gražiai ir teisingai praveda futbolo rungtynes. Siūlyčiau pasekti p. Skinkio pavyzdžiu ir kitiems futbolo teisėjams.

*

Š. m. rugsėjo mėn. 8 d. 14 val. p. Masiulienės aikštelėj buvo pravestos krepšio rungtynės su Varniais. Oras nekoks, visą laiką lijo. Vos keli žiūrovai stebėjo rungtynes. Rungtynės buvo gyvos ir gražios, nors abi komandos negalėjo išvystyti tikro tempo, nes šlapia aikštelė ir lietus visą trukdė. Telšių komandos naudai krepšių primetė: Nakutis Kazys 4, Grybauskas 14, Sadauskas 5, Labanauskas 8. Varnių komandos naudai: Miečius 2, Racevičius 6, Šimkevičius 8, Benius 5.

Gaila, kad Telšiai neturi krepšinio salės. Gimnazijos salėj nevisuomet galima pravesti krepšinio rungtynes.

Mikuckis

Skaityk ir platink
„Žemaičių Žemę"

Iš mūsų krašto

Mažeikiai

Tvarkytinos gatvės

Komunistai, norėdami pasirodyti, kad jie visus darbininkus ir tinginius gali aprūpinti darbu, pereitų metų vasarą prie pat miesto išardė plentą, kuriuo nuolat eina gana didelis judėjimas. Nėsugebėdami tokių darbų vykdyti, šiemet iki pat savo pabėgimo prie plento tvarkymo nė rankos nepridėjo. Susisiekimas tebeina aplinkiniais kaimo keliukais, kur rudens ir pavasario metu ir tuščiais vežimais su dideliu vargu tegalima išvažiuoti. Buvo manoma ir laukiama, kad iki rudens plentas bus sutvarkytas. Bet dažnai keičiantis pareigūnams tas darbas iki šiol dar nepradėtas. Tas yra ir su su pramonės gatve. Nors ir labai blogai, tos gatvės vidurys pereitų metų rudenį buvo išgrįstas, bet pakraščiai nesutvarkyti ir jau pradeda griūti. Jei savo laiku nebus sutvarkyti, tai teks per naują daryti visos gatvės grindinį ir daryti antras bereikalingas išlaidas. Vienur ir kitur medžiagos yra. Tik reiktų imtis darbo.

Šelpiami nukentėję nuo karo

Nukentėjusių nuo karo šelpimas Mažeikių apskr. prasidėjo veik su karo paskelbimu. Sedišklai net kovo mėn. buvo sudarę partizanų šelpimo fondą ir gerai veikė. Veik visuose apskrities valsčiuose veikia nuo karo nukentiejusiems šelpti punktai. Kur dar nėra, šiomis dienomis bus suorganizuoti. Kai kurie punktai gana gerai veikia ir yra pajėgūs. Mažeikių skyrius per mėnesį išmoka gerokas sumas įvairių pašalpų.

Grįžta tremtiniai

Pastaromis dienomis pradėjo grįžti tremtiniai iš įvairių vietų. Jie labai dėkingi vokiečiams už jiems teikiamą visokeriopą pagalbą, pašalpą ir labai nuoširdų rūpinimąsi. Keletas jau grįžo buv. išvežtų iš Šiaulių ir Kauno s. d. kalėjimų, kurie stebuklingu būdu sugebėjo išlikti nuo galvažudžių raudonųjų kulipkų ir baisių kankinimų. Kai kurie sunkokai sužeisti. Visi labai išbadėję, silpni ir sugadinta sveikata. Nes slapstantis po 3-4 paras tekę išbūti be jokio maisto. Čiulpdavo šlapias miško samanas.

Aktyvistų sąskridis

Gražioje Žemaitijos apylinkėje Juodeikių I kaime, Plungės valsč. pas ūkininką Bladžių š. m. rugpiūčio mėn. 31 dieną įvyko žemaičių aktyvistų sąskrydis, į kurį atvyko veik visi apylinkės aktyvistai, dalyvavę fronte kovoje su bolševikais. Sąskrydį aplankė malonūs svečiai: Šiaulių Apygardos Komisaras ponas **G e w e c k e** su palydovais ir Šiaulių Apskrities Viršininkas ponas **N o r e l k a**.

Prie gražiai parengto stalo pasakyta daug kalbų. Aukštuosius svečius aktyvistų vardu pasveikino p. Bladžius. Ponas komisaras, padėkojes už malonų priėmimą, gražia kalba pasveikino sąskrydžio dalyvius, užtikrindamas, kad lietuvių tautai amžiams nebegrįš bolševikų teroristinis valdymas ir kad Europos Vadas ponas Hitleris, pasibaigus karui, duos Lietuvai tokią paskirtį, kokią jai yra numatęs. Jo kalba buvo palydėta griausmingu „valio". Apie pergyventas kovas su bolševikais kalbėjo kovų dalyviai: Riaukas, Bladžius, Meškauskas, Juzikas, Beivydas ir Aleliūnas. Pasikalbėta bėgamaisiais žemaičių ūkininkų reikalais, padainuota, pasilinksminta. Sąskrydis baigtas Tautos himnu. Visi pakeltu ūpu, geroje nuotaikoje ir pasiryžę dirbti naujai atgimstančiai Lietuvai, saulutei užsileidus, išsiskirstė.

Aleliūnas

Kaunatava

Šiame kampely pasižvalgius, daug ko galima sužinoti. Čia miškais ir krūmais apaugusioj apylinkėj, kaip ir kitur, dar raudonųjų valdymo laikais gimė reakcija terorui.

Aisirado lietuvių patrijotų, kurie rizikuodami savo gyvybę dirbo tėvynės išvadavimo darbą. Prasidėjus karui, šie vyrai stojo darban, visaip trukdė telefono ir kelių susisiekimą ir kur tik galėdami kenkė bolševikų kariuomenei.

Žinoma, visur pasitaiko klaidų, taip ir čia. Šios apylinkės vadams trūko patyrimo, jie perdaug buvo kalbūs, ir kur nereikia daug kalbėdavo.

Iš Kaunatavo žuvo Simutis, Maskolenka ir kit.

Pačiomis pirmomis karo dienomis čia įsikūrė partizanų būrys, kurį pradėjo organizuoti jaun. pusk. B. Žymantas, bet parvykus iš bolševikų kalėjimo buvusiam būrio vadui Rembučiui, buvo perduotas jam vadovauti ir būrys.

Pašilis.

Įvairios žinios

Pradėjo eiti traukiniai.

Geležinkelių valdyba paskelbė, kad nuo š. m. rugpiūčio 25. d. atidarytas prekių keleivių susisiekimas šiais ruožais: Vilnius—Kaunas, Vilnius — Varėna, Vilnius — Švenčionėliai, Kaunas — Virbalis, Kaunas — Šiauliai, Šiauliai — Telšiai — Kretinga, Šiauliai — Mažeikiai. Tvarkaraštį galima sužinoti geležkelių stotyse.

Šiais traukiniais galima vežti ekonominių, kooperatyvinių organizacijų, valdinių bei savivaldybinių įstaigų produktus ir kūrą. Taip pat jais galės važiuoti tik aukščiau išvardintų įstaigų pareigūnai, vykstą maisto produktų ir kūro įgijimo bei pervežimo reikalais. Važiavimui leidimai gaunami iš vokiečių kompetentingų įstaigų Vilniuje per eksploatacijos direktorių.

Leidimų reikalu reikia kreiptis į artimiausią stoties viršininką. Paprastiems keleiviams pravažiavimas šiuo skelbimu nenumatytas.

Telšiuose reiktų aptvarkyti šalygatvius

Telšių mieste kai kurie šaligatviai, ypač mediniai, yra smarkiai apgriuvę ir jais einant nesunku susižeisti. Taip yra Gedimino g-vėj ir kitose gatvėse, kur yra medinių lentų šaligatvių. Atrodo, kad pataisyti būtų nesunku. Reikia tik, kad miesto savivaldybė atkreiptų į tai dėmesį. Dabartinę padėtį palikti ilgiau tikrai nebegalima, nes gatvėse atsiradus purvui gyventojai visai nebeturės praėjimo.

Ruošiama pastovios kainos

Teko patirti, kad ruošiamos įvairiems dalykams naujos pastovios kainos ir greitai bus paskelbtos.

Trūksta kirpyklų

Po karo Telšiuose pasidarė gana sunku nusikirpti ir nusiskusti, nes kirpyklose didelės eilės ir ilgai tenka laukti. Pagaliau kirpyklos nepasižymi švara ir lupa gana aukštas kainas. Būtų patogiau, jei Telšiuose įsikurtų daugiau kirpyklų ir nereikėtų laukti valandomis eilės, ir jei burmistras, kaip seniau, nustatytų kainą už kirpimą ir skutimą. Tuo būtų užkirstas kelias lupikavimui.

Ką jie geria?

Telšiuose turgų vakarais tenka pastebėti labai daug girtų. Labai įdomu, ką jie geria? Iš kur svaigalus gauna? Kas juos platina? Yra tokių, kurie geria denaturatą. Būkim tikri, greitai išgirsim, kad įvyko staigių susirgimų ir mirimų, nes žmonės, kaip galvos netekę, vartoja visokius nuodingus svaigalus.

Telšiečiai pageidauja kino

Šiuo metu Telšiuose neveikia joks kino teatras. nors turimu dvi puikias kino sales ir neblogą aparatūrą. Filmų (ir gerų filmų), berods, galima būtų gauti. Visi didesnieji Lietuvos miestai šia kultūringa pramoga seniai jau naudojasi. Telšiečiai pageidauja, kad atitinkamos įstaigos ar žmonės pasirūpintų ir telšiečiams nors retkarčiais pademonstruoti vertingų filmų.

S k e l b i m a s

Per gaisrą karo metu žuvo dokumentai: kario atsargos liudijimai Petrausko Adolfo ir Petrausko Kosto ir vidaus pasai, išduoti Telšių valsč. **Petrausko Adolfo, Petrausko Kosto ir Petrauskienės Juzefos vardu.**

Skuodo cerkvės likimas

Mes stovime prie kadaise klestėjusios caro didybės paminklo. Nedideli svogūniniai bokštai, prašokę pro medžių viršūnes, dairosi, tarsi ieškodami savo statytojų ir tų, kurių garbei jie augo ir puošėsi. Bet nepasirodo puošni procesija kaip anuomet, kai ją laimino Vilniaus archirejus; nei popas nepraveria durų, tik mes dideliu raktu pabeldžiame į cerkvę. Nevėdintas ir vėsus oras išduoda visą paslaptį, kad niekas be kelių muselių languose neribinėja šitame šventnamy.

Mes stovime ant pilkų cementinių grindų. Į mus žiūri Caro vartai — visas rytų pasaulis, toks sustingęs linijose, šventųjų išraiškose. Dabar jie visi nuženge nuo sienų ir slepiasi vienas už kito cerkvės kampuose.

Gūdžią istoriją bylojo šitos aprūkusios ikonos ir nusitrynusios sienos. Tai Kėstaičių tragedijos kraujas čia atsiliepia. Kęstaičiai turėjo būti pats pirmasis kapitalas šitam namui. 1899)900 mm. pargirgždino buvusių Kęstaičių medžiagą Skuodan ir pardavė žydui plytinėn. Verkė šventnamio medis, atsidūręs ne krikščionio pastogėje. Bet plytinė su pirmaja skila sudega, sudega ir visa šita malka. Keista likimo rauka paliečia ir popą — jis pasikaria.

Tą sidabrinių grašių fondą papildė iš vietinių žmonių. Apylinkiniai valsčiai Skuodo, Ylakių, Mosėdžio, Salantų dėjo po 400 rublių, kunigai po 100. Tuometinis Skuodo klebonas pasakęs: "įmečiau gauruotam šuniui į nasrus, o tas nė dėkui nepasakė". suprask — popui. Ko betrūko, supylė caras ir jo valdininkai. Ir 1904)5 metais šventnamis išaugo, o 1909 gegužės 20 dieną atvyko pats Vilniaus archirejus pašventinti. Stačiatikių nedaug ir tie patys ateiviai kolonistai. Suvarė visus lietuvius, kurie buvo seniūnai ar kitokie nors pareigūnai. Didelė tai buvo šventė Skuode. Dalijo knygutes veltui. Jose įtikinėjo, kad tik pravosalvija esanti geriausia religija.

Ir kai šias iškilmes aprašė Damazas Treigys A. Šilgalis "Viltyje" 1909. 30 nr. tai kalnus griovė, užkampius griozdė, ieškodami to, kuris atvirai pasisakė prieš rusinimo politiką. O A. Jakšto "Draugija", persispausdinusi tą pačią žinutę, buvo nubausta 300 rublių.

O dabar paskutinis tavo tarnas, šventikas Mažeika, išdavė tave, pereidamas į komunistų eiles. Ir niekas per metus neatidarė jos. Ji pelėjo, o griuvus raudonajam rėžimui, raktai atsidūrė pas kapelioną Jankauską. Jau ir visi dokumentai iš valdžios įstaigų ir kurijos kišenėje: cerkvė kaip nenaudojama atiduodama katalikams. (Visoj apylinkėj tik keliolika šeimų stačiatikių).

Dabar eina remonto darbai, pertvarkymas ir išvalymas. Jau apie 1000 rublių įdėta vienam išvalymui. (Gerai buvo prišiukšlinę buvusieji "svečiai").

Šventoriuje ilsisi vienas iš tų geriausių vokiečių karių, kuris krito kovoje prieš komunizmą, kovoje vakarų prieš rytus. Simboliškai jis ilsisi, lietuvaičių papuoštas, šitoje vietoje. Jis kalba apie naują gadynę be žiaurių rytų vėjų.

SKELBIMAS

Visi Telšių apskr. motorų ir garinių mašinų savininkai turi lig 5. 9. 41. pas Vokiečių ekon. Komendantą registruoti:

1. Mašinos fabrikatą ir Ps.
2. Kuro suvartojimas per valandą.
3. Kokį skystą kurą vartoja?
4. Darbo valandas iki 1942 m. 2 mėn. 15 d.
5. Alyvos reikalavimas iki 1942 m. 2 mėn. 15 d.
6. Skysto kuro reikalavimas iki 1942 m. 2 mėn. 15 d.
7. Kiek skysto kuro yra iki 1. 9. leista.

Tai turi būti burmistro atžymėta.

Kiekvienam motorui turi būt užvesta tam tikra knyga, kurioje įrašomas kiekvienas suvartojimas:

1. Suvartojimas skysto kuro ir alyvos.
2. Kur ir kas yra dirbia.

Prie mašinavimo ant pelno tai turi samdytojas atžymėti.

Šita knyga prie pareikalavimo kuro atsinešama kartu.

Wi. Ko. Kowno III Telche

S k e l b i m a s

Telšių miesto Savivaldybei reikalingas patyręs daržininkas.

Smulkesnius nurodymus darbo valandomis sužinoti Ūkio skyriuje.

Prašymus su gyvenimo aprašymu ir rekomendacijomis siųsti miesto Savivaldybei iki š. m. spalių 1 dn.

Telšių m. Burmistras

ĮSTOJIMO SĄLYGOS Į PREKYBOS INSTITUTĄ

Norint įstoti į Institutą, reikia iki rugsėjo mėn. 10 d. paduoti Instituto Rektoriaus vardu prašymą, pridedant prie jo:

1. vidurinės mokyklos (gimnazijos) baigimo atestatą ir jo patvirtintą nuorašą,
2. gimimo metriką,
3. curriculum vitae,
4. tris mažas(pasui) fotografijas.

Dokumentus reikia siųsti šiuo adresu: Prekybos Institutas Šiauliai.

Laisvieji klausytojai priimami po studentų priėmimo, jei lieka laisvų vietų.

Keliamieji ir stojamieji (9 kl. baigusių) egzaminai prasidės rugsėjo mėn. 15 d.

pias miško samanas.

Aktyvistų sąskridis

Gražioje Žemaitijos apylinkėje Juodeikių I kaime, Plungės valsč. pas ūkininką Bladžių š. m. rugpiūčio mėn. 31 dieną įvyko žemaičių aktyvistų sąskrydis, į kurį atvyko veik visi apylinkės aktyvistai, dalyvavę fronte kovoje su bolševikais. Sąskrydį aplankė malonūs svečiai: Šiaulių Apygardos Komisaras ponas **Gewecke** su palydovais ir Šiaulių Apskrities Viršininkas ponas **Noreika.**

pias miško samanas.

Aktyvistų sąskridis

Gražioje Žemaitijos apylinkėje Juodelkių I kaime, Plungės valsč. pas ūkininką Bladžių š. m. rugpiūčio mėn. 31 dieną įvyko žemaičių aktyvistų sąskrydis, į kurį atvyko veik visi apylinkės aktyvistai, dalyvavę fronte kovoje su bolševikais. Sąskrydį aplankė malonūs svečiai: Šiaulių Apygardos Komisaras ponas **Gewecke** su palydovais ir Šiaulių Apskrities Viršininkas ponas **Noreika.**

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 20 kap.

Redaksijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val. ir 16 — 18 val.

Nr. 15 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941 m. rugsėjo 20 d.

Vokiečiai peržengė Dnieprą

Visuose frontuose pasiekti nauji laimėjimai. Žiedas apie Petrapilį siaurėja. Sovietai siunčia į frontą kalinius

Šios savaitės karininuose pranešimuose pabrėžiama, kad visame rytų fronte vokiečių kariuomenės vykdomos didžiosios puolamosios operacijos vyksta sėkmingai. Ypač dideli mūšiai.

Ukrainoj vokiečių karių kariuomenės jungininiai, remiami aviacijos, plačiu frontu pasistūmė toli į rytus.

Nežiūrint atkaklaus bolševikų pasipriešinimo,

paimti paskutiniejį tiltai žemutinėj Dniepro dalyj ir vokiečių karininiai daliniai nesulaikomai veržiasi į pietus.

Prie Ilmenio ežero,

Gen. Buschui vadovaujant, vokiečių armija sumušė 3 sovietų armijas. Čia sujuostas lemiamas smūgis 11-tos, 27-tos ir 34-tos bolševikų armijų jėgoms. Didžioji dalis šių armijų visiškai sunaikinta.

Paimta 53.000 belaisvių, 695 šarvuočiai, 625 patrankos ir nesuskaitoma daugybė kitų karinių medžiagų.

Puolamosiose operacijose žymų vaidmenį vaidina vokiečių aviacijos pajėgos. Smingamieji kovos lėktuvai išardė Krymo geležinkelį. Bombarduojant aerodromus, buvo sunaikinta kelios dešimtys kilo didelį gaisrai. Daugelyje vietų sunaikintos patrankų pozicijos.

Suomių fronte ir Karelijos ząsmaukoje bolševikų nuostoliai — dideli. Visi sovietų mėginimai pulti ir inicijatyvą paimti į savo rankas vokiečių kariuomenės sutriuškinami. Vokiečių ir suomių jungininai dienos iš dienos vis arčiau artinasi prie Petrapilio.

Pralaužus ir pačius visą eilę stiprių įtvirtinimų aplink miestą, Petrapilio apsupimo žiedas susiaurėjo ir šiuo metu kritimas neabejotinas.

Kokia padėtis vyrauja sovietų pusėje galima spręsti iš to, kad bolševikai į frontą pradėjo siųsti kalinius.

Iš Murmansko į frontą buvo pasiųsta 8.000 kalinių. Jie visi be kovos pasidavė.

Naujų karių daliniai siunčiami į frontą be ginklų, jiems įsakoma ginklus įsigyti iš kritusių

Prieš Anglijų kovoje aktyviai veikia vokiečių oro pajėgos. Bombarduojami Anglijos uostai ir karininiai įrenginiai. Prie Anglijos krantų vokiečių kovos lėktuvai vien naktį į rugsėjo 16 d. nuskandino anglų laivų vieną 6.000 tonų ir kitą 12.000 tonų talpos. Vokiečių teritorijoje eilę dienų nebuvo pasirodęs nė vienas anglų lėktuvas.

Šiaurės Afrikoj prie Tobruko žymi vokiečių pėstininkų, artilerijos ir aviacijos veikla. Egipto pasieny bombarduoti anglų atsparos taškai: aerodromai ir kuro sandėliai. Puolant karinius priešo taikinius sunaikinta didelis skaičius sunkvežimių.

Vokiečių dalys prasiveržė į Egipto gilumą. Anglai traukiasi.

Naujas bolševikų teroras

Virš 400.000 vokiečių ištremiami į Sibirą. Melas apie penktąją kolonų

Sovietų Sąjungos aukščiausioji taryba priėmė nutarimą Pavolgės vokiečius „perkelti“ į Sibirą, kadangi esą galima bijoti, jog tarp jų randasi penktosios kolonos narių. Perkėlimas jau pradėtas vykdyti, vadovaujant krašto gynimo tarybai, kuriai pirmininkauja Stalinas.

Visai Europai žinoma, kad vokiečių tautybės gyventojai vidurinės Volgos srityje — tai taikingiausia žemdirbių grupė. Jie į Rusiją atsikėlė dar prieš didįjį karą kaip pavyzdingi žemdirbiai, pačių anuometinės Rusijos valdovų kviečiami. Iš dvejų milijonų vokiečių, gyvenusių Rusijoje, po bolševikiškosios revoliucijos ir bado, kraštе 1926 m. bebuvo likę 1.273.900 žmonių. Šiandien jų bepriskaitoma vos 1 milijonas. Didžiausia vokiečių kolonija paliai Saratovą, kuri 1941 mt. skaitė virš 700.000 žmonių, dabar beturi 350.000. Vien 1939—40 mt. žiemą apie 50.000 vokiečių išsiųsta į Sibirą ir į Karelijų.

Šiuo paskutiniu savo veiksmu sovietai aiškiai parodo savo ramių gyventojų — kitataučių naikinimo politiką.

Pavolgio srityje šuo metu gyvena virš 400.000 vokiečių. Jie visi verčiasi išimtinai žemdirbyste, yra ramūs ir beginkliai gyventojai ir todėl negali grėsti sovietiškam saugumui.

Tie žmonės, kuriems negalima primesti jokios kaltės, kalp tik jų darbštumą ir vokišką kilmę, ištremiami į Sibirą ir atiduodami mi čiai.

Suomija nemano taikintis

Ministeris Tanneris paneigė gandus apie atskirą taiką su Sovietų S-ga

Užsienio spaudoje plačiai kalbama apie naujus anglų grąsinimus Suomijai, ko pasėkoje Suomių vyriausybe pradėjusi galvoti apie atskirą taiką su Sovietų Sąjunga.

Ministeris Tanneris savo neseniai pasakytoje kalboje paneigė tuos gandus, jog suomiai veda laisvės karą glaudžioj sąjungoj su vokiečiais ir todėl negali būti kalbos apie jokią atskirą taiką. Kad bolševikai šį karą pralaimės — negali būti abejonės. Todėl, nežiūrint anglų grąsinimų, nesą jokio reikalo taikintis.

Atlyginimai ir kainos paliekamos kaip buvo š. m. birželio 20 d.

Reicho Komisaras Rytų kraštui Lohse išleido potvarkį, kuriuo nustato, kad visos kainos ir visos algos Lietuvoje ir kitose Rytų krašto srityse būtinai turi būti tokios, kokios buvo š. m. birželio 20 d.

Jeigu kur kainos ar algos būtų pakeltos, reikia atgal sugrąžinti birželio 20 d. buvusias normas. Išimtis gali daryti tik pats Reicho Komisaras ar jo įgaliotas asmuo.

Visi kitų pareigūnų tuo reikalu išleisti nuostatai nustoja galioję.

Šis potvarkis veikia nuo š. m. rugsėjo 16 d.

Oeffentliche Bekanntmachung № 9

Mit dem 15. Oktober tritt im Gebiet Schaulen, umfassend die Krottingen, Telche, Raseinen, Maschetken, Birsen, Tauroggen, Ponewesch, Schaulen, Utena, Rokischkis, Sarasai folgende Bekanntmachung in Kraft:

1. Der Verkauf von Butter auf den Maerkten ist verboten. Die Landbutter ist in den naechstliegenden Molkereien abzuliefern

2. Der Verkauf und Verbrauch von Sahne ist verboten.

3. Der freihaendige Verkauf von Frischmilch in den Staedten und grosseren Landgemeinden ist verboten. Die Milch ist an die Molkereien abzuliefern. Die Molkereien ihrerseits beliefern die Milchgeschaefte mit Frischmilch. Frischmilch darf fortan nur fuer Kindern bis zu 3 Jahren taeglich 1 Liter, bis zu 6 Jahren ½ Liter und an Krankenhaeuser ueber die Milchgeschaefte verkauft werden. Die Milchgeschaefte haben Kundenlisten anzulegen. Aus den Kundenlisten muss das Alter der Frischmilchbezieher ersichtlich sein.

4. Die Versendung von Frischmilch und Sahne fuer die Zubereitung von Speisen in den Gaststaetten ist verboten.

Der Einkauf von Eier auf den Maerkten ist verboten. Die Eier sind an die naechstgelegene Molkerei abzuliefern.

6. Zuwiderhandelnde werden bis zu 500 Rubel bestraft.

Schaulen, den 15 September 1941

gez. GEWECKE

Gebietskommissar in Schaulen

Viešas skelbimas № 9.

Nuo 15 spalio pradeda veikti Šiaulių apygardoje, kuri apima Kretingos, Telšių, Raseinių, Mažeikių, Biržų, Tauragės, Panevėžio, Šiaulių, Utenos, Rokiškio, Zarasų apskričius, sekantis parėdymas:

1. Pieno pardavimas turguose yra draudžiamas. Ūkiškas sviestas atiduodamas artimiausiose pieninėse.

2. Grietinės pardavimas ir su naudojimas yra draudžiamas.

3. Laisvas pardavimas šviežio pieno miestuose ir miesteliuose yra draudžiamas. Pienas atiduodamas pieninėms, o pieninės iš savo pusės aprūpina pieno pardavimo krautuves šviežiu pienu. Šviežias pienas pieno pardavimo krautuvių parduodamas nuo tada tiktai vaikams iki 3 metų po vieną litrą, iki 6 metų po ½ litro ir ligoninėms. Pieno pardavimo krautuvės sudaro pirkėjų sąrašus. Pirkimo sąrašuose turi būti pažymėtas pieno gavėjo amžius.

4. Šviežio pieno ir grietinės naudojimas maisto gaminimui valgyklose yra draudžiamas.

5. Klausinių pirkimas turguose yra draudžiamas. Klausiniai atiduodami artimiausiai pieninei.

6. Prasižengimai baudžiami iki 500 Rub.

pas. GEWECKE

Šiaulių Apygardos Komisaras

Šiauliai, 1941 m. rugsėjo mėn. 15 d.

Mokslo metus pradedant

Šios savaitės pradžioje mūsų mokyklose pradėtas darbas. Tai pradžia naujų, ne eilinių, mokslo metų.

Mūsų lietuviškoji mokykla, įsikentusi kartu su visa tauta raudonųjų priespaudą, vėl keliasi į laisvą tiesioginį savo darbą — imasi tikrojo mokslo skiepijimo ir tautinio auklėjimo.

Tiesa, ne visi turime progos džiaugtis šiuo įvykiu ir dalyvauti savo mokyklos atkūrime. Daug mūsų mokytojų tapo baisaus raudonojo slibino auko mis čia pat ar buvo išvežti nuožmiam likimui į tolimus kraštus. Daug vyresnių ir jaunesnių mokslei vių, pasukojusių savo jaunatvės jėgas Tėvynės išlaisvinimo darbui, liko žiauriausiai nukankinti čekistų budelių ar žuvo kovodami partizanų eilėse, prašvitus tautos laisvės rytui.

Sunkūs, labai sunkūs buvo mūsų mokyklai praeitieji mokslo metai. Ir mokytojams, ir mokiniams nuo pat pradžios teko išgyventi didžiausią tragizmą. Mokykla yra tokia vieta, kurioje negali tylėti nei mokytojas, nei mokinys. O ko reikalavo bolševikiniai valdovai iš mokyklos — visi gerai žinome.

Tačiau ir tokiose aplinkybėse mūsų mokyklose liko reikšmingiausioji kalba be žodžių, liko dvasinis ryšys, pagrįstas savosios žemės, savo žmonių meile, ir todėl galima pasidžiaugti, kad ir tose biauriausiose sąlygose mūsų mokykla išlaikė savo lietuviškąjį charakterį.

Padėję daug skaudžių aukų ir lenkdami prieš jas savo galvas, mes dabar pradedame darbą naujose sąlygose. Žinoma, padėtos aukos niekada negali būti atlygintos. Tačiau likusieji dar didesniu uolumu tęs darbą, tęs mokslo, kultūros, švietos skleidimą.

Esame vėl europinės kultūros tautų tarpe. Skiepydama jaunimui tikrojo mokslo žinias, lavindama protą, mūsų mokykla kartu auklės jaunimą taip, kad mūsų tauta atsilty nebekartotų praeities klaidų, eitų be svyravimų tiesaus bendradarbiavimo su Europos garbingųjų tautų šeima, nešty į jų savosios kūrybos žiedus ir rastų sau jų tarpe garbingą vietą Naujosios Europos santvarkos rėmuose.

Byra aukso grūdas...

(Žemaičių kaimo vaizdai)

Graudūs jausmai pakuteus širdį jaučiant tyliai, bet aiškiai atslenkantį rudens atsavimą. Pribrendusiais javų laukais nubėgo karštos vasaros dienos, žiogų giesmės sutirpo naktyse, pilnose tigesio ir gyvybės. Nebėra laukuose rugių bangavimo ir vasarojus jau baigia atiduoti savo duoklę gyvenimui.

Netolimo vienkiemio klojime dūzgia motorinė kuliamoji. Šnabžda šiaudai. Pilni grūdų maišai vis daugėja.

— Gražus derlius, kaimyne. Bus skanios duonutės, — užkalbinu priėjęs.

— Taigi, gražus — ūkininkas pakelia galvą, lyg pabudintas iš gražaus sapno. — Užaugo. Dievas davė ir suvalyti pasisekė.

Vienodai dūzgia motoras, kuliamoji ryja rugius pilna gerkle. Be persiojimo grūdai bėga į maišus, iš čia jie keliaus į aruodus, kur gales puikiai parisen. Vėliau jų lauks rupiai iškaltas girnų akmuo, karštai iškūrentos krosnies padas ir visa ziboma.

Saule danguje pakrypo, suvirdunavo ir nuairno už beržyno. Pritemus kuliamoji sunjo paskutinį rugių pėdą. Suvalę klojimą, talkininkai skuba į pirtį nusiplauti, nes rytoj sekmadienis.

Laukais jau slankioja tamsi naktis, kai visi grįžo į gryčią. Rauginta pienas ir šuninios bulvės sužadina visą apetitą ir grąžina išsekusias jėgas.

Bauše gražus sekmadienio rytas. Iš balų, lankų ir paupių kilo pilkos rūko drobulės ir daugaus mėlynėse tirpo. Išriedėjo saulė ir, savo spinduliais išbučiavusi miškų viršūnes, ieškojo įraudusių artojų skruostų. Deja, jų neranda.

Žemaičiai giliai religingi žmonės. Ir ši jų būdo ypatybė pasireiškia kiekviename žingsnyje. Pradėdamas ar baigdamas darbą, sėsdamas už stalo ar guldamas poilsiui, žemaitis dievobaimingai persižegnoja ir trumpai pasimeldžia. Sekmadienį žemaitis paskiria savo dvasinio gyvenimo reikalams: maldai ir poilsiui.

Saulei kryptelėjus į pietinį dangaus skliautą, siaurais viensėdžių keliukais rieda vežimai į vieškelį, kurio nenutrūkstama grandine siekia miestelio lik...

Bažnyčia pilna žmonių; čia stovi ir ūkininkas, ir valdininkas, partigūnas ir uniformuotas vokiečių karys. Vargonų akordai skverbiasi į visų širdis. Ant altoriaus kvepia tirpdamas vaškas ir mergaičių atneštos gyvos gėlės. Šventoriaus klevai meta keistus šešėlius, ir saulė pro jų lapus žiūri nelinksma, paniurusi kaip senmergė. Bažnyčioje išklausęs pamaldų ūkininkas į namus nesiskubina. Susitinka draugus. Pavakare daugumas atsilanko kapinėse, atsineša gyvų gėlių puokštes ir padeda ant neseniai supiltų kapų. Čia ilsisi už jų laisvę žuvę partizanai ir narsieji vokiečių kariai...

Buvo žalias žiedais apsipylęs berželis, o Žemaitijos padangė kulkosvaidžių sutartinėmis aidėjo, patrankų šūviais beldė, šautuvų poškėjimais Lietuvai vėl naują laisvę skelbė. Bet reikėjo kraujo, reikėjo didžių aukų naujam gyvenimui laimėti, naujajai laisvei sukurti. Pagaliau Lietuva tapo išlaisvinta. Raudonieji azijatai pasitraukė už tolimų miškų ir ežerų. Narsiųjų kovotojų aukos nebuvo veltui: lietuviai ėmė gyventi laisvą gyvenimą. Kritusieji vokiečių kariai ir partizanai savo krauju pašventino mūsų žemelę, o mums naują, laisvą gyvenimą atkūrė. Amžina garbė jiems!

H. Velt — as.

Negalima prekiauti pakelėse

Pastebėta, kad daugelis ūkininkų turgaus dienomis nespėja pasiekti turgavietės ir savo vežamus ūkio produktus išparduoda pakelėje. Tai nenormaliai veikia kitų miesto gyventojų apsirūpinimą maisto produktais, nes ne kiekvienas turi laiko ir galimybės išvykti pasitikti į turgų vykstančiųjų. Pagaliau, kam tada būtų reikalingi turgai ir turgavietės? Tokie reiškiniai be abejo atsiliepia ir kainų nelygumui.

Iš atitinkamų valdžios įstaigų patirta, kad tokia prekyba pakeliais nuo šiol bus griežtai draudžiama. Ūkininkai savo vežamus produktus privalo pristatyti į turgavietes, o gyventojai tik čia gali pirktis jiems reikalingus produktus.

Nereikalinga įstaiga

Teismuose greta kalėjimo Respublikos gatvėje atsidarė nereikalinga ir žalinga įstaiga — biliardas. Kiekvieną dieną nuo ryto iki vakaro dešimtys jaunų ir pajėgių dirbti vyrukų azartiškai stumdo kamuolius, leidžia pinigus ir bereikalingai be jokios naudos leidžia laiką. Tų vaikėzų tarpe dažnai galima matyti ir žemesniųs įstaigų tarnautojus, net sargus, kurie pasiųsti su reikalais ar šiaip sauvališkai nuo darbo pasitraukę šioj landynėj atsiduoda azartiškiems malonumams.

Dabar karas, darbų daug, darbininkų trūksta, o ypač rudenį, kai eina derliaus nuėmimo darbai. Panašius tinginius, vengančius darbo ir per dienas stumdančius bilijardo kamuolius reikėtų pasiųsti prie darbų, o įstaigų tarnautojus darbo metu užtiktus šioj landynėj reikėtų be atodairos sudrausti.

Ir iš viso, ar šiuo metu panaši įstaiga čia reikalinga?

Amerikos J.V. prezidantas traukia amerikiečius į karą

Nesiskaitydamas su neutralumo įstatymu ir neatsiklausęs kongreso, prezidentas Ruzveltas įsakė Amerikos J.V. laivams vežti karo medžiagą į įvairias anglų bazes. Tuos laivus ir laivus su J.A.V. piliečiais lydės ir amerikiečių karo laivai. Tai tolimesnis žingsnis prez. Ruzvelto karą kurstančios politikos ir keila pamatuoto nerimo amerikiečių tautoj ypač, kad Ruzveltas vengia sukviesti Amerikos J.V. seimą—kongresą.

VILNIAUS ŽINIOS

Ūkininkai perka ž.ū. mašinas

„Lietūkis" gavo iš Rei[...] nemaža žemės ūkio mašinų. Ūkininkai noriai jas perka. Ž. ū. mašinos parduodamos prie[...] čių gyventojams (ūkininkams) „Lietūky" Vilniuje, gi apylinkių gyventojams provincijos skyriuose.

Registruojami bedarbiai

Vilniaus Darbo įstaigoj šiuo metu didelis judėjimas. Registruojami įvairių rūšių specialistai, kurie netrukus bus išskirstyti darbams.

Sudaromi dirbančių žydų sąrašai

Jau baigiama suregistruoti Vilniaus pramonės įmonėse dirbą žydų tautybės asmens. Sąrašai bus patiekti Pramonės Vadybai.

Vanduo tinka gėrimui

Ištyrus Vilniaus vandentiekio vandenį, rasta vanduo visiškai švarus, be jokių bakterijų. Todėl toliau vanduo nebebus chloruojamas. Gyventojai maistui ir gėrimui galės naudoti natūralų vandentiekio vandenį.

Maskvos konferencija

Jau senai kalbama apie anglų, amerikiečių ir bolševikų atstovų konferenciją Maskvoj. Atrodo, kad artimo laiku toki konferencija jau įvyks, nes Amerikos J.V. atstovai tai konferencijai jau yra Londone. Bolševikų vadai jau iš paskutiniųjų rėkia ir reikalauja anglų — amerikiečių pagalbos, nes bolševikų jėgos jau baigia išsisem[...]

1.

Nacionalsocializmas

Nacionalsocializmas yra mokslas apie tautą, jos gyvenimą, tasę, visuomenės organizavimą, valstybės valdymą, teritoriją ir t. t. Šitas mokslas susikūrė Vokietijoje. Jį reikia vertinti nevien kaip teoretinį mokslą, bet reikia nepamiršti reikšmės, kurią turi naujas idėjinis sąjudis pokariniais laikais vykstąs Vokietijoje ir kuris jau šiandien yra pakeitąs ne tik Vokietijos, bet ir Europos veidą.

Kadangi mūsų tauta visą laiką gyveno šalia Vokietijos, nuo amžių turėjo su ja santykius, o dabar gyvena jos globoj — vienoj teritorijoj, tai pravartu ir mūsų visuomenei — tiek miestiškai, tiek kaimiškai — susipažinti su šituo nauju mokslu, kuris sukėlė tokį milžinišką sąjūdį, uždegė naujiems žygiams vieną žymiausių pasaulio tautų ir šiandien keičia pasaulio istorijos raidą nauja linkme. Ką gi galima šio laikraščio trumpame straipsnyje pasakyti? Nacionalsocializmas yra mokslas, kurį reikėtų ilgai studijuoti ir apie kurį reikėtų prirašyti tomus. Čia pasistengsime duoti tik paprasčiausią supratimą populiaria forma.

Vokietija po Didžiojo Karo

Praūžus Didžiojo Karo audrai, Vokietija gyveno sunkias dienas. Kaip žinome, karą ji pralaimėjo, buvo apkrauta įvairiais mokesčiais ir reparacijomis (karo nuostolių apmokėjimu). Gyvenimas buvo netikras, niekas nepasitikėjo savo jėgomis, tiek pavieniems asmenims tiek šeimoms gresė netikrovė ir badas bei skurdas. Vokietija buvo pažeista, jos garbė pažeista, vienybė suskaldyta, kariuomenės garbė purvais apdrabstyta. Be to, prasidėjo revoliucinis sąjudis, kuris leido įsigalėti socializmo ir komunizmo agentams. O čia pradėjo sukti gausius savo lizdus ir rengti dirvą bolševizmui. Revoliucijos šalininkai garbino, žinoma, revoliucijos idėjas, o kariuomenę, liejusią kraują už tautos didybę ir garbę, iškoneveikė, žadino jai neapykantą įžeidinėjo atskirus karius. Vokietija turėjo būti suskaldyta, susilpninta, ištižusi, bejėgė, merdėjanti ir progresyviai silpnėjanti, kol pagaliau visai subirės... Versalio sutartis numatė Vokietiją kaip valstybę išbraukti iš Europos valstybių skaičiaus, ją visiškai nuginkluoti, uždrausti gaminti ginklus, laikyti kariuomenę. Vokietijai turėjo būti uždėta tarptautinė kontrolė, atimtos pramonės įmonės, o pramonės darbininkai turėjo būti išmesti į gatvę, o grįžę iš fronto kariai palikti be pragyvenimo. Vokietijoj vokiečiai turėjo jaustis be teisių, antraeiliai piliečiai, palikti likimo valiai be duonos ir ateities. Jaunimas taip pat turėjo išaugti be idėjų ir idealų, savo dvasioje merdėti, kad ateityje sudarytų „nepavojingą" visuomenę. Anglai, prancūzai ir žydai tais laikais net pačioje Vokietijoje rengė visišką vokiečių tautos ir vokiečių tautiškumo sunaikinimą.

Žodžiu, po D. Karo Vokietija ir vokiečių tauta gyveno labai sunkų gyvenimą, ir kiekvienam savo tautą ir savo žemę mylinčiam doram vokiečiui dėl neaiškaus tautos ir valstybės likimo labai skaudėjo širdį, nes vokiečių tauta buvo karo nugalėtojų letena prislėgta, o vokiečių valstybė ir vokiečių tvarka suardyta. Versalio sutartis čiulpė iš valstybės pastaras sultis. Vokietijos priešai džiaugėsi galėsią ją visiškai sunaikinti.

Jei vokiečių tauta būtų pasenusi tauta, nekūrybinga, jei ji būtų silpna ir be entuziazmo, ji būtų mirusi ir suvytusi kaip musėlė voro tinkle, šiuo atveju anglų ir žydų tinkle, kuriuo ji buvo apraizgyta. Tačiau vokiečių tauta yra savo dvasioje ir savo kraujuje galinga ir sveika tauta, ir šią priespaudą iškentė ir ją nugalėjo. Ta jos pergalė labai aiški ir tikra, ir nebėra jėgos, kuri galėtų sutrukdyti jos galutinį laimėjimą.

Naujo sąjudžio organizatorius

Tais sunkiais vokiečių tautai ir valstybei laikais atsirado žmogus, kurs giliai atjautė visus savo tautos ir visuomenės vargus, suprato tų vargų priežastis ir be to, suprato kelius ir būdus, kuriais galima tautą išvesti į šviesesnę ateitį, užtikrinti jai geresnį gyvenimą, iškovoti pasaulio tautų tarpe netik lygią, bet ir pirmaujančią vietą. Tas žmogus buvo visus tuos sunkumus pats išgyvenęs karys **A. Hitler**, kuriam karo lauke nekartą mirtis žvelgė į akis, kuris buvo sužeistas, bet išgijo gyvena vokiečių tautos ir pasaulio laimei ir gerovei. Jis pasiryžo išgelbėti vokiečių tautą iš pražūties. Jis, būdamas geležinės valios, nenuilstamos energijos vyras, sukūrė nacionalsocialistų partiją, laimėjo demokratiškiausius rinkimus į seimą ir sudarė sąlygas nacionalsocialistinei revoliucijai reformuoti tautos ir valstybės gyvenimą.

Naujasis sąjudis Vokietijoje buvo nukreiptas ne prieš kurią nors grupę ar partiją, bet stojo prieš visą situaciją, susidariusią po revoliucijos. Ši krizė buvo kilusi ne vien iš socialinių ir politiškų pagrindų, ji buvo daugiau pasaulėžiūros reikalas, ne. liberalinė pasaulėžiūra žmogų iškraipė, sumiesčionino ir nutolino nuo jo prigimto kamieno, būtent, nuo krašto žemės. Taigi reikėjo naujai įkūrusiai partijai ant savo pečių išnešti labai atkaklią kovą, savo idėjas paskleisti visoje tautoje, gauti jos pritarimą, tautą suvienyti, padaryti ją galingą, ją organizuoti, nes tik organizuota, atspari, drausminga ir vieno vado vadovaujama ji galėjo susikurti sau geresnį rytojų ir iškovoti savo gyvenimui geresnes sąlygas.

(Tęsinys kitame numery)

Likimas mums lėmė gyvent ir nugalėt!

Neįveiksi, sūnau šiaurės,
mūsų širdys tvirtos.
A. Baranauskas

Įstabi — tragiška lietuvių tautos istorija.

Vytauto laikais Lietuva buvo pasiekusi politinės galios aukštybes. Tais laikais pagoniška lietuvių tautos ekspansija siekė Juodąsias jūres, ir toli į rytus. O kultūringoji — krikščioniškoji Europa ieškojo kelių į Lietuvos bendradarbiavimą.

Susidėjus su lenkais, lietuvių tauta pratrado savo didžiausią turtą = lietuviškumą. Lietuvai vadovaująs luomas — bajorija, aklai sekė lietuviams priešingas lenkų manieras. Tada Lietuvą ištiko skaudi tragedija, lietuvių tauta nustojo nepriklausomybės ir pateko į vergijos ir baudžiavos pančius. Visi manė lietuvių tautą jau mirus. Ir mūsų pačių nepasitikėjimas savo jėgom buvo persunkęs mūsų širdis. Mums buvo uždraustas savas gimtas žodis, o prievarta brukamas svetimas. Bet atėjo iš tamsios lietuviškos pirkios Didysis Kudirka ir „iš praeities tavo sūnus, te stiprybę semia", pažadino užsnūdusią lietuvių tautą. Jo žodžiai rado pritarimo lietuvių širdyse. Nušvito Basanavičiaus „Aušra" ir lietuvių tauta kėlės naujiems žygiams. Pasidarė nebebaisūs Sibiro tyrai ir kalėjimai. Saujelė lietuvių inteligentijos su jaunatvišku užsidegimu stojo į kovą, kol pasiekė tikslą — laimėjo lietuvių tautai laisvę.

Šiandie mus taip pat skaudus botagas nuteriojo. Atėję raudonieji azijatai ir pamatę, kad savo velniavom mūsų neapgaus, pasiryžo mūsų tautą išblaškyt po Sibirą ir plačius Azijos tyrus. To „žygio" liko skaudi žaizda! Tūkstančiai mūsų tautiečių duso ir mirė vagonuose, o kiti liko išvežti į baisiausią skurdą ir mirtį. Bet argi mes patys nesam dalinai kalti dėl tų visų blogybių? Mes perdaug apsileidome visais, kas tik norėjo mus išnaudot.

Be to, mes ir patys tarp savęs dažnai nemokame susikalbėti. Mes sparčiai miesčionėjame, pasiduodame visoms miesto blogybėms, mėtomės iš vieno kraštutinumo į kitą; tas viskas mūsų tautą nuodija. Šitoks miesčionėjimas pasiekia ir kaimą, ir čia manoma pasekt miestu. Miesčionija turi sudaryt tautos branduolį, vadovaut kultūriniu atžvilgiu tautai. Mums trūksta susikaupimo, padėties supratimo, trūksta ir kultūros.

Taigi, mūsų pirmutinis uždavinys vėl virsti tikrais lietuviais, apsiginkluoti lietuvišku būdu ir ir charakteriu, atsikratyti mus žeminančių blogybių. Kurkime lietuvišką kultūrą. Juk jokios kančios ir vergavės mūsų nepakirto, tai mes manome, kad likimas mums lėmė gyvent ir nugalėt...

Česl. Jankauskis
Plungė

SVEIKATA - HIGIENA

Ilgo amžiaus paslaptis

—Kitą kartą žmonės gyvendavo labai ilgai, o dabar... Aš tokio amželio, kaip tėvelio nabašnikas, jau nebesusilauksiu. Tokias kalbas mums, gydytojams, tenka nuolat iš ligonių nugirsti. Amžiaus klausimas, kiek ilgai gyvensime, kaip tą amželį prailginus, tie klausimai kiekvienam rūpi.

Yra prietaras, kad kitados žmonės daug ilgiau gyvendavo. Tai yra klaidinga nuomonė. Tiesa, visais laikais ir visuose kraštuose buvo ilgaamžių žmonių, išgyvenusių virš 100 metų, daug tokių, ubagaujančių, slankioja po kaimus, apie juos pasakas pasakojama ir pavydima jų laimės, bet tatai yra išimtys. Reikia žiūrėti kitaip: kiek ilgai gyvena žmonės, vadinas, plati žmonių masė, o ne atskiri asmens. Ir čia turime tikrus davinius, skaičius, kad dabar žmonės gyvena ilgiau, kad mirimas mažėja, nes kova su ligomis yra patobulėjusi ir lengviau išgelbėti žmogų nuo susirgimo, o susirgus nuo mirties. Toji kova dabar yra daug lengvesnė negu kad prieš 100 metų buvo.

Ar galima duoti gerą receptą „ilgam amžiui"? Tai neįmanomas dalykas. Kiekvienas žmogus yra iš kitos medžiagos padarytas, kitokį reiškia atsparumą, kitokio „kietumo" yra.

Epidemijų laikais, kuomet būriai suserga viena ir ta pačia liga, miršta tik dalis, o dauguma pagyja, nes jų būta atsparesnių, jų kūnas nebuvęs nudėvėtas.

Tik bendrais bruožais galima patarti: venk visokio palaidumo valgyje, gėrime, darbe ir tinginiavime. Viskas, kas yra „per viršų" yra kenksminga. Normalus darbas, maistas, poilsis sudaro tinkamiausias sąlygas žmogaus „mašinai" veikti, mažiau ją sudėvi, pastiprina atsparumą. Nereikia manyti, kas minkštai guli, skaniai valgo-tas turi ilgą amžių, taip tai tikrai nėra, reikia tik pažiūrėti į „ponų ir prasčiokų" gyvenimą. Lengvesnis gyvenimas, lengvabūdiškas jėgų eikvojimas, dažnai galą priartina, sunkesnės gyvenimo sąlygos - dažniau žmogų, kaip plieną, užgrūdina. Miesčionys ir kaimiečiai, inteligentija ir darbininkai, -visi jie turi trumpo ir ilgo amžiaus pavyzdžius.

Vadinas, „recepto" ilgam žmogaus gyvenimui nėra, bet yra receptai, kaip visuomenės amžių pailginus, o apie tatai pakalbėsime kitą kartą.

Dr. J. Mikulskis.

Telšiuose mokslo metai pradėti organizuotai

Pradžios mokyklų, amatų mokyklos ir gimnazijos mokiniai ir mokytojai organizuotai susirinko prie centr. sodelio, kur buvo, iškilmingai giedant Tautos Himną, pakelta Reicho ir mūsų taut. vėliavos. Čia atitinkamas kalbas pasakė gimnazijos direktorius V. Rubaževičius ir apskrities viršininkes A. Ramanauskas. Paskui įvyko Katedroj pamaldos. Jas laikė ir pamokslą pasakė kun. Kučinskas. Po to visi organizuotai su vainikais ir gėlėmis nuėjo į kapus pagerbti žemaičių kankinių kapo, kuriame ilsisi ir keletas amatų mokyklos ir gimnazijos mokinių. Čia kalbėjo kun. Staškevičius, mok. Mockus ir mokinys Janušėvičius. Labai įspūdingai pagerbus kankinius, padėjus vainikus, mokyklos išsiskirstė kiekviena į savo patalpas ir ten atliko mokslo pradžios aktus. Mokinių mokykiose šįmet ypač daug. Pavyzdžiui, gimnazijoj jų susidaro tiek, kad nebetelpa į rūmus ir kol-kas turi dirbti dviem pamainom, kol bus gauta pagelbinių patalpų.

Mokyklos šįmet dirbs pagal naują, švietimo vadybos nustatytą, programą. Pradžios mokyklose, ku galima, bus steigiami V—VI—VI skyriai, gimnazijose bus viso 7 klasės.

Kaip buvo pradėti praeitieji mokslo metai

Prieš mokslo metų pradžią visi mokytojai buvo suvežti į Kauną „apšvietimo" įgyti. Kelias dienas „švietė", o išsiskirstant mokytojų pilnutėlė sporto halė užtraukė Tautos Himną. Nors „švietimo" rezultatai po tokio fakto raudonąjį vadą ir nedžiugino, tačiau, norėdami suvaidinti susirūpinimą kultūrinio darbu, įvykdę žinomą mokytojų kilojimą ir prikalbėję daug gražių žodžių, ėmėsi savo darbo.

Visos mokyklos iš karto prikabinėtos įvairių įvairiausių „balvonų", dygo „raudoni kampeliai" ir kitos prašmatnybės. Pirmąją mokslo metų dieną įvykdytas visur pasivaikščiojimas su iškeltais „balvonais" ir kitomis šiu[k]šlėmis. Vos prasidėjus darbui, tuoj paaiškėjo, kad apie tikrą mokslo darbą čia negali būti ir kalbos. Faktiškai mokyklose šeimininkauti ėmė piemenys tikra to žodžio prasme, atsiųsti „auklėti" vadinamų „komjaunuolių". Iš visų pakampių išlindę valkatos ėmė „mokyti" tikrus pedagogus, patys nei pasirašyt nesugebėdami.

Prie ko visa tai būtų privedę jau matyti ir iš to, kad gimnazijos buvę antros klasės mokiniai ėmė važiuoti studijuoti į universitetą, o ten nuvažiavę rado už save dar daug silpnesnio išsilavinimo „studentų". Ko tokie studentai išmoksta, turėjome progos įsitikinti, matydami, kaip bolševikų inžinierius nesiskiria laikrodžio nuo barometro arba gydytojas stebisi ir prisipažįsta pirmą kartą matęs, kad operuojant ligoniui galima injekcijos būdu skausmą sumažinti.

Sporto naujienos

Šį savaitgalį Telšių krepšinio penketukas: V. Grybauskas, Sadauskas, Šiliuskas ir broliai Nakučiai, padarė tikrai sportišką žygį. Varniškių kviečiami revanšinėms rungtynėms, nesant kitų susisiekimo priemonių, jie dviračiais nuvyko į Varnius, kad ten sulošę rungtynes. Nors kelyje ir užklupo didelis lietus, bet tai jų neatbaidė ir jie laimingai pasiekė Varnius. Čia buvo gražiai sutikti Varnių aktyvistų vado J. Miečiaus, kuris jiems parodė didelį nuoširdumą ir rūpestį.

Prieš kalbant apie rungtynes ir rezultatus, negalima nepažymėti ir vieno labai liūdno fakto. Nors šias rungtynes varniškiai ruošė daugiausia tam, kad miestelėnai turėtų progos įdomiau praleisti sekmadienį, bet skaudžiai apsivylė. Rungtynės turėjo prasidėti 13,30 val. Sportininkai susirinko ir jau ruošėsi pradėti, bet publikos nesimatė. Rengėjai ryžosi kaip nors publiką surinkti. Vargais negalais surado orkestrą, kuris aikštėje ėmė koncertuoti. Žmonės išgirdę muziką, matyt manė, kad įvyks kokia nors gegužinė ar kas nors panašaus. Po kurio laiko atsirado šiek tiek žiūrovų, kurie rungtynių metu, deja, laikėsi labai nekorektiškai ir viešai įžeidinėjo sportuojančius. Matyt, varniškiai nepajėgia įvertinti sporto ir visai juo nesidomi. Jaunimui, matyt, labiau rūpi nevisad pasižymėj kuklumu pasilinksminimai, negu savo fizinių ir moralinių jėgų ugdymas.

Pačios rungtynės buvo gyvos ir vertos dėmesio. Varniškiai dėjo visas pastangas kaip nors atsiteisti už praeitos savaitės pralaimėjimą. Rungtynių pradžia rodė jų persvarą. Taškas po taško vis didina rezultatą. Nejaugi telšiečiai, laimėję šį sezoną visus susitikimus, turės šį kart nusileisti? Bet nieko nepadarysi. Rezultatas vis kyla. Jau 8 : 2. Bet telšiečiai nenusimena, nes jie kovų užgrūdinti. Pamažu rezultatas ima išsilyginti. Vis dėlto pirmasis kėlinys baigėsi 13 : 10 Varnių naudai.

Antrojo kėlinio vaizdas jau visai kitoks. Pradžioj pasiekti varniškių 3 taškai ir buvo beveik visas jų laimėjimas. Telšiečių taktika, paremta greitu pasuotėm ir nebijojusiais metimais, greit atėmė varniškiams viltis laimėti. Rezultatas vis kilo. Pirmam kėliny buvusi karšta publika aprimo. Nelygi antrojo kėlinio kova baigėsi telšiečių pergale 32 : 3. Iki šiol ėję be pralaimėjimų telšiečiai ir šį kartą nenusileido. Jie laimėjo 42 : 16 (13 : 10).

„N."

Pr. Genys

BROLEMS ARTOJAMS

Ar jūs sugrysit
į sava šalį,
ar parkeliausit?
Po senus kryžius
jūs paliksit
visu geriause.

Če jūs užaugot,
če jūsa žeme
pelna malones.
Kalna kalnele,
kryže kryžele,
vargdeine žmonys.

Če joudas ruoikas,
bet širdys karštas,
žode meilingi.
Sena motoše,
vargšas tetušis,
meta laimingi.

Mes če per omžiu
pliešam pliešemą —
Leituva kuram...
Užpelnam sunke
dounas kousnieli
prakaitą jūrie...

Kur tik veizieje
tievilikie bova
krovinas biedas —
varpute, usnys,
pektžoles bova
laukus apsieden.

Kauks neše tortą
dvarou, bajorou, —
neše gerybe.
Musa triobales
šiaudines kraigas
varties kap gryba.

Vyrus diktusius
ruskiou tarnaute
kažen kor vare.
Moša, konkena,
ginkla ideven
siunte i kare...

Žeme če valde
pona bajora,
žmonys kentieje,
svirne ir jaujo,
tap pat kišenie
švelpava vieje...

Kningas iš Prusu
kap ugni šventa
nešiem par seina...
Maskole gaude,
kala pri kryžiaus,
kore ne veina...

Vo žeme sava
dede myliejom
prakaitu laistiem...
Vo šerdis mate
dirvoše vaisiu
kap perla skaistī.

Nuvertiem kalnus,
pelkes išdraskiem,
kad nauda butom,
Kelius padirbom,
iškrietiem žeme,
gal sieti rūta...

Dous Deivs gyvensem,
pliešem pliešema,
kursem rytoju.
Busem galingi,
brole žemaite,
brole artoje...

Krovenas aukas
diejom už laisve,
je reks, viel diesem.
Dous Deivs, gyvensem
kap ir gyveneи
badu nedviesem.

Iš mūsų krašto

Tverai

Miestelis per karą virtęs griuvėsiais iki šių dienų liko tokioje padėtyje. P. J. Antanavičius tarp griuvėsių pastatė barakų, kur įrengtas naujai atsikūręs kooperatyvas.

Keleta miestelio biednuomenės šeimų gyvena iš plytgalių sukrautose vėjo perpučiamose lūšnose. Prasidėjus lietingam ir šaltam orui, tokie butai bus nepakenčiami.

Sudegus per karą klebonijai, vietos klebonas gyvena likusio klebonijos svirno kamaroje. Dabartiniu laiku statoma nauja klebonija. Parapijos salė, kuri pastatyta 1940 m. dar neįrengta. Būtų labai praktiška ją įrengus, nes atėjus žiemos šalčiams, tikintieji atėję į bažnyčią neturės jokios užeigos nuo šalčio.

Tveriškiai labai skaito laikraščius. Dienraštis „Į Laisvę" gaunamas tiktomis siuntomis, todėl labiausiai skaitomas savaitraštis „Žemaičių žemė" kurio gauname 200 egz., bet pareikalavimas yra taip didelis, kad 200 egz. neužtenka

A. Z.

Kalinys

Nematei tu žydint žibuoklės,
Nei beržo svyruonėlio,
Nematei nei gervės klajūnės,
Nei šaltinio vandenėlio...

Tau vien niūrios kalėjimo sienos,
Ir langai išpinti geležim
Vien tik mūrai šalti.. niūrios dienos.
Nors minlys lakioja ugnim..

D. Remys

P A D Ė K A

Gerb. Dr. Matičiūnui, padariusiam komplikuotą operaciją, mane išgelbėjusiam iš mirties pavojaus, ir **seselei Ostaikaitei,** stropiai mane slaugiusiai, teiškiu nuoširdžią padėką.

Dumbravienė.

Mažeikiai, 1941 IX. 8 d.

Luokė

Š/m. rugsėjo mėn. 5 d., apie 1, 30 val. staiga iš kario smarkiai pradėjo liepsnoti Luokės valsčiaus viršaičio Juozo Kirlio klojimas, kuriame buvo suvežti rugiai, kviečiai ir didelė dalis vasarojaus. Be to, klojime buvo įvairių žemės ūkio mašinų, kuliamoji mašina, motoras, lentų ir kitokio ūkinio inventoriaus. Nustatyta aiškus padegimas.

Turime prieš akis įvykusį faktą ir su tuo faktu reikia skaitytis, o dar ypač skaudu, kad tas faktas nėra vienintelis. Sunaikinta dviejų šimtų ha geras visų metų derlius ir tuo padaryta ne tik ūkiui, bet ir visai valstybei didelė žala, didelis nusikaltimas. Paprastai po vieno pasisekusio žygio seka kiti dar drąsesni. Jeigu kaltininkai nebus surasti ir reikiamai sudrausti, tai patamsių galvalai pradės dar organizuočiau veikti ir padoriems piliečiams pasidarys pavojinga.

Visuomenė labai pageidauja, kad atatinkami organai imtusi griežčiausių priemonių prieš kerštingojo žydiškojo komunizmo liekanas.

Plungė. Antai mačiau Plungėje trys mergaitės su pasididžiavimu berūkančios papierosus. Fi kaip negražu, nepadoru mergaitėms rūkyti! Ar nemesit šalin terliojų sios tartum tusės bolševikės!

Taip pat tenka čia matyti vaikų, kaip avių burelius, su papierosais dantyse, kurie tarp savęs biauriai keikiasi. Kam nors perspėjus atsibara, iškolioja. Vyresniesiems ir tėvams į tai reikia kreipti dėmesį. Reikia gerų žmonių, ne bet kokių.

Žemaitis

Adakavo Mergaičių Žemės Ūkio Mokykla priima mergaites, nejaunesnes 15 mt. amžiaus, baigusias pradžios mokyklą. Nebaigusios pradžios mokyklos, laiko egzaminus iš **aritmetikos ir lietuvių kalbos.**

Prie mokyklos veikia bendrabutis, kuriuo mokinės naudojasi už menką atlyginimą gauna butą, kurį ir šviesą, o už maistą moka tik tiek, kiek jis kainuoja.

Norinčios stoti į mokyklą turi atsiųsti iki **rugsėjo mėn. 20 d.** savo prašymą, išeito mokslo pažymėjimą ir gimimo metrikus. Dokumentai siunčiami mokyklos vedėjos vardu.

Mokyklos Vedėja

Pranešimas

Norintieji stoti į **PLINKŠIŲ žem. žemės ūkio mokyklą,** siunčia prašymus mokyklos vedėjo vardu neveliau š. m. Spalių 1 d.

Prašymas parašomas savo ranka. Prie prašymo turi būti pridėta **išeito mokslo pažymėjimas ir gimimo metrika.**

Į mokyklą priimami berniukai ir mergaitės, nejaunesni, kaip 15 metų ir baigę nemažiau, kaip 4 pradžios mokykos skyrius. **Baigusieji mažiau, kalp 4 skyrius turės laikyti egzaminus iš lietuvių kalbos ir aritmetikos. Egzaminai prasidės š. m. spalio mėn. 1 d. 9 val.**

Prie mokyklos veikia mokinių valgykla ir bendrabutis. Valgykloje maistas kainuoja pagal produktų brangumą (š. m. pavasarį kainavo apie Rb 40-50 mėnesiui). Už naudojimąsi bendrabutyje butu, kuru ir šviesa mokama metams Rb 10. Mokslas nemokamai.

Mokslas mokykloje einamas 2 metus. Mokslo pradžia š. m. spalio mėn. 1 d.

Mokyklos adresas: **Sedos paštas, Plinkšiai. Telefonas 21.**

Mokyklos Vedėjas

Įvairios žinios

Mokytojų seminarija Telšiuose

Nuo š. m. rugsėjo 1 d. Telšiuose atidaryta mokytojų seminarijos pirmasis kursas, kurį organizuoti pavesta Telšių gimnazijos direktoriui. Tauragėj šįmet veiks antrasis, trečiasis ir ketvirtasis kursas. Nuo 1942 m. rugsėjo 1 d. visa mokytojų seminarija iš Tauragės bus perkelta į Telšius.

Į Seminarijos pirmąjį kursą priimami mokiniai, baigę reformuotos gimnazijos 3 klases, nereformuotos 4 kl. arba tarybinės vid. mokyklos 7 klases. Prašymai priimami Telšių gimnazijos raštinėj ligi š. m. rugsėjo mėn. 25 d.

Mūsų spauda apie žemaičių kankinius

Visa lietuvių spauda labai domisi ir daug rašo apie žemaičių kankinius, ypač apie Telšių kalėjimo budelių nukankintus. Apie juos buvo jau keletas paskaitų per radiją. Ilgą straipsnį neseniai išspausdino „Ūkininko Patarėjas". Iš keleto kartų apie tai rašė Vilniaus dienraštis „Naujoji Lietuva" Rašyta ir kituose laikraščiuose.

Nauji pašto ženklai

Paštas tuo tarpu priima tik smulkią korespondenciją ir tik su vokiškais pašto ženklais.

Šiaulių teatras pradeda sezoną

Šiaulių Teatras, kuris gastrolėmis aplanko ir tolimesnius Šiaurės Lietuvos - Žemaitijos miestelius, rugsėjo 27 d. pradeda sezoną. Sezonas numatomas atidaryti atnaujintu K. Binkio „Atžalynu" Be to, šį rudenį Šiaulių Teatrui sukanka dešimts metų darbo sukaktis. Ši sukaktis numatyta tinkamai atžymėti.

Dėl kirpėjų

Praeitame „Žem. Ž." numery buvo žinutė dėl kirpyklų trūkumo Telšiuose ir dėl gallmo lupikavimo. Pagal mūsų patikrintas žinias, Telšių kirpyklose kainos nėra aukštos ir todėl ši žinutė ta prasme ir atitaisoma.

Nubausti lupikautojai ir triukšmadariai

Telšių Apskr. Viršininkas nubaudė už pardavinėjimą tabako ir papierosų be patento ir bet... pimą už šias prekes nežmoniškai aukštų kainų (po 3-5 rb. už papierosų pokelį ir 10-15 rb. už tabako pokelį) šiuos asmenis:

Valtką Petrą iš Plungės,
Kažukauską Antaną iš Stalg... km. Plungės v.,
Jastrumskaitę Ievą iš Telšių.

Visi nubausti po 100 rublių arba po 1 savaitę priverčiamojo darbo.

Už žemės ūkio produktų (bulvių) pardavinėjimą per aukštomis kainomis:

Kauną Apolinorą iš Bauba... km. Alsėdžių valsč. 100 rb. arba 1 savaitę priverč. darbo.

Už vengimą darbo, vagiliavimą, skleidimą pramanytų gandų ir neklausymą teisėtų tenkinimo reikalavimų — Čiulčiukai... tę - Jurčienę Marę iš Narkių km. Nevarėnų v. trimis savaitėmis priverčiamojo darbo.

Už triukšmavimą girtame stovyje Zbarauską Praną iš Macenių km. Plungės v. 2 sav. priverčiamo darbo ir 300 rubl.

Visus šunis reikia pririšti, o kates uždaryti

Tokį įsakymą paskelbė Telšių Apskrities Viršininkas. Mūsų krašte siaučia pasiutimo liga Norint nuo jos apsidrausti, įsakoma pririšti visus šunis, nežiūrint, ar jie pikti, ar ne. Taip pat reikia visas kates laikyti uždarytas. Nevykdantieji bus baudžiami.

Atsidaro moderni foto atelje

Buvusio fotografo Kaplanskio vietoj Respublikos g-vėj atsidaro moderni foto atelje. Šiai foto vadovauja prityręs fotografas ir foto menininkas S. Petrauskas, kuris prieš keletą metų Telšiuose turėjo foto atelje, o vėliau atstovavo Karvelio prekybos namus.

Skelbimas ūkininkams.

A. B. „SODYBA", Šiaulių apyg. Telšių „SODYBOS" skyr. praneša ūkininkams, kad superka palankiomis vietos rinkos kainomis šiuos produktus:

1 Daržoves: kopūstus, agurkus, pamidorus, burokėlius, bulves, morkas, svogūnus, kalafiorus, sėtinius, salierus, petruškas, arbūzus pupeles, (fasolius) saldžiuosius žirnius, krienus, porus, krapus, kmynus ir t. t.
2 Vaisius ir uogas: obuolius, vynuoges, bruknes, spanguoles ir šermukšnius.
3 Medų ir vašką.
4 Grybus džiovintus:
5 Superka ąžuolų gilius,
6 Be to, „SODYBA" išnuomoja sodnus privačius ir valstybinius.

Esant dideliam produktų kiekiui, skyrius atsiima savo priemonėmis. Informaciniais klausimais kreiptis į centrinę kontorą.

Šiauliai, Tilžės g-vė 180 telefon. 1553.
Telšiai, Respublikos g-vė telefon. 132.
Mažeikiai, Laisvės 20 a telefon. 43.
Tauragė, Stoties g-vė 1
Kretinga, Vytauto g-vė 5

Visi ūkininkai pristatinėkite minėtus produktus, nes A. B. „SODYBA" Jums tinkamas kainas sumokės.

AKC. B-vė „SODYBA" Telšiai,
Respublikos g-vė 49, telef. 132

Tuo tarpu „Žemaičių Žemė" paštu negalės būti siuntinėjama. Todėl prašome gerb. platintojus rasti būdų pargabenti laikraštį savom priemonėm ir tuo reikalu susitarti su Administracija.

Taip pat prašome už praeitus numerius atsiskaityti ligi š. m. rugsėjo 30 dienos. Kas už senesnius numerius ligi to laiko neatsiskaitys ir nesusitars su Administracija dėl atsiskaitymo toliau laikraščio platinti negalės gauti.

SMULKŪS SKELBIMAI

Ieškomas
Juozas Narkus, 14 mt. amžiaus, buvęs Palangos pionierių stovykloje.

Kas žino apie dingusį berniuką, prašomas pranešti tėvams —

Narkams, Skuodas,
Šiaulių g. 4a

Užmiršta
27 d. rugpiūčio **portfelį** tamsiai geltonos minkštos odos prašau grąžinti Notarui F. Mitkevičiui.

Lauksodžio (Telšių apskr.) parapijai reikalingas jaunas nevedęs vargonininkas, sugebąs organizuoti chorą ir vesti pašto agentūrą.

Pragyvenimo sąlygos geros. Kreiptis į vietos kleboną

Ieško dingusių arklių
Jonas Varpiotas
Žvaginių km. Andrejavo v. Arklys palšas, per nugarą tamsi žymė, apie 10 metų. Išvestas per karą. Kumelė bėra, 3 metų, po piršiais sužeidimo žymė. Radusiam atlyginš 200 rublių.

Povilas Striaukas
Žvaginių k. Kumelė juodbėra, 7 metų, kaktoj balta dėmė. Radusiam atlygins 200 rublių.

Š. m. IX. 12 d. einant gatve su vaiku, pamestas šilkinis pilkas, raudonos medžiagos šalikėlis. Radusį prašau grąžinti Šakiui, Kapų 2. Radybų 20 rublių.

Skelbimas.
Kartenos parapijai reikalingas vargonininkas doras, gerai mokąs vesti chorą.

Ieškau zakristijono vietos. Turiu 8 mt. praktiką. Amžius 25 mt. Rašyti Vl. Dapšys Varniai

Telšių Apskr. Valst. Draud. Inspekcija skelbia **Varžytines** pardavimui arklio su pakinktais ir dvejų ratukų. Varžytinės įvyks š. m. spalių mėn. 1 d. Inspekcijos patalpose.

Vedėjas

Skaitykite ir platinkite „Žemaičių Žemę"

Spausdina Telšių Apskrities Savivaldybės spaustuvė. Tel. 96.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 val. ir 16 — 18 val.

Nr. 16 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941 m. rugsėjo 27 d.

PAIMTA KIJEVAS, POLTAVA IR ŠEPELIO SALA

Nauji didžiuliai vokiečių laimėjimai visuose frontuose. Visa šiaurės Ukraina vokiečių rankose. Apsupta ir sunaikinta 4 sovietų armijos. Paimta apie pusė miiijono belaisvių.

ANGLAI ŠIĄ SAVAITĘ NETEKO 250.000 TONŲ LAIVŲ IR 103 LĖKTUVŲ

Praėjusioji karo savaitė atžymėta naujais didžiuliais vokiečių armijos laimėjimais visuose frontuose. Ypatingai didelių laimėjimų pasiekta Rytų fronte šiaurinėje Ukrainos dalyje.

IX. 19 vokiečių karinių junginių prasiveržimu paimtas didysis sovietų gynimosi punktas — Ukrainos sostinė

Kijevas

Puolimas prieš Kijevą buvo pradėtas rugsėjo 17 d. Apsupus marš. Budiono armiją, žiedas aplink Kijevą buvo uždarytas Visą laiką nepaliaujamai veikė vokiečių aviacija. Pradėjus veikti pėstininkams, sovietai prieš šitą linijose kas kartą didėjo. Bolševikams neliko kitos išeities, kaip traukti ar žūti bevilt iškoj kovoj. Po atkaklių ir kruvinų mūšių buvo įsiveržta į Kijevo priemiesčias ir rugsėjo 19 d. II valandą miesto citadelėje iškelta vokiečių pergalės vėliava.

Kijevo netekimas sovietams reiškia viso šiaurės Ukrainos žlugimą. Tuo pačiu visa šiaurės Ukraina pateko į vokiečių rankas. Kijevo miesto gynimui buvo sutraukti GPU pulkai ir darbininkų kovos būriai, tačiau jų priešinimasis bematant sugniužo prieš geležinę vokiečių smogiamąją kumštį. Deka staigiam vokiečių prasiveržimui miestas paimtas sveikas. Sudinot nepavyko iš miesto padaryti griuvėsių krūvos.

Tuo pačiu metu kiti vokiečių kariuomenės daliniai, perėję prie Kremenčiugo Dnieprą, puolimu paėmė Poltavą — žymų bolševikų gynimosi centrą už 120 klm. į pietų vakarus nuo Charkovo.

Kijevo — Poltavos srityje sukoncentruotos 4 sovietų armijos atsidūrė apsupime ir naikinamų jų operacijų pasekoje neabejotinai bus sunaikintos. Vyr. Karinės Vadovybės pranešimu, po aršių naikinamų mūšių šioje srityje

į vokiečių rankas pateko apie pusė milijono belaisvių ir nesuskaitoma daugybė karo grobio.

Šiaurinėje Rytų fronto dalyje vokiečių karo laivyno ir oro pajėgoms bendradarbiaujant,

paimta įtvirtintos Oeselio, Warmso ir Moono salos Rygos įlankoje.

Nuslėpus šios didžios svarbos operacijoms Rytų fronte, vokiečių karinės vadovybės nuomone, didžioji dalis operatyvinio plano Rytuose jau įvykdyta. Priešo viltys, kad pablogėjus orui ir besiartinanti žiema sutrukdys vokiečių armijos operacijas po šių laimėjimų, virsta niekais, nes iki to laiko priešo jėgos, mestos į vakarų frontą neabejotinai bus sunaikintos ir visi svarbieji atsparos punktai sugniuždinti.

Kovoje aplink Leningradą įtvirtinimų įrengimus talp pat pasiekta stambių laimėjimų. Vienos vieninteliės pėstininkų divizijos dalys staigiu šturmu paėmė 119 įtvirtinimų.

Kovoje prieš Angliją vokiečių greitieji laivai ir oro pajėgos tęsė britų laivininkystės naikinimą. Vien šiaurės Atlante pereitą savaitę

anglai neteko 250.000 brt. talpos laivų, neskaitant Viduržemio jūroje ir kituose vandenyse.

Po ilgesnės pertraukos britų lėktuvai vėl bandė pasirodyti Vokietijos užimtose srityse. Šie oro puolimai anglams neša neatitaisomu nuostolių. Vien rugsėjo 21 d. per 14 minučių buvo numušta 18 anglų lėktuvų.

Viso per 7 dienas anglai neteko 103 lėktuvų.

Šiaurės Atlantoje ir Viduržemio jūroje įsitvirtinusios anglų kariuomenės dalys gyvena nepaliaujamų puolimų ženkle. Vokiečių ir italų karinių junginių nuolat puldami įtvirtinimus prie Tobruko ir Solumo, priešai padarė žymių nuostolių. Nuolat bombarduojamas Sueco kanalas. Pleišo laivininkystei kas kartą vis sunkiau darosi prieinamas. Praeitos savaitės bėgyje italų oro pajėgos keletą kartų smarkiai bombardavo Maltos salos įtvirtinimus. Pastebėta milžiniškų sprogimų ir sukelta gaisrų, kurie matėsi už daugelio šimtų mylių.

Irane vyksta sukilimas

Sofijoje gautas pranešimas iš Teherano, kad

Irane staiga kilo revoliucija. Įvairiausiose Irano dalyse daugybė kurdų kariuomenės dalinių esą apsiginklavę moderniausiais ginklais, kulkosvaidžiais, patrankomis ir rankinėmis granatomis.

Tie kariuomenės daliniai pradėję veikti prieš anglų įgulas. Tas sukilėlių judėjimas esąs kilęs ir jo centras esąs Kermanšacho apylinkėse. Ligi šiol gautomis žiniomis, Hamadano, Kaslano, Luristano ir Khusistano srityse, jau esančios sukilusių kariuomenės dalinių rankose. Šeštadienį, kaip toliau sakoma pranešime, Teherane buvusi gauta žinia, kad sukilėliai sugavo vieną anglų diplomatinį kurjerį Richard Dunbelday. Dunbelday yra žinomas kaip Anglijos radijo Artimųjų Rytų korespondentas. Tą anglų diplomatinį kurjerį lydėjęs ir Londono „Times" korespondentas John Holbornas.

Apie jų likimą ligi šiol tikslesnių žinių dar nesą gauta.

Apsivylimas Anglijoje

Paskutiniai didžiuliai vokiečių kariuomenės laimėjimai rytuose sukelia Anglijoj pamatuotos baimės ir susirūpinimo. Anglų laikraščiai jau atvirai pripažįsta, kad bolševikų padėtis yra nepaprastai pasunkėjusi ir jų atsparumas smarkiai mažėja.

Skubinama Maskvos konferencija

Vokietijos priešų, matyti, labai skubama sušaukti Maskvos konferenciją, kadangi Jungtinių Valstijų delegacijos vadovas, Harrimanas, pareiškė norą, kad ta konferencija įvyktų kuo greičiau.

Tas skubotumas, kaip Willelmustrasei artimuosiuos sluoksniuose pažymima, yra gana suprantamas, nes paskutiniai apie tą pranešimai apie milžiniškus vokiečių laimėjim us Rytuose tiek Harrimanui, tiek ir jo palydovams turėjo sukelti jausmą, jog jie turi skubėti, kad nepasivėlintų į autobusą.

Nurodoma, kad labai įdomiai esąs pasisakęs ir lordas Beaverbrookas, kuris tankų gamyklų darbininkams pareiškęs, jog jų pagamintieji tankai būsią panaudoti Odesos, Leningrado ir Kijevo frontuose. Tačiau lordas Beaverbrookas užmiršta,— taip pareiškiama,— nurodyti tą receptą, pagal kurį tie tankai dabar galėtų patekti į Odesą, Leningradą ar Kijevą.

Kainos ir atlyginimai

Išlaisvinus mūsų tautą iš bolševikiškojo jungo, vokiečių civilinės valdžios pirmuoju uždaviniu buvo atstatyti sugriautą krašto ūkį. Ūkininkai su džiaugsmu sutiko patvarkymus apie žemės grąžinimą jos tikriesiems valdytojams, o darbininkai lengviau atsikvėpė patyrę, jog visiems norintiems dirbantiems bus parūpintas darbas ir teisingas atlyginimas už jį.

Tai dar ne viskas. Einant krašto ūkio atstatymo keliu, būtina išlyginti kainų ir atlyginimų skirtumus, kuriuos mūsų gyvenime paliko bolševikiškieji šeimininkai.

Reicho Komisaras Rytų Kraštui pastaromis dienomis išleido eilę potvarkių, normuojančių kainas ir atlyginimus Lietuvos ir Latvijos kraštuose. Šiais potvarkiais įvairių gaminių kainos ir dirbančiųjų atlyginimai tvirtinami pagrindu kainų ir atlyginimų, buvusių šiuose kraštuose iki š. m. birželio 20 d. Žemės ūkio gaminių kainos sunormuotos kitais pagrindais ir jos žymiai pakeltos. Tai padaryta tikslu duoti ūkininkams galimybės įsigyti mašinų ir kitų žemės ūkiui trūkstamų reikmenų iš D. Reicho, kur kainų lygis palyginti aukštesnis.

Pakėlus žemės ūkio produktams kainas, savaime pabrangsta kiek ir bendras pragyvenimas, todėl darbininkams ir tarnautojams iš seno uždarbio sunkiau beišgyventi. Visapusiško teisingumo principas reikalauja ir dirbančiųjų atlyginimo pakėlimo. Šiuo principu vadovaudamasis Reicho Komisaras nustatė visiems gaunantiems atlyginimą mokėti algų priedus. Atlyginimo priedai nustatyti: gaunantiems mėnesinį atlyginimą — 24 RM (240 rb.) mėnesiui, padienį atlyginimą gaunantiems — po 0,12 RM (1,20 rb.) darbo valandai. Šie priedai mokami prie pagrindinio atlyginimo, kuris negali būti aukštesnis už atlyginimą mokėtą už tą patį darbą š. m. birželio 20 d.

Šių naujųjų potvarkių tikslas yra galimai trumpesniu laiku sunormuoti krašto ūkinį gyvenimą, nustatant tvirtas kainas ir atlyginimus, atitinkančius natūraliam ūkinio krašto gyvenimo lygiui ir kiek galima priartinant jį ūkiniam lygiui Didžiajame Reiche.

Šiais naujais kainų ir atlyginimų patvarkymais neabejotinai garantuojamas egzistencijos pagrindas kiekvienam žmogui, kuris tik sugeba su atsakingumo jausmu dirbti savo darbą ir turi noro prisidėti prie kovos prieš bolševizmą.

Ruošiamas

1942 m. „ŽEMAIČIŲ KALENDORIUS"

Telšiuose rašomas artimiausiems 1942 metams įdomus „Žemaičių kalendorius". Tai bus platus, iliustruotas metraštis pavaizduoti žemaičių laisvės kovoms. Kalendorius bus atspausdintas prieš Kalėdas. Suinteresuoti platintojai prašomi pranešti raštu, kiek jie galės savo apylinkėj kalendorių išplatinti. Kalendoriaus kaina nebus didelė. Pranešimus siųsti: „Žemaičių Žemės" administracijai, Telšiai, Respublikos 20.

Naujas gyvenimas Latvijoje

Malonusis likimas man leido šiuo metu pabuvoti broliškoje Latvijoje, kuri vokiečių šauniosios kariuomenės išvaduota, dabar gyvena visiškai naują gyvenimą. Visur matosi kūrybingas darbas, visur linksmi veidai. Paviršutiniškai neatrodo, kad Latvijoje taip pat siautė raudonasis teroras, kad ir tenai švietė „Mokytojo Stalino saulė“, bet kai nuklysti į tolimesnius Latvijos provincijos kampelius, tai vargu ar rasi šeimą, kuriai netrūktų tėvo, brolio, dukters, sesers, o nekuriose vietose tiktai tuščios sodybos testovi, nes iš jų išvežtos šaltajin Sibiran visos šeimos.

Dabar kai dar tebelaidojamos latvių patriotų žydiškai-bolševistinio teroro aukos, kai pakelėse dunkso „nenugalimosios armijos“ tankai ir kitokis karo grobis, Latvijos ūkininkai kaip ir seniau skubiai nuima nuo laukų šių metų derlių, ruošia naujai sėjai dirvą ir jau tikrai laisvon savo žemėn deda triūso dalį.

Visa Latvija, išvaduota iš žydų komisarų ir visokių „politrukų“ jungo, pilna krūtine traukia į save laisvą savo gimtos Latvijos orą ir į vokiečių valdžios organų kvietimą dirbti, darban stojo ne priespaudos būdu, bet su meile, užsidegimu ir noru dirbti naujos Latvijos gerovei ir naudai.

Kurion tik Latvijos vieton nenuklystum, visur žmonės dirba, visur gyvenimas kas dieną darosi gražesnis ir linksmesnis. Keliomis eilutėmis sunku aprašyti, ką teko matyti per tris savaites, bet jei aplinkybės leis artimiausiu laiku su mielais „Žemaičių Žemės“ skaitytojais savo kelionės įspūdžiais mielai pasidalinsiu.

Ad. Ilma

Adolf Hitler

Mintys iš MEIN KAMPF

Kas myli savo tautą, įrodo tai tik aukomis, kurias jis yra pasiruošęs atiduoti savo tautai. Nėra tokio tautinio jausmo, kuris būtų paremtas tik pelno sumetimais. Tuo labiau nėra ir tokio nacionalizmo, kuris apimtų tik atskiras klases. Rėkimas „hurra“ nieko neįrodo ir neduoda teisės vadintis nacionalistu, jeigu šalia to nėra didelio ir nuoširdaus susirūpinimo visos tautos gyvybiniais interesais. Tada yra pagrindo didžiuotis sava tauta, kai nebereikia gėdytis jokio luomo. O gi tauta, kurios pusė yra neturtinga, išvargusi arba nuskurdusi, teikia tokį blogą vaizdą, kad tuo niekas negali didžiuotis. Jeigu gi tautinė bendruomenė turi visus savo narius sveikus kūnu ir siela, tada iš tikrųjų džiaugsmas būti tokios bendruomenės nariu gali pakilti ligi to aukštojo jausmo, kurį mes vadiname nacionaliniu pasididžiavimu. Tačiau tą aukščiausią pasididžiavimą pajus tik tas, kas pažįsta savosios tautinės bendruomenės didybę.

Reikia jau į jaunas širdis skiepyti nusiteikimą, kad nacionalizmas ir socialinis teisingumas yra du neatmezgamai surišti dalykai. Tada, be abejo, gims tauta ir valstybė iš tokių narių, kurie vienas su kitu surišti ir sulieti bendros meilės ir bendro pasididžiavimo. Tokia tauta yra nepajudinama ir niekada nenugalima.

Organizuokime chorus

Rašo muz. D. Andrulis

Tegul bėga mūsų upės
Į marias giliausias.
Tegul skamba mūsų dainos
Po šalis plačiausias.

Maironis.

Dainomis tauta apdainuoja savo praeitį, vargus ir džiaugsmus. Lietuvių tauta turi ypatingai daug labai gražių liaudies dainų. Už tą dainų gausybę ir gražumą kaimynai yra praminę mūsų tautą dainos šalimi. Dainos mūsų tautos gaivinimui turėjo milžiniškos reikšmės.

Ugdant tautinę kultūrą, jokiu būdu negalima apeiti dainavimo meno. Prabočiai mums paliko labai daug liaudies dainų, bet įvairios tautos nelaimės, kaip susidėjimas su lenkais, netekimas nepriklausomybės, užmetimas baudžiavos, buvo sutrukdę tautinės kultūros plėtojimąsi, bet pradėjus „Aušros“ saulei šviesti, lyg puikų pavasarį vėl atgimė tautinė kultūra, o su ja ir daina, kuriai naują formą suteikė mūsų pirmieji kompozitoriai ir chorvedžiai: Naujalis, Sasnauskas, Čiurlionis, Šimkus ir eilė kitų. Jau prie carų valdžių ėmė reikštis chorinė daina, o atgavus nepriklausomybę chorų organizacija smarkiai pašoko. Buvo rengiama eilė mažų ir didelių dainų švenčių, bei varžybų. Taip 1924 m. pirmojoj masinėj dainų šventėj dalyvavo apie 4000 dainininkų, antrojoj 1928 m apie 8000, o trečiojoj 1930 m. jau apie 10. 000. Rengiamojoj ketvirtojoj, kuri turėjo įvykti 1940 m. buvo užsiregistravę apie 20. 000. Nežiūrint to jo smarkaus kilimo chorams normaliai vystytis buvo susidarę ir kliūčių. Atsiradus daugeliui organizacijų, ėmė skaldytis ir chorai. Kiekviena organizacija laikė už „unorą“ turėti chorą. Jos ėmė choristus vilioti į savus chorus, tuomi suardydamos kelis silpnus. Be to, ir choristų tarpe ėmė reikštis nesutikimas: poniutė ar panelė negali dainuoti kartu su siuvėjėle, o koks raštininkėlis nosį riečia prieš juoddarbininkėlį. Aukštesni valdininkai tokiomis „glupstvomis“ visai neužsiimdavo, bevelijo geriau kokiam klubely „pulką“ palošti ar šiaip pagirkšnoti. Dargi „neturėdavo laiko“ ir į surengtą kultūrinį vakarą atsilankyti, palikdami tą pasilinksminimo rūšį „žemesniam luomui“. Toliau to neturi būti. Gyvenamas momentas iš mūsų reikalauja, atmetus fanaberiją, kibti į kultūrinį darbą. Tą gražią chorų pirmyneigą visu smarkumu varyti pirmyn. Tat visi, kas tik turi balso medžiagą, į chorą!

SKAITYTOJŲ BALSAI

ŽODIS IŠ KAIMO

Jau trejetas mėnesių, kaip paskutinis bolševikas kulvartom išbėgo iš Lietuvos, kartu išsinešdamas įvairų savo gaivalą kuriam nepalanku buvo čia tarpti. Tie pastarieji mėnesiai daug davė prisikeliančiam kraštui. Patriotinio entuziazmo ugnis išsiliejo energijos versme kūrybiniam darbui. Kiekvienas aktyvus lietuvis patriotas pasijuto esąs būtinai reikalingas nepalaužiama energija ir tyru atsidavimu dirbti savo kraštui, kad gydytų užkrėstas krašto ir tautos žaizdas, laidotų, kas atgyvenę, ir auklėtų, puoselėtų, kas šiandien būtinai reikalinga, ko laukta, ilgėtasi.

Tačiau ne viskuo galime pasidžiaugti. Ima reikštis ir senos klaidos, kurių negalime pakęsti. Pirmiausia iš neigiamybių pasireiškė ne pas vieną perdėtas, neleistinas gobšumas. Reikia su juo griežtai kovoti, reikia visiems išmokti pirmon eilėn pastatyti bendruomenės reikalus.

Mūsų įstaigose daug-kur pasireiškia neleistinas poniškumas, nemandagumas su piliečiais, visai nesuprantamas ir dažnai labai neužtarnautas pareigūnų pūtimasis, net nesiskaitymas su tais, kurie sunkiaisiais laikais pakėlė didžiausią sunkumų ir kovų naštą. Tai labai skaudus dalykas ir turi būti visų pastangomis toks reiškinys su šaknimis išrautas.

Dar viena biauriausių ydų yra mums nesvetimas egoizmas. Juo labiausiai serga turtingesnieji ir nemaža dalis inteligentų, kurie šią ydą yra paveldėję iš senosios, sustingusios Lietuvos. Visos tos paminėtos ydos skubiai naikintinos. Jos, kaip apsmukęs nuodingas grybas, žudo kiekvieną gaivališkesnį tikro žmogaus polėkį ir verčia nieko nematyti, tylėti ir tylėti. Tačiau reikia vieną kartą pamatyti ir tai, į ką tikrai nemalonu žiūrėti, susivokti padėtyje ir palaidoti tai, kas senai atgyvenę, kas jokiu būdu nepakenčiama. Leisti plėstis nuodingam grybui yra labai pavojinga. Kas pasirūpins mumis, jei mes patys nesirūpinsim? Inteligentai terodo kelią tautai, terodo didvyriškai, tegu neklaidžioja šunkeliais, kaip ne vienas daro.

Visų pirmiausiai tedirba tie, kurių tėvai kaulais nubarstė kraštą ir tūkstančius metų savo kalba šnekėjo šiuose slėniuose, bet ne tie, kurie išprusę savo gimtosios bakūžės baldosi ir išsigina asfalto gatvėj sutikto motinos veido. Tedirba tie, kurie ištikrųjų nuoširdžiai nori ir gali dirbti.

Tenebūna vietos tarp mūsų bailiems surūgusiems aferistams, kurie spekuliuoja idėjomis ir už grašį užstato savo sąžinę, kad pinigu galėtų užmaskuoti savo praeities niekingus keliūkščius.

Bent vieną kartą reikėtų susikaupti naujam gyvenimui prisikeliant.

V. Jonikas
Luokė

Skelbimas.

Kartenos parapijai reikalingas vargonininkas doras, gerai mokąs vesti chorą.

2. Nacionalsocializmas

Kalbėdami apie nacionalsocializmą, turime atskirti keletą sąvokų, būtent nacionalsocializmo, kaip mokslo ir naujo sąjūdžio Vokietijoje, nacionalizmo, nacionalsocialisto ir nacionalsocialistų partijos.

Nacionalsocializmas, kaip minėjome, yra gana sudėtingas mokslas apie tautą, jos gyvenimą, visuomenės organizavimą, teritoriją, rasę ir valstybės valdymo formą. Nacionalsocializmo šaknys glūdi tautiškume, kuris iškelia tautą kaip bendruomenę, kurią jungia istorinė praeitis, kovos, politinis, ekonominis, kultūrinis ir kūrybinis gyvenimas, žemė, jos gamta ir turtai, žmonės — jų kalba, religija, tradicijos, tarpusavio santykiai ir garbė. Nacionalsocializmo pagrindus sudaro nauja tautinė kūrybinė dvasia, siekianti tautos žmogų atnaujinti, kad jis būtų tautinių idealų saugotojas, populiarintojas masėse ir vykdytojas gyvenime. Per žmogaus atgimimą einama prie visuomenės, prie visos tautos organizavimo ir pagaliau prie valstybės organizavimo tautiniais pagrindais. Vadinasi nacionalsocialistinė valstybė yra valstybė suorganizuota grynai tautiniais pagrindais, jai pirmoj vietoj rūpi gyvybiniai tautos reikalai, jos pažanga ir kraujas. Nacionalsocializmas reiškia ne ką kitą kaip tautinį socializmą. Vokietijoje jis tautą kaip bendruomenę suorganizavo, sucementavo, išvedė kovon ir laimėjiman. Nacionalizmas, kai įsiliejo į bendrą veikimą, jaunuomenėje, pasidarė labai energingas sąjūdis dėl tautos teisių, lygybės, ateities, dėl tautos kultūros ugdymo, dėl kūrybos žydėjimo ir apskritai dėl bendros gerovės. Nacionalsocializmas kaip mokslas yra naujas, o kartu ir senas dalykas, jis ilgus šimtmečius glūdėjo vokiečių tautos širdyje, tačiau iki mūsų dienų nebuvo žmogaus, kuris jį aiškiai suformuluotų ir su nepalaužiama valia ir su nepaprastu užsidegimu įgyvendytų gyvenime.

Nacionalizmas

Nacionalizmas — tautiškumas. Nacionalizmas rūpinasi tautos gyvybiniais reikalais ir kuria valią tiems reikalams ginti. Šita valia sukuria naujus žmones, naują gyvenimą. Nacionalizmas brangina visa tai, kas yra tautoje. Jis pažadina veiklumą, savigarbą ir nurodo konkrečius uždavinius. Nacionalizmo pagrinde glūdi didelė jėga — tėvynės meilė, kuriai aukojama net gyvybė.

Nacionalizmas dažnai turi daug priešininkų tik dėl to, kad jis visose gyvenimo srityse — valstybės santvarkoje, politikos raidoje, kultūriniuose potvarkiuose, socialiniuose ir visuomeniniuose reikaluose — pirmoj vietoj stato savo tautą, tėvynę ir pirmoj eilėj rūpina šios reikalus ir stengiasi įgyvendyti svarbiausius jų uždavinius.

Nacionalsocialistas

Nacionalsocialistas yra nacionalsocialistų partijos narys. Nariai stoja į partiją laisvu noru, duoda priesaiką ir visur ir visada yra pasiryžę kovoti ir mirti už nacionalsocializmą, savo tautą ir vadą. Nacionalsocialistas yra pasiryžęs savo pozityviu darbu ir veikimu nacionalistines idėjas populiarinti ir skleisti jas gyvenime. Jis savo tautos, tėvynės ir rasės reikalus stato aukščiau savųjų.

Nacionalsocialistų partija

Nacionalsocialistų partija yra organizacija nacionalsocialistinėms idėjoms skleisti, savo nariams auklėti tautinėj dvasioj ir tautos gyvenimui organizuoti nacionalistiniais pagrindais. Ji nustato savo nariams veikimo gaires, uždavinius ir idealus, kurių tauta siekia. Ji atrenka tauriausius tautos narius, paskirsto jiems darbus, duoda uždavinius ir patiekia veikimo planą. Ji prisideda prie organizavimo politinio, kultūrinio socialinio, visuomeninio ir ekonominio gyvenimo.

Partija ir jos vadas nurodo tautai artimiausius uždavinius, siekimus. Per ją kuriama tautos ateitis, Vokietijos garbė ir didybė.

(B. d.)

POTVARKIAI
mūsų ūkiniam gyvenimui normuoti

B.Ševikų valdymo pasėkoje mūsų krašto ekonominis gyvenimas buvo visiškai suardytas. Siekiant atstatyti pakrikusį ūkinį gyvenimą ir kartu pakelti darbo bei žemės ūkio produktų gamybą, vokiečių civilinės valdžios organai ėmėsi skubių žygių. Čia skelbiame Reicho Komisaro Rytų Kraštui išleistus potvarkius mūsų ūkiniam gyvenimui normuoti.

Bendras potvarkis
dėl kainų ir atlyginimų nustatymo Rytų krašte

Sovietų ūkio politika, per trumpą laikotarpį viename po kito įvykusieji valiutos pakeitimai ir karo paskmėje įvykęs bendro ūkinio gyvenimo sukrėtimas Rytų Kraštui padarė sunkių žaizdų. Yra labai svarbi pareiga šias žaizdas skubiai užgydyti.

Europos atstatymas ir jos ūkio pertvarkymas turi vykti, neišleidžiant iš dėmesio paskirų srričių ūkinės sankiūros. Rytų Kraštas yra ūkinimų kraštas. Todėl žemės ūkis, kaip pirmoji ūkio šaka, turi būti pirmiausiai sveikais pagrindais sutvarkytas.

Naujajai santvarkai įgyvendinti įsakau kas seka:

Kalnos

§ 1

Draudžiama reikalauti nepateisinamai aukštų kainų ar kitokio atlyginimo arba juos mokėti.

§ 2

1) Kainos ir kitokie atlyginimai už įvairios rūšies prekes ir darbą negali būti aukštesni už tas kainas ir atlyginimus, kurie buvo mokami 1941 m. birželio 20 d. Kainos ir atlyginimai, kurie buvo pakelti po 1941 m. birželio 20 d. turi būti tuojau sumažinti iki lygio, buvusio prieš 1941 m. birželio 21 d.

2) Pirmąja pastraipa draudžiamas ir netiesioginis kainų kėlimas, o talp pat kitokis veikimas, prieštaraująs šio potvarkio tikslui.

§ 3

Reicho Komisaras Rytų Kraštui arba jo įgalioti organai pagal prašymus gali iš šių nuostatų § 2 leisti padaryti išimčių, jei tai reikalinga išeinant iš tautos ūkio reikalavimų.

§ 4

Reicho Komisaras Rytų Kraštui ar jo įgaliotieji organai gali ir be aiškiro prašymo tam tikroms nurodymo prekėms, prekių rūšims ar tam tikriems darbams nustatyti kainas ar atlyginimus, skirtingus nuo 1941 m. birželio 20 d. veikusių kainų ar atlyginimų.

II

Atlyginimai

§ 5

Atlyginimai, algos, pensijos ar kitokie darbo atlyginimai negali būti pakelti virš 1941 m. birželio 20 d. lygio. Darbo atlyginimai, kurie buvo pakelti po 1941 m. birželio 20 d., turi būti tuoj sumažinti iki 1941 m. birželio 21 d. lygio.

§ 6

1) Jei birželio 20 d. darbo santykių nebuvo, tai reikia mokėti tokius atlyginimus ar algas, kokie buvo mokami tokiu pat laiku už tokį darbą buvo nustatyti arba paprastai mokami.

2) Jei dirbantis šio potvarkio įsigaliojimo laiku dirba kitokį darbą, negu tas, kurį jis dirbo birželio 20 d., tai reikia mokėti tokį atlyginimą ar algą, kurį dirbantis už įdabartinį darbą būtų normaliai gavęs 1941 m. birželio 20 d.

§ 7

Vokiečių darbovietėse dirbančioms vietiniėm krašto jėgoms turi būti mokami tik tame krašte praktikuojami atlyginimai ar algos.

§ 8

Reicho Komisaras Rytų Kraštui ar jo įgalioti organai gali, ypatingam reikalui esant, leisti iš § 5 § 6, 7 nuostatų daryti išimčių.

III

Baudos

Nusižengę šiems nuostatams, įsakymams ar potvarkiams, kuriuos paskelbs kalnoms nustatyti kompetentingi organai, bus baudžiami nenustatyto ligio laisvės atėmimu ar disciplinariėmis baudomis arba abiejomis baudomis kartu. Be to, nusikaltusiems gali būti uždraustas bet kuris tolesnis verslas ir įsakyta uždaryti jų įmones.

IV

Baigiamieji nuostatai.

§ 10

Reicho Komisaras Rytų Kraštui skelbia šiam potvarkiui vykdyti reikalingus nuostatus.

§ 11

1) Šis potvarkis Reicho Komisaro Rytų Kraštui civilinei administracijai pavestoje srityje įsigalioja nuo 1941 m. rugsėjo 16 d.

2) Nuo to laiko nustoja galioję visi iki šiol šioje srityje paskelbti dekretai, potvarkiai ar įsakymai, liečią kainų, atlyginimų ar algų tvarkymą.

Ryga, 1941 m. rugsėjo 11 d.

(pas.) LOHSE
Reicho Komisaras Rytų Kraštui

Skelbimas
dėl atlyginimų Rytų krašte

Pasiremdamas 1941 m. rugsėjo 11 d. potvarkio dėl kainų ir atlyginimų Rytų Krašte §§ 8 ir 10, nustatau generalinėms Lietuvos ir Latvijos sritims, kas seka:

§ 1

Atlyginimų priedas

(1) Prie atlyginimų, algų, pensijų ar kitokių darbo atlyginimų ir rentų, nepaisant šių pajamų dydžio, nustatoma duoti priedą.

(2) Priedas turi būti mokamas tik ne vokiečių darbo jėgoms.

(3) Mokomi priedai yra tokie:

1. Gaunantiems atlyginimą už valandą, pamainas ar savaites priklausma po 0,12 Reichsmarkių už darbo valandą.
2. Gaunantiems mėnesinį atlyginimą priklausma po 24 Reichsmarkes už kiekvieną mėnesį.

(4) Priedas mokamas ir toms darbo jėgoms, kurios šalia grynų pinigų atlyginamos dar ir maistu.

§ 2

Atlyginimų sąrašai

Visi fabrikai, įmonės ir įstaigos, kuriose dirba nevokiškosios darbo jėgos, turi atitikmenim apygardos komisarui įteikti sąrašus su šiais davinias:

1. Jose dirbančių paskirų profesinių ir darbo grupių pavadinimą
2. davinius apie šių paskirų profesinių ir darbo grupių atlyginimų ir algų dydį pagal 1941 m. birželio 20 d. padėtį.

§ 3

Arygardų komisarai nustato, iki kokio termino § 2 nurodytį sąrašai jiems turi būti įteikti.

§ 4

Šis potvarkis įsigalioja nuo 1941 m. rugsėjo 16 d.

Ryga, 1941 m. rugsėjo 12 d.

(pas.) FRUNDT
Už Reicho Komisarą Rytų Kr.

Potvarkis
dėl kainų priežiūros Rytų krašte

Pagal 1941 m. rugsėjo 11 d. potvarkio dėl kainų ir atlyginimų Rytų Krašte §§ 9 ir 10, nustatau:

§ 1

Kainų priežiūra pavedama generaliniams komisarams ir apygardų komisarams.

§ 2

(1) Apygardų komisarai gali draudmės tvarka bausti iki 500 Reichsmarkių ir uždaryti verslamonę iki 2 savaičių,

(2) Apygardos komisaro sprendimas per mėnesį nuo pranešimo gali būti skundžiamas atitinkamam generaliniam komisarui. Jo sprendimas galutinis.

§ 3

(1) Generalinial komisaral gali draudmės tvarka skirti neribotą dydžio baudas, įsakyti uždaryti verslamonęs ir nusižengusiems asmenims uždrausti toliau šiuo verslu verstis.

(2) Generalinių komisarų sprendimas per mėnesį nuo pranešimo gali būti skundžiamas Reicho Komisarui.

§ 4

Laisvę atimti gali tik teismas,

§ 5

Šis potvarkis įsigalioja 1941 m. rugsėjo 16 d.

Ryga, 1941 m. rugsėjo 12 d.

(pas.) FRUNDT
Už Reicho Komisarą Rytų Kraštui

Potvarkis
dėl kainų žymėjimo

Pasiremdamas 1941 m. rugsėjo 11 d. potvarkiu dėl kainų ir atlyginimų Rytų Krašte § 10, įsakau:

§ 1

Visų krautuvių languose ar krautuvėse, o talp pat rinkose išstatytą prekių turi būti pažymėtos kainos, kad būtų matyti iškilt prekės vienetinė kaina Reichsmarkėmis.

§ 2

Šioms prekėms reikia sudaryti kainoraštį, kuris turi būti išstatytas krautuvės lange ar pečioje krautuvėje geral matomoje vietoje:

Mesos gaminiams ir įvairioms dešroms,	cukrui,
kepiniams,	marmeladui,
javų gaminiams,	sviestui,
ankštiniams,	klausiniams
kavai	sūriui,
arbatai,	bulvėms.

Tatai nekeičia kainų žymėjimo pvievolės pagal § 1.

§ 3

Kirpėjai, batsiuvtai ir skalbyklos turi sudaryti svarbiausiąją savo darbų kainoraštį, kuris turi būti išstatytas lange ir darbo patalpoje geral matomoje vietoje.

§ 4

(1) Svetainės, valgyklos, kantinos ir panašios įmonės turi ant stalų laikyti pakankamą valgių ir gėralų kainoraščių skaičių ir tą kainoraštį pareikalavus įteikti kiekvienam svečiui prieš priimant užsakymą ir aiškiuitant. Kainoužsyje turi būti pažymėta turimų valgių ir gėralų kainos ir kainoraščio sudarymo diena. Kainoraščio pastaboje reikia pažymėti reikalaujamo priedo prie kainos (už patarnavimą, mokesčius ir t. t.) dydį.

(2) Mažesnėms įmonėms 1 pastraipos nuostatai netaikomi, jei svečiai gali matyti kainas kainoraštyje kuris yra geral matomoje svetainės vietoje.

(3) Kainos gėralų, kurie parduodami nemuilnuose indnose, turi būti pažymėtos kainoraštyje pagal indų dydį.

§ 5

(1) Viešbučiai, nakvynės namai ir pan. įmonės turi prie įėjimo ar registravimo vietos laikyti gerai matomoje vietoje sąrašą, iš kurio būtų matyti:

1. Kiek yra laisvų kambarių ir jų numeriai.
2. Kiekvieno kambario kaina pagal lovų skaičių (viena ar dauglau lovų kambaryje).

Kambarių numeriai turi sutikti su sąrašuose esančiais numeriais.

(2) Be to, kiekviename įmonės kambaryje, kuriame nakvinami svečiai, gerai matomoje vietoje turi būti iškabintas kainoraštis, kuriame reikalinga pažymėti 1 pastraipoje nurodytus šiam kambariui davinius.

§ 6

Kainos turi būti pažymėtos vokiečių ir atitinkamo krašto kalbomis.

§ 7

Šis potvarkis įsigalioja 1941 m. rugsėjo 16 d.

Ryga, 1941 m. rugsėjo 12 d.

(pas) LOHSE
Reicho Komisaras Rytų Kraštui

SKELBIMAS Nr. 1

Apie kainas žemės ūkio gaminiams Rytų krašte

Remdamasis 1941 m. rugsėjo 11 d. potvarkio dėl kainų ir sulyginimų nustatymo Rytų Krašte §§ 4 ir 10, nustatau generalinėms Lietuvos ir Latvijos sritims maksimalines kainas, kurios galioja nuo 1941 metų rugsėjo 16 d.:

I. JAVAI

Maksimalinės kainos javų gamintojams (paimant iš gamintojo stoties). Reichsmarkėmis)

Javų rūšis	Natūralus svoris (svoris kg vienam hl javų)	Grynumas % (minimum)	Rugsėjo ir spalio mėn. RM už t	Lapkričio gruodžio mėn. RM už t	Sausio vasario mėn. RM už t	Kovo mėn. RM už t	Balandžio ir vėlesn. mėn. RM už t
Rugiai							
džiovinti	74 ir daug.	99	100	101	103	102	99
nedžiovinti	72 „ „	99	93	94	95	95	92
Kviečiai							
džiovinti	78 „ „	99	118	119	121	120	117
nedžiovinti	78 „ „	99	111	112	114	113	110
Pašariniai miežiai džiovinti							
dvieiliai	69 „ „	99	99	100	102	101	98
ketureiliai	67 „ „	99	99	100	102	101	98
nedžiovinti							
dvieiliai	68 „ „	99	92	93	95	94	91
keturelliai	66 „ „	99	92	93	95	94	91
Bravoriniai miežiai džiovinti							
dvieiliai	69 „ „	99	109	110	112	111	108
keturelliai	67 „ „	99	109	110	112	111	108
nedžiovinti							
dvieiliai	68 „ „	99	102	103	105	104	101
keturelliai	66 „ „	99	102	103	105	104	101
Grikiai							
džiovinti	58 „ „	99	130	132	133	130	128
nedžiovinti	56 „ „	99	123	125	126	123	121
Avižos							
džiovintos	50 „ „	98	99	100	102	101	98
nedžiovintos	48 „ „	98	92	93	95	94	91

II. Javų gaminiai

Prekių rūšis	Išmalim %	Kiekis	Kaina detalioje prekyboje RM
Miltai			
ruginiai miltai	93	1 kg.	0,22
stambūs ruginiai miltai	97	„	0,14
kvietiniai miltai	65	„	—
„	72	„	0,28
„	80	„	0,26
stambūs kvietiniai miltai	96,5	„	0 22
Manų kruopos	—	„	0,30
Duona		„	
ruginė balta duona	—	„	0,22
ruginė juoda duona	—	„	0,14
balta duona miltų	72	„	0,30
„	80	„	0,28
ragaišis	—	„	0,24
miežinės kruopos	—	„	0.22
perlinės kruopos	10,2/0	„	0.24
kvietinės kruopos	—	„	0,28
grikių kruopos	—	„	0 41
avižų dribsniai	—	„	0,32
balti tešlainiai	—	„	0,48
pagerinti tešlainiai	—	„	—
riestainiai	—	už vieną	0,02
bulkutės su kmynais ir pan.		„	0,04
bulka		„	0,04

Pyragaičiams kainą leidžiama padidint daugiausia 100% palyginus su 1941 m, birželio 22 d, kainomis,

III. BULVĖS

Pristatymo laikotarpiai	Gamintojo kaina, jam pristatant į miestus su daugiau kaip 10000 gyv.	Detali kaina 50 kg ir didesniems kiekiams RM-50 kg	Detali kaina mažesniems negu 50 kg kiekiams RM už 5 kg
Kainos Kaune			
iki 1941. XI. 15	1,45	1,80	0,20
nuo XI. 15 iki 1942. II. 28	1,50	1,85	0,20
nuo III. 1 iki III. 31	1,75	2 15	0,23
nuo 1942. IV. 1	1,80	2,20	0,24
nuo 1942. V. 1	1,90	2 30	0,25
Kainos provincijoje	už pristatymą į provincijos priėmimo stotį		
iki 1941 XI. 15	1,35	1,55	0,17
nuo XI. 15. iki 1942. II. 28	1,40	1 60	0,17
nuo III. 1. iki III. 31.	1,65	1 80	0,19
nuo 1942. IV. 1.	1,70	1,90	0,20
nuo 1942. V. 1	1,80	2,00	0,21

Jei gamintojas pristato tiesiai vartotojui, tai taikomos detalinės kainos.

IV. MĖSA IR MĖSOS GAMINIAI

Prekių rūšis, gamintojui pristatant į savo stotį	Kiekis	Pirkimo kaina už 100 kg skerdienos RM	Pardavimo kaina už 100 kg gyvo svorio RM	Pirkimo kaina už 100 kg skerdienos, pagamintos pačiame ūkyje RM
Kiaulės				
Rūšis A sv. virš 135 kg	100kg	58	82	74
„ B „ 120—134,5 kg	„	54	77	76
„ C „ mažiau 120 kg	„	48	72	65
Galvijai				
Rūšis A jaun. pilnai mėsingi aukšč. skerd. vertės	„	35-40	82	74
„ B kitokie pilnai mėsingi arba nupenėti		31-34	77	70
„ C mėsingi		26-30	70	63
Veršiai				
Rūšis B vidut. nupen. verš. ir žindukai		44	75	63
„ C menkesni žindukai ir veršiai		iki 36	70	63
Eriukai, avys, avinai				
Rūšis A (avinai, geriausios rūšies eriukai)		52	108	97
B (geriaus. avys)		44	100	90
„ C (šiaip avys)		iki 36	92	83
(Nukirptos avys neperkamos)				
Kuiliai	„	iki 48		

MĖSOS KAINOS DETALIOJE PREKYBOJE

	Kiekis	Kainos detalioje prekyb. RM
Kiauliena		
karbonadas	1 kg	1,24
nugaros lašiniai	„	1,94
šoninė	„	0,08
mėsa kepimui	„	1,05
nelydyti taukai	„	0,96
mentis	„	0,96
šonkauliai	„	0,40
krūtinės šonkauliai su mėsa	„	0,86
kulniukai	„	0,70
file	„	1,24
kojos	„	0,20
inkstai	„	0,60
galva su pažandėmis	„	0,46
kauliukai su mėsa	„	0,20
Jautiena		
kryžinė, lajinė	„	0,96
mėsa sriubui	„	0,96
kepsniui mėsa	„	1,10
kojigalių mėsa — špyko kaulai su mėsa	„	0,46
nelydyti taukai	„	0,60
sprandas	„	0,52
minkšta mėsa	„	1,34
file	„	1,64
mėsa be kaulų	„	1,15
malta mėsa	„	1,08
inkstai	„	0,68
kaulai	„	0,20
Veršiena		
kepsniui mėsa — šlaunis	„	1,30
inkstinė	„	1,30
kryžinė	„	1,30
krūtinė	„	1,08
nugara	„	1,18
kepenys	„	1.30
plaučiai	„	0,40
Eriena ir avienа, šviežia		
šlaunis — mėsa kepsniui	„	1,30
inkstinė	„	1,30
kryžinė	„	1,30
krūtinė	„	1,08
nugara	„	1,18
kepenys aukščiausios rūšies	„	1,30
plaučiai	„	1,40
Dešros		
Vienos dešrelės	„	1,68
martadela	„	1,56
Krokuvos dešra rūkyta	„	1,92
sausos dešros	„	1,92
kepeninė su lašiniukais	„	1,92
kepeninė tepimui.	„	1,56
kraujinė su lašiniukais	„	1,80
kraujinė su liežuviu	„	1,54
Bavarijos dešrelės	„	1.20
medžioklinės dešrelės	„	1,76
Tiuringijos dešrelės	„	1,76
Krokuvos dešra šviežia	„	1,70
kepeninis paštetas	„	1,90
kruopinė dešra	„	0,50
šaltienos dešra	„	1,40
taukai	„	1,20
lajus	„	[illegible]
rūkyti riebūs lašiniai	„	[illegible]
rūkyti liesi lašiniai	„	[illegible]
Mėsos konservai		
kiaulienos guliašas	0,48 kg	[illegible]
veršienos guliašas	„	[illegible]
jautienos guliašas	„	[illegible]
jautiena savam padaže	„	[illegible]
veršiena	„	[illegible]

V. PIENAS IR JO GAMINIAI

Gaminiai	Kiekis	Perkant urmu RM	Parduodant urmu RM	Detalioje prekyboje RM
Sviestas				
Rūšis Ia	1 kg	1,90	2,—	2,20
„ Ib	„	1,85	1,95	[illegible]
„ Ic	„	1,80	1,90	[illegible]
„ IIa	„	1,80	1,90	[illegible]
„ IIb	„	1,75	1.85	[illegible]
„ III	„	1,60	1,70	[illegible]
naminis sviestas	„	1,50	1,60	[illegible]
Sūriai				
Ementalio 50 o/o I	„	1,36	1,46	[illegible]
„ 50 o/o II	„	1,21	1,31	[illegible]
Edamo I	„	1,26	1,36	1,50
„ II	„	1,16	1,26	1,40
„ III	„	0,96	1,06	1,20
Žemgalijos 20 o/o I	„	0,64	0,70	[illegible]
„ 20 o/o II	„	0,56	0,63	[illegible]
Tilžės (45 o/o) I	„	1,26	1,36	1,50
„ (45 o/o) II	„	0,16	1,28	1,40
„ (45 o/o) III	„	0,96	1,06	1,20
Tilžės (20 o/o) I	„	0,73	0,80	0,90
„ (20 o/o) II	„	0,63	0,70	0,80
Iš nugriebto pieno				
Jono sūris (Johanniskäse)	„	—	0,75	0,80
baltasis sūris	„	—	0,55	0,60
žolinis sūris, 35/50 gr nett	už vieną	—	0,09	0,10
Harco sūris, 65 gr netto	„	—	0,09	0,10
Lydytas sūris 250 gr netto	„	—	0,48	0,50
Nenugriebtas pienas				
pasterizuotas, bonkose	1 ltr	—	0,13	0,14
„ palaidas	„	—	0,12	0,13
Šviežias, bonkose	„	—	0.12	0,13
„ palaidas	„	—	0,11	0,12
kefiras	„	—	0,11	0,12
jogurtas	„	—	0,22	0,24
Nugriebtas pienas				
pasterizuotas nugriebtas šviežias pienas bonkose	„	—	0,06	0,07
palaidas	„	—	0,05	0,06
Pasukos bonkose	„	—	0,09	0,10
palaidas	„	—	0,07	0,08
Varškė iš nenugriebto pieno	1 kg	—	0,82	0,95
iš nugriebto pieno	„	—	0,30	0,35
Kondensuotas pienas				
su cukrumi, dėžutėse po 500 gr netto	už dėžutę	—	0,56	0,60
su cukrumi, dėžutėse po 250 gr netto	„	—	0,33	0,35
be cukraus, dėžutėse po 500 gr. netto	„	—	0.39	0,42
be cukraus, dėžutės po 250 gr netto	už dėžt.	—	0,23	0,25
Pieniniai saldainiai	1 kg			
I rūšies	„	—	1,17	1,30
Ledai	„	—	0,95	1,20
Kiaušiniai		nerūš. už 1 kg	rūš už 100	už vieną
La bai švieži				
Rūšis A—dideli, virš 60 gr	„	0,95	0,70	0,08
vidutiniai, 50 — 60 gr	„	0,95	0,65	0,07
Švieži				
Rūšis B—dideli, virš 60 gr	„	0,95	0,60	0,07
vidutiniai, 50 — 60 gr	„	0,95	0,56	0,06
Medus				
koriuose	1 kg	1,90	2,—	2,20
skystas		1,70	1,80	2,—
stikluose po 200 gr netto	už stik.	—	0,50	0,60
Kazeinas	1 kg			
techniška varškė, rūšis Ia		0,30	—	—
Ib	„	0,26	—	—
II	„	0,22	—	—
III	„	0,19	—	—
Rūgštus kazeinas	1 to	—	1.000	—

VI. ĮVAIRŪS MAISTO PRODUKTAI

	Kiekis	Kaina detalėje prekyb.
„Liaudies kava“		
pokeliuose	1 kg	0,51
palaida		0,47
Augalų arbata	„	1,38
Cukrus (smulkus)	„	0,48

Verordnung zur Regelung des Arbeitseinsatzes

Įsakymas dėl darbo paskirstymo sutvarkymo

Die Wiederstellung geordneter Verhältnisse auf dem Gebiet des Wirtschaftslebens lässt es untragbar erscheinen, daß Arbeitskräfte beschäftigungslos bleiben.

Um diese Kräfte wieder in den Arbeitsprozess einzugliedern und damit den Lebensunterhalt des Einzelnen und seiner Familie sicherzustellen, ist es Pflicht eines Jeden, hierbei nach Kräften mitzuarbeiten.

Wer sich dieser Notwendigkeit verschliesst und mit seiner Arbeitskraft zurückhält, schädigt sich und damit die Allgemeinheit.

Zur Erzielung eines geregelten Arbeitseinzatzes ordne ich daher volgendes an:

§ I.

Alle Einwohner der vom Reichskommissar für das Ostland verwalteten Gebiete sind verpflichtet, sich auf Aufforderung des zuständigen Arbeitsamtes bei diesem zwecks Erfassung zu melden.

Personenkreis, Reihenfolge und Zeit, in der die Erfassung erfolgt, bestimmen die Arbeitsämter.

Die Meldung hat persönlich unter Beibringung der über den Personenstand und die bisherige Beschäftigung Auskunft gebenden Urkunden (Pass, Arbeitsbescheinigung usw.) zu erfolgen

§ II.

Die Arbeitsämter können für bedeutsame und vordringliche Arbeiten, geeigneten Arbeitskräften bestimmte Arbeitsplätze auch ausserhalb des Wohnorts- bei entsprechender Vergütung zuweisen.

Für Grosseinsatz, insbesondere für Massnahmen zur Sicherung der landwirtschaftlichen Erzeugung, können Jugendliche bestimmter Jährgenge geschlossen eingesetzt werden.

§ III.

Soweit aus betrieblichen Gründen Entlassungen von mehr als 10 Arbeitskräften innerhalb einer Woche erfolgen, hat der Betriebsfürer dieses dem zuständigen Arbeitsamt vor Ausspruch der Kündigung schriftlich anzuzeigen.

Die Auswahl der zur Entlassng komenden Arbeitskräfte hat im Einvernehm mit dem Arbeitsamt zu erfolgen. Bei Vorliegen Höherer Gewalt kann das Arbeitsamt die Kündigungsfristen abkürzen.

§ IV.

Die Einstellung von Arbeitskräften unter 25 Jahren beiderlei Geschlechts bedarf der Genehmigung des Arbeitsamtes.

Ausgenommen hiervon sind Einstellungen in landwirtschaftlichen Betrieben.

§ V.

Alle Eingaben an das Arbeitsamt sind zweisprachig - in deutscher Sprache und in der Landsprache- einzureihcen.

§ VI.

Wer den Anordnungen der Arbeitsämter nicht Folge leistet, verhindert den geordneten Wirtschaftsauflau und hat deswegen Bestrafung zu gewärtigen.

§ VII.

Diese Verordnung tritt mit dem heutigen Tage in Kraft.

Kauen, den 15. August 1941

Das Reichskommissar
fuer das Ostland
I. V.
FRUENDT

Atstatant normalią padėtį krašto ūkyje, pasirodo neleistina kad dar lieka nepanaudotų darbo jėgų.

Kad šias jėgas vėl į darbą įjungus ir tuo užtikrinus paviénių asmenų ir jų šeimų pragyvenimo šaltinį, yra kiekvieno pareiga padėti pagal savo jėgas dirbti

Kas nuo šio būtino reikalo atsisako ir vengia dirbti, kenkia sau ir visuomenei.

Tvarkingam darbo paskirstymui pasiekti įsakau žemiau sekantį:

§ I.

Visi Baltijos Kraštams paskirto Komisaro kraštų gyventojai privalo pareikalavus Darbo Įstaigai, šiam tikslui registruotis.

Vietą, eilę ir laiką kur ėmimas vyksta, nustato Darbo Įstaigos

Registruojantis reikia asmeniškai pristatyti asmens dokumentus (pasą, asm. liud.) ir ligšiolinio užsiėmimo pažymėjimą, (darbo paž. ir kt.)

§ II

Skubiems ir svarbiems darbams Darbo Įstaigos gali paimtiems darbininkams darbo vietą skirti ne būtinai jų gyvenamoje vietoje bet ir kitur.

Masiniam paskirstymui ypač ūkio darbams derliaus nuėmimui, imama atskiromis grupėmis.

§ III.

Jei dėl darbo sekmės priežastles daugiau kaip 10 asmenų laike vienos savaitės turi būti atleisti, darbų vadovas privalo, prieš atleisdamas juos iš darbo, apie tai pranešti vietinei Darbo Įstaigai.

Atleidžiamų darbininkų parinkimas privalo būti vykdomas su Darbo Įstaigos sutikimu.

Paliepus aukštesniai valdžiai, Darbo Įstaiga gali darbo laiką sutrumpinti.

§ IV.

Ėmimui abiejų lyčių asmenų, jaunesnių kaip 25, mt., reikalingas Darbo Įstaigos sutikimas, išimtį sudaro pristatymai ūkio darbams.

§ V.

Visi Darbo Įstaigai įteikiami raštai yra dviem kalbom - vokiečių ir krašto kalba.

§ VI.

Kas neklausys Darbo Įstaigų įsakymų, tuo kliudydamas atstatomam krašto ūkiui, bus baudžiamas.

§ VII.

Šis įsakymas galioja nuo šios dienos.

Reicho Komisaras ant Ostland Fruendt

Kaunas, 1941 m. rugpiūčio mėn. 15 d.

(Atkelta iš 4-to psl.)

VI PAUKŠČIAI

	Kiekis	Papiauti paukščiai		Gyvi paukščiai	
		penėti	nepenėti	penėti	nepenėti
	1 kg	RM	RM	R	RM
Žąsys be vidurių, galvos, sparnų ir kojų					
I rūšies	"	1 20	0,90	0 70	0,50
II "	"	0,80	0,55	0,50	0,35
Kalakutai t. p.					
I rūšies	"	1,—	0 70	0,60	0,40
II "	"	0,70	0,50	0,40	0,30
Kalakutės t. p.					
I rūšies	"	1,20	0,90	0,70	0,50
II "	"	0 80	0,55	0,50	0,35
Antyz t. p.					
I rūšies	"	1.50	1,05	0,90	0 60
II "	"	1,—	0,70	0,60	0,40
Vištos t. p.					
I rūšies	"	1,—	0,70	0,60	0,40
II rūšies	"	0,70	0,50	0,40	0,30
Jauni paukščiai (gaidžiukai, vištytės, viščiukai) t. p.					
I rūšies	"	0,80	0,55	0,50	0,30
II "	"	0,56	0,35	0 30	0,20

(pas) FRUNDT
Už Reicho Komisarą Rytų kraštui

Apie Telšius ir telšiškius

(Naujoviška dainelė)

Telšių miestas jau ne jaunas
Bet [illegible] —
Gatvės kreivos, [illegible]
[illegible] kada [illegible].

Nei telšiškiai daug [illegible]
[illegible] gatvėj [illegible].
Mato [illegible]
Ant šaligatvių [illegible].

Mato [illegible]
[illegible] gausiausias.
Taip, kad gatvės jau nuo seno
Vis atrodo kaip po [illegible].

Nagi ką daryti reikia,
Jei mieste švaros nevalkio?
Ner dėžučių šiukšlėm dėti —
Kur gi žmogui pasidėti?

Toks gyvenimas čia gaunas —
[illegible] piliečiai plaunas,
Nes pirtis iš paprotimo
Veikė nei karto nemėgino.

Oi su rūkymu tai bėda
Žmogus žmogų gatvėj ėda.
—Duok rūkyti, duok [illegible]..
Negali net pasisukti.

Kino «Džiugas» iš malonės
Prašo visus Telšių žmones
Nedraskyti jam langinių,
Nes tai yra paskutinės

Nors telšiškiai kiną turi,
Bet retai kas filmą žiūri:
Nes prie bilietų langelio
Žmonės jomarką vis kelia

Vienas šaukia: — Kas per velnias —
Šitai suplėšė naujas kelnes!
Žmonai guzikus [illegible] —
Dukrai net batus numovė..

Yr Telšiuos valgyklų, kavos..
Biliardą daugis lošia.
Čia «pouliškai» [illegible]
Ir tarp savęs smarkiai baras.

Geras daiktas biliardas
Jis sveikatos daug neardo.—
Su lazdele kamuoliukas—
Nuo stalelio [illegible]

Šito karto tik tiek šokelių
Tiktai tiek mažų žodelių.
Ką pamatysiu — kitą sykį
Išdainuosiu, — tik nepykit..

Teleskopas

Plungė

ILGOS EILĖS PRIE MAISTO KRAUTUVIŲ stovi po kelias valandas. Krautuvių pardavėjai dirba lėtai, nepasidalina darbu, todėl prie krautuvių ištisas dienas stovi moterų ilgiausios eilės. Argi negalima kaip nors sunormuoti maisto pardavinėjimą ir panaikinti tas stovinčių moterų virtines. Vasarą dar ir pastovėti galima, o kaip bus žiemą. Gal miesto savivaldybė leistų atidaryti kelias privatines maisto krautuves, ir eilės savaime išnyktų. Rodos, taip išnyko eilės Šiauliuose ir kituose miestuose, kai atsidarė reikiamas skaičius privačių maisto parduotuvių.

Dar dėl darbo laiko. Prie kai kurių maisto krautuvių pakabinti raštelial su šiomis darbo valandomis: 7—11 ir nuo 13 iki 17. Žmonių susirenka prie durų, o krautuvių tarnautojai iki 11 val. visiškai neateina. Pasiteiravus paaiškėja, kad tą dieną prieš pietus kepykla neatvežė duonos ar skerdykla mėsos. Krautuvės tarnautojai žinojo, bet nepakabino prie durų raštelio, kad prekių nėra, ir ilgiausia eilė žmonių laukia pusę dienos ir keikiasi.

Iš viso, Plungės maisto krautuvės nepajėgia aprūpinti miesto gyventojų maistu ar nenori aprūpinti. Tai neaišku.

Sporto naujienos

Šį sekmadienį Telšių krepšininkai ir futbolistai praleido Plungėje. Čia jie sužaidė draugiškas futbolo ir krepšinio rungtynes su vietos rinktinėm. Krepšinis prasidėjo 14,30 val. parke įrengtoj aikštėj. Reikia pastebėti kad Plungiečiai turi puikią lentomis grįstą aikštelę, bet visgi nesirūpina jos tinkamu paruošimu naudojimui. Aikštelė be linijų, o krepšiai, kaip lendrės svyruoja ir labai trukdo žaidimui.

Šį kartą telšiečiai turėjo sunkią kovą. Pasirodo, kad Plungė turi neblogą krepšinio komandą, tik gaila, kad žaidėjai nenori parodyti tikro žaidimo. Žiūrint, gavosi vaizdas, kad Plungei rūpi tik rezultatas, o ne tikras džentelmeniškas sportiškumas. Kad krepšinio rungtynės buvo žiaurios matosi iš to, jog vienas paguldytas ligoninėn, o antras gerokai pritrenktas. Pagaliau sportininkams reikėtų atprasti nuo laukinisko, neatsižvelgiant į priemones, siekimo laimėti, o suprasti, kas esmėje yra sportas. Kieta pirmojo puslaikio kova baigėsi lygiomis 10:10. Antrojo kėlinio pradžia priklausė telšiečiams ir šis laikotarpis nulėmė rungtynes. Plungiečiai nebeįstengė išlyginti. Rungtynės baigėsi 23:18 (10:10) Telšių naudai. Taškus pelnė Telšiams: Nakutis Jonas 8, Nakutis Kazys 0, Grybauskas 7, Šimkevičius 3, Racevičius 5, Sadauskas 0; Puškorius P. 4, Puškorius V. 4, Sipavičius 4, Beržonskis 0, Jasniauskas 6.

15, 30 val. įvyko futbolo rungtynės Pradžioj rungtynės neįdomios. Abiem komandom trūksta gyvumo. Lošiama labai atsargiai. Persvara plungiečių pusėj, bet rezultato nesimato. Telšiečiai irgi laikosi gerai, bet blogai šaudo. Įtampa didėja. Prasideda žiaurumai ir kaustymasi. Gaila, kad teisėjas visa tai leidžia. Labai gaila, kad pas mus trūksta gerų teisėjų, kurie pajėgtų suvaldyti įsikarščiavusius žaidėjus ir pravestų švelnų, bet kartu ir kovingą žaidimą. Pagaliau, visai nelauktai, į telšiečių vartus krinta pirmas įvartis. Jį iš vartininko rankų įmuša Plungės puskairis Gedgaudas. Bet telšiečiai nenusimena. Priešingai, jie labai energingai ima kovoti ir prispaudžia plungiečius, bet tikslių smūgių trūkumas neleidžia išlyginti rezultato. Pirmas kėlinys taip ir baigėsi.

Prasidėjus antrajam kėliniui, telšiečiai vėl paima iniciatyvą į savo rankas ir užgula plungiečių vartus. Rungtynių įkarštis didėja. Vieni nori rezultatą pakelti, kiti—jį išlyginti. Žaidėjų įkarštis persimeta ir į publiką. Telšiečiai dar labiau prispaudė Plungės vartus ir 15 min. gražų Adaméno kampinį Abromavičius paverté įvarčiu. Jau 1:1. Prasideda kova dėl pergalės įvarčio. Kamuolys lakste iš vienų vartų į kitus, bet golo vis nėra. Plungė gražiai apšaudo Telšių vartus, bet geras gynimas ir vartininkas visus pavojus likviduoja, gi telšiečiams vis trūksta šuvių tikslumo. Prieš pabaigą abi komandos įvargsta, žaidimas lėtėja. Teisėjo švilpukas nutraukia rungtynes, kurių pasekmė taip ir lieka lygiosios 1:1 (1:0).

Veislinių žiemkenčių sėklų reikalu

Šiais metais, kaip jau anksčiau buvo paskelbta, veislinės žiemkenčių javų (rugių, kviečių) sėklos, užaugintos pagal su Lietūkiu sudarytas sutartis, išplatinimo darbas yra pavestas apskričių bei rajonų agronomams.

Augintojai (tiek valstybiniai, tiek privatūs) rugių ir kviečių veislinę sėklą buvo įpareigoti paruošti ne vėliau 8. m. rugpiūčio mėn. 25 d. Laikotarpyje nuo rugpiūčio 25—31 dd. rajonų agronomai tarėjo aplankyti visus veislinės sėklos augintojus, patikrinti sėklos kiekius, palmti po 2 pavyzdžius, kur buvo galima užplombuoti maišus, ir surašyti nustatytos formos sėklos patikrinimo bei pavyzdžių paėmimo aktus. Vieną sėklos pavyzdį tuojau agronomai išsiųs pas save ir, esant pakankamam sėklos daigumui ir švarumui, leidžia sėklą skirstyti sėjai, o antrąjį sėklos pavyzdį ir pavyzdžių paėmimo aktą siunčia Sėklų Kontrolės Stočiai Kaune arba Šiaulių sėklų įmonei, Siaulial — Gubernija.

Už veislinę sėklą atsilyginama maknais šia tvarka: 100 kg veislinės sėklos keičiama į 115 kg nevelisinių, nemažesnio kaip 98% švarumo, geros išvaizdos, tos pat rūšies grūdų.

Augintojai, išduodami veislinę žiemkenčių sėklą, veda nustatytos formos sąrašus, kurių pavyzdžiai išsiuntinėti agronomams.

Augintojams leidžiama parduoti veislinę sėklą ir ne grynus pinigus. Šiuo atveju imamas prie nustatytos rinkos kainos 20% priedas.

Augintojai įpareigojami 2 kartus per savaitę, betarpiai ar per valsčiaus administraciją, teikti rajonų agronomams žinias, kiek, kokios sėklos iškeitė arba pardavė ir kiek dar liko.

Užsibaigus sėjos sezonui, rajonų agronomai per apskričių agronomus siunčia Žemės Ūkio Rūmams Kaune nustatytos formos apyskaitas (apyskaitas pavyzdžiai išsiųsti agronomams).

Veislinę žiemkenčių sėklą naudoti ne sėjos reikalams draudžiama. Augintojams leidžiama sėklos pasilikti tik tiek, kiek bus reikalinga ūkyje sėjos reikalams, o visa kita sėklinė medžiaga turi būti išplatinta apylinkės ūkininkų tarpe. Už veislinės sėklos naudojimą ne sėjos reikalams bei už jos neišplatinimą yra atsakingi agronomai ir augintojai.

Nevykdantieji šio patvarkymo bus baudžiami.

LIETŪKIS
Lietuvos Žemės Ūkio Kooperatyvų Sąjunga

Veislinė žiemkenčių sėkla parduodama ir už pinigus

Atsižvelgiant į tai, kad ne visi ūkininkai kurie nori žiemkenčių sėklą pakeisti, yra iškūlę savo rugius ir kviečius, leidžiama veislinę sėklą parduoti ir už pinigus. Augintojai veislinę sėklą parduoda 20% brangiau, negu vyriausybės nustatyta kaina už paprastus žiemkenčių grūdus. Tokiu budu už 1 centnerį—50 kg. — rugių sėklos, perkant ją betarpiai iš ūkio, skaitoma 55 rubliai 80 kap., o už vieną centnerį kviečių 66 rubliai 60 kap.

Pirkti veislinę sėklą už pinigus gali tik tie ūkininkai, kurie savo sėklos pakeitimui visai neturi arba negali laiku jos iškulti. Tokie ūkininkai turi pristatyti agronomo arba valsčiaus viršaičio išduotą pažymėjimą, kuriame turi būti nurodyta, kiek sėklos ūkininkui reikalinga ir kad jis pakeitimui savo sėklos neturi.

Lietūkis
Lietuvos Žemės Ūkio Kooperatyvų Sąjunga

Ieško dingusių arklių

Jonas Varpiotas

Žvaginių km. Andrejavo v. Arklys palšas, per nugarą tamsi žymė, apie 10 metų, išvestas per karą. **Kumelė bėra**, 3 metų, po piršlais sužeidimo žymė. Radusiam atlygins 200 rublių.

Povilas Striaukas

Žvaginių k. Kumelė juodbėra, 7 metų, kaktoj balta dėmė. Radusiam atlygins 200 rublių.

Telšių Apskr. Valst. Draud. Inspekcija skelbia **Vagystnes** pardavimui arklio su pakinktais ir dviejų ratukų. Varžytinės įvyks š. m. spalių mėn. 1 d. Inspekcijos patalpose. Vedėjas

Ieškau zakrastijono vietos. Turiu 8 mt. praktiką. Amžius 25 mt. Rašyti VI. Dapšys, Varniai

Skelbimas ūkininkams.

A. B. „SODYBA", Šiaulių apyg. Telšių „SODYBOS" skyr. pranešа ūkininkams, kad superka palankiomis vietos rinkos kainomis šiuos produktus:

1. **Daržoves:** kopūstus, agurkus, pamidorus, burokėlius, bulves, morkas, svogūnus, kalafiorus, sėlinius, salierus, petruškas, arbūzus pupeles, (fasolius) saldžiuosius žirnius, kiekius, porus, krapus, kmynus ir t. t.
2. **Vaisius ir uogas:** obuolius, vynuoges, bruknes, spanguoles ir šermukšnius.
3. **Medų ir vašką.**
4. **Grybus džiovintus:**
5. **Superka** ažuolų gilius,
6. Be to, „SODYBA" išnuomoja sodnus privačius ir valstybinius.

Esant dideliam produktų kiekiui, skyrius atsiima savo priėmončius. Informaciniais klausimais kreiptis į centrinę kontorą.

Šiauliai, Tilžės g-vė 180 telefon. 1553.
Telšiai, Respublikos g-vė telefon. 132.
Mažeikiai, Laisvės 20 a telefon. 43.
Tauragė, Stoties g-vė 1
Kretinga, Vytauto g-vė 5

Visi ūkininkai pristatinėkite minėtus produktus, nes A. B. „SODYBA" Jums tinkamas kainas sumokės.

AKC. B-vė „SODYBA" Telšiai,
Respublikos g-vė 49, telef. 132

Įvairios žinios

Šiaulių Apygardos Komisaras p. GEWECKE Telšiuose

Š. m. rugsėjo 19 d. į Telšius buvo atvykęs Šiaulių Apygardos Komisaras p. Gewecke. Čia tą dieną buvo sukviesti Telšių apskrities valsčių viršaičiai ir miestų burmistrai. Viršaičių ir miestų burmistrų susirinkime p. komisaras pasakė kalbą, kurioje pabrėžė, kad vokiečių civilinės valdžios organai nori nuoširdaus ir glaudaus bendradarbiavimo su lietuvių pareigūnais ir iš viso su lietuviais. Vokiečių civilinė administracija gerbia lietuvių tautą, lietuvių papročius ir garantuoja tikėjimo ir sąžinės laisvę. Valdžios vyr. uždavinys yra garantuoti krašto saugumą, ramų darbą ir atstatyti krašto ūkį. Kalbėdamas apie Lietuvos ateitį, p. komisaras pabrėžė, kad Fiureris yra numatęs Lietuvai prideramą garbingą vietą Naujos Europos santvarkoj.

Po p. komisaro kalbos visiško širdingumo dvasioje aptarti įvairūs ūkiniai ir administraciniai klausimai. Posėdžio vardu p. komisarą pasveikino ir padėkojo Telšių apskr. viršininkas p. Ramanauskas.

Raudonojo Kryžiaus Telšių skyrius stiprina savo veiklą

Š. m. rugsėjo 17 d. 19 val. Raud. kryžiaus Telšių skyriaus pasitarime sudaryta nauja skyriaus vadovybė: Dr. Miku'skis — pirm., prel. Kuodis — vice-pirm., dr. Molis — sekret., dir. Jurkus ir p. Svilienė — nariai. Nariai moka nario mokesčio nemažiau 1 rubl., o nariai remėjai — nemažiau 10 rubl. Skyriaus būstinė — Birutės g. 19, ein. s ta Lietuvos Banke.

Skyrius savo veiklą žada sustiprinti ir pagalbos reikalingiejigali į jį kreiptis.

Mokytojų Seminarijos Telšiuose

pirmas kursas pradeda veikti nuo š. m. spalių 1 d. Įstojimo prašymai dar priimami.

Žarėnų gydytojas Naujokaitis

išvyko į Raseinius apskrities gydytojo pareigomis.

Pasikeitimai Telšių gimnazijoje

Į gimnaziją inspektoriaus paskirti: Br. Valiušaitis iš Plungės gimnazijos ir Z. Jonikaitė iš Šeduvos progimnazijos.

Naujais mokytojais paskirti: J. Mačernis iš Plungės g., Laurenčikaitė E. iš Pasvalio g., Skuodienė A. iš Balbieriškio g. ir kun. mok.

Tikybos mok. paskirtas kun. J. Kučinskas.

Iš gimnazijos išvyko kiliu šie mokytojai: G. Liberis, A. Šebekienė ir J. Bielskutė.

Pradžios mokyklų inspekcijoj Telšiuose

Inspektoriumi paskirtas Skuodas J., anūruoju inspektoriumi — Daukantas Vl.

Pradžios mokyklose Telšių apskrity dar trūksta apie 20 mokytojų, tačiau tą spragą tikimasi užpildyti naujai kursuose paruoštais mokytojais.

Inspekcija yra Kalno g. 20.№

Pageidaujama daugiau duonos krautuvių

Telšiuose prie duonos krautuvės visada susidaro didelės eilės ir ypač tarnautojams ir darbininkams sunku jos nusipirkti. Visuomenė pageidauja daugiau duonos krautuvių atidaryti. Tada nebebūtų eilių ir nereikėtų bereikalo gaišti laiko.

Maisto kortelės Telšiuose jau įvestos

Pagal naujas pastovias korteles maisto produktai jau parduodami ir gyventojai pastoviai aprūpinami maistu. Panašios kortelės greitai bus įvestos ir Plungės mieste.

Kinas Telšiuose

Filmų kol—kas negaunama, bet tikimasi gauti. Kino „Dzingas" praeitą savaitę rodė vieną negarsinę filmą, tačiau kol—kas tolhau nenumato rodyti.

SUSELPĖ NUO KARO NUKENTĖJUSIUS.

Plungės nuo karo nukentėjusiems šelpti komitetas iki šiol sušelpė 260 šeimų, daugiau ar mažiau nuo karo nukentėjusių. Prašymus svarsto tolhau ir svarstys, kol išdalins visus tam tikslui paskirtus daiktus ir pinigus.

Pranešimas

Pranešu, kad 1941 m. Telšių apskr. eržilų tikrinimas įvyks šiose vietose ir šiomis dienomis:

1) Spalio mėn. 2 d. Telšiuose — rinkoje: atvedami patikrinti Telšių miesto, Telšių ir Nevarėnų valsč. eržilai.

2) Spalio mėn. 4 d, Telšiuose— rinkoje: atvedami patikrinti Alsėdžių ir Luokės valsč. eržilai.

3) Spalio mėn. 6. d. Plungėje — rinkoje: atvedami patikrinti Plungės miesto, Plungės ir Rietavo valsč. eržilai.

Spalio mėn. 7 d. Varniuose — rinkoje: atvedami patikrinti Varnių, Žarėnų ir Tytų valsč. eržilai.

Papildomas eržilų tikrinimas viso apskrities įvyks Telšiuose — rinkoje spalio mėn. 15 d. Eržilų tikrinimo darbas paskelbtose vietose ir nurodytomis dienomis pradedamas 10 val. ryto.

Be to, pranešu visiems arklių laikytojams, kad laike eržilų tikrinimo įvyks geresnės veislės eržilų bei kumelių įrašymas į kilmės knygas.

Šiais metais eržilų tikrinimo komisijai turi būti atvedami apžiūrėti visi suaugę eržilai. Suaugusiais eržilais laikomi tokie, kuriems ateinančių metų sausio mėn. 1 d. sueina 2,5 metų. Anksčiausiais metais eržilai įrašyti į kilmės knygas eržilų tikrinimo komisijai nebuvo rodomi. Šiais metais jokių išimčių nedaroma. Į asilų į kilmės knygas eržilų laikytojai privalo tikrinimo dieną turėti eržilo kilmės pažymėjimą.

Eržilų laikytojai yra įpareigojami suvesti visus minėto amžiaus eržilus į paskelbtas vietas nurodytomis dienomis,

Telšių Apskr. Agronomas

Spausdina Telšių Apskrities Savivaldybės spaustuvė. Tel. 96.

Skaitykite ir platinkite „Žemaičių Žemę"

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 ir 16 — 18 val.

Nr. 17 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941 m. spalių 4 d.

LAIMĖJIMAI VISUOSE FRONTUOSE

Laimėjimas prie Dniepropetrovsko —Vokiečiai jau prie Petrapilio vartų

DIDELI ANGLŲ NUOSTOLIAI JŪROSE IR ORE

Paskutinių dienų vokiečių vyriausios kariuomenės vadovybės pranešimuose pabrėžiami nauji dideli laimėjimai visuose frontuose.

Į šiaurės vakarus nuo Dniepropetrovsko vokiečių ir italų junginiai

apsupo ir sunaikino 3 sovietų divizijas. Paimta 13.000 belaisvių ir daugybė karo medžiagos.

Stiprūs oro pajėgų daliniai sėkmingai bombarduoja geležinkelių mazgus Doneco rajone. Taip pat be paliovos bombarduojami kariniai taikiniai Leningrade ir Maskvoj.

Piačių veiklą vokiečių oro, jūros ir sausumos pajėgos išvystė Petrapilio rajone. Petrapilis ir karo uostas Kronštatas bombarduojami iš visų pusių ir yra jau smarkiai nukentėję. Sovietų pozicijos ir įsitvirtinimai aplink Petrapilį baigiami naikinti ir

vokiečių kariai jau atsidūrė prie Petrapilio vartų.

Kovoje prieš Angliją atžymimi milžiniški anglų nuostoliai jūroje.

Povanden niai laivai į vakarus nuo Afrikos puolė į Angliją plaukiančią 12 laivų vilkstinę ir ją sunaikino, nepaisant stiprios naikintuvų apsaugos. Tik vienam nedideliam laivui pasisekė pasprukti. 11 laivų bendro 78.000 brutto tonų buvo paskandinti.

Pietinėj Atlanto dalyje paskandintas anglų tanklaivis 12.000 tonų talpos.

Didelį italų torpedinių lėktuvų talpinamą praneša vyr. Italų karo vadovybė.

Rugsėjo 27 d. italų torpedinių lėktuvų grupė užtiko didžiulę vilkstinę anglų laivų, išplaukiančių iš Gibraltaro. Vilkstinėje buvo keletas kreiserių ir didesnis skaičius naikintojų. Po ataus puolimo iš oro nustatyta, kad

torpedomis pataikinta ir nuskandinta trys kreiseriai.

Taip pat torpedomis sunaikinta 8 karo ir 4 prekybos laivai.

Šis anglų laivyno praląimėjimas Vidužemio jūroje žymiai padidina anglų jūrų nuostolius šiuose vandenyse ir sugriauna Gibraltaro, kaipo jūrų tvirtovės reikšmę.

Be sunkių anglų praląimėjimų jūrose, karo apžvalginiukų iškeliami didžiuliai oro laivyno nuostoliai. Vokiečių lėktuvai, kurie visą laiką bombarduoja Anglijos svarbius karinius taikinius, susiduria su anglų oro pajėgomis ir jas sistemingai naikina. Anglų vykdyta oro ofenzyva — puolimas Vokietijos strėlių galima laikyti sužlugdytu.

Per paskutines 12 savaičių anglų oro laivynas neteko numuštais 1.400 lėktuvų.

Retos iškilmės Telšiuose

Bolševikų suklaidintų žemaičių amnestavimas. Kalba Apygardos Komisaras p. Gewecke.

Rugsėjo 28. Šekmadienis. Telšiai pasipuošę Reicho ir tautiněmis vėliavomis. Šalygatvinuose būriai piliečių, kurie tikrai šventiškai nusiteikę. Dar toli prieš pirmą valandą telšiškiai pradeda rinktis į Turgaus aikštę, kur prieš specialiai pastatytą tribūną jau stoviniuoja būreliai miestelėnų. Iš kalėjimo atvedami — žemaičiai, kurie, pasikliaudami vylingais bolševikinių agitatorių pažadais, buvo bepradedą eiti komunistiniu keliu.

Netrukus atvyksta Telšių Apskrities Viršininkas p. A. Ramanauskas su įvairių įstaigų pareigūnais. Viršininkas pasisveikina su išsirikiavusiais mūsų kariais. Tuo tarpu minia vis didėja.

Staiga visų galvos pakrypsta ton pusėn, iš kurios pasirodo visa eilė automobilių. Atvyksta Gebietskomisaras p. Gewecke su palydovais. Ponas Gebietskomisaras su garbės karių kuopa pasisveikina lietuviškai. Sveiciami į tribūną. Į susirinkusius ir atvykusius pirmas prabyla Telšių Apskrities Viršininkas ir pasveikina susirinkusių ją vardu atvykusį į Telšius p. Gebietskomisarą ir paskelbia kokiu tikslu čia susirinkta. Po to kalba Apygardos Komisaras p. Gewecke.

— Esu labai dėkingas už taip malonų, gražų ir nuoširdų sutikimą, tuo labiau, kad Telšiuose man tenka būti ne pirmą kartą. Šis gražus kraštas, kuris buvo pasmerktas kęsti bolševikinio teroro jungą, vokiečių armijos dėka, įsakius jos Vadui Adolfui Hitleriui, tapo išvaduotas, šiandien gyvena jau laisvą gyvenimą.

Jūsų kraštas, kurį visuomet Didysis Reichas gerbė, per vienus metus tapo suskurdintas. Todėl mūsų tikslas yra visomis galimomis priemonėmis ir pajėgomis šį gražų kraštą — Lietuvą atstatyti. Labiausiai mes kreipiame dėmesį į žemės ūkį. Ūkininkai, kurie sąžiningai dirba savo žemę ir pildys visus Vokiečių Civilinės Valdžios parėdymus, visuomet visomis išgalėmis bus remiami ir medžiaginiai ir moraliai. Jūsų tikslas yra gaminti maisto produktus ir sąžiningai juos visus pristatyti miestams, kad ir miestelėnai, ypač dirbantieji, turėtų pakankamai maisto produktų nusipirkti.

Adolfas Hitleris, kaip Naujosios Europos Kūrėjas, Lietuvai Naujoje Europoje yra numatęs garbingą vietą. Lietuvos ajeitis priklauso nuo pačių lietuvių. Jei jie norės ir eis tinkamai petys petin su Didžiuoju keichu, ir pasidvos Vokietijos globai, ateitis lietuvių tautai lieka užtikrinta.

Toliau p. Gebietskomisaras kreipėsi į amnestuojamuosius.

— Čia prieš mus yra 62 asmenys, jų tarpe keturios moterys.

Šiandien jūs vėl gaunate laisvų piliečių teises, galite vėl grįžti pas savo seimas, o susirinkusiųjų prašau jiems visomis išgalėmis padėti kaip materialiai taip ir moraliai, kad jie pilnai pajaustų naujo laisvo gyvenimo džiaugsmą.

Kalba daugelyje vietų buvo plojimais ir nuoširdžiais valiavimais pertraukta.

Užbaigiant Apskrities Viršininkas kreipėsi į amnestuotus, nurodydamas jiems, kaip ateityje jie turės elgtis, kad būtų naudingais savo kraštui ir Naujos Europos piliečiais.

Pasibaigus kalboms, pro tribūną parado maršu pražygiavo mūsų karių garbės kuopa.

(Nukelta į 2-rą puslapį)

Anglai stovi prieš pralaimėjimą

Nepaprastai atviras anglų karinio eksperto W. Baldwino prisipažinimas apie karinę padėtį

Žinomas anglų karinis ekspertas Hansen W. Baldwinas į asivelbė Jungtinių Valstybių žurnale „Life" apžvalgą apie dabartinę Anglijos padėtį, kuri stebina savo atvirumu. Baldwinas rašo, kad vokiečių žemyno pajėgos yra pilnai apginkluotos, geral kariškai paruoštos ir įsigijusios iš anktyvesnių sėkmingų žygių didelį kovos patyrimą. Iš anglų žemyno divizijų geral paruoštomis galima esą laikyti tik nedidelę dalį, o dar mažesnę dalį — gerai apginkluotomis.

Baldwinas toliau konstatuoja, kad

vokiečių lėktuvų gamybinis pajėgumas žymiai praneša anglų.

Be to, anglų ginklavimosi pramonė turinti kovoti su nemažai rimtų kliūčių, kurias sukėlė vokiečių aviacijos puolimai ir žaliavų stoka. Vokiečių karinė galyba vykstanti be jokio vargo, nes Vokietija esanti sudariusi atsargų ir todėl jos reikalavimai nesą dideli. Baldwinas mano, kad vokiečių blokada prieš Angliją duodanti didesnių rezultatų, negu anglų blokada prieš Europos kontinentą. Vokietija turinti prieš Angliją 100 uostų milžiniškoje jūrų erdvėje nuo Spicbergeno iki Biskajos įlankos.

Šiandien tikrą badą ir didėjantį nedateklių jaučianti ne Vokietija, bet Anglija.

Joks Anglijos tytų pakraščio uostas į pietus nuo Škotijos ir joks pietų Anglijos uostas ne sąs rimtai tinkamas naudotis. Anglija „kvėpuojanti" per Glasgovą, Liverpoolį ir Bristolio sąsmaukos miestus,—bet ir juos paslėkančios bombos. Vokietija turinti daugiau gilumumų, pareiškia Baldwinas, ir, jei Vokietija nugalės Sovietų Sąjungą, anglų blokada iš viso tapsianti nerimtu teikalu.

Anglija buvo bepralaimėjusi Atlanto mūšį. Ji vos beatlaikiusi paėią Angliją, o mūšį Vidužemio jūroje ji esanti aiškiai pralaimėjusi.

Kokie ištikrųjų karo nuostoliai

Ligi šiol paimtų į nelaisvę sovietų karių skaičius pratoko 2 milijonus vyrų. Užmuštų sovietų karių skaičius, kaip rodo patyrimas, yra mažiausia toks pat, o gal ir dar didesnis. Turėdama tai prieš akis, prieš propaganda šiuos neginčijamus vokiečių laimėjimus stengiasi susilpninti tuo, kad ji ištarda vokiečių nuostolius vien tik užmuštais 1,5 — 2 — milijonyrių. Iš tikrųjų nuostoliai, kurie tikaitai nustatyti nuo 1941 m. birželio 22 d. iki rugpiūčio 31d. laikotarpiui, sausumos kariuomenėje yra: (įskaitant ir SS dalis) 84,354 užmušti, 292,690 sužeistų ir 18,921 dingęs. Karinės vokiečių oro pajėgos Rytų fronte iki rugpiūčio 31 d. neteko tik dalies mūsų mėnesinės produkcijos, t. y. 725 lėktuvų.

Tamsiausios valandos sovietams

Britų informacijos tarnybos pranešimu, sovietų ambasadorius Londone Maiskis ryšium su Kijevo netekimu pareiškė, kad dabar Rytų fronte yra tamsiausios valandos. Toliau jis nurodė faktą, kad tiktai žiema tegali išgelbėti netikrą Sovietų sąjungos padėtį.

Ruošiamas 1942 m.

„ŽEMAIČIŲ KALENDORIUS"

Telšiuose rašomas ateinantiems 1942 metams įdomus „Žemaičių kalendorius". Tai bus platus, iliustruotas metraštis pavažmai lų kalendorius". Tai bus platus, iliustruotas metraštis pavaižmai lų kalendorius.

Kalendorius bus atspausdintas duoti žemaičių laisvės kovoms. duoti žemaičių laisvės kovoms. Kalendorius bus atspausdintas prieš Kalėdas. Suinteresuoti platintojai prašomi pranešti laštu, kiek jie galės savo apylinkėj kalendoriaus išplatinti. Kalendoriaus kaina nebus didelė. Pranešimus siųsti: „Žemaičių Žemės" administracijai, Telšiai, Respublikos 20.

Retos iškilmės Telšiuose

Bolševikų suklaidintų žemaičių amnestavimas. Kalba Apygardos Komisaras p. Gewecke.

Rugsėjo 28. Sekmadienis. Telšiai pasipuošę Reicho ir tautinėmis vėliavomis. Šalygatviuose būriai piliečių, kurie tikrai šventiškai nuteikę. Dar toli prieš [illegible] telšiškiai pradeburgaus aikštę, kur [illegible]ai pastatytą tribūną [illegible]uoja būreliai miestelėkalėjimo atvedami — žemaičiai, kurie, pasikliaudami vylingais bolševikinių agitatorių pažadais, buvo bepradedą eiti komunistiniu keliu.

Netrukus atvyksta Telšių Apskrities Viršininkas p. A. Ramanauskas su įvairių įstaigų pareigūnais. Viršininkas pasisveikina su išsirikiavusiais mūsų kariais. Tuo tarpu minia vis didėja.

Staiga visų galvos pakrypsta ton pusėn, iš kurios pasirodo visa eilė automobilių. Atvyksta Gebietskomisaras p. Gewecke su palydovais. Ponas Gebietskomisaras su garbės karių kuopa pasisveikina lietuviškai. Svečiai kviečiami į tribūną. Į susirinkusius ir atvykusius pirmas prabyla Telšių Apskrities Viršininkas. ir pasveikina susirinkusių jų vardu atvykusį į Telšius p. Gebietskomisarą ir paskelbia kokiu tikslu čia susirinkta. Po to kalba Apygardos Komisaras p. Gewecke.

— Esu labai dėkingas už taip malonų, gražų ir nuoširdų sutikimą, tuo labiau, kad Telšiuose man tenka būti ne pirmą kartą. Šis gražus kraštas, kuris buvo pasmerktas kęsti bolševikinio teroro jungą, vokiečių armijos dėka, įsakius jos Vadui Adolfui Hitleriui, tapo išvaduotas, šiandien gyvena jau laisvą gyvenimą.

Jūsų kraštas, kurį visuomet Didysis Reichas gerbė, per vienus metus tapo suskurdintas. Todėl mūsų tikslas yra visomis galimomis priemonėmis ir pajėgomis šį gražų kraštą — Lietuvą atstatyti. Labiausiai mes kreipiame dėmesį į žemės ūkį. Ūkininkai, kurie sąžiningai dirba savo žemę ir pildys visus Vokiečių Civilinės Valdžios parėdymus, visuomet visomis išgalėmis bus remiami ir medžiaginiai ir moraliai. Jūsų tikslas yra gaminti maisto produktus ir sąžiningai juos visus pristatyti miestams, kad ir miestelėnai, ypač dirbantieji, turėtų pakankamai maisto produktų nusipirkti.

Adolfas Hitleris, kaip Naujosios Europos Kūrėjas, Lietuvai Naujoje Europoje yra numatęs garbingą vietą. Lietuvos ateitis priklauso nuo pačių lietuvių. Jei

[illegible]eš pralaimėjimą

[illegible]inio eksperto W. Baldwino karinę padėtį

[illegible]fe" apžvalgą [illegible]glijos padėtį, kiečių aviacijos puolimai ir žaliavų stoka. Vokiečių karinė galmyba vykstanti be jokio vargo,

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 ir 16 — 18 val.

Nr. 17 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941 m. spalių 4 d.

LAIMĖJIMAI VISUOSE FRONTUOSE

Laimėjimas prie Dniepropetrovsko —Vokiečiai jau prie Petrapilio vartų

DIDELI ANGLŲ NUOSTOLIAI JŪROSE IR ORE

Paskutinių dienų vokiečių vyriausios karinuomenės vadovybės pranešimuose pabrėžiami nauji dideli laimėjimai visuose frontuose.

Į šiaurės vakarus nuo Dniepropetrovsko vokiečių ir italų junginiai

apsupo ir sunaikino 3 sovietų divizijas. Paimta 13.000 belaisvių ir daugybė karo medžiagos.

Stiprūs oro pajėgų daliniai sėkmingai bombarduoja geležinkelių mazgus Doneco rajone. Taip pat be paliovos bombarduojami kariniai taikiniai Leningrade ir Maskvoj.

Plačią veiklą vokiečių oro, jūros ir sausumos pajėgos išvysė Petrapilio rajone. Petrapilis ir karo uostas Kronštatas bombarduojami iš visų pusių ir yra jau smarkiai nukentėję. Sovietų pozicijos ir įsitvirtinimai aplink Petrapilį baigiami naikinti ir

vokiečių kariai jau atsidūrė prie Petrapilio vartų.

Kovoje prieš Angliją atžymėti milžiniški anglų nuostoliai jūroje.

Povanden niai laivai į vakarus nuo Afrikos puolė į Angliją plaukiančią 12 laivų vilkstinę ir ją sunaikino, nepaisant stiprios naikintuvų apsaugos. Tik vienam nedideliam laivui pasisekė pasprukti. 11 laivų bendro 78.000 brutto tonų

buvo paskandinti.

Pietinėj Atlanto dalyje paskandintas anglų tanklaivis 12.000 tonų talpos.

Didelį italų torpedinių lėktuvų laimėjimą praneša vyr. Italų karo vadovybė.

Rugsėjo 27 d. italų torpedinių lėktuvų grupė užtiko didžiulę vilkstinę anglų laivų, išplaukiančių iš Gibraltaro. Vilkstinėje buvo keletas kreiserių ir didesnis skaičius naikintojų. Po ar. šaus puolimo iš oro nustatyta, kad

torpedomis pataikinta ir nuskandinta trys kreiseriai.

Taip pat torpedomis sunaikinta 8 karo ir 4 prekybos

laivai

Šis anglų laivyno pralaimėjimas Viduržemio jūroje žymiai padidina anglų jūrų nuostolius šiuose vandenyse ir sugriauna Gibraltaro, kaipo jūrų tvirtovės reikšmę.

Be sunkių anglų pralaimėjimų jūrose, karo apžvalgininkų iškeliami didžiuliai oro laivyno nuostoliai. Vokiečių lėktuvai, kurie visą laiką bombarduoja Anglijos svarbius karinius taikinius, susiduria su anglų oro pajėgomis ir jas sistemingai naikina. Anglų vykdyta oro ofenzyva — puolimas Vokietijos sričių galima laikyti sužlugdytu.

Per paskutines 12 savaičių anglų oro laivynas neteko numuštais 1.400 lėktuvų.

Retos iškilmės Telšiuose

Bolševikų sukaldintų žemaičių amnestavimas. Kalba Apygardos Komisaras p. Gewecke.

Rugsėjo 28. šeštadienis. Telšiai pasipuošę Reicho ir tautiniais vėliavomis. Šalygatviuose būriai piliečių, kurie tikrai šventiškai nusiteikę. Dar toli prieš pirmą valandą telšiškiai pradeda rinktis į Turgaus aikštę, kur prieš specialiai pastatytą tribūną jau stoviniuoja būreliai miestelėnų. Iš kalėjimo atvedami — žemaičiai, kurie, pasikliaudami vylingais bolševikinių agitatorių pažadais, buvo bepradedą eiti komunistiniu keliu.

Netrukus atvyksta Telšių Apskrities Viršininkas p. A. Ramanauskas su įvairių įstaigų pareigūnais. Viršininkas pasisveikina su išsirikiavusiais mūsų kariais. Tuo tarpu minia vis didėja.

Štai ga visų galvos pakrypsta ton pusėn, iš kurios pasirodo visa eilė automobilių. Atvyksta Gebietskomisaras p. Gewecke su palydovais. Ponas Gebietskomisaras su garbės karių kuopa pasisveikina lietuviškai. Sveciai kviečiami į tribūną. Į susirinkusius ir atvykusius pirmas prabyla Telšių Apskrities Viršininkas. ir pasveikina susirinkusių jų vardu atvykusį į Telšius p. Gebietskomisarą ir paskelbia kokiu tikslu čia susirinkta. Po to kalba Apygardos Komisaras p. Gewecke.

— Esu labai dėkingas už taip malonų, gražų ir nuoširdų sutikimą, tuo labiau, kad Telšiuose man tenka būti ne pirmą kartą. Šis gražus kraštas, kuris buvo pasmerktas kęsti bolševikinio teroro jungą, vokiečių armijos dėka, įsakius jos Vadui Adolfui Hitleriui, tapo išvaduotas, šiandien gyvena jau laisvą gyvenimą.

Jūsų kraštas, kurį visuomet Didysis Reichas gerbė, per vienus metus tapo suskurdintas. Todėl mūsų tikslas yra visomis galimomis priemonėmis ir pajėgomis šį gražų kraštą — Lietuvą atstatyti. Labiausiai mes kreipiame dėmesį į žemės ūkį. Ukininkai, kurie sąžiningai dirba savo žemę ir pildys visus Vokiečių Civilinės Valdžios parėdymus, visuomet visomis išgalėmis bus remiami ir medžiaginiai ir moraliai. Jūsų tikslas yra gaminti maisto produktus ir sąžiningai juos visus pristatyti miestams, kad ir miestelėnai, ypač dirbantieji, turėtų pakankamai maisto produktų nusipirkti.

Adolfas Hitleris, kaip Naujosios Europos Kūrėjas, Lietuvai Naujoje Europoje yra numatęs garbingą vietą. Lietuvos ateitis priklauso nuo pačių lietuvių. Jei jie norės ir eis tinkamai petys petin su Didžiuoju Reichu, ir pasiduos Vokietijos globai, ateitis lietuvių tautai lieka užtikrinta.

Toliau p. Gebietskomisaras kreipėsi į amnestuojamuosius.

— Čia prieš mus yra 62 asmenys, jų tarpe keturios moterys.

Šiandien jūs vėl gaunate laisvų piliečių teises, galite vėl grįžti pas savo šeimas, o susirinkusiųjų prašau jiems visomis išgalėmis padėti kaip materialiai taip ir moraliai, kad jie pilnai pajaustų naujo laisvo gyvenimo džiaugsmą.

Kalba daugelyje vietų buvo plojimais ir nuošir džiais valiavimais pertraukta.

Užbaigiant Apskrities Viršininkas kreipėsi į amnestuotus, nurodydamas jiems, kaip ateityje jie turės elgtis, kad būtų naudingais savo krašto ir Naujos Europos piliečiais.

Pasibaigus kalboms, pro tribūną parado maršu pražygiavo mūsų karių garbės kuopa.

(Nukelta į 2-rą puslapį)

Anglai stovi prieš pralaimėjimą

Nepaprastai atviras anglų karinio eksperto W. Baldwino prisipažinimas apie karinę padėtį

Žinomas anglų karinis ekspertas Hansen W. Baldwinas į asmelbė Jungtinių Valstybių žurnale „Life" apžvalgą apie dabartinę Anglijos padėtį, kuri stebina savo atvirumu. Baldwinas rašo, kad vokiečių žemyno pajėgos yra pilnai apginkluotos, geral karškai paruoštos ir įsigijusios iš anktyvesnių sėkmingų žygių didelį kovos patyrimą. Iš anglų žemyno divizijų gerai paruoštomis galima esą laikyti tik nedidelę dalį, o dar mažesnę dalį — gerai apginkluotomis.

Baldwinas toliau konstatuoja, kad

vokiečių lėktuvų gamybinis pajėgumas žymiai praneša anglų.

Be to, anglų ginklavimosi pramonė turinti kovoti su nemažą rimtų kliūčių, kurias sukėlė vokiečių aviacijos puolimai ir žaliavų stoka. Vokiečių karinė galingyba vykstanti be jokio vargo, nes Vokietija esanti sudariusi ai sargų ir todėl jos reikalavimai nesą dideli. Baldwinas mano, kad vokiečių blokada prieš Angliją duodanti didesnių rezultatų, negu anglų blokada prieš Europos kontinentą. Vokietija turinti prieš Angliją 100 uostų milžiniškoje jūrų erdvėje nuo Spicbergeno iki Biskajos įlankos.

Šiandien tikrą badą ir didėjantį nedateklių jaučianti ne Vokietija, bet Anglija.

Joks Anglijos rytų pakraščio uostas į pietus nuo Skotijos ir joks pietų Anglijos uostas ne sąs rimtai tinkamas naudoti. Anglija „kvėpuojanti" per Glasgovą, Liverpoolį ir Bristolio sąsmaukos miestus, — bet ir juos paslėkančios bombos. Vokietija turinti daugiau gilumumų, pareiškia Baldwinas, ir, jei Vokietija nugalės Sovietų Sąjungą, anglų blokada iš viso tapsianti nerimtu reikalu.

Anglija buvo bepralaimėjusi Atlanto mūšį. Ji vos beatlaikiusi pačią Angliją, o mūšį Viduržemio jūroje ji esanti aiškiai pralaimėjusi.

Kokie ištikrųjų karo nuostoliai

Ligi šiol paimtų į nelaisvę sovietų karių skaičius prašoko 2 milijonus vyrų. Užmuštų sovietų karių skaičius, kaip rodo patyrimas, yra maždausia toks pat, o galimas dalykas — dar didesnis. Turėdama tai prieš akis, priešo propaganda šiuos neginčijamus vokiečių laimėjimus stengiasi susilpninti tuo, kad jį išranda vokiečių nuostolius vien tik užmuštais 1,5 — 2 — milijonyvų. Iš tikrųjų nuostoliai, kurie tikaliai nustatyti nuo 1941 m. birželio 22 d. iki rugpiūčio 31d. laikotarpiui, sausumos kariuomenėje yra: (įskaitant ir SS dalis) 84,384 užmušti, 292,690 sužeistų ir 18,921 dingęs. Karinės vokiečių oro pajėgos Rytų fronte iki rugpiūčio 31 d. neteko tik dalies mūsų mėnesinės produkcijos, t. y. 725 lėktuvų.

Tamsiausios valandos sovietams

Britų informacijos tarnybos pranešimu, sovietų ambasadorius Londone Maiskis ryšium su Kijevo netekimu pareiškė, kad dabar Rytų fronte yra tamsiausios valandos. Toliau jis nurodė faktą, kad tiktai žiema tegali išgelbėti netikrą Sovietų sąjungos padėtį.

Ruošiamas 1942 m.

„ŽEMAIČIŲ KALENDORIUS"

Telšiuose rašomas ateinantiems 1942 metams įdomus „Žemaičių kalendorius". Tai bus platus, iliustruotas metraštis pavaizduoti žemaičių laisvės kovoms. Kalendorius bus atspausdintas prieš Kalėdas. Suinteresuoti platintojai prašomi pranešti laiku, kiek jie galės savo apylinkėj kalendoriaus išplatinti. Kalendoriaus kaina nebus didelė. Pranešimus siųsti: „Žemaičių Žemės" administracijai, Telšiai, Respublikos 20.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 30 kap.

Redakcijos — administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157 Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 — 13 ir 16 — 18 val.

Nr. 17 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941 m. spalių 4 d.

LAIMĖJIMAI VISUOSE FRONTUOSE

Laimėjimas prie Dniepropetrovsko —Vokiečiai jau prie Petrapilio vartų

DIDELI ANGLŲ NUOSTOLIAI JŪROSE IR ORE

Paskutinių dienų vokiečių vyriausios kariuomenės vadovybės pranešimuose pabrėžiami nauji dideli laimėjimai visuose frontuose.

Į šiaurės vakarus nuo Dniepropetrovsko vokiečių ir italų junginiai apsupo ir sunaikino 3 sovietų divizijas. Paimta 13.000 belaisvių ir daugybė karo medžiagos.

Stiprūs oro pajėgų daliniai sėkmingai bombarduoja geležinkelių mazgus Doneco rajone. Taip pat be paliovos bombarduojami kariniai taikiniai Leningrade ir Maskvoj.

Plačią veiklą vokiečių oro, jūros ir sausumos pajėgos išvystė Petrapilio rajone. Petrapilis ir karo uostas Kronštatas bombarduojami iš visų pusių ir yra jau smarkiai nukentėję. Sovietų pozicijos įsitvirtinimai aplink Petrapilį baigiami naikinti ir vokiečių kariai jau atsidūrė prie Petrapilio vartų.

Kovoje prieš Angliją atžymimi milžiniški anglų nuostoliai jūroje.

Povanden niai laivai į vakarus nuo Afrikos puolė į Anglijai plaukiančią 12 laivų vilkstinę ir ją sunaikino, nepaisant stiprios naikintuvų apsaugos. Tik vienam nedideliam laivui pasiseko pasprukti. 11 laivų bendro 78.000 bruto tonų buvo paskandinti.

Pietinėj Atlanto dalyje paskandintas anglų tanklaivis 12.000 tonų talpos.

Didelį italų torpedinių lėktuvų laimėjimą praneša vyr. Italų karo vadovybė.

Rugsėjo 27 d. italų torpedinių lėktuvų grupė užtiko didžiulę vilkstinę anglų laivų, išplaukiančių iš Gibraltaro. Vilkstinėje buvo keletas kreiserių ir didesnis skaičius naikintojų. Po ataušaus puolimo iš oro nustatyta, kad torpedomis pataikinta ir nuskandinta trys kreiseriai.

Taip pat torpedomis sunaikinta 8 karo ir 4 prekybos laivai

Šis anglų laivyno pralaimėjimas Viduržemio jūroje žymiai padidina anglų jūrų nuostolius šiuose vandenyse ir sugriauna Gibraltaro, kaipo jūrų tvirtovės reikšmę.

Be sunkių anglų pralaimėjimų jūrose, karo apžvalgininkų iškeliami didžiuliai oro laivyno nuostoliai. Vokiečių lėktuvai, kurie visą laiką bombarduoja Anglijos svarbius karinius taikinius, susiduria su anglų oro pajėgomis ir jas sistemingai naikina. Anglų vykdyta oro ofenzyva — puolimas Vokietijos strėčių galima laikyti sužlugdytu.

Per paskutines 12 savaičių anglų oro laivynas neteko numuštais 1.400 lėktuvų.

Anglai stovi prieš pralaimėjimą

Nepaprastai atviras anglų karinio eksperto W. Baldwino prisipažinimas apie karinę padėtį

Žinomas anglų karinis ekspertas Hansen W. Baldwinas į apskelbė Jungtinių Valstybių žurnale „Life" apžvalgą apie dabartinę Anglijos padėtį, kuri stebina savo atvirumu. Baldwinas rašo, kad vokiečių žemyno pajėgos yra plinai apginkluotos, geral karškai paruoštos ir įsigijusios iš anktyvesnių sėkmingų žygių didelį kovos patyrimą. Iš anglų žemyno divizijų geral paruoštomis galima esą laikyti tik nedidelę dalį, o dar mažesnę dalį — gerai apginkluotomis.

Baldwinas toliau konstatuoja, kad vokiečių lėktuvų gamybinis pajėgumas žymiai pranešą anglų.

Be to, anglų ginklavimosi pramonė turinti kovoti su nemažą rimtų kliūčių, kurias sukėlė vokiečių aviacijos puolimai ir žaliavų stoka. Vokiečių karinė gamyba vykstanti be jokio vargo, nes Vokietija esanti sudariusi ai sargų ir todėl jos reikalavimai nesą dideli. Baldwinas mano, kad vokiečių blokada prieš Angliją duodanti didesnių rezultatų, negu anglų blokada prieš Europos kontinentą. Vokietija turinti prieš Angliją 100 uostų milžiniškoje jūrų erdvėje nuo Spicbergeno iki Biskajos įlankos.

Šiandien tikrą badą ir didėjantį nedateklių jaučianti ne Vokietija, bet Anglija.

Joks Anglijos rytų pakraščio uostas į pietus nuo Skotijos ir joks pietų Anglijos uostas ne sąs rimtai tinkamas naudotis. Anglija „kvėpuojanti" per Glasgovą, Liverpolį ir Bristolio sąsmaukus miestus, — bet ir juos paslėkiančios bombos. Vokietija turinti daugiau glumumų, pareiškia Baldwinas, ir, jei Vokietija nugalės Sovietų Sąjungą, anglų blokada iš viso tapsianti nerimtu reikalu.

Anglija buvo bepralaimintį Atlanto mūšį. Ji vos beatlaikiusi pačią Angliją, o mūsų Viduržemio jūroje ji esanti aiškiai pralaimėjusi.

Kokie ištikrųjų karo nuostoliai

Ligi šiol paimtų į nelaisvę sovietų karių skaičius prasoko 2 milijonus vyrų. Užmuštų sovietų karių skaičius, kaip rodo patyrimas, yra maždausia toks pat, o galimas dalykas — dar didesnis. Turėdama tai prieš akis, priešo propaganda šiuos neginčijamus vokiečių laimėjimus stengiasi susilpninti tuo, kad ji išranda vokiečių nuostolius vien tik užmuštais 1,5 — 2 — milijonyų iš tikrųjų nuostoliai, kurie tikslai nustatyti nuo 1941 m. birželio 22 d. iki rugpiūčio 31d. laikotarpiui, sausumos kariuomenėje yra: įskaitant ir SS dalis) 84,354 užmušti, 292,690 sužeisty ir 18,921 dingęs. Karinės vokiečių oro pajėgos Rytų fronte iki rugpiūčio 31 d. neteko tik dalies mūsų mėnesinės produkcijos, t. y. 725 lėktuvų.

Tamsiausios valandos sovietams

Britų informacijos tarnybos pranešimu, sovietų ambasadorius Londone Maiskis ryšium su Kijevo netekimu pareiškė, kad dabar Rytų fronte yra tamsiausios valandos. Toliau jis nurodė faktą, kad tiktai žiema tegali išgelbėti nepiką Sovietų sąjungos padėtį.

Ruošiamas 1942 m.

„ŽEMAIČIŲ KALENDORIUS"

Telšiuose rašomas ateinantiems 1942 metams įdomus „Žemaičių kalendorius". Tai bus platus, iliustruotas metraštis pavaizduoti žemaičių laisvės kovoms. Kalendorius bus atspausdintas prieš Kalėdas. Suinteresuoti platintojai prašomi pranešti laiku, kiek jie galės savo apylinkėj kalendoriaus išplatinti. Kalendoriaus kaina nebus didelė. Pranešimus siųsti: „Žemaičių Žemės" administracijai, Telšiai, Respublikos 20.

Retos iškilmės Telšiuose

Bolševikų sukiaidintų žemaičių amnestavimas. Kalba Apygardos Komisaras p. Gewecke.

Rugsėjo 28. Šekmadienis. Telšiai pasipuošę Reicho ir tautinėmis vėliavomis. Šalygatviuose būriai piliečių, kurie tikrai šventiškai nusiteikę. Dar toli prieš pirmą valandą telšiškiai pradeda rinktis į Turgaus aikštę, kur prieš specialiai pastatytą tribūną jau stoviniuoja būreliai miestelėnų. Iš kalėjimo atvedami — žemaičiai, kurie, pasikliaudami vylingais bolševikinių agitatorių pažadais, buvo bepradedą eiti komunistiniu keliu.

Netrukus atvyksta Telšių Apskrities Viršininkas p. A. Ramanauskas su įvairių įstaigų pareigūnais. Viršininkas pasisveikina su išsirikiavusiais mūsų kariais. Tuo tarpu minia vis didėja.

Staiga visų galvos pakrypsta ton pusėn, iš kurios pasirodo visa eilė automobilių. Atvyksta Gebietskomisaras p. Gewecke su palydovais. Ponas Gebietskomisaras su garbės karių kuopa pasisveikina lietuviškai. Sveičiai kviečiami į tribūną. Į susirinkusius ir atvykusius pirmas praby la Telšių Apskrities Viršininkas.

Rugsėjo 28. Šekmadienis. Telšiai pasipuošę Reicho ir tautinėmis vėliavomis. Šalygatviuose būriai piliečių, kurie tikrai šventiškai nusiteikę. Dar toli prieš pirmą valandą telšiškiai pradeda rinktis į Turgaus aikštę, kur prieš specialiai pastatytą tribūną jau stoviniuoja būreliai miestelėnų. Iš kalėjimo atvedami — žemaičiai, kurie, pasikliaudami vylingais bolševikinių agitatorių pažadais, buvo bepradedą eiti komunistiniu keliu.

Netrukus atvyksta Telšių Apskrities Viršininkas p. A. Ramanauskas su įvairių įstaigų pareigūnais. Viršininkas pasisveikina su išsirikiavusiais mūsų kariais. Tuo tarpu minia vis didėja.

Staiga visų galvos pakrypsta ton pusėn, iš kurios pasirodo visa eilė automobilių. Atvyksta Gebietskomisaras p. Gewecke su palydovais. Ponas Gebietskomisaras su garbės karių kuopa pasisveikina lietuviškai. Sveičiai kviečiami į tribūną. Į susirinkusius ir atvykusius pirmas praby la Telšių Apskrities Viršininkas.

Sta[illegible] ir pasveikina susirinkusią jų vardu atvykusį į Telšius p. Gebietskomisarą ir paskelbia kokiu tikslu čia susirinkta. Po to kalba Apygardos Komisaras p. Gewecke.

— Esu labai dėkingas už taip malonų, gražų ir nuoširdų sutikimą, tuo labiau, kad Telšiuose man tenka būti ne pirmą kartą. Šis gražus kraštas, kuris buvo pasmerktas kęsti bolševikinio teroro jungą, vokiečių armijos dėka, įsakius jos Vadui Adolfui Hitleriui, tapo išvaduotas, šiandien gyvena jau laisvą gyvenimą.

Jūsų kraštas, kurį visuomet Didysis Reichas gerbė, per vienus metus tapo suskurdintas. Todėl mūsų tikslas yra visomis galimomis priemonėmis ir pajėgomis šį gražų kraštą — Lietuvą atstatyti. Labiausiai mes kreipiame dėmesį į žemės ūkį. Ūkininkai, kurie sąžiningai dirba savo žemę ir pildys visus Vokiečių Civilinės Valdžios parėdymus, visuomet visomis išgalėmis bus remiami ir medžiaginiai ir moraliai. Jūsų tikslas yra gaminti maisto produktus ir sąžiningai juos visus pristatyti miestams, kad ir miestėnai, ypač dirbantieji, turėtų pakankamai maisto produktų nusipirkti.

Adolfas Hitleris, kaip Naujosios Europos Kūrėjas, Lietuvai Naujoje Europoje yra numatęs garbingą vietą. Lietuvos ateitis priklauso nuo pačių lietuvių. Jei jie norės ir eis tinkamai petys petin su Didžiuoju Reichu, ir pasiduos Vokietijos globai, ateitis lietuvių tautai lieka užtikrinta.

Toliau p. Gebietskomisaras kreipėsi į amnestuojamuosius.

— Čia prieš mus yra 62 asmenys, jų tarpe keturios moterys.

Šiandien jūs vėl gaunate laisvų piliečių teises, galite vėl grįžti pas savo šeimas, o susirinkusiųjų prašau jiems visomis išgalėmis padėti kaip materialiai taip ir moraliai, kad jie pilnai pajausių naujo laisvo gyvenimo džiaugsmą.

Kalba daugelyje vietų buvo plojimais ir nuošir džiais valiavimais pertraukta.

Užbaigiant Apskrities Viršininkas kreipėsi į amnestuotus, mirodydamas jiems, kaip ateityje jie turės elgtis, kad būtų nedingasi savo krašto ir Naujos Europos piliečiais.

Pasibaigus kalboms, pro tribūną parado maršu praėjygiavo mūsų karių garbės kuopa.

(Nukelta į 2-rą puslapį)

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Po gero pusvalandžio, Gimnazijos salėje, perpildytoje telšiškių ir dalyvaujant atvykusiems svečiams su p. Gewecke priešakyje, įvyko vietos menininkų suorganizuotas koncertas. Prieš pradedant koncertą, menininkų vardu gim. mokytojas p. Purvinas pasveikino Gebietskomisarą ir, padėkojęs už atsilankymą, prašė susipažinti su keletu lietuviškojo liaudies meno dalykelių. Menininkai žino, kad p. Komisaras gerbia ir vertina mūsų kultūrą ir papročius.

Sugriežus Vokietijos ir mūsų Tautos himnus, muz. Andrulio vadovaujamas vietos muzikos mėgėjų orkestras pagrojo keletą populiarių muzikos dalykėlių. Tautiškais rūbais rėdytos lietuvaitės pašoko tautinius lietuvių šokius. Šokiai, kaip publikoje taip ir svečių tarpe sukėlė tikro pasigėrėjimo. Ponas Gebietskomisaras panoro su šokėjomis drauge nusifotografuoti, kas ir buvo padaryta. Koncerto pabaigai pasirodė muziko Jasenausko vedamas choras, kuris labai gražiai padainavo keletą lietuvių liaudies dainų. Dainos skambėjo taip tobulai ir taip jausmingai, kad dainų metu salėje viešpatavo mirtina tyla. Chorui ir jos dirigentui tikrai verta tarti gražų padėkos žodį, nes jis tikrai parodė lietuvių dainos dvasią. Apskritai koncertas praėjo labai pakilioje dvasioje ir susirinkusius nuteikė šventiška nuotaika.

Šią retą šventę telšiškiai ilgai minės.

Po iškilmių p. Apygardos Komisaras su palydovais aplankė gražų lietuvišką kaimą ir paviešėjo apskr. viršininko p. Ramanausko ūkyje.

Įsitvirtinkime savo žemėje

Kiekviena sėsli tauta turi savo teritoriją, savo žemę, kurioje ji gyvena, iš kurios ji maitinasi, į kurios sąlygas amžių bėgyje organiškai įauga. Gyvenamoji žemė tautos charakteriui, jos būdui, jos fiziniam ir dvasiniam išsivystymui turi daug įtakos. Tautos su žeme suauga.

Ar maža ilgesio balsų girdime iš turtingos Amerikos, kur tiek daug mūsų tautiečių yra radę sau antrą tėvynę, iš tolimos Brazilijos, kur mūsų broliai vargo vejami bėgo laimės ieškoti. Koks neišsakomas ilgesys traukia juos į tėvynę, kur juoda duona, kur gilus purvas... Traukia juos prigimtis, traukia gimtoji sodyba, šaukia juos gimtoji žemė.

Mes, žemaičiai ypatingai esame prisirišę prie savo žemės. Mūsų tėvai ir tėvų tėvai, mūsų seneliai, čia šiame pasaulio kampelyje karčiame prakaite pelnėsi sau duoną. Jie meile savo kraštui vedami dėl savo mylimos tėvynės gerovės ir laisvės kraują liejo, galvas guldė, į vergiją ėjo.

Čia mūsų tėvai ėjo bandžiavą, pergyveno didžiausią priespaudą ir vargą. Čia jie skurdo, čia jie kentė persekiojimus, pergyveno pavojus, bet savo žemės, savo kalbos ir savo papročių neišsižadėjo. Nepriklausomybės kovų metu mūsų žmogus po ilgų amžių vergijos, priespaudos ir ištautinimo gaivališkai pasijuto esąs lietuvis ir stojo kovon dėl savo krašto laisvės. Bolševikų teroro laikais lietuvis gaivališkai laukė laisvės ir išsivadavimo ir dėl savo tėvynės kentė kalėjimo požemiuose. Mūsų žemę vainikuoja kankinių kapai, kankinių mirtimi mirusių dėl tėvų krašto tyriausiųjų tautos vaikų kapai.

Šiandieną mes vėl esame tos žemės šeimininkai nors ta prasme, kad mes ją savo rankomis dirbame, savo prakaitu laistome.

Dėl to tą savo žemę maitintoją turime dar labiau mylėti, dar labiau gerbti ir stengtis į ją įdėti dar daugiau darbo ir gauti iš jos daugiau vaisių. Žemė mėgsta tvarką, mėgsta, kad apie ją bėgiotum kaip apie naujagimį vaiką, Darbas puošia žemę, dėl to dirbkime. Dirbkime daugiau, kaip visada. Žemė yra duosni, įdėtas darbas visada duos geriausių vaisių.

Anglai suka į bolševizmą

Vokiečių spauda, svarstydama Maskvos konferencijos tikslus, prieina išvados, jog reikalas eina ne vien apie geriausių pagelbai teikti būdų suradimą, bet konferencija turinti ir kitų ideologinių tikslų.

Anglija nori, kad Sovietų Sąjunga tęstų karo žygį iki paskutinio ruso.

Rusų tautos talkinimas, Roosevelto Churchilio tikslų siekiant, tėra tik viena visos problemos pusė. Yra daug rimtesnis dalykas, kad Anglijoje vis daugiau susigiminuojama su bolševizmu, kaip ideologija, ir uoliai einama prie jo, kaip prie visuomenės formos. Šiam tikslui labai savotiškais būdais atvaizduojama santykiai sovietiškame rojuje ypatingai religiniai santykiai, kad atrodo, jog čia bendrai nesama jokio religijos persekiojimo, nesama priešreliginio judėjimo, nors jį globoja įstatymai ir valdžios organai remia, siekdami visiškai išnaikinti bet kokias religines vertybes. Skleisdama savo visuomenėje tokią apgaulę, Anglijos vyriausybė pati darosi savo pačios tautos apgavikė. Tuo būdu ji parengia dirvą bolševizmo įtakai. lygiai kaip ji siekia kitose Europos šalyse paremti raudonosios pasaulinės revoliucijos aktyvumą ir sukliudyti ar, mažiausiai sutrukdyti Europos atstatymą ir nacionalsocializmo ir fašizmo pergalę. Laikraščiai straipsnius baigia pažymėdami, kad Anglija šimtmečiais statė savo įsiviešpatavimą Europoje ant jos tautų nesugyvenimo. Dabar gi ji nusižemino ligi to, kad visur remia bolševizmą. Tuo būdu ji visam laikui nustojo teisės dalyvauti Europos reikalų tvarkyme.

KAUNO ŽINIOS

Socialiniai reikalai Kaune

Miesto savivaldybės socialinio aprūpinimo skyrius šiuo metu administruoja 5 senelių-invalidų namus. Iš jų 4 yra pačiame Kauno mieste ir 1 Kretkampyje. Šiuose namuose išlaikoma 250 asmenų. Be to duodamos pašalpos po rbl. 60 mėnesiui toms šeimoms, kurios yra netekusios maitintojo. Tokios pašalpos teikiamos ir gausioms šeimoms, kurios iš savo uždarbio negali pragyventi. 233 asmenys, gyvenantieji Kauno ribose ir nukentėję nuo karo, gavo pašalpą drabužiais ir baldais. Pensijas taip pat išmoka socialinio aprūpinimo skyrius. Jos mokamos avanse. Kreditus pensijoms mokėti davė Darbo ir Socialinių Reikalų Vadyba. Numatoma, kad dabar pensininkų bus apie 1 500. (v).

Kauno apskrityje taisomi keliai.

Apskrities Viršininko parėdymu, sugadinti, išvažinėti ir duobėti keliai, kurie bolševikų valdymo metu buvo menkai prižiūrimi. pradedami taisyti ir žvyruoti. Taisymo darbai turės būti užbaigti iki spalių mėn. 5 d. Tuo pačiu laiku apgadintieji tiltai bei tilteliai bus taip pat sutaisomi arba statomi nauji. Tuo būdu kelių tinklas vėl bus sutvarkytas.

3 Nacionalsocializmas

Nacionalsocialistų partijos įkūrėjas

Dabartinis Didžiosios Vokietijos vadas **Adolf Hitler** yra gimęs 1889 metais buv. Austrijoj Braunau mieste. Jo tėvas buvo muitinės valdininkas. Jaunas Adolfas baigė pradžios ir vidurinę mokyklą ir įstojo į meno mokyklą. Jam einant 13 metus mirė tėvas. Po metų mirė motina. Jaunasis Vokietijos vadas paliko našlaitis ir turėjo kęsti skurdą, pats sau uždirbti duoną ir kovoti su visomis gyvenimo negerovėmis. Gyvenimas buvo kietas ir sunkus ir iš pat jaunystės mokė nepalaužiamai dirbti, kentėti ir aukotis. Ši gyvenimo pamoka atsispindi visuose Didžiojo vado darbuose. Jo plieninė valia sujungta su nepaprastais gabumais leidžia pasireikšti jo tikrai gabiai asmenybei ir leidžia nuveikti tikrai nepaprastus darbus. Užsibrėžtą tikslą visada pasiekia. Pradėto darbo nemeta, nors pasitaikytų ir nenugalimų kliūčių.

A. Hitler savo gyvenime matė daug sunkių dienų ir dirbo įvairius sunkius darbus. Vienos mieste dirbo kurį laiką paprasto darbininko darbą, vėliau dirbo kaip dekoratorius dažytojas. 1912 m. apsigyveno Münchene. Čia užklupo jį Didysis Karas. A. Hitler nieko nelaukdamas stojo savanoriu į kariuomenę, kur ištarnavo keturius metus, dalyvaudamas įvairių kautynių metu pozicijose. A. Hitler yra Didžiojo Karo metu pasižymėjęs kaip drąsus ir sumanus karys, nevengęs įvairių pavojų ir drąsiai jiems žiūrėjęs akis. Buvo sužeistas. Jau pirmais karo metais A. Hitler už narsumą ir didvyrišką uždavinių atlikimą apdovanotas 2 klasės Geležiniu Kryžiumi. Kariai jauną savo kovos brolį labai mylėjo. Kur jis pasisukdavo, ten rasdavos linksma ir ryžtinga nuotaika, nes jo dvasios jėga veikdavo draugus.

1919 metais A. Hitler įsitraukia į visuomenį darbą, Münchene įkuria nacionalsocialistinę vokiečių darbininkų partiją, kuri iš pradžių turėjo tik 6 narius . . . Kokia galinga ši partija yra šiandien, gerai žinome. Tačiau nereikia pamiršti, kiek reikėjo darbo pridėti ir energijos išeikvoti, kol ji tos galybės pasiekė.

Partijos programa.

1920 metais buvo nustatyta nacionalsocialistų partijos programa, kuri susidėjo tik iš 25 skyrių. Programa apėmė politinį, ekonominį, visuomeninį ir socialinį gyvenimą.

Programa susidėjo maždaug iš šių straipsnių: 1. Sukurti didelę Vokietiją, kuri apimtų visus vokiečius. 2. Pašalinti Versalio sutartį. 3. Užtikrinti vokiečiams gyvenamą plotą. 4. Iškovoti Vokietijai pilnateisės gyvenimo sąlygas. 5. Pilnateisiais piliečiais gali būti tik vokiečiai. 6. Žydams nepripažinti lygių pilietinių teisių. 7. Visus kitataučius, įgijusius pilietybę po 1914 metų, išrašydinti.

Socialinėje ir ūkio srityje tarp kitų buvo statomi ir tokie reikalavimai: 1. Atimti turtus, sukrautus iš karo. 2. Suvalstybinti visas akcines bendroves. 3. Uždrausti didžiąją prekybą ir remti mažąją prekybą ir pramonę. 4. Pravesti žemės reformą be atlyginimo. Uždrausti žemės spekuliaciją ir spekuliantus bausti.

Kultūros srityje pagrindinai pertvarkyti švietimą ir auklėjimą, kontroliuoti ir savo žinion perimti spaudą.

1923 metų perversmas

Nacionalsocialistų partija, pasistačiusi tokį tikslą, surado daug šalininkų, ir jos narių skaičius gaivališkai augo. 1923 m. rudenį ji bandė perversmo keliu paimti į savo rankas valdžią. Sukilimas buvo nuslopintas, nes kariuomenė neprisidėjo, bet žiauriai malšino sukilėlius ir rėmė valdžią. Nacionalsocialistai turėjo daug aukų. Buvo nužudyti 23 ištikimiausi A. Hitler šalininkai. Daug sukilimo dalyvių buvo įmesta į kalėjimą. Tarp jų buvo ir A. Hitler. Jis buvo nuteistas penkeriems metams.

Mein Kampf—Mano Kova

A. Hitler sėdėdamas kalėjime veltui laiko neleido, bet parašė knygą, kurią pavadino Mein Kampf — Mano kova. Toje knygoje yra nubrėžta artimiausios ateities keliai, kuriais anksčiau ir dabar eina visa vokiečių tauta. Ši knyga yra kiekvieno vokiečio namų garbės knyga. Ji turi per 800 puslapių. Ji domina visą kultūringąjį pasaulį. Toje knygoje yra atpasakota vado gyvenimas ir partijos istorija iki Miuncheno sukilimo. Joje nupiešta partijos ir vokiečių tautos ideologija, paskirtis ir ateities gairės. Knygos turinys persunktas idealizmu. Idealizmas, pasak autorių, gaivina ne tik atskiro individo, bet ir tautos gyvenimą, duoda tinkamą kryptį jos ūkinei ir kultūrinei raidai. Per tautinį idealizmą tautos atgimsta; netekusios jo, žūsta. Tautos gyvuoja tol. kol jos nariai gyvena idealizmu. Net pramonėj ir prekyboj, technikoj ir amatuose turi būti idealizmo pagrindas, ir ideališkai nusiteikusi visuomenė turi teikti atitinkamas salygas.

Tai pat čia nagrinėjama ir rasės problema, kuri, pagal autorių, reikalauja iš tautiečių idealizmo, nes įpareigoja sveikuosius išsižadėti savo asmeniškos laimės ir pasišvęsti visuomenės gerovei-turėti gausias šeimas, rūpintis vaikais ir jų auklėjimu. Nesveikuosius verčia nuo tų pareigų atsisakyti.

N. partijos laimėjimas.

A. Hitler kalėjime išbuvo apie metus. Išėjęs iš kalėjimo jis tuoj stvėrėsi darbo ir su dar didesniu atkaklumu, ryžtumu ir ištverme siekė užsibrėžtų tikslų. 1924 m. per rinkimus į seimą, kalėjime esant beveik visiems nacionalsocialistų žymiesiems vadams, laimėta visų balsuotųjų 7%. 1928 m. balsų procentas sumažėjo iki 2,6%. Tačiau 1930 m. gauti 18,%.

Per vėlesnius rinkimus nacionalsocialistų partija rinkikų buvo įvertinta ir jai buvo patikėtas valstybės valdymo vairas. Daug kas manė, kad A. Hitler mintys yra tik svajonės, kurių negalima įgyvendyti. Tačiau tos mintys sužavėjo Vokietijos jaunąją kartą, kuri su ypatingu užsidegimu ir nenugalima energija ėmėsi jas įgyvendyti. Vokiečių tauta buvo vedama nuo vienų laimėjimų prie kitų. Darbininkai gavo darbo, ūkininkai pamėgo savo ūkius ir pakėlė gamybą, tarnautojai su užsidegimu kibo į darbą. Visi turėjo progos ir sąlygas pareikšti savo iniciatyvą ir sugebėjimus. Krašte pakilo gyvenimo lygis. Visur buvo matoma aiški pažanga. Kultūros, ekonomijos, politikos ir kt. gyvenime šuoliais buvo einama prie geresnių rezultatų. Visuomenė buvo perauklėjama. Perauklėjimo banga ėjo per kariuomenę, per mokyklas—nuo vaikų darželio iki universiteto. Buvo tvirtinama tautos dvasia, ugdoma krašto meilė, keliamas darbingumas ir karingumas, grūdinama jaunuomenė ir žadinamas patrijotizmas.

(B. d.)

Pagerbta žemaičių rašytoja

M. Pečkauskaitės gyvenimo bruožai. Paminklo statyba. Iškilmės Židikuose.

Šią vasarą sukako 11 metų nuo Marijos Pečkauskaitės — Šatrijos Raganos mirties. Marija Pečkauskaitė, kaip lietuviškumo žadintoja, rašytoja ir pedagogė, yra didžiai nusipelniusi mūsų tautai.

Carinės Rusijos okupacijai spaudžiant lietuvių tautą, M. Pečkauskaitė atvirai ir aiškiai nusistatė dirbti Lietuvai. Būdama nestiprios sveikatos, pašlijus tėvo ūkiui, turėjo rūpintis ne tik savo, bet ir artimųjų pragyvenimu, tačiau nepamiršo nacionalinio darbo. Vilniuje buvo atidariusi lietuviškų leidinių knygyną. Mokytojavo Marijampolės „Žiburio" draugijos progimnazijoje, kurioje pasireiškė kaip gabi pedagogė ir energinga lietuviškumo kelėja. Artėjant Lietuvos nepriklausomybei įsteigė pirmąją lietuvišką pradžios mokyklą Židikuose ir buvo jos vedėja. Daug rašė. M. Pečkauskaitės — Šatrijos Raganos raštai persunkti patriotizmo ir dorovės dėsniais.

Anot Tumo — Vaižganto, Marija apsiginė visuomenininke. Ji iš pat jaunų dienų gyvai jautė reikalą tarnauti žmonėms. Šiai darbščiai lietuvintojai ir tautiečių užtarėjai, kitais besisielojant, nedaug laiko belikdavo savo sveikata rūpintis. Todėl jos jėgos kaskart silpnėjo ir gyvybė peranksti užgęso. Žemaitijos duktė, Didžioji rašytoja, M. Pečkauskaitė, nepaprastai mylėdama savo kraštą, paliko amžinai jame ilsėtis. Mirė 1930 m. liepos 24 d. ir palaidota Židikų kapuose, šalia motinos. Prie motinos kapo Marija buvo pastačiusi kuklų medinį kryžių. Šis kryžius iki praėjusių metų pabaigos stovėjo prie motinos ir dukters — Marijos Pečkauskaitės kapo.

Kadangi tokių žymių žmonių, kaip M. Pečkauskaitė, Lietuvoje nedaug tebuvo, tat stengtasi jai pastatyti atitinkamą paminklą. 1941 m. pavasarį buvo sudarytas paminklo statymui komitetas, bet dėl bolševikų okupacijos, paminklas negalėjo būti miestelyje pastatytas. Tačiau dėka veiklaus buv. komiteto pirm. k. v. Martinkaus paminklas vistik buvo pradėtas statyti, bet jau kapinėse — gražios koplyčios pavidale.

Ši koplyčia — bažnytėlė jau pastatyta ir š. m. rugsėjo 7. d. pašventinta. Šventinimą atliko Telšių vyskūpas Staugaitis. Į šias garbingas iškilmes susirinko labai daug vietos ir plačios apylinkės gyventojų. Tai buvo šio žemaičių kampelio didžiulė šventė, naujuoju paminklu ir gausiausiu žmonių dalyvavimu, pagerbta amžinos atminties Didžioji Žemaitė.

Koplyčia tikrai yra graži, stilinga, stovinti Marijos Pečkauskaitės — Šatrijos Raganos amžino poilsio vietoje. Jos rūsyje yra patalpinti M. Pečkauskaitės palaikai. Koplyčios dešinės sienos viduryje paminklinėje marmuro lentoje išgraviruota: "Dulkių pasauly veikliai tarnauti šviesos pasauliui". Tai žodžiai paimti iš M. Pečkauskaitės — Šatrijos Raganos raštų. Ir ištikrųjų M. Pečkauskaitė ne tik veikliai tarnavo visuomenei gyvendama, bet ir mirus, anot jos, dulkių pasaulyje, savo sukurtais raštais nemažiau tarnauja lietuvių tautai, ugdant patriotizmą ir dorovingumą žmonėse.

Paulius Jurkus

Nušvitusi trobelė

Trobelės lange saulė spindi,
Vėl praveria jeronimas akis.
Ir vėl nušvitusios senelės grindys,
Ir vėl trobelėj ramuma šviesi.

Lauke linksmutis švilpia strazdas
Ir sveikina pabudusį tave.
Bičių dainelės po liepynus plazda,
Lapeliai virpa vasaros džiaugsme.

Vėl žemė gyvastim kvėpuoja,
Dainelė veržias iš tavos širdies...
Šis lauko grumstas, pilkasai po kojų,
Iš naujo vėliai pražydės.

Gyventi vėliai šiandie noris,
Įdėt trobelėje naujas grindis.
Sugrįš, sugrįš klajot išvytas brolis,
Ir iš namų mus niekas nevarys...

MŪSŲ SPAUDA

prekybos reikalais

Mūsų spaudoje ir visuomenėj plačiai svarstoma nauji keliai ir galimumai, atsivėrę lietuviams prekybininkams. Šį klausimą laikome labai aktualiu ir pačiu laiku iškeltą. Čia dedame kauniškio dienraščio „Į Laisvę" pasisakymą prekybos reikalais.

Pašalinus iš viešojo gyvenimo žydus, prekybos srityje, įvyko dideli pasikeitimai. Žydai turėjo pasitraukti iš ilgus amžius jų nepaprastai atkakliai gintų pozicijų — prekybos ir pramonės. Visa ta įvyko labai greitai ir ramiai. Mūsų ūkyje ir prekyboje dėl to nekilo jokių nesklandumų. Tat rodo, kad pukiausiai galime išsiversti savomis jėgomis be triukšmingų tarpininkų.

Be abejo, visi tie pasikeitimai turės didelės reikšmės visam ateities gyvenimui. Tikriausiai žymiai sumažės spekuliacijos ir įvairios suktybės, kurių ypač gausu buvo bolševikų laikais. Į krautuvę jejus nebeteks bijoti, kad gali už kurį nors rečiau vartojamą daiktą žymiai permokėti. Taip pat ir Lietuvos ūkininkai nebebus apgaudinėjami įvairių miestelių peisuotų biznierių. Žodžiu sakant, mūsų prekyba dabar aiškiai pasisuko Vak. Europos tautų prekybos pavyzdį.

Tiesa, jau ir ankščiau buvo dedama daug pastangų mūsų prekybą modernizuoti, tvarkyti. Ypač didelių nuopelnų toje srityje turi mūsų kooperatyvai, kurių tinklas visoje Lietuvoje pastaraisiais metais buvo gana tankus. Kooperatyvai ne tik reguliavo kainas, gražiau tvarkė krautuves ir švariau užlaikė prekes, bet jie dar parengė didelį prityrusių visų branžų prekybininkų kadrą. Tai ypač reikšmingas dalykas.

Žinoma, karo meto prekybos sąlygos yra skirtingos nuo taikos meto sąlygų. Prekyba dabar yra žymiai sumažėjusi, tačiau tai juk laikinas reiškinys. Už tai mūsų naujieji prekybininkai, dabar griebęsi prekybos, turi geriausią progą pasirengti ateičiai. Juk geriausia mokykla ir yra įgytoji gyvenimiškoji praktika. Daugumas jų darbą pradeda nedidelėse krautuvėlėse su nedideliais prekių kiekiais. Bet juk pradėti nuo mažų, o pasiekti didelių dalykų yra normalus pažangos kelias. Tad ir mūsų sumanių, savo darbo sritį mėgstančių prekybininkų tai neturi gąsdinti. Ilgainiui iš tų krautuvėlių tikriausiai galės išaugti didelės krautuvės ir net magazinai.

To siekiant kaip tik turi būti gera pradžia. Naujieji prekybininkai pirmiausia turi žiūrėti švaros savo krautuvėse ir mandagiai elgtis su pirkėjais. Dabar joks kainų svyravimas nebus galimas. Kainos yra valdžios nustatytos, Taigi, visose krautuvėse kainos bus visiškai vienodos. Ir pirkėjus prie savo krautuvės tebus galima pririšti tik pavyzdinga švara, mandagiu patarnavimu. O to iš dalies kai kuriose krautuvėse vis dar trūksta. Pasitaiko prekybininkų, kurie, atrodo, mano, kad jis didelę malonę daro atsverdamas duonos ar obuolių kilogramą. Taip pat menkas malonumas pirkėjams eiti pirkti pas susivėlusį, apsileidusį, nešvariomis rankomis grabaliojantį apie maisto produktus prekybininką ar prekybininkę. Aišku, kad tokie prekybininkai toli nenuvažiuos. Norint sėkmingai prekiauti, reikia nusikratyti bolševikų atnešto darbo stiliaus. Juk dabar dirbama tikrai sau.

Be šios privačios prekybos, aišku, veiks ir savo veiklą toliau plės ir kooperatyvai. Kooperatinis judėjimas Lietuvoje turėtų sujungti kuo didžiausias vartotojų mases. Per keliasdešimt savo veiklos metų kooperatyvai aiškiausiai įrodė, ką jie yra padarę Lietuvos kultūrai ir gerovei kelti. Kooperatininkų šūkis „Vienybė — galybė" turi kuo plačiausiai paskilsti.

Vėl prisipildo aruodai

(Žemaičių kaimo vaizdai)

Mėlynakė vasara susirinko į glėbį margus pievų žiedus ir nuėjo už miglomis apsiblausiusių kalnų. Žemaitijos kalvomis ir kloniais atžingsniavo ruduo. Soduose krenta žemėn raudoni obuoliai ir svyra nuo šakų sultingos, violetinės slyvos. Išnyko laukų gyvybė, derlius suvažiavo į kluonus. Ūkininkų grubiomis, darbščiomis rankomis purenta ir prakaito lašais vilgyta žemė maitintoja dabar apdovanoja mus kruopštaus darbo vaisiais ir gėrybėmis. Raudonųjų kraugerių iššluostyti aruodai vėl prisipildo duosniomis žemės dovanomis.

*

Po pusryčių kai saulė, prasiskverbusi pro tirštus rūkų debesis, ugnies atošvaistėmis nuplieskia nuogą krūtinę, veidą ir akis, ūkininkai su pilnais rugių vežimais ir sėtuvėmis skuba į laukus. Visoje Žemaitijoje vyksta rugių sėja,

Galulaukėj atsistojęs ūkininkas, peržegnoja laukus ir taria, berdamas auksinius grūdus į purią žemę:

— Laimink, Dieve, pasėlį!

Iškilmingai, tvirtai, lėtu žingsniu žengia per purų juodžemį. Veidas ramus, giedrios akys įtemptai seka byrantį grūdą. Įdienojusi rugsėjo saulė sukaupia paskutines jėgas, kad tik nemirtų vasaros žalumas ir baltagalvė šalna naktimis nedrįstų slapčia šeimininkauti.

Už pageltusių bulvienojų, atkalnėje mergaitė rauna linus. Iš jų ji išaus gražių margaraščių drobių; skrynios kraičio prisipildys, o paskui atjos šelmis bernužėlis. Ne tam, kad niūrų, miglotą rudens vakarą jaukiau praleistų, bet — pakalbinti ją kartu kurti jaukų ir sotų gyvenimą.

Platus saulėlydžių ruožas nusvyra vakarų kraštan ir gelsvomis atošvaistėmis nudažo medžių šakas. Ūkininkas, išbėręs paskutines grūdų saujas, nusišluosto prakaitą ir peržegnoja apsėtus laukus. Pabaigto, gražaus darbo džiaugsmas užlieja veidą, kaip tekančios saulės spinduliai. Jis regi būsimus rugių plotus. Jis žino, kad drauge su prakaito lašu nukritęs rugio grūdas grįš gelsva varpa, nešdamas palaimą visai žmonijai. Smagu bus matyti kai iš juodos žemės pasirodys paraudonavę rugių daigeliai, ir netrukus laukai vėl sužaliuos nauja gyvybe. Neišpasakyti, kaip džiaugiasi širdis, išvarius paskutinę vagą, pabėrus paskutinę saują grūdų. Tai supranta tik tie, kurie suaugę su juodais arimais, kurie jiems dainas dainuoja ir jaučia žemės alsavimą.

*

Šilta ir graži „bobų vasara" pražydo balkšvais voratinkliais. Žemaitijoje dabar pats bulviakasis. Vienur juodbėriai prunkščiodami per bulvių laukus traukia dūzgiančias mašinas. Būreliai žmonių be atvangos linkčioja aplink jas. Kaip girioj grybai dygsta pilni bulvių maišai.

Kitur jau iš tolo baltuoja išartos bulvių vagos. Bobų vasaros kaitroje, žmonės keliais šliauždami renka jas į krepšius, pila į maišus ir veža į šiltus sklepus. Šiemet geras bulvių derlius, šiltas ir gražus bulviakasis.

Saulė dangaus šlaitu rieda žemyn, žmonėms sudiev bekalbėdama, žemaičių žemei malonų, bet šaltą paskutinį nusišypsojimą siųsdama.

Iš tolumos rugsėjo vėjas atneša dainos garsu, jie nuaidi vieškelių vingiais, nuskamba laisvais laukais, išpasakodami sielos virpesius ir džiaugsmą. Ten dainuoja žemės artojai, kuriuos laimina Dievas, kuriuos laimina jų pačių darbas.

*

Kiek kančių, ašarų, skausmo ir kraujo žemaičiai praliejo per vienus bolševikų teroro metus. Bet žemaitis tikėjo, kad kiekviena skriauda ir ašara artina išsilaisvinimo valandą.

Jaunimas dainavo ryžtumo ir keršto dainas tantos priešams:

Bet ateis adyna,

Jau prikalta plieno —

Nepaliks tėvynėj

Žydbernio nė vieno...

Ir atėjo lauktoji valanda. Nukrito nuo rankų kruvini bolševikų pančiai. Nutilo kalėjimų raktų žvangėjimas, kuris buvo graudesnis už motinų raudas ir liūdnas seserų dainas.

Ašarom, krauju ir prakaitu aplaistytais Žemaitijos laukais sugrįžo laisvė prarasta. Su nauja energija žemaitis kibo į darbą. Šiandien jis dirba su noru, su užsidegimu, nes jis laisvas, nė vieno nevaržomas — jis dirba sau.

H. Veltersonas

Žinotina apie pašarų silosavimą

Atsižvelgiant į mažą šių metų stambių baltyminių pašarų pirmos žolės derlių ir dėl susidariusios karo padėties, Ž. Ūkio Rūmai įpareigoja visus savo žinioje dirbančius žemės ūkio specialistus pravesti trumpiausiu laiku ūkininkų tarpe pašarų silosavimo propagandą, įspėjant juos, kad šių žiemą pašarų trūkumas gali **būti dar didesnis**, negu kitais metais.

1. Silosuoti visus žalius pašarus, kiršlios dėl blogų salygų negalima dabar išdžiovinti, kaip pav. dobilus, seradėlę, vikių mišinius, peliušką, pievų atolą, mokių, burokų ir kruckų ropių, bulvių lapus ir t. t.

2. Raugінamas pašaras turi būti **švarus, nežemėtas, šviežias** (ką tik nupiautas) ir nesuvytęs. Atveztų rauginti pašarą tuojaus reikia versti į raugyklą, neduoti jam sukaisti vežime.

3. Pašaras, skirtas silosavimui, turi būti **nepertraukęs** ir pakankamai sultingas (80—70 % vandens), gali būti rasotas ar sulytas. Silosavimui tinka:

a) dobilai — pusiau prazydę ar visai sužydėję bei galvutės dar nesudžiūvusios;

b) vikiai ir peliuškos — anksčims užsimezgus (bet galima ir vėliau jei jie dar sultingi ir nedžiūvę);

c) žolė prieš žydėjimą arba žydėjimo metu;

d) rugių ir žieminių vikių mišinys prieš rugių plaukimą (pavasarį).

Kitų augalų lapai tinka raugėjimui visada, jei yra pakankamai sultingi.

4. Jei galima, pašarą rauginti reikia tik smulkintą. Būtinai reikia smulkinti stambius arba peraugusius pašarus, pav. sa.d. lubiną, vikių mišinį, dobilus baigusią žydėti žolę, peliuškas ir bulvienojus (seradėlę ir minkštą jauną žolę galima būtų ir nesmulkinti). Smulkinama akseline mašina 1 - 2 cm. ilgio.

5. Geriau ir tikriau pavyksta išraugėti žalią pašarą su melasos tirpiniu, ypač sunkiai raugėjamus baltyminguis pašarus — dobilus, vikius, vikių mišinį, peliuškus ir kt.

a) Smulkintus baltyminguis pašarus raugėjama su 1% melasos tirpiniu. Tirpinys daromas taip: 1 kg. arba 2/3 litro melasos tirpinama 2 1/3 litro vandenyje. Gaunamas 3 litrų tirpinys, kurio laistoma kiekvienas šimtas kilogramų įversto į raugyklą žalliojo pašaro.

b) Nesmulkintas pašarus raugėjamas su 2 % melasos tirpiniu. 2 kg. arba 1 1/3 litro melasos tirpinama 3 2/3 litro vandenyje. Gautu 5 litrų tirpiniu laistoma kiekvienas šimtas kilogramų įversto į raugyklą žalliojo pašaro, įversto į raugyklą). Tirpinys daromas iš karto reikalingam rauginamo pašaro kiekiui.

Jei melasos negalima gauti, visai gerai pavyksta suraugėti dobilus, vikius, seradėlę ir vikių mišinius, vartojant gautas iš pienines pasukas. Dobilai, vikiai ar mišinys verčiamas raugyklon sluoksniais 20—30 cm. storumo. Kiekvienas sluoksnis apšlakstomas bent 1 kibiru pasukų ir gerai, rapėstingai sumindžiojimas. Jei ir pasakų nėra, tai dobilus, seradelę ir vikius reikia maišyti su mažiau baltymingais pašarais — runkelių lapais, bulvienojais ar pievų žolių atolų. Visos varpinės žolės, runkelių ir kitų augalų lapai ir bulvienojai šilo suojasi lengviau negu baltymingiai pašarai (ir be jokių priedų).

6. Į raugyklą reikia versti šviežią pašarą, vienodais sluoksniais, gerai mindžioti, grūsti, ypač kampus ir pakraščius, kad išeitų oras ir pašaras gerai susi gulėtų. Grūsti gali žmonės arba galima tam reikalui panaudoti gyvulius (arklius, karves). Parinktais tirpiniais pašaras laistomas vienodai.

7. Raugyklą reikia prikrauti pašaru tą pačią dieną. Raugyklą prikrovus ir jos antidėlį (paaukštėžę), viršutinę pašaro dalį palaistyti melasos tirpiniu ar pieno pasukomis ir tuoj uždengti šviežia, nesmulkinta žole, o paskui švariu, mediniu dangčiu, ar plo nomis lentomis. Ant viršaus dangčio suplauti 50 cm. molio sluoksnį, kad neprieitų oras ir ant jo dar žemės užpilti. Pelais dengti negalima. Svarbu viską atlikti švariai, ne aukštesnėj temperatūroj, kaip 25—30° C., neduoti pašarui vežime ar lauke sukaisti, gerai minti ir grūsti, nedaryti pertraukų, piauti tik tiek, kiek galima suvežti ir, pagaliau, prikrautą raugyklą gerai moliu uždengti.

8. Gerai išraugiuotas pašaras turi turėti 1—1,5% pieno rūgšties, 0,2 — 0,5 % acto rūgšties visai negali būti, nebent pėdsakai. Pašaras turi būti žalias, neištižęs, malonaus kvapo, pašaus šviesios dienos, agurkų ar mirkyto šieno kvapą. Je rankoj patrintas pašaras dvokia silkių ar linmarkų kvapu, tai jis yra blogai išraugintas ir negeras.

9. Žalias pašaras rauginamas specialiose betoninėse duobėse. Ypač baltyminį pašarai. Neturint tokių įrenginių, nors ir blogiau, galima pašarą raginti paprastoje, molio žemėje iškastoje tr lentomis išklotoj duobėje.

Apskritos duobės skersmuo būna 2,5 — 3 mt., stačiakampės 2 — 2,5 mt. plotis ir 5—10 mt. ilgis. Duobių gylis nuo 1,5 — 2 mt.

10. Raugykla turi būti sandari, nepraleidžianti nei oro, nei skysčių. Į raugyklą negali pakliūti nei lietaus, nei podirvio vanduo. Todėl prikrovus raugyklą, aplink duobę iškasamas grovelis vandeniui nuleisti. Prasidedant šalčiams, raugyklą ar duobę galima apdengti mėšlu.

Melasos galima gauti Panevėžio ir Pavenčio cukraus fabrikuose ir nedideli kiekiai yra užsilikę Marijampolės fabrike (100 kg. melasos kaštuoja 8 Rub.

Ūkininkai norintieji nusipirkti melasos, turi patys pasirūpinti reikalingomis talpinėmis bei transporto priemonėmis (kur galima geležinkeliu, susitarus su kooperatyvais sunkvežimiais arba arkliais).

Plačiau apie pašarų silosavimą žiūr. knyg. „Pašaro rauginimas ir rangyklos", parašylą prof. Pr. Jucaičio, J. Juškos ir dipl. agr. B. Špokavičiaus, 1937 m.

Žemės Ūkio Rūmai

SVEIKATA - HIGIENA

Branginkime savo sveikatą

Jei žmonės nori pasiekti ilgo amžiaus ir geros sveikatos jų gyvenimas turi būti tinkamai sutvarkytas. Reikia nuolat gydytis, tik žinoma, ne vaistais, kurie tinka ligos atvėju, bet kitu vaistu — higiena, arba sveikatos apsauga. Higiena yra visai jaunas mokslas, vos šimtį metų tesiekiantis, bet labai plėtus ir svarbus. Jis tvarko žmogaus gyvenimą nuo gimimo dienos, net dar negimus ropinasi, kas iš jo bus, iki amžiaus galo. Tai yra lyg kunigas — pamokslininkas, kuris skelbia: nedirbkit to, nedarykit ano — ir būsite išganyti. Panašiai ir visuomenės higiena skiedžia mokslinius patarimus, rūpinasi visuomenės sveikata, nurodo kelius, kaip nuo ligos apsisaugoti, kaip gyventi, kad sveikam išlikus. O jei jan žmogus suserga, tuomet higiena užleidžia vietą medicinai — gydytojui, savo senesniam broliui, kuris gydo vaistais, nepamiršdamas ligonio higienos.

Sveikata yra brangus dalykas ją reikia pirkti tą reikia nuolat už ją mokėti, kas galima sveikatai pinigų, tas iš ligos sunkiau išsipirks. Iš to ir išeina, kad tas kraštas bus sveiksnis, kuris yra bagetesnis. Taip ir yra, štai pavyzdžiai: Lietuvoje orai neblogi, nėra per daug šilti, nėra baisiai šalti, balų pelkių klaurai neturime, duonos užtenkame, o sveikata nėra gera, žmonių dar vis perdaug miršta be laiko.

Olandijoje žmonės gyvena kynuose, miglose, drėgmėje, ir yra sveikesni. Žmonės maitinasi daug turtingesnių, geresnių ir finkamesnių maistas, žmonės daugiau pinigų uždirba, daugiau valstybė iš jų gauna ir daugiau leidžia sveikatos reikalams.

Žemės ūkio kraštai visuomet yra mažiau turtingi, negu pramonės kraštai, kaip Vokietija, Belgija, Olandija, Anglija, Lietuvoje pav., teturime vos keletą virtadalį reikalingų ligoninių ir dar labai mažai senatorijų.

Teišlų apskrityje, todos turime didelę ligoninę Telšiuose ir dar antrą, mažesnę, Plungėje, viso 240 lovų jose, bet reikia čia bent antrą tiek turėti. Kad palengvinti pareikalavimus. Dilovinius neturime kur pudėti sanatorijų, mažai, jie lieka namie ir apkrečia kitus kol pakyla.

Kalp mes auginame mūsų vaikus? Komstis, skrupulas, ligastis tai mūsų ligų priežastys. Sveikatos centrų mažai, apie lovies taukus kalnas mažai išgirdęs. Danijoje ar Olandijoje ūkininkai net gyvulius pirkią po samtį čuvles taukų pusnes tai pilnasis maistas ir vaikas augančiam daiktui.

Daug ko reikia mums čia išmokti, kaip sveikatą branginti ir saugoti ir daug daug pinigų reikia paklotį, kad su kitais susilygintų ir kad sveikatą nupirktų.

Kitą kartą apie kitką pasnešime.

Dr. Mikulskis.

Linksmas kampelis

Doklad — pranešimas

Kai Stalinas išgirdo kad kare su vokiečiais rusams nesiseka, pasišaukė pas save Vorošilovą bei Timošenko ir sako jiems:

— Tai ot ką jos man padarysite. Tuojaus prašau parašyti ilgą pranešimą, kodėl taip mums nesiseka fronte (rusiškai „doklad") ir artimiausiu laiku man teikite.

— Gerai,— abu choru atsakė maršalai ir išdūmė pro duris rašyti „doklado" (pranešimo). Ilgai jiedu laužė sau galvą ką rašyti pranešime, bet taip nieko gero ir nesugalvojo Vorošilovas. Kaip senesnis ir gudresnis, ant šiffello balto popieriaus lapo užrašė vieną vienintelį žodį „doklad". Timošenko klausia, o kur gi pats pranešimas. Vorošilovas pasimurkdamas ir išdūmė pro duris. Bet viskas būtų gerai, dar jei ne viena bėda, o tai vėl matosi iš pranešimo, jei mes nubraukisime antrą raidę.

Stalinas kantriai nubraukia antrą raidę. Ir gauna žodį „dlad" (turtas - nuosavybė). Reiškia nieko neturi jokios nuosavybės turto. Vorošilovas aiškina toliau.

— Dar būtų puse bėdos, mes galėtume išsiversti, bet kai nubraukti trečią raidę jai ir mažosi, ko trūksta mūsų kariuomenei.

Stalinas skubiai nubraukia trečią raidę ir gauna „lad" (valtis). Reiškia nėra tvarkos kariuomenėje.

Pagaliau nelaimingos teiksis kovotojai per stalą ir šaukia:

— Tai kas gi pas jus po velnių kariuomenėje yra?

— Nebraukite dar vieną raidę — ramiai jam sako Vorošilovas.

Stalinas įnirtęs nubraukia krivią raidę ir gauna aiškų žodį „ad" (pragaras)

Anglai laimina...

— Kovokite tik paskutinio rublio už mūsų interesus ir storą pinigėlį.

Skelbimas Nr. 11

Vykdomieji nuostatai prie Reicho Komisaro skelbimo skelbimo Nr. 1 dėl atlyginimų nustatymų Rytų Krašte.

Visos įmonės ir valdybos privalo apskrities viršininkams ir burmistrams iki 1941 spalio 20 d. sąrašus su sekančiais duomenimis įteikti.

1. Pažymint pavienių pas juos dirbančių užsiėmimo ir darbo grupes.

2. Pranešimas apie algų ir atlyginimų aukštumą tų užsiėmimo ir darbo grupių nuo 1941 liepos 20 d.

pas. GEWEKE

Šiaulių apygareos komisaras

Potvarkis ginklų ir šaudmenų reikalu

I. Ginklų laikymas

§ 1

Ginklų, šaudmenų ir karinių priemonių laikymas yra uždraustas.

§ 2

1) Ginklais šio potvarkio prasme laikomi visi šaunamieji ginklai, rankinės granatos, sprogstamoji medžiaga bei taip pat visi tie kertamieji ir duriamieji ginklai, kurie savo pobūdžio paskirti sužeisti smogiant, kertant ar duriant.

2) Šaudmenimis šio potvarkio prasme laikomi gatavi šaunamųjų ginklų šoviniai, o taip pat šaunamasis parakas, sprogstamoji medžiaga ir visų rūšių minos.

3) Gatavos ar pradėtos gaminti svarbios ginklų ar šaudmenų dalys prilygsta gataviems ginklams ar gataviems šaudmenims,

II. Pranešimas apie turimus ginklus ir jų atidavimas

§ 3

1) Kas turi ginklų, ar šaudmenų, yra įpareigotas apie juos specifikuotai pagal rūšis bei skaičių žodžiu ar raštu pranešti ir juos atiduoti

2) Ta pati pareiga tenka ir kiekvienam, kuris laiko bet kurios rūšies karinių priemonių, paliktų, kariuomenės dalinių pastatuose, gatvėse ar aikštėse ar atviram lauke.

3) P. 1 ir 2 nurodytos pareigos aspiriboja tik pranešimu § 5 nurodytoms įstaigoms, jei negalima daiktų pristatyti dėl jų dydžio ar dėl pavojaus gyvybei surišto su pristatymu.

4) Pranešti privalo ir tas, kuris žino apie paslėptus ginklus ir šaudmenis.

§ 4

Apsaugos tarnybos nariai atleisti nuo pareigos pristatyti ginklus ir šaudmenis, bet apie jų laikymą turi pranešti

§ 5

Pranešti ir atiduoti reikia neatidėliojant atitinkamam apygardos komisarui ar artimiausiai karinei įstaigai ar atitinkamam valsčiaus viršaičiui ar apskrities viršininkui. Valsčių viršaičiai ir apskrites viršininkai privalo pranešimus tuoj pristatyti atitinkamam apygardos komisarui, o pristatytus daiktus perduoti į jo nurodytas pristatymo vietas

III. Pranešimas apie naujai rastus ginklus ir jų atidavimas

§ 6

1) Kas randa, §§ 1,2 nurodytus ginklus, šaudmenis ar karines priemones, yra įpareigotas juos paimti ir neatideliojant apie juos pranešti bei juos pristatyti atitinkamam apygardos komisarui ar artimiausiai karinei įstaigai ar atitinkamam valsčiaus viršaičiui ar apskrities viršininkui. Valsčių viršaičiai ir apskrites viršininkai privalo pranešimus tuoj pristatyti atitinkamam apygardos komisarui, o daiktus perduoti į jo nurodytas pristatymo vietas.

2) Jei daiktų pristatyti neįmanoma 1 p. 1 sakinyje nurodyta prievole apsiriboja tik pranešimu.

IV. Ginklų gaminimas ir įsigijimas

§ 7

Ginklų, šaudmenų bei karinių priemonių gaminimas, įgijimas ar prekyba yra uždrausta, išskyrus atsitikimus, kai duotas vokiečių įstaigos įsakymas ar atitinkamo apygardos komisaro leidimas. Kas žino ar patiria apie ginklų ir šaudmenų gaminimą ar apie įrengimus ar įmonę §§ 1,2 nurodytiems daiktams gaminti, yra įpareigotas neatideliojant apie tai pranešti atitinkamam apygardos komisarui.

V. Ginklų laikymas

§ 8

Ginklų laikymas leistas tik tarnyboje esantiems apsaugos tarnybos nariams. Visiems kitiems asmenims leidžiama laikyti ginklus, tik jei jie turi apygardos komisaro išduotą leidimą ginklui laikyti.

VI. Baudžiamieji nuostatai

§ 9

1) Mirtimi, lengvesniais atsitikimais laisvės atėmimu baudžiamas, kas sąmoningai ar per apsileidimą:

a) neatlieka jam uždėtos §§ 3, 5, 6, 7 p. 2 pareigos pranešti ir atiduoti

b) būdamas valsčiaus viršaičiu ar apskrities viršininku, neatlieka § 5, 6 uždėtos pareigos pranešti ar pristatyti

c) be atitinkamo leidimo (§ 7 p. 1) gamina ginklus, šaudmenis ar jais prekiauja.

2) Taip pat baudžiamas, kas neteisėtai laiko ginklus, šaudmenis ar karines priemones.

3) Kartu gali būti nutarta konfiskuoti.

VII. Nuostatų taikymas

§ 10

Šio potvarkio nuostatai netaikomi vokiečių kariuomenės ar vokiečių civilinės valdžios nariams Reicho Komisaras gali padaryti ir tolimesnių išimčių.

§ 11

1) Šis potvarkis įsigalioja tuojau.

2) Iki šiol išduoti leidimai ginklams laikyti nebegalioja.

Ryga, 1941 rugs. 12 d. pas Lohse

Reicho Komisaras Rytų Kraštui

Atsišaukimas

ginklų atidavimo reikalu.

Tvarkingumo sąlygoms galutinai įvesti ir sutrukdyti, kad nepatikimi, ypač kriminaliniai elementai turėtų ginklų, kuriais jie turėtų galimybę trukdyti gyventojų darbą, šios dienos potvarkiu nustatau, kas seka:

1. Apie ginklus ir šaudmenis, o taip pat gatavas arba pradėtas gaminti svarbias ginklų ir šaudmenų dalis, turi tuoj būti pranešta valsčių viršaičiams ar apskrities viršininkams, o daiktai jiems pristatyti.

Ginklais svarbiausia laikomi visi šaunamieji ginklai, rankinės granatos, o taip pat kertamieji ginklai ir duriamieji ginklai, kurie paskirti sužeisti, kertant, smogiant ar duriant.

Šaudmenimis laikomi visi šaunamųjų ginklų šoviniai, šaunamasis parakas ir sprogstamoji medžiaga bei bet kurios rūšies minos.

2. Tai galioja ir dėl visų rūšių įvairaus turto ir kariškų priemonių, kurios priklausė vokiečiams, rusams ar anksčiau lietuviams, latviams, estams ar lenkams ir kurie tebelaikomi gyventojų.

3. Bet kuris ginklų, šaudmenų ar karišku priemonių gaminimas, įsigijimas ar prekyba be vokiečių įstaigos įsakymo ar Generalinio Komisaro leidimo yra draudžiamas ir baudžiamas mirtimi, o lengvesniais atsitikimais sunkiųjų darbų kalėjimu.

Ta pačia bausme baudžiami ir visi kiti, kurie žino apie ginklų ar šaudmenų gaminimą ar esančius įrenginius ar įmones minėtiems daiktams gaminti ir apie tai nepraneše.

4. Turėti ginklus leidžiama tik tarnyboj esantiems apsaugos tarnybos nariams. Visi kiti asmenys ginklams laikyti turi turėti atatinkamo apygardos komisaro išduotą leidimą.

5. Kas be leidimo laiko ar įvyja ginklus ar šaudmenis ar kas juos turi ir apie tai nepraneša ir jų nepristato, baudžiamas mirtimi, o lengvesniais atsitikimais sunkiųjų darbų kalėjimu. Valsčių viršaičiai ir apskrities viršininkai, įmonių vedėjai, žydų komisijų pirmininkai ir pan. asmeniškai atsako už pranešimą apie ginklus, šaudmenis ir karines priemones ir jų pristatymą. Už neišnaikamą atitinkamų potvarkių vykdymą jie baudžiami mirtimi ar sunkiųjų darbų kalėjimu.

Ypatingai sunkiais atsitikimais laikomos kolektyvinio pobūdžio bausmės.

6. Kas bus užtiktas neteisėtai turįs ginklus, turi žinoti, kad bus laikomas partizanu ir su juo bus atitinkamai pasielgta.

Tikiuosi, kad gyventojai sąžiningai vykdys nuostatus šio potvarkio, kuris išleistas dėl jų pačių saugumo.

Ryga, 1941 m. rugsėjo mėn. 12 d.

Pas. L O H S E

Reicho Komisaras Rytų Kraštui

Skelbimas Nr. 12.

Vykdomieji nuostatai prie Reicho Komisaro skelbimo dėl ginklų atlpavimo.

1. Ginklai ir municija turi būti iki 1941 m. spalio 15 d. vietos policijos nuovadai atiduota.

2. Apskrities viršininkai atsakomingi už surinkimą į vieną centralinę vietą.

pas. GEWECKE

Šiaulių Apygardos Komisaras

Skelbimas Nr. 13

Vykdomieji nuostatai prie Reichskomisaro skelbimo dėl ginklų ir municijos (ginklų laikymas).

Visi pareiškimai dėl ginklų laikymo leidimo turi būti apskrities viršininko patikrinti ir pristatyti apygardos komisarui tvirtinti.

pas. GEWEKE

Šiauliu apygardos komisaras

Kainų skelbimo atitaisymas

Praeitame numery įdėtame skelbime Nr. 1 yra korektūros klaida. Mėsos kainų skyriuje buvo sukeistos kainos skerdienos ir gyvo svorio. Turi būti taip, kaip čia dabar spausdiname.

V MĖSA IR MĖSOS GAMINIAI

Prekių rūšis gamintojui pristatant į savo sklepį	Kiekis	Pirkimo kaina už 100 kg gyvo svorio RM	Pardavimo kaina už 100 kg skerdienos RM	Pirkimo kaina už 100 kg skerdienos pagal miesto įstaigą RM
Kiaulės Rūšis A sv. virš 135 kg ir t. t.	100 kg	78	82	74

Bekanntmachung

TELSCHE, den 12. 9. 41.

Nach den Bestimmungen des Reichskommissars für Ostland darf Frischmilch nur für den Hausha bedarf derjenigen Verbraucher abgegeben werden, welche in derselben Landgemeinde wohnen, Deputatmilch.

Die Verfütterung an Schweine ist untersagt.

Käiber dürfen nur 8 Wochen Vollmilch erhalten, dann ist diese durch Magermilch zu ersetzen.

Sämtliche nicht im eigenen Haushalt gebrauchte Milch ist den Molkereien bzw. den Abrahmstationen anzuliefern.

Der Verkauf von Milcherzeugnisse an andere Personen ausserhalb der Landgemeinde ist verboten.

Milcherzeuger, welche mehr als 8 klm. von der Entrahmstation abliegen, haben dies sofort zu melden.

Die Anlieferung zur Abrahmstelle kann gemeinschaftlich erfolgen.

Die Anordnungen gelten auch für die Eier. Diese sind auch bei den Milchabrahmstellen anzuliefern.

Wirtschaftskommando Kowno 3

Kreis Telche

Skelbimas

Pagal Reicho Komisaro Rytų Kraštui paredymą šviežią pieną galima duoti namų reikalams tų vartotojų, kurie gyvena tame pačiame kaime (ordinar pienas).

Pieną šerti kiaulės draudžiama.

Veršiukams šviežią pieną galima duoti tik 8 savaites, o po to šviežią pieną reikia pakeisti nugriebtu pienu.

Visas kitas pienas, netikalingas paties ūkio namų reikalams, turi būti pristatomas pieninėms arba pieno nugriebimo punktams.

Parduoti pieną ir pieno produktus asmenims, negyvenantiems ten pat, draudžiama.

Pieno gamintojai, kurie gyvena toliau kaip 8 klm. nuo pieno nugriebimo punkto, turi tuojau apie tai pranešti.

Pristatyti pieną į punktus galima ir bendrai.

Tie patys nuostatai galioja ir kiaušiniams. Jie taip pat turi būti pristatomi į pieno nugriebimo punktus.

Wirtschaftskommando Kowno 3

Kreis Telsche

Telšiuose pradeda veikti žiemos žemės ūkio mokykla

Telšių mieste steigiama žiemos žemės ūkio mokykla berniukams, nejaunesniems kaip 17 metų. Mokslas teikiamas veltui ir tęsis 5 mėnesius. Mokslo pradžia š. m. lapkričio mėn. 3 d. (pirmadienį) ir pabaiga balandžio mėn. pradžioje, t. y. tuo laiku, kada ūkyje lauko darbas laikas. Tokių mokyklų Lietuvoje dabar steigiama daug, nes numatoma, kad baigę šią mokyklą turės daugiau teisių žemei valdyti, kaip tai yra kultūringuose kraštuose.

Butus mokiniams apsigyventi Telšių mieste galima laisvai gauti privačiai, tuo reikalu tarpininkauja mokyklos vedėjas. Prašymus stoti į mokyklą jau priima mokyklos vedėjas. Anksčiau pateikus prašymus bus telkiama pirmenybė stoti į mokyklą.

Patariame pasinaudoti šia proga ir kuo gausingiau stoti į šią mokyklą, nes joje yra mokoma ir atliekama praktika iš visų žemės ūkio mokslo dalykų.

Mokykloje dėstys agronomai, veterin., medicin. gydytojai ir kt. specialistai. Smulkesnių žinių galima gauti Apskrities Agronomo įstaigoje.

Apskrities Agronomas

Parduokime
žemės ūkio gaminius

Žodis mūsų ūkininkams

Ūkininkas visuomet buvo mūsų miestų ir kitų nelabai žemę dirbančių maitintojas. Taikos metu, užderėjus žemės pasėliams, vietos rinka nepajėgia sunaudoti viso žemės ūkio gaminių perteklius. Kraštą valdžia šiuo atveju ateidavo ūkininkams pagelbon, surasdama jų gaminiams rinkų užsieniuose. Kasmet mes eksportuodavome į kitus kraštus nemažus kiekius javų, pieno produktų, galvijų, mėsos ir t. p. Už šiuos gaminius gaudavome iš svetur mums trūkstamų pramonės gaminių: mašinų, žibalo, tekstilės žaliavų ir kt.

Šiuo tarpu gyvename karo metą, prekyba su užsieniais nutrūkusi. Tačiau savo ūkio gaminiams plačiausią rinką mes turime Didžiosios Vokietijos ir jos globoj atsidūrusiuose kraštuose. Tiesa, prekybos sąlygos šiuo metu kiek skirtingos ir to skirtingumo priežastys mus patiems geriausiai žinomos.

Per vienerius bolševikiško teroro metus mūsų ūkininkas išgyveno juodžiausias dienas. Jis nebuvo tikras dėl savo ateities, pagaliau, nežinojo, kas naudos jo dirbamos žemės derlių. Lietuvis ūkininkas buvo pasmerktas skaudžiai vergovei kolchozuose ir neabejotinam skurdui.

Narsiajai vokiečių kariuomenei išlaisvinus mūsų kraštą iš bolševikų jungo, lietuvis ūkininkas atsikvėpė lengviau. Šiandieną jis tikras dėl savo ateities, žino, jog dirba sau ir savo krašto išlaisvintojams. Jo nebespaudžia nežmoniškos pyliavos ir nebegądina trėmimai į tolimą šiaurę.

Praėjus pirmosioms išlaisvinimo džiaugsmo valandoms, mūsų ūkininkai vis dar neparodo tikro supratimo savo pareigų kraštui ir išlaisvintojų atžvilgiu. O tai pasireiškia delsimu atiduoti bendram naudojimui žemės derliaus perteklių ir kitus ūkio gaminius. Kažkodėl susilaikoma, taupoma, sudaromos atsargos. Šiuo atveju pamirštama, jog sunkiausi karo metą gyvena ne tik mūsų kraštas, bet ir visa didžioji mūsų išlaisvintojų armija, tęsianti žūtbūtinę kovą dėl bolševizmo sunaikinimo ir visų tautų išlaisvinimo nuo raudonojo teroro pavojaus.

Šių metų derlius pakenčiamas. Pavojaus, prisiųsti duonos, nėra. Tad ko delsti su pristatymu javų ir kitų ūkio gaminių? Tuo labiau, kad kainos žymiai pakeltos. Vokiečių civilinės valdžios organai, pakeldami kainas žemės ūkio gaminiams kaip tik ir siekia, kad ūkininkas turėtų daugiau pelno, pajėgtų už gautus pinigus įsigyti iš Vokietijos žemės mašinų.

Nekirskime šakos, ant kurios sėdime. Ūkininkų pareiga šiuo momentu — nedelsiant pradėti statymą javų, mėsos ir pieno produktų atitinkamiems supirkimo centrams: „Lietūkiui", „Maistui", „Pienocentrui". Už pristatomus produktus bus atlyginama naujomis, pakeltomis normomis. Taip pat atitinkami prekybos centrai pasirūpins, kad už gautus pinigus, ūkininkas galėtų įsigyti jam reikalingų mašinų ir prekių.

Niekas „raudonųjų gurguolių" dabar varu nebeorganizuos ir nebespaus nežmoniškomis pyliavomis. Šį kartą reikalaujama mūsų pačių susipratimo ir tinkamo įvertinimo gyvenamosios padėties.

Visi ir visomis išgalėmis privalome prisidėti prie kovos vedamos dėl visų Europos tautų išlaisvinimo.

Vokiečiai gerai atsiliepia apie mūsų ūkines bendroves

„Deutsche Zeitung im Ostland" (Nr 48) labai palankiai atsiliepia apie didžiasias mūsų bendroves „Lietūkį", „Maistą" ir „Pienocentrą. Laikraštis pastebi, kad Nepriklausomoje Lietuvoje šios bendrovės suvaidinusios labai svarbų vaidmenį. Svarbiausios Lietuvos ūkio srityse buvo kontroliuojamos šių pusiau valstybinių bendrovių. Valstybė tuo būdu buvo įgalinta visas ūkio sritis pakreipti reikalinga linkme. Be to, bendrovės turėjo užduotį išstumti iš vyraujančios padėties žydus. Šitos bendrovės, pasiekusios nepaprastai gerų rezultatų, dabar esančios pavyzdingos ir kitų kraštų ūkio organizacijų.

Tvarai

Tverliškiai ypatingai gerbia žuvusius. Visi pakelėse ir po laukus išmėtyti voklečių karių kapai yra gražiai aptverti tvorelėmis. Kapų lysvelės apsodintos rūtom ir kitom žydinčiom gėlėm. Šeštadieniais ir prieš šventes mergaitės kapus taiso naujais vainikais.

A. Z.

Dar galima įstoti į Vidurinę Miškų Mokkyklą Vilniuje

Nors Vidurinėje Miškų Mokykloje mokslas jau prasidėjo, bet dar ne visos laisvos vietos yra užimtos: norintieji į Vidurinę Miškų Mokyklą įstoti mokytis gali dar atvykti. Atvykdami turi atsivežti išeitojo mokslo pažymėjimą. Kadangi oficialusis priėmimo terminas jau praėjo, tai, kaip ir kiekvienais metais, ligi visos vietos bus užpildytos, kiekvienas atitinkas reikalavimas sąlygas bus be atskiro prašymo priimtas. Keikalaujamos sąlygos yra tokios: turi būti baigęs 5 klases senitau reformuotos gimnazijos, arba 6 klases nereformuotos, arba 9 klases pereitų metų reformos; turi būti sveikas. Atsivežti reikia maišą čiužiniui ir kitus reikalingus daiktus.

Šiais mokslo metais yra numatyta žymi besimokantiems ekonominė parama, kuri bus tolygi senitau, prieš bolševikų okupaciją, mokyklos teiktajai. Todėl nereikia tikėti gandams kurie plačiai paplitę, kad mokykloje pragyvenimas šįmet būsiąs labai sunkus.

Kurie į mokyklą jau yra padavę prašymus, yra primiti ir prašomi atvykti.

Įvairios žinios

Išvyko dr. P. Kazlauskas

Siomis dienomis iš Telšių į Kauną išsikėlė žemaičiams plačiai žinomas akių gydytojas dr. P. P. Kazlauskas. Dabar jis išrinktas Kauno universiteto docentu ir dirbs akių klinikoj. Akių Ambulatorija Telšiuose veiks ir to liau. Jai vadovaus gyd. Molis.

Plungė

Šiemet į gimnaziją stojo daug daugiau mokslei vių negu pernai rudenį, kada bolševikai buvo padarę vidurinį mokslą „visiems prieinamą". Mokinių veidai vėl linksmi, su savimi pasitikėjimo išraiška. Klasės vėl puošia kryžiai, lietuviški paveikslai. Mokinini vėl dėvi tautines juostas ir papuošalus, kurinos pernai komunistai buvo uždraudę. Mokiniai labai patenkinti, kad nebėra lietuviškose mokyklose žydų, dėl kurių buvo labai nesusipratimų.

Mažinkime eiles

Piliečiai pageidauja, kad tie nuo kurių tai pareina, vieną kartą susitvarkytų taip, kad Telšių miesto gyventojai nebūtų verčiami dėl kiekvieno menkniekio (prekės ar kokio leidimo) stovėti po kelias dienas eilėj Šiai, pavyzdžiui, dabar miesto gyventojams pardavinėjamos malkos. Tačiau kol jų nuperkl, reikia po dvie tris dienas eilėj išstovėti. Argi tai nedaro gėdos mūsų įstaigoms ir netrukdo gyventojams brangaus laiko? Jeigu kas neturi laiko po dvi tris dienas eilej stovėti, tas malkų nusipirkti negali. Tas pat ir su kitais dalykais. Elles prie bolševikų nevykusios tvarkos liekana ir labai gaila, kad ligi šiol nesugebėta ją panaikinti.

Juk galima labai paprastu suskirstyti gyventojus grupėmis pagal pavardžių raides arba gatves ir reikalas žymiai palengvėtų patiems tarnautojams ir nebetą gyventojai nebūtų verčiami veltui gaišti laiko. Mokėkime gerbti patys save ir brangiu laiką darbui.

Žemaičių dėmesiui

Turima žinių, kad Vilniaus mieste jaučiamas įvairių produktų, ypač maisto, ir pramoninių prekių trūkumas. Reikalinga:

1) namų valdytojų, atlyginimas mėnesiui 400 rbl. ir bulas.

2) namų valdytojų padėjėjų, atlyg. mėn. 350 rbl. (be bulių).

3) Įvairių statybos technikų be priežiūrėtojų ir sargų.

4) Vežėjų, atlyg. mėn. 350 rbl. be to gaus arklį ir vežimą.

Pageidaujama prekybininkų, indų, gastronomijos, maisto ir kalmo meno. Reikalinga valgyklose padavėjų, atlyg. mėn. 350 rbl. ir maistas, virėjų atlyg. 500 rbl. mėn.

Be to dar prie algos priskaitomi priedai po 240 rbl. Sušinoti Vilnius, L.N.P. Magdalenos g-vė Nr. 4 a 3. ir Telšiuose LNP Stabe.

Nubausti lupikautojai ir triukšmadariai

1. Jonas Jastrumskis, gyv. Telšių m., už triukšmo kėlimą vakarienės metu savo vietoje, esant girtame stovyje — 100 rubl. arba 2 sav. priverstino darbo stovykloj.

2. Jarašiūnas Stasys, gyv. Telšių m., Luokės 6, už pardavinėjimą medpadžių aukščiau nustatytos kainos (45 rubl. už poną — 50 rubl. arba 5 paras aresto.

3. Tamošaitis Pranas, gyv. Telšių valsč., Duseikių km., už pardavinėjimą mielių brangiau nustatytos kainos (po 60 rubl. vienam 6 rubl.) 100 rubl. arba 10 parų priv. darbo.

4. Ivančius Valys, gyv. Luokės valsč. Jokšių km., už nepagrįstą kainų kėlimą smulkiom prekėm - 30 rubl. arba 3 paras aresto.

5. Norkus Vladas, gyv. Plungės mieste, už vengimą darbo, nesiregistravimą į bedarbių sąrašus ir vagliavimą — 6 mėnesiam į priverčiamojo darbo stovyklą.

6. Jonas Jastrumskis, gyv. Telšių m. Ežero g 8, už pardavinėjimą mielių kg. po 70 rubl. (nustatyta kaina 6 rubl.) — 100 rubl. arba 2 sav. į priverc. darbo stovyklą.

Pranešimas

Pranešame, kad Plinkšių ir Žemės ūkio mokykla parduoda tinkamas sodinimui įvairių medžiu malnų obelaites ir kriaušaites.

Mokyklos vedėjas.

Spausdina Telšių Apskrities Savivaldybės spaustuvė. Tel. 96.

Žemaičių Teatras

1941 mt. spalių mėn 5 d. „ŠATRIJOS" salėje

Rengia

Spektaklį - koncertą

Spektaklio pradžia 19,30

Pastaba: Pirkti ieji bilietai atstoja leidimus iš spektaklio grįžti namo uždraustu laiku.

Bilietai parduodami valstybiniame knygyne.

Rengėjai

Turima žinių, kad Vilniaus mieste jaučiamas įvairių profesijų žmonių trūkumas. Reikalinga:

1) namų valdytojų, atlyginimas mėnesiui 400 rbl. ir butas.

2) namų valdytojų padėjėjų, atlyg. mėn. 350 rbl. (be buto).

3) Įvairių statybos technikų bei priežiūrėtojų ir sargų.

4) Vežėjų, atlyg. mėn. 350 rbl., be to gaus arklį ir vežimą.

Pageidaujama prekybininkų: indų, gastronomijos, maisto ir kalmo meno. Reikalinga valgyklose padavėjų, atlyg. mėn. 250 rbl. ir maistas; virėjų atlyg. iki 560 rbl. mėn.

Be to dar prie algos priskaitomi priedai po 240 rbl. Sužinoti: Vilnius, L.N.P. Magdalenos g-vė Nr. 4 a 3. ir Telšiuose L.N.P. Štabe.

Nubausti lupikautojai ir triukšmadariai

gerbti patys save ir brengint laiką darbui.

Žemaičių dėmesiui

Turima žinių, kad Vilniaus mieste jaučiamas įvairių profesijų žmonių trūkumas. Reikalinga:

1) namų valdytojų, atlyginimas mėnesiui 400 rbl. ir butas.

2) namų valdytojų padėjėjų, atlyg. mėn. 350 rbl. (be buto).

3) Įvairių statybos technikų bei priežiūrėtojų ir sargų.

4) Vežėjų, atlyg. mėn. 350 rbl., be to gaus arklį ir vežimą.

Pageidaujama prekybininkų: indų, gastronomijos, maisto ir kalmo meno. Reikalinga valgyklose padavėjų, atlyg. mėn. 250 rbl. ir maistas; virėjų atlyg. iki 560 rbl. mėn.

Be to dar prie algos priskaitomi priedai po 240 rbl. Sužinoti: Vilnius, L.N.P. Magdalenos g-vė Nr. 4 a 3. ir Telšiuose L.N.P. Štabe.

Nubausti lupikautojai ir triukšmadariai

I. Jonas Jastrumskis, gyv. Telšių m., už triukšmo kėlimą vie-

Kaina 30 kap.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Nr. 18 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. X. 11

Gigantiškos operacijos Rytuose

Spalių 2 d. pradėti puolamieji veiksmai visame Rytų fronte vyksta nepaprastai dideliu mastu, panaudojant visų ginklų rūšių jėgas. Pietinėje fronto dalyje vejamos tolyn į rytus sumuštos priešo dalys. Azovo jūros pakrašty sunaikinta 9-ji sovietų armija. Vokiečių kariuomenės daliniai, žygiuodami Azovo jūros pakraščiu, pasiekė jau Marinpolio uostą.

Vidurinėje fronto dalyje pradėtas sovietams nelauktai didelis puolimas, kuris greitai virto neišmatuojamo didumo sovietų armijų apsupimu. Prasiveržusios prie Vlazmos vokiečių divizijos apsupo kietu žiedu didžiulias bolševikų jėgas, kurių laukia neabejotinas sunaikinimas.

Pavojus Europai pašalintas

Reicho Vado Adolf Hitler pareiškimas, atidarant Žiemos Pagalbą Berlyne

Praėjusį penktadienį, spalių 3 d., Reicho Fiureris Adolfas Hitleris, atidarydamas 1941—2 metų karo — žiemos pagalbą, Berlyno sporto rūmuose pasakė kalbą, kurios pradžioje pareiškė — jog neturi tikslo atsakyt į bet kurios valstybės vyro kalbą ar teisintis, kodėl tiek ilgai tylėjęs. Patsai pasaulis gali spręsti, kas šiais mėnesiais daugiau lėmė: pono Čerčilio kalbos ar jo Fiurerio, veikla. Fiureris pabrėžė, jog jo dalyvavimas šiose iškilmėse sunkus dar ir dėl to, kad kaip tik šiuo metu rytų fronte pilnumoje prasideda naujos reikšmingos karo operacijos.

Šios milžiniškos operacijos kaip tik prasidėjo prieš 48 valandas ir jos neabejotinai prisidės prie priešo sutriuškinimo.

Toliau Fiureris pabrėžė, kad jis šito karo nenorėjo, kad jis visada prieš akis turėjo vieną tikslą: įgyvendinti nacionalsocialistų partijos programą. „Aš šiam tikslui visada buvau ištikimas, — pareiškė Fiureris, — ir nuo savo programos nenukrypau". Fiureris, palietęs pagrindinius savo veiklos dėsnius, priminė, jog jo svarbiausiu rūpesčiu visada buvo: vokiečių tautos vidinė konsolidacija, vokiečių tautos vienijimas ir tuo pačiu atstatymas natūralios padėties, kuri šimtmečiais buvo pažeidžiama.

Toliau Fiureris paaiškino šio karo priežastis.

Kai kieno buvo nuspręsta, kad mes jokiomis aplinkybėmis nepajėgtume atstatyti vokiečių laisvės ir vokiečių tautos prisikėlimo.

Šiuo reikalu aš pasauliui padariau daugelį pasiūlymų. Kiek daviau pasaului taikos pasiūlymų, pasiūlymų dėl taikingo ir rimto išsprendimo ūkiškųjų klausimų — viskas buvo atmesta. Tačiau mums pasisekė taikingu darbu ne tik dideles reformas viduje pravesti, bet taip pat suvienyti vokiečių tautą didžiojo Vokietijos Reicho kūrybai, milijonus vokiečių tautiečių grąžinti į savo tėvynę ir jų skaičiaus svoriu padidinti vokiečių politinės jėgos svorį.

Tuo pačiu laiku pasisekė man surasti talkininkų, su Italija priešakyje, su kurios vadovais mane rišia asmeninė draugystė. Taip pat su Japonija mūsų santykiai visą laiką tamprėja. Europoje jau iš anksčiau turėjome visą eilę tautų ir valstybių, tarp jų Vengriją ir kai kurias šiaurės valstybes, kurios mums visados pastovią simpatiją ir draugystę reiškė.

Aptaręs santykius su anglais, Hitleris pabrėžė, jog jis dėl to nekaltinąs visos anglų tautos, o tik atskirus asmenis, kurie, remiami tarptautinės žydijos — viso pasaulio mums pažįstamų pasaulio priešų, sabotavo tautų susitarimą. „Aš jau tada buvau įsitikinęs, jog su šiais vyrais iš tikrųjų jokio susitarimo negali būti. Tuo metu. kai aš rūpinausi rasti bendrą kalbą, ponas Čerčilis visada šaukė: — „Aš noriu karo". Dabar jis jį turi".

Bolševizmas jau galutinai palaužtas

Padaręs karo apžvalgą su ankstesniais priešais, Hitleris perėjo prie karo su bolševikais.

Palietęs likimą Baltijos valstybių, Fiureris pareiškė, jog jos tapo aukomis išdavikiškų Maskvos santykių.

Pirmiausia, pareiškė — Hitleris, — kad man savaitė po savaitės vis daugiau aiškėjo, kad Rusija matė atėjus valandą, mus pulti, kada aš nuolat gaudavau žinių aple mūsų pasienyje įrengiamus aerodromą pó aerodromo, kaip viena divizija po kitos iš visos Sovietų Sąjungos buvo traukiamos mūs pasienin, tada aš buvau taip pat įpareigotas iš savo pusės būti pasirengęs".

Gegužės mėn. padėtis buvo jau tokia, jog nebuvo jokios abejonės, kad Rusija turi tikslą prie pirmos progos mus užpulti.

Tada aš turėjau tylėti. Tai buvo man dvigubai sunkiau. Gal būt ne taip sunku prieš savo tėvynę, kuri pagaliau turi suprasti, jog būva aklmirkų, kada negalima kalbėti, jei nenori visos tautos pastatyti į pavojų. Daug sunkiau man buvo tylėti prieš savo karevius, kurių divizijos Reicho rytų pasienyje stovėjo ir nežinojo, kas jų laukia. Birželio 22 d. rytą prasidėjo šita didžiausia pasaulio istorijos kova. Nuo to laiko praėjo per 3 mėn. ir aš galiu patvirtinti: viskas per tą laiką ėjo planingai.

Bolševizmas jau palaužtas. Europai gresęs pavojus bus pašalintas.

Pirmiausia mes turime būti dėkingi narsumui ir pasiaukojimui mūsų karevių ir taip pat aukoms visų tų, kurie su mumis žygiuoja. Šiaurėje kovoja Suomija — tikra karžygių tauta. Pietuose kovoja Rumunija. Be to, erdvėje nuo Ledinuotojo vandenino iki Juodųjų jūrų šalia vokiečių karių kovoja visos eilės Europos tautų vyrai: italai, vengrai, rumunai, slovakai, kroatai yra žygiavę į frontą, ispanai, belgai, olandai, danai, norvegai; ir prancūzai įsitraukia į šį didžiulį frontą.

Tai reiškia Europos tautų atbudimą.

Atremdamas anglų versijas apie tariamą vokiečių nesėkmę rytuose, Fiureris pareiškė: „Mes stovime toli į rytus už Smolensko, mes stovime prie Leningrado ir mes stovime prie Juodųjų jūrų. Mes stovime prie Krimo, bet ne rusai stovi kažkur prie Reino.

Fiureris, palietęs šio karo didį, pavedė kalbėti skaičiams.

Šiuo metu sovietų belaisvių skaičius yra išaugęs iki 2 su puse milijonų.

Paimta arba sunaikinta patrankų kurios randasi vokiečių rankose, yra lygiai 22.000. Sunaikintų arba paimtų tankų 18.000. Sunaikintų, apgadintų ar pasaulų.

lėktuvų skaičius viršija 14.500.

Priedo prie viso to grobio turime

erdvę, kuri du kartu didesnė už vokiečių valstybę 1933 metais,

kada Hitleris pradėjo Vokietijai vadovauti arba keturis kartus didesnė už Angliją.

Baigdamas kalbą Hitleris pareiškė, jog kai karas bus baigtas, jį bus laimėjęs vokiečių kareivis ir milijonai dirbančių tautiečių. „Šiam karui pasibaigus aš grįšiu iš jo dar fanatiškesniu nacionalsocialistu, negu buvau anksčiau. Iš šio karo aš grįšiu su savo sena Partijos programa, kurios vykdymas man bus dar svarbesnis, kaip gal būt kad buvo pirmomis dienomis.

Pasibaigė Maskvos konferencija

Anglai ir amerikiečiai veltui pagalbos neteikia

Praeitų savaitę pasibaigė Maskvos konferencija, kurioje, kaip jau žinoma, dalyvavo anglų ir amerikiečių delegacijos. Konferencija vyko nuolatos bombarduojant vokiečių lėktuvams, kurie konferencijos metu keletą kartų ypatingai smarkiai bombardavo Maskvą. Konferencijoje buvo aptarta skubus anglų — amerikiečių pagalbos bolševikams tiekimas ir kiti su šiuo karu susiję klausimai.

Kalp pažymi „Deutsche Diplomatisch — Politische Korespondenz," Maskvos konferencija buvo baigta kalbomis, per kurias Molotovas, Beaverbrookas ir Harrimanas pasikeitė tarpusavy komplimentais ir išreiškė viltį, kad jų kraštai nebus nugalėti paskirai. Būdinga esą ir tai, kad

Molotovas kalbėjo tik apie pagalbos siuntimą sovietams, o Harimanas pabrėžė kaip šio biznio salygai tai, kad Sovietų Rusijos žaliavų šaltinius eksploatuos anglai ir amerikiečiai.

Iš to daroma išvados, kad pagalba sovietams teikiama ne veltui ir pažymima, kad Anglija ir Jungtinės Valstybės savo pagalbos pažadus įvykdyti užvilkins, nes jų įsakimai buvę pabrėžti transporto sunkumai.

Kaip matyti, ši konferencija praėjo anglų saksiško biznio ženkle ir bolševikiškajam sąjunginiukui nieko gero nežada.

Konferencijai baigiantis, spalių 3 d. anglų ir Jungtinių V. delegatai aplankė Lenino karstą ir mirusįjį bolševiką pagerbė susikaupimo minute.

Idealizmas ir spekuliacija

Visais laikais ir visuose kraštuose buvo dvi priešingybės — idealizmas ir spekuliacija. Vieni žmonės aukojo ne tik savo turtus, asmeninę gerovę ir patogumus tautos labui, bet ir gyvybę. O kiti, lindėdami kampuose ir bijodami dienos šviesos, spekuliavo idealistų nuopelnais; naudodamiesi proga, pigiai pirko, brangiai pardavinėjo, juokdamiesi iš valstybės pareigūnų nustatytų kainų; kiti vogė viską, kas buvo menkai saugoma; dar kiti tinginiavo ir gyveno iš neaiškių tarnybų ar uždarbių. Tokių spekuliantų ypatingai daug atsirasdavo karo metais, kada atsirasdavo prekių trūkumai, kada būdavo maisto, apdaro ar avalynės vartojimas apribotas.

Nejučiomis prisimena ir mūsų gyvenamos dienos. Bolševikai per vienerius valdymo metus apiplėšė mūsų kraštą, išvežė daug visokių gerybių; tauresnius lietuvius gaudė, tardė, kankino ir didelę dalį išvežė mirčiai į nasrus. Lietuvių tauta, nors amžius mokyta, dar nebuvo taip vieninga, kokia turėjo būti; jõje buvo daug visokių spekuliantų, kurie, norėdami mažaverčių rublių, geresnės tarnybos, direktoriaus, inspektoriaus, vedėjo ar viršininko vardo, išdavinėjo idealistus, spekuliavo jų likimu ir net gyvybe. Šiandien jie išsiskleidė, pakeitė drabužius, veido išraišką pasidarė klusnūs piliečiokai ir tarp mūsų gyvena. Jų darbas neaiškus, be prakaito, bet pelningas. Ypač šiuo metu tokiems ir kitokiems spekuliantams atsivėrė durys į turtus. Štai kyla kainos, iš rinkų dingsta reikalingesnės prekės, iš ūkininkų perkami riebalai ir javai už iš rinkos išnykusį ar labai suvartytai parduodamą žibalą, avalinę, drabužius, cukrų, pasagas, vinis, ir kitus ūkininkui reikalingus daiktus. Ar tai ne biauri spekuliacija? Vieni kariavo ir kariauja, nesigailėdami gyvybių, o kiti prisivogę įvairių daiktų, varo

(Nukelta į 2-rą psl.)

Šeštadienį, spalio 11 d., 10 val. Katedros bažnyčioje bus

IŠKILMINGOS PAMALDOS UŽ ŽUVUSIUS POLITINIUS KALINIUS.

Po pamaldų organizuota politkalinių ir visuomenės eisena į kapines, kur prie žuvusiųjų kapo bus uždėtas vainikas.

Politkalinių Tėšių m. Komitetas.

Idealizmas ir spekuliacija

(Atkelta iš 1-mo psl.)

nešvarią prekybą, nedirbą jokio naudingo darbo, išnaudoja tautos idealizmą savo dykaduoniavimui. Tokie spekuliantai — nešvariausi ir kenksmingiausi tautos parazitai, kuriuos tuojau reikia griežtai išvaryti naudingo darbo dirbti. Jei nieko negelbsti bedarbių registracija ir įskaitymai grąžinti visokius karinius, žydų ir komunistų pasisavintus daiktus, tai reikėtų patikrinti visus miestų gyventojų pragyvenimo šaltinius, profesijas, tarnybas ir darbus. Jei kuris bus be aiškaus darbo, tuojau varyti prievarta į darbo stovyklas ar kitokias darbovietes. Gyvenimai iš sutaupų, iš palikimų, iš menkų nenuolatinių darbų turi baigtis. Spekuliacijos prekėmis turi būti suvaržytos iki aukščiausio laipsnio. Spekuliantai turi būti baudžiami didelėmis bausmėmis. Piniginės bausmės turėtų būti spekuliantams netaikomos, nes nėra sumos, kurios spekuliantas negalėtų, savo kailį gelbėdamas, sumokėti. Spekuliantai iškelia reikalingiausių prekių kainas iki pasakiško dydumo, marina badu gausias ir mažai uždirbančias šeimas, dykinėdami nedirba jokio naudingo darbo. Jų prekyba — naudinga tik jiems vieniems, o kenksminga visai tautai. Net moraliniu atžvilgiu spekuliacija yra baustina, nes tvirkina „gabius ir sumanius“ padugnių gyventojus, masindama pinigais ir tinginio gyvenimu.

Valstybės organai į paplitusią spekuliaciją turėtų greitai ir smarkiai reaguoti, bausti priverstinu darbu. „prekybininkus“, griežtai nustatyti produktų kainas ir jas kontroliuoti. Juk nenormalu, kada krautuvėje cukraus kilgr. 3 rub., o už krautuvės durų — 10 rubl.

Kovokime su nešvaria spekuliacija ir žemos moralės žmonėmis, tautos parazitais — spekuliantais.

Kaip vykdomas socialinis gyventojų aprūpinimas

Iš kompetentingų įstaigų patirta, jog kol dar nėra galutinai sutvarkytas pensininkų aprūpinimas pensijomis, vadovaujantis ligi 1940. VI. 15. veikusiais įstatymais, jiems šiuo metu mokami avansai. Ateityje pensionavimas numatomas vykdyti seniesiais Lietuvos pensijų įstatymais. Kad galima būtų aprūpinti pensijomis ne vien valstybinio, bet ir privataus sektoriaus tarnautojus ir darbininkus, į tai įskaitant žemės ūkį ir namų ruošą, šiems pastariesiems, kurių šeniau įstatymai neapėmė, numatoma taikyti savivaldybių pensijų įstatymą. Tuo būdu ateityje pensijų įstatymai vienodai palies visus dirbančiuosius — tiek tarnautojus, tiek ir darbininkus.

Bolševikinio teroro siautėjimo pasėkoje daugelis šeimų, netekusios savo maitintojų, atsidūrė sunkioje materialinėje būklėje. Todėl šeimos, kurių maitintojai buvo bolševikų ištremti į Sovietų Rusijos gilumą, o taip pat šeimos Lietuvos karių, įjungtų į buv. teritorinį raudonosios armijos korpusą ir žuvusių arba dingusių be žinios, ir su bolševikais kovojusių partizanų šeimos, arba patys partizanai, jeigu jie savo partizaninio veikimo pasėkoje tapo invalidais, bus aprūpinti atitinkamomis pensijomis. Kol jų pensijų klausimas bus galutinai išspręstas ir tuo reikalu parengti atitinkami nuostatai, šios šeimos šeipiamos atskirai.

Pensijų įstatymais numatytos pašalpos ar kompensacijos nebus mokamos, kadangi tokios pašalpos ar kompensacijos yra išmokamos socialinio draudimo tvarka arba pagal atskirus darbo samdos įstatymus. Pensijų fondui lėšas numatoma gauti iš socialinio draudimo įnašų, o jų trūkstant — iš valstybės iždo primokėjimų. Todėl pensijų fondui iškaitymų, kaip tai buvo seniau, daryti nenumatoma. Šia prasme pensininkams aprūpintų pensijomis nuostatai baigiami ruošti ir netrukus bus perduoti atitinkamoms įstaigoms juos patvirtinti. Su jų išgyvendinimu bent iš dalies bus pašalinta dar viena bolševikų padaryta skriauda, paliekant ne vieną šeimą didelame skurde, be jokio pragyvenimo šaltinio.

Užimtas Petrovskoj

Po suomių užnugario išvalymo pradėtas koncentrinis puolimas į Petrovskoi

Pietuose puolimas buvo išilgai Murmansko geležinkelio linijos, o vakaruose — išilgai Saeemaejervio kelio. Priešo priešpuolis iš šiaurės, nukreiptas į suomių spyną, buvo sėkmingai atmuštas. Per visus tuos veiksmus iniciatyva buvo vien tik suomių rankose. Per smarkias kovas nepaprastai apsupimui nepalankiomis gamios sąlygomis priešas buvo palaipsniui apsuptas Petrovskoi srityje. Čia buvo sunaikintos žymios priešo pajėgos.

Spalio 1 d., pasibaigus šiems karo veiksmams, miestas turėjo kapituliuoti 4,30 val. suomių kariuomenės daliniai įsiveržė į Petrovskoj miesto centrą

ir prie jo rotušės rūmų iškabino suomių vėliavą.

Taip bolševikai rašė apie mus

Lietuvą užgrobę, bolševikai išleido K. Grigorjevo knygą „Sovietskaja Litva,“ kurioje tarp kitų randame tokį „perlą“ apie musų gyvenimą:

Duonos jie visai negauna, reikia valdžiai atiduoti. Su mėsa ne geriau: ją lietuviai valgo tik 2—3 kartus į metus per didžiąsias savo šventes. O miškai vis užtvinę žvėrimis... Žemės ūkis esąs visai nūpuolęs. Nesą kombainų, traktorių, agronomų ir žemę mylinčių žmonių. Dražužiai lietuvių paprasčiausiose rūšies. Batus teturi kas dešimtas žmogus, o visi kiti visur vyžuoti, naginėti ir klumpėti.

KAUNO ŽINIOS

Uždarytas L. Aktyvistų frontas

Generalkomisaro Kaune dr. von Rentelin parėdymu Lietuvos generalinės srities ribose uždarytas Lietuvos Aktyvistų Frontas, jo turtas konfiskuotas ir paimtas.

Palaidotas mjr. Tomkus

Š. m. spalių 7 d. Kaune iš kilmingai palaidotas bolševikų nukankintas žymus lietuvių visuomenės veikėjas mjr. J. Tomkus. Karstas buvo pašarvotas Karo Muziejaus patalpose. Prie karsto stovėjo Lietuvių Nacionalistų Partijos ir karininkų garbės sargyba. Laidotuvėse per Kauno miestą dalyvavo tūkstantinės minios žmonių. Palaidotas Kauko kapinėse. Lietuvių visuomenė pasirūpins, kad šiam daug musų kraštui žadėjusiam ir daug nudirbusiam vyrui būtų pastatytas reikiamas paminklas.

Šiaulių Apygardos Komisaro patarėju

paskirtas adv. P. Požėla.

Vokiečių ir mūsų spauda paminėjo Iškilmes Telšiuose

„Deutsche Zeitung im Ostland“ ir kauniškis dienraštis „Į Laisvę“ plačiau aprašė Telšiuose įvykusias suklaidintų žemaičių amnestavimo iškilmes.

Skaitykite ir platinkite „Žemaičių Žemę“.

Nacionalsocializmas

Organizacija

Nacionalsocializmas suorganizavo visą tautą, tai reiškia, kad kiekvienam tautos nariui davė vietą milžiniškoje organizacijoje. Nacionalsocialistinė valstybė organizuotumo ir bendruomeniškumo principas yra pats pagrindinis principas. Jis buvo suformuluotas tik praktiškai išbandžius jo gyvenimiškumą ir tinkamumą valstybiniame ir praktiniame gyvenime.

„Organizacijos uždavinys — sako A. Hitler — tai perduoti tikrą idėją žmonių daugybei. O tačiau pat saugoti ir žiūrėti, kaip ta idėja vykdoma gyvenime ir įgyvendinama realybėje“. Todėl visa tauta turi būti organizuota, kad gyvenimas būtų tobulas, kad visi degtų viena idėja ir būtų sujungti bendro tikslo.

Asmenybė

Nacionalsocialistinėj valstybėj asmenybė yra vertinama ir aukštinama. Telp pat yra labai vertinami gabūs žmonės, jie yra atrenkami iš minios, globojami ir įstatomi į tikrą kelią pagal savo sugebėjimus, nes ne kiekvienas gali dirbti kiekvieną darbą. Kiekvienas turi kokiam nors amatui ar darbui palinkimą, reikia tuos palinkimus surasti ir kiekvienam darbą parinkti pagal asmens specifinius palinkimus. Iš to nauda ir visuomenei ir pačiam darbininkui.

Šiek tiek pažiūrėkim, kaip dabartinėj Vokietijoj yra masė į traukta į bendrą kūrybinį darbą. Čia nėra jokių skirtumų, nėra išnaudotojų bei išnaudojamųjų, o yra tik tautinė darbo bendruomenė, kuri visų pirma rūpinasi visuomenės reikalais, o paskui tik ir atskirų piliečių gerove. Vokietijoje visuomet jaunjimas į bendrą darbą yra pagrįstas visuomeniniu, psichologiniu ir socialiniu žmonių pažinimu ir paremtas laisvu bei savarankišku pačių žmonių apsisprendimu. Pastarais metais Vokietijoje yra ileisti atitinkami įstatymai, kurie tvarko visos tautos, kaip organizuotos bendruomecės darbą ir nuodo jo gaires. Čia nėra neorganizuoto ir pakrikusio darbo, nėra ir neorganizuotų žmonių. Vokiečių tauta šiandien disciplinuotai ir plantingai suorganizuota tauta — pradedant pradžios mokyklos jaunuomene ir baigiant vyresniąja karta. Ir toj organizacijoj kiekvienas individas randa savo vietą ir darbą pagal savo gabumus palinkimus ir išgales. Ten inžinierius stato namus, liejas kelius, konstruoja mašinas, o kepėjas kepa bandeles. Kitur yra priešingai. Dėlto ir rezultatai yra priešingi.

Vokietijos tautinė jaunuomenė

Vokietijos tautinė jaunuomenė yra įvairiais tautai sunkiais laikais atliksni daug didingų žygių, parodžius riteriškos dvasios ir nepalaužiamo užsispyrimu išken-

tusi daug sunkenybių. Ji netik išlaikė kovos frontą, bet vado pašaukta iškovojo savo tėvynei laisvę, apgynė tautą ir valstybę, apgynė garbę.

Po Didžiojo karo Vokietija gyveno sunkias dienas. Kiekvienoj šeimoj buvo nelaimių, netrūko ir tautos ir valstybės gyvenime. Tas nelaimes labtausiai atjautė jaunimas, kuris pats ant savo pečių turėjo nešti nemažą vargų ir kuris pats pergyveno daug negerovių ir vargo. Jaunysis veržli ir nerami. Jauni žmonės norį pasauli apversti aukštyn kojom. Ypač jam skaudu, kad jis mato sunkumus ir nelaimes. O daug tokių sunkumų kilo iš Vokietijai primestos Versailio sutarties, Vokietijos jaunimas kovodamas prieš šią sutartį parodė daug didvyriškumo ir vieningos dvasios. Jis kovą laimėjo. Be to, po Didžiojo karo Vokietijos valstybės tarnybose sėdėjo „dėdės“ - vyresnioji karta. Senieji valdininkai buvo sustingę formalizmuose, biurokratizme, jie visomis išgalėmis stengėsi neleisti iš rankų savo galybės ir į įstaigas nejsileisti jaunimo, išlaikyti nusistovėjusią tvarką, išvengti visokių pakeitimų ir naujovių. Jaunoji karta stojo prieš senius kovon, troško naujovių, degė naują dvasią ir siekė naują tikslą, nes gyveno naujomis, senlams nesuprantamomis idėjomis ir siekė naujų, taip pat seniams nesuprantamų idealų. Susidarė du frontai. Vienam atstovavo nacionalsocialistų partija ir jaunuomenė, o kitam - socialistai, anarchistai, žydai ir daugumas senesnės kartos „dėdžių“. Kova truko per 10 metų, maždaug nuo 1923 m iki 1933 m. Per šį laikotarpį jaunimas parodė daug didvyriškumo ir energijos bei sugebėjimų. Kovą jis galutinai laimėjo. Jis nepaisydamas jokių aukų veržėsi sukurti Trečiąjį Reichą ir jį sukūrė.

Žemė

Vokietijos jaunuomenės vienas kovos žadintojų buvo žemė. Žemė žmogų atgaivina, miestas ir miesčioniškas gyvenimas dusina. Kaime gimsta tauta - miestuose miršta. Kaimas tautos krauja šaltinis. Kaimas duoda tautai dvasios ir sveikatos aristokratiją. Liberalizmas atitraukė tautą nuo žemės, sukūrė į miestus, o šie ją pavergė, padarė elgetomis — be jėgų, idėjos ir tėvynės. Žemė tai jaunatvės svajonių, atminimų, ilgesio ir darbo gaivintoja, o senatvėj - kaulų globėja. Žemės sultimis žmogus maitinasi, joje randa savo kūnui ir sielai ramų. Iš jos semdamas jėgas ji kovoja, dirba ir kuria. Žemė — žmogaus gyvybės laidas ir saugotojas. Tė vynės laukai, gamtovaizdis, padangė, gyvumija, augalai, žmonės ir visa, kas egzistuoja, minta žemės sultimis. Kiek jį duoda grožio ir dinamizmo gamtai. Ją pamėgsta ir prie jos prisiriša žemdirbiai, ją idealizuoja jūriniai, ją turi pamilti ir kiekvieno krašto jaunuolis. Žmogų su žeme riša psichologiniai, religiniai ir istoriniai ryšiai. Žem irbys žemę tartum sudvasina. Jis jai skundžiasi nelaimėje, su ja tariasi, ji guodžiasi, su ja kalbasi. Istorija duoda daug pavyzdžių, kaip ar mažą žemės sklypą buvo kovojama, kiek sudedama aukų ir kiek išlietjama kraujo.

Vokietijos jaunuomenė tai jautė ir už savo žemę pasiryžo kovoti.

Kraujas

Antras kovos žadintojas — tai kraujas. Kraujas — tai gyvybės dinamizmo simbolis. Kraujas yra žmogaus dalis. Jo netekimas sumažėjimas, užsikrėtimas reiškia miriį.

Kraujas sujungia žmones rasės ryšiais. Jis suburia žmones į tautas. Per kraujo apsaugą einama prie geresnės, sveikesnės, ištvermingesnės - kaip fizinių taip ir dvasinių atžvilgiu - žmonių gimnės sukūrimo.

Kraujas yra brangus, šventas dalykas. Jis veltui neliejamas. Praliečias draugų ir artimųjų kraujas stiprina velkią kilus. Nekaltai praliečias kraujas šaukiasi dangaus keršto. Kraujas yra herojizmo ir pasiaukojimo simbolis. Kraujas yra taatos gyvybės pagrindas. Į jį Vokietijos jaunimas taip pat atkreipė akis ir sąsirpino jo grynumu ir apsauga.

b.d.

pinimas

ant — iš valstybės iždo
kėjimų. Todėl pensijų fon-
šskaitymų, kaip tai buvo
, daryti nenumatoma. Šia
e pensininkams aprūpint
omis nuostatai baigiami
ir netrukus bus perduot
amoms įstaigoms juos pa
i. Su jų išgyvendinimu
š dalies bus
bolše
skriau
šeimą
kio pra-

ovskoj

epalankiomis gamtos są-
priešas buvo palaips
iptas Petrovskoi srityje
vo sunaikintos žymios
pajėgos.
lio 1 d., pasibaigus
ns karo veiksmams,
stas turėjo kapituliuoti
) val. suomių kariuome-
dalinial įsiveržė i Pet-
rovskoj miesto centrą
e jo rotušės rūmų iškabi-
omių vėliavą.

apie mus

žtvinę žvėrimis... Žemės
sąs visai nupuolęs. Nesą
inų, traktorių, agronomų
ę mylinčių žmonių. Dra-
lietuvių paprasčiausios
Batus teturi kas dešimtas

KAUNO ŽINIOS

Uždarytas L. Aktyvistų frontas

Generalkomisaro Kaune dr. von Renteln parėdymu Lietuvos generalinės srities ribose uždarytas Lietuvos Aktyvistų Frontas, jo turtas konfiskuotas ir paimtas.

Palaidotas mjr. Tomkus

Š. m. spalių 8 d. Kaune iškilmingai palaidotas bolševikų nukankintas žymus lietuvių visuomenės veikėjas mjr. J. Tomkus. Karstas buvo pašarvotas Karo Muziejaus patalpose. Prie karsto stovėjo Lietuvių Nacionalistų Partijos ir karininkų garbės sargyba. Laidotuvėse per Kauno miestą dalyvavo tūkstantinės minios žmonių. Palaidotas Kauno kapinėse. Lietuvių visuomenė pasirūpins, kad šiam daug mūsų kraštui žadėjusiam ir daug nudirbusiam vyrui būtų pastatytas reikiamas paminklas.

Šiaulių Apygardos Komisaro patarėju paskirtas adv. P. Požėla.

Vokiečių ir mūsų spauda paminėjo iškilmes Telšiuose

„Deutsche Zeitung im Ostland" ir kauniškis dienraštis „Į Laisvę" plačiau aprašė Telšiuose įvykusias suklaidintų žemaičių amnestavimo iškimes.

Skaitykite ir

Į paga

Vokietijos

Įvairiaspalviai medžių l
vėsesnis oras rodo, kad
jau prasidėjo. Žiema ir jo
numai, gal būt, ne vieną i
viliioja, tačiau kita vertus,
artėjimas sukelia naujus
čius ir vargus, kuriuos d
iš mūsų turėsime pakelti, i
Ypač tenka susirūpinti šio
mos praleidimu, kadangi
name ir dirbame karo me
lygose, kai viskas pirmo
ton turi būti aukojama
ir tik frontui, užmirštant
buvusius, gal būt, ir d
patogumus, net liuksusą.
nors ir karo aplinkybėse,
vo egzistenciminimumą
visuomet sudaryti, o ka
nepajėgtų tai padaryti —
romis jėgomis tam padėt

Didžiosios Vokietijos
Adolfas Hitleris neseniai p
vokiečių tautą aštuntą ka
lyvauti žiemos pagelbos
Kasmet šiam reikalui buvo
kama milijoninės sumos,
pagal reikalą, buvo paski
Nepaprastai gražus mosta

Ištisus metus siautęs rau
bolševikų teroras tūkstanč
kaltų lietuvių nukankino,
tūkstančių išplėšė iš mot
vynės ir išvežė nežinion
tūkstančių likusiųjų gyven
ardė, sugriovė jų moralį
nimą. Šiandieną ne vien
na rauda negrįžtančio
senatvės maitintojo ir pa
ne vienas sūnus ar dukt

Į pagalbą skurstančiam

Vokietijos pavyzdžiu susirūpinkime žiemos pagalba

Įvairiaspalviai medžių lapai ir vėsesnis oras rodo, kad ruduo jau prasidėjo. Žiema ir jos maloumai, gal būt, ne vieną iš mūsų vilioja, tačiau kita vertus, žiemos artėjimas sukelia naujus rūpesčius ir vargus, kuriuos daugelis iš mūsų turėsime pakelti, išvargti. Ypač tenka susirūpinti šios žiemos praleidimu, kadangi gyvename ir dirbame karo meto sąlygose, kai viskas pirmon vieton turi būti aukojama frontui ir tik frontui, užmirštant kadaise buvusius, gal būt, ir didelius patogumus, net liuksusą. Tačiau, nors ir karo aplinkybėse, bet savo egzistencminimumą turime visuomet sudaryti, o kas pats nepajėgtų tai padaryti — bendromis jėgomis tam padėsime.

Didžiosios Vokietijos vadas Adolfas Hitleris nesenai pašaukė vokiečių tautą aštuntą karią dalyvauti žiemos pagelbos vajuje. Kasmet šiam reikalui buvo surenkama milijoninės sumos, kurios, pagal reikalą, buvo paskirstytos. Nepaprastai gražus mostas.

Ištisus metus siautėjo raudonasis bolševikų teroras tūkstančius nekaltų lietuvių nukankino, dešimtis tūkstančių išplėšė iš motinos tėvynės ir išvežė nežinion, šimtų tūkstančių likusiųjų gyvenimą surdė, sugriovė jų moralinį gyvenimą. Šiandieną ne viena motina rauda negrįžtančio sūnaus, senatvės maitintojo ir paguodos, ne vienas sūnus ar duktė, netekęs tėvų liko be globėjų; pražūsti karo audra pro mūsų kraštą, daugelį namų ir pastatų pavertė pelenais, tuo būdu palikdama išlisas šeimas po atviru dangumi.

Lietuvi! Daug teko tau kentėti ir vargti, aukotis ir aukoti, tačiau šiandieną tavo auka ir pagalba ypač reikalinga. Su meile ir pasiaukojimu ateikime pagalbon kiekvienam broliui lietuviui, kurs skursta ir vargsta nelaimės ištiktas. Šiuo momentu, kada esame netekę geriausių savo brolių ir sesių lietuvių neturime leisti, kad vargas ir sunkus net nepakenčiamas gyvenimas ne vieną lietuvį gali pražudyti. Šiandieną mums brangi kiekviena asmenybė, todėl neleiskime jai žūti! Didžiosios Vokietijos pavyzdžiu ateikime vieningai prie labdarybės ar priegiaudos namų, ateikime su auka su pagalba vargstančiam lietuviui.

Lietuvos Raudonasis Kryžius turėtų šiuo reikalu susirūpinti ir šį vajų paskelbti bei populiarizuoti visoje tautoje. Žiemos metas artinasi, todėl aukos ir pašalpos turi būti kuo anksčiau surinktos, kad būtų galima jas atitinkamai, pagal reikalą, paskirstyti.

Todėl neatidėliokime! Būkime pasiruošę ir laiku atiduokime savo auką broliui lietuviui!

„N. Liet."

Atnaujinamas Profesinių Sąjungų veikimas

Reicho komisaro Rytų kraštui įsakymu, kaip žinoma, atnaujinamos profesinės sąjungos. Jos, be abejo, turės kitą, negu bolševikų laikais, paskirtį. Bolševikai profesines sąjungas kaip ir kiekvieną organizaciją pavertė savo politinės propagandos įrankiu, plačiai deklaruodami šūkį — „profsąjungos — komunizmo mokykla". Dabar profsąjungoms atiteks visai kiti uždaviniai. Jos rūpinsis grynai socialiniais ir kultūriniais reikalais. Kadangi profesąjungų organizacija apims plačiąsias dirbančiųjų mases, jos rūpinsis savo narlams padėti gilinti bendrąjį išsilavinimą, duoti progos pasispecializuoti įvairiose srityse ir kt. Tuo tikslu, be jau dabar daugelyje vietų surengtų vokiečių kalbos kursų suaugusiems, bus surengta įvairių specialių kursų. Taip pat numatoma įsteigti sporto klubus su įvairių šakų sekcijomis, teatro mėgėjų būrelius, turizmo sekcijas ir kt.

Bolševikams pažadėta Balkanai, Turkija ir Lenkija

Sofija. Iš informuotų vietos diplomatinių sluoksnių pranešama, kad Maskvoje įvykusioje konferencijoje buvo svarstomas ir Europos naujosios santvarkos klausimas. Šis klausimas buvo įneštas į darbų tvarką ypatingai pageidaujant sovietų vyriausybei, kuri dabartinį laiką laiko palankiu pasiekti tam tikrų pretenzijų pripažinimui. Sovietų reikalavimų minimumas siekia to, kad jų sąjunginiukai anglai ir amerikiečiai sutiktų, jog karui pasibaigus Balkanai, Turkija ir Lenkija atitektų Sovietų Sąjungos įtakai ir būtų įjungtos kaip paprastos administracinės sritys. Anglų ir amerikiečių delegatai buvę palankūs bolševikų reikalavimams, nes jie mano, kad savo bolševistinį sąjunginiuką reikia laikyti prie basilo, ne tik teikiant jam ginklus, bet ir duodant politinių pažadų.

Istorinė carų pilis vokiečių rankose

Vokiečių kariuomenės dalinial, kovoją prie Leningrado, spalių 2 d. pačinė į pietų vakarus nuo miesto esančią

istoriška carų pilį, kuri dėl savo meninių vertybių praminta „Rytų Versailiu".

Sovietų baterijos iš Krondštato bandė sukliudyti rinktinių sovietų pajėgų šioje srityje apsupimą, padarydamos kai kurių suardymų pilies parko įrengimuose. Tačiau net šios pastangos nieku būdu negalėjo sulaikyti vokiečių pėstininkų ir artilerijos puolimo.

Tuo būdu paskutiniai sovietų pasipriešinimo lizdai buvo su kruvinais nuostoliais priešui likviduoti. Vertingi pilies pastatai didžiąja dalimi liko kovų nepaliesti. Bolševikų bandyti padegimai nepasiekė tikslo, nes dėka greito puolimo visi sukelti gaisrai vokiečių kareivių buvo užgesinti.

Paulius Jurkus

Seserų daina

Dainuokim, sesės, mes jaunystei,
Te Varduva nunes dainas,
O kai gyvent svetur išklysim,
O kas tada dainuos, o kas?

Dainuokim, sesės, tėviškėlei,
Kasas dabindamos žiedais.
Ir mūsų dienos, kaip tos gėlės—
Težydi jos ilgai, ilgai...

Dainuokim brisdamos per lauką,
Prie eglės gréblio pradalgėj,
Juk mūsų širdį kažkas šaukia
Gyventi, džiaugtis ir mylėt.

Visų paniekintai tėvynei
Dainuokim, sesės, vakarais.
Šviesesnės dienos, laisvė jėzmė,
Tėvynei Lietuvai ateis.

Linksmai dainuokime, sesutės,
Kol visos esam namuose —
Juk neilgai mums žada būti
Graži jaunystė mūsų čia.

Ir kai gyvent svetur išklysim
O kas dainuos tada, o kas?
Dainuokim, sesės, mes jaunystei,
Te Varduva nunes dainas...

1940. III. 23.

Sugrįžo...

— Na, ko čia dabar vėl išsiverkei? — lyg pykdamas, su gailesčiu prašneko pirkion jėjęs Rimkus, pamatęs apsiverkusią žmoną.

Rimkienė nieko vyrui neatsakė. Ji tyliai nubraukusi ašarą nuo skruosto, iš pečiaus traukė sunkų, juodą špižinį puodą, iš kurio skaniai kvepėjo šutintom bulvėm. Įdėjusi molinian dubenėlin karštų bulvių ir juos api pylusi taukais pastatė ant stalo. Rimkus prie durų plovėsi rankas.

— Na, ačiu Dievui, šiemet su bulvėmis ne bėda. Bado nematysim.

Rimkienė liūdnai pažvelgė į vyrą.

— Jurkūnų Juozas šiandie grįžo, — sunkiai atsuodama pagaliau prataré.

— Grįžo, sakai? Laimės turėjo vyrukas, kad pasiseké ištrūkti. O apie Petrą nieko negirdėjo?

— Sakė, kad juos sodindami į vagonus ląskyrė, — Rimkienė pasakiusi vėl apsiverkė. — Gal jau ir gyvo nėra? Juozas sakė, kad prie Minsko, kai kuriuos sušaudė, girdi, pabėgti norėjo.

Rimkus delnu nusišluostė nosį ir giliai atsiduso.

— Dievo valia, kaip jis norės, taip ir bus.

Tą vakarą kai Rimkus jau senai miegojo Rimkienė ties Nukryžiuotojo paveikslu ilgai klūpojo ir meldėsi. Mėnulis pro mažą pirkios langą šviete sidabrine savo šviesa ir glostė jau žilstančius Rimkienės plaukus. Ašaros, kurios karštos maldos metu uždžiūvo ant suvargusių Rimkienės skruostų, atrodė kaip brangūs akmenys. Netoli sodybos giliai alsavo ežeras. Tolumoje lojo šunys.

Tik pirmiems gaidžiams pragydus Rimkienė atgulė pasilsėti.

— — — — — — — — — —

Taip bėgo dienos, dienos vienatvės ir liūdesio dėl išvežto sūnaus Rimkų šeimoje. Rimkus savo skausmą slėpė sunkiai dirbdamas. Rimkienė kas vakarą laistė ašaromis.

Jurkūnų Juozas, kuris su Rimkų Petru buvo geriausi draugai, velk kas vakaras ateidavo pas Rimkus, kur iki vėlyvo vakaro sėdėdamas už stalo pasakojo apie savo pabėgimą ir apie kelionę per svetimą žemę. Tose vietose, kur Juozas minėdavo Petrą, Rimkienės akyse tuo metu suspindėdavo toks gilus liūdnas žvilgsnis, jog rodos dar akimirka ir jos akyse vėl spindės ašarų perlinlai karoliai. Bet ji kantrybe apsišarvojusi, kantriai klausėsi Juozo pasakojimų ir lyg pritardama lingavo galvą. Rimkaus akyse, Juozui pasakojant apie nekaltų žmonių žudynes, sutvisikėdavo pyktis ir pasiryžimas.

Vieną vakarą, kai Jurkūnas atsisveikino su Rimkais, Rimkus jį palydėjęs iki vartų grįžo į trobą. Jo mintyse vis tebestovė kai jis patenkintas ir laimingas su savo šeima gyveno ramų ir laimingą gyvenimą. Petras buvo jų namų pasididžiavimas ir paguoda. Visa apylinkė gerbė Petro sumanumą ir išmintį. Jis pats pirmasis, užėmus bolševikams Lietuvą, suorganizavo slaptą lietuvių patriotų būrelį. Jis visuomet buvo pirmasis platinant slaptus atsišaukimus. Ir nors palyginti jaunas, turėjo svarų ir sprendžiamąjį žodį net ir senųjų kolegų tarpe. Bet atėjo diena ir jo Petrą drauge su kitais geriausiais lietuviais išvežė į toliausius šiaurės kraštus, pasmerkdami ankstyvai mirčiai. Ir visa jų kaltė buvo ta, kad jie savo tėvynei norėjo laisvo ir neprikausomo gyvenimo. Pradėjus prokakis slinkti praeities vaizdams, Rimkus nebeišlaikė. Jo skruostais, jau surambėjusiais, suraukšlėjusiais, kaip slipnai moteriškei pabiro ašarų kruopelės. Jis verkė kaip mažas vaikas, kurį nekaltai nubaudė tėvas. Jo širdis buvo pilna skausmo ir gilaus sielvarto. Net ir Reksas, kuris vizgeno uodegą prisigiaudęs prie Rimkaus kojų, staiga nejaukiai suunkštė.

— Tfu, — nusisplovė Rimkus, — apsiverkiau kaip boba.

Buvo jau beeinąs pirkion, kai Reksas lodamas puolė prie vartų. Mėnulyje šviečiant Rimkus pamatė prie vartų stovintį žmogų.

— Reksai sa, eik gul!—šūktelėjo Rimkus.

— Reksai eik šen,—šūktelėjo nuo vartų Rimkui taip gerai pažįstamas balsas.

Rimkus netikėdamas savo ausimis, susijaudinęs negalėjo nei žingsnio žengti. Nuo vartų palengva, šokinėjančio šuns lydimas artinosi žmogus.

— Pet... Petrai... Petreli.. tu? Tu grįžai? Rimkus iš susijaudinimo nebegalėjo toliau kalbėti. Jis stipriai suėmė į glėbį sūnų ir ilgai ilgai nebepaleido. Mėnulius šviečiant, kieme stovėjo du vyrai. Be žodžių jie žiūrėjo vienas į kitą. Po gero pusvalandžio Petras užklausė tylią tėvo.

— Kaip mama?

— Motina nebežinos nei kaip džiaugtis, sūnau. Na, bet apie tai tu pats greit sužinosi.

Tą vakarą Rimkų troboje žiburys degė iki pradėjo rytuose aušti. Iš rytų palėkėjo saulė ir lyg padidindama Rimkų šventės džiaugsmą, jų kuklios sodybos kiemą nušvietė didelių skaisčiai švytinčiu spindulių. Sugrįžo vėl džiaugsmas ir laimė į Rimkų pastogę.

Ad. Ima.

Pradedamas linų supirkimas

K/S „Linas“ šiuo metu jau pradėjo supirkinėti iš ūkininkų linus. Suorganizuota ir veikia 114 linų supirkimo punktų. Kadangi pastovios linų kainos dar nenustatytos, tai tuo tarpu mokamos avansų pavidalu bolševikų laikų kainos. Kai galutinai bus nustatytos visam sezonui tvirtos kainos, tai ūkininkams susidaręs kainų skirtumas bus išmokėtas. „Linas“ šį sezoną numato supirkti 17—18.000 to linų pluošto.

Su sėmenų derliumi šiemet kiek blogiau. Jis yra žymiai mažesnis dėl suvėluotos linų sėjos. Vis dėl to sėjos ir kitiems būtiniems reikalams sėmenų, manoma, pakaks. Fabrikuose linų apdirbimas dar nepradėtas ir juose atliekami reikalingi remontai. Ateinančiais metais linų pasėlio plotai bus žymiai padidinti. Tam reikalui visas kraštas padalytas į 7 apygardas, į kurias duoti atitinkami linų ūkio pletimo reikalu nurodymai. (av).

BULVIENOJAI BUS NAUDOJAMI PAŠARUI.

Bulvienojai, kalp pašaras raguočiams, iki šiol pas mus mažai tebuvo naudojami. Dideli kiekiai to vertingo pašaro laukuose supūdavo. Šį rudenį ūkininkai per radiją ir spaudą paraginti bulvienojus nuplovus surikti, išrauginti ir susmulkinus akselne mašina sunaudoti gyvuliams šerti. Apskaičiuota, kad sudorojus visus bulvienojus, per žiemą būtų galima iššerti labai didelis kiekis raguočių.

ŽIEMAI RUOŠIAMA ŽYMUS KIEKIAI DŽIOVINTŲ BEI KONSERVUOTŲ GRYBŲ.

Veiklią Merkinėje, Marcinkonyse ir Vilniuje „Sedybos“ grybų apdirbimo fabrikai dirba pilnu apkrovimu. Šiuose fabrikuose grybai džiovinami, rauginami ir marinuojami. Dideli grybų kiekiai jau perdirbti ir paruošti žiemai. Nemažus kiekius dar ir dabar pristato grybų statytojai, ypač iš Dzūkijos miškų. Grybų derlius šiais metais buvo geras, todėl šiai žiemai bus pagaminta žymiai daugiau, negu pereitais metais (av.).

SKELBIMAS

Garo katilą 3,5 jėgų mažai vartotą

mainau į Blakston motorą 20 jėgų.

Taip pat parduosiu **kultamąją** nuo 26 iki 32 co.

A. Puplauskis, Česnių k. Telšiai

VEIKIA 25 ŽEMĖS ŪKIO MOKYKLOS.

Šiais mokslo metais Generalkomisariato ribose veikia 25 žemės ūkio mokyklos: 15 mišrių (su bernlukų ir mergaičių skyriais). 8 merg. ir 2 bern. Mokslas prasidėjo spalių 1 d. Mokinlais buvo priimami ne jaunesni 15 m. amžiaus asmenys, baigę 4 pradžios mokyklos skyrius. Už mokslą moketi nereikia. Prie daugumos mokyklų yra bendrabučiai, kuriuose mokiniai gauna butą, kurą, šviesą, baldus ir patarnavimą. Už naudojimąsi mokyklos bendrabučiu mokiniai moka nedidelį mokestį, o neturtingesnieji, ypač geral besimoką ir tvarkingi, nuo mokesčio gali būti atleisti.

PASALPA KONTROLIUOJAMŲ VISTŲ AUGINTOJAMS

Bolševikams negalėjusiems suardžius mūsų ūkį, dabar tenka dėti visos galimos pastangos, kad kuo greičiau suardytasis ūkis visose srityse būtų atstatytas. Tenka patirti, kad Žemės Ūkio Rūmai numato atitinkamomis pašalpomis remti ir skatinti suardyto gyvulių ir paukščių ūkio atstatymą. Numatyta sušelpti apie 1000 kontroliuojamų vištų. Pašalpos—po 10 rublių. Be to, numatyta nupirkti apie 1000 gaidžių ir juos išdalinti kontroliuojamus paukštynus laikantiems ūkininkams.

Maistą, drabužius ir apavą, taip pat patalynę, mokiniai pasirūpina savo lėšomis.

Atsistatymo darbai Lietuvoje

„Deutsche Zeitung im Ostland“ atsiliepimas apie atstatymo darbus mūsų krašte

Per kelis mėnesius Lietuvoje sudarytas vokiečių civilinės valdžios aparatas, kuris jau susilaukė pirmų savo darbo vaisių. Kai šiemet liepos 25 d. Generalinis Komisaras su savo bendradarbiais pradėjo Kaune savo darbą, vokiečių civilinės valdžios pirmasis uždavinys buvo atitaisyti kenksmingo bolševikų šeimininkavimo padarytus nuostolius. Jau pirmomis dienomis buvo padėti pamatai tolimesnių savalčių darbams ir atleties atstatymo veikiai.

Generalinis Komisaras Dr. v. Renteln, priėmė Lietuvos laikinosios vyriausybės narius, kurie iš dalies buvo paskirti generaliniais patarėjais atskiroms žinyboms ir tuo pat patvirtinti Generalinio Komisaro patarėjais.

Rugpiūčio 11 d. Generalinis Komisaras priėmė lietuvių ūkininkų atstovus, kurie išreiškė gyventojų padėką didžiojo vokiečių Reicho Fiureriui ir jo karinėms pajėgoms. Be to, atstovai pareiškė, kad, vadovaujant vokiečių civilinei valdžiai, bus panaudotos visos jėgos bolševikų padarytiems nuostoliams pašalinti ir tuo padėti vokiečių Didž. Reichui jo galutinoje kovoje su priešu Maskvoje. Toks pat pareiškimas — pageidavimas buvo padarytas ir lietuvių nacionalistų ir aktyvistų atstovų. Šie Generalinio Komisaro buvo priimti kitomis dienomis.

Generalinio Komisaro patarėjai atskiroms žinyboms yra paskirti šie: generalinis patarėjas ir vidaus reikalams, ūkio reikalams, finansams tvarkyti, žemės ūkio reikalams, švietimo patarėjas, darbams tvarkyti ir socialiniams klausimams bei vyriausybės kontrolieriius.

Tuojau pradėjęs darbą, Generalinis Komisaras pradėjo įstatyminį viešojo gyvenimo įvairių sričių tvarkymą. Rugpiūčio 18 d. buvo išleistas darbą tvarkantis įstatymas, o rugpiūčio 19 d. įstatymas, apsaugojąs derlių ir ūkio darbus žemės ūkyje. Paskutinis įstatymas liečia sveikųjų pagrindų žemės ūkyje atstatymą. Šiuo įstatymu ūkininkams grąžinta tos žemės, kurias jiems bolševikai buvo atėmę, o jo paskyrimas atsakominguoju ūkio valdytoju sudaro vėl tolimesnį pagrindą egzistuoti. Kita vertus tuo bolševikų savo laiku įkurtiems naujakuriams jokiu būdu neatimami jų egzistencijos pagrindai, nes sugrąžinimas į žemės darbininkų luomą jo egzistenciją jam garantuoja. Šie įstatymai, žinoma, iššaukia visą eilę kitų problemų, kurias mes čia smulkiai nenagrinėsime.

Šie pagrindiniai įstatymai lietuvių gyventojų pasitikėjimu vokiečių civilinę valdžią dar labiau sustiprino, juo labiau, kad sudarius generalinių patarėjų vadybas, lietuviškoms įstaigoms duotas galimumas glaudžiai bendradarbiauti su vokiečių civiline valdžia ir tuo siekti bendrųjų tikslų, kuriais steigiamasi pakelti prekybą ir ūkį.

Vokiečių civilinės valdžios įsteigtos darbo įstaigos pradėjo veikti rugsėjo 1 d. Reikia tikėtis, kad Lietuvos generalinėje srityje, kaip ir visose ligšiol vokiečių valdžios globojamose srityse, bedarbių skaičius tirpsta ir netrukus sumažės.

Žydų klausime irgi pasiekta aiškumo ta prasme, kad didžiumoje žydai sutalpinti getose ir tokiu būdu dingo iš bendro gatvės vaizdo. Jie plačiai naudojami bendriesiems viešiesiems darbams.

Paštas ir geležinkeliai velkia jau ilgesnį laiką. Vokiečių tarnybinis paštas Rytų Kraštui pirmiausiai velkė tik tarp Reicho ir srities, o nuo rugsėjo 1 d. tarnauja ir civilinlams gyventojams. Šiuo metu pašto velkla pasireiškia dar tik tose vietovėse, kur paštuose yra vokiečių tarnautojų, bet įjungiant vietines pašto įstaigas ir pašto agentūras, pašto tinklas greitai plečiamas. Esant būtinumui, vokiečių tarnybinis paštas Rytų Kraštui įsteigė 800 km. ruože motorizuoto pašto liniją, kuri nuolat plečiama.

Taip visose srityse pradėti atstatymo darbai ir duoda laidą, kad vokiečių darbštumas ir iš pagrindų dirbamas darbas atliks ir čia tuos uždavinius, kuriuos Fiureris šiam kraštui paskyrė.

SKAITYTOJŲ BALSAI

Mūsų trūkumai

Mūsų tautoje nėra nei „ponų“, nei „mužikų“, o yra tik lietuviai. Ir tas, kuris savo didele išdirbta ranka sėja į gerą žemę grūdą, ir tas, kuris sėdi prie stalo užversto bylomis, yra vienas ir tas pats lietuvis. Ir vieną ir kitą riša vienas ir tas pats tikslas — mūsų Lietuvos ateitis.

Bet kažko vistiek trūksta. Mūsų privačiam gyvenime yra tokių silpnybių, tokių mažų ar didesnių ydelių, kurios kažkaip diena iš dienos labiau pradeda badyti akis. Šitos ydos atestuoja mus ir mūsų tautą. Šitie smulkūs dalykėliai yra lyg maži, užkrečiami spuogeliai, kurie gali išaugti į didelius skaudulius.

Vieninteliis ir baisiausias dalykas yra žmogaus egoizmas, kuris žmogų padaro be širdies, be jausmų, pagaliau, visiškai be sąžinės. Kada šiandien mūsų mielieji išvaduotojai neša laisvę, neša kultūrą tiems nelaimingiems Stalino vergams, argi jie, tie kultūros gelbėtojai, tie kultūros misionieriai galvoja apie savo asmenį, apie savąjį „aš“.

Taigi ar neturi badyt mums akis gėda, ar neturime rausti prieš juos su savo menkais nepeščiais, savo dejavimais, kurie tiesiog yra juokingi. Jeigu šiandien vyrui trūksta papiroso, atrodo, kad jis nevalgęs dvi savaites, o jei kokia ponlutė neturi „atsargoj“ penkiolikos porų kojinių, o sužino, kad jos draugė dar net daugiau turi, iš pavydo rods apalps...

Skaudu, kad mes tiek menkų žmoniukščiai, kurie apsiribojame tokiais siaurais reikalukais.

Teko matyt vienam Telšių kooperatyve tokį dalyką. Paprašo kažkokia mergaitė kojinių. Jai atsakoma, kad rudos spalvos nebėra. Stebiu toliau. Toji išėjo. Prieina aukštas su skrybėle vyriškis ir, mano didžiausiam nustebimui, atsirado visa dėžė tų pačių rudų kojinių, kurių kų tik prašė anoji mergaitė.

Aiškinaus sau taip, kad, matyt, padavėja susižavėjo šiuo ponu ir padarė jam „stebuklą“ — sutvėrė kojines ir dar moteriškines.

Šitokie dalykai pasitaiko dažnai ir visur, taip, kad mes patys jaučiame, jog taip neturėtų būti. Tuos trūkumus turėtų panaikinti atitinkami asmenys, kurie turi teisę šiuos nevykusius pasielgimus sutvarkyti. Dabartinis momentas yra perdaug rimtas, kad paskęstume smulkioje savo kasdienybėje.

St. Niūniavaitė

Linksmas kampelis

Apsupo

Vykdant didįjį apsupimą prie Kijevo, vienas vokiečių karėivis į nelaisvę paima penkis sovietų karius, visus žydus. Visi paimti į nelaisvę buvo nuo galvos iki kojų ginkluoti. Kada belaisvius atvedė į belaisvių stovyklą, visi nustebo, kaip tai vienas karys galėjo penkius priešo karius paimti, tuo labiau visus gerai ginkluotus.

— Kaip tai atsitiko, kad mano karys, jus visus paėmė į nelaisvę, — klausia kuopos vadas belaisvių.

— Ui, ką mes jam galėjom padaryti, kad jis mus visus stalga apsupo ir liepė pakelti rankas į viršų.

„Agronomas“

Bolševikų laikais, agronomais buvo daugumoje paskirti visiškai nieko neišmaną „specialistai“ Jie važinėjo po kaimus ir vienkiemius, laikė įvairiauslomis progomis mitingus ir prižiūrinėjo sėjos reikalus. Rudens metu pas vieną kaimo seniūną buvo sušauktas apylinkės ūkininkų pasitarimas. Po mitingo „draugas agronomas“ su seniūnu išėjo truputį atsivėdinti į seniūno sodą. Vaikštinėdami po vaismedžių sodelį, „draugas agronomas“ rodydamas į obelaites sako seniūnui:

— Žinote, pas jus vaisiniai medžiai vistiktai atsilikę, nekultūringi. Tai ne pas mus Sovietų Sąjungoje. Aš, žinote, labai nustebčiau, jei ant šito medelio išaugtų nors viena kriaušė.

Seniūnas, kreivomis pažvelgęs į „draugą agronomą“ gana mandagiai jam sako:

— Na, žinote, aš irgi nusiskčiat jei ant šitos obelaitės išaugtų nors viena kriaušė. Bet mūsų socialistiniais laikais nėra nieko negalimo, taip juk, rodos, pasakė „draugas ir mokytojas Stalinas“.

Gyventojų dėmesiui

Telšių Apskrities Viršininkas p. Ramanauskas primena ir kreipia gyventojų dėmesį į žemiau išvardintų, jau skelbtų, potvarkių vykdymą.

1. Aptemdymas

Tenka pastebėti, kad ne visi gyventojai prisilaiko nuostatų dėl miestų, miestelių ir gyvenamųjų vietų aptemdymo. Primenama, kad visų gyvenamųjų vietų langai būtų visiškai aptemdomi vakarais nuo 20 val. (8 val. vak.) Nesilaikantiems šio nuostato policijos pareigūnai bus priversti surašyti protokolus.

2. Bedarbių registracija

a) Visi bedarbiai, kurie iki šiol, nežiūrint viešų raginimų, nėra užsiregistravę atitinkamose darbo įstaigose, privalo iki spalių 15 d. būtinai užsiregistruoti.

b) Taip pat privalo užsiregistruoti visi moką vokiečių kalbą, nežiūrint ar jis turi darbą ar ne.

Nesiregistravusieji bus sekami, o įsusekti—baudžiami.

3. Ginklų ir municijos grąžinimas.

Pastebėta, kad turimų ginklų ir karo municijos grąžinimas eina per lėtai. Gyventojai raginami kuo skubiausiai į nurodytas vietas grąžinti turimus ginklus ir karo municiją. Prie karo municijos priskaitoma ir degamoji medžiaga: benzinas, tepalai ir kt. Primenama, jog ginklų ir municijos grąžinimas tvarkomas kariniais nuostatais ir jiems prasižengę gyventojai bus visu griežtumu baudžiami.

4. Atsargumas su sprogstamaja medžiaga

a) Vis dar pasitaiko, kad dėl neatsargaus elgesio su rasta sprogstamąja medžiaga atsitinka nelaimingų atsitikimų. Ypač neatsargumo pastebima jaunųjų tarpe. Vyresnieji šiuo įpareigojami sekti ir sudrausti jaunesniuosius, o rastas sprogstamas medžiagas, kaip tai: šovinius, granatas ir kt. nepaliestus pristatyti į ginklų pristatymo vietas.

b) Rastos išmėtytos įvairios raketos dažnai gyventojų bandomos „paleisti į orą". Tuo gali būti sukladinti kariuomenės daliniai ir kiti pareigūnai. Įspėjama, kad visokios raketos skaitomos karine medžiaga ir turi būti kartu su ginklais pristatyti. Bet koks jų naudojimas griežtai draudžiamas.

5. Judėjimo reikalu

a) Pakartotinai įspėjama, jog vaikščioti be leidimo draudžiamu laiku neleidžiama. Sulaikyti nuo šiol bus griežčiau baudžiami.

b) Visos susisiekimo priemonės viešuose keliuose privalo laikytis dešinės pusės, o aplenkti iš kairės. Arkliai turi būti pažaboti, o motorinių priemonių patikrinti stabdžiai ir signalai.

6. Kelių taisymas

Duoti paskutiniai terminai keliams pataisyti. Kas iki duoto termino nepataisys kelių ar juos pastys netinkamai — bus nubausti.

7. Sėjos baigimas

Gamtos sąlygos dar leidžia užbaigti rudens sėją. Ūkininkai raginami rugiais užsėti kiek galima didesnius plotus. Neužsėję būtinų plotų bus baudžiami iki nušalinimo iš ūkių.

Gauta žinių apie lietuvius tremtinius

„Deutsche Zeitung im Ostland", remdamasis iš buv. Latvijos Raudonojo Kryžiaus žiniomis, pateikia šiek tiek informacijų apie išvežtuosius lietuvius. Turimomis žiniomis, — rašo laikraštis, — lietuviai buvo išsiųsti į Altajaus sritį (Omsko ir Tomsko geležinkelio linija). Išsiuntimo plane numatyta lietuvius vyrus išsiųsti į Kotlą ir Staro-belskį (Maskvos — Dombaso geležinkelio linijoj). Į ten nugabenta 22.000 lietuvių. Vaikai į šį skaičių neįeina".

Tenka pažymėti, jog paskutiniems dienomis iš Berlyno gauta žinių, kad kai kurie Amerikos lietuviai gavo laiškų iš tremtinių, apgyvendintų Barnaule (Altajaus srityj).

Sporto naujienos

Telšiai - Šiauliai 35 : 22 (19 : 6).

„Telšių rinktinę sudaro nenugalimi Žemaitijos krepšininkai", skambėjo plakatuose, kurie kvietė šiauliečius į tarpmiestines Telšiai-Šiauliai krepšinio rungtynes. Ir tikrai, kova šiokios žodžius patvirtino. Nors šį kartą Šiauliai išstatė visas savo žvaigždes bet ir jos užgeso atsimušusios į telšiškių kovojiškumą ir sugebėjimus.

Rungtynių pradžia rodė lygią kovą ir rezultato teko gan ilgai laukti. Abi komandos, matyt, vieną kitą pakankamai gerai vertino ir todėl lošė labai atsargiai. Gyvas ir įdomus žaidimas kur į laiką taip ir nedavė rezultato. Bet pagaliau telšiškiai pralaužė pirmuosius ledus ir po to krepšiai pasipylė kaip iš gausybės rago. Nors šiauliečiai jėgomis stengėsi ginti savo miesto garbę. Deja, Telšių ekipa liko šiauliečiams nejkandamas riešutas Atkakli, bet nelygi pirmojo kėlinio kova baigėsi aukštu telšiečių laimėjimu, 19 : 6.

Antram kėlinini Šiauliai išleido aikštėn pakeistą sąstatą ir, matyt, sviečiom manė sužlugdyti Telšius. Bet jauni telšiečiai nė nejautė nuovargio ir vaizdas beveik nepasikeitė. Paskutinėse minutėse šiauliečiams nusišypsojo laimė ir keletas pavyku sių tolimų metimų, išgelbėjo juos nuo katastrofiško pralaimėjimo: kuris ir taip liko nemažas. Graži ir sportiška kova, kuri parodė aukštą abiejų ekipų žaidimo klasę, baigėsi tvirtu Telšių laimėjimu rezultatu 35:22 (19:6) Iki šiol nenugalėtąją ekipą sudarė: Nakutis J. 9 taš., Nakutis K. 5, Grybauskas J., Racevičius 10, Šimkevičius 8, Gužauskas O. Šiaulius atstovavo: Variakojis 7, Martinaitis O Švambarys 2. Radvilas O, Ragauskas , Labanauskas O, Laurinaitis O Ramutis 3, Lukošaitis 10.

Šiauliai - Telšiai 2:1 (0:0).

Tarpmiestinė futbolo kova atnešė pergalę šiauliečiams. Šiaulius atstovavo nenugalima Gubernijos komanda. Telšiečiai, kurie šį kartą buvo dar nepilname sąstate, prieš stipresnį priešą sukovojo labai am bicingai Svetimoje aplinkoje jie nepametė žemaitiško šaltakraujiškumo ir privertė publiką gerokai susimąstyti. Nuolat, stipresnio priešo spandžiami jie atkakliai gynėsi protarpiais, netgi sukurdami labai rimtų pavojų Šiaulių vartams. Telšiečių pastangos paverte jų komandą darnia kovos mašina, kuri ištisą 80 minučių neleido pažęsti savo šventovės - vartų. Šiauliečių antpuoliai atsimušdavo į gerą gynimą ir vartininką, kurie dirbo be priekaištų. Tuo tarpu telšiečių puolimas nepažįstėjo darbo ir šiaulieciu vartininkui, įvarydami jam, o kartu ir publikai nemaža baimės Deja rungtinių pabaiga buvo telšiečiams nelaiminga. Dešimt paskutiniųjų minučių jiemą atnešė pralaimėjimą kuris jiems betgi nėra skaudus, nes teko kovoti prieš gerokai stipresnį priešą. 82—toj žaidimo minutėj pavojingas šiaulečių antpuolis baigėsi Antakausko įvarčiu. Praėjus dar keliems minutėms, krito antrasis įvartis, kurį įmušo Adamaitis. Paskutinėse žaidimo minutėse Telšiai gavo savo naudai kampinį, kurį Adamėnas pats paverte įvarčiu. Smūgis buvo tiek tikslus, kad atsimušęs į virpstą niekėno nepalestas atsiduré tinkle. Rungtynės šiuo rezultatu ir baigėsi

Bulvių ūkio reikalu

Generalkomisaras Lietuvai iš leido įsakymą bulvių reikalu, kurio nuostatus, liečiančius mūsų ūkininkus, čia skelbiame.

Bulvių paklausai patenkinti iš kiekvienos bulvės auginančios įmonės reikalaujama pristatyti tam tikras bulvių kontingentas. Šį kontingentą pristatyti yra bulvių augintojų prievolė. Kiek gaminotojas turės bulvių pristatyti, jam praneš atitinkamas apskr. viršininkas arba viršaitis.

Nustatytą kontingentą reikia patiekti iki 1941 m. gruodžio 1 d.

Bulves supirkti ir jas toliau naudoti pavedama Lietuvos Žemės Ūkio Kooperatyvų Sąjungai „Lietūkiui" su jo skyriais ir ko operatyvais, kurie turi išimtiną teisę pirkti tiesiai iš gamintojų. „Lietūkis" turi išduoti kvitą, kuriame turi būti nurodytas pristatytų bulvių kiekis ir už jas sumokėta kaina. Gamintojas šį kvitą turi rūpestingai saugoti.

Bulves naudojančios įmonės (spirito varyklos, krakmolo fabrikai) joms reikalingą bulvių kiekį, kuris dar bus nustatytas, gauna iš Lietuvos Žemės Ūkio Kooperatyvų Sąjungos „Lietūkio".

Turi būti vadovaujamasi tomis kainomis, kurias žemės ūkio gaminiams Rytų krašte nustatė p. Reicho Komisaras Rytų Kraštui 1941 m. rugsėjo 12 d. skelbimu № 1. Tad kainos yra šios:

Pristatymo laikotarpiai įvairiose Lietuvos vietose, išskyrus Kauno ir Vilniaus miestus.	Pristatant į gamino stotį provincijoj	Kaina mažmenų prekyboje, parduodant 50 kg ir daugiau RM už 50 kg	Kaina mažmenų prekyboje, parduodant mažiau 50 kg RM už 5 kg.
Iki 1941 m. lapkričio 15 d. .	1,35	1,55	0,17
Nuo 1941 m. lapkričio 15 d. iki 1942 m. vasario 28 d. .	1,40	1,60	0,17
1942 m. kovo 1 — 31 d. . .	1,65	1,80	0,19
Nuo 1942 m. balandžio 1 d. .	1,70	1,90	0,20
Nuo 1942 m. gegužės 1 d. .	1,80	2,—	0,21

Gamintojui pristatant į vartotojo rūsį, galioja detalios prekybos kainos.

Tiekti bulves vokiečių kariuomenės kariams ir kitoms organizacijoms ar įstaigoms draudžiama.

Kunigų permainos

1. Kun. Paulius Morkys, Ukrinų Klebonas, **pakeltas į Telšių Kapitulos Garbės Kanauninkus.**

Paskirti Dekanais:

2. Kan. Jonas Gasiūnas — Viekšnių Dekanu.

3. Kun. Juozapas Pilipavičius — Telšių Dekanu.

4. Kun. Mykolas Juodokas,— Kaltinėnų Dekanu.

5. Kun. Jonas Beinoris,—Tauragės Dekanu.

6. Kun. Juozapas Mantvydas, —Kuršėnų Vice— Dekanu.

Paskirti Klebonais.

7. Kan. Liudvikas Stankaitis į Kruopius.

8. Kun. Vaclovas Rašimas į Mažeikius.

9. Kun. Juozapas Pilipavičius į Telšių Katedros Klebonus.

Paskirti Kapelionais:

10. Kun. Dr. Jonas Vėlutis į Tauragę: Gimnazijos ir Mokytojų Seminarijos kapelionu.

11. Kun. Jonas Kučinskas į Telšių Gimnaziją.

12. Kun. Petras Butkus į Telšius: Mokytojų Seminarijos kapelionu.

13. Juozapas Tadarauskas į Mažeikius.

14. Kun. Petras Jasas į Plungę

15. Kun. Longinas Jankauskas į Skuodą.

16. Kun. Vytautas Motekaitis į Svėkšną.

17. Kun. Juozapas Grabauskas į Šilalės Progimnaziją.

18 Kun. Stanislavas Garodeckas į Kuršėnus.

19. Kun. Vaclovas Paulauskas į Z. Naumiestį.

20. Kun. Alfonsas Klimavičius į Viekšnius.

21. Kun. Kazimieras Rulbys į Palangos Gimnaziją.

22. Kun. Tėvas Patricijus Puodžiūnas į Kretingos Gimnaziją.

23. Kun. Jonas Staškevičius į Telšių Amatų Mokyklą.

Paskirti Vikarais:

24. Tėvas Laurencijus Daugnora į Kretingą.

25. Kun. Stanislavas Vallušaitis į Papilę.

26. Kun. Eduardas Statkus į Tauragę.

27 Kun. Tomas Švambarys į Akmenę.

28 Kun. Petras Venckus į Sedą.

29. Kun. Petras Butkus į Telšių parapijos bažnyčią.

39. Kun. Vincentas Velavičius prie Katedros parap.

31. Kun. Jonas Kuriauskis į Svėkšną.

32. Petras Bernotas į Užventį.

Mirė:

1. Kun. Antanas Čėgis, Mosėdžio Altaristas.

2 Kun. Stanislavas Eldrigevičius, Liepiaukės Altaristas.

Telšiai—Kuršėnai 62 : 28 (20 . 9)

Telšių krepšinio rinktinė be pertraukos tęsia savo laimėjimų grandinę. Šio sekmadienio kova atnešė naują, labai didelį laimėjimą. Šį kartą mūsų vyrai susitiko su Kuršėnų miesto rinktine. Priešas, dėl visai suprantamų priežasčių, pasirodė labai menkai. Žaidėjams trūksta ambicijos ir technikos. Metimai nesiliuoti, o komandinio susižaidimo visai nematyti. Visas žaidimas remiasi atskirų žaidėjų žygiais, o ne komandos bendrumu.

Todėl ir telšiškiams šį kartą buvo visai lengva duona Pradžioje pasirodė antrasis telšiečių garnitūras. Deja ir jo kuršėniškiams visai pakako. Telšių sparta ir atkaklumas bei tikslūs metimai visai sužlugdė Kuršėnus. Antrasis garnitūras laimėjo pirmąjį kėlinį aukšta pasekme 20 : 9

Antrajam kėlinyj pasirodė keletas „senųjų" žemaičių: Nakutis I., Racevičius, Šimkevičius. Vienašališkos, bet gan įdomios rungtynės baigėsi aukšta Telšių pergale 62 : 28 (20 : 9)

Šį savaitgalį Telšių krepšininkai ruošia publikai įdomią staigmeną — miesto turnyrą. Turnyras bus įdomus savo žaidėjų paskirstymu Tarp savęs rungtyniaus įvairių akirtingų ūgių žaidėjai: labai maži, maži, vidutiniai ir dideli. Kurie laimės? Į šį klausimą atsakys tų komandų susitikimai. Favoritais, atrodo, reikia laikyti vidutiniuosius, bet ir „liliputai" bei „milžinai" gali daug ką nustebinti.

Kuršėnai — Telšiai 4 : 3 (1 : 0).

Mūsų futbolistus šį kartą lydėjo juodoji nesekmė. Tikrai laimėtas rungtynas jie per keletą minučių praloše. Bet ne vien pasekmė kalte, daugiausia kalti patys futbolistai. Šio sekmadienio kova futbolistams atnešė dar vieną pralaimėjimą.

N.

Maldersas numušė 2000 lėktuvų

Berlin (PD) Vyriausiasis oro pajėgų vadas Reicho maršalas Hermannas Goeringas Moelderso naikintuvų eskadrilei nusiuntė šitokį laišką:

„Gavau žinią, kad eskadrilė pasiekė 2000-jį laimėjimą ore. Aš džiaugiuosi sėkminga naikintuvų grupe, pasiekusia tokius puikius laimėjimus, ir siunčiu savo didžiausią padėką už didvyrišką žygį".

Kitus laiškus Reicho maršalas nusiuntė naikintuvų eskadrilei, vadovaujamai majoro Trautlofto 1200 ojo laimėjimo ore proga ir majoro Handricko vadovaujamai naikintuvų eskadrilei 500-ojo laimėjimo proga.

Generalinio Komisaro Kaune skelbimas Nr. 1

javų ir pašarų ūkio srityje

Gamybai ir teisingam paskirstymui užtikrinti skelbiu Lietuvos sričiai šį potvarkį:

I

Visiems žemės ūkio įmonėse gaminamiems javams ir pašarams taikoma atidavimo prievolė.

II

Javais šio potvarkio prasme laikomi:

rugiai	žirniai
kviečiai	pupelės
miežiai	peliuškos
avižos	šienas
grikiai	šiaudai

III

Rugiams ir kviečiams taikoma visuotina atidavimo prievolė. Tačiau, mažiausia, reikia paruošti tuos kiekius, kuriuos nustato apskričių viršininkai atiduotinų kiekių pranešimuose. Išimtis daroma tiems kiekiams, kurie sunaudojami gamintojo ūkyje — drauge su atlyginimais natūra — ir sėjos reikalams.

Naudoti rugius ir kviečius gyvuliams šerti ir degtinei gaminti draudžiama.

IV

Pirkti javus iš gamintojų turi teisę tik Žemės Ūkio Kooperatyvų Sąjunga „L i e t ū k i s“ su savo skyriais.

V.

„Lietūkis“ turi mokėti gamintojui kainas, nustatytas p. Reicho Komisaro 1941 m. rugsėjo 11 d. potvarkiu Nr. 1 d. dėl gamintojo kainų, ir už pristatytus kiekius išduoti kvitus.

Kainos nustatomos šios:

Javų rūšis	Natūr. svor. kg vienam javų hektolitrui	Grynumas %	Rugp. Rugs. Spal. RM/t	Lapkr. Gruod. RM/t	Saus. Vasar. RM/t	Kovas RM/t	Baland ir vėliau RM/t
RUGIAI							
džiovinti	74 ir daug.	99	100	101	103	102	99
nedžiovinti	72 „ „	99	93	94	96	95	92
KVIEČIAI							
džiovinti	78 „ „	99	118	119	121	120	117
nedžiovinti	78 „ „	99	111	112	114	113	110
PAŠARINIAI MIEŽIAI							
džiovinti							
dvieiliai	69 „ „	99	100	102	101	101	98
ketureiliai	67 „ „	99	99	100	102	101	98
nedžiovinti							
dvieiliai	68 „ „	99	92	93	95	94	91
ketureiliai	66 „ „	99	92	93	95	94	91
BRAVORINIAI MIEŽIAI							
džiovinti							
dvieiliai	69 „ „	99	109	110	112	111	108
ketureiliai	67 „ „	99	109	110	112	111	108
nedžiovinti							
dvieiliai	68 „ „	99	102	103	105	104	101
ketureiliai	66 „ „	99	102	103	105	104	101
GRIKIAI							
džiovinti	58 „ „	99	130	132	133	130	128
nedžiovinti	56 „ „	99	123	125	126	123	121
AVIŽOS							
džiovintos	50 „ „	98	99	100	102	101	98
nedžiovin.	48 „ „	98	92	93	95	94	91

Atskirų javų rūšių arba javų ir ankštinių mišiniai apmokami pagal juose esamų rūšių kiekį.

Kainos suprantamos su pristatymu į stotį, gamintojo stotį, arba „Lietūkio“ sandėlį. Už nepilną svorį, kvapą ir nešvarumą daromi atitinkami atskaičiavimai, o už viršsvorį — priskaičiavimai.

VI

Malūnai turi teisę malti tik gamintojo namų ūkyje reikalingus javų kiekius. Už malimą reikia mokėti grynais pinigais. Sumalamus kiekius reikia tiksliai įrašyti į knygas, nurodant malėjo pavardę ir malimo dieną.

VII

Javams šio potvarkio II str. prasme pristatyti nustatomos šios datos:

Javams ir šiaudams:
20 % iki 1941 m. spalio 15 d.
20 % iki 1941 m. lapkričio 15 d.
20 % iki 1941 m. gruodžio 15 d.
30 % iki 1941 m. vasario 1 d.

Bulves ir šieną reikia pristatyti tuojau.

Ankštinius — iki 1942 m. vasario 1 d.

VIII

Nusižengusieji šiam potvarkiui bus griežčiausiai baudžiami.

XI

Šis potvarkis įsigalioja jo paskelbimo dieną.

Kaunas, 1941 m. rugsėjo 26 d.
Generalinis Komisaras Kaune.
(pas) Dr. von RENTELN

Š. m. spalių mėn. 20 d. TELŠIUOSE prasidėda 2-jų mėnesių audimo ir mezgimo kursai.

Kursuose bus mokoma teoretiškai ir praktiškai austi įvairius audinius, milus, paltams, kostiumams ir suknelėms medžiagas, įvairūs tautiniai audiniai ir kitokie praktiški darbai.

M e z g i m o kursuose bus mokoma megzti pirštines, kojines, šalikus, kepures, įvairius megstinukus, sukneles ir kitokius mezginius.

Visus darbus kursantės dirba iš savo atsineštos medžiagos. Kursuose mokslas teikiamas veltui.

Į Audimo ir mezgimo kursus užsirašyti reikia iš anksto Telšių Apskrities Agronomo įstaigos raštinėje.

Kursų Vedėja

Pranešimas

Telšių Valst. Muzikos Kursai praneša, kad mokslas kursuose prasidės š. m. spalių 15 d.

Kursuose bus šie specialybės skyriai (klasės):

1) fortepijono, 2) dainavimo, 3) smuiko, 4) pučiamųjų instrumentų ir 5) vargonų.

Pamokos bus dėstomos gimnazijos patalpose nuo 18 val.

Mokslas nemokamas.

Kursų Vedėjas

Pranešimas

Pranešama, kad mokiniai—nės į Telšių Valstybinę Amatų Mokyklą **dar priimami iki š. m. spalio mėn.** 15 d.

Mokykloje veikia šie skyriai: 1) stalių, 2) metalininkų 3) statybos — su mūrininkų, dailidžių ir krosnininkų poskyriais ir 4) siuvimo (mergaičių).

Norį lankyti mokyklą turi kuo skubiausiai paduoti mokyklos direktoriaus vardu prašymus. Prie prašymų reikia pridėti mokslo pažymėjimą ir gimimo metriką.

Į mokyklą priimami mokiniai—nės baigę ne mažiau 5 skyrius pradžios mokyklos ir ne jaunesni kaip 11 metų amžiaus.

Baigę tik 4 skyrius turės laikyti patikrinamuosius egzaminus iš skaičiavimo ir lietuvių kalbos. Patikrinamieji egzaminai įvyks **š. m. spalio mėn. 13 d.**

Mokyklos Direktorius.

Skelbimas

Plungės Apylinkės Teismas 1941 m. rugsėjo mėn. 23 d. už akių nusprendė: Martą, dukterį Franciškaus, Kadlubek-Leonavičienę, gimusią 1913 mt. balandžio mėn. 13 d. Hohenlinde susituokusią Rymo Katalikų Bažnyčioj su Antanu, Vladislavo sūnų, Leonavičių, gim. 1906 mt. lapkričio mėn. 29 d. išituokti ir apie tai pranešti atatinkamiems metrikų Vedėjams atžymėti gimimo ir sutuoktuvių metrikuose. Šį sprendimą paskelbti vietos laikraštyje".

Įvairios žinios

Viršaičių ir kitų pareigūnų susirinkimas

Spalių 6 d. Telšiuose apskrities viršininko sukviesti tarėsi visų Telšių apskr. valsčių savivaldybių pareigūnai. Aptarti kulimo, tinkamo derliaus sunaudojimo ir kiti aktualūs reikalai. Visų vieningai susitarta organizuoti masinį įvairių maisto produktų pardavimą mūsų centrinėms ūkiškoms organizacijoms ir tokiu būdu prisidėti prie kovos prieš bolševizmą, remiant šauniosios vokiečių kariuomenės didįjį žygį.

Ruošiamos naujos butų nuomos kainos Telšiuose.

Jau baigiamos ruošti ir greitai pradės veikti naujos būtų nuomos normos Telšių mieste ir Telšių apskrity. Pagal naujas normas numatoma vienoda norma visiems piliečiams. Bus atsižvelgiama tik į buto gerumą ir į gyventojo šeimos gausingumą. Taip pat numatoma, kad bus kontroliuojama butuose gyventojų skaičius ir nebus leidžiama užimti butus, perdidelius pagal normalų pareikalavimą.

Įsigalioja nuostatai dėl pieno ir kiaušinių

„Ž. Ž.“ 15 nr. paskelbtu viešu Apygardos Komisaro skelbimu nustatyti dėsniai dėl pieno ir kiaušinių pardavimo įsigalioja nuo š. m. spalių 15 d.

Sunkiau gaunama Kauno ir Vilniaus spauda.

Visur Žemaičiuose pastaruoju laiku sunkiai gaunama Kauno ir Vilniaus spauda. Šiomis dienomis šiame krašte važinėjo spaudos platinimo įstaigos vadovas ir žadėjo pasirūpinti, kad toji spauda būtų ir žemaičiams nuolat pristatoma. Taip pat „Žemaičių Žemė“ nuo šiol bent nedideliais kiekiais bus siuntinėjama į visą Lietuvą.

Gimnazija dirba viena pamaina

Sumažinus klasių skaičių, sujungus mažiau gausingas klases, Telšių gimnazija susitalpino savo rūmuose ir visos klasės nuo š. m. spalių 7 d. dirba prieš piet. Taip pat pradėjo darbą ir mokytojų seminarijos pirmasis kursas. Kurse mokinių yra apie 30.

Laukiama atidarant kiną

Teko patirti, kad daroma rimų žygių ir yra vilties Telšiuose greitu laiku atidaryti kiną. Gražių filmų tikimasi netrukus gauti.

Žemaitijos Elektrinių Rajono įstaigai reikalingi yra:

1. vyr. **buhalteris**, pagrindinė alga 700 rb / mėn.
2. **buhalteris** pagrindinė alga 500 rb / mėn.
3. **sąskaitininkai** pagrindinė alga nuo 300 rb / mėn.

Prašymus su gyvenimo aprašymais įteikti Ž E R įstaigai, Respublikos g-vė 5 Nr. darbo valandomis nuo 8,30 val. ik 16,30 val.“

Nustatytos kainos už kuliamąsias mašinas

Telšių apskrities viršininkas išleido privalomą įsakymą kuriuo nustatė tvirtas kainas už kuliamąsias mašinas. Už kuliamųjų mašinų naudojimą nuomą galima imti tik pinigais ir nedaugiau apskr. viršininko nustatytos normos. Kas reikalaus nuomos natūra, bus griežtai baudžiamas. Kainas dedame atskirai.

Kainos už kuliamąsias mašinas

vieną valandą darbo nustatoma:

Arklinė pelinė — 2 arklių 3 rubl.

Arklinė pelinė — 4 arklių 4 rubl.

Arklinė pelinė — 6 arklių 5 rubl.

Arklinė pelinė — 8 arklių 6 rubl.

Arklinė pusšvarė pusinė 7 rubl.
„ „ „ „ visa 8 „
Garinė mašina 12-20 „

Kiekvienos mašinos nuomą pagal pajėgumą nustato valsčiaus viršaitis su rajono agronomu ir išduoda pažymėjimą. Kiekvienas turis kuliamąją mašiną ar garo motorą pilietis būtinai turi tą mašiną visą laiką leisti į darbą ir klausyti viršaičio ar rajono agronomo nurodymų.

Dėl gazolio mašinų taip pat tinka tos pačios normos, tik už gazolį ūkininkas apmoka atskirai.

Naujas amatų mokyklos direktorius

Telšių amatų mokyklos direktorium paskirtas iš Vilniaus inž. Kuodis. Amatų mokykla darbą jau pradėjo. Gaila tik, kad amatų mokyklą lanko palyginant nedidelis mokinių skaičius. Reikėtų jaunimui apsimąstyti ir labiau eiti į specialias mokyklas. Dabar gimnazijos prikimštos, o specialiose mokyklose mokinių maža. Numatoma, kad ir pašalpų daugiau bus duodama amatų mokyklos mokiniams.

Sunkiau gauti korespondencijų

Pasunkėjus susisiekimui paštu, mažiau begalime gauti korespondencijų iš įvairių mūsų krašto vietų. Redakcija prašo gausius savo korespondentus rasti būdų šiuo pereinamu metu su laikraščiu susisiekti ir „Žemaičių Žemei“ korespondencijas siuntinėti. Tikimės, kad greitu laiku vėl veiks visos pašto įstaigos ir galėsime nuolat palaikyti ryšius.

Gražus ruduo

Dabar jau dvi savaiti kaip visur Žemaičiuose gražus oras ir žmonės gali ramiai surinkti nuo laukų visą derlių.

„Žemaičių Žemė“ išeina penktadieniais. Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157. Kalbamos valandos darbo dienomis 10 - 13 ir 15 - 18 val.

Nesunaudotų rankraščių redakcija nesaugo.

Spausdina Telšių Apskr. Savivaldybės spaustuvė.

Kaina 30 kap.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Nr. 19 | ŽEMAICIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. X. 18

STALINAS BĖGA iš MASKVOS

Apie tai, kaip vokiečių laimėjimai atsiliepia į padėtį Maskvoje, gautose žiniose sakoma, kad pilnu tempu vykstąs visų partijos ir vyriausybės įstaigų, sukščiausios kariuomenės vadovybės organų ir užsienio ambasadų bei pasiuntinybių evakuavimas. Tačiau civiliniams gyventojams įsakyta pasilikti sostinėje ir ruoštis iš paskutiniųjų gintis. Vietos sovietų sluoksniuose manoma, kad su Jungtinių Valstybių ambasadoriaus Steinhardto išvykimu pradėtas diplomatinio korpuso evakuavimas. Dėl naujos vyriausybės būstinės primygtinai klausiami pasakę, jog Stalinas galutinai pasirinkęs kaip naują vyriausybės, partijos ir kariuomenės vadovybės buveinę Stalingradą (Caricyną).

Sugriuvo visas sovietų frontas

Rytų fronto viduryje pralaužta 500 klm. spraga. Paimta virš 600.000 belaisvių. 70 Timošenkos divizijų apsupime. Žiedas aplink Maskvą. Užimta Odesa.

Kariuomenės vadovybės pranešimai pateikia pasauliui žinių apie milžiniškas puolimo operacijas, kurios Rytų fronte prasidėjo spalių 2 d. ir kurios šiuo metu siekia milžiniško sunaikinimo.

Prie Azovo jūros, prie Briansko ir prie Viazmos apsuptos kelios sovietų armijos susilaukė neišvengiamo galo.

Kartu su apsuptais prie Viazmos junginiais maršalas Timošenko čia paaukojo paskutiniąsias viso sovietų fronto karui parengtas armijas. Čia apsuptos priešo armijos vertinamos nuo 60 iki 70 divizijų.

Be to, vidurinėje fronto dalyje pramuštas 500 kilometrų tarpas dar labiau pagilintas į rytus.

Svarbus geležinkelio mazgas Orel (Orlo) paimtas ir nuo spalių 3 d. randasi vokiečių rankose.

Šie milžiniški vokiečių kariuomenės laimėjimai pasiekti dėka vokiečių kareivio pranašumo ir apgalvoto karo vadovybės plano. Priešas buvo priverstas manyti, kad vokiečių puolimą jis galįs atlaikyti tiesiu frontu nuo Azovo jūros iki Leningrado. Šią tiesią fronto liniją vokiečių karinė pajėga pirmą kartą pralaužė sunaikinimo ir apsupimo mūšyje į rytus nuo Kijevo; o antrą kartą viduriniame fronte 500 kilometrų pločiu. Tokio didžiulio fronto pralaužimas kuris leido įvykdyti didįjį apsupimą prie Viazmos ir Briansko reiškia visišką fronto sugniužimą. Paskutinėmis žiniomis iš fronto,

naikinamasis mūšis čia jau baigtas. Viazma atsidūrė Vokiečių rankose. Paimta virš 600.000 belaisvių, kurio skaičius kas minutė auga. Vokiečių smogiamosios dalys jau veržiasi Tulos, Kalinino ir Borodnės kryptimis. Tuo būdu metamas apsupimo žiedas apie Maskvą — Sov. S-gos sostinę.

Turint galvoje, kad Vorošilovo armijos apsuptos Leningrade, o su Budiono armijomis praktiškai baigta, netenka nė kiek abejoti, kad jau yra sugriuvęs visas sovietų frontas.

Bolševikų mėginimai tankų priešpuoliais prasiveržti iš Leningrado apsupimo žiedo baigiasi nesėkmingai — atmušami, o jų šarvuočiai sunaikinami

Kovose dėl Moono ir Oeselio salų jau patikrintais daviniais,

paimta 12.531 belaisvis, 161 patranka ir nemaža tankų. Šių kovų metu 2680 priešo minų turėjo būti padarytos nepavojingomis.

Kovoje su Didžiaja Britanija kovos lėktuvai dienos metu bombardavo svarbias Faroerų salų įmones ir į šiaurę nuo britų salų per 3 dienas paskandino 18 prekybos laivų bendros 62.500 tonų talpos. Anglų nuostoliai jūrose ir ore diena iš dienos auga.

Rumunų l. vokiečių kariuomenė spalių 16 d. užėmė svarbiausią juodųjų jūrų sovietų uostą

Odesą.

Britų oro nuostoliai

Rugsėjo mėnesį vokiečių lėktuvai naikintuvai kartu su naktiniais lėktuvais naikintuvais, zenitinės patrankos ir karo laivyno artilerija numušė viso 308 britų lėktuvus. Vokiečių aviacija rugsėjo mėnesį vakarų erdvėje, prie Lamanšo, okupuotose srityse ir Norvegijoje neteko 29 lėktuvų. Taigi nuostolių santykis yra 308:29, kas reiškia, kad vienam Vakaruose žuvusiam vokiečių lėktuvui tenka 16–17 britų lėktuvų.

Grįžo lietuviai belaisviai

Šiomis dienomis iš vienos Rytprūsių belaisvių stovyklos grįžo keliasdešimt lietuvių karių, prieš savo norą tarnavusių raudonojoje armijoje. Atvykusieji pasakoja, jog, likvidavę politrukus, su visa baterija ties Varėna pasidavę vokiečiams į nelaisvę jau pirmąją karo dieną. Jie, kaip lietuviai, buvę išskirti iš bolševikų tarpo ir gyvenę skyrium. Su jais buvo elgiamasi gana draugiškai. Kurį laiką jie ėję stovyklų prižiūrėtojų pareigas. Išbuvę per 3 mėn. stovykloje, jie šiomis dienomis paleisti namo. Sugrįžusieji labai džiaugiasi Vokietijos kariuomenės išlaisvinimu iš bolševikinės vergovės ir tuo, kad sveiki bei gyvi pagaliau grįžo į savo gimtinę.

Fiurerio atsišaukimas į Rytų fronto karius

Fiureris ir vyr. karinių pajėgų vadas Rytų fronto kareiviams išleido atsišaukimą, kuriame, tarp kitko, primena: „Kaip mes šiandien žinome, Kremliaus valdovai ketino sunaikinti ne tiktai Vokietiją, bet ir visą Europą. Jūs, draugai, čia patyrėte du dalykus: 1) šis priešas savo puolimui kariniu požiūriu tokiu nenormaliu mastu buvo apsiginklavęs, kad prašoka didžiausią baimę, saugok Dieve mūsų tautą ir visą europinį pasaulį, kas būtų atsitikę, jei šis barbariškas priešas būtų galėjęs prieš mus paleisti savo dešimtis tūkstančių šarvuočių. Visa Europa būtų žuvusi. Nes šis priešas susideda ne iš kareivių, bet didžiąja dalimi tik iš gyvulių."

Pavaizdavęs tariamąjį darbininkų ir ūkininkų rojaus gyvenimą, kurį šiame žygyje galėjo stebėti jo narsieji kariai Fiureris skaičiais pavaizdavo didumą papasiekto laimėjimo ir atlikto darbo užfrontėje.

„Jūs paėmėte daugiau kaip 2.400.000 belaisvių, paėmėte arba sunaikinote per 17.500 šarvuočių ir per 21.600 patrankų. Buvo numušta arba sunaikinta žemėje 14.200 lėktuvų. Iki šiol pasaulis nieko panašaus nėra matęs. Teritoriją kurią vokiečių ir mūsų sąjungininkų kariuomenės šiandien paėmė, yra daugiau kaip du kart didesnė kaip Vokietija 1933 m., daugiau kaip keturis kartus didesnė negu Anglija. Nuo birželio 22 d. pralaužtos stipriausios įsitvirtinimų sistemos, peržengtos milžiniškos upės, paimta nesuskaitoma daugybė vietų, sunaikinti arba išrūsyti įsitvirtinimai ir bunkeriai."

„Bet taip pat yra milžiniškas darbas, kuris atliktas už jūsų gigantiško fronto. Pastatyta beveik 2.000 tiltų, didesnių kaip 12 m ilgio, atstatyta 405 geležinkelių tiltai, vėl padaryta tinkamais naudoti 25.000 kilometrų geležinkelio, pagal paprastą Europos geležinkelių platumą. Įdėta darbo į tūkstančius kilometrų kelių"

„Kai mes šį priešą sumušime, kartu pašalinsime paskutinį Anglijos sąjungininką žemyne. Tuo mes pašalinsime Vokietijai ir visai Europai pavojų, kuris niekad nuo hunų laikų ir vėliau mongolų padermių baisesnis žemynui nėra grėsęs"

Petrapilis šiandien

Kaip Berlyne leidžiamo laikraščio „Novoe Slovo" Helsinkio korespondentas praneša, Suomių fronto linija Karelijos sąsmaukoje tiek priartėjo prie Petrapilio zonos, kad pasiekta eilė puikių stebėjimo punktų, iš kurių gerai matyti, kas vyksta buvusioje rusų sostinėje ir Kotlino saloje. Pietinės miesto dalies beveik jau nebesą. Didžiuliais būriais gyventojai bėga iš bombarduojamų kvartalų į kitas miesto dalis. Dieną ir naktį kyla vis nauji didžiuliai gaisrai. Gesinti jų nėra nei kam nei kuo, nes vandentiekis subombarduotas. Didieji miesto rajonai apmirę. Žmonės miega parkuose, stotyse, kiemuose. Ypač baisiai atrodo tamsios rudens naktys, kai pradeda žibčioti padegamosios bombos, gaisrai ir prožektoriai.

Jau savaitės bėgyje nutildytos Kronštato baterijos. Apskritai, Kronštatas nukentėjo labai smarkiai ir visiškas šios jūros tvirtovės likvidavimas yra artimiausių dienų klausimas. Visą laiką jūrų laivyno bazė yra tiesioginėje vokiečių sunkiosios artilerijos ir aviacijos ugnyje. Degančio karo uosto žuvimas ir pusiau sudaužytas Kranštato siluetas sudarą šiurpų vaizdą.

Rūsų stačiatikių atrama — Varlamos vienuolynas su visomis jam priklausančiomis salomis vėl suomių rankose. Bolševikai skubiai iš čia pasitraukė, pabėgdami su 14 buksirų, lydimų karo laivų konvojaus. Suomiams įeinant, uostas, tiltai ir mediniai pastatai, bolševikų padegti, dar degė. Tačiau daugumas bažnyčių, o ypatingai Preobraženskio, Jeruzolimo, Gefcimanskio ir Alyvų kalne koplyčia liko sveikos. Išliko sveiki ir daugelis istorinių paminklų.

Preobraženskio katedra bolševikų buvo išpuošta raudonomis žvaigždėmis, vėliavomis ir lozungais. Viduje įrengta estrada mitingams. Reti paveikslai ant sienų užtepti raudona spalva, tačiau taip nevykusiai, kad pro ją kai kur paveikslai persišviečia. Kita paveikslų dalis subraižyta. Nepaisant viso to vandalizmo, gaunasi įspūdis, kad bolševikai pirmoje eilėje rūpinosi stipriai įsitvirtinti tenykštėse vietose pristatyti dirbtinių įsitvirtinimų taip, kad jiems trūko laiko visiškai sunaikinti rusų šventoves.

Tautos garbė — valstybės gerovė.

Visi lietuviai norime ir siekiame, kad mūsų tauta būtų vieninga, kad jį savo darbais būtų garbinga. Taip pat visi tikimės ir siekiame atgaivinti garbingai savo ilgų šimtmečių didžią tradiciją turintį valstybinį gyvenimą ir sukurti bendradarbiaujant su kitomis Europos tautomis visokeriopą gerbūvį.

Dabar vyksta karas. Karas didelis ir kilnus, nešąs Europai ir pasauliui išsivadavimą iš nuožmaus bolševizmo pavojaus ir lemiąs bolševizmui artimą visišką žlugimą. Visomis nuo mūsų pareinančiomis galiomis mes prisidėjome ir prisidedame prie šito pasaulinės reikšmės žygio. Kiekvienas lietuvis tai labai nuoširdžiai daro. Pasukę negrįžtamai žvilgsnį į Vakarus ir nuoširdžiai tikėdami būsima Naujos Europos santvarka, vadovaujant Didžiajam Reichui ir Jo Genialiam Fiureriui Adolfui Hitleriui, mes tikimės po karo realizuoti visus teisingus savo tautinius ir valstybinius siekimus.

Tautos vieningumas ir organizuotumas turi jau dabar įgyti konkrečias formas. Kultūrinis, ekonominis, socialinis tvarkymasis turi vykti jau šiandien, turi vykti nuolat. Savo tautos reikalais reikia rūpintis šiandien, reikia rūpintis rytoj, reikia rūpintis visiems ir visada.

Vienybės reikalo niekas ir nediskutuoja. Turi išnykti ir bet kokios kliūtys jai konkrečiai pasireikšti.. Buvęs tarp mūsų sroviškumas yra pasmerktas ir ir negali atgyti. To geidžia kiekvienas doras geros valios lietuvis. Turtiniam, profesiniam ar luominiam susiskaldymui tarp mūsų taip pat negali būti vietos. Vieningoj tautoj visi tautiečiai, visos profesijos yra lygiai garbingi ir naudingi. Darbininkas ir ūkininkas, kaimietis ir miestietis, inteligentas ir amatininkas visi bendromis jėgomis siekia savo tautos gerovės ir valstybės institucijų pagelba, remiantis socialinio teisingumo principu, kuria visos visuomenės gerbuvį ir garantuoja visų dirbančių ir kuriančių tautos asmenų taip pat asmeninę laimę ir gerovę. Reikia tik geros valios pasiryžimo ir darbo, o visa tai atsieksime. Didžiųjų Vakarų kaimynų pavyzdžiai mums labai daug parodo ir daug pamoko. Tat tikėkime, gyvenkime, dirbkime, kovokime. Apginsime tautos garbę ir sukursime valstybės gerovę.

Žemaičiams šventas
kankinių atminimas

Šeštadienį, spalių 11 d., 10 val. ryto Telšių Katedroje įvyko iškilmingos pamaldos už žuvusius politinius kalinius.

Iškilmingose pamaldose, kurias laikė prelatas Kuodis, o taip pat ir gedulingoje eisenoje į Telšių kapines dalyvavo buvę Telšių apskr. politiniai kaliniai, nukankintų politinių kalinių šeimos, giminės, artimieji ir skaitlinga Telšių visuomenė, priekyje su vietos administracijos pareigūnais.

Prie nukankintų politkalinių bendro kapo, gilioje susikaupimo valandoje gražų ir jaudinantį pamokslą pasakė kun. Velavičius. Politinių kalinių vardu kalbėjo politkal. itn. Paulauskas.

Pasibaigus kalboms ant kankinių kapo buvo uždėtas kuklus vainikas.

Telšių visuomenė, pagerbusi mūsų geriausių lietuvių patriotų atminti, iš kapų skirstėsi su pasiryžimu tęsti tą darbą, kurį buvo pasirinkę žuvusieji. Politinių kalinių amžino poilsio vieta visuomet bus šventa vieta, kiekvienam žemaičiui, nes čia jis sunkioms valandoms atėjus ras savo lietuviškumui skatinti geriausio įkvėpimo.

Vakare politkalinių Telšių m. Komitetas buv. politkaliniams, žuvusiųjų šeimoms ir artimiesiems surengė kuklią vakarienę, kurios metu buvo pasidalinta buvusių kovų pergyvenimais, prisiminimais apie žiaurias bolševistinio teroro akimirkas, ir pasiryžta dirbti dar su didesniu užsidegimu savo brangios tėvynės gerovei ir savo darbo vaisiais prisidėti prie bendros kovos, vedamos prieš bolševizmą.

Mūsų Atstovai į Rytų Mūgę

Šio mėnesio viduryje Karaliaučiuje prasideda Rytų mūgė, į kurią vyksta ir Lietuvos žemės ūkio bei pramonės atstovai. Išskyrus praeitus metus, kada bolševikai mus atitvėrė nuo viso pasaulio, mūsų atstovai tiek Rytų, tiek ir kitose Vokietijos rengiose mūgėse yra dalyvavę kiekvienais metais. O tai, be abejo, mūsų nuolat pažangėjančiam žemės ūkiui ir augančiai pramonei buvo labai naudinga.

Didžiųjų laimėjimų akyvaizdoj
(Politinė apžvalga)

Didžiųjų vokiečių ginklo laimėjimų akyvaizdoj nublanko visokia angliškai — amerikoniška melų propaganda. Pačių bolševikų laikraštis „Krasnaja Svezda" jau rašo, kad pavojus sovietams yra labai didelis ir labai artimas. Visos kalbos apie raudonarmiečių atsparumą galutinai nublanko, kada kasdien jų šimtai tūkstančių išbadėjusių ir pervargusių traukia į vokiečių belaisvių stovyklas ar žūva mūšio lauke, beviltiškai vykdydami savo baisių vadų įsakymus.

Anglijoj tai taip pat laikoma signalu ir jos pačios likimo. Visa anglų spauda pripažįsta padėties rimtumą ir kelia klausimą, kas laukia jų pačių. Apie rimtesnę pagalbą sovietams iš anglų pusės nebėra galima svarstyti, nes jos ištikrųjų nebuvo ir nebus.

Jungt. Amerikos Valstybėse viešosios įstaigos su prezidentu Ruzveltu prieky tebevaro karą kurstančią propagandą. Praeitą savaitę Ruzveltas vėl pasakė kalbą, kurioje tęsė jam įprastą propagandą už pagalbą bolševikams. Tačiau Amerikos spaudoj ir visuomenėj vis daugiau girdėti balsų, įspėjančių nuo nelemtų avantiūrų ir nuo broliavimosi su raudonaisiais, kurių dienos visiek suskaitytos. Amerikos J. V. imperialistai tarp kit-ko išnaudoja anglų silpnumą ir plečia savo įtaką tarp įvairių Vakarų pusrutuly esančių britų imperijos dalių.

Labai pažymėtinu dalyku reikia laikyti Turkijos laikyseną dabartinėse aplinkybėse. Nežiūrint įvairiausių anglų pastangų įtraukti turkus į savo orbitą, turkų vyriausybė parodė pakankamą padėties supratimą. Neseniai paskelbta Vokietijos - Turkijos bendras pareiškimas, kuriame konstatuojama, kad abiejų šalių santykiai yra visai geri ir vyrauja abipusis pasitikėjimas. Taip pat praeitą savaitę tarp Vokietijos ir Turkijos pasirašyta nauja prekybos sutartis, kuri patenkina abiejų šalių ūkinius interesus.

Japonija vykdo tolimesnius karo veiksmus Kinijoje. Japonijoj taip pat uoliai stebima karo eiga ir nuolat pabrėžiamas vieningumas su ašies valstybėmis — Vokietija ir Italija.

SKAITYTOJŲ BALSAI
Susipraskime
(Miesto darbininko žodis)

Mums trūksta susipratimo ir vienybės. Apie tai jau buvo daug kalbėta ir rašyta. Dabar atėjo laikas, kada mes turime darbais įrodyti, kad galim ir sugebam susitvarkyti, kad esame vieningi ir kultūringi piliečiai, mokam gyventi solidariai, kaip tinka kultūringiems europiečiams. Pas mus nebeturi būti privilegijuotų žmonių. Valdininkai, tarnautojai darbininkai ar ūkininkai — visi yra lygiai garbingi ir naudingi mūsų tautiečiai ir su visais turi būti elgiamasi vienodai. Dažnai pastebima, kad ypač mūsų vadinamieji inteligentai, sėdėdami įvairiose valdiškose vietose, nenori skaitytis su darbininkais, vaizduoja „ponus" ir panaudoja savo užimamą vietą savo asmeniškiems arba savo pažįstamųjų patogumams, neatsižvelgdami į plačiuosius gyventojų sluoksnius. Tokių inteligentų tikrais inteligentais negalima pripažinti. Tai savanaudžiai, nuo gyvenimo atsilikę žmonės.

Taip pat reikėtų pasirūpinti, kad mūsų mokykla būtų taip sutvarkyta, kad būsimieji inteligentai nebebūtų užkrečiami ponišku[illegible] liga, kad iš mokyklų išeitų tikri šviesuoliai, savo žemės savo krašto nuoširdūs patriotai, kurie mokėtų pastatyti tautos vienybę ant tikrų pagrindų. Kas drįsta rūšiuoti mūsų [illegible] dar ir šiandien [illegible] vietą, tas yra griežčiausiai [illegible] tinas. Kadangi tokių [illegible] todėl reikia tokius [illegible] lius vyti iš viešojo [illegible] šalinti iš užimamų vietų [illegible] neardytų [illegible] kūrybos darbo.

Žema[illegible]

APRIBOTAS LEIDIMŲ IŠVYK[illegible]TI IŠ VILNIAUS DAV[illegible]

Vilniaus miesto policijos [illegible] vados jau pradėjo išduo[illegible] leidimus išvykti iš Vilniaus [illegible] čiau leidimų išdavimas [illegible] apribotas. Leidimai išvyk[illegible] Vilniaus išduodami tik [illegible] nims, vykstantiems labai [illegible] biais tarnybiniais reikalais [illegible] vačiais reikalais, kaip pvz. [illegible] varkyti ūkį, parsigabenti [illegible] ir kt., leidimai neduodami.

Leidimai išvykti iš Vilniaus duoda teisę keliauti savo [illegible] siekimo priemonėmis, bet [illegible] duoda teisės vykti geležin[illegible] liais. Tam reikalingas yra [illegible] ras Transporto Komendantūros leidimas (n.)

Kaune ir Vilniuje išėjo vo[illegible] dienraščiai

Spalių 11 d. Kaune pradėjo [illegible] vokiečių dienraštis, leidžiamas [illegible] laidomis: „Kauener Zeitung" ir [illegible] niaus „Wilnaer Zeitung". Abiejų [illegible] raščių turinys vienodas. Redaktorius Martin Kakies. Dienraščiai išeina po 16 puslapių. Nuo [illegible] nos sustojo ėjęs dienraštis „I La[illegible] vę" žinių vokiečių kalba [illegible]

5 Nacionalsocializmas

Tauta.

Tauta yra žmonių bendruomenė, sujungta kraujo, idėjos, istorinių pergyvenimų, bendro likimo, bendro vargo, bendros kovos, bendros kalbos, papročių, tradicijų. Visa, ką atskiras žmogus turi, ką jis sukuria, padaro, išranda, įjungiama į visos tautos pažangos kelią. Kiekvienas tautos narys privalo branginti savo tautos kalbą, tradicijas, papročius, tautos praeitį ir kitus savo tautos savumus. Kartu jo pareiga yra visomis išgalėmis kovoti ir dirbti tautos labui, kurti laimingą tautos ateitį ir žiūrėti, kad jo tauta laimingai ir gerai gyventų. Jo kaip tautos nario likimas surištas su tautos likimu. Per tautą jis gauna visas kultūrines vertybes, nes tauta sudaro savo nariams sąlygas pasireikšti, kurti, iškilti. Meilė, prisirišimas ir ištikimybė savo tautai yra kiekvieno sąmoningo tautiečio šventa ir būtina pareiga. Tą pareigą žmogus gauna, kai gimsta. Tai pareiga, kurią jam uždeda tėvai, žemė, kraujas, tauta ir tėvynė.

Garbė.

„Garbė yra mano ištikimybė" sako A. Hitler. Garbės sąvoka negali būti atskirta nuo ištikimybės sąvokos. Žmogaus garbė yra didžiausias žmogaus turtas. Didžiausia žmogaus nelaimė tai garbės netekimas. Padaryta žmogaus kūne žaizda gali užgyti, tačiau nuplėšta ir suteršta žmogaus garbė sunkiai užgija. Garbės klausimas nacionalsocialistiniame auklėjime užima svarbią vietą. Garbės pajautimas iš mažens ugdomas jaunuolio širdyje. Garbė įgyjama pavyzdingu pareigų atlikimu, sunkiu darbu, ištikimybe. Kaip savoji taip pat branginama ir kito garbė. Ją suteršti negarbė. Ją suteršti gali tik barbaras, niekšas ir išsigimėlis. Vokietijos jaunuomenė (SS nariai) turi teisę savo garbę ginti ginklu.

Auklėjimo principai

Kiekvienas naujas idealas savyje slepia ir naują žmogaus supratimą, nes naujam idealui įvykdyti reikia išugdyti naują žmonių. Nacionalsocialistinės valstybės idealas taip pat slepia savyje naują žmogaus supratimą, o iš čia išplaukia ir nauji auklėjimo principai. Apie tai plačiai kalba ir „Mein Kampf" autorius, nes kiekviena ideologija, kuri siekia užkariauti gyvenimą ir jį rikiuoti, negali palikti nuošaly auklėjimo reikalą. Ideologiją su gyvenimu kaip tik ir sieja šis pedagoginis siekimas išugdyti naujus žmones.

Nacionalsocialistinis kultūros vertės matas yra kova dėl būvio. Pagal jį vertinga ta kultūra, kuri atskleidžia priemonių ir teikia jėgos kovai dėl būvio ir laimingos ateities sukūrimui. O ta kultūra, kuri žmones daro jautresnius bei mažiau ryžtingus ir kietajai kovai dėl būvio nėtinkamus yra laikoma pragaištinga ir niekam verta. Aišku, nacionalsocialistinėj valstybėj atitinkamai turi būti auklėjamas ir žmogus, kad jis tiktų kietai kovai dėl būvio, kad jis būtų užgrūdintas, kad jis būtų fiziškai sveikas, kad jis būtų išaugintas ir išauklėtas pagal nacionalistinės pažiūros principus ir supratimą. Pagal šią pažiūrą pirmasis žmogaus tikslas ne vadinamoji dvasinė žmogiškosios asmenybės tobulybė, bet gyventiškoji jėga, palenkta rūšies išlaikymui bei pratęsimo dėsniai t. y. kad šiandieninė karta paliktų ateinančias kartas tobulesnes, sveikesnes, kad žmonės būtų tokios pat ar net geresnės rūšies. Nacionalsocialistiniu supratimu žmogaus vertę matuoja jo pajėgumas išlaikyti bei pratęsti rūšį. Visos kitos žmogiškosios vertybės arba dorybės yra palenktos tiems pirmajai ir tiek turi tikros prasmės, kiek jai naudingos. Toks atskiro žmogaus gyvenimo tikslo supratimas mums atskleidžia ir rasistinę palyginamąją žmogiškųjų vertybių vertę: pirmiausia žmogaus vertę išreiškia biologinis žmogaus sveikatingumas bei pajėgumas, antroje vietoje — būdo kietumas, arba ryžtingumas bei valingumas, ir pagaliau — dvasinis išsilavinimas.

Kaip matyti, nacionalsocialistinis žmogaus supratimas yra tiesiai priešingas vadinamajam humanistiniam žmogaus vertinimui. Pastarasis pirmuoju žmogaus gyvenimo tikslu laikydamas jo asmeninę dvasinę tobulybę, biologines žmogaus vertybes nustumdavo į paskutinę vietą, gi nacionalsocializmas, atskiram žmogui gyvenimo tikslu teikdamas savosios tautos išlaikymą, biologines vertybes iškelia į pačią pirmąją vietą.

Nacionalsocialistinei valstybei jaunųjų piliečių auklėjimas, kaip nurodo „Mein Kampf" autorius, turi remtis šiuo principu: „Nors moksliškai mažai išlavintas, bet sveikas, gero, tvirto būdo, ryžtingas ir valingas žmogus tautinei bendruomenei yra naudingesnis už inteligentingą silpnuolį. Intelektualų tauta, ypač jei jie dar fiziškai išsigimę, silpnos valios ir bailūs pacifistai, neužkariauja dangaus, bet [illegible] jėgos nė žemėje pasilaikyti [illegible] būvio. Sunkią likimo kovą [illegible] pralaimi tas, kuris mažiausia [illegible] no, bet visada tas, kuris [illegible] damas neryžtingiausiai spren[illegible] ir savo sprendimus blogiau[illegible] vykdo" (Mein Kampf, 452-[illegible]).

Šio principo išplėtojimas [illegible] cionalsocialistiniam žmogaus [illegible] lėjimui atskleidžia šis [illegible] „Kaip apskritai duodama [illegible] nių bendruomenės dvasinio [illegible] mumo sąlyga yra jos [illegible] kybė, taip ir specialiai [illegible] mas pirmiausia turi rūpintis [illegible] ninis sugebėjimo — [illegible] žindamas, tautinė valstybė [illegible] auklėjimo darbą pirmiausia [illegible] kreipti ne į naują žinių [illegible] vimą, bet į sveiką kūno [illegible] mą. Tik antroje eilėje eina [illegible] sinių pajėgų išlavinimas. [illegible] čia priešakyje charakterio [illegible] tojimas, ypač valingumo [illegible] ryžtingumo ugdymas, [illegible] su atsakingumo jausmu [illegible] mu, ir tik paskutinėje [illegible] mokslinis lavinimas" (451-[illegible]).

(B. d.)

Kultūrinis gyvenimas

„Alkos" muziejus

Apie „Alkos" Muziejų Telšiuose mūsų visuomenė yra daug girdėjusi, yra gausiai lankiusi ir pati ir jo rengiamas parodas. Taip pat visuomenė žino, kokiom sunkiomis sąlygomis muziejus turėsi, eksponatus rankiojo, namus statėsi, lėšų graibstėsi, nes muziejus veikė be reikiamo skaičiaus tarnautojų ir visiškai be lėšų.

Gyvename nepaprastus laikus. Aplinkui vyksta milžiniškos reformos, keičiasi gyvenimo veidas, visuomenė persigrupuoja, ir tokiais laikais muziejus atlieka lyg ir kokią misiją saugodamas ir gelbėdamas nuo sunaikinimo meno turtus ir kultūros paminklus. Daug kas tyčiojosi iš tų žmonių kurie Telšiuose muziejų statė. Sakė, kad tai, nereikalinga įstaiga, kad tai bereikalingas pinigų eikvojimas tai statybai ir išlaikymui. Šiandien jau aišku, kad šitokia nuomonė yra labai klaidinga, kad muziejus krašte būtinas, kad jį turi globoti valdžia, kad jį ugdyti turi padėti visa visuomenė.

Ar nemalonu mums būtų, jei mes turėtume ištisas galerijas senosios vytautinės Lietuvos daiktų, kurie atvaizduotų anų laikų gyvenimą? Mes tokį muziejų nepaprastai brangintume. Deja, iš senovės Lietuvos mes nieko neturime. Taip pat nieko neturime iš artimesnių gadynių. O kodėl neturime? Neturime todėl, kad niekas nesirūpino mums ką nors palikti, kad viską sunaikino laikas. Šiandien muziejaus uždavinys yra rinkti, saugoti ir perduoti ateinančioms kartoms meno ir kultūros turtus, kad jos matytų, ką jų seneliai yra sugebėję sukurti, kaip jie yra gyvenę, — ar kentę vargus, ar gyvenę pertekliuje.

„Alkos" Muziejus šitą darbą atlikti pilnumoje neįsiengia ir negali įsiengti. Jis jį atlieka pagal savo išgales ir pagal esamas sąlygas. O dabar, siaučiant karo audrai, tos sąlygos yra tikrai sunkios, ypač kad muziejus, kaip ir mokykla, jokių pajamų neturi, o gyvena pašalpomis ir aukomis. Ypač sunkus šiais laikais yra muziejaus išlaikymas, kuris kelia muziejaus vadovybei nepaprastai daug rūpesčio.

Pereitais metais likviduojant dvarus „Alkos" Muziejui buvo pavesta paimti apsaugon ten esamus meno ir kultūros turtus. Iš artimų ir tolimesnių apylinkių dvarų tokių turtų, yra atgabenta gana daug. Atgabentą medžiagą reikėjo peržiūrėti, padaryti atrankas, tas atrankas išdėstyti turimose patalpose, o likusią medžiagą padėti į sandėlius. Medžiagos išdėstymas ir jos atrinkimas buvo ilgas darbas nes tokio dalyko padaryti greitai neįmanoma, ypač turint labai didelį jos gausumą.

Šiomis dienomis muziejus bus atidaras publikai. Atidarant reikia pasakyti, kad publika pamatys gražią dvarų kultūros galeriją, gerų paveikslų, vertingų statūlų (marmuro); ras čia gausų keramikos skyrių (senoviškas Meiseno parcelanas, marmuro vazos ir kt.; parcelanas dažytas kiekvienas indas atskirai). Ras čia šiaip įdomių baldų retenybių ir kt. (tarp jų briedžio rago baldai). Iš senųjų eksponatų muziejuje yra paliktas archeologijos skyrius (medžiaga) istorijos skyrelis, liaudies meno gana gausus skyrius (dvi salės). Muziejus dėl vietos stokos neišstatė etnografijos skyriaus, kuriam medžiagos turi daug.

Taigi visuomenė pamatys visai naują muziejų, kurio negalima lyginti su tuo, kurį ji reniau yra mačiusi. Apskritai „Alkos" Muziejus šiuo metu yra ištisa meno galerija. Be to; jo sandėliuose guli per 20 tūkst. tomų knygų, daug įvairių gadynių ir stilių baldų ir šiaip įvairaus turto.

Kokia muziejaus vertė? Reikia pasakyti, kad labai didelė, beveik neįkainuojama; nes eksponatai yra unikumai. Be to, muziejuje yra labai daug trapių ir labai brangių dalykų, kuriems laikyti reikia nuolatinės temperatūros ir sausų patalpų. Todėl čia viešai prašome visas įstaigas ir asmenis, kurie gali, kad padėtų muziejaus vadovybei šiuo sunkiu metu muziejų aprūpinti kuro medžiaga ir kad padėtų baigti rengti neįrengtas patalpas, nes eksponatų laikyti nešildomose patalpose negalima, o šildomose nėra kur jų sutalpinti.

Pr. Genys.

Ad. Ilma

Tau, Žemaičių Žeme

Matyt taip lėmė Jau Perkunas—
Kiekvieną naują skausmą kęsti.
Kad vis žaizduotas būtų kūnas
Kad vis piktesnį būrią mesti.

Nors kalba žmonės, kad mūs kraujas
Nuo seno liko toks pat tvirtas.
Kad ir pikčiausių priešų gaujos
Mūs kietos valios nepakirto.

Krauju aplaistyta nuo seno
Krauju atpirkta vėl tapai.
Nes juk kur bočiai mūs gyveno
Ir ten juk karžygių kapai.

Tvirtos valios-kiečiausio plieno
Tėvynės meilės vedina.
Žemaičių Žemė, Tau vėl dienos—
Ir šiuo kart laisvė amžina.

Matyt taip lėmė jau Perkūnas
Kad laisva liktum ir gyventum.
Nors ir žaizduotas tavo kūnas
Nors ir rieškučiom vargą semtum.

Kultūros paminklų apsaugos reikalu

Dėl paskutinių politinių įvykių nemaža yra nukentėję mūsų krašto kultūros paminklai. Bolševikų valdymo metais, kada buvo pravestos nežmoniškos socialinės ir politinės reformos, daug mūsų kultūros turto žuvo, nemaža jų dalis bolševikų išvežta į Rusiją. Nemažą jo dalį sunaikino piktos valios žmonės.

Kad toliau nebūtų naikinamas kultūros turtas, yra būtinas reikalas jį apsaugoti ir globoti. Kultūros Paminklų Apsaugos Įstaiga, Valstybinė Centrinė Biblioteka ir Kauno Valstybinis Archyvas dėl to prašo apskričių viršininkus, burmistrus, valsčių viršaičius, seniūnus, mokytojus, dvarų ūkvedžius ir kitus pareigūnus prižiūrėti:

a) kad piktos valios žmonės nenaikintų ir nežalotų mokslinės, istorinės, kultūrinės, meninės ir muziejinės reikšmės turinčių daiktų;

b) kad būtų surinkti ir laikinai apsaugoti įvairūs spaudiniai, knygos, dokumentai ir kitokie aktai;

c) kad mūsų krašto kultūros paminklų apsaugos reikalais būtų informuojama Kultūros Paminklų Apsaugos Įstaiga, Kaunas, Maironio g-vė Nr. 30, b 10, tel. 20401.

Dabartiniu metu svarbiausias uždavinys yra dėti visas pastangas, kad mūsų krašto kultūros vertybės būtų apsaugotos ir nesunaikintos.

Tad atlikime visi savo kultūrinę pareigą: saugokime ir globokime visus mokslinės, kultūrinės, istorinės, meninės ir muziejinės reikšmės turinčius daiktus.

Kultūros Paminklų Apsaugos Įstaiga
Centrinė Valstybinė Biblioteka
Kauno Valstybinis Archyvas

Laukiame rimtesnio pasirodymo

Praeitą sekmadienį, X. 12, Telšiuose, „Šatrijos" salėje vietos scenos mėgėjų grupė suruošė vaidinimą. Publika, išsiilgusi kultūrinių parengimų, susirinko gausiai, tikėdamasi ištikrųjų vert. dalyko. Tačiau teko gerokai apsivilti. Rengėjų ir autoriaus parinktas ir parengtas vaidinimas, matyt, paskubomis, keisto turinio ir pilnas nešvankių scenų ir posakių, sukeliančių, tiesa, pigaus juoko, bet jokiu būdu nepateisinama nei sceniniu, nei idėjiniu atžvilgiais. Patys scenos mėgėjai parodė aiškių vaidybos gabumų, bet pasirengę buvo silpnai, permažai atsižvelgė į būtinus scenos meno reikalavimus ir todėl išėjo nei šis, nei tas. Ypač mokykliniam jaunimui toks vaidinimas nebuvo naudinga matyti. Tikėsimės, kad ateity Telšių scenos mėgėjai parinks ištikrųjų tinkamą veikalą, gerai jį priruoš ir juo pradės garbingai Žemaičių teatro šių metų sezoną. Šį parengimą skaitysime atsiradusiu sceną per nesusipratimą.

Po vaidinimo dar pasirodė Telšių choras, sudainavęs eilę lietuviškų dainų, ved. muz. Jasenausko. Choras mums senai pažįstamas, kaip rimtas meninis kolektyvas, tik reikėtų rasti būdų chorą padidinti, įtraukti naujų dainavimo jėgų, kurių Telšiuose juk yra užtenkamai.

Žemaičių teatras pradeda darbą

Žemaičių teatras Telšiuose jau ruošia porą veikalų ir žada greitai pradėti ruošti periodiškus (nuolatinius) vaidinimus buv. „Šatrijos" kino salėje.

Organizuokime scenos mėgėjų ratelius

Prieš bolševikų okupaciją, Nepriklausomoj Lietuvoj, jau kiekviename mūsų Tėvynės kampely veikė didesnis ar mažesnis dramos ratelis. Mūsų aktyvesnių piliečių, ypač mūsų jaunimo, šie rateliai buvo mėgiami, jų veikla nuolat plečiama.

Šitokie rateliai ne tik įvairina vietos gyvenimą, ne tik padeda kilti žmonių tautiniam ir valstybiniam susipratimui, bet įtraukia jaunimą į gražų, naudingą darbą, atitraukiant tokiu būdu nuo karčiamos, nuo kortų ir t. t.

Mūsų tautiniam atgimimui ir susipratimui teatras, scena yra labai daug padėję. Mūsų tautos kultūros istorijoj teatras užima garbingą vietą.

Bolševikų laikais teatras tegalėjo tarnauti tik šlykščiausiai propagandai, todėl mūsų teatro mėgėjai iš to darbo visur traukėsi ir pasitraukė.

Tačiau dabar laikas vėl atgaivinti lietuviškąjį mėgėjų teatrą visuose mūsų miestuose, miesteliuose ir kaimuose. Reikia, kad to darbo mėgėjai, turį prityrimo iš anksčiau arba ir naujos jėgos, imtųsi iniciatyvos ir tuojau pradėtų darbą. Mūsų žmonės dabar ypač išsiilgę dvasios peno, išsiilgę tikro gyvo lietuviško žodžio. Vietos visuomenės veikėjai ir administracijos pareigūnai kviečiami visokeriopai tą darbą paremti. Ypač daug visada lietuviškos kultūros darbe yra nuveikę mūsų mokytojai. Ir dabar tauta iš jų laukia kultūrinio gyvenimo pagyvinimo. Artinasi ilgi rudens, žiemos vakarai. Žmonės turi daugiau laiko ir noro rasti kur savo laiką praleisti tinkamai ir auklėtis, šviestis.

Žemaičių teatras Telšiuose jau visu tempu pradėjo darbą. Tegul ir kitos žemaičių vietovės neatsilieka.

KULTŪROS KRONIKA

Kaune ir Vilniaus universitetuose pastebimas gyvumas, studentai domisi egzaminų skelbimais ir pradedamomis paskaitomis. Universitetų veidas žymiai pakitėjo eliminavus bolševikų laikais pagausėjusį žydiškąjį studentų elementą ir atleidus bolševikų primestuosius dėstytojus. Karo įvykių išblaškyti studentai rūpinasi grįžti į savo mokslo vietą.

Mokinių chorai

Bolševikų valdymo metais vidurinėse mokyklose veikusieji mokinių chorai buvo iširę. Šiemet naujose sąlygose pradėjus mokslo metus, veikusieji chorai atgaivinami, bei organizuojami nauji.

Telšiuose pradėjo veikti muzikos kursai

Nuo š. m. m. spalių 15 d. Telšiuose pradėjo darbą muzikos kursai, kuriems vadovauja muz. Jasenauskas. Kursuose yra šios klasės: fortepiono, dainavimo, smuiko, pučiamųjų instrumentų ir vargonų. Mokslas kursuose nemokamas. Kursai veikia gimnazijos patalpose. Darbo pradžia, kai kursai veikia, 18 val.

Dėl chorų

„Žemaičių žemės" 17 № rašoma dėl chorų steigimo. Iki šiolai daugumoje chorus steigdavo ir vesdavo vargonininkai. Toliau vargonininkai su skaudančia širdimi turi atsisakyti, nes gaunamas atlyginimas (nuo 70-200 rubl. mėn.) neprilygsta nei sargo užimamai vietai. Taip pat dar nežinome ar gausime nustatytą prie mėnesinio atlyginimo priedą 24 RM... Dabar vargonininkas, negaudamas pragyvenimui, bus priverstas atlikęs savo pareigas eiti uždarbiauti, o ne chorą organizuoti. Tad pirma reikia sunormuoti vargonininkų atlyginimą, o tuomet bus galima ir chorus steigti. Prie to turėtų prisidėti ir visuomenė.

Vargonininkas

Dabarties ūkio reikalai

Spalių 13 d. Telšiuose pas apskr. agronomą įvyko žemės ūkio specialistų posėdis, kuriame aptarti įvairūs ūkio klausimai ir žemės ūkio kultūros darbų programa. Čia skelbiame svarbiausius ten svarstytus klausimus.

Ūkiškos žemės grąžinimas ūkiams

Nors jau baigiamas bent dalinai bolševikų sugriauto ūkio atstatymas, tačiau dar yra ir sunkumų. Dar nesugrąžinta ūkiams aerodromams paimtos žemės, nuo ūkių atskirtieji miškeliai. Taip pat kai-kur būna nesusipratimų atsiskaitant ūkiuose už darbą ir su naujakuriais. Ieškoma būdų ūkiškas žemes ir miškelius sugrąžinti ūkiams ir sunormuoti ž. ū. darbininkų klausimą.

Būtinųjų prievolių atlikimas

Aptarta, kaip geriau sutvarkyti būtinų prievolių atlikimą, kad laiku ir reikiamas kiekis javų ir pieno produktų būtų pristatyta. Ypač sustota prie pienininkystės klausimo. Yra ūkininkų, kurie visada pieninėms pieno daug statydavo — jie ir dabar sąžiningai viską atlieka. Tačiau yra ir apsileidėlių, kurie pieninėms pieno niekad nestatė, nors jo turėtų pagal ūkio pajėgumą statyti. Tokius nutarta paspausti ir jei nesusitvarkys, pripažinti nesugebančius ūkininkauti.

Ūkininkų mokslinimas

Ūkininkų mokslinimo klausimas ypač plačiai aptartas. Dabar dažnai trūksta tinkamų ūkių valdytojų. Mūsų ūkiai daug kur šlubuoja vien dėl to, kad jų valdytojai yra nepakankamai prityrę ūkininkai. Jaunimui tuoj atidaroma žiemos žemės ūkio mokykla Telšiuose, kurią baigę jaunuoliai turės pirmenybę ūkiams valdyti. Jaunesni kaip 16 metų kaimo jaunuoliai bus paruošiami per jaun. ūkininkų ratelius, kurių veikla tuoj bus smarkiai išplėsta.

Teks labai susirūpinti moterų ūkininkių paruošimu. Kaip lietuviška patarlė sako, moteris yra pusė ūkio. Tačiau daug mūsų moterų yra ištižusių, netvarkingų, apsileidusių. Reikia, kad moterys išmoktų ne tik tinkamai ūkiuose tvarkytis, bet ir sugebėtų tinkamai auklėti jaunąją kartą. Tat moteriai visoks lavinimasis dar labiau reikalingas. Kol kas tuo reikalu bus rengiami kaimuose įvairūs praktiški kursai, kuriuose, tarp kitų dalykų bus išeinama ir higiena, tvarka švara. Bus dėstoma audimas, mezgimas, valgių gaminimas, rankdarbiai.

Suaug. ūkininkams taip pat bus ruošiami trijų mėnesių žiemos kursai, kur tik yra agronomas: Juose bus dėstoma pagr. ž. ū. kultūros klausimai. Kiekvieną dieną bus vedami pasikalbėjimai ir atliekama praktika.

Veislinių javų sėkla

Ją ypač reikia branginti. Bolševikų laikais tas darbas buvo išardytas, todėl dar ir ateinantį pavasarį bus jaučiamas ne tik javų, bet ir pievų sėklų trūkumas. Turintieji prašomi labai saugoti ir tuo reikalu susižinoti su agronomais.

Gyvulių pagerinimo klausimas

Gyvulių ūkis pas mus taip pat smarkiai išardytas ir reikia skubiai atstatyti. Ypač bus prižiūrimi veisliniai gyvuliai ir galvijai iš viso galės būti parduodami tik su agronomų leidimais pristačius ūkininkų vadovų pažymėjimus. Kai kuriuose valsčiuose dar šįmet bus patikrinti visi buliai.

Dirvų našumas

Visi agronomai ir lauko ūkio technikai įpareigoti žiūrėti, kad visos dirvos būtų suartos iš rudens.

Pašarų klausimas

Pašarų pas mus neperdaug. Reikia jų kiekį didinti. Bus dedamos visos pastangos pievoms nusausinti ir užsėti.

Dirvų rūkštingumas

Dėl rūkštingumo daug dirvų neduoda reikiamo derliaus. Tam pašalinti bus galima gauti lengvomis sąlygomis kalkių purvo iš cukraus fabriko, kad sustiprinus žemių kalkiavimą.

Laisvės pyliavos

Ir vėl eina kalbos apie pyliavas, bet jau ne bolševikiškoj Lietuvoj. Praėjo pirmoji pyliava, įvesta bolševikų. Tos pyliavos tikslas buvo neleisti ūkininkui geriau gyventi kaip bolševikų suskurdintam darbininkui, kuris tada su savo šeima neturėjo nei sočiai pavalgyti. Už pyliavas ūkininkas gavo kapeikas, taip kad metai po metų jis būtų taip vaikščiojęs, kaip tie iš Rusijos atgabenti kolkozininkai, kurie pagaliau ir būtų likę mūsų ūkininkų žemių valdytojais. Pyliavas reikėjo pilti nuo ha, neatsižvelgiant į tai, ką ir kiek ūkininkas gamino. Jeigu avių neauginai, vistiek turi atiduoti vilną, karvės neturėjai, vistiek statyk pieno. Pavasario pyliavos buvo tiktai pradžia. Rudenį bolševikai būtų ūkininkų aruodus taip išlavę, kad jiems nebūtų likę bulvių ir miltų nei putrai. Mūsų laisvas ir darbštusis ūkininkas būtų tapęs paskutiniu ubagu ir skurdžium.

Dabar naujos pyliavos. Reikia pasakyti, kad šiais metais derlius palyginamai geras. Sausas oras leido derlių tinkamai suimti, kad šiais metais nieks nesupūdė. Džiaugiasi ūkininkai pilnais aruodais. Bet grūdai ne tam, kad jie gulėtų aruoduose, kur pelės ir žiurkės rautus kelia, bet tam, kad maitintų brolius ir seseris gyvenančius miestuose. Be to Lietuva visados turėjo visokių gėrybių perteklių. Daug mėsos, sviesto ir grūdų išeidavo į užsienius. Ir šiandien tas pats, ką mes patys negalime sunaudoti, reikia perleisti kitam. Šiandien negali būti klausimo, kas tas kitas. Vienintelis, kuris turi teisę į mūsų perteklių, yra vokiečių tauta, yra vokiečių kariuomenė. Visi mes žinome, kas mūsų tautos laukė ir kas būtų su lietuviais atsitikus, jeigu ne galingoji vokiečių armija būtų išvariusi bolševikus iš mūsų krašto. Vokiečių armija išlaisv...

(Nukelta į 5-tą psl.)

Kūlimas

Kūlimas visomis turimomis priemonėmis turi būti tuoj atliktas ir tam turi būti sunaudojamos visos mašinos ir visos turimos darbo jėgos.

Padegėlių kl.

Apskrity nudegė apie 170 ūkių. Atstatyti reikia stengtis tuoj. Kas gali savo lėšomis, medžiaga bus duodama prieinamomis sąlygomis, tik kiekvienas turi gauti leidimą trobėsiams statyti iš stat. techniko apskr. agronomo įstaigoj. Medžiagą bus galima gauti per girininkus ir apskr. valdybą.

Žemės ūkio kultūros darbų planas

Kiek ir kokie darbai turės būti vykdomi per 1942 m., bus aptarta kitam posėdy, kuris įvyks lapkričio mėnesio pradžioj.

Rugių sėja

Sėja praėjo nors be išpūstos agitacijos, kurios ir nereikėjo, dideliu pasisekimu. Daug kur apsėta 50 nuoš. plotų daugiau negu pernai. Vidutiniškai visur apsėta 20 nuoš. daugiau, negu pernai.

Neperrūšiuotos žemės rūšiavimas

Šis darbas bus įvykdytas, kad galima būtų teisingai paskirstyti žemės mokesčius.

Žemėtvarkos darbai

Šie darbai vėl bus pradėti pirmoj eilėj nudegusiuose kaimuose ir ten, kur agronomai pamiausiai ras reikalinga.

Ten, kur Venta vingiuoja

(Žemaičių kaimo vaizdai)

Rudos pievos — saulės paauksuoti laukai kvepia rudens drėgme, mirštančiais lapais ir ilsinčia žeme. Paukščių linijos, kabiliai ir padrikę būreliai traukia į pietus. Ir gandras sparnu pamojo aukštai liepai, kurioje liko apleista jo gūžta ir išlėkė ten, kur amžina vasara. Pilkais laukais triukšmingai eina ruduo, žvarbiu vėju apsišarvavęs. Vien tik rugiai nebijo nei purvo, nei drungnų vėjų, drąsiai iškėlę šviesiai žalsvas galvas rengiasi sutikti pirmuosius gruodus ir sniegą. Matant taip gražiai išsikerojusį rugių želmenį, vėl pajunti, kad po juoda šalfa vėliava tūno gimtosios žemės jėga, kuri pavasarį vėl galvalingai stiebsis į žydrią padangę.

Pasibaigė vasara, o kartu su ja ir ūkininkų sunkieji darbai. Grūdai supilti į aruodus, pelai — į peludes, šiaudai sukrauti į daržines, o bulvės į sklepus ar kaupus. Na, dar lieka daržoves nuimti, linus sudoroti, dirvas susiarti. Tai beveik ir viskas. Bet tie darbai nėra tokie skubūs, dėl jų nereikia tiek daug prakaito išlieti, kaip rugius piaunant ar javus kuliant.

Nuo pirkių gonkų iki svirnų ornamentais išrašytų stulpų eilėse rikiuojasi naujai užveisti sodai. Praeis metai kiti, užaugs obuolių ir kriaušių visokio skonio nuo vienos rugiapiūtės iki kitos šienapiūtės užteks gomuriui pasmaginti. Simtai, tūkstančiai žemaičių šį rudenį sodina naujus sodus, rauna paskutinius kelmus, kad kiekviena žemės pėda būtų naši ir derlinga. Tuščiuose laukuose matosi ūkininkai, smeigia žemėn blizgančius plugus ir verčiančius juodas, kaip rudens naktys, vagas.

Bažnytkaimio varpai nuskambina vakarinį „Angelas Dievo" Vakarinės maldos paskutiniai posmai nuskamba per visą pakelių smutkeliais parymusią Žemaičių Žemę. Arimų vagomis išvaikščioję, purvu apsivėlus omis kojomis grįžta į kiemus artojai. Viršum laukų, iš anapus miško, pro išsitiesusius rūkus vos matomas, pateka pilnatis mėnuo.

Nors ilgi rudens vakarai, tačiau darbštūs, rūpestingi žemaičiai susiranda darbo. Iš kampo pirkios ertmėje radijas skleidžia pergalės maršus Didžiosios Vokietijos narsiąjai armijai, kuri kas diena iškovodama sunkias kovas, neša senai išsvajotą laisvę bolševizmo prislėgtoms tautoms. Krosny dūksta ugnis, dažydama sienoje rausvas dėmes, katilę sočiai kunkuliuoje bulvienė. Ūkininkas traukia kietai prikimštą pypkę ir veja kanapinę virvę. Kampe prie krosnies dūzgia ratelis. Mergaitė neria tautiškais raštais išrašytas pirštines. Vardadienio proga ji padovanos jas mylimam bernelini. Jis suspaus jai ranką ir neras žodžių padėkoti.

Žemaičiai vėl grįžta prie savo senos ir meiliškos namų pramonės, prie milų ir marginių, prie ratelių ir staklių. Taip sodžiuje slenka diena po dienos, kaip ūkininko vejama virvė, iš lėto, kaskart toliau ir toliau.

Prie amžinai tekančios Ventos, malūno kieme dabar dieną ir naktį stovi eilės ūkininkų vežimų, malimo laukančių. Dieną naktį iš užtvankos čiurlena smarki vandens srovė, šauniai sukdama malūno ratą. Tarškančiame ir dūzgančiame malūne, kur triukšmauja girnos malimo gavusios, savo eilės laukdami ūkininkai susimetę į būrį pypkiuoja savo augintą taboką. Vienas iš jų aiškiais, retais žodžiais skaito laikraštį, apie tolimas, nežinomas šalis, keistų papročių žmones, apie karą ir naujus vokiečių kariuomenės laimėjimus. Retukais iš pypkių kyla stiprus dūmai vienam kūrenasi kaip janČio nagai, kito traška it pam...kas, trečio smilksta kaip milinė.

Tuščiais laukais vėjas draiko pageltusius lapus, linguodamas skundžias nuogos vijoklio beržo šakos, verkia žilvyčiai šaltos upės pakrantėje. Išskrido paukščiai, dainos nutilo, liko pavėnčiai tušti, visų užmiršti. Bet po rudens darganų, po žiemos speigų vėl išauš gražus šiltas pavasaris, vėl pavenčiais žalioji vasara atžygiuos...

Kai rudens darganos apgaubia sodžius, kai paskutinis lapas tyliai nukrenta nuo klevo, kai astros mergaičių darželiuose pabučiavus šalnai skausmingai nuleidžia galvas, kaime prasideda piršlybos ir kraičio ruoša. Rieša iaušiai piršliai melagiai paslaptingai kę geriausius jaunikaičių ar kaimo pradeda lakstyti po visą Žemaičių šalį. Puošnus jaunikaitis, greita piršlio melagio, dažytoj ... koj sėdėdamas tyliai niūniuoja dainelę.

— Sode obelėlė
aukšta ir šakota
Mano mergužėlė
graži ir bagota!

H. Vellenson...

Laisvės pyliavos

(Atkelta iš 4-to psl.)

...o mus iš bolševikų teroro. ...ištikėjo lietuvių tautą nuo iš-...vežimo į Rusijos gilumas ir ...išlaisvinusi... Šiaulių apygardos ...žemės ūkio vadas per apskričių ...ūkininkų suvažiavimą pasakė ...reikšmingus žodžius mūsų ūki-...ninkams. „Kiekvienas ūkininkas ...kovoje su bolševikais. Ati-...duodamas savo perteklių vokie-...čių kariuomenei, jis tampa fronto ...dalyviu. Tas, kuris pristatys ...daugiau ir greičiau savo gami-...nius, stovi fronto pirmose eilėse". ...Tai yra mūsų lietuvio ūkininko ...didžiausias pagerbimas, nes būti ...šiandien kovotoju prieš bolševi-...kus yra visų mūsų didžiausias ...noras. Mes visi norime atsiker-...šyti bolševikams už mūsų nu-...kankintus užmuštus, išvežtus tė-...vus, brolius ir gimines, už mūsų ...tautai padarytas skriaudas. Todėl ...ūkininkai, jūs stovite kovoje ...prieš bolševikus pirmose fronto ...eilėse. Atlikite savo pareigas ...sąžiningai ir garbingai. Tautos ...garbė ir tautos padėka vokiečių ...kariuomenei yra jūsų rankose.

Už produktus ūkininkas ne-...gaus kapeikas kaip prie bolše-...vikų bet vokiškas markes. Kai-...nos aukštos palyginamai su ...darbininku ir darbininkų uždar-...biu. Ūkininkui krizės laikai pra-...ėjo. Šiandie nei joks ūkininkas ...nepamirštų ir su aukščiausiu tar-nautoju. Visiems kas kelia klausimą kur dėsime markes, atsakymą davė patsai Apygardos komisaras būdamas Telšiuose. Jis pasakė, kad ūkininkai iš savo sutaupų gaus pirkti žemės ūkio mašinų, kurių mums taip labai trūksta. Taigi, už savo perteklių gausite reales vertybes.

Bolševikai per savo pyliavas išslavė mūsų ūkininkų aruodus, kad pavasarį net dideli plotai liko neapsėti. Dabar kiekvienam paliekamos pakankamos normos maistui, paliekamas pašaras galvijams ir paliekami reikalingi kiekiai grūdų sėklai. Čia ne bolševikiškas ūkio griovimas, bet vokiškas ūkio atstatymas. Pavasarį neliks laukai nesėti. Atvirkščiai, mūsų ūkininkai norėdami atsidėkoti už jų iš tėvų paveldėtos žemės grąžinimą, dar geriau laukus išdirbs, dar daugiau pasės...

Pyliavos nustatytos vokiečių civilinės valdžios kartu su mūsų įstaigų pareigūnais, pasiremiant daug metų statistiniais daviniais. Todėl pyliavos nėra mums primestos, bet mūsų pačių reikalas. Mes patys nustatėme, kiek gėrybių mes galime perleisti savo išvaduotojams. jeigu šiomis dienomis gausite per savo viršaičius apskrities viršininko pirašytus pyliavos įsakymus, tai turėkite galvoje, kad tai yra mūsų tautos laisvės pyliavos.

Parodykime, kad mes troškome laisvės, kad mes mokam savo laisve džiaugtis ir mokame nuoširdžiai atsidėkoti savo išvaduotojams, garbingajai vokiečių armijai.

M. P.

Visuomenės žiniai

Telšių Apskrities Viršininkas p. Ramanauskas prašo paskelbti sekančius paakinimus.

I. Ūkininkų žiniai

1. Dėl mokesčių

Realizuojant žemės ūkio produktus, ūkininkai šiuo metu turi daugiau progos surinkti gryno pinigo. Todėl raginami nedelsiant apsimokėti visus žemės, savivaldybės ir kitus mokesčius.

2. Saugotini prievolių kvitai

Ūkininkai, pristatę prievoles, iš atitinkamų ūkiškų organizacijų gauna pakvitavimus. Šiuos kvitus reikalinga saugoti nemažiau metus laiko. Pametę kvitus ūkininkai gali turėti nemalonumų.

3. Cukriniai runkeliai

Visi ūkininkai ir valst. ūkiai įpareigojami tuojau pat pradėti statyti į Pavenčių cukraus fabriką cukrinius runkelius.

4. Dėl prekybos turguose

Nuo spalių 15 d. turguose ir privatiems asmenims pardavinėti žemės ūkio produktus, kurie statytini prievolės įsakymu ūkiškoms org., —griežtai draudžiami. Šie produktai statomi „Lietūkiui", „Maistui" ir kt. ūkiškoms organizacijoms. Daržovių ir vaisių šis nuostatas neliečia.

5. Laikas statyti bulves

Kadangi artinasi šalčiai, kurie gali pakenkti bulvių kokybei, ūkininkai raginami nedelsiant pradėti jas statyti „Lietūkiui". Peršalusios ar sugedusios bulvės vėliau gali būti nepriimtos.

II. Prekybininkų dėmesiui

Kova su spekuliacija ir kainų kėlimu paaštrinama. Visi prekybininkai įspėjami griežtai laikytis Reicho komisaro nustatytų kainų, kurios buvo skelbtos mūsų spaudoje. Pastebėti kainų kėlėjai bus visu griežtumu baudžiami.

III. Kelionės leidimų reikalu

Primenama, kad civiliams gyventojams naudotis geležinkeliais leidžiama tik ribotame maste. Geležinkeliai kol kas kaip susisiekimo priemonė civiliams neveikia. Jais naudotis gali tik vykstą kariškais ar svarbiais ūkiškais reikalais. Leidimai tik tokiais atvejais ir teduodami. Vykstantieji aplankyti giminių, sergančių, parsigabenti mantos ar ieškoti pražuvusių artimųjų, prašomi nė nesikreipti, nes leidimai pravažiuoti geležinkeliu tokiais atvejais neduodami.

Apskr. Virš-ko Įstaigoj leidimai duodami tik susisiekti Šiaulių Apygardoj (Šiauliai, Telšiai, Panevėžys, Biržai, Kaseiniai, Tauragė, Kretinga)

Už leidimus mokama po 1 rb.

IV. Norintiems išmokti vokiškai

Bus tankiu tinklu organizuojami kursai norintiems išmokti vokiškai. Norintieji prašomi iš anksto užsiregistruoti miestuose—pas burmistrus o valsčiuose—pas valsčių viršaičius.

Žydai, lenkai ir komunistai kursuose dalyvauti negalės.

Mokestis už mokslą kursuose—12 rb. mėnesiui.

Moką vokiečių kalbą ir gali ją dėstyti raginami paduoti prašymus Apskr. Virš-ko Įstaigoj.

Valst. Draudimo Įstaigai Telšiuose reikalingi

agentai

uždarbis apie 1000 Rb. mėn.

Buv. darbuotojai kviečiami grįžti prie draudimo darbo.

V. D. Į. S. Telšiuose.

Valst. Plytinei Duseikiuos reikalingas

buhalteris.

Apie sąlygas sužinoti vietoje.

Sporto naujienos

Įdomus nuotaikingas Telšių miesto krepšinio turnyras sporto mėgėjams ir turnyro kovos dalyviams paliko daug įspūdžių.

Pirmosios rungtynės įvyko tarp ilgųjų ir labai mažų. Po atkaklaus mažiukų pasipriešinimo kova baigė-stipresnių ilgųjų pergale 46 : 35 (25 - 15). Antrose rungtynėse vidutinieji nugalėjo mažus 29 : 12 (14 - 12) Paskutiniam šeštadienio susitikime žaidė vidutiniai ir labai maži. Ir vėl mažiukai parodė stiprų pasipriešinimą ir žymiai stipresniam priešui pralaimėjo tik 37 ; 25 (15 : 18.)

Sekmadienį įvyko turnyro finalai. Pirmąjį susitikimą laimėjo ilgieji prieš mažus 31 ; 14 (15 : 6.) Kovoj dėl trečios vietos, susitiko maži ir labai maži. Mažiukai. kaip ir visada, kovojo labai atkakliai ir maži tik po labai didelių pastangų laimėjo trečiąją vietą, nugalėdami labai mažus 28 : 16 (10 : 6.)

Pagaliau aikštėj pasirodė turnyro finalistai: dideli ir vidutiniai. Abi komandos, sudarytos iš stipriausių Telšių krepšininkų. Ilgųjų eilėse matėsi Nakutis J. II, Racevičius, o vidutiniųjų Nakutis K. I., Grybauskas I ir Šimkevičius. Pirmasis kėlinys baigiasi vidutiniųjų vieno, bet labai brangaus taško pergale 15 - 14-

Ilgieji laimi finalinę kovą 26 : 23 14 : 15 ir pelno Telšių meisterio vardą. Finalistai buvo šie: Ilgųjų: Nakutis J. II. 10 tašk., Racevičius 5, Sadauskas 0, Kerpauskas 4, Labanauskas 5, Lenkauskas 0, Zubavičius 0, vidutiniųjų: Nakutis K. I. 4. Grybauskas I. 10, Šimkevičius 2, Kikilas 4, Idzelevičius 1.

Per šį turnyrą buvo įmesta iš viso 321 krepšis Daugiausia įmetė ilgieji 103. Per šį turnyrą geriausiu metiku buvo Nakutis J. II. Jis pelne 41 tašką, Toliau seka Racevičius 37 ir Grybauskas I. 35 tašk.

N.

Iš Luokės gyvenimo

Žmonės skundžiasi, kada jie netenka apetito ir tai yra paprastas dalykas. Tačiau, turbūt, maža kam teko girdėti, kad kas skundžiasi dėl perdidelio apetito. Bet gyvenime ir šitaip pasitaiko. Luokiškiai šiuo metu labai susirūpinę dėl savo klumpininkų kokodl iško apetito, nes už medinių klumpių porą miestelio rinkoj reikalaujama po 25 Rb. (Ankščiau kainuodavo po 2 3 Rb.) Tai daugiau negu lupikavimas. Įdomu, kodėl tvarkos dabotojai į tokius reiškinius savo akies neatkreipia. Juk toks lupikavimas turėtų būti griežčiausiai smerktinas.

Taip pat čia gyventojai negali atsiskųsti ir kai kuriais koop. krautuvių pardavėjais, kurie pirkėjus rūšiuoja į dvi „patinkamųjų" ir „nepatinkamųjų" kategorijas. Patinkamą pirkėją dažniau tokie pardavėjai patys „suštvejoja", o atėjus nepatinkamam, pasakoma, kad tokios ar kitokios prekės nėsama, nors tai ir būtų. Suprantama, pardavėją už tai kai kas „patepa". Tačiau tokie pardavėjai, matyt, bus pamiršę, kad jie už savo darbą gauna atatinkamą atlyginimą ir kad jų pareiga yra visuomenei bešališkai tarnauti.

Šiuo metu ūkiuose pilniausiu tempu vyksta bulviakasis ir daržų valymas. Oras šiam darbui pasitaiko stebėtinai gražus. Tiktai negera, kad ūkininkus pradėjo varyti kelių žvyruoti, prie kurių tenka tokiu brangiu darbo laiku po keletą dienų sugaišti. Kelių taisymą reikėjo atidėti truputį velesniam laikui, nes keliai daugumoje vietų yra visai geri.

Skelbimas ūkininkams.

A. B. „SODYBA" Šiaulių apyg Telšių „SODYBOS" skyr. praneša ūkininkams, kad superka palankiomis vietos rinkos kainomis šiuos produktus:

1 Daržoves: kopūstus, agurkus, pamidorus, burokėlius, bulves, morkas, svogūnus, kalafiorus, sėtinius, salierus, petruškas, arbūzus pupeles, (fasolius) saldžiuosius žirnius, kilenus, porus, krapus, kmynus ir t. t.
2 Vaisius ir uogas: obuolius, vynuoges, bruknes, spanguoles ir šermukšnius.
3 Medų ir vašką
4 Grybus džiovintus:
5 Superka ąžuolų gilius,
6 Be to, „SODYBA" išnuomoja sodnus privačius ir valstybinius.

Esant dideliems produktų kiekiai, skyrius atsiima savo priėmonėmis. Informaciniais klausimais kreiptis į centrinę kontorą.

Šiauliai, Tilžės g-vė 180 telefon. 1553.
Telšiai, Respublikos g-vė telefon. 132.
Mažeikiai, Laisvės 20 a telefon. 43.
Tauragė, Stoties g-vė 1
Kretinga, Vytauto g-vė 5

Visi ūkininkai pristatinėkite minėtus produktus, nes A. B. „SODYBA" Jums tinkamas kainas sumokės.

AKC. B-vė „SODYBA" Telšiai,
Respublikos g-vė 49, telef. 132

Š. m. spalių mėn. 20 d. TELŠIUOSE prasideda 2-jų mėnesių **audimo ir mezgimo kursai.**

Kursuose bus mokoma teoretiškai ir praktiškai austi įvairius audinius, milus, paltams, kostiumams ir suknelėms medžiagas, įvairūs tautiniai audiniai ir kitokie praktiški darbai.

Mezgimo kursuose bus mokoma megzti pirštines, kojines, šalikus, kepures, įvairius megztinukus, sukneles ir kitokius mezginius.

Visus darbus kursantės dirba iš savo atsinešto medžiagos. Kursuose mokslas teikiamas veltui.

Į Audimo ir mezgimo kursus užsirašyti reikia iš anksto Telšių Apskrities Agronomo įstaigos raštinėje

---

„Žemaičių Žemė" išeina penktadieniais. Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157. Kalbamos valandos darbo dienomis 10 - 13 ir 16 - 18 val.

Nesunaudotų rankraščių redakcija nesaugo.

Leidžia Lietuvių Nacionalistų Partija.

Spausdina Telšių Apskr. Savivaldybės spaustuvė.

LNP Vadas pas Generalkomisarą

LNP Vado mjr. Virbicko kalba, pasakyta priėmime pas Generalkomisarą Dr. v. Renteln š. m. spalių 4 d.

Ekscelencija!

Man, kaip Lietuvių Nacionalistų Partijos Vadui yra labai malonu asmeniškai, tarpininkaujant Ponui Generolui KUBILIŪNUI, Pirmam ir Vidaus Generaliniam Tarėjui, susipažinti su Jūsų Ekscelencija, kaip Didžiosios Vokietijos Reicho Civilinės Valdžios atstovu Lietuvoje.

Šio pirmo asmeniško susipažinimo ir susitikimo proga, aš norėčiau leisti sau pažymėti Jūsų Ekscelencijai, kad lietuvių tauta, viena iš prielankiausiai Vokietijos atžvilgiu visoje Europoje nusistačiusių tautų, su didžiausia simpatija seka garbingos Vokietijos Armijos laimėjimus Rytų plotuose ir prieš plutokratines Vakarų demokratijas, ir kad ji supranta, jog Didžioji Vokietija veda šią istorinę kovą ne vien už savo, bet ir už patvarią, visų Europos kontinento tautų — valstybių teisingais pamatais pagrįstą tarpusavio politinio, ekonominio bei kultūrinio bendradarbiavimo ateitį.

Lietuvių tauta jau yra prisidėjusi, ji ir dabar visais savo ištekliais prisideda, Vokietijos žygiui per Lietuvą į Rytus palengvinti. Ji buvo pasiryžusi tą prisidėjimą ir ginklu tęsti. Ji ir toliau visomis išgalėmis lengvins tolimesnį vokiečių armijos žygiavimą savo finansinėmis ir ūkinėmis aukomis bei darbu bendram visos Naujosios Europos kūrybos tikslui realizuoti.

Lietuvių Nacionalistų Partija, kuri yra visos lietuvių tautos vieningos politinės valios reiškėja, suprasdama ir vertindama esminius, bendrus ir plačius Lietuvos ir Vokietijos interesus ir išeidama iš dabartinių savo gyvenimo sąlygų nori nuoširdžiai susiartinti su Civilinės Reicho valdžios atstovu Lietuvoje Jūsų Ekscelencijos, Pone Generalko misarai, asmenyje savo darbo galimybe tautinėje ir valstybinėje plotmėje, kad Lietuvių Nacionalistų Partija, kaip „die politische Willenstraegerin der Nation," pilnai galėtų atlikti lietuvių tautos jai uždedamas pareigas.

Iš savo pusės Lietuvių Nacionalistų Partija, bendradarbiavimo sąlygų padarymo klausimu, jau yra reiškusi eilę pageidavimų per Poną Pirmąjį ir Vidaus Reikalų Generalinį Tarėją.

Tarp kitko lietuvių tauta mano, kad šiuo laiku jai turėtų būti paliktas nevaržomas ir laisvas bent jos kultūrinis gyvenimas. Ji mano, kad jos mokslo ir tautinės kultūros ugdymas, privalėtų būti jos pačios prižiūrimas ir tvarkomas, nes ji yra tikra, kad jos mokslo ir veikimo kultūrinio veikimo laisvė, L.N.P. priežiūros rėmuose, negalėtų būti jokia strateginė ar kitokia kliūtimi.

Jeigu Jūsų Ekscelencija sutiks, tai aš netrukus pasistengsiu supažindinti Jūsų Ekscelenciją su Lietuvių Nacionalistų Partijos numatomais uždaviniais ir jos užbrėžta darbo programa.

Aš noriu tikėti, kad lietuvių tauta, per Lietuvių Nacionalistų Partiją galės su Jūsų Ekscelencija bendradarbiauti ir aš esu tvirtai įsitikinęs kad visos lietuvių tautos nepriklausomo valstybingumo apsisprendimas, Jūsų Ekscelencijai tarpininkaujant galės būti Vokietijos Reicho Kancleriui ir Fiureriui išdėstytas ir kad darnūs bei bendri Lietuvos ir Vokietijos santykiai bei interesai galės būti nustatyti ir išspręsti nuoširdžioje draugiško abišalių gyvybingų interesų supratimo dvasioje.

Aš dar sykį noriu patikinti Jūsų Ekscelenciją many ir Lietuvių Nacionalistų Partijoj bei visoje lietuvių tautoje giliai tebejaučiama draugingumą Vokietijai.

Aš nuoširdžiai dėkoju Jūsų Ekscelencijai už šį malonų susipažinimo prėmimą.

Dr. v. Renteln kalba

Ponas Generalkomisaras Dr. von Renteln, atsakydamas į Lietuvių Nacionalistų Partijos Vado mjr. L. Virbicko kalbą, pareiškė noro bendradarbiauti su lietuvių tauta, pareikšdamas vilties, kad šitas bendradarbiavimas bus naudingas Naujosios Europos statybai ir bolševizmo sunaikinimui. Lietuvių Tauta, toliau pažymėjo Ponas Generalkomisaras, kaip pergyvenusi bolševizmo jungą, gerai supranta žydiškai bolševistinę santvarką, todėl ji turėtų prisidėti prie tos žmonijos pabaisos visiško sunaikinimo.

Liesdamas abiejų tautų bendradarbiavimą, Ponas Generalkomisaras pareiškė, jog tik pasitikėjimas Didžiosios Vokietijos Vadu Adolfu Hitleriu, jo istoriniais žygiais ir ateities planais, duos Europos tautoms laisvę ir gerovę. Naujoje Europoje nebus nė pavargėjų nė vergų.

Šis momentas, pabrėžė Ponas Generalkomisaras Dr. von Renteln, neleidžia daryti kokių nors ypatingų pažadų ar iliuzijų, nes dabar vyksta žūtbūtinė kova tarp dviejų gausių Europos tautų — Nacionalsocialistinės Vokietijos ir žydiškai bolševistinės Rusijos. Mūsų priešas turi būti sutriuškintas drauge su jo sėbrais.

Kalbėdamas apie santykius su ūkininkais ir apie ūkinį gyvenimą, Ponas Generalkomisaras pabrėžė jog ūkininkai, kurie sudaro 80% viso krašto gyventojų, visomis išgalėmis turi stengtis kuo daugiau gaminti; juk krašto gerovė ir atstatymas daugiausia pareina nuo ūkininkų. Ūkininkai yra tas ramstis, kuriam turės būti teikiamas ypatingas dėmesys ir pagelba.

Baigdamas, Ponas Generalkomisaras Dr. von Renteln pareiškė nuoširdų norą artimai bendradarbiauti su Lietuvių Nacionalistų Partija ir lietuvių tauta, linkėdamas L. N. Partijai išaugti stipria politine organizacija, kuri tikra žodžio prasme būtų lietuvių tautos avangardas.

Nuoširdus bendradarbiavimas realioje plotmėje duos ir realius rezultatus.

Priėmimas užtruko dvi valandas ir praėjo jaukioje, nuoširdžioje nuotaikoje.

Taisyklės dėl namų valdymo

Generalinis Komisaras Dr. von Renteln šiomis dienomis išleido taisykles „Sugrąžinti tvarkingam nacionalizuotų namų miestuose ir pramonės vietovėse valdymui".

Taisyklėse nurodoma, kad nacionalizuotiems namams valdyti bus įsteigti atatinkami butų biurai, kurie tvarkysis pagal atskirai išleistus potvarkius. Tarp kitko taisyklėse nurodoma, jog kas 1940 mt. spalių mėn. 31 d. buvo namų savininku, ir tie jam priklausantieji namai sovietų įstatymais buvo nacionalizuoti jam prašant gali būti paskirtas laikinu tų namų valdytoju. Žydai, komunistai ir asmenys, kurie į generalinę sritį atvyko po 1939. IX. 1 d. negali būti skiriami namų valdytojais. Laikinojo valdytojo pareigas, jei tokio nerandama, eina butų biuras tokiais atvėjais, jei: buvusio savininko negalima surasti, ar esama ginčo dėl buvusios nuosavybės, atnėra savininko įpėdinių ir pan. Butų biurai laikino namų valdytojo pareigoms eiti gali skirti patikimus asmenis. Buvęs namų savininkas, savo buvusiuose namuose turi teisę, nemokamai turėti butą atitinkanti jo šeimyninę padėtį. Teisė naudotis butu įgyjama tiktai tuomet, kai sudaroma sutartis tarp butų biuro ir nuomininko. Taip pat ir laikinasis namų valdytojas užima butą tik sudaręs nuomos sutartį. Nuomos dydį nustato butų biuras, pagal buto padėtį, dydį ir įrengimą. Laikinojo namų valdytojo pareiga yra rūpintis namų priežiūra ir užlaikymu, imti nuomos mokestį ir atsiskaityti su butų biurais. Jis yra atsakingas už sąžiningą savo pareigų ėjimą. Gaunama nuoma turi būti panaudojama, žemės mokesčiams mokėti, sumokėti viešosioms rinkliavoms/pav. už sąšlavų ar sniego išvežimą, kaminų išvalymą, kanalizaciją, apmokėti kitoms žemės sklypo išlaidoms, kaip sargui, keltuvui, apmokėti namų pataisymo išlaidas. Perteklius atiduodamas butų biuriui. Su butų biurais laikini namų valdytojai atsiskaito kas mėnuo, ne vėliau kiekvieno mėnesio 15 d. Šis potvarkis neliečia ir atskiru potvarkiu bus tvarkomi: namai, kurie priklausė uždarytoms politinėms organizacijoms; namai, turį visuotinę istorinę ar meninę vertę; namai, kuriais naudojasi Lietuvių valdžios organai. Be to, atskiri nuostatai bus apie namus, kuriais visai ar iš dalies naudojasi vokiečių valdžios organai. Taisyklės įsigalioja nuo 1941 mt. spalių mėn. 15 dienos. Nuomos mokesčiai ir kiti vieši mokesčiai bus imami pagal šiuos nuostatus nuo 1941 XI. 1 d.

Įvairios žinios

Aukšti svečiai Telšiuose

Spalių 15 d. Telšiuose lankėsi Pirmasis Generalinis Tarėjas ir Tarėjas Vidaus Reikalams gen. Kubiliūnas su pavad. pulk. Naraku. Svečius pasitiko Apskr. Viršininkas p. Ramanauskas, LNP Telšių apskr. Vadas p. Kruopis ir kiti vietos pareigūnai. Rytojaus dieną svečiai išvyko toliau. Prieš tai svečiai lankėsi Mažeikiuose.

Šiaulių Apygardos Tarėjas adv. Požėla

kartu yra ir Lietuvių Nacionalistų Partijos Vado pirmasis pavaduotojas.

Paskirtas Lietuvių Nacionalistų Partijos Telšių Apskrities Vadas.

L. N. P. Telšių Apskrities vadu paskirtas Kruopis Alfonsas, žemaitis, kilimo iš Nevarėnų valsč.

Partijos darbas Telšių apskrity jau vyksta. Sudarytas apskrities štabas — vadovybė. Valsčiuose organizuojamos apylinkės. Partija domėsis visomis mūsų gyvenimo sritimis ir jungs visą lietuvių visuomenę.

Varnių apyl. veterinarijos gydytoju

Paskirtas vet. gyd. Z. Mockus.

Atnaujinamas pašto susisiekimas

Pašto susisiekimas atnaujintas su šiais paštais: Kaunas, Vilnius, Vabalninkai, Vaškiai, Veiveriai, Vepriai, Vilkaviškis, Vilkmergė, Virbalis, Višakio Rūda, Vištytis, Vyžuonos, Zarasai, Želva, Alunta, Alytus, Anykščiai, Balninkai, Bartininkai, Biržai, Daugailiai, Daujėnai, Debeikiai, Gelvonys, Giedraičiai, Joniškėlis, Joniškis, Kazlų Rūda, Kėdainiai, Kovarskas, Kretinga, Kuršėnai, Kybertai, Marijampolė, Mažeikiai, Molėtai, Musninkai, Nemunėlio Radviliškis, Pabiržė, Pagirys, Panevėžys, Papilys, Pasvalys, Pilviškiai, Prienai, Raseiniai, Rokiškis, Šakiai, Saločiai, Šiauliai, Siesikiai, Širvintai, Skiemonys, Švenčionėliai, Švenčionys, Taujėnai, Tauragė, Tauragnai, Telšiai, Ukmergė, Utena, Užpaliai.

Į Latviją galima siųsti laiškus į šiuos paštus: Riga, Liepoja Daugiapilis, Jelgava, Krutspils, Kuldiga, Ventspils, Priekulė, Saldus. Talsi, Tukums.

Be to, laiškai eina į Vokietiją, Gardiną Minską ir Balstogę.

Telšiuose įsteigta TDA Ramovė

Spalių 14 d. įvyko Telšių visuomenės ir įstaigų atstovų pasitarimas, kuriame nutarta įsteigti Ramovę, kuri bus ne kas kita, kaip tęsinys Telšiuose seno veikusio visuomenės klubo. Ramovę numatoma sutvarkyti taip, kad tai būtų jauki užeigos vieta, skaitykla ir iš viso visuomeninio gyvenimo centras. Ramovė steigiama Respublikos g vėj tuose pačiuose namuose kur yra L.N.P. štabas.

Tą pačią dieną taip pat nutarta pagyvinti ir plėsti T.D.A. veiklą.

Atlyginimai bus sunormuoti

Šiuo metu atitinkamos vokiečių ir lietuvių įstaigos tariasi dėl galutinio algų ir atlyginimų sutvarkymo. Tuo reikalu surinkta reikiama medžiaga su kuria dabar susipažįstama.

Dėl darbo jėgos paskirstymo

Pagal Reicho Komisaro Rytų kraštui įsakymą darbo jėgos tvarkymo reikalu iš 1941. VII. 15 d. § 1 skyrius II b reikalaujama užsiregistruoti Darbo įstaigose (Arbeitsamt) įvairių darbo šakų specialistai ir darbininkai. Registravimas privalomas visiems specialistams,

Tiek apmokytiems tiek ir neapmokytiems.

Registruotis privalo visi dirbantieji bet kokį specialų darbą **statyboje, medžio apdirbime, metalo apdirbime.**

Taip pat privalo registruotis specialistai šiuo metu dirbą ne savo specialybėje.

Registracija darbo įstaigose privalo būti atlikta: metalo, statybos ir medžio apdirbimo įmonių nuo 15 X. iki 31. X. 1941.

Be to, nustatytu laiku privalo registruotis ir visi bedarbiai be vokiškai kalbantieji tarnautojai, kurie iki šiol darbo įstaigose neužsiregistravo.

Šiaulių apygardoje registruojamasi sekančiose vietose: Šiauliuose, Mažeikiuose, Telšiuose, Kretingoj, Raseiniuose ir Tauragėj. Laiku neužsiregistravusieji bus baudžiami pagal darbo jėgos tvarkymo paliepimo 6 §.

Valstybinio Draud. Įstaiga praneša

1. kad pradėta įgyvendinti privalomą trobesių ir gyvulių (arklių ir galvijų) draudimą einamiems 1942 metams.
2. už įvykusius po 1941 m. ... mėn. 1 d. nuostolius išskyrus ... ro nuostolius) Valstybinio draudimo valdyba neša atsakomybę.
3. Vieta ir laikas, kur ir kada reikalinga bus atsiimti privalomo draudimo liūdijimus, polisus ir ... mokėti priklausančius už privalomą draudimą mokesčius, bus pranešta per vietos Draudimo Inspekcijas ar Valsčiaus Valdybas;
4. Privalomai apdrausto turto savininkai įpareigojami griežtai prisilaikyti pranešimuose nurodytus tvarkos nustatyto laiko mokesčiams mokėti.

Visais privalomo ir laisvo draudimo reikalais prašome kreiptis asmeniškai, raštu ar telefonu į Valstybinio Draudimo į Telšių Apskrities Inspekciją, Telšiai, Turgaus g—vė Nr 1 Telef. Nr. 79.

LNP Vadas pas Generalkomisarą

LNP Vado mjr. Virbicko kalba, pasakyta priėmime pas Generalkomisarą Dr. v. Renteln š. m. spalių 4 d.

Ekscelencija!

Man, kaip Lietuvių Nacionalistų Partijos Vadui yra labai malonu asmeniškai, tarpininkaujant Ponui Generolui KUBILIŪNUI, Pirmam ir Vidaus Generaliniam Tarėjui, susipažinti su Jūsų Ekscelencija, kaip Didžiosios Vokietijos Reicho Civilinės Valdžios atstovu Lietuvoje.

Šio pirmo asmeniško susipažinimo ir susitikimo proga, aš norėčiau leisti sau pažymėti Jūsų Ekscelencijai, kad lietuvių tauta, viena iš prielankiausiai Vokietijos atžvilgiu visoje Europoje nusistačiusių tautų, su didžiausia simpatija seka garbingos Vokietijos Armijos laimėjimus Rytų plotuose ir prieš plutokratines Vakarų demokratijas, ir kad ji supranta, jog Didžioji Vokietija veda šią istorinę kovą ne vien už savo, bet ir už patvarią, visų Europos kontinento tautų — valstybių teisingais pamatais pagrįstą tarpusavio politinio, ekonominio bei kultūrinio bendradarbiavimo ateitį.

Lietuvių tauta jau yra prisidėjusi, ji ir dabar visais savo ištekliais prisideda, Vokietijos žygiui per Lietuvą į Rytus palengvinti. Ji buvo pasiryžusi tą prisidėjimą ir ginklu tęsti. Ji ir toliau visomis išgalėmis lengvins tolimesnį vokiečių armijos žygiavimą savo finansinėmis ir ūkinėmis aukomis bei darbu bendram visos Naujosios Europos kūrybos tikslui realizuoti.

Lietuvių Nacionalistų Partija, kuri yra visos lietuvių tautos vieningos politinės valios reiškėja, suprasdama ir vertindama esminius, bendrus ir plačius Lietuvos ir Vokietijos interesus ir išeidama iš dabartinių savo gyvenimo sąlygų nori nuoširdžiai susiartinti su Civilinės Reicho valdžios atstovu Lietuvoje Jūsų Ekscelencijos, Pone Generalkomisarai, asmenyje savo darbo galimybe tautinėje ir valstybinėje plotmėje, kad Lietuvių Nacionalistų Partija, kaip „die politische Willenstraegerin der Nation," pilnai galėtų atlikti lietuvių tautos jai uždedamas pareigas.

Iš savo pusės Lietuvių Nacionalistų Partija, bendradarbiavimo sąlygų padarymo klausimu, jau yra reiškusi eilę pageidavimų per Poną Pirmąjį ir Vidaus Reikalų Generalinį Tarėją.

Tarp kitko lietuvių tauta mano, kad šiuo laiku jai turėtų būti paliktas nevaržomas ir laisvas bent jos kultūrinis gyvenimas. Ji mano, kad jos mokslo ir tautinės kultūros ugdymas, privalėtų būti jos pačios prižiūrimas ir tvarkomas, nes ji yra tikra, kad jos mokslo ir veikimo kultūrinio veikimo laisve, L.N.P. priežiūros rėmuose, negalėtų būti jokia strateginė ar kitokia kliūtimi.

Jeigu Jūsų Ekscelencija sutiks, tai aš netrukus pasistengsiu supažindinti Jūsų Ekscelenciją su Lietuvių Nacionalistų Partijos numatomais uždaviniais ir jos užbrėžta darbo programa.

Aš noriu tikėti, kad lietuvių tauta, per Lietuvių Nacionalistų Partiją galės su Jūsų Ekscelencija bendradarbiauti ir aš esu tvirtai įsitikinęs kad visos lietuvių tautos nepriklausomo valstybingumo apsisprendimas, Jūsų Ekscelencijai tarpininkaujant galės būti Vokietijos Reicho Kancleriui ir Fiureriui išdėstytas ir kad darnūs bei bendri Lietuvos ir Vokietijos santykiai bei interesai galės būti nustatyti ir išspręsti nuoširdžioje draugiško abišalių gyvybingų interesų supratimo dvasioje.

Aš dar sykį noriu patikinti Jūsų Ekscelenciją many ir Lietuvių Nacionalistų Partijoj bei visoje lietuvių tautoje giliai tebejaučiama drauginguną Vokietijai.

Aš nuoširdžiai dėkoju Jūsų Ekscelencijai už šį malonų susipažinimo prėmimą.

Dr. v. Renteln kalba

Ponas Generalkomisaras Dr. von Renteln, atsakydamas į Lietuvių Nacionalistų Partijos Vado mjr. L. Virbicko kalbą, pareiškė noro bendradarbiauti su lietuvių tauta, pareikšdamas vilties, kad šitas bendradarbiavimas bus naudingas Naujosios Europos statybai ir bolševizmo sunaikinimui. Lietuvių Tauta, toliau pažymėjo Ponas Generalkomisaras, kaip pergyvenusi bolševizmo jungą, gerai supranta žydiškai bolševistinę santvarką, todėl ji turėtų prisidėti prie tos žmonijos pabaisos visiško sunaikinimo.

Liesdamas abiejų tautų bendradarbiavimą, Ponas Generalkomisaras pareiškė, jog tik pasitikėjimas Didžiosios Vokietijos Vadu Adolfu Hitleriu, jo istoriniais žygiais ir ateities planais, duos Europos tautoms laisvę ir gerovę. Naujoje Europoje nebus nė pavargėjų nė vergų.

Šis momentas, pabrėžė Ponas Generalkomisaras Dr. von Renteln, neleidžia daryti kokių nors ypatingų pažadų ar iliuzijų, nes dabar vyksta žūtbūtinė kova tarp dviejų gausių Europos tautų — Nacionalsocialistinės Vokietijos ir žydiškai bolševistinės Rusijos. Mūsų priešas turi būti sutriuškintas drauge su jo sėbrais.

Kalbėdamas apie santykius su ūkininkais ir apie ūkinį gyvenimą, Ponas Generalkomisaras pabrėžė jog ūkininkai, kurie sudaro 80% viso krašto gyventojų, visomis išgalėmis turi stengtis kuo daugiau gaminti; juk krašto gerovė ir atstatymas daugiausia pareina nuo ūkininkų. Ūkininkai yra tas ramstis, kuriam turės būti teikiamas ypatingas dėmesys ir pagelba.

Baigdamas, Ponas Generalkomisaras Dr. von Renteln pareiškė nuoširdų norą artimai bendradarbiauti su Lietuvių Nacionalistų Partija ir lietuvių tauta, linkėdamas L. N. Partijai išaugti stipria politine organizacija, kuri tikra žodžio prasme būtų lietuvių tautos avangardas.

Nuoširdus bendradarbiavimas realioje plotmėje duos ir realius rezultatus.

Priėmimas užtruko dvi valandas ir praėjo jaukioje, nuoširdžioje nuotaikoje.

Taisyklės dėl namų valdymo

Generalinis Komisaras Dr. von Renteln šiomis dienomis išleido taisykles „Sugrąžinti tvarkingam nacionalizuotų namų miestuose ir pramonės vietovėse valdymui".

Taisyklėse nurodoma, kad nacionalizuotiems namams valdyti bus įsteigti atatinkami butų biurai, kurie tvarkysis pagal atskirai išleistus potvarkius. Tarp kitko taisyklėse nurodoma, jog kas 1940 mt. spalių mėn. 21 d. buvo namų savininku, ir tie jam priklausantieji namai sovietų įstatymais buvo nacionalizuoti jam prašant gali būti paskirtas laikinu tų namų valdytoju. Žydai, komunistai ir asmenys, kurie į generalinę sritį atvyko po 1939. IX. 1 d. negali būti skiriami namų valdytojais. Laikinojo valdytojo pareigas, jei tokio nerandama, eina, butų biuras tokiais atvėjais, jei: buvusio savininko negalima surasti, ar esama ginčo dėl buvusios nuosavybės, arnėra savininko įpėdinių ir pan. Butų biurai laikino namų valdytojo pareigoms eiti gali skirti patikimus asmenis. Buvęs namų savininkas, savo buvusiuose namuose turi teisę, nemokamai turėti butą atitinkanti jo šeimyninę padėtį. Teisė naudotis butu įgyjama tiktai tuomet, kai sudaroma sutartis tarp butų biuro ir nuomininko. Taip pat ir laikinasis namų valdytojas užima butą tik sudaręs nuomos sutartį. Nuomos dydį nustato butų biuras, pagal buto padėtį, dydį ir įrengimą. Laikinojo namų valdytojo pareiga yra rūpintis namų priežiūra ir užlaikymu, imti nuomos mokestį ir atsiskaityti su butų biurais. Jis yra atsakingas už sąžiningą savo pareigų ėjimą. Gaunama nuoma turi būti panaudojama, žemės mokesčiams mokėti, sumokėti viešosioms rinkliavoms/pav. už sąšlavų ar sniego išvežimą, kaminų išvalymą, kanalizaciją, apmokėti kitoms žemės sklypo išlaidoms, kaip sargui, keltuvui, apmokėti namų pataisymo išlaidas. Perteklius atiduodamas butų biuriui. Su butų biurais laikini namų valdytojai atsiskaito kas mėnuo, ne vėliau kiekvieno mėnesio 15 d. Šis potvarkis neliečia ir atskiru potvarkiu bus tvarkomi: namai, kurie priklausė uždarytoms politinėms organizacijoms; namai, turį visuotinę istorinę ar meninę vertę; namai, kuriais naudojasi Lietuvių valdžios organai. Be to, atskiri nuostatai bus apie namus, kuriais visai ar iš dalies naudojasi vokiečių valdžios organai. Taisyklės įsigalioja nuo 1941 mt. spalių mėn. 15 dienos. Nuomos mokesčiai ir kiti vieši mokesčiai bus imami pagal šiuos nuostatus nuo 1941 XI. 1 d.

Įvairios žinios

Aukšti svečiai Telšiuose

Spalių 15 d. Telšiuose lankėsi Pirmasis Generalinis Tarėjas ir Tarėjas Vidaus Reikalams gen. Kubiliūnas su pavad. pulk. Naraku. Svečius pasitiko Apskr. Viršininkas p. Ramanauskas, LNP Telšių apskr. Vadas p. Kruopis ir kiti vietos pareigūnai. Rytojaus dieną svečiai išvyko toliau. Prieš tai svečiai lankėsi Mažeikiuose.

Šiaulių Apygardos Tarėjas adv. Požėla

kartu yra ir Lietuvių Nacionalistų Partijos Vado pirmasis pavaduotojas.

Paskirtas Lietuvių Nacionalistų Partijos Telšių Apskrities Vadas.

L. N. P. Telšių Apskrities vadu paskirtas Kruopis Alfonsas, žemaitis, kilimo iš Nevarėnų valsč.

Partijos darbas Telšių apskrity jau vyksta. Sudarytas apskrities štabas — vadovybė. Valsčiuose organizuojamos apylinkės. Partija domėsis visomis mūsų gyvenimo sritimis ir jungs visą lietuvių visuomenę.

Varnių apyl. veterinarijos gydytoju

Paskirtas vet. gyd. Z. Mockus.

Atnaujinamas pašto susisiekimas

Pašto susisiekimas atnaujintas su šiais paštais: Kaunas, Vilnius, Vabalninkai, Vaškiai, Veiveriai, Vepriai, Vilkaviškis, Vilkmergė, Virbalis, Višakio Rūda, Vištytis, Vyžuonos, Zarasai, Želva, Alunta, Alytus, Anykščiai, Balninkai, Bartininkai, Biržai, Daugailiai, Daujėnai, Debeikiai, Geivonys, Giedraičiai, Joniškėlis, Joniškis, Kazlų Rūda, Kėdainiai, Kovarskas, Kretinga, Kuršėnai, Kybartai, Marijampolė, Mažeikiai, Molėtai, Musninkai, Nemunėlio Radviliškis, Pabiržė, Pagirys, Panevėžys, Papilys, Pasvalys, Pilviškiai, Prienai, Raseiniai, Rokiškis, Šakiai, Saločiai, Šiauliai, Siesikiai, Širvintai, Skiemonys, Švenčionėliai, Švenčionys, Taujėnai, Tauragė, Tauragnai, Telšiai, Ukmergė, Utena, Užpaliai.

Į Latviją galima siųsti laiškus į šiuos paštus: Riga, Liepoja Daugiapilis, Jelgava, Krutspils, Kuldiga, Ventspils, Priekulė, Saldus. Talsi, Tukums.

Be to, laiškai eina į Vokietiją, Gardiną Minską ir Balstogę.

Telšiuose įsteigta Tšų Ramovė

Spalių 14 d. įvyko Telšių ... suomenės ir įstaigų atstovų ... sitarimas, kuriame nutarta ... teigti Ramovę, kuri bus ne ... kita, kaip tęsinys Telšiuose ... seno veikusio visuomenės ... Ramovę numatoma sutvarkyti taip, kad tai būtų jauki ... vieta, skaitykla ir iš viso ... meninio gyvenimo centras ... movė steigiama Respublikos g vėj tuose pačiuose namuose kur yra L.N.P. štabas.

Tą pačią dieną taip pat nutarta pagyvinti ir plėsti T.D.A. veikimą.

Atlyginimai bus sunormuoti

Šiuo metu atitinkamos ... čių ir lietuvių įstaigos ... dėl galutinio algų ir atlyginimų sutvarkymo. Tuo reikalu ... ta reikiama medžiaga su ... dabar susipažįstama.

Dėl darbo jėgos paskirstymo

Pagal Reicho Komisaro ... tų kraštui įsakymą darbo ... tvarkymo reikalu iš 1941. ... 15 d. § I skyrius II b ... užsiregistruoti Darbo įstaigoje (Arbeitsamt) įvairių darbo ... specialistai ir darbininkai. Registravimas privalomas visiems ... cialistams,

Tiek apmokytiems tiek ir neapmokytiems.

Registruotis privalo visi dirbantieji bet kokį specialų darbą **statyboje, medžio apdirbime, metalo apdirbime.**

Taip pat privalo registruotis specialistai šiuo metu dirbą ne savo specialybėje.

Registracija darbo įstaigoje privalo būti atlikta: metalo, statybos ir medžio apdirbimo ... nių nuo 15 X. iki 31. X. 1941.

Be to, nustatytu laiku privalo registruotis ir visi bedarbiai ... vokiškai kalbantieji tarnautojai, kurie iki šiol darbo įstaigoje neužsiregistravo.

Šiaulių apygardoje registruojamasi sekančiose vietos: Šiauliuose, Mažeikiuose, Telšiuose, Kretingoj, Raseiniuose ir Tauragėje.

Laiku neužsiregistravusieji bus baudžiami pagal darbo ... tvarkymo paliepimo 6 §.

Valstybinio Draud. Įstaiga praneša

1. kad pradėta įgyvendinti privalomą trobesių ir gyvulių (arklių ... galvijų) draudimą einamiems ... metams.
2. už įvykusius po 1941 m. ... mėn. 1 d. nuostolius išskyrus ... ro nuostolius) Valstybinio draudimo valdyba neša atsakomybę
3. Vieta ir laikas, kur ... da reikalinga bus atsiimti privalomo draudimo liudijimus, polisus ... mokėti priklausančius už privalomą draudimą mokesčius, bus pranešta per vietos Draudimo inspekcijas ... Valsčiaus Valdybas;
4. Privalomai apdrausto turto savininkai įpareigojami griežtai prisilaikyti pranešimuose nurodytus ... nustatyto laiko mokesčiams mokėti.

Visais privalomo ir ... draudimo reikalais prašome kreiptis asmeniškai, raštu ar telefonu į Valstybinio Draudimo Telšių Apskrities Inspekciją, Telšiai, Turgaus g—vė Nr 1 Telef. Nr. 79.

Kaina 40 kap.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Nr. 20 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. X. 25

Žygis į Maskvą

Iš skelbiamų vokiečių karinės vadovybės pranešimų matyti, kad žygis į Maskvą vyksta greitu ir nelauktu tempu. Paėmus Tulą į pietus ir Kalininą į šiaurę nuo Maskvos, raudonoji sostinė supama žiedu. Šiandien viso pasaulio dėmesys nukreiptas į Maskvą, prie kurios vartų artėja kautynės. Kai kurie kariniai žinovai spėlioja, kad vokiečių armijos, kovojančios prie Maskvos, neturinčios tikslo veržtis į miestą. Šis žygis turi tikslo sunaikinti prie Maskvos esančias sovietų ginklo pajėgas.

Frontas jau prie Maskvos

Galutinai išvalyta Baltijos erdvė. Vykdomas Ukrainos pramonės srities užėmimas. Paimta Kalininas, Kaluga, Šalinc. Maskvos valdžia pabėgo į Kuibyševą (Samarą). Toliau vyksta smarkūs puolamieji veiksmai. Dideli anglų nuostoliai jūroje

Šiaurinėje rytų fronto dalyje baigtas Baltijos erdvės valymas. Spalių 21 d. vokiečių kariai užėmė paskutinį bolševikų įsitvirtinimą Baltijos jūroj — Dago salą.

Leningrado apsupimo žiedas kasdien siaurėja ir Leningrado gyventojų padėtis darosi vis tragiškesnė. Bolševikų mėginimai išsiveržti iš apsupimo atmušami su dideliais nuostoliais.

Rytų fronto vidurinėje dalyje galutinai baigtas naikinamasis mūšis prie Viazmos ir Briansko.

Čia sunaikintos 8 sovietų armijos, paimta į nelaisvę dauglau. 648.000 belaisvių ir milžiniškas karo grobis.

Marš. Timošenko frontas tuo mūšiu galutinai išardytas ir sovietų sostinei Maskvai atsidarė tiesioginė grėsmė. Sovietų valdžia ir svetimų valstybių atstovai, gerai suprasdami situaciją, jau išvyko iš Maskvos į Kuibyševo (Samaros) miestą prie Volgos. Kalinino miestas į šiaurę nuo Maskvos ir Kalugos miestas į pietus nuo Maskvos jau ilgesnį laiką yra vokiečių karių rankose.

Frontas visai priartėjo prie Maskvos.

Iš oro Maskvos kariniai tikslai nuolat bombarduojami. Patys bolševikai pripažįsta, kad Maskvos ir iš viso fronto padėtis yra labai pasunkėjusi.

Pietinėje fronto dalyje toliau vyksta sumušto priešo persekiojimas. Azovo jūros pakraščiu ir Ukrainos pramonės srityse. Azovo jūros pakraštų vokiečių kariai jau pasiekė tolimiausias vietas ir

paėmė miestą bei uostą Taganrog.

Taip pat vyksta užėmimas Donecо baseine esančių stambių pramonės sričių.

Jau paimta didelis pramonės centras Ukrainoj—Stalino miestas.

Pačios Donbaso didžiosios kasyklos taip pat paimamos.

Kaskart ateina vis daugiau žinių, kad Rusijoj, o ypač Sibire ir Užkaukazy vyksta bruzdėjimai, nukreipti prieš sovietų tiraniją. Visam bolševikų tebevaldomam krašte kasdien didėja badas ir skurdas.

Kovoje prieš Angliją praeitą savaitę vokiečių povandeniniai ir greitieji laivai pasiekė taip pat didelių laimėjimų. Vien Atlanto vandenyne

per 4 dienas paskandinta virš 100.000 tonų talpos anglų laivų.

Japonijoj pasikeitė vyriausybė

Atsistatydinus Konoės ministerių kabinetui, po ilgesnių pasitarimų su imperatorium sudaryas naujas Japonijos ministerių kabinetas, kuriam vadovauja admirolas Tojo. Valdžios galva kartu paliekamas ir karinės valdžios prieky, Naujoji vyriausybė yra pasirįžusi vesti labai griežtą politiką ir neleisti nedraugiškom valstybėm apsupti Japoniją. Tai daroma ryšium su prez. Ruzvelto vis labiau karą kurstančia politika ir ryšium su įvykiais Sovietų S-goj.

Žinios, kad Amerikos J. V. norį įsitvirtinti Azijos Rytuose, dabar sovietų valdomose žemėse — Vladivostoke ir kitur, ypač verčia Japonus susirūpinti.

Kalbėjo L. N. P. Vadas Leonas Virbickas

Š. m. spalių 22 d. 20 val 30 min. per Kauno radiją kalbėjo Lietuvių Nacionalistų Partijos vadas Leonas Virbickas. Paminėjęs partijos kilmę ir kūrimosi eigą, kvietė visus lietuvius į organizuotą darbą už mūsų atgimimą. Kitame numery pasistengsime išspausdinti visą kalbą.

Mokslinė komisija tiria raudonąjį terorą

Telšiuose praeitą savaitę buvo atvykus tarptautinė mokslininkų komisija, kuri tiria raudonąjį terorą bolševikų valdytose srityse, daro kasinėjimus, renka foto medžiagą, apklausinėja liudininkus ir t. t. Iš tos medžiagos yra rūšiamas keliolikos tomų veikalas, kuris bus išleistas artimu laiku. Komisija labai domėjosi mūsų telšiškiais kankiniais ir pripažino, kad Telšiuose buvo vykdomi kankinimai tokiu žiaurių būdu, kokių iš lig šiol padarytų tyrinėjimų dar niekur nebuvo atrasta. Iš Telšių komisija išvyko dar į vieną kitą vietą Lietuvoj, o paskui renginsi vykti į Latviją ir Estiją.

Numatoma žuvusiųjų minėjimas per Vėlines

Lapkričio 1 d., Vėlinių išvakarėse, visoje Lietuvoje rengiama žuvusių kare vokiečių ir lietuvių karių, anksčiau žuvusių Lietuvos nepriklausomybės kovotojų, pagerbimas. Vietos visuomenės veikėjai visur žemaičiuose praėjomi tokius minėjimus visur surengti pagal vietose priimtus papročius, įtraukiant kuo daugiausia lietuvių į šį minėjimą ir kviečiant vietose esančius vokiečių karinės ir civilinės valdžios atstovus. Minėjimo tvarka Telšiuose bus paskelbta atskirai.

Šalinkime netvarką

Niekam ne paslaptis, kad daug mūsų įstaigų nesugeba atlikti darbo taip, kaip turėtų būti atlikamas. Iš to kyla įvairus nepasitenkinimas, kuris mums kaip lietuviams nelna į gera.

Mūsų įstaigų ir ekonominių organizacijų darbuotojai ar vadovai dažnai, atrodo, užmiršta, kad dabar ypatingas karo metas, kad negalima šiandien teleruoti jokio ištižimo, nes jis visais atžvilgiais labai kenksmingas. Ne pas vieną pastebimas atsakingumo jausmo trūkumas ir dažnai akiplėšiškas savanaudiškumas. To negali būti ir reikia tokią ligą operacijos būdu su šaknimis pašalinti. Miestų ar kaimų gyventojai dažnai gauna labai daug pavargti vien tik del to, kad vienas ar kitas įstaigos, krautuvės ar kooperatyvo pareigūnas nesugeba arba nenori tinkamai eiti pareigas. Kad tai pašalinus, reikia kelti klausimą viešai ir, išaiškinus tikruosius kaltininkus, juos pašalinti, kad del to nebutų drumsčiama lietuvių vienybė ir mūsų tautos geras vardas.

Štai, pavyzdžiui, Telšiai, miestas, rodos, ne toks didelis, susitvarkyti galima. O vis dėlto tvarkos trūksta. Tebėra šlykšti bolševikų liekana — eilės prie krautuvių, ypač prie duonos ir pieno krautuvių. Dideli miestai susitvarko ir šito nėra, o čia ta bėda per kelis mėnesius nesugebėta pašalinti. Gyventojai vargsta, šąla, gaišta eilėse veltui laiką, ir, žinoma, keikia pareigūnus.

Panašūs dalykai dedasi ir kituose Žemaičių miestuose. Kaine gyventojai taip pat parodo dažnai pardaug nerangumo. Javų ir produktų pristatymas į miestus neina taip kaip turėtų eiti. Cia yra daug neleistino mūsų ūkininkų apsileidimo, kuris turi tuoj būti pašalintas. Laikas imtis visiems darbo visu neoškidumu ir reikalas greitai susitvarkys.

Atgijusi bolševikų auka

Bėgdami iš žemaičių krašto, bolševikai Papilės dabokleje sušaudė keletą lietuvių, jų tarpe buv. Papilės viršaitį J. Daunį. Vokiečių kariai ir vietos partizanai birželio 27 d. tarp kitų mirusiųjų sušaudytų rado su gyvybės žymenis ir J. Daunį, dvi paras be sąmonės išgulėjusį kraujo klane.

Čia matome bolševikų auką J. Daunį jau vaikščiot sveikstantį.

Šonuose: Tie, kurie mus kankino.

Kova už darbo žmogaus buitį

Vokiečių spauda apie šio karo tikslus

Žymusis vokiečių savaitraštis „Das Reich" viename paskutiniųjų numerių apie šio karo tikslą taip rašo :

Visi Reicho gyventojai greit pajuto ir suprato, kad šis karas pagrindiniai skiriasi nuo ankstyvesniųjų. Užsienio gi plačiosios masės supranta tai lėčiau, bet vis dėlto greičiau, negu jų politiniai vadai. Gamta apdovanojo darbo žmogų galingesne intuicija negu intelektualą, kuris įvairiai protaudamas dažnai klaidingai supranta įvykių esmę.

Esmė, apie kurią kalbame yra darbo žmogaus ateitis, jo padėtis bendruomenėje ateinantiems šimtmečiams jo išlaisvinimas iš pozityvaus kapitalizmo, negatyviai — privataus išnaudojimo bei klasių kovos ir iškėlimas jo kaip tauraus valstybės bei ateities kultūros nešėjo, nes jo rankų darbas yra viskas, ką mes turime.

Daugelis užsienų į įvykius Norvegijoje, Belgijoje ir Olandijoj žiūri labai santūriai, nes nesiima spręsti, kiek vertas buvo minėtų kraštų neutralumas ir kaip sunkiai ta kalte liko apkrauti tų kraštų gyventojai. Apie tai šiandien nekalbama,

Užėmimas naujų kraštų nėra tikslas vokiečiams, o juo labiau visiems darbo žmonėms Europoje.

Taip galvojančiai klasei ir tautai turi reikšmės ir prasmės tik tas, kas daroma atnaujinti ir pagerinti darbo žmogaus buitį ir užtikrinti jo ateitį.

Prasidėjęs judėjimas, siekiąs išlaisvinti ir iškelti darbininką, pateisino priemones, kuria buvo imtasi stambių žemės valdytojų ir aukso savininkų tiranijai nuversti ir jų vietoj pastatyti visuose kraštuose tautos ir kultūros nešėją — našų darbo žmogų.

Tautos! Supraskit pagaliau, kad Vokietijos darbo žmonės kovoja ne dėl pasaulio hegemonijos, ne dėl neokapitalistinių interesų, kurių šioje socialistinėje valstybėje nebėra, bet visais turimų jėgų ištekliais už savo ir kitų tautų darbo žmonių buitį ir ateitį. Visiems yra aišku, kol Europoje bus bet koki kapitalistiniai išnaudojimo lizdai, tol negalėsime laisvai ir laimingai dirbti. Reikia juos pašalinti ir pasirūpinti, kad ateityje tik darbo žmogus viešpatautų ir savo triūsu sau ir visų dirbančiųjų bendruomenei visuose kraštuose užtikrintų laimingą ir kūrybingą gyvenimą.

Įsidėmėkite! Visuose kraštuose. Tai yra šio karo tikslas. Laisva, broliška ir taikiai kurianti darbo žmonių bendruomenė, apimanti visas tautas ir vadovaujama stipriausios ir sąmoningiausios jos nario — vokiečių tautos.

Taigi, pagarba tam kuris sveika galvosena, nežiūrėdamas aukų dydžio, pritaria ir remia pradėtą kovą. Tai yra didi kova — kova už visų kraštų dirbančiųjų ateitį.

Japonija įspėja Ameriką

Paskutinių dienų Japonijos spauda ypač aštriai pasisako dėl Amerikos pastangų per Tolimuosius Rytus stiprinti sovietų pozicijas. „Japonija paskelbs karą kiekvienam, kas blokuos priėjimą prie Rytų Azijos žaliavų".— rašo laikraščiai, Jei tik J. A. Valstybės atmestų nors mažiausius Japonijos reikalavimus, Japonija verčiau nutrauktų santykius su Amerika.

Japonijos vyriausybė pasitraukė. Mokyklose mokslas turi būti trimis mėn. anksčiau baigtas, nes tinkamo amžiaus ir sveikatos mokiniai bus imami į kariuomenę.

Papildomai pranašama, kad Japonijos informacijų tarnyba pažymėjo Kanoės kabinėto atsistatydinimo priežastis. Kanoės kabinetas atsistatydinęs dėl stokos nuomonių vieningumo dėl tautinės politikos metodų.

Karas Anglijai kaštuoja kasdien 13 mil. svarų

Anglijos banko direktorius Montagu Normanas per Londono radiją pareiškė, kad karas Anglijai kasdien atsieina 13 milijonų svarų...

Tiktai pusė tų išlaidų gali būti padengta mokesčiais ir iš kitų šaltinių. Kitų penkių milijonų padengimo būdą tenka surasti kasdien Dalis padengiama paskolomis, taip pat iš kitų šaltinių, kurie negali būti čia minimi. Vis dėlto, 3,5 milijonai kas savaitę turi būti padengiami kitais būdais, taip pat tenka tikėtis savanoriškų įnašų, nes šiaip britams gręstų infliacijos pavojus.

KAUNO ŽINIOS

Taupomosios Valstybės Kasos numato plėsti darbą Lietuvoje

Taupomosios Kasos, kada nepriklausomos Lietuvos laikais buvo susiorganizavusios ir gy... žiai veikė, bolševikų laikais buvo panaudojamos visai kitam tikslui. Jų uždavinys buvo kuo daugiausiai surinkti paskolų remti valstybės iždą ir t. t. Bolševikų okupacijai pasibaigus pasikeitė ir Taupomųjų Kasų tikslai. Jos dabar perorganizuojamos naujais pagrindais. Tuo tarpu nepaaiškėjus veikimui prie Lietuvos banko skyrių ir pašto įstaigų, visų operacijų koi kas neatlieka. Ateityje numatoma be kitko, ir tikslinis taupymas sudaryti pagrindiniam kapitalui įsigyti nekilnojamam turtui. Galimas dalykas, kad tam tikrais atsitikimais Kasos galės duoti asmeninius kreditus. Yra vilčių kad Taupomosios Kasos prie bendro mūsų valstybės ūkio atstatymo ypač sėkmingai galės prisidėti, mobilizuodamos kreditus ir atliekamais kapitalais paremdamos prekybą, pramonę ir žemės ūkį.

Šiuo metu Kaune yra 168.133 gyventojai

Šiomis dienomis Kaune baigta gyventojų registracija. Paskutiniais registracijos duomenimis šiuo metu Kaune yra 168.133 gyventojai.

Ruzveltas senatui pareiškė neutralumo įstatymo pakeitimo projektą. Pagal tą projektą neutralumo įstatymas norima pakeisti ta prasme, kad ateityje Amerikos prekybos laivai galėtų plaukioti apginkluoti.

6

Nacionalsocializmas

„Mein Kampf" autorius griežtai pasisako prieš kūną varžančias ir kraipančias madas. Kūninis grožis turi būti ne paskutinėj vietoj.

Fizinį auklėjimą baigia kariuomenė. Ji paima į savo eiles jau fiziškai suformuotą jaunuolį, jį užgrūdina ir padaro iš jo tikrą vyrą, fiziniai ir dvasiniai tinkamą gyvenimui; tikrą karį, mokantį klausyti ir vadovauti. Išeinančiam iš kariuomenės vyrui galima išduoti du diplomu: 1 — piliečio diplomas, duodąs viešosios veiklos teisę ir 2 — sveikatos diplomas, patvirtinas jo kūninės sveikatos tinkamumą vedyboms.

Charakterio auklėjimas

Antroje eilėje auklėjimas nacionalsocialistinėje valstybėje rūpinasi žmogaus charakterio išlavinimu. Žinoma, charakterį auklėti labai sunku, nes čia susiduriama su įgimtais žmogaus būdo savumais, kurių pakeisti joks auklėjimas negali. Egoistas visada liks egoistu, idealistas — idealistu. Egoistas ir idealistas, — tai du charakterių priešingumai, du priešingi poliai. Tarp šių dviejų priešingų charakterių yra daugybė mažiau ryškių charakterių, kurie gali jau šiek tiek auklėjimui pasiduoti.

„Gimęs nusikaltėlis bus ir liks nusikaltėliu, bet daugelis žmonių tik šiek tiek palinkusių nusikalsti, teisingai auklėjami, dar gali tapti vertingais bendruomenės nariais, kai atvirkščiai, svyruojantieji charakteriai, blogai auklėjami, gali išaugti tikrai blogais elementais." lid. 4601.

Didžiausios reikšmės charakterio lavinime nacionalsocialistinis auklėjimas skiria visuomeninėms dorybėms; tylumui, ištikimumui ir pasiaukojimui, ypačiai ryžtingai valiai išugdyti. Kovoje dėl būvio mažiau lemia sausos žinios, daugiau mokėjimas ryžtingai spręsti ir valingai veikti. Tautai labiau pragaištinga valios stoka, kaip ginklų stoka. Laimė skirta drąsiesiems. Kiekvienas laimėjimas paprastai susietas su iš anksto neapskaičiuojama rizika. Kas neturės ryžtingos valios, bijos rizikos ir lauks tik tikrai apskaičiuotų laimėjimų, nieko didesnio nepasieks. Nacionalsocialistinės pasaulėžiūros kūrėjas skaudžiai ironizuoja aną buržuazinį generolą, kuris visą buržuazinį bevališkumą išreiškė prisipažinimu, kad jis veikiąs tik tada, kai penkiasdešimt vienu nuošimčiu esąs tikras pasisekimu. Šis penkiasdešimt vienas nuošimtis, kaip pastebi toliau „Mein Kampf" autorius, yra kiekvieno nevalingumo tragika. „Kas iš likimo pirma reikalauja pasisekimo garantijos, savaime atsisako heroinės veiksmo prasmės. Heroiškumas kaip tik glūdi tame, kad įsitikinus mirties pavojaus grėsme, vis dėlto ryžtamasi žygiui, kuris, gal būt, gali vesti prie pasisekimo. Vėžiu sergantysis, kurio mirtis kitokiu atvėju tikra, nereikalauja penkiasdešimt vieno nuošimčio operacijai rizikuoti. Net jei operacija pasveikimą žadėtų tik pusės nuošimčio tikimybe, drąsus vyras ją rizikuos". lid., 463 l.

Trečioje vietoje auklėjamąjį žvilgį nacionalsocialistinė valstybė kreipia į mokslinį lavinimą. Bendrajame moksliniame lavinime svarbiausia ne sausų žinių įkalimas, bet atskleidimas pačių reikšmingiausių dalykų ir glaudaus sąryšio su bendruoju pasaulėžiūrinių gyvenimo supratimu. Apskritai, pirmiausia privalu jaunųjų smegenų neapsunkinti dalykais, kurių devyniasdešimt penkių nuošimčių tie smegenys nebus reikalingi ir todėl vėl užmirš".

Mokslinis lavinimas

Labai reikšmingas „Mein Kampf" autoriaus reikalavimas, kad bendrasis jaunųjų kartų lavinimas neišleistų per daug iš akių humanistinių dalykų reikšmės. „Dėl mūsų šiandieninio amžiaus sumaterializėjimo mūsų mokslinis išlavinimas vis labiau krypsta tik į realinius dalykus, atseit matematiką, fiziką, chemiją ir t. t. Kiek šie dalykai reikalingi tokiam laikui, kuriame viešpatauja, ir kurio kasdieninio gyvenimo, bent išoriškai, ryškiausios žymės yra technika ir chemija, tiek pat beigi pavojingi, jei bendrasis tautos lavinimas vis labiau vien į juos nukreipiamas. Priešingai: bendrasis lavinimas visada turi likti idealinis. Jis turi labiau atlikti humanistinius dalykus ir vėlesniam specializavimui tik pagrindus duoti. Antraip būtų atsisakoma tų jėgų, kurios tautos išlaikymui svarbesnės už visokį techninį ar kitokį pajėgumą" (id , 469).

Vienu žodžiu, visas žmogaus auklėjimas nacionalsocialistinėje valstybėje turi vykti vienu tautos išlaikymo ženklu. Vaizdžiais nacionalsocialistinės pasaulėžiūros kūrėjo ir vykdytojo žodžiais „tautinė valstybė savąjį žmogaus idealą mato nepadoriame miesčionyje, bet atkakliame vyriškos jėgos įkūnijime ir moteryse, kurios vėl pasauliui gali gimdyti vyrus" (id , 455)

Nacionalsocialistinės Vokietijos organizacijos. Nacionalsocialistų partija.

Vokietijos valstybė pilna žodžio prasme yra organizuota, kaip valstybė ir tauta. Žymus tautos organizavimo vaidmuo, kaip tautinės bendruomenės, liko Nacionalsocialistų Partija kuri į savo eiles subūrė pasišventusius kovotojus, kurie ryžosi dirbti ir aukotis už naują Vokietiją, už jos išsilaisvinimą iš užsienio priklausomumo ir vidaus demokratijos varžtų.

Pastaruoju metu į partiją priimami gabūs, savo darbu nupelnę ir pozityvūs darbininkai — idealistai ir visi tie, kurie nori savo jėgas pašvęsti tautos gerovei. Partija iš savo narių be kita ko reikalauja: ištikimybės, drausmės, klusnumo, pozityvaus veikimo, idealizmo, savęs pasižadėjimo, kovos už nacionalines idėjas ir t. t. Partijos padaliniai yra išraizgę visą Vokietiją. Narių skaičius milijoninis. Jų darbo rezultatai — visur žymūs. Partija vadovauja visuomeniniam darbui. Ji yra vieninga organizacija, vieno vado vadovaujama. Partija nėra viršum vyriausybės. Ji lygiagrečiai atlieka sa-o funkcijas su vyriausybe, viena kitą papildo. Tarp vyriausybės ir partijos nėra jokių paralelizmų ir trynimosi. Partiją sudaro rinktiniai žmonės. Partija turi įvairių kitų pagelbinių organizacijų, kurios tęsia auklėjimą nacionalsocialistiniais pagrindais.

(B. d.)

Kultūrinis gyvenimas

Mokykla — kultūrinio darbo židinys

Jau antras mėnuo, kaip mūsų mokyklos pradėjo darbą naujose sąlygose. Praktiškajame darbe susiduria su įvairiais sunkumais, nes dėl visiems suprantamų priežasčių trūksta pirmiausia vadovėlių, trūksta kartais ir įvairių kitų mokslo priemonių. Mūsų mokytojas su tais sunkumais susidaria, bet dėl jų nenusimena ir vienokiu ar kitokiu būdu juos nugali. Svarbu, kad šiandien mokytojas gali laisvai ir nuoširdžiai savo darbą dirbti — mokslinti ir auklėti mūsų tautos prieauglį.

Mokyklos jau pagal savo paskirtį yra kultūrinio ir tautinio darbo židiniai. Mokytojas nėra tik savo dalyko dėstytojas, bet jis yra, ir tai dar pirmoj eilėj, auklėtojas. Jis auklėja ne tik savo mokinius, bet yra šviesos, kultūros skleidėjas visoje savo apylinkėje. Tai yra savaime aiškūs dalykai. Ankstybesniais laikais tik mokytojų darbą piovė nevykęs srovėškumas, o bolševikų laikais mokytojas buvo tampomas įvairiais būdais ir verčiamas tarnauti bolševizmui.

Šiandien tuo atžvilgiu sąlygos kiekvienam kultūros darbuotojui yra labai palankios. Nebėra sroviškumo, o bolševizmo raugas išrautas su šaknimis. Tat išrodo, kad tikrai entuziastingam darbui mūsų mokyklų darbuotojams yra visos galimybės. Tačiau tenka pripažinti, kad daugelyje vietų jaučiama tuo tarpu lyg ir tam tikras sustingimas. Atliekama būtinas pamokų darbas ir tuo pasitenkinama. Išrodo, kad lyg ir laukiama direktyvų arba geriau sakant daug kam trūksta būtinos iniciatyvos. Mums išrodo, kad kiekvienam kultūros darbuotojui yra savaime aišku, kas ir kaip šiandien turi būti daroma. Mokyklos turi atgauti savo tikrąjį veidą ir spinduliuoti visai apylinkei. Jos turi turėti ryšį su visu visuomenės gyvenimu, jį pagyvinti, jį kultūrinti. Menas, muzika, teatras, tautiški šokiai ir visos kitos kultūrinio gyvenimo sritys turi būti organizuojamos ir mokykloj ir šalia mokyklos. Visuomenė yra labai ištroškusi kultūrinių pramogų ir laukia jų iš mokyklų pirmoj eilėj. Karo metu mes nesilinksminsime, bet kultūros darbą dirbsime visu spartumu. Į šį darbą visi ir įsitraukime.

Bolševikų laikais mūsų jaunimas buvo nuodijamas visokiausiu šlamštu, tat dabar yra laikas atgaivinti jo dvasinį gyvenimą, praskleisti naujus horizontus, orijentuoti gyvenamajam momente ir pan. Tam neužtenka vien sausų pamokų. Šeštadieniais ir šventadieniais popiečiais gali ir turi būti ruošiama pačių mokyklų viduje paskaitos, literatūros, muzikos, vaidybos ir kitokie vakarai ir panašūs dalykai.

Mūsų mokyklinis jaunimas taip pat turi įgyti ir europiečiui prideramą tautinį bei politinį susipratimą. Mokykla ir tuo negali nesirūpinti. Ir viso to negalima jokiai rytdienai atidėlioti. Su rūgimu visur reikia baigti. Ką galime, turime šiandien padaryti ir kiekvienas išnaudoti visą savo iniciatyvą, kuri, be abejo, derinsis į visą visumą. Pas mus yra daug žmonių, kurie ar tai dėl kuklumo, o neretai dėl paprasto nerangumo, laukia stuktelėjimo. Geriau būtų apsieiti be to. Mūsų tautinio kultūrinio gyvenimo organizuotojams, be abejo, tenka nustatyti darbo pobūdį ir kryptį, tačiau tame organizavime ir darbe mes visi turime aktyviai dalyvauti. Tais klausimais dar mums teks ne kartą kalbėti. Čia tik keliame pačius metmenis ir tikimės, kad šis kvietimas neliks be atgarsio.

J. Vingis

Laisvei grįžus

Pražydo mėlynai padangė,
Išnyko ūkanų skara.
Numetus pančius kelias, žengia
Naujon kūrybon Lietuva.

Bučiuoja veidus laisvės vėjai,
Vėl džiaugsmas liejasi šaly...
Tautieti, broli, kurs kentėjai,
Ir tu liūdėt nebegali.

Te tavo skausmas tyliai mažta,
Kaip nyksta sapnas atminty...
Taip brangų mūs mažytį kraštą
Nebdrasko vėsulai pikti.

Išėję vargo kelią didį,
Negrįšim niekad atgalios.
Mūs priekyje trispalvė žydi —
Nebepaklysim pakeliuos...

Tegu skamba lietuviškoji daina

Vai pūtė, pūtė šiaurės vėjelis,
vai barė, barė mane tėvelis.
(Liaud. daina)

Mūsų tėvynė — dainų šalis. Tą vardą mums davė svetimtaučiai, kurie buvo pažinę Lietuvą.

Iš lietuviškos dainos sau kūrybinio įkvėpimo sėmės daug garsių, net Europos poetų. Ir per tą lietuvių tauta, kitų tautų tarpe liko išaukštinta, kaip labai kūrybiška.

Lietuviškoje dainoje, tur būt ryškiausiai atsispindi lietuvio siela. Tai lietuviškas menas gražiausioj formoj. Bet mes ta lietuviška daina esame tiek apsipratę, kad jos grožio beveik nejaučiame. Kaž koks poetas apie lietuvišką dainą pasakė: „tos lietuviškos dainelės tokios mielos, taip žavingos, kad net ašaras išspaudžia iš pat sielos" Taip dainoj atsispindi ne vien lietuvio džiaugsmai, bet ir rūpesčiai nelaimės. Ir tas viskas atvaizduota graudžiai, maloniai...

Senovės lietuviui daina saldino ir lydėjo jo gyvenimą. Jau lopšy jam buvo niūniuojama dainelė. Dainoj lietuvis pasiguosdavo po gyvenimo kančių, nelaimių. Taip sakant tada dainavo visa lietuvių tauta. Bet ta daina lietuvio neapvylė. Net sunkiausiose aplinkybėse lietuvis tikėjo rytdiena. Ir po ilgiausių verguvės metų jis stojo gyvent laisvas. Su daina lūpose jis nešė baudžiavos pančius, su daina jį gaivino kovoj...

Tegu ir dabar užlieja Lietuvą ta pati skambi, švelni lietuviška daina. Iš lietuviškos dainos mes geriausiai pažinsime Lietuvos senovę, pažinsime savo sielą, jausmais. Dainuokime nors ir sunkiausiose aplinkybėse, tikėkim, kad laimėsim.

Česl. Jankauskis

Tvarkomas Gedimino kalnas Vilniuje

Vilniaus Gedimino pilies kasinėjimais bei tvarkymu domisi visi miesto gyventojai ir tie, kurie čia lankosi kaip svečiai. Tai viena įspūdingiausių vietų, kur kiekvieną traukia pasigėrėti miesto vaizdais, nekalbant jau apie vietos istorinę reikšmę ir brangumą. Todėl ir spaudoje nekartą apie Gedimino kalno tvarkymo darbus vienaip ir kitaip parašoma.

Apie paskutiniuosius kasinėjimus Gedimino kalne iš Švietimo Valdybos ir Kultūros Paminklu Apsaugos Įstaigos patiriame tokių žinių:

Pilies kieme pradėti kasinėjimo darbai sustabdyti. Dabartiniu metu pilies kiemas apvalomas, sutvarkomi laikini vandeniui nubėgti latakai ir tose vietose, kur vanduo graužia šlaitus, jie sustiprinami ir velenuojami. Dar šiemet numatoma provizoriniai žiemai konservuoti būtiniausias pilies mūrų dalis. Pilies kiemo tvarkymo reikalu kompetentingų įstaigų yra nusistatyta paruošti atitinkamą projektą, kuriame bus numatyta reikiamas vandens nuleidimas ir pilies kiemo aikštės sutvarkymas.

Ateinantį pavasarį bus sustiprinamas šiaurės vakarinis kalno šlaitas, kad apsaugotų šiaurės vakarinį buv. gyvenamojo namo kampą nuo galimo griuvimo. Be kitų pilies mūrų konservavimo ir restauravimo darbų nustatyta žiemos metu paruošti atitinkamus projektus ir darbus pradėti vykdyti ateinančiais metais.

Rudens gėrybės plaukia...

(Žemaičių kaimo vaizdai)

Sraudonėję Žemaitijos laukai jau dangstosi suartomis rugienomis. Šiurpus rudens vėjas pakelėse ir pakluonėse švilpaudamas liūdnas melodijas, savo sudžiūvusiomis rankomis purtindamas medžių šakas — rausvu mirties palaiu dengia juodą rudens žemę. Pilkų, švininių debesų kaugės kasdien šaltom lietaus ašarom mazgoja pilkosios žemės skruostus.

*

Rudens vėjas klaikiai siaugia telegrafo vielose, purvinais, išvažinėtais vieškeliais traukdami sunkius vežimus brenda nušilę žemaičių arkliai. Visais keliais, visais vieškeliais, iš visų Žemaitijos kaimų viensėdijų, į javų ir gyvulių supirkimo punktus ilgose virtinėse kasdien traukia pilni ūkininkų vežimai su žemės vaisiais. Vieni su javais, kiti su bulvėmis, treti su kiaulėmis, avimis ir galvijais.

Visų veiduose giedras džiaugsmas, visų širdyse šelesi laimė, visų šypsančios lūpos barsto linksmus žodžius. Laimingi šiandien žemaičiai veždami pilnus vežimus grūdų, visus metus kruopščiai žmonių penėtus lašinius, nes jie žino, kad už tai gaus tinkamą atlyginimą, nes jie žino, kad tuo ir jie prisideda prie bolševizmo sunaikinimo, prie Naujos Europos atstatymo.

Pirkiose, šventoriuose, bažnytkaimių aikštėse tarp žemaičių dabar pirmas ir paskutinis klausimas:

— Kaimyn, kiek nuvežei vežimų į „Lietūkį"? Kiek centnerių pardavei javų?

Išlaisvintas Žemaitijos kaimas, nors ir gerokai komunistų apiplėštas, su meile ir didžiausiu džiaugsmu veža pilnus vežimus įvairių gėrybių.

H. Veltersonas

Vilniaus teatras pradeda darbą

Spalio 4 d. Vilniaus teatras išsiilgusiai teatro vaidinimų visuomenei pakėlė šio sezono savo pirmąją uždangą. Sezono atidarymui statytas žymaus vokiečių dramaturgo Hauptmano iš naujo paruoštas veikalas „Prieš saulėteidį" — „Vor Sonnenuntergang". Pats veikalas žymiai perstatytas, dabar jį sudaro 4, o ne 5 veiksmai, tad jis yra žymiai sutrumpintas. Iš viso veikale padaryta žymių pakeitimų ir daugelį žymių valdmenų vaidina nauji aktoriai. (v)

Suregistruokime vietas, kur buvo bolševikų nukankinti ar nužudyti lietuviai

Raudonojo Teroro Muziejus jau turi suregistravęs apie 100 vietų, kur bolševikai nukankino ar nužudė lietuvius. Tačiau tokių vietų yra žymiai daugiau ir Raudonojo Teroro Muziejus kviečia visuomenę padėti jam suregistruoti visas vietas, kuriose buvo bolševikų nukankinti ar nužudyti lietuviai.

Pranešant Raudonojo Teroro Muziejui apie vietas, kur buvo nukankinti ar nužudyti lietuviai, reikia būtinai duoti šias žinias:

1. Kas nukankino ar nužudė lietuvius (vietos komunistai, žydai, raudonarmiečiai, milicininkai).
2. Kur nukankino ar nužudė? (tikslus tos vietos adresas).
3. Kada nukankino ar nužudė?
4. Ką nukankino ar nužudė? (nukankintųjų ar nužudytųjų pavardė, vardas, amžius, profesija, gyvenamoji vieta).
5. Už ką buvo nukankintas ar nužudytas?
6. Kaip buvo nukankintas ar nužudytas? (Jeigu buvo nukankintas, smulkiai aprašyti, kaip buvo nukankintas ir kokie kūno sužalojimai padaryti bekankinant)
7. Kur buvo nukankintasis ar nužudytasis atrastas ir kaip teroristų buvo palaidotas?
8. Kas ir kada pravedė dėl įvykdyto nužudymo kvotą?
9. Kur dabar nukankintasis ar nužudytasis palaidotas?
10. Ar yra liudininkų, mačiusių kankinimą ar žudymą?
11. Jeigu yra nukankintųjų ar nužudytųjų lavonų fotografijų, reikia jas atsiųsti muziejui.

Šias žinias kuo skubiausiai prašome siųsti šiuo adresu:

Raudonojo Teroro
Muziejui, Kaunas,
Maironio g. Nr 41, b. 11

Raudonojo Teroro Muziejus.

Pranešimas

Telšių Valst. Muzikos Kursai praneša, kad mokslas kursuose prasidėjo š. m. spalių 15 d.

Kursuose yra šie specialybės skyriai (klasės):

1) fortepijono, 2) dainavimo, 3) smuiko, 4) pučiamųjų instrumentų ir 5) vargonų.

Pamokos bus dėstomos gimnazijos patalpose nuo 18 val.

Mokslas nemokamas.

Kursų Vedėjas

Paruoškime tinkamus ūkininkus

Krašto kultūra pareina nuo žmonių apsišvietimo, profesinio išsilavinimo ir tinkamo pasiruošimo kiekvienam darbui. Lygiai ir žemės ūkis daug našesnis tuose kraštuose, kur jį tvarko specialistai, šioje srityje pasiruošę žmonės.

Mes įėję į Vakarų Europos kultūringųjų tautų šeimą, turime derintis prie naujų sąlygų, turim šviestis visose srityse. Bemokslis žmogus daug ko nepasieks nors ir žemės ūkyje. V. Europoje ūkius valdė tik tie, kurie tam tinkamai pasiruošę, baigę specialias žemės ūkio mokyklas. Lietuvoje ateityje taip pat numatoma daugiau teisių ūkiui valdyti duoti tiems, kurie bus baigę žemės ūkio mokyklas. Darbas šia kryptimi jau pradedamas ir tokios mokyklos steigiamos visame krašte.

Telšiuose šiuo metu steigiama žiemos žemės ūkio mokykla berniukams. Mokslas joje tęsis 5 mėnesius: nuo lapkričio 5 d. iki balandžio mėn. pradžios. Mokslas nemokamas. Mokykloje kas dien bus mokoma po 5 val. teorijos ir atliekama po 2 val. praktikos.

Šioje mokykloje bus mokoma visų žemės ūkio dalykų, kurie sutinkami kasdieniniame gyvenime.

Šią mokyklą ypač remia dabartinė valdžia, nes numatoma, kad tik baigę nemažiau kaip šią mokyklą, turės pirmenybę ūkius valdyti. Tad labai svarbu tai įsidėmėti mūsų ūkininkams ir leisti savo sūnus mokytis šioje mokykloje, kuri ją baigusiems duos neabejoties naudos.

Šioj ir kitose mokyklose bus supažindinama ir su kitomis mokslo šakomis, kurios nors kiek susijusios su žemės ūkiu. Juk mums taip reikalinga kooperatininkų ir kitų visuomeninio ūkio veikėjų, kurie, turėdami daugiau žinių, galėtų tinkamai dirbti visuomenės darbą.

Švieskimės, kad mūsų ateitis būtų šviesesnė, kad iš tos pačios žemės gautume didesnius derlius, kad išlaikytume garbingą ūkininko vardą greta V. Europos ūkininkų.

Lietuvos ūkininke!

Kovojančiai su bolševikais kariuomenei ir mūsų miestų gyventojams reikia maisto. Neatidėliodamas jo pardavimo vežk „Lietūkio" kooperatyvams javus, „Maisto" gyvulių suėmimo punktams — kiaules ir raguočius, pieninėms ar pieno nugriebimo punktams — pieną! Tuos produktus parduoti tu esi įpareigotas, tad nelauk griežtesnių paraginimų ir, nežiūrint darbymečio, skubiai pristatyk rugių ar kviečių dalį, pardavimui skirtus gyvulius ir reguliariai, — kasdien atliekamą pieną. Pasistenk, kad to pieno atliktų kuo daugiausia. Už pristatytus produktus tau bus atlyginta nustatyta kaina.

Neužmiršk, kad tavo produktus gali parduoti tik Lietūkio Pienocentro ar Maisto organizacijoms! Parduvęs juos kam kitam, gali sulaukti sunkių nemalonumų.

Suprantame, kad Tau nelengva, nes, pardavęs savo gaminius Tu negali nusipirkti visų reikalingų Tavo ūkiui ir Tavo šeimai prekių. Tuo esame visi susirūpinę, bet kantriai palaukime, kol bolševikų pasipriešinimas bus galutinai palaužtas, tuomet vagonai galės būti panaudoti prekių pristatymui.

Žemės Ūkio Rūmai.

Miškininkystės skyrius prie Vilniaus U-to

Šiais metais prie Vilniaus U-to veikia miškininkystės skyrius. Mokslas III, V ir VII sem. studentams pradėtas spalių 6 d., o pirmo kurso stud. — spalių 15 d. Į studentus priimami baigę gimnaziją arba vidurinę miškų mokyklą. Prie prašymo reikia pridėti: atestatą, curriculum vitae, gim. metr., sveikatos liud., ištikimybės liud., 3 foto. Studentai gyvens bendrabuty, kur kartu bus ir valgykla. Adresas: Miškininkystės skyrius, Vilnius Čiurlionio 1.

Miškų mokyklai 15 metų

Šįmet sueina 15 metų nuo miškų mokyklos įsteigimo. Pradžioj ji veikė prie Dotnuvos ž. ū. akademijos, paskiau buvo perkelta į Alytų, o dabar yra Vilniuje. Per visą laiką tą mokyklą baigė apie 400 miškininkų.

Valst. Draudimo Įstaigai Telšiuose reikalingi

agentai

uždarbis apie 1000 Rb. mėn.

Buv. darbuotojai kviečiami grįžti prie draudimo darbo.

V. D. Į. S. Telšiuose.

ŠEIMA IR NAMAI

Pasigaminkime žiemai šiltų megstų rūbų

Mūsų kaimas ypatingai pasižymi rankų darbais Jau iš senovės jie puošė mūsų šiaudines pirkias. Plonos, namie austos drobės, gražiais raštais išpuošti rankšluosčiai, margos lovatiesės, dryži sijonai, puošnios priejuostės, raibos pirštinės ir kojinės netilpdavo kraitinėse skryniose. Tokius daiktus seniau Lietuvoje dirbdavo lenktyniuodami; dėvėti buvo mada. Viso šito šiandien beveik nėra. Šiandien Lietuva gyvena naują gyvenimą. Kaimas ir miestas gyvena patogesniuose butuose, švariau, šviesiau. Nebepatogūs nei senoviški drabužiai, netinka nei kambarių įrengimas senoviškas mūsų kaimas ir miestas ieško naujų madų, kaip patiems apsirengti ir kaip tinkamiau įrengti gyvenamus butus. Pačios tinkamiausios mados yra tos, kurios išauga tautoje ir joje ilgesniam laikui prigyja.

Mūsų naujų rūbų ir kitos mados turi remtis praeitimi ir prisitaikyti dabarčiai. Tik tokios mados mums bus malonios ir suprantamos mūsų sąlygoms, būdui bei skoniui tinkamos. Šia proga noriu paraginti visas lietuves moteris nepamiršti mezgimo; jis seniau Lietuvoje buvo žymus, taigi turėtų ir dabar rasti pas mus vietos.

Žemės Ūkio Rūmai matydami kaip metai po metų nyksta lietuvių liaudies menas, susirūpino jį atgaivinti, rengdami lietuvėms moterims audimo, mezgimo ir kitų rankdarbių kursus, kuriuose jos daug gali rasti sau naujo ir patarimų. Tokie kursai dabar kaip tik pradės veikti Telšiuose kur joms geriausia proga bus pasimokyti.

Megstų daiktų reikia visiems ir visada. Artėjant rudeniui, kiekviena šeimininkė rūpinasi, ar užėjus šalčiams, turės ką duoti šiltesnio savo šeimynai apsivilkti, ar ras šiltų megstinių, šalikų, pirštinių ir kojinių. Taip yra kaime. Mieste tas pats. Žiemai — megstų vilnonių mezginių, vasarai — marškonių. Jų reikia per visus metus kiekvienam laikotarpiui kitokių. Išmokti megsti ir megstus drabužius nešioti apsimoka. Pirmiausia megsti drabužiai labai patogūs dėvėti. Nepalyginti patogesni už siūtus drabužius. Mezginiai nevaržo kūno, gražiai aptempia, jie lyg prie kūno priaugę, nekliudo judėti ir nevaržo sąnarių, dėl to juos senai pamilo sportininkai ir darbininkai.

Aptempdami kūną, jie ypatingai saugoja nuo šalčio. Jie daug šiltesni už bent kokius kitus drabužius. Dėl to be baimės motinos aprengusios storais šiltais megstiniais leidžia ir mažiausius išdykėlius ant kiemo ir į gatvę.

Mūsų krašte vilnoniai pačių megsti mezginiai pigiau kainuoja už fabrikuose dirbtus mezginius. Užtenka keletą geros rūšies avių ir vilnos visada turėsime savo reikalams. Nekainuoja darbas. Gali megsti šeimininkė, dukters ir tarnaitės. Vietoje, kad ilgus žiemos vakarus vaikščiojusios po vakaruškas, nešiojusios paskutines naujienas, gali lengviausiai per du vakaru numeksti pirštines. Tą patį gali padaryti ir miestietė, laisvo laiko ir kaime ir mieste, rudenį ir žiemą yra daug, jį reikia kuo tinkamiausiai sunaudoti ypač šiuo karo metu.

Megstiniai drabužiai labai mažai reikalauja darbo ir įrankių. Palyginus su audimu, kiek daug darbo ir laiko užima au-

Nukelta į 5-tą pusl.

HIGIENA-SVEIKATA

Žmogaus maistas

Kaip bet kuri mašina, taip ir žmogaus organizmas gali veikti tik gaudamas reguliariai kurą arba maistą. Šito kuro arba maisto yra dideliausias įvairumas ir apie tatai prirašyta nemaž mokslo knygų, bet nemaž yra ir įvairių prietarų ir neteisingai sugalvotų dalykų.

Reikia žinoti bent štai ką. Žmogus yra „visavalgąs sutvėrimas". Jo dantys, skrandis, žarnos — viskas taip sutvarkyta, kad jis gali valgyti bet kurį augalinį ar gyvulinį maistą. Laukinis žmogus taip ir daro: ką tik pačiumpa, tą ir valgo ir dažnai visai neruošdamas, žali mėsa ir augalai jam pakanka. Šiek tiek prakultūrėjęs, jis jau kepa ar verda, o mes ruošiame valgį su nemažu klapatu: kepame, verdame, rūkome, sūdome ir įvairiai konservuojame, t. y., nuo greito sugedimo apsaugojame. Tik mažai mes valgome žalius vaisius ar augalus ir labai retai kokio gyvulio dalį. Tai darome dėl įvairių priežasčių; mokslininkai patyrė, kad vieni maisto produktai ir žalia gerai virškinami, o kiti tik ypatingai paruošus. Imkime, kad ir paprastą grūdą, rugius, kviečius. Paukščiai ir gyvuliai juos suvirškina, o žmogus mala, kepa ir įvairiai turi paruošti, kad atskyrus maistingas dalis nuo nemaistingų kad nereikėtų daug maisto virškinti, pilvo darbą apsunkinti. Ir žalia mėsa mums nebetinka, ją reikia ypatingai paruošti, nors jos [illegible] tingumas per tatai dažnai [illegible] mažėja, o ne padidėja. Vi[illegible] darbai, kuriuos išmoksta [illegible] viena kaimo mergelė pas [illegible] mamą, sudaro jau ištisą [illegible] lą „kulinariją", kuris turi [illegible] nime didelę reikšmę.

Antrasis dalykas: [illegible] maisto sudėtis, apie kurias [illegible] nės, kad ir neturėdami [illegible] supratimo, nuolat rūpinasi. [illegible] vasarą mieliai valgome da[illegible] ves, rūgusį pieną, o žiemą [illegible] riebalus, mėsą. Kaimo darbi[illegible] kas mėgsta stiprų valgį — [illegible] su taukais, o miesto inteli[illegible] tas pasitenkina daug maže[illegible] kiekiu lengvesnio valgio. [illegible] jau veikia „instinktas", [illegible] įgimtas žmogui reguliatori[illegible] jausmas, kada ir ko daug[illegible] reikia. Mokslas irgi turi [illegible] apskaičiavimus, kam ir ko[illegible] maisto ir kiek jo reikia [illegible] Toks normavimas vyksta dab[illegible] karo meto kortelėmis, o iš [illegible] jis nustatomas ligoninėse, [illegible] vinėse, kalėjimuose, kur ma[illegible] namas didesnis žmonių kie[illegible] valstybės lėšomis. Laisva[illegible] maitindamasis žmogus da[illegible] „persivalgo" vienos ar ki[illegible] rūšies maisto, nes [illegible] daug mėsos negerai, vien [illegible] na ir daržovės irgi vidu[illegible] apsunkina. Atminkime, kad [illegible] me „visavalgantieji" sutvėri[illegible] ir kad maistas turi būti ma[illegible] tas.

Žmogaus darbui ir jo ki[illegible] palaikymui svarbiausieji ma[illegible] dalykai yra štai kokie: baltym[illegible] cukrus ar krakmolas ir riebal[illegible] Be baltymų, kurių yra mėso[illegible] miltuose, duonoje, ankštiniuo[illegible] augaluose, piene, kiaušiniuo[illegible] žmogus, kad ir valgydamas [illegible] ną sviestą, mirtų iš „bado", [illegible] nebūtų kuomi kūną atstat[illegible] kuris susideda iš „baltym[illegible] — mėsos, kaulų ir t. t. Rieb[illegible] lai ir cukrus, kurių yra tauku[illegible] ir mėsoje, grūduose ir jų ga[illegible] niuose — reikalingi fizini[illegible] darbui, nes jie duoda šilumą [illegible] jėgą. Baltymai yra organizm[illegible] plytos, o cukrus ir riebalai [illegible] jo pečiai. Yra ir tokio mai[illegible] kuris savyje turi jau iš k[illegible] viską, kas tik reikalinga org[illegible] nizmui, pav., kiaušiniai ar p[illegible] nas, bet jais gali misti tik j[illegible] nas žmogus, kūdikis, arba j[illegible] nas gyvulys, o paskui re[illegible] „stipresnio" maisto: mėsos, d[illegible] nos, taukų. Mokslas yra aps[illegible] čiavęs, kiek šilumos duoda k[illegible] vieno maisto rūšis, dirbant k[illegible] ir sunkiausį darbą, arba [illegible] tis ir taiko tas žinias, kada [illegible] kia sugedusią sveikatą pa[illegible]

Be tų, pagrindinių maisto [illegible] lykų yra ir kiti, mažesnės [illegible] mės, bet kasdien vartojami, [illegible] druska, kava, arbata ir [illegible] „prišmožai" apie kuriuos [illegible] kalbėsime kitą kartą.

Dr. J. Mikulski[illegible]

Profesinės sąjungos ir socialinis draudimas

Pono Generalinio Komisaro š. m. IX 7 d. paskelbimu Profesinės Sąjungos, Socialinis Draudimas ir Darbo Inspekcijos pasiliko ir toliau savo darbą tollau. Kaip buvo pabrėžta, kad iki šiol buvę sąjungos nariai lieka ir toliau sąjungos nariais.

Atsižvelgiant į tą sąlygą vaidmenį, kurį Profesinei Sąjungai dar teks turėti, tik savaime aišku, be jokių bolševistinių tendencijų, pasiūloma kiekvienam draugui su ta Sąjunga bendrauti, ir jeigu ligi šiol dar nepriklausė jos nariu, dabar privalo tapti. Profesinių Sąjungų ir Socialinio draudimo reikalu nusakoma dar kas seka:

1.

Ligi šiol išbuvę nariais moka mokesčius ir toliau, pradedant nuo 1941 m. rugsėjo mėn. 1 d. Įnašus iškaito įmonės, įstaigos ir privatus darbdaviai iš darbininkų ar tarnautojų atlyginimo ir perveda, kaip tai buvo paskutiniu laiku.

2.

Laisvų profesijų asmenys kaip tai: advokatai, pirkliai, amatininkai, gydytojai ir t. t. moka sekančius įnašus:

a. iki 500.— Rub. pajamų per mėnesį . .— 5.— Rub.
b. nuo 501.— iki 1000.— Rub. pajamų į mėn. — " " "
c. virš 1000.— Rub. pajamų į mėnesį . —20.— " " "

3.

Žemės ūkio darbininkai, o taip pat ir namų ruošos darbo jėgos moka kiekvienas po 3.— Rub. mėnesiui.

4.

Įnašas sudaro 1% mėnesio darbo brutto, išskiriant sekančias sumas:

a. Kompensacijai, sąryšy su atleidimu nuo darbo,
b. Kelionės išlaidos, sirgimo ir pomirkelimo pašalpos,
c. Laisvas butas, kuras, taip pat kiti dalykiniai priedai ar atlyginimai už juos.

5.

Bedarbiai per visą darbo nelaimės laiką pasilieka profesinės sąjungos nariais ir įnašų nemoka.

Naujai priimamiems į profesines sąjungas įstojimo mokesčio mokėti nereikia. Kas ligi šiol profesinės sąjungos nariu dar nebuvo, privalo apie tai pranešti įmonės ar įstaigos vedėjui arba savo darbdaviui, kuris tada išlaiko ir perveda už einamąjį mėnesį įnašus. Iki įvedimo naujo narlo liudymo, įrodymui Prilausomumo prie profesinės sąjungos tarnauja įmonės ar įstaigos vedėjo, o dirbantiems pas privačius darbdavius socialinio draudimo punktų kvitai arba pažymėjimai apie įnašų sumokėjimą. Laisvos profesijos asmenys pristato pašto ar banko, eventualiai socialinio draudimo punkto pažymėjimą apie įnašų įmokėjimą. Laisvų profesijų asmenys privalo savo nario mokestį mokėti tik atitinkamiems socialinio draud. punktams. Tokie socialinio draudimo punktai yra Kaune, Vilniuje, Šiauliuose, Panevėžy, Telšiuose, Vilkaviškyje, Marijampolėje, Alytuje, Ukmergėje ir Tauragėje.

6.

Iš įmonių ir įstaigų išlaikytų socialinio draudimo įnašų, paprastai mėnesio pabaigoje, reikia atskaityti visus atlikius mokėjimus vykdant socialines paslaugas ir likusius pinigus pervesti į ligšiolinę einam. sąskaitą Lietuvos Banke.

Asmenys pastebėję, kad įmonės, įstaigos arba socialinio draudimo punktai nevykdo pagal nuostatus socialines paslaugas, gali paduoti skundą Profesinių Sąjungų Centro Valdybai, soc. draudimo skyriui, Kaune, Vytauto prosp. 63.

Teikimas apdraustiems medicinos pagalbos vykdomas sena varka.

Socialinio draudimo punktų vedėjai įpareigojami kontroliuoti kad dirbantieji pas privačius darbdavius asmenys būtų socialinio draudimo reikalu, laiku registruojami ir kad būtų laiku sumokami priklausantieji draudimo įnašai. Čia dar kartą nurodoma į tai, kad socialinio draudimo įstaiga plinumoje aprūpina tik tos apdraustuosius, kurie yra profesinės sąjungos nariais.

Socialinio draudimo punktai turi vesti skyrium apyskaitą apie įmokėtus mokesčius: soc. draudimo įnašų, kultūros mokesčio, ir sąjungos įnašų.

Iš Mažeikių padangės

Pastaromis dienomis pradėjo grįžti mūsų kariai. Visi jie džiaugiasi išlikę gyvi ir labai dėkingi vokiečiams už jų nuoširdumą, ir visokiariopą pagalbą bei paramą. Grįžusius šelpią vietos Raudon. Kryžiaus skyrius.

— Raudon. Kryžiaus skyrius nukentėjusiems nuo karo ir vietos biednuomenei išdalino apavų, drabužių ir kt. Aprūpinta 431 šeima, arba 1335 atskiri asmenis. Šiomis dienomis bus aprūpinti, kiek bus galima, likusieji. Be to, skyrius gerokas sumas yra išdalinęs pašalpoms, kurias suaukojo geraširdžiai mažeikiškiai.

Mažeikių Apskrities gyventojai, būdami su reikalais Mažeikiuose, prašomi užeiti į Raudonąjį Kryžių, Laisvės g. 17, antras aukštas. Suteiksite žinių apie išvežtuosius, žuvusius ir kt. Pagreitinsit ir palengvinsit darbą jūsų pačių naudai. Už patarimus ir paleškojimus mokėti nereikia.

Padėka

Mokslinė tarpt. komisija, tiriantį raudonojo teroro pėdsakus išlaisvintose srityse ir vykdantį kasinėjimų darbus, už malonią ir greitą paslaugą, vykdant techniškus darbus Telšiuose, reiškia širdingą padėką Telšių apskr. viršininkui, Telšių apskr. policijos vadui, darbo stovyklos ir kalėjimo viršininkams, Telšių apskrities ligoninės direktoriui bei vyr. seseriai.

Skelbimas

Kariuomenės komendantūra praneša, kad 4. 10. 41. tarp 16.30 ir 17 val. ant kelio tarp Kelmės ir Šiaulių pamestas

Foto aparatas LEICA III b su geltonu filtru.

Kariuomenei priklausąs aparatas, Nr. įrašytas, kuris privalo būti atiduodamas Komendantūroj, Šiauliuose, tarnybiniam kambaryje Ia WK.

Pamestą naują, odinę su vilnoniu pamušalu kairės rankos **pirštinę** radusį prašau grąžinti į Telšių kriminalinę policiją. Radusiam bus atlyginta.

N. N.

Pasigaminkime žiamai šiltų megstų rūbų

(Atkelta iš 4 pusl.)

Pirmiausiai matavimai. Metmenis surinkite, įdėkite į stakles, parišk siūlus, paruoškite ataudus, pagaliukus ir t. t. Dažnai pasitaiko, kad audimas staklėse pastovi kelias dienas, nes trūksta medžiagai arba pamušalų ir be siuvėjo pagalbos nebaigsiesi.

Megztiniams nereikia jokių patarimų, nuo pirmosios iki paskutiniosios pabaigto megsto audeklo klipelės ar akies pagaminta ta pati mezgėja. Megsti rankovės yra labai stiprūs. Rankovėse perkamos pirštinės geriau saugo, už kelių dienų suplyšta. Ypač stiprūs tie megsti rankovėse kurie dirbti namuose. Megztiniai daug svetkiau nešiojasi, kaip kurie kiti. Kojines, kaklaskarės, šalikus, megstinukus kiekvienu atveju galima lengvai išplauti, sušlapinus iššžiovinti. Jie ne tik nebijo skalbimo, bet nuo jo dar pagerėja. Su kitomis medžiagomis to viso nėra. Be to vilnonės pirštinės praleisdamos orą, nesulaiko mūsų odos kvėpavimo ir prakaitavimo. Tuo tarpu odinės neleidžia keistis oru, nesugerta prakaito ir tuo būdo kenkia svejkatai. (B. d.)

Jonapolietiams už suteiktą man moralinę ir medžiaginę paramą, nukankintus manno vyrą Pr. Daukšą, bei kaitu parodytą širdingumą ir atjautimą liūdesio valandoje

reiškiu nuoširdžiausią

padėką.

Stl. Daukšienė

Telšių Apygardos Saugumo valdin.

Juknevičiui ir jo šeimai

dėl jų mylimos dukrelės mirties reiškia nuoširdžią užuojautą

Apygardos Viršininkas ir bendradarbiai

Dėl kainų ir atsiskaitymo

Telšių Apskr. Viršininkas p. Ramanauskas prašo atkreipti visų prekybininkų dėmesį į žemiau skelbiamus privalomus prekybos nuostatus:

1. Prekybos įstaigose: krautuvėse, parduotuvėse ir kitose viešose prekyvietėse privalo būti viešai iškabinti parduodamų prekių kainoraščiai. Kainoraščiai turi atitikti Reicho komisaro potvarkiu nustatytąsias kainas. Šių kainų prekybininkai privalo griežtai laikytis. Bet koks kainų kėlimas — baudžiamas.

2. Pastebėta, kad rinkose nesilaikoma nurodytų kainų už paukščius, daržoves ir kitas prekes. Pakartotinai įspėjama, kad kainas keliantieji bus nubausti.

3. Javai ir kiti prievolės produktai pardavinėti iš namų ar perleisti kitokiu būdu griežtai draudžiama. Neprievolės produktai gali būti parduodami nebrangiau nustatytų kainų.

4. Atsiskaitymas už darbą ir kitas paslaugas prievolės produktais neleidžiamas. Išimtinės ir kiti sandėriai produktais atsiskaitoma pagal nustatytąsias kainas pinigais, neprievolės reikmenimis ar kitomis vertybėmis.

Laike karo išvestą raudą kumelę, su balta žvaigžde kaktoj, dešinėj šlauny išdeginta raidė „M“ atvirkščiai, malonėsi prašo už atlyginimą grąžinti MOCKAIČIUI Budrių km. Atlyginsiu grynais pinigais 500 rublių.

Ten pat parduodamas ardėnų veislės eržilas 7 mt. amžiaus raudos spalvos.

Skelbimas

Remiantis p. Generalinio komisaro Kaune š. m. spalių mėn. 10 d. patvarkymu, skelbiama, kad nuo š. spalių 9 d. nustatomos šios detalinės spirito ir degtinės pardavimo kainos:

Spiritas 95%	— 1,— litras	— 7,— Rm	
" "	— 0,75 "	— 5,25 "	
" "	— 0,50 "	— 3,50 "	
" "	— 0,25 "	— 1,75 "	
Degtinė 40%	— 1,— litras	— 3,40 "	
" "	— 0,75 "	— 2,55 "	
" "	— 0,50 "	— 1,70 "	
" "	— 0,25 "	— 0,85 "	

Šios kainos nustatomos drauge su buteliu.

Pardavinėti spiritą ir degtinę brangesnėmis, kaip čia nurodyta, kainomis ir imti atskirą kainą už butelį, draudžiama.

Spiritas ir degtinė turi būti pardavinėjami šiomis kainomis, neatsižvelgiant į tai, kad etiketėse yra pažymėta sena kaina.

Telšių Valstybinė Degtinės Gamykla

1941 m. spalių mėn. 16 d.

Vislems kooperatyvams, prekiaujantiems degtine

SKELBIMAS

Remiantis Valst. Spirito ir Degtinės TRESTO patvarkymu š. m. spalių mėn. 11 d. Nr. 686, šiuo skelbiama, kad buteliai iš pilleičių turi būti išpirkami kuo didesniais kiekiais, neatsižvelgiant kada ir kokiomis kainomis tie buteliai iš degtinės gamyklos buvo parduoti ir ar jie yra su etiketėmis ar be jų, sekančiomis kainomis;

Už 1,— litro butelį	— 0,80 rub.		
" 0,75 " "	— 0,80 "		
" 0,50 " "	— 0,50 "		
" 0,25 " "	— 0,50 "		

1941 m. X 16 d. Telšių Valst. Degtinės Gamykla

Valst. Draudimo Vald. Telšių Inspekcijai reikalingas

lengvas vežikas

Vežiko parinkimas įvyks 1941. XI. 1. 12 val. Telšiuose, Turgaus g. Nr. 1.

Siūlytojam į parinkimą reikia atvykti su arkliu ir vežimu.

Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157. Kalbamos valandos darbo dienomis 10 - 13 ir 16 - 18 val.

Leidžia Lietuvių Nacionalistų Partija.

Spausdina Telšių Apskr. Savivaldybės spaustuvė.

Tremtinio keliu ligi Minsko

Pasakoja iš bolševikų teroro išsigelbėjęs mažeikietis J. L-kas

Mane areštavo Mažeikiuose 1941 m. V. 10 d. ir 12 d. išvežė į Kauno s. d. k. Čia buvome sukimšti kaip dėžėje. Langai buvo sumažinti ir užkalti, o iš oro pusės užkalta speciale dėžė, kad niekas negalėtų prieiti. Kai kuriomis dienomis išleisdavo po 10 — 15 min. pasivaikščioti. Šventadieniais niekad neišleisdavo. Tardymai buvo daromi tik naktimis po 4 — 5 val. Pasodindavo kėdėn. Prie jos stovėdavo po 3 — 4 sargybinius, kad tardomasis nejudėtų. Tardymo metu visaip kankindavo: spausdavo galvas, tarp pirštų įdėdavo tam tikrus pieštukus, po to spausdavo ir laužydavo, badydavo panages ir t. t. Po tardymo nakties niekad neleisdavo miegoti. Maisias buvo kuo prasčiausias. Čia iškentėjome iki VI—22 d. Tą dieną išgirdome sprogimo garsus. Manėme, kad raudonieji ką nors sprogdina. Protarpiais girdėjome orlaivių dūzgėjimą. Supratome, kad čia mūsų išgelbėtojų vokiečių orlaiviai, nes mūsų sargybiniai bėgiojo lyg pamišę ir buvo labai nusiminę. Tačiau mūsų nuotaika ir ūpas kas kart vis kilo. Žinojome, kad žūsime už mylimą tėvynę Lietuvą.

10 val. vakaro į mūsų kamerą įsibrovė čekistai. Skubiai įsakė eiti kieman. Pasiimti nieko neleido. Kieme sustatė prie sienos, liepė suklaupti ir rankas iškelti aukštyn. Manėme, kad čia jau bus mūsų gyvenimo pabaiga. Bet po 10 — 15 min. visus susodino į sunkvežimius. mums sėdant į mašinas, kai kuriose kamerose girdėjosi labai didelis bildėsys, klyksmas ir vaitojimai.

Išvežė Ukmergės link. Mus lydėjo ginkluoti kareiviai. Nors prigrūstuose autobusuose mes troškome, bet judėti bei kalbėti neleido. Pasiekus Vilnių, sustojome geležinkelio namų kieme. Čia neleido nė šalto vandens atsigerti, išvežė toliau. Kely persodino į kariškas mašinas. Sekančią naktį pasiekėme Minską. Vienus nuvedė kalėjiman, o kitus vienmarškinius suklupdė atviram ore ir neleido judėti. Taip išklupojome iki ryto 6 val. Kai kurie nusilpo ir išvirto, 12 čia pat buvo sušaudyta. Po to visus klausinėjo kuo kaltinamas ir užsirašė. Po to suvarė į bendrą kamerą. Visi buvome lietuviai. Tarp mūsų buvo vienas kun., rodosi, Petravičius iš Kauno su 2 broliais. Apie 10 val. išdalino bliūdukus, bet valgyti nieko nedavė. Po pusvalandžio visus išvarė kieman. Manėme, kad čia sušaudys. Bet kiek palaikę, atgal suvarė kameron ir po mažą samtelį davė juodų kruopų. Apie 12 val. visus išvarė pėsčius. Ėjome per degantį miestą. Baisus vaizdas: miestas daugel vietų degė, gatvėse pilna žmonių lavonų, bėgantieji visus mindo ir patys griūva. Buvome vienmarškiniai ir veik visi basi. Kai kuriems kruvinos kojų apačios. Kur užėjus upelį, leido atsigerti. Bet valgyti nieko nebedavė. Diena giedra ir gana karšta. Silpnesni ir seneliai nebegalėjo paeiti. Tuos durtuvais nudurdavo arba peršaudavo ir likdavo vietoje — kely. Naktį pasiekėme mišką. Čia nakvojome, bet valgyti nieko nedavė. Saulei patekėjus kiekvienai 30 žmonių išdalino po mažą bulkutę juodos duonos, tačiau valgyti neleido, nes skubiai varė toliau.

Vokiečiams pradėjus bombarduoti, kriminalinius atskyrė nuo politinių ir juos paleido, o politinius skubiai varė toliau. Ėjome rikiuotėje gretose po 4 ir gana skubiai. Naktį prisiartinome prie miško. Iš užpakalio pradėjo į mus šaudyti. Mūsų eilės pradėjo retėti. Sukritome ant plento arba į griovius. Po to nustojo šaudyti ir liepė sustoti statiems eilėmis. Kurie buvo peršauti arba ir taip nebesikėlė, tuos badė durtuvais. Mūsų gretos buvo arčiau priešakio. Todėl sutarėme bėgti miškan. Mus pasekė ir kiti. Pradėjus bėgti, čekistai paleido pragarišką šautuvų ugnį. Žmonės virto krūvomis ir prislėgė vieni kitus. Tačiu būrelis, rodosi, 13—15 pasiekė mišką,

Kad mus nepasivytų ir nenužudytų, ėjome pasiskirdę. Buvome labai alkani ir silpni. Kur radę čiulpėme šlapias miško samanas, valgėme žoles, o kai kurie pagavę ir varles. Kitą dieną pasiekėme miško pakraštį ir pamatėme kolkozninkų trobeles 5 žmonės nuėjome paprašyti ką nors valgyti. Bet čia radome didelį skurdą Be bulvių kolkozninkai nieko neturėjo. Gavę keletą bulvių ir kiek pasistiprinę, skubėjome miškan. Toliau miškų eidami sutikome dar keletą naujų draugų, pabėgusių iš šaudymo. Pasiklausdami kelio miškais ir krūmais ėjome Minsko link.

Miškais ir krūmais eidami matome, kaip pakrikę būriais bėgo raudonarmiečiai. Visi jie buvo labai suvargę ir alkani. Retas jų beturėjo ginklą. Kur pamatę mažus būrelius įsidrąsinę užkalbindavome. Visi jie keikė Staliną ir visą komunistų santvarką. Vienas jų leit. papasakojo, kad ties Minsku naujai sumobilizavę didelius kiekius. Tačiau visiems teišdavę tik 30 šautuvų ir labai mažą kiekį šovinių. Todėl visi ir bėgą.

Liepos 2 d. pasiekėme Minską. Sužinoję, kad čia jau yra vokiečiai, užėjome pas juos. Kadangi neturėjome jokių dokumentų, tai mus patalpino kartu su kit. nelaisviais. Bet pasisakius, kad mes politkaliniai, išbėgę nuo sušaudymo, tuoj perkėlė į bendrabutį, gerai pavalgydino ir labai nuoširdžiai su mumis elgėsi.

VII—7 d. mus išvežė Vilniun, o iš čia — Kaunan. Čia tautiečiai mus priėmė nepaprastai nuoširdžiai. 2 paras čia mus gerai pamaitinę ir pamylėję, palydėjo stotin ir išleido į savo gyvenamąsias vietas.

Žodis ūkininkams

Jei sokstybesniais metais ninkai, kurie patys nesp savo laukų, buvo tik atskiromis progomis buvo aiškinama to darbo tai šiais metais rudenį kų apsėmo iš rudens leina į ūkininkų prievolę gi, visi ūkininkai bendrą kiekvienas atskirai privalo reikalu susirūpinti ir nesp jant imtis šio darbo, kad šalčių ražienos, dobiliene kitos dirbamos žemės rudens tinkamai suartos rę laukų bus laikomi ūkininkais nepateisinančiais rųjų ūkininkų vardo. Žin dkį, kaipo į žemės ūkio reikalinga atitinkamai mok tvarkyti. Savo gi ūkius mokame ir turime laiku juose visus darbus Vietos agronomai, laukų technikai ir ūkininkų va įpareigojami vietose, kur re linga išaiškinti šio darbo mo būtinumą, nesugebant ūkių tvarkyti dar laiku ti, stebėti arimo eigą ir ne kusių laukų suarimą suregi ti, pateiklant sąrašą savo agronomams. Vietos savival bės ir seniūnai prašomi darbe talkininkauti ir savo linkėse rudeninį laukų sekti ir reikalingiems —

Rudens arimas per žiemą bai išvėdina ir išpurina apnaikina piktžoles ir sutaupo trumpą sėjos lai padaro žemę rupesne, tingesne, šiltesne ir tinkam sėjai. Pavasario arimas lab džiovina žemę ir sumažina lių. Todėl, dirvų iš ru suarimas būtinas.

Įvairios žinios

L.N.P. vadovybė

Nuo š. m. rugsėjo 24 d. L.N.P. Vadu yra mjr. L. Virbickas, buv. prof. Voldemaro adjutantas. Buvęs partijos vadas, senas nacionalistinio sąjūdžio kovotojas, dviejų Vyčio Kryžiaus ordenų kavalierius Jonas Karutis, kaip ypatingai nusipelnęs lietuvių tautai ir L. N. P., paskelbtas L. N. P. Garbės Vadu.

Šelps nukentėjusius nuo bolševikų

Jau yra priimtas nutarimas ir bus skiriamos valdiškos pašalpos nukentėjusiems nuo bolševikų. Pašalpos bus skiriamos nukentėjusių šeimoms ir artimiesiems pagal reikalą. Pirmoj eilėj bus rūpinamasi nukankintųjų ir išvežtųjų artimaisiais. Tam reikalui apskrityse sudaromos atitinkamos komisijos. Telšiuose tokia komisija jau sudaryta. Jai vadovauja socialinės globos įstaigos vedėjas p. Petrūnas. Ten tais reikalais ir reikia kreiptis.

Primami studentai į Žemės Ūkio akademiją

Į Žemės Ūkio Akademijos Dotnuvoje Agronomijos Skyriaus pirmą semestrą priimami baigę gimnazijas arba tolygų mokslą išėjusieji asmenys. Akademijos Rektoriaus vardu parašyti prašymai iki spalių mėn. 28 d. įteikiami Žemės Ūkio Akademijoje arba Žemės Ūkio Vadybos Kanceliarijoje Kaune (Kęstučio 15). Prie prašymo pridedamas brandos atestatas arba jo nuorašas ir ištikimybės liudijimas.

Išvežė 115 m. senį

Paaiškėjo, kad tarp 1246 žmonių, išvežtų iš Šiaulių miesto ir apskrities, bolševikai išvežė 115 metų senį Vladą Survilą iš Kareidžių dvaro, Šaukėnų valsč.

Naikinkime elgetavimą

Kultūringam kraštui elgetavimas nedera. Visuomenė turi taip susitvarkyti, kad visi pagalbos reikalingieji būtų organizuotu būdu tinkamai išlaikomi, o be reikalo ubagaujančius turi prižiūrėti policija. Žemaičių daugely miestų ubagavimas tebevyksta viešai. Vakariečio akiai tai keistas dalykas ir mums patiems gėdą daro. Štai Telšių gatvėse ir ypač Katedros šventoriuje elgetų pilna ne tik šventadienį bet ir šiokiadienį. Kai-kurie net su vežimais ir lovomis čia atvažiuoja. Reikėtų patikrinti, ar tie žmones ištikrųjų reikalingi paramos, ir jei taip, tada pavesti šį reikalą socialinės glo skyriui. Viešas elgetavimas išnykti.

Amerikos spauda apie lietuvius tremtinius

NEW YORKAS. Aprašydamas padėtį Lietuvoje sovietų viešpatavimo metu, laikraštis „New York Journal American" konstatuoja, kad sovietai į Sibirą išvežė 150.000 lietuvių, jų tarpe ir vaikų, turinčių daugiau kaip 2 metus amžiaus. Stalinas, kaip toliau rašo laikraštis, buvo pasiryžęs katalikiškąją Lietuvą atiduoti ateistiškajam komunizmui. Vedę vyrai buvo ištremti, ir nepilnamečiai vaikai palikti jų pačių likimui. Išvežtųjų tarpe buvo daug dvasininkų, kurie buvo suvaryti į vagonus su vinimis užkaltomis durimis bei langais. Kaliniai negalėjo niekur iš vagono išeiti, ir jiems nebuvo duodama nei vandens atsigerti. Šimtai šių lietuvių, vežant juos į Sibirą, mirė. Išvežtųjų vaikų tarpe buvo ir trys Lietuvos generolo Raštikio vaikai.

Padėka

Telšių buv. polit. kalinių komitetas nuoširdžiai dėkoja visiems, kurie parėmė ir prisidėjo prie pagerbimo ir paminėjimo buv. polit. kalinių ir nukentėjusių nuo bolševikų teroro.

Linksmas kampelis

Eilėj prie kepyklos

— Kas čia su tavim pasidarė. Jau pusė valandos su tavim kalbu, o tu vis dantis krapštinėji?

— Kooperatyvo kepykloj vakar duonos nusipirkau, žalia bestija buvo, tai prilindo į dantis, kad ir išsižioti sunku.

— Žiūrėk kokie „stachanoviečiai" pasidarė.

Meškiškas patarnavimas

— Kur bėgi?

— Į „Mešką" druskos

— Tai kam tau bėgti — druskos visuomet suskubsi gauti.

— Tau taip atrodo, kad visuomet, rytoj jie tik cukrų pardavinės.

— Kaip tai, kiekvienai prekei vis kita diena?

Alaus bare

— Ponia, gal bakaliuką alaus?

— Tai, kad jūs man negražus, — tai pasakius! „gražuolė" pakelė bakalą alaus, ir pranešusi pro pat mano nosį, nunešė bakalą savo pažįstamam.

Gatvėj

— Duok papirosą.

— Ar subliudai. Benė pas m ne kooperatyvas. Pats pas sp kuliantą už penkius rublius p kau pokelį.

— Ar galima gauti?

— Kiek tik nori.

Linksmasis Alsėdžių felčeris

Platakių km. ūkininko kos susirgo vaikas. Atvež Alsėdžių felčerį. Felčeris ap rėjo ligonį, nusiplovė ran Alseika ir klausia:

— Kiek čia ponui už cija?

— Pinigais aš neimu avelę ir bus kvit.

— Tai, kad aš pats av neturiu.

— Na tai duok 30 mark ką čia su tavim padarysi.

Alseikai net plaukai vos atsistojo nuo tokio „b raro."

Telesk

Įvairios žinios

L.N.P. vadovybė

Nuo š. m. rugsėjo 24 d. L.N.P. Vadu yra mjr. L. Virbickas, buv. prof. Voldemaro adjutantas.

Buvęs partijos vadas, senas nacionalistinio sąjudžio kovotojas, dviejų Vyčio Kryžiaus ordenų kavalierius Jonas Karutis, kaip ypatingai nusipelnęs lietuvių tautai ir L. N. P., paskelbtas L. N. P. Garbės Vadu.

Šelps nukentėjusius nuo bolševikų

Jau yra priimtas nutarimas ir bus skiriamos valdiškos pašalpos nukentėjusiems nuo bolševikų. Pašalpos bus skiriamos nukentėjusių šeimoms ir artimiesiems pagal reikalą. Pirmoj eilėj bus rūpinamasi nukankintųjų ir išvežtųjų artimaisiais. Tam reikalui apskrityse sudarомos atitinkamos komisijos. Telšiuose tokia komisija jau sudaryta. Jai vadovauja socialinės globos įstaigos vedėjas p. Petrūnas. Ten tais reikalais ir reikia kreptis.

Primami studentai į Žemės Ūkio akademiją

Naikinkime elgetavim

Kultūringam kraštui elgetavi mas nedera. Visuomenė tu taip susitvarkyti, kad visi pagal bos reikalingieji būtų organizuo tu būdu tinkamai išlaikomi, o b reikalo ubagaujančius turi pri žiūrėti policija. Žemaičių dauge ly miestų ubagavimas tebevyks ta viešai. Vakariečio akiai ta keistas dalykas ir mums patiem gėdą daro. Štai Telšių gatvės ir ypač Katedros šventoriuje el getų pilna ne tik šventadienį bet ir šiokiadienį. Kai-kurie net su vežimais ir lovomis čia atvažiuoja. Reikėtų patikrinti, a tie žmones ištikrųjų reikalingi paramos, ir jei taip, tada paves

Linksmas ko

Eilėj prie kepyklos

— Kas čia su tavim pasidarė. Jau pusė valandos su tavim kalbu, o tu vis dantis krapštinėji

— Kooperatyvo kepykloj va kar duonos nusipirkau, žalia bestija buvo, tai prilindo į dan

Kaina 40 kap.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Nr. 21 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. XI. 1

PRALAUŽTI MASKVOS ĮTVIRTINIMAI

Iš Maskvos išvykti leidžiama tik žydams. Paimtas Charkovas, Kramatorskaja ir Perekopas. Leningradui artinasi galas

Paskutiniais Kariuomenės Vadovybės pranešimais, praeitoji savaitė vokiečių kariuomenei visuose frontuose atnešė vėl eilę žymių laimėjimų.

Nepaisant blogų oro sąlygų, sovietų sostinės išorinio gynimo pozicijos pastarosiomis dienomis buvo pagrindinėmis vietomis kovų dėl pietvakarių ir vakarų fronto pralaužtos. Besitraukiančių vorų priešakinės dalys vietomis prasiveržė iki 60 km. nuo Maskvos.

Nuo Maskva vokiečių oro pajėgos bombarduojama be paliovos dieną ir naktį.

Ryšium su vyriausybės išsikėlimu į užnešenių diplomatų evakuaciją, Maskvos gyventojus ištiko didžiausias nerimas. Susidarė labai pavojingas, ir, turint galvoje tokį pavojų, daugelis vadovų ir net savo įmones, o valdžios atstovai buvo priversti išleisti specialiuosius įsakymus kad visi darbininkės, krautuvės ir tt. būtų uždaryta. Tačiau čia negelbsti net labai sunkiausia bausmė — sušaudymas. Diplomatams išvažiavus, jau stengiasi iš miesto išvykti, ir civiliniams gyventojams buvo uždrausta, nes jie įpareigojami sostinę ginti iki paskutinio. Žydams išsikelti leidžiama ir jie užtvenkė visus kelius į užuraį.

Dabartiniu praeitos savaitės pranešimu reikia laikyti tai, kad vokiečiių ginklo pajėgos jau užėmė Charkovą.

Charkovas yra svarbus geležinkelių mazgas ir sovietų pramonės centras.

Charkovo mieste skaitoma 900.000 gyventojų. Mieste ir jo apylinkėse sutelkti svarbūs ginklavimosi pramonės centrai. Ypač paminėtina sunkioji metalurgijos ir stiklo pramonė.

Vokiečių kariuomenė, užėmusi Charkovą, greit pasistūmėjo pirmyn, užimdama svarbų geležinkelio mazgą Bolgorodą, esantį 75 km. už Charkovo.

Paskutiniais pranešimais, Pietų fronte — Ukrainoje

paimtas pramonės miestas Kramatorskaja, žymus savo didžiuliais šarvuočių fabrikais.

Tuo būdu visa pramoningoji Doneco sritis, turinti begalinės reikšmės sovietų ginklavimui, pateko į vokiečių rankas.

Šią savaitę taip pat

palaužtas gynimas labiausiai įstiprinto punkto Krymė — Perekopo,

kuris tarnavo keliu per Krymo pusiasalį iš Juodųjų jūrų į Azovo jūrą. Paėmus šį svarbų punktą, čia sumušToji bolševikų kariuomenė išsiskleidė po Krymo pusiasalį ir, be abejo, bus visiškai sunaikinta.

Nuo karo Rytuose pradžios jau laimėta dešimt milžiniškų mūšių, kurių kiekvienam buvo paimta nuo 100 iki 600 tūkstančių belaisvių. Tik vien per 14 pirmųjų karo dienų prie Minsko buvo į nelaisvę paimta 324.00 sovietų belaisvių. Tai mūšis yra didžiausias per visą buvusių karų istorijoje. Šis mūšis sekė apsupimas po apsupimo ir naikinimas po naikinimo didžiulių sovietų armijų. Naikinamos divizijos po divizijos, armija po armijos. Nuolat augo belaisvių skaičius. Visose fronto dalyse sovietai turėjo didžiulių nuostolių.

Sovietų nuostoliai vaizdžiausiai bus nusakyti šiais skaičiais. Nuo birželio 22 d. — t. y. nuo karo pradžios — iki rugsėjo 20 d. sovietai neteko per 260 savo armijos divizijų, kurios buvo sunaikintos. Dalis šių divizijų kurių pateko į nelaisvę, o kiti buvo mūšio lauke sunaikinti. Tik nežymi dalis galėjo iš kaujų ugnies išsigelbėti. Sunaikintosios 260 divizijų buvo patys stipriausi ir geriausiai karui parengti sovietų armijos vienetai. Iš sunaikintų 260 sovietų divizijų, į tą skaičių jeina 40 sunaikintų tankų divizijų.

Sunaikinta 260 bolševikų divizijų

Šalintinos praeities klaidos

Laikraštis „Tėvynė" 22 nr. straipsnyje „Nepamainomi direktoriai" ragina visus be atodairos šalinti praeities klaidas ir įsijungti į kūrybinį gyvenimą. Straipsnyje, tarp kita ko, visai teisingai pasisakoma:

Šiandien, ruošiantis naujam gyvenimui, - kada sutelktinėmis jėgomis ir pastangomis reikia ne tik kurti ateitį, bet ir atstatyti bolševikinio teroro nuostitą ir nuskurdintą kraštą ūkį - ryžtumo, darbštumo ir nuoširdaus savo darbe rūpestingumo reikia daugiau negu kada nors. Reikia kad kiekvienoje vadovaujamoje vietoje būtų pastatyti kūrybingi žmonės, kurie jaučia malonumą matydami savo darbo pasėkas, o nesitenkina algos atsiėmimo malonumu.

„Nepamainomų" direktorių gadynę reikia užmiršti. Tie tragikomiški laikai jau praėjo, kada mūsuose buvo įsigalėjęs kai kurių asmenų įsitikinimas, kad buv. kurios nors įstaigos direktorių, jį atleidžiant už nesugebėjimą tinkamai pareigų atlikti, būtinai reikia direktorium skirti kitoje vietoje tik dėl to, kad jis jau buvęs direktoriumi. Taip atsirado metais ir susidarė „nepamainomų direktorių svita, kuris su tais pačiais titulais keliavo iš įstaigos į įstaigą. Pro tų „nepamainomų" direktorių užtvarą naujai jėgai beveik nebuvo įmanoma prasimušti. Nevykęs direktorius iš vienos vietos buvo „tarnybos" labui keliamas į kitą. Čia vėl jis kartojo savo nesugebėjimo palydoves klaidas. Buvo del tų reiškinių pasiskundžiama ir kartu pripažįstama, kad esamomis sąlygomis „nepamainomųjų" užnugaris tvirtas.

Nudien, atsiminus praeities klaidas ir ryžtantis jas šalinti (priešingu atveju neįmanoma jokia pažanga), būtina sąlyga pastatyti kryžių „nepamainomų" direktorių gadynei. Kiekvienos darbo srities vadovavimas turi būti patikėtas kupiniems energijos ir sumaniems asmenims. To iš mūsų reikalauja išlaisvintojų kraujo auka.

Visuomenės žinios

Žuvusių Nepriklausomybės kovose, partizanų, vokiečių karių ir bolševikų nukankintų politinių kalinių, Vėlinių išvakarėse 1941 m. lapkričio mėn. 2 d. Telšių mieste pagerbimo

DIENOTVARKĖ:

1. Gedulingos pamaldos katedroje 16,30 — 18 val.
2. Eisena iš Katedros į kapines 18, — 18,30 val.
3. Pamaldos kapinėse 18,40 — 19,10 val.
4. Kalbos ir valinių uždėjimas 19,10 — 20 val.
5. Miesto namai papuošiami tautiniais vėliavomis, perrištomis juodais kaspinais nuo lapkričio mėn. 2. d. 16 val. iki lapkričio mėn. 3 d. 17 val.

Rengimo Komitetas.

L.N.P. pranešimai per radiją

Pranešama, kad kiekvieną pirmadienį ir ketvirtadienį 20 val. 30 min. Kauno radiofone bus Lietuvių Nacionalistų Partijos pusvalandžiai.

Per savaitę nuskandinta 123.700 tonų anglų laivų

Praėjusią savaitę vokiečių povandeniniai laivai Atlanto vandenyne nuskandino septynis anglų prekybos laivus, plaukusius vienoje vilkstinėje, kurių bendras tonažas sudaro 38.200 registr. br. tonų. Be to, per tą patį puolimą sunkiai sužalotas didžiulis prekybos laivas „Svend Foyn". Po dviejų dienų vokiečių povandeniniai laivai nuskandino dar keturis anglų prekybos laivus, 32.00 bendros tonų talpos jų tarpe didžiulį transporto laivą „Aurania", 14 000 tonų talpos. Tos pačios savaitės bėgyje vokiečių karo aviacija nuskandino 27.000 tonų talpos laivų. Tad anglai per vieną savaitę neteko 97.700 tonų prekybos laivyno.

Italų vyriausioji karo vadovybė praneša apie Viduržemio jūroje nuskandinimą anglų laivų. Šiomis dienomis torpedinial italų lektuvai Viduržemio jūroje puolė anglų laivus. Per šį puolimą buvo nuskandintas vienas anglų 10.000 tonų talpos laivas. Kitas laivas, 7.000 tonų talpos, šio puolimo metu buvo sunkiai sužalotas. Be to, vokiečių pajėgos nuskandino 16.000 tonų anglų prekybos laivų. Tad anglai per praėjusią savaitę ir šios savaitės pirmomis dienomis nustojo 123.00 bendro tonažo laivų.

Amerikos ir Japonijos karas neišvengiamas

„Sustrėmimas tarp Japonijos ir Jungtinių Valstybių Tolimuosiuose Rytuose iš principo yra neišvengiamas ir gali įvykti 24 val. būvyje", pareiškė, pasak Associated Press, latvyno ministeris Knoxas viename amunicijos fabrikantų susirinkime. Tuliau Knoxas pažymėjo, kad

padėtis Ramiajame vandenyne esanti iki kraštutinumo įtempta.

Bekanntmachung Nr. 15

Betrifft: Versorgung der Bevoelkerung mit Schuhwerk.

Es wird hiermit bekannt gegeben, dass folgendes Schuhwerk bezugscheinfrei verkauft werden darf.

1. Strassenschuhe mit ganzen oder geteilten Holzsohlen zu einem Einzelhandelsverkaufspreis von nicht mehr als RM. 4,— bis Groesse 35 einschl. RM. 4,50 von „ 36 ab fuer das Paar.

2. Holzpantinen — ohne Hinterkappe oder solchen aus Sperrholz mit Vorderteil aus Leder oder anderem Material.

3. Babyschuhe bis zur Groesse 24 einschl.

4. Hausschehe, Pantoffel und Schleppen, deren Ober — und Unterteil ausschliesslich aus Altmaterial bestehen.

5. Schuhe oder Ueberschuhe ganz aus Stroh, auch solche mit einem Oberteil oder Futter aus Spinnstoffwaren.

6. Gebrauchtes Schuhwerk.

Dieses Schuhwerk unterliegt also in keiner Form der Bezugs und Bestellscheinpflicht, es kann ohne Genehmigung ge-und verkauft werden.

Schaulen, den 21. 10. 41.

gez. GEWECKE

Der Gebietskommissar in Schaulen

Skelbimas Nr. 15

Liečia: gyventojų aprūpinimas avalyne.

Šiuo skelbiama, kad sekanti avalynė galima parduoti be atskiro leidimo:

1. Gatvių batelius su ištisais ar padalytais mediniais padais, detaliėje prekybos parduodami nebrangiau kaip po RM 4. — už dydžius iki Nr. 35 imtinai ir RM 4,50 už dydžius, pradedant Nr. 36 ir didesnius.

2. Klumpes — be užkulnių arba su fanieriniais užkulniais, su odiniu ar kitos medžiagos pryšakiu.

3. Vaikų batelius iki Nr. 24 imtinai.

4. Namų batelius, šliurės, kurių viršus ir apatinė dalis pagaminta išimtinai iš senos medžiagos.

5. Batai ar viršbačiai iš šiaudų, taip pat tokie, kurių viršutinė dalis ar pamušalas pagamintį iš austos medžiagos

6. Vartoti batai.

Šitai avalynei nereikia leidimų pirkti ar užsakyti ir ji gali būti perkama ir parduodama be leidimų.

Šiauliai, 1941 m. spalių m. 21 d.

pas. GEWECKE

Šiaulių Apygardos Komisaras

GERBIAME ŽUVUSIŲJŲ ATMINIMĄ

Vėlinių vakarą kiekvieno doro ir jautraus žmogaus širdis krypsta į kapines, į tą amžinojo atilsio vietą, kur ramybę rado mūsų tėvai, broliai seserys, pažįstami ir draugai. Tą vakarą kapinės mirga žvakelėmis, vaikai jas atneša tėvams, tėvai vaikams; broliai seserims, seserys broliams; vyrai žmonoms, žmonos vyrams. Kiekviena šeima turi ne vieną savo brangų narį, išėjusį į šią tolimąją kelionę, ir prisimena jį šį liūdnąjį vakarą.

Galima pasakyti, kad tauta yra didelė šeima. Ji kaip ir šeima turi daug brangių savo narių palydėjusi į amžinybę dėl kilnių idealų, dėl tautos gražios ateities, dėl kitų labo. Tautos sūnų kapai labai iškalbingi. Mirtis jos sūnūs iš gyvenimo plėšte išplėšia, dažnai palikdama kruvinas neužgyjančias žaizdas. Tautos sūnūs gyvybę aukoja dėl kitų labo, nors dar galėtų gyventi ilgai ir laimingai. Jų gyvybės yra aukos ant tėvynės aukuro; kurios mus turi stiprinti kovoje dėl tautos reikalų, dėl tautos idealų. Tos aukos yra pavyzdys, kaip mes turime gyventi ir kokiais keliais eiti. Jie parodė mums kaip reikia dirbti dėl tėvynės ir kaip reikia aukotis, užmirštant save ir savo artimuosius ir prieš akis turint tėvynę, jos ateitį ir gerovę.

Mūsų šeima—mūsų tauta turi daug garbingų sūnų, kurie yra paaukoję savo gyvybę jos labui. Susikaupkime ir aplankykime jų kapus nors mintimis ir prisiminkime jų žygius ir darbus.

Štai eilė mūsų knygnešių savo kaulus palaidoja šaltame Sibire dėl spausdinto lietuviško žodžio, kurs turėjo tautą pažadinti ir apšviesti, bet buvo slopinamas. Štai mūsų Nepriklausomybės kovose kritę kariai savanoriai. Jie savo krauju pirko brangiausią tautai dovaną—laisvę. Tai mūsų Lukšiai, Juozapavičiai... Štai eilė nukankintų lenkų kalėjimuose vilniečių, kovojusių dėl amžinosios Lietuvos sostinės Vilniaus ir vilnijos laisvės... Štai, pagaliau mūsų partizanai, kritę kovoj su raudonaisiais teroristais, kurie ištisus metus negailestingai žudė ir kankino mūsų tautą. Štai mūsų kankiniai, bolševikų žvėriškumo aukos. Mūsų kankiniai—žuvę dėl tėvynės, už tai, kad mylėjo savo žemę ir negalėjo pakęsti jos skriaudų ir paniekinimų. Kankinių mirtis—jų amžina garbė. Jų mirtis bus tautai šviesiu žiburiu ilgus amžius. O mūsų išvežtieji... Kiek jų bėra gyvų? Kiek jų padėjo galvas dėl to, kad mylėjo Lietuvą, kad buvo dori ir geri žmonės...

Tauta savo sūnus prisimena su skausmu ir susikaupimu. Jų mirtys įstringa į tautos sielą ir šviečia kilniais žiburiais amžinai. Tai kilnieji jos sūnūs. Tai jos nenugalima galybė, pasididžiavimas ir mums pavyzdys.

Taip pat mūsų tauta negali pamiršti šia proga tylomis praeiti pro šiuo metu vykstantį mūsų išvaduotojų žygį prieš pasaulio gėdą bolševizmą. Milžiniškas frontas nepalaužiamai eina pirmyn pareikalaudamas daug aukų. Į rytus žygiuoja idealistai. Jie lieja savo kraują ir aukoja savo gyvybę dėl žmonijos labo. Jei ne jų kilnus žygis, mes gal būt, daugumoje jau neštume vergijos naštą tolimame Altajuje drauge su mūsų broliais bolševikų tremtiniais, arba ilsėtume šaltoj žemelėj drauge su mūsų kankiniais... Toks liūdnas buvo mūsų tautos likimas, ir toks kilnus yra žygio į rytus tikslas.

—Visa ši.dimi trokštame pagerbti to kilnaus žygio aukas. Garbė joms. Jų kilnų pasiryžimą mes įvertiname ir prieš šią didžiausią auką, kokią žmogus gali paaukoti žmonijai, būtent paaukoti savo gyvybę, lenkiame galvas.

Jaunime!

Baisūs ir sunkūs buvo praėjusieji metai—raudonųjų valdymo metai. Verkė kiekvieno susipratusio lietuvio širdis, verkė matydama, kaip niekina raudonieji savo tuščia propoganda visa tai, ką lietuviai per savo nepriklausomo gyvenimo metus buvo pasiekę. Širdis verkė, tačiau dvasia buvo stipri, o kūnas atsparus. Susipratęs jaunimas slapta organizavosi didžiai kovai prieš raudonuosius, kad išaušus rytui, galėtų juos išvyti iš savo krašto, nuvyti atgal į tą „rojų", iš kurio jie buvo atėję. Daug jaunimo, ištikimiausių tautos vaikų, buvo sukišta į kalėjimus, daug jų buvo nukankinta vien tik dėl to, kad jie mylėjo savo tėvynę, gerbė gražius jos papročius. Garbė jiems!

Šiandien, narsiai vokiečių kariuomenei išvadavus mūsų kraštą nuo azijatiškų, sužvėrėjusių raudonųjų, atsiveria mums platūs horizontai laisvai ugdyti mūsų jaunose širdyse savos tėvynės meilę. Šiandien laisvai mes galime organizuotis į lietuviškus būrius, lietuviškus vienetus, kelti lietuvių tautos tarpe tėvynės meilę, vienybę, gražias lietuviškas idėjas. Šiomis dienomis, mūsų išvaduotojų vokiečių sutikimu, buvo legalizuota Lietuvos Nacionalistų Partija, kurios viena šaka yra Jaunimo Skyrius.

Jaunime! Iš mūsų tauta laukia politiškai subrendusių ir tautiškai susipratusių vaikų. Tad mūsų, jaunosios kartos, uždavinys kaip tik ir yra tautiškai susiprasti, susivienyti į vieną kietą lietuvišką grandį, kuri būtų atspari prieš visus politiškus sukurius. Organizuokimės, vienykimės, eikime prie to, kad lietuvis kiekvienam susipratusiam lietuviui būtų tikras brolis, neatsisakąs sunkiausiuose reikaluose padėti. Mes, jaunoji karta, turime ryžtai žengti lietuviškai bendros vienybės keliu ir visus lietuvius įtraukti į tą kelią, kad visų tarpe degtų tautos meilė, kad visiems rūpėtų ne individualūs, bet visos tautos reikalai. Tad kviečiu tave, jaunime, stoti į Lietuvos Nacionalistų Partiją ir būti jos aktyviu nariu.

L. N. P. Telšių Apyl. Jaunimo Vadas.

Likviduoti sovietų maršalai

Berlyno spauda, rašydama apie maršalo Timošenko atleidimą iš pareigų, savo pranešimus pavadina stambiomis antraštėmis: „Stalinas kapoja galvas" ir kt. Taip pat laikraščiuose skelbiamas iš Stockholmo gautas pranešimas, kad maršalas Budionis jau sėdi Maskvos Liublianskos kalėjime ir maršalas Vorošilovas irgi yra sulikviduotas. Laikraščiai vieningai pabrėžia, kad Timošenkos sulikvidavimas yra karinio sovietų žlugimo pasekmė ir kad jo įpėdinis generolas Sukova irgi nieko nebegali pakeisti vokiečių laimėjimuose prieš bolševikų sistemą. Laikraštis „Voelkischer Beobachter" Timošenko vadina „atgailos ožiu už karinę bolševizmo katastrofą". Laikraštyje pareiškiama, kad sovietai šiuo Timošenko pašalinimu visoje pilnumoje patvirtino skaudžius bolševikų pralaimėjimus ir tuo atskleidė ligi šiol buvusį tamsiausią jų padėties vaizdą.

7 Nacionalsocializmas

Vokietijos nacionalsocialistinio jaunimo organizacija Hitler Jugend

Partijos prieauglių sudaro **Hitler Jugend** jaunuomenės organizacija. Ši organizacija turi milžinišką narių skaičių. Visi berniukai nuo 10 iki 18 met. amžiaus turi priklausyti šiai organizacijai. Jos padalinių yra miestuose, miesteliuose, bažnytkaimiuose ir kaimuose. Nėra mokyklos ar šiaip kurios auklėjimo įstaigos, kurioje nebūtų šios organizacijos narių. Organizacija tvarkosi kariniais pagrindais ir vado principu. Šios organizacijos vadą skiria Führeris. Mokykla tik papildo organizacinį jaunuomenės darbą. Tarp mokyklos ir šios organizacijos nėra nesusipratimų. Mokytojai yra šios organizacijos nuoširdūs rėmėjai ir globėjai. Organizacijos narių pareiga palaikyti mokykloje drausmę, tvarką ir mokytojo autoritetą. Ši organizacija neturi tikslo atitraukti mokinį nuo šeimos ir mokyklos, bet stengiasi papildyti šeimos ir mokyklos auklėjamąjį darbą charakterio stiprinimu, valios grūdinimu ir visa kita eile metodiškų darbų ir užsiėmimų, kurie turi teigiamos reikšmės jauno žmogaus gyvenime. Organizacija papildo jaunuomenės laisvalaikį naudingu darbu ir žaislu, kuris mokyklai ir šeimai būtų žymiai sunkiau atlikti.

Hitler Jugend organizacija turi vadų parengimo akademiją, kuri gabesnius šios organizacijos narius paruošia tinkamais vadovais. H. J. organizacijos paskirtis yra išugdyti gerą ir jauną nacionalsocialistą, kaip aktyvų, kūrybišką ir savarankišką visuomenės narį, kuris moka klausyti, darbą pasiskirstyti, save tvarkyti ir darbui vadovauti. H. J. organ. gana rūpestingai ir sistematingai pravedamas karinis ir sportinis jaunuomenės parengimas. Vasaros metu tūkstančiai jaunuolių vyksta į stovyklas, kuriose gražios gamtos prieglobstyje dirba įvairius darbus, ilsisi, stiprina sveikatą ir įgyja kitų savarankiškų patyrimų, kurie vėlesniame jaunuolių gyvenime yra reikalingi. Čia atskiri būriai turi progos stebėti vieni kitų darbą, mokytis vieni iš kitų, lenktyniauti.

Reikia pažymėti, kad vykstančiose H. J. stovyklose vykusiai suorganizuojami teatrai, kur jaunuoliai turi progos išbandyti savo įvairius meniškus sugebėjimus muzikoje, mene ir dainose. Stovyklų teatrai gaivina tautines tradicijas, liaudies meną, dainą ir muziką.

Hitler Jugend organizacija sudaro sąlygas tūkstančiams gabių jaunuolių tobulintis įvairiose gyvenimo srityse, kaip moksle, mene ir bendrai savarankiškoje kūryboj.

H. J. organizacija turi radio valandėles, kurias naudoja saviaukiai, charakterio, valios grūdinimui, ryžtumo ir taurumo ugdymui. Ta proga duodama puikių meno valandėlių, kurių metu reiškiasi visos jaunosios kūrybinės jėgos.

Paskutiniais metais H. J. organizacija yra išauklėjusi įvairiose gyvenimo srityse talentingų žmonių, kurie daro didelį įnašą į tautos gyvenimą.

Taip pat ir individualiai auklėjama atskiro nario sąžiningumas, pareigingumas, ištikimumas ir iniciatyva. H. J. organizacija savo narius parengia ideologiškai.

Vaikų organizacija „FIMPF"

Prieš įstojant į H. J. organizaciją jaunučiai nuo 5 iki 10 m. berniukai ir mergaitės įstoja į kitą parengiamą organizaciją, pavadintą „Fimpf". Šios organizacijos tikslas suteikti jaunam piliečiui pagrindinių tautinių valstybinių ir kasdieninio gyvenimo žinių apie savo kraštą, santvarką, vadus, vėliavą, valstybės ženklą ir kt. Šioje organizacijoje per žaislus ir pedagogiškai sutvarkytus užsiėmimus ugdomi geresni jaunųjų įpročiai ir reikiami įgudimai. Apskritai, šios organizacijos darbas — pozityvus ir naudingas, nes pritaikytas psichologiniam vaikų pajėgumui ir jų amžiui. Dalyvavimas šioje organizacijoje neprivalomas, bet pageidaujamas. Išbuvę šioje organizacijoje kelerius metus vaikai tampa gerais H. J. organizacijos nariais, kurie vėliau, sulaukus 18 metų amžiaus, gali stoti į partiją, į SA ir SS dalinius.

SA daliniai — Apsaugos būriai

SA dalinių vyrai yra greta karių, kurie pagrindiniai gilinasi daugiau į pasaulėžiūros klausimus. Šiuos vyrus galima pavadinti politiniais kariais, kurių tiesioginė paskirtis yra idėjinė—nacionalsocialistinė kova. Kiekvienas visiškai fiziškai ir psichiškai sveikas vyras stoja į kariuomenę, bet prieš tai jis turi būti susipažinęs smulkiai su nacionalsocialistinėmis idėjomis, todėl ligi karinės prievolės atlikimo nuo 18 metų iki 20 gali būti priimtas į SA arba SS dalinius.

SA vyrų svarbiausi uždaviniai yra nugalėti save, susidrausminti ir užsigrūdinti. Jie rodo pavyzdį, kaip reikia aukotis nacionalsocialistinėms idėjoms ir savo tėvynei. S.A. vyrai yra viena stipriausių nacionalsocialistinės santvarkos ramsčių. Šie daliniai savo vidujiniu auklėjimu ir visuomeniško masto darbais bei savęs aukojimu įgijo partijos ir tautos pasitikėjimą. Jie valstybėje tapo tarsi nenugalima [illegible] tvara prieš bet kokius [illegible] numus. Jų darbo ir auklėjimo pagrinde yra ištikimybė valstybei, vadui, tautai, tėvynei ir nacionalsocialistų partijai. Šie vyrai taip pat dėvi karinę uniformą ir viduje tvarkosi kariniais pagrindais, tačiau nelaikomi kariais. Tarnavimas šiuose daliniuose trunka nuo 18 metų iki karinės prievolės atlikimo. Po karinės prievolės atlikimo savanoriai vėl gali grįžti į SA dalinius.

SS daliniai — Smogiamieji būriai

SS dalinius sudaro rinktiniai visiškai sveiki arijų kilmės vyrai, nemažesnio kaip 170 cm ūgio. SS dalinių paskirtis saugoti ne tik Vokietiją, bet ir visą kultūringąjį pasaulį nuo visa naikinančiojo komunizmo. Šiuose daliniuose per visiškai sveikus vyrus daroma nordiška kraujo atranka. Į šiuos dalinius priimami jaunuoliai iš H. J. sąjungos sulaukę 18 metų ir turį gimimo metrikų ištraukas apie savo kelių kartų šeimos kilmę, kad tuo būdu būtų išlaikytas kraujo grynumas.

(B. d.)

Kas yra ir ko siekia

Liet. Nacionalistų Partija

L. N. P. Vado L. Virbicko kalba, pasakyta per radiją š. m. spalių mėn. 22 d.

Lietuvių Nacionalistų Partija savo veikla pasirodė 1926 m. gruodžio mėn. 17 d., kada nepaprasta drausme ir griežtumu įvykdė perversmą ir užkirto kelią bolševizmui. Tas veiksmas buvo toks staigus, kad niekas ir nesitikėjo. Karininkija ir jaunimas parodė darnų bendradarbiavimą pašalindami bolševistinės tvarkos pradus. Naujai pastatyta valdžia su Prof. A. Voldemaru priešakyje vykdė pačios tautos nustatytas gaires. Jaunimo auklėjimui ir naujos nacionalistinės krypties įvykdymui buvo įsteigta „G. V." organizacija, kuri vėliau buvo uždaryta neleidus įvykdyti jai savo tikslų; jos narius vėliau persekiojo ir kankino kalėjimuose.

Bet dorieji Lietuvos vaikai nenuleido rankų, jie kaip ištikimi savo žemės sūnūs viską pernešė ir iškentėjo, o Smetonos ir jo sėbrų kerštas, net užeinant bolševikams į Lietuvą, nesibaigė; jis pats pabėgo užsienin, o „G. V." narius, jau uždarytus kalėjimuose, perdavė bolševikams.

Okupavus bolševikams Lietuvą, „G. V." nariai nenurimo, jie savo tikslą vykdė planingai ir atkakliai. Jie būrė apie save geriausias lietuvių jėgas, jie troško tautai laisvės ir gerovės. Kokia viltimi ir džiaugsmu lietuvių tauta žiūrėjo į bręstantį karą, gali pasakyti tik tie, kurie širdingai mylėjo savo tautą ir vykdė laisvės idėją.

Prasidėjus karo veiksmams, kad atkovoti savo teises ir pagaliau sutriuškinti bolševizmą, jie [illegible] stvėrėsi ginklo ir padėjo Galingajai Didžiojo Reicho kariuomenei vyti iš Lietuvos bolševikus.

Po skaudžių pergyvenimų ir kančių lietuvis vėl grįžo prie savo kasdieninio kūrybinio darbo ir vėl nenuilstamai dirba. Kad tas darbas būtų našus ir vieningas reikia organizuotai dirbti, reikia budėti, kad tie, kam nepridera garbingo lietuvio vardas, nešmeižtų Lietuvos, ir nekalbėtų jos vardu.

Kaip vienybės pagrindas organizuotam darbui įsisteigė Lietuvių Nacionalistų Partija. Jos pagrindan paimtos senos „G. V." ir naujos nacionalsocjalistinės bei fašistinės idėjos.

L. N. P. nori matyti lietuvius vieningai ir kūrybingai dirbti pasiryžusius. Ji žino, kad doras lietuvis, ir suprantąs momento svarbumą, negali pasilikti už organizacijos ribų, jis negali likti pasyvus stebėtojas ir žiūrėdamas iš tolo kritikuoti tuos, kurie dirba. Kas nedirba, tas neturi teisės kritikuoti.

L. N. P. uždaviniai

L. N. P. yra pasiryžusi burti į Partiją visas geriąsias tautos jėgas, rasti žmonių, kurie ne vien savo asmens, bet visos tautos reikalais rūpintusi.

L. N. P. nori dirbti bendrame ir glaudžiame kontakte su Didžiojo Reicho Civilinės Valdžios garbingais pareigūnais, šalinti atsirandančius darbo nesklandumus.

L. N. P. savo visas jėgas ir darbą yra pasiryžusi nukreipti į didžiąją Lietuvos visuomenės dalį — ūkininkiją ir darbininkus. Ūkininkas naujame gyvenime turi atsistoti ne kaip visų paniekintas ir išnaudojamas, bet kaip kūrybingas luomas, kaip pamatas Naujosios Europos statomo rūmo, kaip maitintojas ir naujų sau ir pasauliui gėrybių kūrėjas.

Kad ūkininkų gaminamoji galia pakiltų ir gėrybių našumas dar daugiau padidėtų, ūkininkams vėl bus grąžinta jiems nusavintoji žemė, jo tėvų ir protėvių krauju, ašaromis, sunkiu darbu ir prakaitu atpirkta, nuo kurios jūs buvo atplėštą kruvinos bolševikų rankos.

Darbininkas ir amatininkas savo žemėje turės gauti dar ir atitinkamą atlyginimą, tokį atlyginimą, kuris užtikintų jam gražų rytojų; bet ne žodžiais, o darbais, jis turi pasijusti esąs tų gėrybių šeimininkas ir naudotojas.

Nacionalistinių idėjų vedami mes turime panaikinti tą bedugnę, kuri seniau buvo tarp darbininko ir valdininkijos, tarp ūkininko ir miestelėno. Gerybių paskirstymas turį būti lygus visiems ir visiems prieinamas.

L. N. P. nori, kad visas Lietuvos jaunimas, ta mūsų ateitis, būtų auklėjamas nacionalsocialistinėje ir fašistinėje dvasioje, kuri moka išauklėti žmogų pasitikintį savimi, kūrybingą ir drąsų savo darbe, dorą savo pareiguose ir tikintį.

L. N. P., palaikydama glaudesnius ryšius su Didžiuoju Reicho Civilinės Valdžios atstovais, nori nuoširdaus bendradarbiavimo ir tiki, kad jį visuomet ras. Lietuvių tauta, kuri tų nuoširdžių santykių su Didžiuoju Reichu jau eilę metų siekė, tikisi, kad ji Naujai perva komoje tautų valstybių Europoje turės tokią pat garbingą vietą, kaip ir kitos, kurios šiandien su ja bendradarbiauja.

Pr. Genys

Už Leituva

Kožna dounas konsni valgiem prakaite suvilgyta,
nu sunke darba mūsa sanare supota.
Varga visoki ir visokes giltines
iš ronku grobti grobe paskutene dounas plota.

Su jouda douna ir storas trinytes
mes ejom baudevas, mumis i šunis maine.
Išpoušiem auksu dvara kaminyčes. —
teik omžiu išvergave — žinom laisves kaina.

* * *

Už Leituva daug brolliu žemaitieliu krauji leje,
iš prusu kningas nešiem, nešiem šoeisa,
ir i Sibirije juk tukstontes išejom —
už Leituva, už laisve ir už teisa.

Už Leituva mes miriem nukonkinte.
končios ir sopulius mes nužengiem i kapa —
kad jus gyventumet ir butumet laiminge,
kad muša nora ir svajones — jums tikrybe tapiom.

* * *

Ton sava žeme dar daugiau myliesem,
ton žeme žydinte, ton žeme bronge...
Ton žeme, nusogstyta kryžes pakeliese —
ton mylima žemaiteška padonge...

Įsisteigė L.N.P. Jaunimo Skyrius

spalių mėn. 26 d. 11 val. gimnazijoj įvyko steigiamasis Telšių V. V. V. Gimnazijos L. N. P. jaunimo skyriaus susirinkimas, kuriame dalyvavo nariai steigėjai. Apskrities jaunimo vadas p. Bagdonas trumpai perbėgo visus Lietuvos išgyventus skausmus nuo pat Vytauto Didžiojo laikų ir perskaitė L. N. P. atsišaukimą į lietuvius, kuriame minima, kad tauta, kuri nesugeba eiti su gyvenimu, kuri paniekina savo papročius, kuri gimininuojasi su kitomis rasėmis, kuri nesugeba tvarkingai atlikti savo darbo, fiziniai susmukusi ir išsigimusi tauta, negalės stoti greta kitų Naujojoj Europoj.

Apylinkės vadas p. Kalėda išaiškino Partijos reikalingumą.

Buvo surašytas bendraminčių steigėjų aktas, po kuriuo pasirašė 19 narių steigėjų. Vyresniųjų vyčių vadu paskirtas Radavičius, vyčių — Kaz'auskas, jaun. vyčių — Bubelė, vyr. lietuvaičių vade paskirta Giedraitytė, lietuvaičių — Domeikaitė ir jaun. lietuvaičių — Taujenytė. V.

Kad įrodyti tą mūsų nuoširdumą ir tą mūsų norą bendradarbiauti, mes turime drąsiau kurti, daugiau gaminti gėrybių, ir gausiau prisidėti prie to milžiniško D. Vokietijos žygio, visomis savo išgalėmis turim padėti nugalėti bendrą civilizacijos ir pažangos priešą - bolševizmą.

Vėlinių vakarą

Lijo.

Sunkūs švininiai debesys gaubė visą Žemaičių žemės padangę. Sklidini ežerai blizgėjo kaip sidabriniai. Keliai ir keleliai buvo slidūs ir purvini. Ruduo artinosi į pabaigą. Lapkritys jau čia pat. Žemaičiai, jau senai nudoroję nuo laukų derlių, pilnais vežimais pakrautais visokiomis gerybėmis traukė į miestus.

Norkienė šiandien mieste turguj buvo tik trumpą laiką. Nusipirkusi šešias žvakutes pas šventoriaus karabelniką ir pasimeldusi bažnyčioj, skubėjo namo. Šiandien Vėlinės. Ant apylinkės kapinaičių šiandien vakare degs daug daug žvakučių.

Arklys pakinkytas į mažą vežimuką lengva risčia bėgo nelygiu duobėtu keliuku į Gint[illegible]škes. Keturius mėnesius atgal Norkienė tuo pačiu keliu važiavo su saviškiais. Vyras, Antanas Norkus, sūnus Juozas buvo jos viso gyvenimo tikslas. Bet jos laimė užgęso, kai bolševikai drauge su kitais išvežė ir juos. Lygiai keturi mėnesiai kaip ji nežino apie jų likimą. Vieni kalbėjo, kad vyrą nušovę kur Gudijoj, sūnų gi, girdi, išvežė Sibiran, bet kaip su jais iš tikrųjų buvo, nežinojo nieko. Diena dienon gyveno viltimi, kad ryt po ryt sugrįš ir jos brangieji.

Ties kiemo varteliais pasitiko lojamas Pukis.

Šunelis, išsiilgęs šeimininkės tai lodamas, tai unksdamas linksmai šokinėjo apie Norkienę.

— Pukeli mano, vargšeli, — glostė Norkienė prie jos kojų prisiglaudusį šunį. Šuva protingomis akimis žiūrėjo į šeimininkę ir, rodos, skaityte skaitė jos akyse gilų sielvartą.

Nukinkiusi arklį ir įleidusi jį tvartan užmetė jam ėdžiosna glėbelį dobilų. Iš vežimo paėmusi pirkinių ryšulėlius Norkienė atsirakino pirkios duris ir palengva dairydamosi į tiek daug karių matytus pirkios kampus įėjo pirkion.

Apie pavakarį lietus nustojo. Dangus lyg prasiblaivė. Nors debesys ir tamsūs dar tebeplaukė padange.

Išsiėmusi iš skrynios iš[illegible]ginę skarą, įsidėjusi kišenėn degtukus ir pirktas žvakutes Norkienė išėjo į netolies esančias kapinaites. Keliuku pro karklyną jinai ėjo į vieškelį. Ties palinkusiu beržu gražia tvorele aptvertas gelėjo vokiečio kareivio kapas. Jis žuvo gindamas laisvę žmogaus, kuris buvo bolševikų vergu. Su didžia pagarba kieno tai rankos ant šio jaunuolio amžinos poilsio vietos jau uždegė tris dideles vaškines žvakes. Žvakės savo gelsva liepsna atrodė tikrai nuotaikingai. Lietuvis ar lietuvė nepamiršo pagerbti atmintį nepažįstamo kario, kuris paaukojo savo jauną gyvybę už Lietuvos laisvę.

Norkienė pagarbiai ant neseno antkapio prie kryželio pastatė dvi žvakutes ir jas uždegė. Pasimeldusi už kario vėlę, ji giliai susimąstė. Juk šis jaunas nepažįstamas karys taip pat turi kur nors motiną, kuri šiandien, Vėlinių vakarą, meldžiasi už savo sūnaus pasisekimus. Gal jos širdis ir nujaučia, kad jinai nebepamatys savo brangiausiojo sūnaus, bet kaip Norkienė pagalvojo, gyvena viltimi.

Uždariusi vartelius ir dar kartą maloniu liūdnu žvilgsniu paglosčiusi kapą, Norkienė pasuko kapinaičių link.

Kapinaitėse jau buvo žmonių. Ant keletos kapų jau degė žvakės. Susiradusi savo motinos kapą Norkienė uždegė likusias keturias žvakutes ir atsiklaupė pasimelsti už motinos vėlę.

Sėdėdama ant mažo suoliuko Norkienė ir nepajuto, kaip jos užpakalyje kažin koks vyriškis atsistojo. Jis su gilia pagarba žiūrėjo į palinkusią priekin Norkienės figūrą.

— Garbė Jėzui Kristui, — išgirdo Norkienė.

— Ant amžių...

Užpakaly jos šypsodamasis stovėjo Norkus.

Norkienė vos neapalpo.

— O, Juozas? - vos beištarė.

Norkus nuleido galvą. Be žodžių viskas buvo aišku.

Ties motinos kapu jiedu ilgai tylėdami sėdėjo. Abiejų mintys buvo kaž-kur toli. Vėlinių žvakutės lygiai degdamos spindėjo savo aiškia geltona šviesa.

Pareidami nuo kapinių abu Norkai sustojo ties vokiečio kario kapu.

—Motin, ar turi dar žvakę?—tyliai užklausė Norkus.

— Neturiu. Ant motinos kapo visas uždegiau.

— Reikėtų ir tam uždegti — Norkus galva parodė į netolies palaidotą sovietų karį.

— Perdaug jau mano širdy tulžies, — pratarė Norkienė.

— Dievo valia, — atsiliepė Norkus.

Atradę pusiau nudegusią žvakelę uždėjo ją ant ruso kapo.

— Motin, pasimelskime ir už jo vėlę.

Abu tyliai suklaupė ties priešo kapu ir valandėlę meldėsi.

* * *

Vėlinių vakaras buvo nuostabiai gražus.

Ad. Ilnis

nešmelžtų Lietuvos, ir nekalbėtų jos vardu.

Kaip vienybės pagrindas organizuotam darbui įsisteigė Lietuvių Nacionalistų Partija. Jos pagrindan palmtos senos „G. V." ir naujos nacionalsocjalistinės bei fašistinės idėjos.

L. N. P. nori matyti lietuvius vieningai ir kūrybingai dirbti pasiryžusius. Ji žino, kad doras lietuvis, ir suprantąs momento svarbumą, negali pasilikti už organizacijos ribų, jis negali likti pasyvus stebėtojas ir žiūrėdamas iš tolo kritikuoti tuos, kurie dirba. Kas nedirba, tas neturi teisės kritikuoti.

L. N. P. uždaviniai.

L. N. P. yra pasiryžusi burti į Partiją visas gerąsias tautos jėgas, rasti žmonių, kurie ne vien savo asmens, bet visos

Kas yra ir ko siekia

Liet. Nacionalistų Partija

N. P. Vado L. Virbicko kalba, pasakyta per radiją š. m. spalių mėn. 22 d.

…etuvių Nacionalistų Partija …savo veikla pasirodė 1926 …gruodžio mėn. 17 d., kada …rasta drausme ir griežtumu …dė perversmą ir užkirto kelią bolševizmui. Tas veiksmas …tokis staigus, kad niekas ir …kėjo. Karininkija ir jaunimas parodė darnų bendradarbiavimą, pašalindami bolševistinės …arkos pradus. Naujai pastatyta valdžia su Prof. A. Voldemaru priešakyje vykdė pačios …nustatytas gaires. Jaunimo …auklėjimui ir naujos nacionalistinės krypties įvykdymui buvo …orga „G. V." organizacija, …vėliau buvo uždaryta neleidžiant įvykdyti jai savo tikslų; jos …vėliau persekiojo ir kankino kalėjimuose.

…Bet dorieji Lietuvos vaikai …nuleido rankų, jie kaip ištikimi savo žemės sūnūs viską per…kentė ir iškentėjo, o Smetonos ir …jo kerštas, net užeinant …bolševikams į Lietuvą, nesibaigė; …pats pabėgo užsienin, o „G. V." narius, jau uždarytus kalėjimuose, perdavė bolševikams.

…Okupavus bolševikams Lietuvą, „G. V." nariai nenurimo, jie …tikslą vykdė planingai ir …Jie būrė apie save …riausias lietuvių jėgas, jie troš…tautai laisvės ir gerovės. …viltimi ir džiaugsmu lietuvių tauta žiūrėjo į bręstantį karą, …pasakyti tik tie, kurie širdingai mylėjo savo tautą ir vykdė …idėją.

…Prasidėjus karo veiksmams, …atkovoti savo teises ir pa…sutriuškinti bolševizmą, jie …stvėrėsi ginklo ir padėjo …ingajai Didžiojo Reicho ka…omenei vyti iš Lietuvos bolševikus.

Po skaudžių pergyvenimų ir kančių lietuvis vėl grįžo prie savo kasdieninio kūrybinio darbo ir vėl nenuilstamai dirba. Kad tas darbas būtų našus ir vieningas reikia organizuotai dirbti, reikia budėti, kad tie, kam ne pridera garbingo lietuvio vardas nešmeižtų Lietuvos, ir nekalbėtų jos vardu.

Kaip vienybės pagrindas organizuotam darbui įsisteigė Lietuvių Nacionalistų Partija. Jos pagrindan paimtos senos „G. V." ir naujos nacionalsocialistinės bei fašistinės idėjos.

L. N. P. nori matyti lietuvius vieningai ir kūrybingai dirbti pasiryžusius. Ji žino, kad doras lietuvis, i suprantąs momento svarbumą, negali pasilikti už organizacijos ribų, jis negali likti pasyvus stebėtojas ir žiūrėdamas iš tolo kritikuoti tuos, kurie dirba. Kas nedirba, tas neturi teisės kritikuoti.

L. N. P. uždaviniai

L. N. P. yra pasiryžusi burti į Partiją visas geriąsias tautos jėgas, rasti žmonių, kurie ne vien savo asmens, bet visos tautos reikalais rūpintusi.

L. N. P. nori dirbti bendrame ir glaudžiame kontakte su Didžiojo Reicho Civilinės Valdžios garbingais pareigūnais, šalinti atsirandančius darbo nesklandumus.

L. N. P. savo visas jėgas ir darbą yra pasiryžusi nukreipti į didžiąją Lietuvos visuomenės dalį — ūkininkiją ir darbininkus. Ūkininkas naujame gyvenime turi atsistoti ne kaip visų paniekintas ir išnaudojamas, bet kaip kūrybingas luomas, kaip pamatas Naujosios Europos statomo rūmo, kaip maitintojas ir naujų sau ir pasauliui gėrybių kūrėjas.

Kad ūkininkų gaminamoji galia pakiltų ir gėrybių našumas dar daugiau padidėtų, ūkininkams vėl bus grąžinta jiems nusavintoji žemė, jo tėvų ir protėvių krauju, ašaromis, sunkiu darbu ir prakaitu atpirkta, nuo kurios jūos buvo atplėštą kruvinos bolševikų rankos.

Darbininkas ir amatininkas savo žemėje turės gauti dar ir atitinkamą atlyginimą, tokį atlyginimą, kuris užtikrintų jam gražų rytojų; bet ne žodžiais, o darbais, jis turi pasijusti esąs tų gėrybių šeimininkas ir naudotojas.

Nacionalistinių idėjų vedami mes turime panaikinti tą bedugnę, kuri seniau buvo tarp darbininko ir valdininkijos, tarp ūkininko ir miestelėno. Gerybių paskirstymas turi būti lygus visiems ir visiems prieinamas.

L. N. P. nori, kad visas Lietuvos jaunimas, ta mūsų ateitis, būtų auklėjamas nacionalsocialistinėje ir fašistinėje dvasioje, kuri moka išaukleti žmogų pasitikintį savimi, kūrybingą ir drąsų savo darbe, dorą savo pasielgimuose ir tikintį.

L. N. P., palaikydama glaudesnius ryšius su Didžiojo Reicho Civilinės Valdžios atstovais, nori nuoširdaus bendradarbiavimo ir tiki, kad jį visuomet ras. Lietuvių tauta, kuri tų nuoširdžių santykių su Didžiuoju Reichu jau eilę metų siekė, tikisi, kad ji Naujoj periva komoje tautų valstybių Europoje turės tokią pat garbingą vietą, kaip ir kitos, kurios šiandien su ja bendradarbiauja.

Pr. Genys

Už Leituva

Kožna dounas konsni valgiem prakaite suvilgyta,
nu sunke darbu mūsa sanare supota.
Varga visoki ir visokes giltines
iš ronku grobti grobe paskutene dounas plota.

Su jouda douna ir storas trinytes
mes ejom baudevas, mumis i šunis maine.
Išpoušem auksu dvara kaminyčes. —
teik omžiu išvergtoe — žinom laisves kaina.

* * *

Už Leituva daug brolių žemaitieliu krauji lėjė,
iš prusu kningas nešiem, nešiem švisa,
ir i Sibirije juk tukstontes išejom —
už Leituva, už laisve ir už teisa.

Už Leituva mes miriem nukonkinte,
končios ir sopulius mes nužengiem i kapa —
kad jus gyventumet ir butumet loiminge,
kad muša nora ir svajones — jums tikrybe tapom.

* * *

Ton sava žeme dar daugiau myliesem,
ton žeme žydinte, ton žeme bronge...
Ton žeme, nusagstyta kryžes pakeliese —
ton mylima žemaiteška padonge...

Įsisteigė L.N.P. Jaunimo Skyrius

spalių mėn. 26 d. 11 val. gimnazijoj įvyko steigiamasis Telšių V. V. V. Gimnazijos L. N. P. jaunimo skyriaus susirinkimas, kuriame dalyvavo nariai steigėjai. Apskrities jaunimo vadas p. Bagdonas trumpai perbėgo visus Lietuvos išgyventus skausmus nuo pat Vytauto Didžiojo laikų ir perskaitė L. N. P. atsišaukimą į lietuvius, kuriame minima, kad tauta, kuri nesugeba eiti su gyvenimu, kuri paniekina savo papročius, kuri giminiuojasi su kitomis rasėmis, kuri nesugeba tvarkingai atlikti savo darbo, fiziniai susmukusi ir išsigimusi tauta, negalės stoti greta kitų Naujojoj Europoj.

Apylinkės vadas p. Kalėda išaiškino Partijos reikalingumą.

Buvo surašytas bendraminčių steigėjų aktas, po kuriuo pasirašė 19 narių steigėjų. Vyresniųjų vyčių vadu paskirtas Radavičius, vyčių — Kaz'auskas, jaun. vyčių — Bubelė, vyr. lietuvaičių vadė paskirta Giedraitytė, lietuvaičių — Domeikaitė ir jaun. lietuvaičių — Taujenytė. V.

Kad įrodyti tą mūsų nuoširdumą ir tą mūsų norą bendradarbiauti, mes turime drąsiau kurti, daugiau gaminti gėrybių, ir gausiau prisidėti prie to milžiniško D. Vokietijos žygio, visomis savo išgalėmis turim padėti nugalėti bendrą civilizacijos ir pažangos priešą - bolševizmą.

Vėlinių vakarą

Lig.

Sunkūs švininiai debesys gaubė visą Žemaičių žemės padangę. Skliidini ežerai blizgėjo kaip sidabriniai. Keliai ir keleliai buvo slidūs ir purvini. Ruduo …nosi į pabaigą. Lapkritys …čia pat. Žemaičiai, jau senai …damię nuo laukų derlių, pil…s vežimais pakrautais visokio …gėrybėmis traukė į miestus.

Norkienė šiandien mieste turėjo buvo tik trumpą laiką. Nupirkusi šešias žvakutes pas …entoriaus karabelniką ir pasimeldusi bažnyčioj, skubėjo namo. …šiandien Vėlinės. Ant apylinkės …kapinaičių šiandien vakare degs …g daug žvakučių.

Arkly- pakinkytas į mažą vežimuką lengva risčia bėgo ne…o duobėtu keliuku į Gimi…. Keturius mėnes us atgal Norkienė tuo pačiu keliu važia…su savišk…. Vyras, Antanas Norkus, sūnus Juozas buvo jos …gyvenimo tiksias. Bet jos laimę užgęso, kai bolševikai drauge su kitais išvežė ir juos. Lygiai keturi mėnesiai kaip ji nežino apie jų likimą. Vieni kalbėjo, kad vyrą nušovę kur Gudijoj, sūnų, girdi, išvežė Sibiran, bet kaip su jais iš tikrųjų buvo, nežinojo niekas. Diena dienon gyveno viltimi, kad ryt po ryt sugrįš ir jos brangieji.

Ties kiemo varteliais pasitiko lojamas Pukis.

Sunelis, išsiilgęs šeimininkės tai lodamas, tai unksdamas linksmai šokinėjo apie Norkienę.

— Pukelis mano, vargšelis, — glostė Norkienė prie jos kojų prisiglaudusį šunį. Šuva protingomis akimis žiūrėjo į šeimininkę …, rodos, skaitytė skaltė jos akyse gilų sielvartą.

Nukinkiusi arklį ir įleidusi jį tvartan užmetė jam ėčžiosna glėbelį dobilo. Iš vežimo paėmusi pirkinių ryšulėlius Norkienė atsirakino pirkios duris ir palengva dairydamosi į tiek daug kartų matytus pirkios kampus įėjo pirkion.

Apie pavakarį lietus nustojo. Dangus lyg prasiblaivė. Nors debesys ir tamsūs dar tebeplaukė padange.

I…si iš s…y los iš…įginę s…ata, įsidėjusi kišenėn degtukus ir pirkias žvakutes Norkienė išėjo į netolies esančias kapinaites. Keliuku pro karklyną jinai ėjo į vieškelį. Ties palinkusiu beržu g…žia tvorele aptvertas gulėjo vokiečio kareivio kapas. Jis žuvo gindamas laisvę žmogaus, kuris buvo bolševikų vergu. Su didžia pagarba kieno tai rankos ant šio jaunuolio amžinos poilsio vietos jau uždegė tris didelės vaškines žvakes. Žvakės savo gelsva liepsna atrodė tikrai nuotaikingai. Lietuvis ar lietuvė nepamiršo pagerbti atminti nepažįstamo kario, kuris paaukojo savo jauną gyvybę už Lietuvos laisvę.

Norkienė pagarbiai ant nesė no antkapio prie kryželio pastatė dvi žvakutes ir jas uždegė. Pasimeldusi už kario vėlę, ji giliai susimąstė. Juk šis jaunas nepažįstamas karys taip pat turi kur nors motiną, kuri šiandien, Vėlinių vakarą, meldžiasi už savo sūnaus pasisekimus. Gal jos širdis ir nujaučia, kad jinai nebepamatys savo brangiausiojo sūnaus, bet kaip Norkienė pagalvojo, gyvena viltimi.

Uždariusi vartelius ir dar kartą maloniu liūdnu žvilgsniu paglosčiusi kapą, Norkienė pasuko kapinaičių link.

Kapinaitėse jau buvo žmonių. Ant keletos kapų jau degė žvakės. Susiradusi savo motinos kapą Norkienė uždegė likusias keturias žvakutes ir atsiklaupė pasimelsti už motinos vėlę.

Sėdėdama ant mažo suoliuko Norkienė ir nepajuto, kaip jos užpakalyje kažin koks vyriškis atsistojo. Jis su gilia pagarba žiūrėjo į palinkusią priekin Norkienės figūrą.

— Garbė Jėzui Kristui, — išgirdo Norkienė.

— Ant amžių…

Užpakaly jos šypsodamasis stovėjo Norkus.

Norkienė vos neapalpo.

— O, Juozas? - vos beištarė.

Norkus nuleido galvą. Be žodžių viskas buvo aišku.

Ties motinos kapu jiedu ilgai tylėdami sėdėjo. Abiejų mintys buvo kaž-kur toli. Vėlinių žvakutės lygiai degdamos spindėjo savo aiškia geltona šviesa.

Pareidami nuo kapinių abu Norkai sustojo ties vokiečio kario kapu.

—Motin, ar turi dar žvakę?—tyliai užklausė Norkus.

— Neturiu. Ant motinos kapo visas uždegiau.

— Reikėtų ir tam uždegti — Norkus galva parodė į netolies palaidotą sovietų karį.

— Perdaug jau mano širdy tulžies, — pratarė Norkienė.

— Dievo valia, — atsiliepė Norkus.

Atradę pusiau nudegusią žvakutę uždėjo ją ant raudonarmiečio kapo.

— Motin, pasimelskime ir už jo vėlę.

Abu tyliai suklaupė ties pirmuoju kapu ir valandėlę meldėsi.

* * *

Vėlinių vakaras buvo nuostabiai gražus.

Ad. Bilis

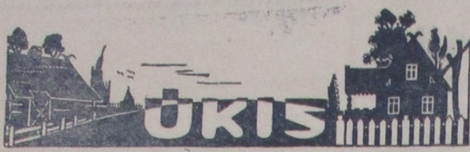

Išnaudokime kalkių purvą

Įvairiose vietose yra iš ankstyvesnių laikų nemažai prikrauta iš cukraus fabrikų kalkių purvo. Jo daug yra ir pačiuose cukraus fabrikuose. Pas mus į šią trąšą mažai kreipiama dėmesio, o į ją verta įsidėmėti ir jaja pasinaudoti, ypatingai Žemaitijos sąlygose, kur nemažai yra rūgščios (kur daug auga rūgštynių, gegužių ir kt.) ar drėgnesnės žemės. Taip pat rūgštumu pasižymi kalniukai ir smėlynai. Esant dabar trąšų stokai ši proga yra pravarti ir ūkiams labai naudinga. Taigi, visi ūkininkai, kuriems paranku kalkių purvą atsivežti arkliais į savo ūkius, neturint dėl transporto žymesnių išlaidų, turi tuojau, aparus laukus, imtis vežti kalkių purvą. Be kitų vietų kalkių purvo yra prie Telšių geležinkelio stoties ir nemažai prie Gintaučių, Lieplaukės ir Plungės stočių. Išgavimui reikia gauti pas savo vietos rajono agronomą raštelį ir atsiimti, sumokėjus priežiūros mokestį už vieną toną iki 2 rublių. Pigu, o nauda didelė.

Kalkių purve yra: vandens apie 43%, kalkių apie 22%, magnezio 0,3%, azoto 0,2%, fosforo rūgšties 0,5%, kalio 0,1%, organinių medžiagų 16% ir kit. Geriausia kalkių purvą išvežti prieš žiemą, duoti jam pašalti ir tik pavasarį, dirvai pradžiuvus, sausą išbarstyti. Tai labiau svarbu kalnuotose vietose, kad pavasarį vanduo nenuplautų. Po išbarstymo reikia tuojau sumaišyti su žeme. Gerame kalkių purvo vežime priskaitoma apie 40 kg. grynų kalkių, o fosforo rūgšties tiek, kiek jos yra viename centneryje zuperio; be to, dar nemažai kalio ir azotinių trąšų. Į vieną ha patartina duoti iki 20 vežimų, o rūgščioms ir liesoms dirvoms ir daugiau. Kalkių purvu tinka tręšti ne tik dirvas, bet ir ganyklas bei pievas ar dobilienas. Juo netik praturtiname dirvas, bet kartu panaikiname ir jose esamas rūgštis. Rūgščių gi dirvų čia yra daug. Ši universali trąša priskaitoma prie lėtai veikiančių kalkinių trąšų. Jos veikimas sunkiose žemėse neretai yra per silpnas. Labiau vartotina vidutinio sunkumo ir ypač lengvose žemėse, kurioms duodama iki 9—14 tonų, o sunkioms žemėms dar daugiau. Berti tinka vasarą arba rudenį, bet galima ir pavasarį. Prieš vartojimą reikia susmulkinti. Labai gerai smulkina šaltis, kai paliekam žiemą lauke nedidelėse krūvelėse. Tręšiant dirvas kalkinėmis trąšomis turima galvoje du tikslu: aprūpinti augalus kalkėmis ir neitralizuoti jose, kur atsiranda, rūgštis. Išplovus vandeniui iš dirvožemio kalkes, dažnai dirva pasidaro rūgšti, nes nėra, kas atsirandančias rūgštis neitralizuotų. Kur, gi, dirvose pasireiškia daugiau rūgšties, ten ir augalai negali normaliai augti. Tiesa, vieni augalai ją perneša mažiau, o kiti daugiau. Patyrimai rodo, kad labiausiai rūgščių dirvų nemėgsta plaštakiečiai (ankstiniai dobilai) ir šaknlavaisiai, po jų eina miežiai ir kviečiai, toliau — varpinės žolės, rugiai avižos ir kt. Lubinas ir seradėlė gali augti labai rūgščiose žemėse, o bulvės ir grikiai—vidutinio rūgštumo. Iš anksčiau pasakyto yra aiškus kalkių purvo naudingumas mūsų dirvoms ir jį reikia plačiai naudoti, ypatingai gyvenantiems arčiau cukraus fabrikų. Dabar dar gali ūkininkai pasinaudoti ir kituose vietose sukrautu kalkių purvu. Pradžiai siūloma jo paimti bent po kelias tonas išbandymui, o įsitikinus jo teigiamąją reikšmę — naudoti normaliai. Be to, ši trąša yra vietinės kilmės ir todėl labai pigi. Kadangi šiuo metu kalkių purvo kiekis atvirose vietose palyginamai yra mažas, tai reikia kiekvienam pasiskubinti.

Agr. M. J.

Žemės ūkio korespondentams

Statistikos valdyba, susitarus su Žemės Ūkio Rūmais, atnaujina žemės ūkio korespondentų veikimą. Pastarųjų tinklas nusistatyta dar išplėsti. Turint galvoje, kad žemės ūkio korespondentų uždavinys žemės ūkiui yra labai svarbus, nes gaunant iš tipiškų ūkių ir jų apylinkių žinias, galima sudaryti krašto ūkiui pilną vaizdą, kuris vėliau patarnauja pačių krašto gyventojų gerovei. Šį ž. ū. korespondentų institutą atgaivinant, reikalinga iš naujo susiorganizuoti ir toliau dar su išplėstu jų tinklu tęsti darbą.

Todėl visi buvę žemės ūkio korespondentai, kurių veikimas pripažintas tinkamu, kviečiami atvykti pas vietos savo rajonų agronomus ar laukų ūkio technikus gauti reikalingų nurodymų, informacijų ir medžiagos tolimesniam darbui. Atvykimą bei užsiregistravimą prašoma neatidėlioti, nes dar iki š. m. lapkričio mėn. 1 d. reikalinga sukomplektuoti visą šio tinklo aparatą. Geros valios pasireiškimas teikia krašto visumai naudą ir patikrina jo buitį.

Jaunieji ūkininkai, sukruskit!

Po metų, kaip jaunųjų ūkininkų veikimas buvo bolševistinės santvarkos sustabdytas ir iki tol atsiektieji darbai turėjo užsileisti, dabar tų jaunųjų ūkininkų rateliai — JŪR liko atgaivinti ir pradėta vėl dirbti. Šiuo metu jauniesiems ūkininkams ypatingai reikia sukrusti ir dirbti senais patyrimais, bet su naujomis jėgomis. Sugriautas ir apnaikintas kraštas reikalauja darbo. Greičiau atsistatyti reikia dirbti visiems. Taigi, jūs — jaunieji ūkininkai ištikro sukruskit, padėkit savo mamytėms ir tėveliams. Greta visų bendrų darbų jūs tęskit savo rateliuose organizacinius darbus savo soduose, daržuose, laukuose, sodybose, namų ruošoje ir gyvulių ar paukščių ūkyje. Iš šių visų namų ir ūkio šakų laukiami jūsų darbo vaisiai ir pasirodymai parodėlėse, higienos, švaros ir namų išdirbinių atžvilgiu. Imkitės darbo. Mokykitės ir rodykite gerus pavyzdžius. Kaip reikia geriau dirbti klauskite savo tėvelių, brolių, seserų, vietos mokytojų, artimesnių agronomų, laukų ūkio technikų, ūkininkų vadovų ir kitų gerai nusimanančių jūsų rūpimuose reikaluose ir kurie gali duoti gerų pavyzdžių, paaiškinimų ir jums padėti. Buvę jaunųjų ūkininkų rateliai, kurie yra netekę savo vadovų, prašomi tuojaus kreiptis į artimesnį agronomą ar į laukų ūkio techniką, kurie tą reikalą tuojau sutvarkys ir vadovą paskirs, o norintieji naują ratelį įsteigti — prašomi susirašyti ir tokiu pat keliu kreiptis, kad įsteigus naują JŪR.

Organizuojantis nesivaržykit savo užsiėmimais, padėtimi, išsimokslinimu ir sugebėjimais. Pats darbas įvertins kiekvieną mėgiamoje darbo srityje. Reikia tik drąsiai imtis darbo ir pagal savo išgales dirbti naudingą ūkiui, tėvams, sau, visuomenei ir kraštui darbą. Organizacinis darbas yra jauniesiems mokykla, lavinimasis ir apsišvietimas. Dalyvaukit noriai ir uoliai paskeltose gilių rinkimo ir kitose jaunųjų ūkininkų varžybose. Šį kvietimą, jaunasai ūkininke, nepadėk į šalį, bet tuojau pats sukrusk, susirašyk senuosius narius, įtrauk artimesnius naujus, pasirūpink vadovo paskyrimu ir veik, o naujose vietose imkitės darbo naująjį ratelį suorganizuoti.

Perskaitę šį straipsnį jaunieji ūkininkai tuojau sušaukia steigiamąjį susirinkimą tolimesniems savo darbams aptarti ir reikalingai veiklai nustatyti.

Taigi, visi jaunieji ūkininkai į darbą.

Žemės ūkio švietimas

Be žiemos žemės ūkio 5 mėnesių mokyklos Telšiuose ir kitose apskrityse, tokių pat ar kitų žemės ūkio mokyklų, dabar dar įsteigiama nauja žemės ūkio mokykla Kaune, Laisvės al. Nr. 43 prie Švietimo Vadybos Suaugusių Instituto, kuriame yra ir agronomijos skyrius. Į šį skyrių priimami baigę pradžios mokyklas ir nejaunesni kaip 16 metų amžiaus. Kursas jame bus išeinamas per du metus ir bus maždaug lygus žemesniųjų žemės ūkio mokyklų kursui. Susidarius pakankamam skaičiui baigusių nereformuotos gimnazijos 4 kl. arba atitinkamą kitą mokyklą, būtų galima paruošti ir stipresnių ž. ū. specialistų, išėjus jiems ilgesnį ž. ū. kursą ir atlikus atitinkamą praktiką.

Norintieji įstoti į aukščiau paminėto instituto agronomijos skyriaus klausytojus, tuojau turi pasiųsti prašymus, pridėjus baigto ar išeito mokslo pažymėjimų nuorašus. Paskaitos institute vyksta vakarais, todėl mokytis galima ir kitą darbą dirbant. Kadangi šiuo metu yra reikalinga ir svarbu turėti kuodaugiausia pasiruošusių ūkininkų ir specialistų ūkiškame profesiniame darbe, tai kam tik įpuola ir leidžia sąlygos, kviečiami ir šia mokykla susidomėti ir į ją įstoti.

ŠEIMA IR NAMAI

Pasigaminkime žiemai šiltų megstų rūbų

(Tęsinys iš 20 nr.)

Megstas drabužis yra vienas gražiausių ir praktiškiausių apsirengimų. Mezgimas yra menas. Mezginys yra dailė. Labai malonu yra dėvėti menišką drabužį ir pačiam atrodyti gražiai. Per gražius mezginius kiekvienai mergaitei yra didelė proga pareikšti savo dailę, kūrybą. O tai dailei pareikšti maža ko tereikia. Mergaitė paėmusi į rankas virbalus ar kabliuką ir kamuolį siūlų, gali išmegsti pasakiško gražumo mezginį. Kiekvienas žmogus kitaip jaučia grožį, kitaip jį ir pareiškia. Tad kiekvienos mergaitės mezginys bus vis naujas ir kitoms grožio kurinys. Atsiras mezginių įvairumas, meno supratimas, darbo pamėgimas, - gyvenimas pasidarys linksmesnis ir malonesnis, tiktai nuo darbo. Mezgimas yra moderniškas darbas. Jis buvo visada žinomas, tačiau šiaislaikais pradėjo ypačiai kreipti į jį dėmesį. Dabar pradedama mėgti visus amatus. Ypatingai rankų darbus. Miestų butų paskutinės mados papuošalai yra rankų dirbiniai, įvairūs audiniai, mezginiai, medžių drožiniai ir kt.

Drabužiai irgi pradedama dėvėti pačių austi; vasarą — drobiniai žiemą — margo milelio, vasarą reti, žiemą — tankūs megstiniai, vasarą marškonės, — žiemą pačių megstos vilnonės pirštinės ir kojinės.

Naujų laikų papuošalas, drabužiams, baldams, butų įrengimui, didelės reikšmės turi tautiškas menas. Visi daiktai gražiai atrodo papuošti raštais. O mūsų mezgimas yra tikras tautiškas menas. Kaimuose dar ir dabar randame daugybę puošnių senoviškų megstų pirštinių, kojinių, šalikų, jų raštų gražumas patraukia ne vieno akį, ypatingai gražiai suderintos spalvos viliote vilioja.

Šiam mūsų gražiam darbui neturime leisti išnykti. Jų puikių spalvų derinimą ir gražius senoviškus raštus, galima panaudoti sudarant dabartinį tautiškąjį mezginių stilių. Jokie fabrikai, jokios mašinos neišmegs tokių gražių raštų, kokių yra pilna mūsų sodžiaus mezginiuose. Taigi megzdami mezginius būsime ir moderniški ir tautiški ir juos nešiodami gražiai atrodysime

Išmokti megsti turi kiekviena mergaitė ir moteris tai yra jos gyvenime pareiga. Mezgimo darbas yra toks įvairus, gražus ir malonus; kad jį su malonumu dirba kiekviena, kuri pamėgsta. Kitoms atrodo labai sunku ir galvoja, kad neverta nei pradėti megsti vis vien niekas neišeis. Taip galvoti nereikia. Kiekvienas žmogus gali dirbti įvairiausius darbus, tik reikia noro, drąsos ir šiek tiek mokslo.

Mezgimas yra vienas iš lengviau išmokstamų darbų, jis yra nesunkus, todėl mergaitės ir moterys jį labai mėgsta. Pirmiausiai reikia pradėti nuo mažų daiktų, išmokti paimti į rankas virbalus, kabliuką, paskui pradėti mokytis dirbti paprastas kilpeles, akutes megsti papraščiausiu būdu. Tuos išmokus galima megsti ką nors sudėtingesnio. Įvairių mezgimo būdų moka senesnės kaimo moterys, geros pažįstamos mezgėjos ir gana daug yra aprašyta mezgimo knygose.

Išmokus įvairių mezgimo būdų reikia susipažinti su pačiais mezgamais daiktais, kurie yra mezgiami.

J. Šumskienė

Skelbimas

Š. m. spalių 18 d. naktį pavogė tamsiai rudą (sartą) kumelę. Žymės: balta juosta per visą nosį, po priekine koja segta, balnelio vietoje balti plaukai ir dešiniame šone kito arklio įkąsta. Pastebėjusiam ir pranešusiam policijai skiriu 500 rublių atlyginimo.

Stasys Skrodenis, Jomantų km.

NUOSTATAI socialiniam draudimui vykdyti

Visos naujai steigiamos ar jau veikiančios valstybinės, visuomeninės įstaigos, įmonės ir ūkiai, taip pat ir samdomąjį darbą dirbantys privatinius ūkius įstatymai ir privačius darbdavius), kurie nuo laike 10 dienų įsiregistruoti socialinio draudimo skyriuje Kaune, Vytauto pr. 63.

Iki 1941 m. birželio mėn. 22 d. visos veikusios įmonės ar įstaigos, kurios po karo naujai pergyvenusios, perėjo kiton ūkinės priklausomybės, pakeitė savo pavadinimą ar adresą privalo registraciją atlikti iš naujo. Užpildyti registracijos blanko, kuriuose turi būti sekančios žinios: įstaigos ar įmonės pavadinimas, buvęs pavadinimas iki 1941. VI. 22, adresas, gamybos rūšis ir kam ji priklausė paskirtis, dirbančiųjų skaičius 1941. X. 1. (vyrų ir moterų atskirai), išmokėto atlyginimą už praėjusį mėnesį bruto suma, kuriai profesinėj sąjungoj darbo knygelė buvo įregistruota ir koks jos numėjo Nr.

Įstaigos įmonės ir ūkiai savo veikime socialiniam draudimui moka savo lėšomis pagal nustatytus atskiroms gamybos šakoms procentinius tarifus. Socialinio draudimo įnašai priskaitomi vienai kartą per mėnesį, išmokant atlyginimą už antrą mėnesio pusę.

Įstaigos, įmonės ir ūkiai draugę su socialinio draudimo įnašais privalo mokėti į einamąją s-tą Nr. 159301 atitinkamam banko skyriuje kultūriniam reikalams 1% nuo mėnesinio atlyginimo fondo) ir įnašus profesinėms sąjungoms (1% nuo mėnesinio atlyginimo). Mokestį kultūriniams reikalams įstaigos, įmonės ir ūkiai moka savo lėšomis, o įnašus profesinėms sąjungoms išskaito iš dirbančiųjų atlyginimo.

Socialinio draudimo pašalpas pagal lygiolines normas įstaigose, įmonėse ir ūkiuose nustato ir išmoka įstaigos, įmonės ar ūkio vadovybė. Laikinojo nedarbingumo pašalpos paskirstomos du kartu per mėnesį, išmokant atlyginimą.

Apskaičiuojant laikinojo nedarbingumo, neštumo ar gimdymo pašalpas sergantiems po š. m. rugsėjo mėn. 15 d. prie atlyginimo, pagal kurį apskaičiuojamos minėtos pašalpos, turi būti pridedamas nustatytasis atlyginimo priedas. Pašalpos, kurios nuo rugsėjo mėn. 16 d. buvo išmokėtos nepriskaičius atlyginimo priedą, turi būti peržiūrėtos ir atitinkamai padidintos. Skundai dėl neteisingai nustatytų ar išmokėtų pašalpų duodami profesinių sąjungų įgaliotinio Socialinio Draudimo Skyriui.

Kiekvienas draudėjas — įstaiga, įmonė ar ūkis, atsiskaitydamas su socialinio draudimo skyrium, turi vesti atskirą socialinio draudimo sąskaitą, kuriose kredite įrašoma visi priklausantieji soc. draud. įnašai ir baudos, o debete — išmokėtos pašalpos ir pervestos į socialinio draudimo einamąją sąskaitą sumos.

Socialinio draudimo punktai

Visos privatinės įstaigos ir įmonės, artelės, kurios naudojasi samdomuoju (ne artelės nariu) darbu, privatiniai žemės ūkiai ir namų ruošos darbdaviai, neatsižvelgiant į tai, kad jie buvo anksčiau užregistruoti, privalo įsiregistruoti socialinio draudimo punkte iš naujo.

Vokiečių kariuomenės ir civilinės įstaigos, vokiečių piliečių rangovai ir kiti vokiečių piliečiai, kurie naudojasi vietos samdomąja darbo jėga, taip pat privalo registruotis atitinkamame socialinio draudimo punkte. Naujų darbdavių registracija turi būti atlikta per 10 dienų nuo naujų samdinių priėmimo į darbą.

Visi I skyriuje paminėti darbdaviai (išskyrus žemės ūkio ir namų ruošos privačius darbdavius) socialinio draudimo įnašus nuo š. m. rugpiūčio mėn. 1 d. moka pagal valstybinių įstaigų ir įmonių atskiroms gamybos šakoms nustatytus tarifus. Iki rugpiūčio 1 d. įnašai mokami anksčiau veikusiomis normomis.

Privatūs žemės ūkiai ir namų ruošos darbdaviai nuo š. m. rugpiūčio mėn. 1 d. socialinio draudimo įnašus moka tokiomis normomis: už piemenį (berniuką ar mergaitę iki 16 m. amžiaus) Rb 2 mėnesiui. Už mergą ar pusbernį Rb 3.00, už žemės ūkio darbininko šeimą (berną, kumetį ar lauko darbininkus) Rb. 4,00, už namų ruošos darbą dirbantį kiekvieną asmenį darbdavys moka: Kaune ir Vilniuje Rb 5,00, apskričių miestuose Rb 4,00 ir kitose vietose Rb 3,00

Socialinio draudimo įnašai turi būti mokami draudėjų lėšomis vieną kartą per mėnesį, išmokant atlyginimą už antrą mėnesio pusę, bet ne vėliau kaip iki sekančio mėnesio 10 d.

Aukščiau skelbiami nuostatai įgaikomi socialinio draudimo punktams, ir jais turi vadovautis socialinio draudimo inspektoriai. Smulkiau apie socialinio draudimo punktų paskirtį ir veiklą nededame, nes tai liečia tiktai šios srities pareigūnus. Be to, socialinio draudimo nuostatuose apie viską yra paaiškinta.

Potvarkis

Visiems medicinos gydytojams, medicinos kandidatams ir felčeriams, dantų gydytojams, felčeriams, dantų technikams, medicinos felčeriams, medicinos seserims, seserims samarietėms, seserims slaugytojoms, seserims akušerėms, provizoriams, chemikams vaistininkams, vaistininko padėjėjams, chemikams vaistininkams stažistams, farmacijos kandidatams, vaistinių mokiniams, laborantams (laboratorijų vedėjams ir asistentams), rengteno technikams, dezinfektoriams, masažistams ir masažistėms (diplomotoms).

Pasirėmęs Pono Generalinio Komisaro Kaune patvirtintu medicinos reikalams tvarkyti ūkiu, reikalauju, kad visi aukščiau išvardyti medicinos personalo nariai, visvien, ar kas dirba savo specialybėje, užimdamas kitą vietą, ar netarnaudamas užsiimtų savo specialybės praktika, taip pat ir visi tie, kurie yra įsigyję medicinišką išsilavinimą (vyras) 20) karinės prievolės atlikimas, 21) sveikatos stovis.

Asmens, neįvykdę šio parėdymo, bus baudžiami.

Apskričių ir miestų gydytojai, surinkę šias žinias, vieną egzempliorių pasilieka sau, kitus du egzempliorius turi tuojau prisiųsti Vyriausiajai Sveikatos Valdybai Kaune, Laisvės al. 9

Blankai registracijai gaunami pas apskr. gydytojus ir pas ambulatorijų vedėjus mažesniuose centruose.

Dr. Matulionis
Vyr. Sveikatos Reikalų Valdytojas

Iš mūsų krašto

Mažeikių apskr. pasižvalgius

Ligi spalių 14 d. buvo saus ir lygūs keliai, o dabar kiek pabūro, nes geroksi liejaus iškrito. Bolševikai žadėjo sumoderninti kelių taisymą, tačiau jiems taip, kad laike metų tuo reikalu nieko nepadarė, tik dar daugiau juos išrausė savo išgerusiais tankais bei sunkvežimiais, bebėgdami nuo narsiosios vokiečių kariuomenės ir žemaičių partizanų. Per metų laiką "nenugalimosios" išraižyti, išgadinti keliai Mažeikių apskrityje tikrai pareikalaus nemažo remonto.

Žymiau atšalęs oras su vis dažniau iškrentančiais lietaus lašais bei snaigulėmis paragino ūkininkus skubiau baigti bulvių ir daržovių kasimą. Dirvose jau supilti dideli daržovių kapčiai arba jos subertos į rūsius. Be to, spalių vidutyje, ligos vilkstynės vežimų su bulvėmis traukė į stotis, kur jos buvo parduotos "Lietūkiui". Ūkininkai buvo patenkinti, kad šlemet, tiesiog nuo dirvos buvo perkamos bulvės. Nereikės baimintis per žiemą, nes, kaip žinome, didesnius kiekius bulvių nelengva apsaugoti nuo peršalimo.

Vis dažniau pasigirsta kulamųjų mašinų dūzgimas sodybose. Mažeikių apskrityje javų kulimo darbams eina vieni pas kitus talkininkauti. Talka — šis gražus paprotys čia yra nuo seno. Talkos darbams pasibaigus, prasideda "patalkės" — tai talkininkų vaišinimas ir jaunųjų pastilinksminimas, dainuojant bei padoriai pasišokant. Šeimininkas duosnial vaišina talkininkus, nes džiaugs, kad bendrai dirbant, visą metų lauktas derlius jau klėtyje. Pilni arsodai auksinės spalvos grūdų. Tatai kiekvieną ūkininką priverčia džiaugtis ir gėrėtis. Tai tikras nelengvo darbo atpildas.

Atliekamomis nuo darbų valandomis, o ypač šventadieniais žmonės dabar su didelių įdomumu skaito laikraščius. Visi labai pageidauja, kad ir su mažesniomis pašto įstaigomis vėl būtų atnaujintas susisiekimas, tada kiekvienas galėtų užsiprenumeruoti laikraščius. O dabar laikraščius parūpina tik kai kurie aktyvesni pašto pareigūnai, kioskai bei spaudos mėgėjai — platintojai.

Apsnūdęs orkestras

Varniai. Varniuose yra nemažas orkestras, susidedąs iš 13 griežikų. Bet kažin kodėl jis apsnūdęs, nors muzikantai labai uolūs. Čia kaltas orkestro vedėjas, nes nedaro repeticijų. Gal būtų galima vedėją ir pateisinti, nes dieną nėra laiko, o vakarą nėra elektros, nors patalpos yra labai geros. Turėtų orkestro vedėjas pasirūpinti, kad orkestras vėl pradėtų veikti, nes žmonės labai pageidauja.

Griežikas

Bekanntmachung

Mit Verordnung des Herrn Reichskommissares vom 15. 8. 1941 ist den deutschen Arbeitsämtern die Regelung des Arbeitseinsatzes übertragen worden. Gemäss oben gennanter Verordnung dürfen Einstellungen sowie Entlassungen nur mit vorheriger Zustimmung des Arbeitsamts vorgenommen werden. Nach meinen gertoffenen Fesstellungen ist die Verordnung bisher von den Betriebsführern ungenügend beachtet worden. In Zukunft werden sämtliche Betriebsführer, die Einstellungen und Entlassungen ohne die VORHERIGE Zustimmung des Arbeitsamts vornehmen zur Rechentschaft gezogen werden.

Auf Strafbestimmungen weise ich hin.

Skelbimas

Remiantis Pono Reicho Komisaro įsakymu iš 1941 m. rugpiūčio 15 d. darbo jėgos tvarkymas pavestas vokiečių Darbo Įstaigoms. Pagal minėtą įsakymą atleidimai ir priėmimai gali būti pravedami tik prieš tai gavus sutikimą iš Darbo Įstaigos. Pastebėta, kad įstaigų ir įmonių vedėjai šio įsakymo nepakankamai laikosi. Ateity visi įmonių ir įstaigų vedėjai, įvykdę bet kokius priėmimus ar atleidimus be prieš tai iš Darbo Įstaigos gauto sutikimo, bus traukiami atsakomybėn.

Atkreipiu dėmesį į bausmės įsakymą § 6.

Arbeitsamt Schaulen
Nebenstelle Telsche

Vargoninikas turis gerus liudymus, sugebąs vesti chorą, ieško vietos.

Kreiptis į Žem. Kalvarijos vargoninikų.

Skelbimas

Žarėnų parapijos mažnyčiai yra reikalingas sumanus VARGONINIKAS Sąlygas sužinoti pas vietos kleboną.

Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 137. Kalbamos valandos darbo dienomis 10 - 13 ir 16 - 18 val.

Leidžia Lietuvių Nacionalistų Partija.

Spaudina Telšių Apskr. Savivaldybės spaustuvė.

Skaityk ir platink „Žemaičių Žemę"

KO NETEKO SOVIETAI

užėmus Doneco baseiną

Šalia pranešimų apie nepalyginamus vokiečių kariuomenės laimėjimus Rytų fronte, spauda taip pat nurodo į Charkovo ir Doneco baseino reikšmę Sovietų Sąjungai. Laikraščiai rašo, kad Doneco baseinas yra pirmos eilės sunkiosios pramonės bazė ir kad Sovietų Sąjungoje jam tenka tokia pat reikšmė, kaip Vokietijoje Ruhro sričiai. Doneco plokštumos podirvyje yra daug milžiniškų anglies klodų, kurie vakarinėje dalyje, ypač prie Stalino miesto, duoda daugiausia akmens anglių, o rytinėje dalyje, prie Grušovkos, — labai v.r.ingo antracito. Akmens anglies klodai užima apie 23.000 kvadratinių kilometrų plotą ir jų yra vertikaline linkme trys sluoksniai, kuriuose pasitaiko tam tikras kiekis įvairių metalų rudvs, — cinas, švinas, gyvsidabris truputis aukso, sidabro ir geležies. Kitose Deneco baseino dalyse randami dideli kiekiai akmens druskos ir šiek tiek vario. Anglies klodas siekia 1.500 metrų gylio ir įvertinamas apie 40 milijardų tonų. Pusė to kiekio laikoma tinkama ūkiškai naudoti. Šios srities gyventojų, kurios dauguma priklauso Ukrainos tarybinei respublikai, 1924 metais buvo virš dviejų milijonų, o šiandien jų priskaičiuojama apie 3 milijonus. 1934 metais buvo gauta 1,4 milijonų tonų anglies, taigi 61.7% visos Sovietų Sąjungoje gaunamos anglies.

Pasauliniame anglies ūkyje, Doneco sritis yra ketvirtoje vietoje. Šių apsčių žemės turtų dėka išaugo didžiulė pramonė, kuri, esant geležies rūdai ir akmens angliai, daugumoje paversta ginklavimosi priemone. Miestai, kuriuose gyvena pramonės darbininkai, yra daugeliu atveju vienas prie kito, ir juos jungia tankus geležinkelių ir plentų tinklas. Gamtovaizdį dominuoja kasyklų įrengimai ir pramonės pastatai. Kasyklų bokštai, transporteriai, milžiniškos krūvos rūdos charakterizuoja anglies kasyklų sritis prie Stalino, Gorlovkos, į šiaurės vakarus nuo Vorošilovsko ir į vakarus bei pietus nuo Vorošilovgrado. Šalia anglies kasyklų yra dujų gamyklos, briketų fabrikai.

Iš Kaukazo pro Rostovą į Gorlovką — į Doneco pramonės centrą — eina naftos vamzdis. Daug stambių geležinkelio linijų gabena anglį ir pramonės gaminius į Sovietų Sąjungos vidurį, arba eksportui į Rostova ir Mariupoli prie Dono ir Azovo jūros. Milžiniški metalurgijos fabrikai, lydinamosios krosnys, kalimo ir valcavimo cechai charakterizuoja didelius miestus. Svarbiausieji Doneco baseino kalnų pramonės ir fabrikų centrai yra: šachty,—antracito gavimo centras, Artemovskas, kur gaunama druska, o taip pat ir anglis, Vorošilovgradas, kur šalia anglies kasyklų yra ir metalų apdirbimo pramonė. Stalino miestas yra chemijos pramonės ir metalo pramonės centras, o Slavianske, šalia stambios chemijos, keramikos ir grafito pramonės, yra taip pat gerai išplėtota mašinų pramonė. Svarbiausiasis Doneco baseino uostas — Rostovas prie Dono. Rostove — 510.000 gyventojų. Jame stipriai išsiplėtojusi maisto produktų pramonė, be to, čia didžiausieji žemės ūkio mašinų fabrikai, laivų statyklos ir kt. Kamenskas prie Dono yra tapęs žymiu javų prekybos ir šiaip įvairių prekių apyvartos centru.

Doneco srities geležies pramonė atkirsta nuo Nikopolio ir tokiu būdu neteko, be anglies, savo svarbiausios žaliavos.

1936 metais Doneco srityje buvo pagaminama 6 milijonai tonų geležies ir plieno. Kadangi visa sovietų gamyba siekė 14,5 milijonų tonų geležies ir 17,5 milijonų tonų plieno, tai Doneco baseine buvo pagaminama vienas trečdalis plieno ir beveik pusė geležies. Čia buvo gaunama 3,3 milijonai tonų valcuoto plieno, kas sudaro vieną ketvirtadalį visos gamybos. Geležies plieno ir valcuoto plieno gamiai sudaro pagrindą mašinų ir metalo apdirbimo pramonei. Garvežiai, prekių vagonai, įrankių mainos, žemės ūkio mašinos kasyklų įrengimai — visa tai gaminama pramonės miestuose kurie vienas po kito išdygo šioje srityje. Ginklavimosi pramonės įmonės perėjo nuo pusiau fabrikatų gaminimo prie užbaigtų gaminių, ir tokiu būdu savo reikšme jie seka tuoj po Maskvos ir Leningrado ginklavimosi įmonių.

Su geležies apdirbimo pramone yra susijusi chemijos pramonė, kurioje apdirbami anglies derivatai, o be to, įvairios druskos. Apie pusė sovietų druskos gaunama Doneco baseine. Reklamą elektros energiją gamina stambios jėgainės, kurios iš vienos pusės susijusios su Dniepro pramone, iš kitos pusės — su miestais prie Azovo jūros. Pridėjus dar cino gyvsidabrio gavimą ir svarbias geležinkelio linijas, galima įsivaizduoti, ką Doneco sritis reiškia Sovietų Sąjungos ūkiui.

Bekanntmachung Nr. 14.

ANORDNUNG
ueber die Anmeldung juedischen Vermoegens.

1. Das gesamte juedische Vermoegen ist anzumelden.

2. Zur Anmeldung sind verpflichtet:

1) alle Juden mit Bezug auf ihr Eigentum sowie mit Bezug auf nicht juedischen Vermoegen, das auch in ihrem Besitz oder Gewarsam oder aus sonst einem rechtlichen oder tatsaechlichen Grunde in ihrer Verfuegungsgewalt befindet.

b) Alle Nichtjuden, die juedische Vermoegen in Besitz oder Gewarsam haben, und alle, die — ohne Eigentuemer, Besitzer oder Gewarsamsinhaber zu sein — rechtlich oder tatsaechlich ueber juedische Vermoegen verfuegen oder verfuegen koenen.

c) Jedermann, der Juedisches Vermoegen nech dem 20. Juni 1941, sei es durch Kauf, Tausch, Schenkung oder irgendeinem anderen rechtlichen Grund, insb. Okkupation zu Eigentum erworben hat. Im Zweifelsfalle gilt herrenloses Vermoegen als juedisches Vermoegen.

3. Die Anmeldung geschieht auf Vordruck. Die Vordrucke werden durch die Kreischefs und Buergermeister ausgebaendigt.

4. Zur Entgegennahme und Ausfuelung ist jeder Jude verpflichtet, unabhaengig davon, ob er Vermoegen besitzt oder nicht.

5. Nichterfolgung dieser Anordnung wird strengstens bestraft.

Schaulen, den 22. 10. 1941

gez. GEWECKE
Der Gebietskommissar in Schaulen

Skelbimas Nr. 14.

POTVARKIS
dėl žydų turto registracijos

1. Visas žydų turtas turi būti užregistruotas.

2. Registruoti įpareigojami:

a) visi žydai savo ir nežydišką turtą, kurį jie turi savo žinioj arba priežiūroj arba šiaip teisėtu ar faktišku būdu turi savo valdžioje.

b) Visi nežydai, kurie žydišką turtą turi pasisavinę arba jį laiko savo priežiūroj ir visi, kurie nėra savininkai, valdytojai ar prižiūrėtojai, teisėtai ar faktiškai žydų turtą valdo ar valdyti gali.

c) Kiekvienas, kuris žydų turtą po 1941 m. birželio mėn. 20 d., be atodairos į tai, ar tas turtas pirktas, išmainytas, padovanotas ar kitokiu teisėtu pagrindu, ypač paėmimu pasisavintas. Jei kyla abejojimas, tai turtas laikomas žydų turtu.

3. Registracija daroma neužpildytuose blankuose, kuriuos reikia užpildyti. Blankai gaunami pas Apskrities Viršininkus ir Burmistrus.

4. Kiekvienas žydas įpareigojamas paimti ir užpildyti blanką, be atodairos į tai, ar jis turtą turi ar ne.

5. Šito potvarkio nevykdymas bus griežčiausiai baudžiamas.

Šiauliai, 1941. X. 27.

pas. GEWECKE
Šiaulių Apygardos Komisaras

Reikalingas tinkamas naudojimui

lokomotyvas ir dinamo

Siūlyti Telšių Apskr. Ligoninei darbo valandomis žodžiu ar raštu. Siūlant raštu pageidaujama smulkesnis mašinų aprašymas.

Skelbimas

Telšių Valstybinei Amatų Mokyklai skubiai reikalingi.

1. vienas bendrų dalykų mokytojas (vokiečių kalbai ir matematikai.

2. du metalo apdirbimo skyriui instruktoriai.

3. vienas statybos skyriui specialių dalykų mokytojas — statybininkas ir

4. vienas specialių dalykų mokytojas metalo apdirbimo skyriui.

Instruktoriais priimami baigę amatų mokyklą ir turintieji bent dviejų metų stažą įmonėse.

Specialių dalykų mokytojais priimami baigę Aukšt. technikos mokyklos atatinkamą skyrių.

Turintieji atatinkamas kvalifikacijas prašomi paduoti prašymus su currikullum vitae ir išeito mokslo pažymėjimais Specialinio Mokslo Departamento Direktoriui per Telšių Valst. Amatų Mokyklos Direktorių mokyklos raštinėn.

Mokyklos Direktorius

Įvairios žinios

Prof. Vitkus - Žemės Ūkio Akademijos rektorius.

Žemės ūkio Generalinis Tarėjas prof. Vitkus dabar paskirtas Dotnuvos žemės ūkio akademijos rektorium. Ž. ū. Generalin Tarėju paskirtas agr. Petronis.

Prof. Vitkus lankėsi šiomis dienomis Telšiuose. Kaip žinome, paskutiniais bolševikų valdymo mėnesiais prof. Vitkus buvo zootechniku Gaudikaičių valst. ūkyje netoli Telšių, o bolševikus išvijus buvo skubiai iškviestas į Kauną.

Paskirtas prakuroras.

Šiaulių apygardos teismo prokuroro padėjėju su gyvenama vieta Telšiuose paskirtas Ed. Petkevičius.

Palaidotas dr. J. Žemgulys.

Panevėžy bolševikų nukankinto plačiai Lietuvoj žinomo pulk. dr. Žemgulio kūnas pergabentas į Kauną ir ten spalių 18 d. iškilmingai palaidotas.

Gerai veikia Navarėnų LNP

Nevarėnų LNP apylinkė jau suruošė vietos žmonėms porą paskaitų Paskaitą „LNP uždaviniai" skaitė mokyt. Pocius. o apie šių dienų casaulio įvykius. apylinkės vadas A. Brencius.

Bus naujų knygų.

Buv. valst. knygų leidykla iš General. Tarėjo švietimo reikalams žinios perėjo Generalkomisaro žinion. Valdytoju paskirtas H. Elsentraut.

1942 m. numatyta išleisti pirmoj eilėj vadovėlių pradžios mokykloms. (27) vid. mokykloms (39) originalių veikalų (40) vertimų (20) prakt. liter. (15).

Iškilmės seminarijoj.

Praeitą sekmadienį, spalių 27 d., Kristaus Karaliaus šventės proga Telšių kunigų seminarijoj įvyko minėjimas, kuriame dalyvavo J. E. Vyskupai ir kviestiniai svečiai. Programą visai gražiai atliko seminarijos auklėtiniai. Tarp klėrikų esama ir gerų menininkų muzikų, poetų, kalbėtojų. Minėjimo proga taip pat pagerbti naujai paskirti kapitulos nariai.

Atostogos mokyklose

Nuo š. m. lapkričio 1—10 d. visose mokyklose bus rudens atostogos.

Pageidaujama daugiau privatiškų krautuvių

Kadangi, kaip praktika parodė, „Meškos" kooperatyvas Telšiuose nesugeba tinkamai aptarnauti gyventojų nei maisto, nei kitomis prekėmis, žmonėse vis labiau girdėti pageidavimų, kad produktai ir prekės pagal korteles būtų pardavinėjamos ne tik kooperatyvo, bet ir privačiose krautuvėse.

Sporto naujienos

Šį sekmadienį nepaprastai gausus sporto mėgėjų būrys turėjo progos stebėti net keturių tų dviejų miestų susitikimo rungtynių aikštėj.

Žaidynes pradėjo mergaitės orinio susitikimu. Žemo lygio ir neįdomus susitikimas baigėsi Plungiečių laimėjimu 2:0 (15:10, 15:7). Tai buvo pirmas ir paskutinis laimėjimas, kurį iškovojo plungietės.

Vyrų orinio susitikimas jau buvo visai kitoks. Kova buvo gana gyva ir įdomi. Visą laiką žaidimą vedė Telšiai ir Plungei teko tik gintis. Darnus komandos darbas nuolat būdavo užbaigiamas vieno ar kito smūgiais ir laimėjimo teko laukti visai neilgai laimėjo 2:0; (15:9)

Pagaliau prasidėjo įdomiausios dienos kovos - krepšinis. Čia laimėjimas tvirtai atiteko Telšiams.

Pirmoji kova buvo moterų susitikimas Telšiai — Plungė. Pradžioje žaidimas nuobodus ir neproduktingas. Iš abiejų pusių labai šlubuoja gynimas. Plungė po truputį spaudžia Telšius ir ne užilgo pelno pirmuosiu taškus. Telšietės susikaupia. Pirmaios nelygios kavos kelinys baigiasi 12:4

Rungtynės baigėsi tvirtu geresnių telšečių laimėjimu 32:10 (12,4)

Pagaliau aikštėn įžengia tvirčiausios ir įdomiausios sekmadienio kovos dalyviai — Telšių ir Plungės krepšininkai. Prasideda atgalvotas ir atkaklus žaidimas, kuris greit atneša reikiamų vaisių. Viena po kito kamuoliai skrodžia krepšį ir kėlinį tvirtai laimi Telšiai 13,7.

Antrojo kėlinio pradžioj plungiečiai vėl ima vesti žaidimą. Bet telšiečiai šiandie stiprūs. Prasideda baisios pasuotės, puikūs Nakučio tolimi ir Pranckevičiaus artimi metimai ir Plungės viltys žlunga. Tik keletas tolimų metimų švelnina jų pralaimėjimą, kuris lieka 34:24, (13.7). Ir šį kart Telšiai laimėjimų vainikan įpynė dar vieną puikų žiedą. Taškus pelnė, Telšių: Nakutis ... Šimkevičius 4, Šilinskas 5, Beižauskas 12. Racevičius 13. Plungė: Puškorius 1 2 Beižauskas II 4 Puškorius I 11 Puškorius II 3 Jasniauskas 4.

N

Žemaitijos Elektrinių Rajono įstaigai reikalingi yra:

1. vyr. buhalteris, pagrindinė alga 700 rb. mėn.

2. buhalteris pagrindinė alga 500 rb. mėn.

ir 3. sąskaitininkai pagrindinė alga nuo 300 rb. mėn.

Prašymus su gyvenimo aprašymais įteikti Ž. E. R. įstaigai. Respublikos g-vė 5 Nr. darbo valandomis nuo 8,30 val. iki 16,30 val.

Skelbimas

pranešama, kad š. m. lapkričio mėn. 8 d., 12 val., Telšių Valst. Amatų Mokyklos patalpose, Žarėnų g. 21 Nr., įvyks

varžytynės

mokyklos nupirktoms malkoms (200 erdm.) ir durpėms (100 t.) pristatyti.

Dalyvaujantieji varžytynėse privalo įmokėti užstatą, 10% nuo bendros pasiūlytos sumos.

Smulkesnių informacijų galima gauti mokyklos raštinėje darbo valandomis.

Mokyklos Direktorius

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 40 kap.

Išeina penktadieniais

Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vės Nr. 20 telef. 157. Kabinetas valandos darbo dienomis nuo 12 iki 13 ir nuo 15 iki 18 val.

Leidžia Lietuvių Nacionalinių Partija.

Spausdintas Telšių Apskr. Viršk. spaustuvėje

Nr. 22 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. XI. 8.

Dideli vokiečių laimėjimai Krime

Paimta Simferopolis, Feodosija ir Kerčas. Sovietų armijos perkirstos pusiau. Milžiniški bolševikų nuostoliai per 4 karo mėnesius.

Per prasiveržimo ir persekiojimo kovas Krime iki šiol buvo

paimti 53.175 belaisviai, lygiai kaip ir 230 tankų, 218 patrankų,

daug šarvuotų traukinių ir daugybė karo medžiagos buvo paimta ar sunaikinta. Toliau daugiau kaip 13.000 minų buvo pašalinta. Tomis minomis buvo siekiama užkirsti kelią mūsų žygiavimui į priekį. Rytų fronto centriniame ruože pėstininkų ir tankų daliniai **užėmė svarbią sostinę Kerčą, kuris yra geležinkelių mazgas ir prancūzų centras.**

Oro pajėgos ėmė sėkmingas karioumenės operacijas Krime smarkiais smūgiais į priešo užnugario ryšius ir sovietų šaukimui padarė sunkių nuostolių. Jos nuskandino vieną 3.000 tonų talpos prekybinį laivą ir sufalotris karo laivus, jaip pat didelį karioumenės transporto laivą.

Gauta žinių, kad sovietai, matydami visišką savo armijos patinimų ligšiolinlame Rytų fronte, nutarę ješkoti atsparios taškų tolimesnėse savo teritorijos srityse. Esą, sovietai maždaug už 200 kilometrų anapus Maskvos numatę darytį naujų sustiprinimų linijų.

Kovoje su britų apsikėpimo latvininkyste karo laivai ir aviacijos pajėgos

spalio mėn. nuskandino 300. 000 tonų priešo prekinių laivų

Iš to kiekio povandeninlai laivai nuskandino 255.000 tonų, pavirsiaus jūros karinės pajėgos — 18.000 tonų ir aviacija — 106. 100 tonų.

Bolševikai neteko 6 mil. kareivių

Reicho karinlonse sluoksniuose pabrėžiamas nesenlai Reicho spaudos viršinlnko Dr. Dietricho spaudos atstovams sufektas pareiškimas, kad karo žygis Rytuose yra jau išėpręstas. Jei bus atsižvelgia į brūų ir amenkiečių ekspertų apskaičiavimus, kutie sovietų armijos realių pajėgą įvertina 300 divizijh ir jei iš šių divizijų iki šiol. 260 buvo nunaikinta, tal kalp čia pabrėžiama lieka dar 40 kovai parengių divizijų, kurios galėtų būti pastatytos prieš Vokietiją. Tačiau jei sovietai turėtų dar 100 divizijų, tai, vietos karinių sluoksnių nuomone, jas sunaikinti 1. 200 kilometrų ilgio fronte būtų nepalyginti lengviau, negu iki šiol kovojusias 300 divizijų. Čia vėl pabrėžiama, jog

laikinas vokiečių žygiavimo užtrukimas įvyko vien tik dėl blogo oro ir neišbrendamų kelių.

Vokiečių karinės pajėgos — kalp buvo pareikšta atsakingoje vietoje —

nerelkalauja nieko kito, kalp tik kal kurių ktetų kelių sunaikinti Europos Rusijoje dar esančioms sovietų kariuomenės dalims.

Apie ligšiolinius bolševikų nuostolius Berlyne buvo pareiškiama, jog

mažiausiai šeši milijonai jų geriausių jėgų tolesniam karui nebegali būti naudojama.

Tai, ką sovietai, gal būt, dar galės pasiųsti į kovą iš savo užnugario igulių, Berlyno žinovų sluoksniuose vadinama tik maistu patrankoms.

4 mėn. karo balansas

mėnesį jos buvo antrą kartą sunaikintos. Imant vidutiniškai ir apskaičiuojant, kad šiaulių divizijoje yra tik 15.000 karių ir kitose divizijose — 12.000 karių, sudaro mažiausia 3 milijonai karių, kurių bolševikai neteko iki 1941 m. rugpiūčio 31 d. Be to, šiame daugiau kaip 2.000 kilometrų ilgio Rytų fronte per tą laiką buvo atskiraj sunaikinta daug sovietų kuopų, batalijonų ir pulkų. Prie šio skaičiaus prideJus, žinoma, skaičiaus tikslias nenustatomas bolševikų nuostolius sužeistais, ligoniais ir kt. Ir tuos nuostolius prilyginus maždaug tik ¼ use tų nuostolių, kurie sovietams padaromi, sunaikinus ir sumušus jų divizijas,— gaunasi mažiausia 4,5—5 milijonai karių, kurių sovietai neteko nuo birželio 22 d. iki rugpiūčio 31 d. Taip pat čia reikia neišleisti iš akių to fakto, jog šie nuostoliai sovietų kariai buvo geral apmokyti kariai, kurie buvo paruošti pulti Reichą ir Europą. Jau tada bolševikams nebebuvo įmanoma ištekvatiškai šiuos karius pakeisti kitais.

Suomių karo grobis

Apie suomių kariuomenės paimtų karo medžiagą ir suomių karinius laimėjimus oficialiai pranešta: Iki spalio 1 d. suskaičiuotas šis karo grobis: 501,000 šautuvų, 2.500 rankinių kulkosvaidžių, 1.500 kulkosvaidžių, virš 1.000 granatsvaidžių, 1040 patrankų. Be ginklų, paimtas didelis kiekis šaudmenų: 30 milijonų šautuvų patronų, 100.000 patrankų ir granatsvaidžių šovinių ir rankinių granatų. Sunaikintų arba sugadintų autovežimių skaičius prašoka 700, šarvuotųjų automobilių yra 120. Be to, bupaimta apie 400 traktorių ir virš 2.000 sunkvežimių. Arklių paimta daugiau kaip 12.500. Jų dalis atiduota grįžtantiems atgal Karelijos gyventojams, kita dalis — papildyti kariuomenės ištekliams.

Taučių Sąjunga išsklaidyta

„Times“ žiniomis, į Anglijos parlamente padarytą užklausimą apie Tautų Sąjungos buvimo vietą užsienių reikalų ministerijos valstybės pasekretoris Law pareiškė, kad Tautų Sąjunga esanti persikėlusi į užjūrį. Ženevoje tesą pasilikę tik keletas jos stebėtojų. Ekonominis ir finansų skyrius esą šiuo metu Princetowne (Jungtinėse Valstybėse), išdas — Londone, nuolatinė opiumo žinyba — Vašingtone, o tarptautinis darbo biuras — Montrealyje.

Pasivykime Europą

Šiandien, po bolševikų teroro metų, tauta vėl įsidirba savo gyvenimą. Prisiteta jos dvasinio atsiatymo darbai, o kartu ir plėtėsi ir kultūros darbas. Šiuo metu šiems dviem dideliem darbam yra palenkios sąlygos, o, be to, šių tikslų siekti yra beveik reikalas, kurio sudaro šių dienų mūsų visų veikimo ir rėpesių pagrindą.

Bolševikų sugriauto ūkio atstatymas yra labai svarbus šio meto valstybės ir tautos rūpestis. Šiandien nesvarbu, kas žemę valdo — savininkas ar valdytojas, — bet svarbu, kalp žemė dirbama, kiek ji duoda naudos.

Mūsų kultūrinis veikimas turi būti visu tempu plečiamas, kad mes pasiektume toli kultūroje paženguslus savo kaimynus, kurių globoj mes gyvename. Mūsų savivaldybės ir valdžia kultūrinį veikimą turi visomis ligšiolinis remti ir jį skatinti. Bevegaudami atžalatmis perdaug jau apšiokome. Bolševikų laikais įsitikinome, kad Azija prasidėda ne prie Nemuno, bet prie Daugavos, kad Lietuva Vakarų Europos kraštas ir kad mūsų tauta Vakarų kultūros tauta. Bolševikai Nepriklausomos Lietuvos sukurtą tik sugniovė. Taip pat jie sutrukdė ir mūsų kultūrinį veikimą.

Kokiomis kryptimis tas kultūrinis veikimas šiandien gali pasireikšti? Visomis. Mokykla šiandien laisva nuo visokių „politinių svietėmų“, ji gali eiti tiesiogines savo pareigas, būtent, auklėti jaunąją kartą ir šviesti suaugusius. Ji šiandien turi reikalų su tauta ir su visu pasišventimu turi jai tarnauti. Taigi, šalia pamokų, mokykloje turi virti judumo ir suaugusią šviečimo darbas: kursai, paskaitos, valdiniuai.

Labai kreiptinas dėmesys į negėją valdinimą. Valdiniuai mūsų tautos ateitis. Šiandien valdiniuamus m.s turime daug geresnes sąlygas, kaip anais laikais; turime ūmonių, turėjusių ir patyrimą bei patarmą. Tik vyrai, į darbą. Teatgimsta mūsų kūrėjingi ir grabūs „vakarai“, kuriems mes dar ir dabar su malonumu pasimename. Ogi jiems pasižadėti, kad jie būtų turimieji ir patrauklus. Įvairiuose juos laikinasis sąskaitos (sceno)e) ir sportui.

Taip pat negali būti pamgsta knyga. Kuo daugiau skaitytų. Taip pat mūsų tautinis menas, audiniai, tautodarbiai ir visa, kas kelia mūsų kultūringumą, kas yra kilnu ir naudinga. Taigi vieningai į darbą. Visi, kas kyvas, lietuvis, kas patriotas — į darbą. Tenešeka mūsų tarpe nemokšu, nesusipratėlių ir tamsuolių. Pasivykim Europą!

Idėjų piratai

Rašo Bonifacas Ramanauskas

Klaiku, kad tenka tokiais titulais pradėti straipsnį, bet ne žurnalistas kaltas, kad gyvenimas kuria tokias temas.

Piratais laikoma tam tikra gauja žmonių, kurie nesilaikydami nė jokios moralės, nei padorumo, nei teisės plėšia, kas pakliūva ir iš ko pakliūva, plėšia su ginklais ir be ginklų — žodžiu bet kokiomis priemonėmis. Iš istorijos žinome, kad buvo gvardijos kontinentų piratų, miestų ir miškų, kalnų ir stepių. Šiandien jau idealistai prakaituoja kai piratai užpuolė kultūros ir idėjų pasaulį. Kontinento, jūrų ir miškų ar stepių piratai nėra tokie baisūs ir pavojingi tautoms ir žmonijai, kaip idėjų piratai, idėjų ir kultūros pasauly. Jeigu anie "istoriniai piratų laikai" ypatingai išryškino fizinio pirato tipą, kuriame spindi su visa didybe piratiškieji bruožai, tai šie nežinia kokiu vardu pavadintini laikai, neregėtu būdu išryškino idėjos pirato tipą. Idėjos pirato tipas yra nepalyginamas baisesnių bruožų už patį klaikiausį jūrų ar kontinento piratą, mat pati idėjinio pasaulio prigimtis prakeikia idėjos pirato veido bruožus, jo akies žvilgsnį nudažo Liucipierio siaubingumu, jo "džentelmenišką" manieravimą charakterizuoja Bengalijos žalčio klasta.

Kaip jūrų ar kontinento piratai apiplėšia kiekvieną praeivį, išniekina be atodairos nėščias moteris, ir mažus vaikus paleidžia nuogus, taip idėjos piratai užpuola kiekvieną idėją, ją išniekina, apiplėšia ir pamatęs savo pilną kišenę pinigų, išdidžiai kvatojasi.

Idėjos piratas nesprendžia, kokia idėja gera ar bloga, nes jam idėja yra biznis ir suka, jam idėja yra pajamos ir orgijos. Dėl to idėjos piratas yra "amžinas pozicionierius". Būti opozicionierium, reikia prarasti esminį idėjos pirato bruožą. Idėjos piratas pereis į opoziciją tik tuomet, kai opozicijos idėjų pasauly jis matys savo plėšikavimo didesnius dividendus. Jei to nebus, jis bus prisiekęs "pozicionierius" ir visuomet net ultra—pozicionierius. Savo ultra—pozicionieriškumui pateisinti jis atras tokių piratiškų argumentų, kad, rodos, visą psichiatrinę ligoninę galėtum atvesti ant dviklasio proto šviesos.

Taigi idėjos piratas niekuomet negali sulošti bankroto. Politinių santvarkų, ar ideologijų pasikeitimai jam (idėjos piratui) yra grynas pelnas geresnis už bet kokius bankinius dividendus. Jeigu, pav., idėjos piratas prie vienos santvarkos politinės ar ideologinės, buvo vice—direktorius, tai pasikeitus tai politinei—ideologinei santvarkai jis bus mažiausiai direktorius. Kitoks atsitikimas būtų visai nelogiškas, nes idėjos pirato psichinė prigimtis yra ta, kad kiekvieną naują idėją, naują sąjūdį turi jis pirmas apiplėšti, kad paskui nepajudinamas galėtų sėdėti viršūnėse ir laukti vėl naujos idėjinės permainos, kad ir ją apiplėšus galėtų patenkinti savo piratišką prigimtį ir t. t.

Kaip kontinento, jūrų ar stepių piratai veikia organizuotai ir ne piratiškos prigimties žmonių neįsileidžia į savo tarpą, taip ir idėjos piratai veikia itin organizuotai ir į savo kliką neįsileidžia nė vieno, kas nėra palenkiamas idėjos piratizmui ar bent jam nesimpatizuoja. Mat patriotinių ir idėjinių principų žmogus gali išardyti visą idėjos piratų gaują ir prišaukęs patį perkūną iš giedro dangaus gali idėjos piratų dinastijas nušluoti nuo žemės paviršiaus. Čia jau ir būtų idėjos piratų dinastijos sostų ir jų klapčiukų amžinas naikinimas.

Jeigu sakysim X įstaigos šefas yra idėjos piratas, mažiausiai apiplėšęs 10 idėjų, t. y. maždaug tiek pat kartų "persiorientavęs", tai jo įstaigon joks principų žmogus nepateks nors savo kvalifikacijomis ir gabumais būtų už jį patį maždaug pusę milijono kartų vertesnis.

SKAITYTOJŲ BALSAI

Statykime solidarumo paminklus

Bailiai bėgo iš Lietuvos bolševikai, vejami galingos vokiečių kariuomenės. Bėgdami jie žudė pasidavėlių išduotus tauriausius Lietuvos sūnus. Kiekvienam mieste ir miestelyje rasime nužudytųjų lietuvių kapus. Ten guli lietuvių nesolidarumo aukos. Priešas, norėdamas nuslopinti lietuvių susipratimą ir pavergti Lietuvą, ieškojo tarp mūsų šiaudadūšių, išsigimėlių, kuriais apstatė mūsų veikėjus.

Tie kapai, kur ilsisi mūsų kankiniai, partizanai turi būti solidarumo ir vienybės mokykla lietuviams ateičiai. Ant tų kapų turi būti statomi solidarumo paminklai. Sudaryti ir visuomenės veikėjų komitetai, kurie atidaro solidarumo knygas, kur kiekvienas, paaukojęs solidarumo paminklui pagal savo išgales, pasirašo solidarumo knygoje.

Turi būti pravesta visoje Lietuvoje solidarumo diena su atitinkama programa, paskaitomis, kuriose turi būti pabrėžta, kaip mūsų suimti veikėjai tardomi, grąsinami, kankinami ir žudomi neišdavę savo bendradarbių, kad pasidavimas priešui labiausiai naikina tautas.

Vienu žodžiu, solidarumo paminklai turi suvienyti mūsų tautą, pasmerkti parsidavėlius, kurie pavojui praėjus dar bando kelti galvas ir išdidžiai prisiminti negarbingą praeitį.

P. J.

Karas Vilniui padarė 13 milijonų rublių nuostolių

Šiomis dienomis Vilniuje atitinkama komisija baigė patikrinti karo Vilniui padarytus nuostolius. Vilniaus pastatams karo padaryta nuostolių už 9.744.000 rublių prekėms padaryta už 873.000 rublių, kilnojamam ir nekilnojamam turtui nuostolių padaryta už 2.500.000 rublių Tad iš viso Vilniui karas padarė nuostolių už 13 milijonų rublių.

Spekuliantus baus mirtimi

„Naujoji Lietuva" (Nr. 102) rašo apie Vilniaus srities apskr. viršininkų suvažiavimą.

Suvažiavime buvo aptarti aktualūs klausimai, liečią Vilniaus sritį. Vienas svarbiausių suvažiavimo klausimų buvo kova su spekuliacija, kuri paskutiniu metu paplito ne tik mieste, bet pasiekė ir provinciją. Nusistatyta griežtai kovoti su spekuliacija, panaudojant visus galimus būdus, sunkesniais spekuliacijos atvejais nusikaltėlius baudžiant net mirties bausme. Ryšium su kova su spekuliacija, aptartas grūdų ir kitų žemės ūkio gaminių pristatymo klausimas. Nusistatyta griežtai reikalauti ir kontroliuoti, kad ūkininkai nustatytus žemės ūkio produktus parduotų tik pagal Generalinio Komisaro nurodymus. Sąžiningai vykdant šiuos nurodymus didžia dalimi bus išvengta spekuliacijos.

Jų vedybos ar susižiedavimas suvaržytas ta prasme, kad reikia gauti leidimą, o sužadėtinei arba jaunajai reikia įrodyti savo, savo tėvų ir jų tėvų kilmę, kad jų šeimose nėra buvę žydų kilmės narių. per kraujo atranką gerinama žmonių giminė ir kartu saugoma visa tauta, kad paveldėjimo būdu nebūtų įgijama neigiamų ypatybių. Susidaro taip vadinamas tikras tautos sveiko kraujo avangardas, kuris savo bendruomeniniame sambūryje rūpinasi ir individualinio charakterio valios ir nuoširdaus jausmo auklėjimo. SS vyrai rasės atžvilgiu yra pavizdys visai tautai. Kraujo stranka — tai nustatymas krypties ateičiai. Jis labai reikšmingas tautai, tačiau iš paskiro nario reikalauja altruizmo ir ir savo malonumų išsižadėjimo. SS vyruose skatinama laisvės troškimas, ryžtingumas, uždegimas, kovos noras ir siekimas ateityje būti nepamainomais kariais.

SS vyrai išeina kiečiausią gyvenimo mokyklą, išlaiko gyveniškiausius egzaminus, kurie ypačiai savarankiškame ir viešiniame žmogaus gyvenime nelieka be teigiamų pasekmių.

Kita būdinga SS vyrų ypatybė tai ištikimybė. Senovės Vokietijos teisėj buvo pagrindinis šūkis „Kiekviena žmogaus garbė

8 *Nacionalsocializmas*

pareina nuo jo ištikimybės". Führeris šį posakį deklaravo taip: „Mano garbė vadinama ištikimybe".

SS vyrams viskas gali būti atleista ir dovanota, bet negali būti jokių dovanojimų ir atleidimų nusižengus ištikimybei. Kas sulaužo ištikimybę, tas turi visiškai išsiskirti iš tautinės bendruomenės tarpo. Ištikimybės jausmas yra pagrindinis gyvenimo principas.

SS vyrai pasižymi klusnumu. Iš jų reikalaujama savarankiško ir besąlyginio klusnumo. Klusnumas negali svyruoti. Klusnumui turi būti paaukota aukščiausia auka nepaisant visų vertybių, malonumų ir patogumų.

Nuo 1935 m. kiekvienas SS vyras turi teisę ir pareigą savo garbę ginklu ginti. SA ir SS dalinių vyrai gali būti partijos nariai, bet gali jais ir nebūti, praktiškai atsitinka taip, kad iš Hitler Jugend perėję į SA ir SS dalinius jaunuoliai dar nėra buvę partijos nariais, bet tik vėliau stoja į partiją arba vėl grįžta į SA arba SS dalinius.

SS vyrai yra Vokietijos didybės ir garbės pažiba.

N. S. K. K.

NSKK — tai vadinami nacionalsocialistiniai jaunimo motorizuoto korpuso daliniai. Į šiuos dalinius priimami sveiki jaunuoliai. Jų uždavinys auklėjantis kariškoje disciplinoje tinkamai pasirengti, teoretiškai ir praktiškai susipažinti su įvairių mašinų vaidymu ir veikimu. Čia išeinamas apmokymas gerai naudoti ir pažinti motociklus, įvairių rūšių mašinas, traktorius, tankus ir garvežius. Žodžiu, NSKK jaunuolius parengia gerais šoferiais civiliams ir karo reikalams. Ši organizacija yra vienu laidininku geram transportui organizuoti. NSKK tūkstančiai jaunuolių įgyja vertingas specialybes, kurios įvairiose gyvenimo aplinkybėse yra būtinos ir nepakeičiamos. Priėmimas į šią organizaciją ir mokyklas sutvarkytas taip, kad savanoriais į NSKK dalinius stoja jaunuoliai iš įvairių Vokietijos vietovių. Praktiškai nėra apylinkės ir net kaimo, kur jaunuolis nemokėtų valdyti įvairias mašinas karo ir civiliams reikalams.

NSKK — tai jaunų lakūnų korpusas.

Tūkstančiai jaunų savanorių prieinamomis sąlygomis per šitą organizaciją įgyja sklandytojo, parašiutininko, piloto ar šiaip lakūno vardą. Jie puikiai išmoksta sklandyti ar skraidyti kaip sporto, taip ir kovos mašinomis. Ši organizacija labai populiari ir išplitusi po visą Vokietiją taip, kad sunku nerasti kaime jaunuolio, kuris nemokėtų atlikti skraidymo ir aklandymo prašmatnybių. Tai vertinga jaunuolio specialybė, kurią jis įgyja per valstybės rūpestį ir NSKK organizaciją.

Darbo tarnyba

Darbo tarnyba yra auklėjimo bendruomenė jauniems vyrams ir merginoms, kurie valstybės ir tautos nustatytoje tarnyboje turi dirbti. Vokietijos darbo tarnyba tarnauja tautiniams, politiniams ir visuomeniniams tikslams. Auklėja narius nacionalsocialistinėje dvasioje stiprina ir grūdina jų fizines jėgas, kelia dirbančiųjų solidarumą, draugiškumą ir nuoširdų sugyvenimą.

Darbo Tarnybos Istorija

Pirmieji darbo tarnybos įgyvendinimo žygiai pradėti Vokietijoje 1916 metais įvedant taip vadinamą pagelbinės policijos prievolę tiems vyrams, kurie nebuvo pašaukti karo prievolės atlikti nuo 17 iki 60 metų amžiaus.

1926 m. Vokietijos jaunuomenės judėjimo sąjunga ir studentų organizacijos įkūrė vasaros atostogų metu darbo stovyklas ir paskiau kiekvienais metais jaunuomenė vykdavo į darbo stovyklas ir ši judėjimą plėtė. Be valstybės paramos darbo tarnyba negalėjo duoti konkrečių uždavinių.

1931 m. vyriausybė jaunuomenės pavyzdžiu įkūrė darbo tarnybą bedarbiams, kurie buvo valstybės šelpiami. 1932 m. pabaigoje daugiau kaip 20.000 nacionalsocialistų įstojo į organizuotas darbo stovyklas įvairiose Vokietijos vietose. 1934 m. darbo tarnybai buvo paskirtas komisaras ir ši organizacija iš stovyklų organizuotai vyko į Reicho nacionalsocialistų suvažiavimo dieną Niurnberge. Taip pat šiais metais darbo stovyklos pavestos nacionalsocialistų vadovybei.

Nuo 1935 metų darbo tarnybos prievolė tapo abiejų lyčių tautiečiams nuo 18 iki 25 metų amžiaus, kaip vokiečių tautos garbės tarnyba. Reicho kancleris nustato tarnybos ilgį (1935 m. buvo nustatyta pusė metų).

Darbo tarnybos atžvilgiu prieš dabartinį karą visa Reicho teritorija buvo padalinta 30 darbo apylinkių—sričių, kurios dalinosi į 6-8 darbo tarnybos grupes o pastarosios buvo smulkinamos į 6 ar 8 darbo tarnybos dalinius. Darbo tarnyba yra vidaus reikalų ministerio žinioje ir turi Fiurerio skirtą vadą.

(B. d.)

Profesinių sąjungų uždaviniai

...ener Zeitung" (Nr. 14) įdėjo ...o bendradarbio pasikalbėjimą ...galiotiniu profesinių sąjungų ...alams karo administracijos ... tarėju Woehri, kuris pain... ...avo apie profesinių sąjungų ...vinius ir jų pertvarkymą.

... rugsėjo 12 d. Generalinis ...misaras paskelbė, kad profe...s sąjungos toliau veiks, — ... laikraštis, — iš buvusių ...ševikiškų profsąjungų nieko ...vo likę, Vadovybė buvo ...gusi, o iš lietuvių pusės bu... paskirta likvidacinė komisija, ... rinko medžiagą apie pro...nių sąjungų paliktą turtą ir ...s duomenis.

...esinės sąjungos buvusios ...ivintos darbo apsaugai ir ...ialiniam draudimui sutvarkyti. ... buvusios ne naujai kuria..., bet tik pertvarkomos, kad ...aišti laiko ir greičiau sudaryti ...bininkų atstovybę.

Dabartinės profesinės sąjungos ... būdu nesančios teisinės ...ševikinių prof. sąjungų paveldėtojos, organizaciniu požiūriu jos pagrindinai nuo anų skiriasi ir nieko bendro neturinčios su bolševikiniu rėžimu. Jei profesinės organizacijos nebuvusios visiškai likviduotos, tai tik dėl to, kad galima būtų palaipsniui reorganizuoti socialinį draudimą bei darbo apsaugą ir išvengti bereikalingų nuostolių.

Profesinės sąjungos esančios atgaivintos tam, kad suteikus kiekvienam dirbančiam galimybę dalyvauti krašto atstatyme.

Dabartinėje profesinių sąjungų organizacijoje nesą jokių klasinių prieštaravimų. Kiekvienas darbininkas, neatsižvelgiant į tai, kokį jis dirba darbą, proto ar fizinį, gali būti prof. sąjungų narys.

Toliau p. Woehri palietė naujųjų profesinių sąjungų uždavinius darbo apsaugos, darbininkų lavinimo ir kultūros srityje.

Profesinės sąjungos turėsiančios suvaidinti svarbų vaidmenį atstatant krašto ūkį, visų dirbančiųjų ir krašto gerovei.

Gyventojų dėmesiui

Telšių Apskrities Viršininkas p. Ramanauskas prašo pranešti Telšių apskr. gyventojų žiniai:

1. Kelionės leidimų geležinkeliais Apskrities Viršininko Įstaiga nebeduoda. Todėl tuo reikalu piliečiai prašomi nesikreipti. Susisiekti kitomis priemonėmis Apygardos rajone leidimai duodami sena tvarka. Geležinkeliais keliauti leidimus duoda tik Gebietskomisaras Šiauliuose.

2. Pastebima, kad mūsų ūkininkai per lėtai stato javų prievolės grūdus. Javų ir gyvulių statymą atatinkamoms ūkiškoms organizacijoms ūkininkai raginami suintensyvinti.

3. Daugelis ūkininkų, gavę prievolės paskirstymą ir nei kiek neatpylę, jau kreipiasi su skundais, esą, prievolės atlikti nepajėgsią. Primenama, kad prievolę pagal žemės kiekį ir rūšį visi turės atlikti. Skųstis galima tik dėl neteisingo paskirstymo.

4. Visi prekybininkai įspėjami griežtai laikytis nustatytų kainų. Policijos pareigūnų kainos bus nuolat tikrinamos. Taip pat parduotuvėse ir kitose prekyvietėse turi būti viešai iškabinti kainoraščiai. Nesilaikantieji kainų pardavėjai (lupikautojai) ir pirkėjai bus visu griežtumu baudžiami.

5. Visi Šiaulių Apygardos gyventojai pakeitę gyvenamąją vietą, privalo persiregistruoti atatinkamoje policijos nuovadoje. Tai sekti įpareigojami namų savininkai ir valdytojai. Šio įsakymo nesilaikantieji bus nubausti.

Amatų Mokykloj susiorganizavo jaunimas

Š. m. spalių mėn. 25 d. 14 ... įvyko, Telšių Valst. Amatų Mokyklos L. N. P. Jaunimo ...riaus steigiamas susirinkimas, ...me dalyvavo Telšių Aps...ės L. N. P. Jaunimo Vadas ...S. Bagdonas, I—os Telšių ...linkės L. N. P. Jaunimo Vadas p. K. Kalėda ir mokiniai ... — steigėjai. Apskrities L. N. P. Jaunimo Vadas p. Bagdonas trumpai pavaizdavo iš...entus lietuvių tautos skausmus nuo pat Vytauto Didžiojo ... ir paskutinį 1940 m. birželio mėn. 15 d., kuris visiems ...iams gerai žinomas; ragino, ..., nusikračius komunistiško ..., kiekvienas susipratęs jau... lietuvis — vė, mylintis ... tėvynę, savo kalbą, savo ...čius, kuo daugiau prisidėtų ... Naujos Europos kūrimo ...ais pagrindais.

...—L. N. P. Telšių Apylinkės ...nimo Vadas p. K. Kęstutis ... plačiau išaiškino organizuoto jaunimo reikalingumą ... jaunuomenės, tiek moksleivių, tiek kaimo jaunimo tarpe; paskaitė "Vyčių" ir Vyr. "Vyčių" ideologinius įstatus ir Telšių Amatų Mokyklos L. N. P. Jaunimo Skyriaus "Vyčių" ir Vyr. "Vyčių" Būrio įsteigimo aktą, kuriame, tarp kitko, įrašyta: 1941 met. birželio mėn. į 25 d. naktį bolševikai ir žydai žiauriai nukankino Rainių miške, kalintus Telšių patriotus: Bučių Kostą, Baltrimaitį Kazimierą, Ciužą Antaną, Raką Adomą ir Puškorių Kazimierą. Jų įamžinimui Telšių V. Vid. Amatų Mokyklos "Vyčių" ir Vyr. "Vyčių" Būrys dar sutrumpintai pavadinamas "5" Būrys.

Aktą pasirašė 15 narių steigėjų. Vyr. "Vyčių" Būrio Vadu paskirtas Vilutis Leonas, "Vyčių" paskirtas Lukauskas Pranas.

Tragingai nužudytieji Telšių Amatų Mokyklos mokiniai — kankiniai pagerbti vienos minutės atsistojimu ir susikaupimu.

Apskrities ir apylinkės L. N. P. Jaunimo Vadams susirinkusiųjų narių steigėjų vardu padėkos žodį išeiškė Vyr. "Vyčių" Būrio Vadas Vilutis Leonas. L.

Privalomas trobesių ir gyvulių draudimas

...antis Valstybinio Draudimo Valdybos Lietuvai per...imo privalomo draudimo ... Telšių apskrities gyventojams pranešama:

1) Šiuo laiku Telšių apskrityje vykdoma dokumentų sudarymas ir pinigų inkasavimas už privalomai draudžiamus trobesius ir gyvulius.

2) Tai turi būti atlikta iki ... m. lapkričio mėn. 30 d.

3) Turto savininkai privalo draudimo inspektoriam ir agentams — inkasentam suteikti visus reikalingus davinius ir sumokėti draudimo mokesčius.

4) Kadangi laike vienos paskutinės termino dienos viso draudimo mokesčiai negali būti iš savininkų priimti, todėl kiekvienam savininkui privalu draudimo inspektoriaus ar agento — inkasento atvykimo dieną sumokėti draudimo mokesčius.

5) jeigu savininkas draudimo inspektorių ar agento — inkasento atvykimo dieną draudimo mokesčių sumokėti negali, tai privalo inspektoriui ar agentui — inkasentui pinigus sumokėti kitą sutartą dieną, bet jokiu būdu nevėliau 1941 m. lapkričio 30 d.

6) Iš savininkų, kurie laiku draudimo mokesčių nesumokės, bus išieškomos atatinkamos baudos.

7) Draudimo mokesčiai yra sekanti:

Draud. sumos.

1) Trobesiai.
Mūriniai su ugniai atsparių stogu . . . . 30 kap.
" " neatspariu 40 kap.
mediniai ir kiti su ugniai atspariu stogu . . . . . . 40 kap.
" " neatspariu 50 kap.

2) Galvijai.
(stambūs raguočiai)
Nuo 1 metų iki 2 metų amžiaus . . . . . . Rb. 2,50 kap.
Senesni kaip 2 metų amžiaus . . . . " 2, 50 kap.

3) Arkliai.
Nuo 2 iki 18 metų amžiaus . . . . Rb. 6,6 —
Senesni kaip 18 metų amžiaus . . . . " 6. —

Pastaba:
Arkliai draudžiami iki Rb. 200.—
Karvės " " " 150.—

Inspekc. Vedėjas

Telšiai, 1941 m. lapkr. 5 d.

Öffentliche Bekanntmachung Nr. 16

Die angespannte Arbeitseinsatzlage erfordert den Einsatz jeder einzelnen Arbeitskraft. Es geht daher nicht an, dass Arbeitskrafte beschaeftigungslos sich zu Hause aufhalten. Meinem Aufruf auf Grund des § 1 der Verordnung des Herrn Reichskommissars ueber die Regelung des Arbeitseinsatzes vom 15. August 41, dass sich saemtliche Arbeitslosen zur Erfassung und Einweisung in Arbeitsstellen beim Arbeitsamt zu melden haben, ist nur zum Teil Folge geleistet worden. Ich muss daraus folgern, dass ein Teil der Bevoelkerung nicht das notwendige Verstaendnis dem Aufbau der Wirtchaft, die durch die bolschewistische Herrschaft angeheuer gelitten hat, entgegenbringt.

Um die begonnene Aufbauarbeit reibungslos durchfuehren zu koenen, ordne ich mit sofortiger Wirkung folgendes an:

1) Alle Arbeitslosen haben sich innerhalb 3 Tagen nach dem Inkraftsreten dieser Anordnung beim Arbeitsamt Schaulen oder dessen Nebenstellen in: Raseinen, Tauroggen, Telsche, Mascheiken und Krottingen zu melden. Wer in der festgezetzen Zeit den Buergermeistern und Amtsvorstehern nicht den Nachweis der Meldung beim Arbeitsamt durch einen Stempelaufdruck im Pass erbringt, ist von der weiteren Lebensmittelzuteilung auszuschliessen.

2) Die Buergermeister und Amtsvortsteher werden angewiesen, namentliche Listen der in ihren Bezirken festgestellten Arbeitslosen den Kreisschefs innerhalb 8 Tagen einzureichen.

3) Die Polizei hat die angeordneten Massnahmen zu ueberwachen und die Buergermeister und Amtsvorstehner bei der namentlichen Erfassung weitgehendst zu unterstuetzen. Die als arbeitsscheu zu bezeichnenden Personen sind den Kreischefs besonders namentlich mitzuteilen, damit deren Ueberfuerung in ein Zwangsarbeitslager erfolgen kann.

4) Personen, die ihre Arbeitsstellen ohne stichhaltige Gruende verlassen, machen sich des Vertragsbruches schuldig und werden als Saboteure der Wirtschaft angesehen.

5. Das Fordern und Zahlen ungerechtfertigt hoher Loehne ist verboten und wird bestraft. Auf Grund der Verordnung des Herrn Reichskommissars fuer das Ostland ueber die Preis- und Lohngestaltung im Ostland. § 5 sind die Loehne und Gehaelter nach dem Stande vom 20. Juni 1941 zuzueglich des Ausgleichszuschlags in Hoehe von 240 Rbl. monatlich fuer Angestellte und 1.20 Rbl. stuendlich fuer Arbeiter zu zahlen. Sind die Arbeitsentgelte nach dieser Zeit erhoeht worden, so sind sie auf den Stand vom 20. 6. 41 zurueckzusetzen.

6) Nichtbefolgung dieser Anordnung wird strengstens bestraft.

7) Die Anordnung tritt mit dem Tage der Veroeffentlichung in Kraft.

gez. GEWECKE
Der Gebietskommissar in Schaulen

Viešas skelbimas Nr. 16

Rimtas darbo paskirstymo reikalas reikalauja panaudoti kiekvieną darbo jėgą. Svarbu, kad darbininkai namie be darbo nesėdėtų. Mano atsišaukimą, pasiremiant pono Reichskomisaro potvarkio § 1 dėl darbo paskirstymo reguliavimo iš 1941 m. rugpiūčio mėn. 15 d., kad visi bedarbiai, darbo gavimo ir nurodymo reikalu registruotus darbo įstaigos darbovietėse, tik dalinai yra įvykdytas. Aš turiu iš to spręsti kad gyventojų dalis kaip reikiant neįvertino ūkio atstatymo, kuris bolševikų valdymo metu yra labai nukentėjęs.

Kad galėčiau pradėtąjį atstatymo darbą sklandžiai pravesti, skelbiu šiuos nuostatus, kurie tuojau įgyja galios, būtent:

1. Visi bedarbiai turi įsiregistruoti trijų dienų laikotarpyje šitam potvarkiui įsigaliojus Šiaulių darbo įstaigoje arba jos skyriuose: Raseiniuose, Tauragėje, Telšiuose, Mažeikiuose ir Kretingoj. Kas nustatytu laiku nepatieks burmistrui ar viršaičiui darbo įstaigoje įsiregistravimo įrodymo, kurį sudaro štampo prispaudimas pase, - tas bus išskirtas iš maisto produktų gavėjų tarpo.

2. Burmistrai ir viršaičiai įpareigojami jų valdomuose miestuose ir valsčiuose (įregistruotų) bedarbių sarašą 8 dienų laikotarpyje pristatyti apskričių viršininkams.

3. Policija privalo nustatytus priemones saugoti ir burmistrams bei viršaičiams tame darbe rimtai padėti. Apie darbo vengėjus (tinginius) turi būti vardiškai, apskričių viršininkams pranešta tam, kad jie, (tinginiai) būtų išsiųsti į priverčiamųjų darbų lagerį.

4. Asmenys, kurie pabėga iš savo darbo vietų, be pateisinamų priežasčių, nusikalsta sutarties laužymu ir todėl laikomi ūkio kenkėjais - sabotažninkais.

5. Reikalavimas ir mokėjimas nepateisinamai aukštų atlyginimų yra uždraustas ir baudžiamas. Pono Reichskomisaro Rytų Krašiui potvarkio 5 paragrafu, atlyginimų ir algų normomis laikomi 1941 m. liepos mėn. 20 d. atlyginimai bei algos, pridedant prie tarnautojų algų 240 rublių priedą ir prie padienių darbininkų - 1,2 rub. už darbo valandą. Jei kur darbo atlyginimai yra pakelti, tai reikia juos gražinti prie tos būklės, kuri buvo 1941 m. VI. 20.

6. Šio potvarkio nevykdymas bus griežčiausiai baudžiamas.

7. Potvarkis įsigalioja jo paskelbimo dienoje.

pas. Gewecke
Šiaulių Apygardos Komisaras

Skelbimas

Visi nekilnojamųjų turtų miestuose ir miesteliuose savininkai bei valdytojai prašomi iki š. m. lapkričio 15 d. sumokėti 1941 m. II pusm. nekilnojamojo turto mokestį.

Pareiškimai šiam mokesčiui įmokėti gaunami: Telšių mieste Mokesčių Inspekcijoje, kitose vietose pas mokesčių ieškotojus valsčiaus ar miesto savivaldybėje.

Telšių apskr.
Mokesčių Inspektorius

Laike karo išvestą raudą kumelę, su balta žvaigžde kaktoj, dešinėj šlauny išdeginta raidė „M" atvirkščiai, maloniai prašo už atlyginimą gražinti MOCKAIČIUI Budrių km. Atlyginsiu grynais pinigais 500 rublių.

Ten pat parduodamas ardėnų veislės eržilas 7 mt. amžiaus.

Ūkininkų žiniai

Akc. B-vė „Maistas" raguočius ir bekonus superka tik trečiadieniais prie geležinkelio stoties.

Smulkius gyvulius perka prie skerdyklos kiekvieną darbo dieną.

Akc. B-vė „Maistas"

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Į Žiemos Pagalbos talką!

Iš L.N.P. Kultūros ir Propogandos Viršininko J. Vokietaičio kalbos, pasakytos per Kauno radiją š. m. spalių 25 d.

Kalbėdamas per Kauno radiją š. m. spalių 25 d. L.N.P. Kult. ir Prop. Viršininkas p. Vokietaitis kvietė tautiečius į Žiemos Pagalbos talką ir tarp kitko priminė: „Paskutiniais metais lietuvių tautai teko per daug pergyventi ir iškentėti. Bolševikinis siaubas, kaip kokia neišsakoma piktybės jėga, visus metus mūsų šalyje varė naikinimo ir griovimo darbą. Žinia juk: vertybes, tiek medžiagines, tiek dvasines sunku yra kurti ir ugdyti, bet lengva naikinti ir griauti.
Bolševikins teroras melu ir teroru apsigaubęs, padarė žalos daugiau negu galima tikėtis. Jis atsidėjęs naikino ūkinį gyvenimą, naikino kalėjimais ir ištrėmimais pačius pajėgiausius žmones, žudė juos. Bolševizmas be atodairos griovė ir žmogaus moralę. Bolševikinis siaubas šetonišku įžulumu tyčiojosi iš visko, kas tautai ir paskiram jos nariui, brangu ir šventa.

Daug ką galima bus atitaisyti, jei mes visi to panorėsime. Bet daugelis padarytų tautai žaizdų stačiai nepagydomos: juk nesugrąžinsi nužudytiems gyvybės, nesugrąžinsi tų, kurie pasėja ir pasės kaulus Sibire ištrėmime.
Tačiau verkti ir nusimint šiais laikais nedera. Skaudama širdimi primindami padarytas žaizdas ir kankinius, mes norime įsiklausyti į

gyvenimo balsą šaukiantį mūsų tautą gyventi.

Vardan naujo gyvenimo, gražesnio ir prasmingesnio, mes visi stojame į darbą ir dirbame su

tais, kurie nuėjo į kryžiaus karą su bolševizmu, su ta pasaulio gėda ir piktybe.

Mes to karo laukėme ir tikėjomės. Palaima į mus ėjo bombonešių pavidale.
Tai regis, paradoksas, bet mums tai nesugriaunama tiesa. Pirmieji sprogimai virš mūsų sodybų mums simboliškai reiškė sprogstant melo ir vergų pasaulį — bolševizmą. Mes atstatysime sugriautus namus ir tiltus. Darbu ir susiklausimu atstatysime ir išlyginsime žmonių moralinę pusiausvyrą vardan gražesnės ateities. Bet yra dalykų, prieš kuriuos jau šiandien jokiu būdu negalima užmerkti akis. Krinta į žemę paskutiniai lapai, žemė pradeda stingti į gruodą. Diena iš dienos darosi šalčiau. Ateina žiema. Mes džiaugiamės, kad viską triuškinančios vokiečių armijos dėka atsidūrėme šiapus fronto, kur joks pavojus nebegręsia, kur darbo sąlygos nuolat gerėja ir gerės.

Juk aišku, jei kurio nors bolševikų nukankinto ar ištremto sūnus gaus iš Žiemos Pagalbos vietos komiteto klumpes į mokyklą vaikščioti, tai ne kaip išmaldą atgalia ranka iš labdaringos poniutės, bet dėl to, kad jis to būtinai reikalingas, o šiandien neturi tėvo ar motinos, kurie jo būtiniausiais reikalais pasirūpintų. Jis, tas sūnus, nors būdamas be tėvo, jausis ne vienas esąs: su juo

trys milijonai tikrų brolių ir seserų.

Jam bus lengviau bristi šiurkščios tikrovės keliu į ateitį. Šit kodėl Lietuvių Nacionalistų Partija atmeta nuogą labdarybę.

Mums žiemos pagalba yra dalelė mūsų ideologijos, vedančios į Naują Lietuvą,

— baigė savo kalbą p. J. Vokietaitis.

Telšių Miesto Tautinio Darbo Apsaugos Būrio STEIGIMO AKTAS

1941 m. spalių mėn. 14 d. Telšių grupės Geležinio Vilko vado sukviestas Telšių miesto lietuvių tautinio darbo bendraminčių susirinkimas, išklausęs G. V. Vado pranešimą ir aptaręs būtinumą lietuviams jungtis, kad organizuotai padėti Lietuvių Nacionalistų Partijai siekti kultūrinių bei valstybinių tikslų nutarė pagyvinti Telšių miesto Tautinio Darbo Apsaugos veikimą suformuojant L. N. P. vadovybės numatyta forma T. D. A. Telšių miesto būrį.

Dirbdami Tautinio Darbo Apsaugoje pasižadame būti nenuilstamais jos idėjų skleidėjais ir nacionalinės Lietuvos vadovybės įsakymų vykdytojais.

1941 m. birželio mėn. naktį į 25 d. Rainių miške buvo komunistų - bolševikų žiauriai nukankinti 73 suimtieji ir Telšių kalėjime kalintieji geriausi Žemaitijos sūnūs - patriotai. Įamžinimui jų atminties, Tautinio Darbo Apsaugos Telšių miesto būrys, kaip ir L. N. P. Telšių miesto apylinkė, pavadinta „Tautinio Darbo Apsaugos Telšių miesto 73 — jų kankinių vardo būrys", kurį sutrumpintai vadinti „T. D. A. Telšių miesto „73" būrys".
Seka susirinkimo dalyvių parašai.

Öffentliche bekanntmachung Nr. 17.

Milchversorgung der staedtischen Bevoelkerung.

Im Nachgang zu meiner Oeffentlichen Bekanntmachung Nr. 9 vom 15 September 1941 wird hiermit:

1.) Die taegliche Milchratioo fuer Kinder betraegt fortan;

a) fuer aeuglinge bis zum vollendeten 2. Lebensjahr 1 Ltr.

b) vom 3. bis zum vollendeten 6. Lebensjars 3/4 Ltr.

c) vom 7. bis zum vollendeten 14. Lebensjahr 1/2 Ltr.

2.) Krankenhaeuser erhalten Vollmilchzuweisung nur fuer einzelne Kranke und zwar auf ausdrueckliche Verordnung des Arztes. In besonders schweren Faellen kann auch einzelnen Kranken Sahne zugeteilt werden. In allen Faellen hat die Anforderung auf Zuteilung der leitende Krankenhausarzt zu unterschreiben.

2.) Die uebrige Bevoelkerung einschl Wehrmachtsformationen und Formationen des Wehrmachtsgefolges (Arbeitsdienst, Organisation Todt usw. deutsche Zivilselbstversorger, Angestellte der Krankenhaeuser, Zivilisten und Juden erhalten nur noch entrahmte Frischmilch. Der Kauf von entrahmter Frischmilch bleibt vorlaeufig unbeschraenkt.

4 Die Milchverkaufsstellen haben die entrahmten Frischmilchbehaelter durch einen sofort auffallenden Farbstrich kenntlich zu machen.

5 Fuer Landgemeinden, in welchen sich keine Molkereigen mit der Moeglichkeit, die entrehmte Frischmilch zu erhitzen und tiefzukuehlen, befinden, trifft diese Anordnung nicht zu.

6.) Die Ueberwachung dieser Anordnung ist Sache der Kreischefs: in den kreisfreien Staedten sind die Buergermeister verantwortlich.

Schaulen, am 31. Oktober 1941.

gez. GEWECKE

Der Gebietskommissar i. Schaulen,

Viešas skelbimas Nr. 17

Miesto gyventojų aprūpinimas pienu.

Papildant mano viešą skelbimą Nr 6 1941 m. rugsėjo mėn. 15 d. šiuo nustatau:

1.) Kasdieninio pieno davinys vaikams toliau nustatomos:

a) Žinduoliams ligi pilnų 2 metų amžiaus 1 litras.

b) nuo 3 ligi pilnų 6 metų amžiaus 3/4 literio.

c) nuo 7 ligi pilnų 14 metų amžiaus 1/2 literio.

2.) Ligoninėms nenugriebtas pienas suteikiamas tik atskiriems ligoniams ir tik atitinkamu atskiru gydytojo receptu. Ypatingai sunkiais atvėjais atskiriems ligoniams leidžiama suteikti grietinę. Visais atvėjais reikalingo pieno davinio pareikalavimą pasirašo ligoninei vadovaujantis gydytojas.

3.) Visi kiti gyventojai, įskaitant vokiečių kariuomenės dalinių ir vokiečių kariuomenės papildomų dalinių (Darbo Tarnyba ir Tod'to organizacija ir t. t.) narius, civylius vokiečius, kurie patys maitinasi, ligoninių tarnautojus, civylius ir žydus, toliau gauna tik nugriebtą pieną. Nugriebto pieno pirkimas tuo tarpu lieka neapribotas.

4.) Pieno pardavimo įmonės privalo nugriebto pieno bidonus paženklinti kreida pastebimu spalvotu brūkšniu.

5.) Kaimo valsčiuose, kur nėra pieninių su įrengimais nugriebto pieno jo itinimui ir atšaldymui, šis potvarkis neprivalomas.

6) Šio potvarkio vykdymo priežiūra priklauso viršaičiams, viršininkams, miestuose, kur nėra apskričių viršininkų, potvarkio vykdymą prižiūri burmistrai

Šiauliai, 1941. m. X mėn. 31 d.

pas. GEWECKE

Šiaulių Apygardos Komisaras

Padėka.

Wehrmachto atstovui, Apskrities Viršininkui, Apskrities LNP Vadui už gražias kalbas, kunigams: prel. Kuodžiui, klebonui Pylipavičiui, Butkui ir Velavičiui už atlaikytas pamaldas ir turiningus pamokslus, gimnazijai už kapų papuošimą, burmistrui už iliuminacijas, chorui, orkestrui ir tvarkdariams už triūsą per žuvusių Nepriklausomybės kovose, vokiečių karių, partizanų, savanorių ir bolševikų nukankintų politinių kalinių Vėlinių išvakarėse surengtą pagerbimą reiškiame nuoširdžiai gilią padėką.

Rengimo Komitetas.

Įvairios žinios

Mūsų savanoriai išvyksta į frontą

Kaip praneša mūsų spauda, š. m. lapkričio mėn. 4 d. į Rytų frontą, kovoti prieš bolševikus, išvyko lietuvių savanorių batalionai iš Kauno ir iš Vilniaus.
Žemaičiai broliams linki geriausios sekmės kovoj prieš raudonuosius.

Komisija žydu turtui likviduoti

Gebietskomisaro įsakymu, Telšių Apskrities Viršininkas paskyrė komisiją įkainuoti ir parduoti žydų turtą.

Komisija savo darbą jau pradėjo.
Patartina, kai komisija pradeda darbą bet kuriame rajone, — būti namie, kitu atveju rasti daiktai, turės būti pristatyti miesto savivaldybei, kas sudarys daug nemalonumų

Patvirtinti Žiemos Pagalbos nuostatai

Šiomis dienomis Pirmasis Generalinis Tarėjas patvirtino Žiemos Pagalbos nuostatus. Taip pat patvirtintas Žiemos Pagalbos komitetas, kurį sudaro septiniolika asmenų. Artimiausiu laiku bus pradėta Žiemos Pagalbos akcija per spaudą ir per radiją.
Žiemos Pagalbos veiklą pasiėmė globoti Lietuvių Nacionalistų Partija.

Žiemos žemės ūkio mokykla pradėjo darbą.

S. m. lapkričio 5 d. Žiemos Žemės Ūkio mokykla Telšiuose pradėjo darbą. Atidaryme dalyvavo: apskr. agr; Tautvydas, apskr. gyd. dr. Mikulskis, mokyklų Inspektorius, vet. gyd. Gedvilas, mokyklos lektoriai ir kiti į atidarymą kviesti svečiai. Pradedant darbą mokyklos vedėjas agr. Gaidamavičius plačiau nušvietė šios mokyklos tikslus, pabrėždamas jog šios mokyklos auklėtinius laukia nelengvas darbas per 5 mokslo mėnesius ir dar sunkesnis darbas kaime šią mokyklą baigus. Pradedančius darbą mokyklos auklėtinius ir lektorius sveikino ir linkėjo sekmės apskr. agr. Tautvydas, pradžios mokyklų Inspektorius, dr. Mikulskis.

Mokykloje mokinių prisirinko virš 40.

Steigiama TDA

Tautos garbė — valstybės gerovė

1941 m. lapkričio mėn. 9 d. 14 val. Telšių TDA Ramovės salėje kviečiamas Telšių miesto ir valsčiaus Tautinio Darbo Apsaugos visuotinis susirinkimas

Prašomi visi taurieji 21 — 45 metų lietuviai — vyrai norį organizuotai padėti Lietuvių Nacionalistų Partijai siekti kultūrinių bei valstybinių tikslų ir skleisti jos idėjas, atvykti.
Padavusieji pareiškimus ir užpildžiusiems TDA nario žinių lapus paskirų kvietimų nebus.

Telšių TDA Kuopos vadas

Vėlinės Telšiuose

Sekmadienį, lapkričio mėn. 2 d. Vėlinių išvakarėse atatinkamo komiteto iniciatyva Telšių kapinėse įvyko žuvusių Nepriklausomybės kovose, partizanų, vokiečių karių ir bolševikų nukankintų politinių kalinių pagerbimas.
Pagerbimo programa prasidėjo Telšių Katedroje gedulingomis pamaldomis, kuriose dalyvavo skaitlinga Telšių visuomenė, administracijos įstaigų viršininkai, LNP vadovybė ir politinių kalinių šeimos bei artimieji. Po pamaldų visi organizuotoje eisenoje nužygiavo į kapines, kur gražiai elektros lemputėmis ir žvakėmis buvo papuošti žuvusių partizanų ir nukankintų lietuvių bei vokiečių karių kapai.
Prieš uždedant vainikus, kalbas pasakė Telšių Apskr. Viršininkas p. A. Ramanauskas ir LNP Telšių Apskrities Vadas p. A. Kruopis.
Nežiūrint gana nepalankaus oro, kapinėse buvo susirinkusi skaitlinga visuomenė. Vėlinių išvakarės buvo tikrai nuotaikingos ir paliko gilaus įspudžio.
Vainikus uždėjo organizacijos ir mokyklos.

Renkamos žinios apie nukankintus politkalinius

Studijų Biuro Raudonojo Teroro Muziejaus vadovybė yra nustačiusi surinkti smulkias žinias apie 1941 m. birželio mėn. 24—25 d. Telšiuose bolševikų nukankintus politinius kalinius. Reikalingos yra šitokios žinios: 1. trumpas gyvenimo aprašymas (kur gimęs, kada gimęs, užsiėmimas); 2. kada ir kieno areštuotas; 3. fotografija; 4. jei yra iš kalėjimo gauti laiškai.
Čia minėtas žinias iki lapkričio 15 d. prašoma įteikti Studijų Biuro Raudonojo Teroro Muziejaus įgaliotiniui A. Nezabitauskui, Telšiai, Plungės g-vė Nr. 45.

Mažeikiai. Dangus ūkanotas. Vėjas švilpia blaškydamas sniego debesis, laisvosios tėvynės kloniai dengiasi baltu pala... Lapkričio 2 d. 15 val. Mažeikių katalikų bažnyčios bokšte suskambo varpas, jo graudus liūdnas širdį veriantis. Plazda juodos vėliavos, skamba liūdni maršų garsai. Nebodami nei sniego, nei šalto vėjo, visomis gatvėmis, visais keliais rinkosi žmonės. Prie bažnyčios gražiai išsirikiavę, su vainikais ir gėlėmis ilgoje eisenoje traukė į kapines, aplankyti savo artimus, pagerbti tuos kurie ant tėvynės laisvės aukuro sudėjo savo brangiausią turtą — gyvybę.
Gražus kunigo pamokslas snigte snigo į kiekvieno klausytojo širdį. Po pamokslo ir tikybinių apeigų, visi susirinko prie bolševikų nukankintų lietuvių ir žuvusių partizanų kapų. Čia ugningą kalbą pasakė Mažeikių Lietuvių Nacionalistų Partijos atstovas. Baltais, sniego dengtais, laukais nuskamba „Rekviem" liūdnos maršo melodijos, nulinksta vėliavos, nusvyra galvos, ne vieno akyse matėsi ašaros. Gražiais vainikais ir gėlėmis papuošiami jų kapai. Vėl karo prietemos jau gaubė tylias kapų viršūnes, kai mažeikiečiai pradėjo skirstytis į namus, palikę kapus vainikais ir gėlėmis papuoštus, pasiryžę eiti jų pramintais keliais siekti to idealo dėl kurio ir jie žuvo.

Žemaičių Žemė

Į Žiemos Pagalbos talką!

Iš L.N.P. Kultūros ir Propogandos Viršininko J. Vokietaičio kalbos, pasakytos per Kauno radiją š. m. spalių 25 d.

Kalbėdamas per Kauno radiją š. m. spalių 25 d. L.N.P. Kult. ir Prop. Viršininkas p. Vokietaitis kvietė tautiečius į Žiemos Pagalbos talką ir tarp kitko priminė: „Paskutiniais metais lietuvių tautai teko per daug pergyventi ir iškentėti. Bolševikinis siaubas, kaip kokia neišsakoma piktybės jėga, visus metus mūsų šalyje varė naikinimo ir griovimo darbą. Žinia juk: vertybes, tiek medžiagines, tiek dvasines sunku yra kurti ir ugdyti, bet lengva naikinti ir griauti.

Bolševikins teroras melu ir teroru apsigaubęs, padarė žalos daugiau negu galima tikėtis. Jis atsidėjęs naikino ūkinį gyvenimą, naikino kalėjimais ir ištrėmimais pačius pajėgiausius žmones, žudė juos. Bolševizmas be atodairos griovė ir žmogaus moralę. Bolševikinis siaubas šetonišku įžulumu tyčiojosi iš visko, kas tautai ir paskiram jos nariui, brangu ir šventa.

Daug ką galima bus atitaisyti, jei mes visi to panorėsime. Bet daugelis padarytų tautai žaizdų tačiai nepagydomos: juk nesugrąžinsi nužudytiems gyvybės, nesugrąžinsi tų, kurie pasėja ir pasės kaulus Sibire ištrėmime.

Tačiau verkti ir nusimint šiais laikais nedera. Skaudama širdimi primindami padarytas žaizdas ir kankinius, mes norime įsikiausyti į

gyvenimo baisą šaukiantį mūsų tautą gyventi.

Vardan naujo gyvenimo, gražesnio ir prasmingesnio, mes visi stojame į darbą ir dirbame su

tais, kurie nuėjo į kryžiaus karą su bolševizmu, su ta pasaulio gėda ir piktybe.

Mes to karo laukėme ir tikėjomės. Palaima į mus ėjo bombonešių pavidale.

Tai regis, paradoksas, bet mums tai nesugriaunama tiesa. Pirmieji sprogimai virš mūsų sodybų mums simboliškai reiškė sprogstant melo ir vergų pasaulį — bolševizmą. Mes atstatysime sugriautus namus ir tiltus. Darbu ir susiklausimu atstatysime ir išlyginsime žmonių moralinę pusiausvyrą vardan gražesnės ateities. Bet yra dalykų, prieš kuriuos jau šiandien jokiu būdu negalima užmerkti akis. Krinta į žemę paskutiniai lapai, žemė pradeda stingti į gruodą. Diena iš dienos darosi šalčiau. Ateina žiema. Mes džiaugiamės, kad viską triuškinančios vokiečių armijos dėka atsidūrėme šiapus fronto, kur joks pavojus nebegręsia, kur darbo sąlygos nuolat gerėja ir gerės.

Juk aišku, jei kurio nors bolševikų nukankinto ar ištremto sūnus gaus iš Žiemos Pagalbos vietos komiteto klumpes į mokyklą vaikščioti, tai ne kaip išmaldą atgalia ranka iš labdaringos poniutės, bet dėl to, kad jis to būtinai reikalingas, o šiandien neturi tėvo ar motinos, kurie jo būtiniausiais reikalais pasirūpintu. Jis, tas sūnus, nors būdamas be tėvo, jausis ne vienas esąs: su juo

trys milijonai tikrų brolių ir seserų.

Jam bus lengviau bristi šiurkščios tikrovės keliu į ateitį. Šit kodėl Lietuvių Nacionalistų Partija atmeta nuogą labdarybę.

Mums žiemos pagalba yra dalelė mūsų ideologijos, vedančios į Naują Lietuvą, — baigė savo kalbą p. J. Vokietaitis.

Telšių Miesto Tautinio Darbo Apsaugos Būrio STEIGIMO AKTAS

1941 m. spalių mėn. 14 d. Telšių grupės Geležinio Vilko vado sukviestas Telšių miesto lietuvių tautinio darbo bendraminčių susirinkimas, išklausęs G. V. Vado pranešimą ir aptaręs būtinumą lietuviams jungtis, kad organizuotai padėti Lietuvių Nacionalistų Partijai siekti kultūrinių bei valstybinių tikslų nutarė pagyvinti Telšių miesto Tautinio Darbo Apsaugos veikimą suformuojant L. N. P. vadovybės numatyta forma T. D. A. Telšių miesto būrį.

Dirbdami Tautinio Darbo Apsaugoje pasižadame būti nenulistamais jos įdėjų skleidėjais ir nacionalinės Lietuvos vadovybės įsakymų vykdytojais.

1941 m. birželio mėn. naktį į 25 d. Rainių miške buvo komunistų - bolševikų žiauriai nukankinti 73 suimtieji ir Telšių kalėjime kalintieji geriausi Žemaiti-

Öffentliche bekanntmachung Nr. 17.

Milchversorgung der staedtischen Bevoelkerung.

Im Nachgang zu meiner Oeffentlichen Bekanntmachung Nr. 9 vom 15 September 1941 wird hiermit:

1.) Die taegliche Milchratioo fuer Kinder betraegt fortan;

a) fuer [illegible]

Viešas skelbimas Nr. 17

Miesto gyventojų aprupinimas pienu.

Papildant mano viešą skelbimą Nr 6. 1941 m. rugsėjo mėn. 15 d. šiuo nustatau:

1.) Kasdieninio pieno davinys vaikams toliau nustatomos:

[illegible]

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Į Žiemos Pagalbos talką!

Iš L.N.P. Kultūros ir Propogandos Viršininko J. Vokietaičio kalbos, pasakytos per Kauno radiją š. m. spalių 25 d.

Kalbėdamas per Kauno radiją š. m. spalių 25 d. L.N.P. Kult. ir Prop. Viršininkas p. Vokietaitis kvietė tautiečius į Žiemos Pagalbos talką ir tarp kitko priminė: „Paskutiniais metais lietuvių tautai teko per daug pergyventi ir iškentėti. Bolševikinis siaubas, kaip kokia neišsakoma piktybės jėga, visus metus mūsų šalyje varė naikinimo ir griovimo darbą. Žinia juk: vertybes, tiek medžiagines, tiek dvasines sunku yra kurti ir ugdyti, bet lengva naikinti ir griauti.

Bolševikinis teroras melu ir teroru apsigaubęs, padarė žalos daugiau negu galima tikėtis. Jis atsidėjęs naikino ūkinį gyvenimą, naikino kalėjimais ir ištrėmimais pačius pajėgiausius žmones, žudė juos. Bolševizmas be atodairos griovė ir žmogaus moralę. Bolševikinis siaubas šetonišku įžulumu tyčiojosi iš visko, kas tautai ir paskiram jos nariui, brangu ir šventa.

Daug ką galima bus atitaisyti, jei mes visi to panorėsime. Bet daugelis padarytų tautai žaizdų stačiai nepagydomos: juk nesugrąžinsi nužudytiems gyvybės, nesugrąžinsi tų, kurie pasėja ir pasės kaulus Sibire ištrėmime.

Tačiau verkti ir nusiminti šiais laikais nedera. Skaudama širdimi primindami padarytas žaizdas ir kankinius, mes norime įsiklausyti į

gyvenimo balsą šaukiantį mūsų tautą gyventi.

Vardan naujo gyvenimo, gražesnio ir prasmingesnio, mes visi stojame į darbą ir dirbame su

tais, kurie nuėjo į kryžiaus karą su bolševizmu, su ta pasaulio gėda ir piktybe.

Mes to karo laukėme ir tikėjomės. Palaima į mus ėjo bombonešių pavidale.

Tai regis, paradoksas, bet mums tai nesugriaunama tiesa. Pirmieji sprogimai virš mūsų sodybų mums simboliškai reiškė sprogstant melo ir vergų pasaulį — bolševizmą. Mes atstatysime sugriautus namus ir tiltus. Darbu ir susiklausimu atstatysime ir išlyginsime žmonių moralinę pusiausvyrą vardan gražesnės ateities. Bet yra dalykų, prieš kuriuos jau šiandien jokiu būdu negalima užmerkti akis. Krinta į žemę paskutiniai lapai, žemė pradeda stingti į gruodą. Diena iš dienos darosi šalčiau. Ateina žiema. Mes džiaugiamės, kad viską triuškinančios vokiečių armijos dėka atsidūrėme šiapus fronto, kur joks pavojus nebegresia, kur darbo sąlygos nuolat gerėja ir gerės.

Juk aišku, jei kurio nors bolševikų nukankinto ar ištremto sūnus gaus iš Žiemos Pagalbos vietos komiteto klumpes į mokyklą vaikščioti, tai ne kaip išmaldą atgalia ranka iš labdaringos poniutės, bet dėl to, kad jis to būtinai reikalingas, o šiandien neturi tėvo ar motinos, kurie jo būtiniausiais reikalais pasirūpintų. Jis, tas sūnus, nors būdamas be tėvo, jausis ne vienas esąs: su juo

trys milijonai tikrų brolių ir seserų.

Jam bus lengviau bristi šiurkščios tikrovės keliu į ateitį. Šit kodėl Lietuvių Nacionalistų Partija atmeta nuogą labdarybę.

Mums žiemos pagalba yra dalelė mūsų ideologijos, vedančios į Naują Lietuvą,

— baigė savo kalbą p. J. Vokietaitis.

Telšių Miesto Tautinio Darbo Apsaugos Būrio STEIGIMO AKTAS

1941 m. spalių mėn. 14 d. Telšių grupės Geležinio Vilko vado sukviestas Telšių miesto lietuvių tautinio darbo bendraminčių susirinkimas, išklausęs G. V. Vado pranešimą ir aptaręs būtinumą lietuviams jungtis, kad organizuotai padėti Lietuvių Nacionalistų Partijai siekti kultūrinių bei valstybinių tikslų nutarė pagyvinti Telšių miesto Tautinio Darbo Apsaugos veikimą suformuojant L. N. P. vadovybės numatyta forma T. D. A. Telšių miesto būrį.

Dirbdami Tautinio Darbo Apsaugoje pasižadame būti nenuilstamais jos idėjų skleidėjais ir nacionalinės Lietuvos vadovybės įsakymų vykdytojais.

1941 m. birželio mėn. naktį į 25 d. Rainių miške buvo komunistų - bolševikų žiauriai nukankinti 73 suimtieji ir Telšių kalėjime kalintieji geriausi Žemaitijos sūnūs - patriotai. Įamžinimui jų atminties, Tautinio Darbo Apsaugos Telšių miesto būrys, kaip ir L. N. P. Telšių miesto apylinkė, pavadinta „Tautinio Darbo Apsaugos Telšių miesto 73 — jų kankinių vardo būrys", kurį sutrumpintai vadinti „T. D. A. Telšių miesto „73" būrys".

Seka susirinkimo dalyvių parašai.

Oeffentliche bekanntmachung Nr. 17.

Milchversorgung der staedtischen Bevoelkerung.

Im Nachgang zu meiner Oeffentlichen Bekanntmachung Nr. 9 vom 15 September 1941 wird hiermit:

1.) Die taegliche Milchratioo fuer Kinder betraegt fortan:
a) fuer aeuglinge bis zum vollendeten 2. Lebensjahr 1 Ltr.
b) vom 3. bis zum vollendeten 6. Lebensiars 3/4 Ltr.
c) vom 7. bis zum vollendeten 14. Lebensjahr 1/2 Ltr.

2.) Krankenhaeuser erhalten Vollmilchzuweisung nur fuer einzelne Kranke und zwar auf ausdrueckliche Verordnung des Arztes. In besonders schweren Faellen kann auch einzelnen Kranken Sahne zugeteilt werden. In allen Faellen hat die Anforderung auf Zuteilung der leitende Krankenhausarzt zu unterschreiben.

2.) Die uebrige Bevoelkerung einschl. Wehrmachtsformationen und Formationen des Wehrmachtsgefolges (Arbeitsdienst, Organisation Todt usw. deutsche Zivilselbstversorger, Angestellte der Krankenhaeuser, Zivilisten und Juden erhalten nur noch entrahmte Frischmilch. Der Kauf von entrahmter Frischmilch bleibt weiterhin unbeschraenkt.

4 Die Milchverkaufsstellen haben die entrahmten Frischmilchbehaelter durch einen sofort auffallenden Farbstrich kenntlich zu machen.

5. Fuer Landgemeinden, in welchen sich keine Molkereien mit der Moeglichkeit, die entrahmte Frischmilch erhitzen und tiefzukuehlen befinden, trifft diese Anordnung nicht zu.

6.) Die Ueberwachung dieser Anordnung ist Sache der Kreischefs; in den kreisfreien Staedten sind die Buergermeister verantwortlich.

Schaulen, am 31. Oktober 1941.

gez. GEWECKE

Der Gebietskommissar i. Schaulen,

Viešas skelbimas Nr. 17

Miesto gyventojų aprūpinimas pienu.

Papildant mano viešą skelbimą Nr 6 1941 m. rugsėjo mėn. 15 d. šiuo nustatau:

1.) Kasdieninio pieno davinys vaikams toliau nustatomos:
a) Žinduoliams iki pilnų 2 metų amžiaus 1 litras.
b) nuo 3 iki pilnų 6 metų amžiaus 3/4 literio,
c) nuo 7 iki pilnų 14 metų amžiaus 1/2 literio.

2.) Ligoninėms nenugriebtas pienas suteikiamas tik atskiriems ligoniams ir tik atitinkamu atskiru gydytojo receptu. Ypatingai sunkiais atvėjais atskiriems ligoniams leidžiama suteikti grietinę. Visais atvėjais reikalingo pieno davinio pareikalavimą pasirašo ligoninei vadovaujantis gydytojas.

3.) Visi kiti gyventojai, įskaitant vokiečių kariuomenės dalinių ir vokiečių kariuomenės papildomų dalinių (Darbo Tarnyba ir Tod'to organizacija ir t. t.) narius, civylius vokiečius, kurie patys maitinasi, ligoninių tarnautojus, civylius ir žydus, toliau gauna tik nugriebtą pieną. Nugriebto pieno pirkimas tuo tarpu lieka neapribotas.

4.) Pieno pardavimo įmonės privalo nugriebto pieno bidonus paženklinti kreida pastebimu spalvotu brūkšniu.

5.) Kaimo valsčiuose, kur nėra pieninių su įrengimais nugriebto pieno įkaitinimui ir atšaldymui, šis potvarkis neprivalomas.

6) Šio potvarkio vykdymo priežiūra priklauso viršaičiams, viršininkams, miestuose, kur nėra apskričių viršininkų, potvarkio vykdymą prižiūri burmistrai

Šiauliai, 1941. m. X mėn. 31 d.

pas. GEWECKE

Šiaulių Apygardos Komisaras

Padėka.

Wehrmachto atstovui, Apskrities Viršininkui, Apskrities LNP Vadui už gražias kalbas, kunigams: prel. Kuodžiui, klebonui Pylipavičiui, Butkui ir Velavičiui už atlaikytas pamaldas ir turiningus pamokslus, gimnazijai už kapų papuošimą, burmistrui už iliuminacijas, chorui, orkestrui ir tvarkdariams už triūsą per žuvusių Nepriklausomybės kovose, vokiečių karių, partizanų, savanorių ir bolševikų nukankintų politinių kalinių Vėlinių išvakarėse surengtą pagerbimą reiškiame nuoširdžiai gilią padėką

Rengimo Komitetas.

Įvairios žinios

Mūsų savanoriai išvyksta į frontą

Kaip praneša mūsų spauda, š. m. lapkričio mėn. 4 d. į Rytų frontą, kovoti prieš bolševikus, išvyko lietuvių savanorių batalionai iš Kauno ir iš Vilniaus.

Žemaičiai broliams linki geriausios sekmės kovoj prieš raudonuosius.

Komisija žydų turtui likviduoti

Gebietskomisaro įsakymu, Telšių Apskrities Viršininkas paskyrė komisiją įkainuoti ir parduoti žydų turtą.

Komisija savo darbą jau pradėjo.

Patartina, kai komisija pradeda darbą bet kuriame rajone, — būti namie, kitu atveju rasti daiktai, turės būti pristatyti miesto savivaldybei, kas sudarys daug nemalonumų

Patvirtinti Žiemos Pagalbos nuostatai

Šiomis dienomis Pirmasis Generalinis Tarėjas patvirtino Žiemos Pagalbos nuostatus. Taip pat patvirtintas Žiemos Pagalbos komitetas, kurį sudaro septyniolika asmenų. Artimiausiu laiku bus pradėta Žiemos Pagalbos akcija per spaudą ir per radiją.

Žiemos Pagalbos veiklą pasiėmė globoti Lietuvių Nacionalistų Partija.

Žiemos žemės ūkio mokykla pradėjo darbą.

S. m. lapkričio 5 d. Žiemos Žemės Ūkio mokykla Telšiuose pradėjo darbą. Atidaryme dalyvavo: apskr. agr; Tautvydas, apskr. gyd. dr. Mikulskis, mokyklų Inspektorius, vet. gyd. Gedvilas, mokyklos lektoriai ir kiti į atidarymą kviesti svečiai. Pradedant darbą mokyklos vedėjas agr. Gaidamavičius plačiau nušvietė šios mokyklos tikslus, pabrėždamas jog šios mokyklos auklėtinius laukia nelengvas darbas per 5 mokslo mėnesius ir dar sunkesnis darbas kaime šią mokyklą baigus. Pradedančius darbą mokyklos auklėtinius ir lektorius sveikino ir linkėjo sekmės apskr. agr. Tautvydas, pradžios mokyklų Inspektorius, dr. Mikulskis.

Mokykloje mokinių prisirinko virš 40.

Steigiama TDA

Tautos garbė — valstybės gerovė

1941 m. lapkričio mėn. 9 d. 14 val. Telšių TDA Ramovės salėje kviečiamas Telšių miesto ir valsčiaus Tautinio Darbo Apsaugos visuotinis susirinkimas

Prašomi visi taurieji 21 — 45 metų lietuviai — vyrai norį organizuotai padėti Lietuvių Nacionalistų Partijai siekti kultūrinių bei valstybinių tikslų ir skleisti jos idėjas, atvykti.

Padavusiejі pareiškimus ir užpildžiusiems TDA nario žinių lapus paskirų kvietimų nebus.

Telšių TDA Kuopos vadas

Vėlinės Telšiuose

Sekmadienį, lapkričio mėn. 2 d. Vėlinių išvakarėse ... komiteto iniciatyva Telšių kapinėse įvyko žuvusių Nepriklausomybės kovose, partizanų, vokiečių karių ir bolševikų nukankintų politinių kalinių pagerbimas.

Pagerbimo programa prasidėjo Telšių Katedroje gedulingomis pamaldomis, kuriose dalyvavo skaitlinga Telšių visuomenė, administracijos įstaigų viršininkai, LNP vadovybė ir politinių kalinių šeimos bei artimieji. Po pamaldų visi organizuotoje eisenoje nužygiavo į kapines, kur gražiai elektros lemputėmis ir žvakėmis buvo papuošti žuvusių partizanų ir nukankintų lietuvių bei vokiečių karių kapai.

Prieš uždedant vainikus, kalbas pasakė Telšių Apskr. Viršininkas p. A. Ramanauskas ir LNP Telšių Apskrities Vadas p. A. Kruopis.

Nežiūrint gana nepalankaus oro, kapinėse buvo susirinkusi skaitlinga visuomenė. Vėlinių išvakarės buvo tikrai nuotaikingos ir paliko gilaus įspūdžio.

Vainikus uždėjo organizacijos ir mokyklos.

Renkamos žinios apie nukankintus politkalinius

Studijų Biuro Raudonojo Teroro Muziejaus vadovybė yra nustačiusi surinkti smulkias žinias apie 1941 m. birželio mėn. 24—25 d. Telšiuose bolševikų nukankintus politinius kalinius. Reikalingos yra šitokios žinios: 1. trumpas gyvenimo aprašymas (kur gimes, kada gimęs, ištrėmimas); 2. kada ir kieno areštuotas; 3. fotografija; 4. jei yra iš kalėjimo gauti laiškai.

Čia minėtas žinias iki lapkričio 15 d. prašoma įteikti Studijų Biuro Raudonojo Teroro Muziejaus įgaliotiniui A. Nezabitauskui, Telšiai, Plungės g-vė Nr. 45.

Mažeikiai. Dangus ūkanotas. Vėjas švilpia blaškydamas sniego debesis, laisvosios tėvynės kloniai dengiasi baltu patalu. Lapkričio 2 d. 15 val. Mažeikių katalikų bažnyčios bokšte suskambo varpas, jo graudus liūdnas širdį veriantis. Plazda juodos vėliavos, skamba liūdni maršų garsai. Nebodami nei sniego, nei šalto vėjo, visomis gatvėmis, visais keliais renkasi žmonės. Prie bažnyčios gražiai išsirikiavę, su vainikais ir gėlėmis ilgoje eisenoje traukė į kapines, aplankyti savo artimųjų, pagerbti tuos kurie ant tėvynės laisvės aukuro sudėjo savo brangiausią turtą — gyvybę.

Gražus kunigo pamokslas snigte snigo į kiekvieno klausytojo širdį. Po pamokslo ir tikybinių apeigų, visi susirinko prie bolševikų nukankintų lietuvių ir žuvusių partizanų kapų. Čia ugningą kalbą pasakė Mažeikių Lietuvių Nacionalistų Partijos atstovas. Baltais, sniego dengtais, laukais nuskamba „Rekviem" liūdnos maršo melodijos, nulinksta vėliavos, nusvyra galvos, ne vieno akyse matėsi ašaros. Gražiais vainikais ir gėlėmis papuošiami jų kapai. ... karo prietemos jau gaubė ... kapų viršūnes, kai ... kiečiai pradėjo skirstytis į ... mus, palikę kapus vainikais ... gėlėmis papuoštus, pasiryžę ... jų pramintais keliais siekti ... idealo dėl kurio ir jie žuvo.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Nr. 23 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. XI. 15

Kaina 40 kap.

Išeina penktadieniais

Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157. Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 iki 13 ir nuo 16 iki 18 val.

Leidžia Lietuvių Nacionalistų Partija.

Spausdina Telšių Apskr. S-bės spaustuvė

Naujos Europos likimas lemiamas sekančiam 1000 metų

pareiškė Fiureris seniems kovos draugams Miunchene

Š. m. lapkričio 8 d., minint NSDAP judėjimo dieną ir žuvusius to judėjimo vyrus, Adolf Hitler pasakė kalbą, kurioje išreiškė vokiečių tautos valią kovoti iki galutinės pergalės

Pradžioje kalbos Fiureris pa-…ėjo ligšiolines Vokietijos pastangas teisingai santvarkai Europoje įvesti ir nurodė priežastis, …ios privedė prie karo veiksmų. …minėjęs milžiniškus ligšiolinius vokiečių laimėjimus ir pa-…dyias taikos pastangas, Fiureris nurodė, kad didžiausiu ir …siatiniu kurstytoju yra žydija.

Primindamas praeitųjų metų …pačią dieną, Fiureris pareiškė: „Kai aš praeitais metais jums …pat kalbėjau, mane slėgė …bėjimas plėtotės įvykių, dėl …ių jau nebegalima buvo likti …ingais. Kai mes vykdėme …o žygį Vakaruose, Sovietų Rusija pradėjo ruošti žygį į Vakarus. Buvo momentas, kada Rytprūsiuose stovėjo tik trys …sų divizijos, o Rusija Baltijos …ėj buvo sumobilizavusi 22 divizijas. Ir tas skaičius didėjo …nuo po mėnesio".

Toliau Fiureris nurodė, kad …iai buvo daromi įtvirtinimai, …tomi aerodromai (nemažiau …00) Vakaruose, dėl kurių pas…mes nebuvo jokių abejojimų. Taip pat Sovietų Rusijoje buvo …bai dideliu tempu vykdomas ginklavimasis, o divizijų skaičius …ie Vakarų sienų augo nuolat …pasiekė 100, paskui 120, 140, ir pagaliau 170 divizijų.

Priminęs anglų ir bolševikų kombinacijas Balkanuose ir vil…s, kad tokiu būdu karas bus …iegtas, Fiureris pasakė: „Šiandien aš pirmą kartą galiu pa…ikti: 1940 m. Londone įvyko …etis taip vadinamų slaptų …ių žem. rūmų posėdžių, kuriuose viską nuteikdamas ponas Čerčilis dėstė savo nuomones, …vo viltis ir pareiškė įsitikinimą, kad Rusija esanti pakelui į žygį kartu su Anglija, kad jis turįs iš misterio Cripps absoliučių garantijų, kad vėliausiai po metų …r pusantrų Rusija įstosianti į karą ir kad todėl reikia išlaikyti daugiausią pusantrų metų. Tai …buvo pagrindas tuo metu nesuprantamam to pono drąsumui. …tai mes greitai patyrėme. …uant iš bendros padėties, …etijai teko daryti skubias …s. Buvo įvykdytas būtinas …istriškai atliktas žygis į …ytus, kuris baigėsi visų …ir Kritos įjungimu į …ontroliuojamąją erdvę. …laiku buvo stebimas …ytuose. Turėjo būti rengiamasi, kad užbėgus įvykiams už akių.

Toliau Fiureris pasakė:

„Birželio mėnesio viduryje buvo jau gana grąsūs ženklai ir antrojoje pusėje birželio jau nebuvo jokio abejojimo, kad čia jau eina tik savaičių ar net dienų klausimas. Tokiu būdu aš daviau įsakymą birželio 22 d. iš mūsų pusės tuojau stoti į kovą. Mano senieji partijos draugai, tikėkite man, kad

tai buvo sunkiausias mano viso gyvenimo sprendimas, sprendimas, kurį darydamas aš žinojau, kad jis įtrauks mus į labai sunkią kovą, tačiau jį darydamas aš tikėjaus, kad šansai ją laimėti yra tuo didesni, kuo greičiau mes užbėgsime įvykiams už akių".

Nurodęs, kad padėtis Vakaruose tuo laiku buvo pakankamai stabilizuota, Fiureris šiais žodžiais atsiliepė apie tuos, kurie kalba apie antrąjį frontą vakaruos: „Jeigu ponams angiams patinka pradėti ofenzyvą Norvegijoje ar mūsų vokiečių krantuose, Holandijoje, Belgijoje ar Prancūzijoje, tai mes galim pasakyti: ateikite. Jūs pasitrauksite atgal anksčiau, negu būsite atėję". Toliau buvo išdėstyta tie milžiniški pasirengimai, kuriuos vokiečiai yra padarę vakarų krantams apsaugoti.

Rytuose pirmą kart kovoja visa Europa

Mano senieji partijos draugai! Ši kova dabar tikrai yra ne tik dėl Vokietijos, bet dėl visos Europos, kova — būti ar nebūti.

Jūs pažįstate mūsų sąjungininkus, ypač narsiąją mažąją didvyrių tautą šiaurėje — suomius, kuri vėl taip pasireiškė. Be to, čia prisidėjo slovakai, vengrai, rumunai ir galų gale sąjungininkai iš visos Europos: italai, ispanai, kroatai, holandai, danų savanoriai, tai pat prancūzų ir belgų savanoriai. Aš tikrai galiu pasakyti, kad Rytuose tur būt pirmą kartą kovoja bendrai visa Europa, kaip kitados prieš hunus, taip dabar prieš šią antrojo Čingis Chano mongolų valstybę kovoja visa Europa.

Šios kovos tikslas buvo: 1. sunaikinti priešo jėgas, t.y. priešo ginklo jėgas, 2. užimti priešo maitinimo ir ginklavimo pagrindines sritis. Prestižo momentai pas mus neturi jokio vaidmens. Jeigu kas nors šiandien sako: jūs esate prie Leningrado šiandien defenzyvoje, tai aš jam sakau: prieš Leningradą mes buvome ofenzyvoje tol, kol tai buvo reikalinga, kad Leningradą apsuptume. Dabar mes esame defenzyvoje ir antroji pusė turi stengtis išsiveržti. Tačiau ta antroji pusė mirs badu".

Aš neaukosiu nė vieno vyro be būtino reikalo. Jeigu šiandien kas nors ateitų Leningrado išlaisvinti tada aš duočiau įsakymą jį pulti ir jis būtų paimtas, Nes kas nuo Rytprūsių sienos galėjo ateiti ligi 10 klm. prie Leningrado, tas gali ir tą 10 klm. ligi miesto ateiti. Tačiau jei rusams patinka savo miestus į orą paleisti, jie tokiu būdu atlieka dalį ir mūsų darbo. Aš kartoju — prestižo momentai pas mus neturi jokios rolės. Jeigu pav. mums sakoma: kodėl dabar nežygiuojate? ar todėl, kad lyja ar sninga, ar kad mūsų kelias dar nevisai sutvarkytas?". Šio žygio tempą nustato ne anie nuostabūs britų strategai, kurie nustato tempą savo žygiavimo atgal, tačiau tai nustatome tik mes ir, be to, mums pirmoj eilėj rūpi ginklavimo ir maitinimo centrų užėmimas. Ir šitoj srity mes veiksime planingai. Kartais užtenka sunaikinti vienintelį fabriką, kad sustabdžius veikimą daugelio įmonių.

Jeigu aš noriu sugiaustai paminėti ligšiolinius pasisekimus, tai turiu pasakyti, kad

belaisvių skaičius dabar pasiekė 3,6 mil. t. y. 3 mil. 600.000 belaisvių.

Aš čia pat pabrėžiu, kad jeigu kokia anglų šiandinė galva ateina ir sako, kad tai neįrodyta, atsakymas aiškus:

Jeigu vokiečių karinė įstaiga ką nors suskaitė, tai reiškia, kad tikrai taip yra!

Taip vokiečių karininko ir britų biržos jobo jok yra esminis skirtumas. Tai yra tokie pat teisingi skaičiai, kaip buvo teisingi apie prancūzų ir anglų belaisvius. Anglai patys tai gerai žino, nes jie nuolat sielojasi dėl savo belaisvių. Jeigu aš dabar vienoje pusėje matau 3,6 mil. belaisvių, ir imu tik pasaul. karo santykius, tai atitinka mažiausiai toks pat skaičius žuvusiųjų.

Sovietai neteko 8-10 mil. karių

Ponui Stalinui būtų blogas paliūdijimas, jeigu jo žmonės dabar mažiau narsiai kovotų, kaip jie kovojo pasaul. kare, atvirkščiai jie kovoja, žinoma, dalinai iš baimės, dalinai gyvulišku, fanatišku įdūkimu. Jeigu aš daleidžiu, kad Rusijoj, taip kaip ir pas mus vienam žuvusiam tenka trys, keturi sužeistieji, tada gaunasi skaičius, kuris reiškia, kad

absoliutus nuostolis siekia 8—10 mil. ir tai be lengvai sužeistųjų, kurie, galbūt dar gali būti pagydyti ir atgal sugrąžinti.

Mano partijos draugai! To negali pakeisti jokia pasaulio armija, net ir rusų armija. Jeigu dabar Stalinas sako, kad mes 4,5 mil. žmonių netekome, o Rusija tik 378.000 dingusių, kurių tarpe gali būti ir belaisviai, 350.000 žuvusių ir vieno mil. sužeistų, tai galima tik paklausti: kodėl rusai nubėgo atgal 1.500 klm., jeigu jie turėdami tokias milžiniškas žmonių mases tik pusę pripažįsta dingusiais? Tai jau tikrai žydiška, ką šis Kremliaus valdovas apie save tuo pasako.

Vėliau palengva belaisviai Europai aiškiau atrodys. Dabar ir bus naudinga juos sugretinti su produkcijos nuostoliais ir tada bus matyti, kad tai ne 378.000, o tikrai 3,6 mil. yra. Medžiaga, kurią mes per tą laiką paėmėme, yra neišmatuojama.

Ligi šiol yra sunaikinta daugiau kaip 15.000 lėktuvų, daugiau 22.000 šarvuočių, daugiau 27.000 patrankų.

Tai tikrai milžiniška medžiaga. Visa pasaulio pramonė, jeigu keltant ir mūsų vokiečių pramonę, šią medžiagą galėtų tik palengva atpildyti. Mūsų demokratų pramonė artimiausiais metais to neatpildys.

(Nukelta į 6 pusl.)

Mūsų savanorius palydint

Vokiškoji ir visa lietuviškoji spauda, kaip ypatingai reikšmingą faktą, pažymėjo lietuvių savanorių batalijonų išvykimą į Sovietų Sąjungoj užimtas sritis. Vilniaus ir Kauno miestų visuomenė mūsų savanoriams, stojantiems po kovos vėliava, surengė nepaprastai įspūdingas išleistuves, tuo pabrėždama visos tautos pasiryžimą stoti greta kitų tautų kovon prieš žmonijos gėdą — bolševizmą. Kraštas yra pasiryžęs atlikti savo pareigą ir užsitarnauti sau vietą naujoje santvarkoje.

Savanorių išleistuvių proga „Naujoji Lietuva" (Nr. 110) tarp kitko, visai teisingai pasisako:

„Lietuvių tauta dar prieš pradedant narsiai vokiečių kariuomenei kryžiaus karą, rengėsi sukilti prieš bolševikus ir buvo tikra, jog išmuš atsiskaitymo valanda. Ta kovos dvasia, išsiveržusi karių ir partizanų veiksmais, paliko ir iki šios dienos. Dabar štai, lietuvių tauta išlydėjo jau nebe pirmą savanorių batalijoną. Jos kariai eina kaip gilių, senų kariškų tradicijų ir jų dvasios paveldėtojai, atstovaudami seną, nepaprastai karingą ir garsią praeitį ir ryžtingai ir narsiai kovojusią atgimimo metu ir dabar paguldžiusią tūkstančius partizanų gyvybių kovoje prieš bolševizmą. Indoeuropiečių kilties arijų rasės aistišką lietuvių tautą. Lietuvių tauta tuo žygiu išryškina savo lietuvišką charakterį.

Lietuvių partizanų ir vokiečių karių pralietas kraujas praskynė vokiečių ir lietuvių tautoms kelią ginklo draugystėn. Išvykę lietuvių savanorių batalionai dalyvauti kariškoje tarnyboje kartu su vokiečių ir kitų tautų kariais yra laidas lietuvių tautai į teisę gyventi ir sukurti Naujosios Europos rėmuose savo tėvynės rytojų. Lietuvių tautos įrodymas gyventi — yra jos savanoriai."

Anglai paskelbs karą Suomijai, Rumunijai ir Vengrijai

Gerai painformuotuose Londono sluoksniuose, kaip praneša anglų informacijų tarnyba, reiškiama nuomonė, kad britų vyriausybė greičiausiai patenkins sovietų prašymą ir paskelbs karą Suomijai, Rumunijai, taip pat ir Vengrijai.

Sovietų armijoj plinta panika

Kautynės Rytų fronte, tiesa, dar tebeeina, bet, kaip „DZ im Ostland" laikraštyj konstatuoja vienas vokiečių fronto korespondentas, po to, kai bolševikai ties Viazma buvo apsupti ir sunaikinti, Rytų žygio vaizdas labai greit ir pagrindiniai pasikeitęs.

Sovietų armija jau rodo aiškius beprasidedančios masinės panikos ženklus.

Visur jaučiu, kaip didžiulis sovietų ginkluotosios pajėgos statinys braška nuo vokiečių smūgių. Minimasis korespondentas pateikia vieną kitą vaizdingą dabartinės sovietų armijos padėties bruožą.

Bolševikų karys nežino, kokia beviltiška paskutiniosiomis dienomis pasidarė sovietų valstybės padėtis. Vokiečių armijos laimėjimai visame puolimo fronte nuo jos slepiami. Tačiau turi ribas ir kentėti pripratusio žmogaus kantrybė. Jau daug savaičių, kai komisarai varo kareivius pulti vilnimis, iš kurių tik pirmosios yra ginkluotos šautuvais; trečiosios bei ketvirtiosios vilnies puolėjams įsakmiai liepiama paimti savo kritusiųjų draugų ginklus ir su jais pult.

Tokie klaikūs įspūdžiai ilgainiui negali nepaveikti ir bolševikinio auklėjimo atbukintos dvasios.

Belaisvių liudijimu, ties Viazma pirmąsyk pasirodė kruvini masinės panikos reiškiniai. Nevilties apimti bolševikų kareiviai, nieko nebežinodami, puolė savo komisarus ir juos iššaudė. Daugelis karininkų paliko savo dalinius ir, matydami niekur negalį paspruki, nusižudė. Prie Viazmos pirmąkart atsitiko, kad kilus chaosui, buvo paimti nelaisvėn didesni daliniai, netekę vadų, su patrankomis bei kulkosvaidžiais. Ligi tol paskutinieji apsupto priešo naikinimo veiksmai baigdavosi durtuvų kova vyras prieš vyrą; taip buvo, sakysim, bebaigiant valyti Smolensko katilą. Prie Viazmos dėl moralinio raudonosios armijos pakrikimo valymas galėjo eiti daug lengviau ir sparčiau.

Krime paimta Jalta

Vokiečių kariuomenės pranešimais vokiečių ir sąjungininkų kariuomenė tęsė toliau Krimo valymo darbus. Buvo pralaužti sustiprinti Jaltos kalnai ir paimta Jalta. Be to, apsuptas svarbiausias Juodosios jūros karo uostas Sevastopolis, kuris be pertraukos bombarduojamas kovos lėktuvų. Pabėgti iš Krimo kelias sovietams užkirstas ir jų laukia neabejotinas sunaikinimas.

Vokiečių laimėjimai Atlante

Vien tik per spalių mėn. anglai neteko 431.300 brt. laivų

Pranešimai apie naujus vokiečių povandeninių laivų laimėjimus rodo, kad mūšis Atlanto vandenyne be pertraukos eina toliau. Tik dabar pranešama, kad karo laivynas ir oro laivynas spalių mėnesyje nuskandino 431.300 brt. Iš šio skaičiaus, vien tik povandeniniai laivai nuskandino 255.200 brt. Atsimenant, kad dabar britai dėl tonažo trūkumo turi naudoti visai mažais ar pakrančių susiekime naudotais laivais, tai sp lių mėnesyje padaryti nuostoliai yra labai dideli. Iš nepaprastai britų karinių jėgų saugojamų laivų tarpe vokiečių povandeniniai laivai yra daug nuskandinę. Jų tarpe buvo penki ar dešimt britų naikintuvai. Naikintuvų nuskandinimas Anglijai sudaro ypatingai sunkų nuostolį. Britų laivynas naikintuvų turi nepaprastai mažai. Dėl pasikartojusių naikintuvų paskandinimų, britai iki šiol nustojo daugiau, kaip 60 karo laivyno vienetų. Juos nuskandinę daugiausiai povandeniniai laivai. Šių laivų nuostolis, o taip pat didelis paskandintų prekinių laivų skaičius rodo, kad vokiečių povandeniniai laivai apsidirba ir su stipriomis britų vilkstinių apsaugos jėgomis.

Suomija atmetė JAV ultimatumą

Laikraščių žiniomis J.A.V. įteikė ultimatumą Suomijai, kuriuo reikalaujama nutraukti karo veiksmus su bolševikais ir sudaryti separatinę taiką. J.A.V. tuo būdu siekiančios užsitikrinti sau bazes Murmanske ir Archangelske, pro kur galėtų remti žlungančius bolševikus. Reicho užsienio reikalų ministerijos kalbėtojas pareiškė, jog tai negirdėtas dalykas; tai esąs tolimesnis Amerikos kišimasis į Europos reikalus ir noras suskaldyti priešbolševikinį frontą. Laikraštis „Voelkischer Beobachter" rašo, kad J.A.V. nepavyks priversti didvyriškos suomių tautos padaryti separatinę taiką su bolševikais. Suomių spaudos balsuos, kur pasisakoma prieš J.A.V. ultimatumą, Berlyno spauda cituoja kaip aiškų vieningo suomių tautos nusistatymo įrodymą.

KAUNO ŽINIOS

Baudžiami kainų kėlėjai

Kauno miesto komisaras išleido įsakymą, kuriuo draudžiama kelti nustatytas kainas. Už kainų kėlimą numatytos baudos: 1) iki 6 mėnesių kalėjimo arba 2) piniginė bauda iki 1000 RM. Tačiau kainų kėlėjai gali būti nubausti abiem baudomis kartu. Be to, kainų kėlėjams gali būti atimtas leidimas toliau prekiauti. Nurodytos baudos laikomos ir pardavėjams ir pirkėjams.

Baudos dėl nustatytųjų kainų kėlimo.

Kauno Apygardos Komisaras uždėjo žemiau paminėtiems asmenims 100 rublių (10 RM) pinigines baudas už paukščiams nustatytųjų kainų nesilaikymą:

Onai Lenčiauskienei, Šadinskai, Marijampolės apskr.

Marijonai Karvelienei, Mokolai, Marijampolės apskr.

Lietuvos darbininkai Vokietijoje,

kurie ten dirba įmonėse, žemės ūkyje ir kitose darbo vietose, Vokietijos ūkio ministerio parėdymu gali visas savo sutaupas laisvai pervesti į savo gimtąjį kraštą.

Paskutinėmis žiniomis Suomijos vyriausybė savo atsakyme J. A. V. ultimatumą atmetė.

Darbo Tarnybos pobūdis

Darbo tarnyboje darbas nėra prakeikimas, kaip bolševistinės Rusijos kolchozuose, bet Dievo palaima. Darbo tarnyba iškėlė darbo vertę, kiekvienas darbas, koks jis bebūtų (svarbu, kad darbas nėra nukreiptas prieš tautą), yra laikomas garbingu, tauriu ir vertingu.

Darbo tarnyba vertina darbą pagal darbui nusiteikimą ir darbo kiekį. Ypač vertinamas tas darbas, kuris atliekamas bendram visuomenės ar tautos labui. Kiekvieno savanorio darbas darbo tarnybos stovyklose paremtas išsikimybe, klusnumu, ir draugiškumu. Tai kertiniai akmens, ant kurių statoma tautinė bendruomenė ir jos garbė.

Visų savanorių darbo tarnyba skiriama, kaip auka valstybei, tėvynei ir visuomenei už tas gyvenimo sąlygas, kurias jie turi kasdieniniame gyvenime.

Savanoriais į darbo tarnybą priimami vyrai ir merginos, pabaigę 17 m. Kiekvieno valstybės piliečio pareiga atlikti valstybės nustatytą tarnybos laiką. Kiekvienas, atlikęs šią prievolę, gauna Darbo tarnybos pasą. Darbo tarnybos atlikimas nuo 1935 m. tapo būtinu prieš atliekant karinę prievolę.

Darbo Tarnyba karo metu

Darbo tarnyba, suorganizuota taikos metui atlikti visuomeninio ir valstybinio masto svarbiems darbams, pastaraisiais metais naudojama karo reikalams. Karas darbo tarnybai atnešė naujų uždavinių. Prasidėjus karui su lenkais Führeris įsakė įsijungti darbo tarnybai į karo tarnybą.

9 Nacionalsocializmas

Darbo tarnyba yra pavesta aukščiausiai karo vadovybei, tačiau jos nariai vietoj šautuvo gauna į rankas kastuvą.

1936 m. pirmą kartą darbo tarnyba buvo panaudota strateginiams reikalams darant sustiprinimus Zigfrido linijoje. Čia davė teigiamų rezultatų ir, Lenkijoje sėkmingai išbandyta, tapo nepamainoma organizacija, kaip geriausia kariuomenės talkininkė tiesti keliams, taisyti tiltams, pašalinti priešo barikadoms ir parengti keliams taip kariuomenės, taip ir maisto transportui.

Reikalui esant darbo tarnybos daliniai atlieka ir pionierių darbus.

Darbo tarnybos prievolė moterims taikoma atskira.

Vokietijoje darbo tarnyba pašalino nedarbą. Pirmenybę darbui gauti sunkiais metais turėjo gausių šeimų tėvai ir jaunuoliai iki 25 metų amžiaus. Dabartinio karo metu darbo tarnyba paskirsto savo dalinius pagal reikalą: vieni kasa apkasus, kiti padeda javus valyti, treti sausina pelkes, ketvirti taiso priešo išardytus kelius ir k. Ši organizacija karo metu turi milžinišką narių kaičių ir paskui kariuomenę žygiuoja su besistumiančiu frontu pirmyn.

Darbo frontas

(Die Deutsche Arbeitsfront). Darbo frontas yra nacionalsocialistinio judėjimo auklėjanti visuotinė organizacija, tarnaujanti aprūpinimui socialiai ir užsiėmimu visus dirbančius vokiečius. Tai Vokietijos darbininkų ir įvairių įmonių tarnautojų organizacija. Mažiausią organizacijos vienetą sudaro taip vadinamas blokas nuo 10—25 narių, turįs savo vadą. Celę sudaro 2—6 blokai vadovaujamą celės vado. Kiekviena savarankiška įmonė, kurioje mažiausia 10 darbininkų, sudaro įmonės kuopelę, vadovaujamą vieno vadovo. Įmonės nesudarančios 10 vyrų gali jungtis su artima įmone. Įmonės ir jose esantieji nariai vienoje vietoje sudaro tos vietovės darbo fronto grupę. Apskrityje vietovių grupės jungiamos į apskrities darbo frontą. Kelių apskričių d. f. sudaro apylinkės d. f., o kelios apylinkės sudaro srities. Visa Vokietija padalinta į 13 sričių, srities vadovaujama srities valdytojo.

Darbo frontas taip pat didžiulė nacionalsocialistinio judėjimo organizacija, kuri turi milijonus organizuotų narių.

Darbo fronto tikslas — tautinės bendruomenės kūrybinės galios ir darbo našumo pakėlimas. Darbo fronto uždavinys padėti kiekvienam tautos nariui sėkmingiau atlikti savo kūrybinį darbą, padėti reikiamų patobulinimų ir tuo prisidėti prie visos tautos įvairių vertybių kūrimo.

Nacionalistinėj „valstybėj, kaip Fuehreris pasakė, nėra nei vieno darbo davėjo ir darbo ėmėjo. Nėra ponų ir vergų o visi dirba lygiai, kaip tautos nariai pagal ties bendro tautos darbo įpareigoti.

Svarbiausias Darbo fronto tikslas — įsąmoninti visą tautą, kad: „Protas ir ranka, išmintis ir jėga turi vienas antrą papildyti".

Darbo fronte, kaip ir visame nacionalsocialistiniame judėjime bei santvarkoje, nėra to išprovokuoto teroro, kurs bolševikų pavadintas klasių kova, kaip pagrindinė priemonė žudyti visus tuos, kurie neina su žydais ir jų agentais — komunistais. Čia klasių kovai nėra vietos. Visi yra vienos tėvynės vaikai, visi dirba jos gerovei tarpusavyje bendradarbiaudami kaip vienos šeimos nariai — nuoširdūs draugai.

Jėga per džiaugsmą

1933 metais prie Darbo fronto įsteigta taip vadinama nauja organizacija „Jėga per džiaugsmą" (Kraft durch Freude), kurios tikslas parengti darbininkams reikiamų pramogų, teatrų, koncertų, kinų, rengti ekskursijas, keliavimas savo krašto kultūrai papročiams ir tradicijoms pažinti.

„Jėga per džiaugsmą" įvairias dvasines ir kultūrines vertybes, kaip meną, knygą ir laikraštį, padarė prieinamą ne tik turtingiesiems, bet ir visiems darbininkams.

Darbo frontas per šią rūpestingai suorganizuotą „Kraft durch Freude" organizaciją aprūpinamas skaityklomis ir laisvalaikiui praleisti meniškomis pramogomis. Per šią organizaciją milijonai žmonių turi progos gėrėtis menu, muzika, vaidyba ir kitomis kultūrinėmis pramogomis.

„K. d. f." prisidėjo prie nacionalsocialistinio judėjimo populiarinimo ir socialkultūrinio vokiečių tautos aprūpinimo.

Karo metu šios organizacijos uždaviniai padidėjo. Kartu su frontu ir ši organizacija žygiuoja pirmyn ir rengia darbo tarnybos ir kariuomenės daliniams poilsio metu teatrus ir įvairias pramogas, kurių metu, kaip karys, taip ir darbo tarnybos narys gali atsipalaiduoti nuo savo tiesioginio darbo ir gėrėtis dvasinėmis vertybėmis, kurios žmogaus gyvenime skaidrina nuotaiką, kelia rytumą ir jo verminguma.

„K. d. f." aprūpina meniška programa darbo stovyklas, karius ir ligonines.

Užimtuose kraštuose ši organizacija rengia vokiečių kalbos kursus, moko kalbos, muzikos, rengia mokyklose pramogas, paskaitas, parodas, išstatas ir steigia knygynus.

Darbo fronto išugdyta „K. d. f." sąjunga šiandien yra viena iš svarbiausių kultūrinimo veiksnių visos tautos.

Kitos organizacijos

Dar neminėta profesinės sąjungos kaip antai, daktarų mokytojų, studentų, samdinių ir įvairių sporto draugijų, tačiau ir jų darbo uždaviniai ir tikslai paremti nacionalsocialistinėmis idėjomis. Visų tautos piliečių reikalai pirmon vieton kelia rūpestį valstybės gyvybiniais klausimais. Visa organizuota Vokietija žygiuoja. Jos žygis visą pasaulį stebina ir stebins, nes ji puikiai pasirengusi visokiems netikėtumams.

Idėjų piratai

Rašo Bonifacas Ramanauskas

Tęsinys iš 22-ro nr.

Jis visuomet pasakys „nepamainomas specialistas“ negali būti pakeistas, kitaip tariant, iš idėjos piratų rožančiaus negali būti išimtas nei vienas karoliukas. Dėl to šie nepamainomieji idėjos piratai ir amžinieji idėjų politikai — amžinieji pozicionieriai laiko vienas kitą „nepamainomųjų“ grandinėje sukibę kaip karolių rutuliukai. Po kiekvieno politinio ar idėjinio perversmo jie pasididina savo postus ir kategorijas ir tęsia toliau idėjų piekinimą, nors pro jų duris velkšto žuvusiųjų partizanų alkanos žmonos ar šiaip asmenys gyvybes rizikavę už amžinas vertybes. Tokius žmones įsileisti į atsakingesnes vietas yra pats rizikingiausias reikalas, su kuo sutikti idėjos pirato mentalitetas niekuomet negali, nes tada jis sugadins savo markę.

Idėjos piratų idealistai neim pomoja. Jeigu koks nors pilvotas idėjos piratas ant partizanų kapų ir pasakė prakalbą, tai toks veiksmas tegali būti išaiškintas kaip avansas iš pelno, kurį idėjos piratas tikisi gauti apipiešęs naują būsimą idėją. Idėjos piratą tiaukia gražūs rūbai, puikūs batai (nors visa tai eitų per idėjos piratų klapčiukų rankas iš juodosios biržos) ir ypač postai ir pozicijos. Sakysim, gali badauti kritusio partizano žmona, žmona to partizano, ant kurio kapo tūlas idėjos piratas būtų ir prakalbėlę pasakęs, vis tiek jis kritusio partizano žmonos nepriims.

Idėjos piratas gali savo brolio kraują pirkti ir parduoti už rublį, markę, auksą ar lašinius, ir kiekvienas, kurs atsisakys atiduoti savo galvą už kopūsto galvą, ar kraują už pusbonkį šnapso, tą idėjos piratas sunaikins, arba to negalėdamas griebsis pačios vulgariškiausios provokacijos, nes būdamas idėjinis ir kultūrinis piratas, negali jis griebtis garbingų kovos priemonių, priešingų jo mentalitetui ir esminei psichinei struktūrai.

Idėjos piratas bijo bet kokių konkurencijų, ar tai kvalifikacinių ar moralinių, ar kitokių. Jeigu jis mato, kad kokia asmenybė nesulaikomai kyla, jį praneša visais atžvilgiais ir grąso jam išmetimu iš idėjos piratų grandinės ir nepamainomo posto, tai vienintelis jo ginklas yra šmeižtas ir provokacija. Jis gali, sakysime parašyti biauriausius laiškus savo nekenčiamo asmens vardu ir jį juodžiausiomis intencijomis išniekint, net jeigu tai kenktų ar tautos ar jos grupės garbei ir prestižui. O kai po to išryškėja jo piratiškos moralės elgesys, jis per prietelius ir draugus ginasi „juoku“, „neapsigalvojimu“, „nemanymu, kad taip blogai išeis“ arba „šposu be blogos valios“ (tos rūšies argumentai yra tipiškiausi idėjos pirato apsigynimo ginklai).

Sunki kova yra su kontinentų ir jūrų piratais, už jų sugavimą skiriamos milžiniškos premijos. Dar sunkesnė kova yra su idėjos piratais, nes šie turi „prijaučiančiųjų“ ir „draugų“ idėjų ir kultūriniame pasaulyje. Idėjos piratai su visais gali draugauti.

Idėjos piratai yra nepaprastai vieningi. Jie vieni kitus prima į geriausias tarnybas, vieni kitus rekomenduoja, vieni kitiems skolina vizitines ir telefonus. Idėjinis piratizmas yra cirkulus viciozus. Šitos idėjos piratų obligacijos yra tarytum permanentinė apsidraudimo akcinė bendrovė, duodanti procentus namais ir dvarais. Šias eilutes skaitydamas, žinoma, idėjos piratas juoksis ir didžiuosis kad jis yra nenugalimas.

Nors idėjos piratai skaito save nenugalimais, su jais visgi reikia pradėti kovą, nes jie nužudys mūsų tautą. Lietuvių tautos jaunuomenė šiandieną kaip niekada istorijoj yra pašaukta istoriniam mesianizmui. Kova su idėjos piratais ir piratizmu įeina į šį mesianizmą, nes idėjos piratai nužudys mūsų tautą ir jos jaunuomenę tokiu tempu, koks tempas idėjos piratams atrodys pelningesnis ir jų pozicijų pastovumą garantuos, bei amžiną nepamainomumą ir amžiną pozicionieriškumą aprobos. Su naujoju lietuvių jaunuomenės mesianizmu turės prisikelti tikroji lietuvių tautos dvasia, ir smogs smarkiau, negu perkūnas iš giedro dangaus, idėjos piratų dinastijos su savo sostais ir klapčiukais subyrės, jų vietoj atsisjos principų žmonės ir gyvojo patriotizmo jaunuomenė, pilna pačių tauriausių riteriškų karžygiškų siekių. Tada mes būsim verti savo garbės, tautos ir valstybės, ko mes nebūsim verti, jeigu kęsime idėjos piratų viešpatavimą, kitaip tariant, leisime save pakarti ant idėjos piratų grandinės.

1941 m.
Kaunas

Vl. Gervė

Į žygį

Skiriu į Rytų frontą išvykstantiems savanoriams

Nuo Reino, Alpių, Tiberio krantų,
nuo Ebro ir Karpatų, ir fiordų
žygiuoja tautos tūkstančiais gretų
sumušti šėtoną ir lordą.

Žygiuoja vėliavos, rikiuojasi pulkai
ir plieno paukščiai uždengia padangę.
Liepsnoja miestai, aižosi kalnai, —
Europa laisvės žygin žengia.

Europa rungias mirtinoj kovoj,
Europos elitas — kely į rytus.
O Lietuva, ir tu veržies kovon —
iš savo žemės vargo vyti.

Ir tavo vėliavos tarp mūšio vėliavų,
ir tavo grandys kovotojų grandinėj.
Ir tavo kraujo žygio lankuose
tekėjo nemažai patvinę.

Štai kankinių kapais tau žemė nusėta.
O Lietuva, ir tu sudėjai auką.
Naujoj Europoj tau garbės vieta,
pirmyn į kovą kraujas šaukia.

Kietoj grandinėj plieno ir ugnies
mes būsime grandis kiečiausia.
vergavę amžius, mirę kankiniais —
daugiau mes niekam nebevergausim.

Judošius

(Iš netolimos praeities)

Pirmiems gaidžiams nugiedojus Petkus tingiai kėlėsi iš šilto patalo. Kol susirado degtukus, kol įsižiebė žiburį, praėjo geras pusvalandis.

— Psik, — piktai šuktelėjo ant katino, kai pastarasis, Petkui beškant ant židinio padžiautą autą, šmurktelėjo pro pat nosį.

— Nespėjo akių pramerkti, o jau barasi, — atsiliepė iš kamaraitės Petkienė.

Petkus šnirpšdamas, kosėdamas, ir spiaudydamasis piktai tankė pusiau apmautą batą.

— Biesas čia tuos čebatus taip sutraukė, kad nei kojos į kišti nebegalima, — net suši'ęs susibarė.

— Mat kavaleriškus nusipirkai.

— Kavaleriškus ar ne kavaleriškus, o tu pasiskubink su pusryčiais, ba kol nuvažiuosiu vakaras ateis, — asloje trepsėdamas atsiliepė Petkus.

Ugniakuryje linksmai traškėjo sausi eglyšakiai, o verdančio impliko viršelis garo kilnojamas tarškėjo kaip kulkosvaidis.

Petkui valgant pusryčius nugiedojo antrieji gaidžiai.

— O, kur jūsų ta raudonoji gurguolė turi susirinkti? — užklausė Petkienė vyro, kai šis vilkosi sermėgą.

— O gi kur daugiau rinksies jei ne pas tą ilgagerkį Kurmį. Kai išrinko seniūnu, baisiausias bolševikas, pasidarė. Jis ir šią gurguolę sugalvojo, nori pasirodyti. Svieto juokinimas daugiau nieko.

— Tik jau tu susilaikyk nuo savo pastabų viešai, — Petkienės veidu nuslinko liūdnas šešėlis.

— Beje, kol aš arklius pasikinkysiu, paieškok drobinį maišelį, gal po visų tų „cirkų“ kooperatyve cukraus gausiu.

— Špygą tu gausi ne cukraus, — eidama maišelio ieškoti, atsiliepė Petkienė.

Išvažiavo Petkus jau gerokai prašvitus. Buvo ku tai nepatenkintas. O čia kaip tyčia dešinę kojų batas spaudžia. Arkliai liksmai prunkšdami bėgo risčia lygiu pašalusiu vieškeliu.

Leisdamasis nuo kalno Petkus jau iš tolo prie Kurmio namų pamatė visą eilę vežimų. Pirmajame sėdėjo Kurmis. Pusbernis sėdėjo gale vežimo su raudona vėliava.

— Trrr šelonai, — šuktelėjo Petkus, kai arkliai pasibaidę plevesuojančios vėliavos metėsi į šalį.

— Sveikas, sveikas, draugas Petkau, maniau, kad neatvyksi, — pasveikino Kurmis.

Petkus seniūnui nieko neatsakė. Jis apsistojo jau susidariusių vežimų eilės gale. Kadangi dar nevisi buvo susirinkę ir laukė paskuliniųjų, pametęs arkliams glėbelį dobilų, nuėjo prie pirmojo vežimo. Kurmis sėdėdamas priekyje kalbėjo jį apstojusiems ūkininkams.

„Matote, draugai vaistiečiai, laikai pasikeitė. Nėra išnaudotojų, nėra ponų, visi esame lygūs. Anksčiau mumis niekas nesirūpino, dabar viskas pasikeitė. Nei vieno grūdo neparduosim spekuliantams, viską atiduosim kooperatyvams.

Ūkininkai flegmatiškai lingavo galvomis, bet iš šio jų gesto sunku suprasti — pritaria jie Kurmiui ar ne.

Lygiai pietų metu gurguolė įvažiavo į miestą. Ties kooperatyvo sandėliais atvykstančios raudonosios gurguolės laukė saujelė miestelėnų, daugumoje žydų. Sutikimo maršą labai blogai grojo vietos ugniagesių dūdų orkestras. Miesto vykdomojo komiteto pirmininkas Joselis Rabinavičius kiekvienam ūkininkui iš eilės paspaudė ranką. Prie sandėlio rampos nusiėmę kepures ūkininkai abejingais veidais klausėsi agitatorių kalbos. Petkus stovėjo atvykusiųjų su gurguole ūkininkų viduryje. Jo mėlynose, bet palyginti griežtose akyse matėsi vos įžiūrima ironija. Pasibaigus kalboms orkestras sugrojo internacionalą. Kurmis pats pirmas pakėlė sugniaužtą kumštį. Ūkininkai, viens į kitą dairydamiesi, lyg pradžios mokyklos mokiniai gėdydamiesi viens kito nedrąsiai kėlė kumštis. Rimgaudas stovėdamas šalia Petkaus rankos nekėlė.

— Kelk kuloką, Petkau, — su ironija pridėjo.

Petkui Rimgaudo ironija nepatiko. Jis gal būt iš inercijos ir pakėlęs ranką, bet užgauta egoistinė gyslelė jo jausmuose sukėlė maištingą pasipriešinimą. Jis gerai atsiminė Kurmio žodžius, kai šis ūkininkams kalbėjo, kaip reikėsią elgtis mieste, bet rankos prieš savo sąžinę pakelti neišdrįso.

Pavakaryje gurguolė, jau gerokai pakrikusi, grįžo į namus.

— — — — — — —

Bėgo dienos vienodai liūdnos ir pilkos. Žiema praėjo be ypatingų sutrikimų. Agitatorių kalbos apie pavasario sėją, nors ir triukšmingos, ūkininkuose nepaliko žymesnių pėdsakų. Tik kai vieną gražią dieną ūkininkai gavo pranešimus pyliavai atlikti, galima buvo pajusti susirenkančius grasius debesis.

Petkus kieme taisė darželio tvorą. Sulojo šuva. Rykštę rankoje mosuodamas į kiemą įėjo Rimgaudas.

— Padėk Dieve..

— Dėkui, — linksmai atsakė Petkus. Jis pastatė prie tvoros baslį ir metė ant žemės plaktuką.

— Atėjau, Vincai, gal paskolintum man kokius tris centnerius rugių. Toji velnio pyliava man visiškai iššlavė aruodus.

— Kagi darysi, žmogui padėti reikia. Nors pas mane ir ne kaži kas, bet, kaip sako žmonės, davė Dievas dantis, duos ir duonos. O kada paimsi? Geromis akimis žvelgdamas Rimgaudui į veidą užklausė Petkus.

— Pavakary atsiųsiu Joną su arkliu, — Rimgaudas su dėkingumo jausmu pažvelgė į Petkų.

— Girdėjau Kurmis padėkos laišką iš komiteto gavo, — užklausė Petkus.

— Tik nežinia už ką, ar kad Petkūną suėdė.

— Kaip tai suėdė?

— Tai ar nieko negirdėjai? Užklausė Rimgaudas.

— Nieko.

— Užvakar atvažiavo kareiviai ir išsivežė. Sako, girdi platino kokius tai atsišaukimus, kad ūkininkai neklausytų, ir neduotų grūdų. Velnias čia juos supras, kaip ištikrųjų ten buvo. Bet tai Kurmio darbas. Visa apylinkė apie tai kalba. (b. d.)

Ad. Ilma

Linų kainos žymiai pakeltos

Kooperatyvų Sąjunga „Linas", vadovaudamasi Rytų Kraštui Reichskomisaro parėdymu, ūkininkams už pristatytus į pirkyklas linus moka naujas, žymiai pakeltas, kainas:

I. Šukuoti linai.

SŠO	po RM	1,36 už kg
SŠI	. .	1,28 „ „
SŠII	. .	1,20 „ „
SSIII	. .	1,12 „ „

II. Brukti linai

R—SR	po RM	1,20 už kg
ZK—SO	. .	1,12 „ „
SPK—SI	. .	1,04 „ „
PK—SII	. „	0,96 „ „
K—SIII	. .	0,88 „ „
W—SIV	. .	0,80 „ „
D—SV	. .	0,72 „ „
Ša—SVI	. .	0,64 „ „
Sb—SVII	. .	0,56 „ „
Sc—ZVIII	. .	0,48 „ „

III. Minti nebrukti linai:

RO	po RM	0,48 už kg
RI	. .	0,40 „ „
RII	. .	0,32 „ „
RIII	. .	0,24 „ „
MO	. „	0,24 „ „
MI	„ „	0,20 „ „
MII	„ „	0,16 „ „
MIII	. .	0,12 „ „
MIV	. .	0,08 „ „

Daugiausia pakeltos kainos brukties linams—dabar už bruktus linus mokama 3 kartus brangiau, negu anksčiau. Nebruktiems linams kainos pakeltos mažiau.

Mokamos už bruktus linus aukštos kainos turi paskatinti linų augintojus ūkininkus visą turimą brukmui žaliavą išbrukti ir į pirkyklas pristatyti daugiau brukių linų. Pereitais metais dėl žemų brukties linams kainų ir dėl stokos brukėjų ūkininkai daugiausia pristatydavo nebruktus linus.

Dabartinėmis kainomis linų brukimas ūkininkui visai apsimoka. Ūkininkas parduodamas nebruktus linus, iš kurių galima išbrukti aukštesnių linų pluoštą, daro sau nuostolius. Netinkama linų brukimui žaliava (pričižę ar supuvę linai), iš kurios gaunamas tik žemų rūšių pluoštas, brukti neapsimoka. Tokią žaliavą geriau pristatyti pirkykloms nebruktą. Fabrikai jas perdirbs į pakulas.

Šukuotiems linams taip pat palyginti mažiau pakelios kainos negu brukties. Pardavimui skirtus linus šukuoti nepatartina. Ūkinėmis sąlygomis pagaminti šukuoti linai neprilygsta nei savo kokybe, nei išrūšiavimu fabrikuose mašinomis šukuojamiems linams. Todėl linų šukavimas ūkininkams neapsimoka.

Mūsų linų augintojams ūkininkams reikia įsidėmėti, kad šios linų kainos mokamos visame Rytų krašte, t. y. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Geresnėms kainoms gauti ūkininkams reikės daugiau padėti pastangų linams paruošti. Svarbiausi mūsų linų trūkumai, dėl kurių mūsų linai negali būti skiriami į aukštąsias rūšis, tai nevienodas sausų išbrukimas, pakulų ir nuobrukų įkamšos ir bloges pundelių sutvarkymas ir surišimas. Viename pundelyje turi būti vienos rūšies linai, atskirų saujų vidus ir abu saujų galai turi būti gerai ir vienodai išbrukti. Pašalinus bent svarbiausius mūsų linų trūkumus, didelė dalis linų bus priskirta į aukštesniąsias rūšis. Todėl griežtesnis linų rūšiavimas, reikia laukti, paskatins prie geresnio linų paruošimo ir tuo padidins ūkininkams pajamas už linus.

Kooperatyvų Sąjunga „LINAS"

Tabako augintojams

Nuo lapkričio mėn. 1 d. prasidės tabako supirkimas, todėl svarbu žinoti kaip tabaką paruošti.

Vežant tabaką į supirkimo punktą, reikia lapus nuimti nuo šniūrų, išrūšiuoti, sudėti į pundelius, ir supakuoti į pundus.

Nuo šniūrų tabako lapai imami atidrėkinti, nes sausi lapai lūžta, trupa. Galima lapus atidrėkinti naktį atidarius langus, tabaką padėjus sklepe arba ant grindų padėjus žalių šakų ar žolių ir ant jų sukrovus tabako lapus.

Tabakas ir machorkė rūšiuojami į penkias rūšis. Reikia ypatingai atkreipti dėmesį į tabako lapų rūšiavimą, nes vienas kitas blogesnės kokybės lapas, papuolęs į pundelį, pažemina viena rūšimi viso pundelio lapus ir augintojas gauna mažiau pinigų. Lapai rūšiuojami pagal jų sunokimą, spalvą, dydį, skynimą ir pagal sužalojimo laipsnį.

I rūšies lapai yra 2 ir 3 skynimo, prinokę, šviesiai rudos, rudos, tamsiai rudos ir raudonai rudos spalvos, lapo sužalojimas leistinas iki 5%.

II rūšies — 2 ir 3 skynimo, prinokę, šviesiai rudos, rudos, tamsiai rudos su juostuotais atspalviais, sužalojimais iki 5%.

III rūšies — visų skynimų, nedanokę ir prinokę, rudos arba tamsiai žalios spalvos su juostuotais atspalviais, sužalojimas iki 30%.

IV rūšies — visų skynimų, visais atspalviais, tamsiai žalios spalvos ir pajuodavę lapai, sužalojimas iki 80%.

V rūšies — tabako nuotrupos ir stiebai.

I II ir III rūšies lapai turi būti surišti į pundelius, o IV ir V rūšies — paliedi, tik pageidaujama, kad būtų sukrauti į pundus.

Tabaką rūšiuojant, lapai ranka glostomi, daužnami, ištiesiami ir tokiu būdu dalinai apvalomi nuo smėlio bei purvo. Labai svarbu, kad lapai turėtų lygų paviršių, nes labrike lapus plaustant gaunamas ilgesnis pluoštas. Išlyginti lapai dedami viens ant kito po 15—20 šiukų ir už kotelių surišami į pundelius. Galima surišti to paties tabako lapais, išdžiovintais ajerais arba šlaudais.

Pundeliai arba palaidi lapai pakuojami į pundus. Pundo suformavimui reikia pasidaryti specialiai medinę dėžę, susidedančią iš vieno sustumiamo šono be viršelio ir dugno. Dėžės ilgis gali būti apie 80 cm, aukštis 55 cm, o plotis priklauso nuo lapų ilgio. Kraunant tabaką, apačioj dėžės padedamos trys papiokčios lazdos, o prikrovus tabaką iš viršaus irgi uždedamos lazdos ir už galų sutraukiamos špagatu.

Paprastai pundo svoris sudaro apie 10—20 kg. Kadangi supirkimo punkte kiekvienas tabako pundelis rūšiuojamas atskirai, todėl galima vežti į supirkimo punktą ir nesupakuotus, bet sudėtus į gurbus arba į dėžes. Svarbu tik, kad vežant nebūtų sužeisti tabako lapai.

Dipl. agr. A. Murelis

Padėka

Šiuo reiškiu širdingą padėką dabartiniam L.N.P. Telšių Apskrities Vadui p. Alfonsui Kruopiui, kuris man visokeriopai padėjo š. m. birželio 23 d. apie 9 val. išėjus iš Kauno s. d. kalėjimo. P. Kruopio pagalba aš atsidūriau saugioje nuo raudonųjų teroristų vietoje.

Taip pat ta proga dėkoju Lietuvos Raudonajam Kryžiui, visam Kauno ligoninės personalui už manęs ir kitų globojimą ir nemokamą gydymą. Advokatui p. S. Balčiūnui, gyv. Kaune, Laisvės al. 32, dėkoju už duotą man po to kurį laiką jaukią nakvynės vietą.

Buv. polit. kalinys M. Kemtys.
Seda. Grustė Tel. 37.

HIGIENA - SVEIKATA

Kaip bus tvarkomi sveikatos reikalai

Gyventojų sveikatos reikalams tvarkyti prie Generalinio Tarėjo Vidaus reikalams yra įkurta Vyriausioji Sveikatos Valdyba. Betarpiškoje Vyr. Sveikatos Valdybos žinioje yra visos sveikatos apsaugos įstaigos — sanatorijos, ligoninės, gydymo punktai, kūdikių lopšeliai ir t. t. Ligoninės ar kitos gydymo įstaigos, kurios prieš tai buvo miestų ar apskričių savivaldybių žinioje, bus perleidžiamos Vyriausiai Sveikatos Valdybai. Miestų savivaldybių žinioje paliks tik ambulatorijos, aptarnaujančios išimtinai miesto gyventojus, kurias finansuos pačios miestų savivaldybės.

Sveikatos apsaugos įstaigoms miestuose vadovaus Miesto Sveikatos Valdyba, o apskrityse — Apskrities Sveikatos Valdyba. Miesto sveikatos vedėjas ir apskrities gydytojas administratyviai priklausys atitinkamam srities Komisarui, o medicinos srityje — Vyriausiajai Sveikatos Valdybai. Šiuo metu svarbiausias Vyr. Sveikatos Valdybos rūpestis yra tinkamai suskirstyti gydomojo personalo jėgas. Šiandien mūsų krašte yra tokių vietų, kur gydytojas labai retai sutinkamas, o tuo pačiu metu kai kuriuose miestuose yra susispietusių daug gydytojų, nors darbo nedaug turi. Dėl to tuojau reikalingas tiksius medicinos jėgų paskirstymas. Dėl esamo medicinos personalo trūkumo ir todėl galvoje didelius kraštо sanitarinius uždavinius, visiems gydytojams ir visam medicinos personalui bus uždėta tarnavimo prievolė, pagal kurią medicinos personalas turės dirbti savo profesijos darbą ne ten, kur jam tas darbas patiks, bet ten, kur jis bus paskirtas šaukiamas. Dabar visi medicinos ir sveikatos apsaugos srityje dirbantieji asmenys turės susiregistruoti. Registracijos metu bus surinktos žinios, kur ir kiek darbo sveikatos apsaugos pajėgų, kad pagal tai jas būtų galima tiksliai paskirstyti.

Netrukus pasirodys nauja avalynė

Dėl karinių aplinkybių įvairios žaliavos yra taupomos. Todėl ir valstybinis Odų Trestas panaudoja batams gaminti odą atraižas ir medinius padus: iš kartono, beržo žievių ir kitų galimų pakaitų. Nauja avalynė fabrikuose jau gaminama ir netrukus pasirodys rinkoje.

Batai mediniais padais, kad ir nebus labai patogūs vaikščioti, bet gana praktiški — šilti. Prie jų nebereikės nei kaliošų, nei vilnonių kojinių.

Linksmas kampelis

Dainelė apie Telšius ir telšiškius

Žvirbliai čirškia, nodai zyzia,
kad Telšiuose butų kryžė.
Kožnas žvirblis ir žvirblukas
turi lain eins a -- batuką.

*

Nieks nemate tokių šposų.
Telšiuose nėr popiroų.
Yr tokių kur žino skylę
traukia mylę paskui mylę.

*

O kepėjai tie spartuoliai
kepa duoną tarnum molį
Kas tos duonos paragavo —
linksmas vidurius įgavo.

*

Nieko pikto, nieko blogo —
Telšiai turi narsų žiogą.
Į vežimą strikt įšoka
ir pridaro boboms strioka.

*

Parduotuvių turim gaus ai,
ko paklausi, to negausi.
Ilgos eilės, baisios eilės,
metkai talamžių negailės.

*

Šalia, sninga, gruodas, vėjas
gatvėj eilės nemažėja
Ilgos eilės, baisios eilės,
o tos eilės tikras peilis:

*

Pilvas kurkia, meška siena,
kad maistakonės paseno.
Kas išpirkti pavėlavo,
tax prarado kąsnį savo.

*

Visi žino, visi mato,
ką mes varginam per vatą.
Ir išvarsime per vatą —
geriame denaturatą.

*

Į sodybą atkeliavo
meška su meškyčiom savo.
Saldų medų kopinėjo,
nė kortelių nežiūrėjo.
Nė kortelių nežiūrėjo,
nė eilėj nepastovėjo.
Nė eilėj nepastovėjo —
medus per dantis varvėjo

Biliardinėj.

— Kodėl šiandien biliardinė uždaryta?

— Mat, kad pati „direktorių" ir jo nuolatinius klijentus išvarė padirbėti prie bulvių.

Keistina iškaba

Žinomo siuvėjo Respublikos g-vėj iškabą siūlome pakeisti šitaip:

— „Barzdų siuvykla prie botų stalo".

Patarlės

Nostjo pasmaguriauti kaip meška prie medaus sodybo.

Sunku gauti, kaip maikų iš miesto savivaldybės.

nebruktus linus.

Padėka

Šiuo reiškiu širdingą padėką dabartiniam L.N.P. Telšių Apskrities Vadui p. **Alfonsui Kruopiui**, kuris man visokeriopai padėjo š. m. birželio 23 d. apie 9 val. išėjus iš Kauno s. d. kalėjimo. P. Kruopio pagalba aš atsidūriau saugioje nuo raudonųjų teroristų vietoje.

Taip pat ta proga dėkoju Lietuvos Raudonajam Kryžiui, visam Kauno ligoninės personalui už manęs ir kitų globojimą ir nemokamą gydymą. Advokatui p. S. Balčiūnui, gyv. Kaune, Laisvės al. 32, dėkoju už duotą man po to kurį laiką jaukią nakvynės vietą.

Buv. polit, kalinys M. Kemtys,
Seda. Grustė. Tel. 37.

Žiemos Pagalba Žemaičiuose

Per pastarosios metus mūsų kraštas yra skaudžiai nukentėjęs: daug ūkių sugriauta, daug šeimų išardyta, daug kas liko be pastogės ir duonos kąsnio, todėl šiais metais **Žiemos Pagalba** itin reikalinga.

Žiemos Pagalbos valsčių ir miestų komitetai pasikvietę į talką vietos organizacijas, inteligentus ir šiaip šviesesnius bei jautresnės sielos asmenis, privalo supažindinti apylinkės visuomenę su taip svarbiu reikalu — Žiemos Pagalba.

Šiam tikslui panaudotinos bažnyčios, mokyklos, organizacijos, draugijos — koncertai, susirinkimai ir pramogos.

Žiemos Pagalbos vietos komitetai pagamina aukų lapus ir siuntinėja juos įstaigoms bei įmonėms, kad jų tarnautojai galėtų skirti Žiemos Pagalbai savo algos skirtus ½ % aukas.

Tokie aukų lapai privalo patekti į miestus ir į seniūnijas. Seniūnų rinkikai turi aplankyti visus gyventojus, kad nebūtų apleistas nei vienas asmuo, galįs ką nors sušelpti būtinai reikalingus pašalpos.

Apie surinktas aukas reikia pranešti iki 5 dienos sekančio mėnesio Telšių Apskrities Žiemos Pagalbos Komitetui, Telšiai, Birutės gatvė Nr. 14. Surinktas aukas iki atskiro parėdymo Valsčių ir Miestų Komitetai laiko savo žinioje.

Telšių Apskr. Ž. P. K-to
Pirmininkas
ats. mjr. A. SVILAS

Nariai:

Prel. R. KUODIS
Vysk. Kurijos atstovas

V. KRYŽEVIČIUS,
Apskr. V-bos atstovas

Č. MALIŠAUSKAS
Miesto S-bės atstovas

Pr. RACKAUSKAS
„Lietūkio" atstovas

B. VILIMAVIČIENĖ
„Maisto" atstovė

B. PETRONAS
Žiemos Pagalbos Komiteto
Reikalų Vedėjas

Aukokime

Rytų fronto kariams

Artinasi žiemos šalčiai, kurie ragina visus susirūpinti kuo šilčiau apsirengti. Šiuo metu mes turime ypatingai susirūpinti kuo žiemos metu mes galėtume padėti kariams — savanoriams ir vokiečių kariams, kovojantiems Rytuose prieš bolševikinį terorą. Mes manome, kad nerasime nei vieno žmogaus, kuris nejaustų dėkingumą už išvadavimą iš azijatų „globos".

Todėl visi, kas kuo galime turime prisidėti, kad mūsų kariuomenei kuo nors palengvinti. Telšių mieste yra sudarytas Lietuvių ir vokiečių kariams Kalėdų dovanoms pasiųsti į Rytų frontą moterų komitetas, kurio tikslas yra surinkti šiltų kojinių, pirštinių, megztukų ir t. t. pasiųsti kariaujantiems broliams.

Komiteto darbas yra nelengvas todėl, kad per trumpą laiką reikia daug padaryti. Bus važinėjama po kaimus ir renkama aukos: vilnomis, siūlais, pirštinėmis, kojinėmis ir kt. medžiaga.

Miela šeimininke! Peržiūrėk savo skrynias ir suradus tinkamą dovanėlę, padėk, kad atvažiavusiai komisijos narei nereikėtų grįžti (Važiuojanti rinkti aukas narė turi turėti p. Apskrities Viršininko patvirtintą aukų lapą). Tegul nelieka nei vienos šeimos neaukavusios šiam gražiam tikslui. Kas norėtų aukas pristatyti patys turi iki šių metų gruodžio mėn. 1 dien. pristatyti į Telšių Apskr. Nacionalistų Štabą.

Aukų rinkimo komitetas

Bus šelpiami nukentėję nuo bolševikų

Nedarbingi lietuviai, kurių maitintojai bolševikų okupacijos metu yra nukankinti, kalėjimuose arba dingę, gaus mėnesines pašalpas, kurios vėliau numatomos perversti į pensijas.

Nedarbingais laikomi:

a) asmenys, praradę ne mažiau 50 % darbingumo.

b) vyrai sukakę 60 ir moterys 55 metų amžiaus,

c) mažamečiai iki 16 metų amžiaus ir vienas tėvų ar senelių, jeigu jis prižiūri nedarbingus mažamečius jo vaikus brolius, seseris pavaikius ar vaikaičius iki 14 metų amžiaus.

Sužalotų asmenų nedarbingumą nustato gydymo įstaigos bei asmenų gydytojai, esą Sveikatos Valdybos žinioje.

Šeimos nariais laikomi: vaikai, broliai, seserys, pavaldiniai, vaikaičiai, sugyventiniai, tėvai ir seneliai, kuriuos žuvęs šeimos maitintojas išlaikė.

Maksimalinės pašalpos normos Telšių mieste 40 RM mėnesiui, kitur 30 RM. Jei pašalpą gauna šeima, tai kitiems nedarbingiems šeimos nariams pridedama po 20 % pašalpos normos.

Pašalpai gauti prašytojas turi pristatyti:

a) įrodymus apie šeimos narių netekimą.

b) žinias apie uždarbį, turtą ir kitas pajamas.

c) įrodymus, kad maitintojas iškrai išlaikė pašalpos prašytoją.

d) gydytojo ar gydymo įstaigos pažymėjimą apie nedarbingumą.

e) Nuslatytos formos anketa pašalpai gauti (gaunama socialinio aprūpinimo įstaigoje).

Pašalpos mokamos nuo pareiškimo įteikimo dienos už mėnesį pirmyn.

Pašalpoms gavimo reikalu reikia kreiptis į socialinio aprūpinimo įstaigą, Telšiai, Birutės g-vė 14 Nr.

Telšių Apskrities Buvusių Politinių Kalinių Komitetas

Pranešimas

Pranešama, kad Telšiuose, Respublikos g. Nr. 20, įsisteigė Telšių apskrities Darbo Inspekcija.

Pagal Darbo ir Socialinių Reikalų Vadybos Darbo Apsaugos Departamento aplinkraštį Nr. 13 visos įmonės, turinčios bent vieną samdytą asmenį privalo artimiausiu laiku (be atskiro paliepimo) prisiųsti darbo inspekcijai šias žinias:

1) Įmonės pavadinimas. 2) Įmonės adresas, telef. nr. 3) Rūšis (pav. metalo f-ba, kepykla ir t. t.) 4) Įmonės savininko bei atsakingojo įmonės vedėjo pavardė ir vardas. 5) Nuo kurių metų, mėnesio ir dienos įmonė pradėjo veikti. 6) Ar yra įmonėje mechaniniai varikliai. 7. Kiek darbininkų iki 16 metų (vyrų ir moterų). 8) Kiek darbininkų virš 16 metų (vyrų ir moterų) 9) Kiek sezoninių darbininkų (vyrų ir moterų). 10) Kiek tarnautojų (vyrų ir moterų) 11) Kiek mokinių (vyrų ir moterų). 12) Keliom pamainom dirbama. 13) Kiek darbininkų pamainoje dirba. 14) Darbo pradžia ir pabaiga.

Po šių žinių žinių, tuoj pasirašo savininkas ar atsakingas įmonės vedėjas.

Skelbimas

Visi nekilnojamųjų turtų miestuose ir miesteliuose savininkai ar valdytojai prašomi iki š. m. gruodžio 15 d. sumokėti 1941 m. II pusm. nekilnojamojo turto mokestį.

Pareiškimai šiam mokesčiui mokėti gaunami: Telšių mieste Mokesčių Inspekcijoje, kitose vietose pas mokesčių išieškotojus valsčiaus ar miesto savivaldybėje.

Telšių apskr.
Mokesčių Inspektorius

Öffentliche Bekanntmachung Nr. 19

Hiermit bringe ich zur Kenntnis daß die Übersiedlung der Einwohner aus anderen Orten nach der Stadt Schaulen von heute ab verboten ist.

Gesuche auf Ausnahmefälle müssen beim Gebietskommissar schriftlich eingereicht werden.

gez. GEWECKE
Gebietskommissar in Schaulen
Schaulen, 12. 11. 41.

Viešas skelbimas Nr. 19

Pranešu, kad kitnių gyventojų kėlimasis į Šiaulių miestą nuo šios dienos draudžiamas.

Prašymai dėl išimties padarymo reikia raštu pateikti Apygardos Komisarui.

pas. GEWECKE
Šiaulių Apygardos Komisaras
Šiauliai, 1941 XI 12.

ANORDNUNG

Unter Vorbehalt einer Regelung durch den Herrn Generalkommissar werden bis auf weiteres folgende Tarife für Pferdedroschken und Pferdelastwagen festgesetzt:

I. Beförderung von Personen mit Droschken

1). Für eine Fahrt bis 15 Minuten . . . RM 0,40

2). Für eine Fahrt bis 30 Minuten 0,75

3). Für eine Fahrt jede weitere 15 Minuten . 0,25.

4). Für eine Tagesfahrt (8 Std). in einspännigen Droschke 5,—

5). Für die Wartezeit über 10 Min. je 10 Min. Wartezeit 0,10

6). Für die Nachtzeit (von Mitternacht bis Vormittags 6 Uhr) werden die obigen Tarife um 25% erhöcht.

Anmerkung:

a). Innerhalb 15 Minuten müssen auf ebenen Strassen mindestens 2 km. zurückgelegt werden.

b). Für obige Tarife werden höchstens 3 erwachsene Fahrgäste befördert, wenn die Droschken einene Lohnsitz haben.

c). Die Droschken müssen diese Preisliste an sichtbarer Stelle im Wagen aufhängen.

II. Beförderung von Waren mit Pferdelastwagen

1). 1 cbm. Holz bis 2 km. weit RM 0,80

2 cbm. Holz bis 2 km. weit „ 1,45

3 cbm. Holz bis 2 km. weit „ 1,90

für mehr als 3 cbm. für jedem cbm. „ 0.35

für jedem km. mehr „ 0.15

2). Stein, Kohlen, Koks, Torf und sonstige losen Materialien je to. bis 2 km. „ 1.60

für jeden weiteren km. „ 0,15

für jede weitere to. „ 0.15

3). Zement oder Korn in Säcken, verpackte Waren usw. 1 to. bis 2 km. „ 1,50

für jeden weiteren km. „ 0.10

4). 0,5 cbm. Kehricht und anderer Unrat bis 2 km. „ 1,30

1 cbm. Kehricht und anderer Unrat bis 2 km. „ 1,70

für jeden weiteren km. „ 0,15

5). Für 8 Stunden Arbeit mit einem Pferd und leichtem Wagen „ 4,20

Für 8 Stunden Arbeit mit einem Pferd und schwerem Wagen. „ 4,60

Für 8 Stunden Arbeit mit einem Pferd und Platform-Wagen „ 5,—

Für 8 Stunden Arbeit mit zwei Pferden und Wagen „ 6,80

Anmerkung:

Der Obige Tarif gilt, wenn der Fuhrmann selbst das Auf- und Abladen der Waren ausführt. Werden diese Arbeiten nicht mit übernommen, so sind von den obigen Tarifen 20 % abzuziehen.

III. Schlussbestimmung

1). Verstösse gegen diese Anordnung werden mit einer Geld- oder Haftstrafe geahndet. Im Wiederholungsfalle erfolgt Einzug der Droschken bzw. Lastwagen.

2). Diese Anordnung tritt mit dem Tage ihrer Veröffentlichung in Kraf.

gez. GEWECKE
Gebietskomissar in Schaulen
Schaulen, 1. 11. 41

POTVARKIS

Iki sutvarkymo per Poną Generalinį Komisarą iki toliau nustatomi sekanti tarifai dėl arklinių droškių ir arklinių sunkvežimių:

I. Asmenų pervežimas droškėms

1) už važinėjimą iki 15 minučių RM 0,40

2) už važinėjimą iki 30 minučių „ 0,75

3) „ už kiekvienas tolimesnes 15 min. RM 0,25

4) už vienos dienos važinėjimą (8 val.) su vienarkline droške RM 5,—

5) už laukimą virš 10 minučių už kiekvieną 10 minučių laukimą po RM 0,10

6) Nakties metu (nuo vidurnakčio iki 6 val. ryto) išvardinti tarifai pakeliami 25%.

Pastaba:

a) per 15 minučių lygiose gatvėse reikia nuvažiuoti bent 2 kl.

b) Už išvardintus tarifus aukščiausiai gali būti vežami 3 suaugę asmenys, jeigu droškė turi sėdynę — atramą.

c) Šitas kainų sąrašas turi būti pakabintas droškėje matomoj vietoj.

II. Prekių pervežimas su arkliniais sunkvežimiais

1) 1 kbm malkų iki 2 kl atstumo RM 0,80

2 „ „ iki 2 kl atstumo RM 1,45

3 kbm malkų iki 2 kl atstumo „ 1,90

už daugiau kaip už 3 kbm už kiekvieną kbm „ 0,35

už kiekvieną tolimesnį kbm „ 0,15

2) Akmens, anglis, koksą, durpes ir kitas laisvas medžiagas už toną iki 2 kl RM 1,60

už kiekvieną tolimesnį kl „ 0,15

už „ sekančią toną „ 0.15

3) Už cementą arba grūdus maišuose, įpakuotas prekes ir t. t. už 1 toną iki 2 kl RM 1,50

už kiekvieną sekantį kl RM 0,15

4) už 0,5 kbm šąšlavų ir kitokius nešvarumus iki 2 kl „ 1,30

už 1 kbm šąšlavų ir kitokius nešvarumus iki 2 kl RM 1,70

už kiekvieną sekantį kl „ 0,15

5) už 8 val. darbą vienu arkliu ir lengvu vežimu RM 4,20

Už 8 val. darbą vienu arkliu ir vežimu „ 4,60

Už 8 val. darbą vienu arkliu ir vežimu su platforma „ 5,—

Už 8 val. darbą dviejais arkliais ir vežimu RM 6,80

Pastaba:

Išvardintas tarifas galioja, jeigu patsai vežikas prekes pakrauna ir iškrauna. Jeigu tie darbai neapsiimami kartu, tai nuo išvardinto tarifo reikia atskaityti 20%.

III. Baigiamieji nuostatai

a) Prasižengimai su šiuo parėdimu baudžiami pinigine ir arešto bausme. Pasikartojančiu atveju atimama droškė arba vežimas.

b) Šitas parėdymas pradeda veikti nuo paskelbimo dienos.

pas. Gewecke
Šiaulių Apygardos Komisaras
Šiauliai, 1. XI. 41

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Prieš bolševizmą dirba 350 milijonų žmonių

savo kalboje toliau pareiškė Fiureris

Kalbos tęsinys iš 1-mo psl.

O dabar einu prie teritorijų. Ligi šiol mes užėmėme 1.670.000 kvadr kilometrų.

Tai yra sritis, kuri tris, keturis kartus didesnė už Prancūziją ir apie 5 kartus už Angliją. Toje srityje yra 60—70 procentų pramonės visų įmonių ir visų žaliavų šaltinių, kuriuos turi Rusija. Aš tikiuos, kad

trumpu laiku mes įvykdysime dar porą veiksmų, kuriais jų atsparumą palengva, bet tikrai palaušime.

Jeigu dabar kas nors sako: „Taip, bet jūs suklydote dėl laiko", tai šitie žmonės juk žino kokius laiko matus aš turiu. Prancūziją mes nugalėjome per 6 savaites. Užimtoji sritis yra tik dalelė to, ką mes paėmėme rytuose. Dabar kas nors ateina ir sako, kad mes tikėjomės visa baigsime per pusantro mėnesio. Nepaprastas žaibo karas! Bet juk žygiuoti vis dėlto reikia. Ir ką mūsų pėstininkai žygiuodami yra parodę, tai yra pasaulio istorijoj tik vieną sykį dabar atsitikę!

Žinoma, jeigu žygiuojama nuo Diunkircheno ligi Ostendės, o paskui nuo Ostendės vėl į Diunkircheną, tai eina ne sunkiai. Aš tai daleidžiu. Bet jeigu nuo vokiečių sienos žygiuojama ligi Rostovo, ligi Krimo arba ligi Leningrado, tai jau yra atstumai, ypač, jei turėsim galvoj „darbininkų ir valstiečių rojaus" kelius. Aš niekada nepavartojau dar žodžio „žaibo karas", nes tai neprasmingas žodis. Tačiau jei iš viso į kokį karo žygį reikėjo atkreipti ypatingą dėmesį, tai tik į šitą. Dar niekad tokia milžiniška valstybė nebuvo per trumpesnį laiką sukrėsta ir sumušta, kaip šiuo atveju Sovietų Rusija. Tai galėjo atsitikti tik dėl negirdėto vokiečių kariuomenės narsumo ir pasiaukojimo, dėl parodyto nepaprasto atsparumo".

Toliau Fiureris kalbėjo apie ypatingus vokiečių karo nuopelnus ir atliktus neįsivaizduojamus žygius. Prisimindamas bolševikų ir anglų sąjungininkus, Fiureris pareiškė:

„Kaikas mano: taip, bet čia yra Amerika su 125 milijonais žmonių.

Reichas su Protektoratu ir Gen. Gubernija turi taip pat 125 milijonus žmonių. Sritys, kurios šiandien mums dirba, apima daugiau, negu 350 milijonų žmonių. Europos kraštai, kurie ideologinei kovai dirba jau dabar, viršija 350 milijonų".

Fiurerio žodžiais visi kraštai, kurie šiuo metu vokiečių valdžioj ar globoj atsidūrė, neabejotinai į šį darbą bus įtraukti. Čia Hitleris pareiškė, jog visuose užimtuose kraštuose vokiečiai yra mandagūs ir žmoniški, kartais net perdaug žmoniški civiliams gyventojams. Tačiau jei kas pabandytų šį žmoniškumą panaudoti prieš vokiečių tautos interesus, to nebus pasigailėta ir priešai bus sunaikinti, kaip tai padaryta Vokietijos viduje.

Hitleris toliau kalbėjo:

„Viskas yra galima, tiktai viena ne — Vokietijos kapituliacija. Jeigu mūsų priešai sako: taip, tada karas užsitęs iki 1942 m. — jis gali tęstis kiek nori, bet paskutinis batalijonas šios kovos lauke bus vokiečių."

Pastebėjęs, kad mėgstama pas demokratus nuolat girtis apie ginklavimasi, Fiureris ypač pabrėžė, kad vokiečiai taip pat nesnaudžia ir pareiškė:

Jeigu anie ponai giriasi savo skaičiais, aš apie skaičius nekalbu, tačiau pareiškiu viena:

jie labai nustebs dėlto, su kuo mes vieną kartą dar pasirodysime

Paliesdamas Amerikos kišimasi į šį karą Fiureris įsakmiai pareiškė: Ponas prezidentas Rooseveltas įsakė savo laivams šaudyti vos tik pamačius vokiečių laivus. O aš įsakiau vokiečių laivams, kai jie amerikiečių laivą pastebi—ne šaudyti, bet gintis kai jie bus užpulti. Karininką, kuris nesigins aš atiduodu karo teismui.

Fiurerio žodžiais ši didžioji kova siekianti pašalinti Europai rytų pavojų, o pačius Rytus su neišmatuojamais žemės plotais ir turtais mobilizuoti ne prieš Europą, bet pastatyti Europos tarnyboje. Ir teisingiausias Europai sprendimas bus, jei ne tik šis pavojus dings bet jei ir šios žemės derlingumas visai Europai naudą neš.

„Mes neturime jokios abejonės, kad šiuo metu Europos likimas lemiamas sekančiam 1000 metų."

Baigdamas savo kalbą, Fiureris prisiminė 1914—18 metų karo aukas kritusius bei sužeistuosius ir pareiškė:

„Ateis valanda, kada mes prie Didžiajame Kare kritusiųjų kapų galėsime ateiti ir pasakyti: draugai, jūs taip pat ne veltui žuvote. Tai, ką mes aukščiau pareiškėme karo lauko didvyriams, tai mes su tūkstantį kartų didesne teise galėsime pranešti prie mūsų pasaulinio karo karių kapų."

„Draugai, jūs vistik laimėjote!"

Fiurerio kalba nuolat buvo pertraukiama griausmingomis ovacijomis, entuziastiškais valiavimais ir palydėta širdingiausiu pritarimu.

Gražus karių vakaras

Praeitą sekmadienį, lapkričio 9 d., Telšių apsaugos kuopos kariai „Satrijos" salėje suruošė vakarą. Publika jau dvi dienas prieš vaidinimą išpirko visus bilietus ir salė buvo perpildyta.

Pirmuoju programos punktu ėjo vaidinimas „Nebaigtas žygis", A. Kryžanausko perdirbta 3-jų veiksmų drama. Pats veikalas primena nesenai visų išgyventus raudonojo teroro metus ir kelia savosios žemės meilę. Sceniniu atžvilgiu veikalas taip pat priimtinas. Vaidino patys kariai, padedami keletos vietinių lietuvaičių. Grupė pasirodė scenoj visai vykusiai. Kaip iš mėgėjų daugiau, rodos, ir sunku reikalauti. Pasirodo, kad Telšiuose esama gerų vaidybinių jėgų, kurios, tikėsimės, ir ateity scenos nepamirš ir savo darbu turtins žemaičių kultūrinį gyvenimą.

Reikia paminėti ir atskiras roles. Aušrys, ūkininkas (K. Alekšius) buvo ypač geras. Valdyba visai natūrali, turima skonio. Visai gražiai pasirodė ir Julius, Aušrio sūnus (Ad. Paulauskas). Savo vietoj buvo ir kiti valdylos — J. Butkutė, V. Krauzaitė, E. Linauskas, St. Jakštaitė, Ign. Gurčinas, K. Jokubauskas, J. Jurevičius ir kiti. Tik Viadas (E. Linauskas) turėjo mažiau dirbtinio linksmumo rodyti ir gal perdaug nereikalingo vikrumo parodė. Tačiau šiaip scenai taip pat tinka. Režisavo tos pačios kuopos karys, kartu ir vaidinęs, Ad. Paulauskas. Režisieriui ir grupei linkime toliau sekmingo darbo.

Po vaidinimo dar pasirodė karių orkestras ir choras. Skambios melodijos ir gražios karių dainos maloniai nutekė klausytojus. Vakarą įžanginiu žodžiu pradėjo kuopos vadas leit. Nakutis. Po programos taip pat tarė padėkos žodį leit. Nakutis ir visuomenės vardu padėkojo mok. Dainauskas. Vakaro pelnas paskirtas žiemos pagalbai. Tuo kariai norėjo ir kitiems parodyti pavyzdį.

Tikimės, kad ir kitų Žemaičių vietų scenos mėgėjai jau pradėjo darbą ir greitai savo laikrašty galėsime pranešti apie jų pasisekimus.

Įvairios žinios

Šiaulių Apygardos Komisaras p. Gewecke Rietave

Š.m. lapkričio 12 dieną, lydimas Telšių Apskr. V-ko p. A. Ramanausko Šiaulių Apyg. Kom. p. Gewecke lankėsi Rietave ir domėjosi karo padegėlių likimu.

Nauji mokesčiai, atlyginimai ir kainos.

Kaip praneša „D. Z. im Ostland", Reicho komisaras Rytų Kraštui, stengdamasis priartinti kainas, atlyginimus ir mokesčius prie Reicho normų, išleido eilę labai svarbių potvarkių. Nustatytos naujos nuomos kainos, naujos normos už centr. šildymą, nauji elektros energijos tarifai privat. naudojimui ir tramvajų naud. kainos.

Smulkiau bus paskelbta atskirų įstaigų. Potvarkiai pradės galioti nevėliau gruodžio 1 d.

Naujas tarnautojų atlyginimų sutvarkymas jau paskelbtas ir galioja nuo spalių 1 dienos. Pagal tą sutvarkymą įstaigų tarnautojai skirstomi į 12 grupių. Aukščiausias atlyginimas numatytas RM. 600, mažiausias — RM. 60. Smulkesnį algų potvarkymą paskelbsime vėliau.

Uoliai pristatomos bulvės.

Atėjus pristatymo laikui, ūkininkai uoliai pristato į nurodytas vietas bulves. „Lietūkio" pareigūnai turi šiuo metu labai daug darbo ir net nespėja pristatymų priiminėti.

Tikrina žydų turtą.

Paskelbus p. Gebietskomisaro įsakymą, visose vietose vykata žydų turto registracija ir tvarkymas. Tam reikalui dirba atitinkamos komisijos.

Žada tiekti srovę ištisą parą.

Telšių elektros stotis, kaip teko patirti, tikisi gauti garo lokomotyvą, tada nebetekių taip labai taupyti kurą ir galima būtų gauti elektros srovę ištisą parą. Labai lauksime.

Iš Telšių Miesto Savivaldybės veiklos

Šiuo metu Telšių Miesto Savivaldybės žinioje yra 47 nacionalizuoti gyvenami namai ir 128 namai be savininkų.

Palyginus su bolševikų laikais darbai Miesto Savivaldybėje yra žymiai išsiplėtę. Miesto Savivaldybė savo žinioje turi: daboklę, adresų biurą ir gaisrinę. Tarnautojų kartu su komunalinio ūkio personalu yra 93. Mokesčiai plaukia normaliai. Bendrai paėmus, bolševikai savivaldybę paliko tokiame chaosiškame stovy, jog reikės padėti daug jėgų ir darbo kol bus galima viską normaliai sutvarkyti.

Išrinktas politkaliniams šelpti komitetas

S. m. spalių mėn. 11 d. Telšiuose buvo susirinkę ir išsirinko apskrities komitetą bolševikų okupacijos metu buvę politiniai kaliniai ir nukankintųjų politinių kalinių šeimų nariai.

Komitetas, pasiskirstęs pareigomis, Apskrities Viršininko patvirtintas, įregistruotas šios sudėties: pirmininkas - Stepas Paulauskas, vice-pirmininkas - Stasys Bagdonas, sekretorius - Petras Čipkus, kasininkas - Mečys Mažeikis ir Luokės apylinkės reikalų vedėjas - Liūdas Bielskis.

Komitetas rūpinsis nukankintųjų buvusių politinių kalinių šeimų nariais ir buvusiais politiniais kaliniais. Į komitetą kreiptis: asmeniškai - į bet kurį aukščiau išvardintą narį, raštu - per Telšių apskrities LNP štabą.

Gerb. Telšių Vyskupijos Dvasiškijai.

Darbo ir Socialinių Reikalų Valdybos iniciatyva šiemet ruošiama didelė Žiemos Pagalbos akcija. Jos veikla ypač suaktyvinama nuo spalių mėn. 1 d. iki balandžio mėn. 1 d.

Dėl visiems gerai žinomų įvykių Lietuva tapo nualinta, daug šeimų yra išdraskytų, daug kas liko be globėjų ir be duonos.

Gerb. Dvasiškijos iniciatyva Ž. P. vajuje gali suvaidinti didelį vaidmenį.

Karštai pritardami šiam karitatyviniam darbui kviečiam Gerb. Dvasiškiją visokeriopai jį remti.

Telšiai, 1941. XI. 7., nr. 5527.

Vyskupijos Kurija

Varniai. Ūkininkai su noru pila laisvės pyliavas.

Ūkininkai dar negavę pyliavos blankų veža pyliavas, nes užsitęsus laikui ir užėjus šalčiams, gali pašalti bulvės. Ūkininkai pila kiek galėdami. Sako: „Kiek galėsim, tiek pilsim, sau tik pragyvenimui tepaliksim".

Varniškiai gyvai domisi D. Vokiečių Kariuomenės laimėjimais Rytuose ir džiaugiasi, kad šis Europos siaubas—žydiškasis komunizmas jau mirtinai peribloštas.

Negalint užsisakyti laikraščių, kaime jaučiamas trūkumas. Gavimo dieną į miestelį ne visi gali atvažiuoti, o sekančioms dienoms nebelieka.

Kauno ir kitų vietų laikraščių visiškai negaunama.

Patrimpas

Atitaisymas

Valstybinio Draud. Inspekcija Telšiuose prašo „Žemaičių Žemėje" tilpusiame pranešime „Trobesių ir gyvulių draudimas" atitaisyti įsibrovusią klaidą abzace: „Draudimo mokesčiai yra sekanti: (praleista) „nuo 100 — Rb" skiltyje „3) Arkliai: nuo 8—12 m. a. Rb. 6—", o ne 6.6 Rb., kaip buvo paskelbta.

Visiems platintojams

Visus „Žemaičių Žemės" platintojus prašome už visus išplatintus numerius būtinai atsiskaityti ligi š. m. gruodžio 1 dienos. Griežtai įspėjame, kad tie, kurie ligi to laiko neatsiskaitys, negaus daugiau platinti laikraščio.

Administracija

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 5 pf.

Išeina penktadieniais

Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 167. Laikomos valandos darbo dienomis nuo 10 iki 13 ir nuo 16 iki 18 val.

Leidžia Lietuvių Nacionalistų Partija.

Spaudina Telšių Apskr. S-bės spaustuvė

Nr. 24 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. XI. 22

Vokiečių ginklo laimėjimai auga

Paimta Kerčė — pietuose ir Tichvin — šiaurėje. Stambūs sovietų transporto priemonių sunaikinimai. Anglų nuostoliai jūroje: nuskandintas lėktuvnešis „Ark Royal".

Vyriausios Kariuomenės Vadovybės pranešimais, praeitoji savaitė, nežiūrint pablogėjusių oro sąlygų, vėl atnešė vokiečių kariuomenei žymių laimėjimų.

Krime kovojančios vokiečių kariuomenės dalys baigia užimti paskutinius sovietų pasipriešinimo punktus. Lapkričio 17 d. buvo paimtas svarbus Azovo jūros uostas Kerčė.

Šis šiuo uosto ir pusiasalio neturėtų sovietai turi milžinišką nuostolių karo pramonės srityje. Šiame pusiasaly yra vieni iš didžiausių pasaulyje geležies rūdos klodai. Bolševikai buvo apskaičiavę, kad čia geležies rūdos esama 2.722 milijonai tonų. Kadangi geležis yra didžiausiais kiekiais ir negiliai žemės paviršiuje, jos kasimas yra lengvas.

Sovietų padėtis Sevastopoly vis blogėja. Čia vis užimamos naujos srityes ir vis labiau bolševikai suspaudžiami. Miestas nuolat puolamas kovos lėktuvų.

Rytų fronto vidury atremtų didžių sovietų priešpuolių. Čia bolševikai prarado daug tankų. Tankiosios sausumos kariuomenės baterijos sekmingai apšaudo svarbias karines įmones Leningrade.

Nuolat paolami iš oro Maskvos ir Leningrado kariniai įrenginiai. Šiaurės palmtas svarbus geležinkelio mazgas Tichvin.

Apie nepaliaujamus vokiečių didelio laimėjimus, kad ir pablogėjusiose oro sąlygose, liudija ir šie skaičiai: valdžiuojų sovietų transporto sunaikinimus.

Vien paskutinės savaitės bėgyje buvo sunaikintas 61 sovietų traukinys, 240 traukinių smarkiai sužalotas.

Sunaikinta tame laikotarpy apie 100 garvežių. Prekinis traukinys turi 60 vagonų. Taigi 61 traukinio sunaikinimas reiškia 3610 vagonų netekimą. Kiekvieno vagono ilgis 10 m., o 3610 vagonų sudaro 36 km. ilgi. Taigi nuo Berlyno iki Werdeno galėtų būti nustatytas vagonas prie vagono. Dar milžiniškesnis pasirodys sunaikinimo vaizdas, jei panašų apskaičiavimą pritaikinti 420 smarkiai sužalotiems transporto traukiniams. Jie sudaro 25000 vagonų, kurie užimtų 250 km. ilgį. Taigi tarpas būtų tarp Berlyno ir Jenos arba tarp Koelno ir Mannheimo.

Kovoje su angl'ais vienos savaitės laikotarpy anglai neteko 119 lėktuvų, gi vokiečiai tik 6 lėktuvų. Kovoje su anglų jūrų jėgomis, vokiečių povandeniniai laivai pasiekė nepaprastų laimėjimų. Vakarinėje Viduržemio jūros dalyje du povandeniniai laivai, vadovaujami kapitonų — leitenantų Reschke ir Gugxemberger, paskandino lėktuvnešį „Ark Royal" ir sužalojo šarvuotį „Malaya". Taip sunkiai, kad jis turi būti nuvilktas į Gibraltarą. Britų admirališetas šiuos nuostuolius pripažino.

JAV pakeitė neutralumo įstatymą

Amerikos laivai plauks į karo zonas. Prekybos laivai bus apginkluoti

New Yorkas. Po to, kai prezidentas Roosevelas ir užsienių reikalų ministeris Hullis dar paskutinę minutę savo raštu atstovų rūmų demokratų partijos vadui mėgino padaryti įtakos į balsavimą, dėl neutralumo įstatymo pakeitimo, atstovų rūmai įstatymo pakeitimo pasiūlymą priėmė su 212 balsų prieš 194. Tuo panaikintas neutralumo įstatymo nuostatas, draudžiąs Jungtinių Valstybių laivams įplaukti į karo zonas. Kaip žinoma, kongresas jau anksčiau yra pateręs tam, kad būtų apginkluoti prekybos laivai.

Pagrindinės britų klaidos

Anglų mėnesinio žurnalo „National Review" lapkričio mėnesio Nr. vienas bendradarbis iškelia klausimą, kas šiuo metu Anglijoje yra bloga. Jis prieina išvadą, kad Anglijoje yra šios pagrindinės klaidos:

1. Didžioji Britanija neturi nė vieno tinkamo asmens, kuris mokėtų teisingai suorganizuoti žmonių medžiagą ir Anglijos turimą apsiginklavimo medžiagą;
2. Anglija per daug pasitiki pagalba Jungtinių Valstybių;
3. iš oficialios pusės niekо nedaroma plačiose gyventojų masėse šiek tiek sukelti karinį entuziazmą;
4. Didžioji Britanija neturi jokio aiškaus ir vieningo karo plano.

Kitame to pat žurnalo straipsnyje sakoma, kad silpniausia Didžiosios Britanijos vieta yra trūkumas svarbių karo planų.

Peržengti Reicho sieną draudžiama

Iš kompetentingų įstaigų nurodoma, kad peržengti Reicho sieną leidžiama tik tiems asmenims, kurie parodys oficialiai sienos peržengimą tvarkančiai įstaigai pagal nustatytą tvarką gautų sienai peržengti pažymėjimą. Asmenys, kurie peržengs sieną neteisėtai, bus suimami ir teismo baudžiami.

Žemės Bankas vėl duoda paskolas

Žemės Bankas, Kaune, Laisvės Alėja Nr. 76, vėl pradėjo duoti ilgametes paskolas ūkininkams, žemės ūkio atstatymo bei pagerinimo reikalams, ypač padegėliams ir nukentėjusiems nuo karo sunaikintiems trobesiams ar ūkio inventoriui atstatyti.

Paskolos duodamos gyvais pinigais — markėmis keleriems metams išsimokėti. Paskolai gauti blankai ir smulkesnis paaiškinimas išsiunčiamas kiekvienam, kas atsiunčia Bankui tuo reikalu prašymą.

Čiangkaišekas šaukiasi pagalbos

Atsistatydino Islandijos vyriausybė

„United Press" iš informuotų Londono sluoksnių patyrė, kad Čiangkaišekas kreipęsis su skubiu pagalbos prašymu į Roosevelį ir Churchilį, prašydamas Čiangkingo Kiniją aprūpinti naikintuvais ir bombonešiais. Jis nurodė pavojų, kuris gresia Birmos kelio apgynimui, jei nebus suteikta parama.

Islandijos regentas, britų informacijos biuro žiniomis, priėmė kabineto atsistatydinimo pasiūlymą. Ministeriui pirmininkui Janassonui regentas pavedė tolian vadovauti kabinetui, kol bus sudaryta nauja vyriausybė.

Visi į talką!

Remkime Rytų fronto karius

Rytų fronto kariams jau yra surinkta nemaža aukų. Pasirodo, kad žemaičiai užjaučia kariaujančius brolius, nes neatsikakydami aukoja kas ką gali. Š.m. lapkričio 14 dieną buvo pasiųsta aukų rinkikai po visą Telšių valsčių. Vakare visi rinkikai grįžo su pilnais maišais vilnų, galvų nuo megztų pirštinių, ir t.t. Jau turima apie 100 kg. įvairių rūšių vilnų. Iš Telšių valsč. surinkta apie 200 R.M. Per XI-16 d. rinkliovą mieste surinkta apie 150 R.M. Tikimasi, kad dar ne viskas. Komitetas yra nutaręs vaikščioti pas miesto gyventojus ir registruoti moteris, kurios pažadės nunegsti bent po vieną porą kojinių ar pirštinių Rytų fronto kariams.

Miesteičiai mažai kas turi vilnų, kurias galėtų paaukoti, todėl kiekviena moteris turėtų prisidėti, bent darbu.

Tegul nelieka nei vieno žmogaus, kuris nebūtų prisidėjęs prie to kilnaus darbo.

Komitetas.

Lietuvos ūkininke!

Šiomis dienomis iš apskričių viršininkų jūs gavote pranešimus, kiek jūs turite pristatyti javų, bulvių ir pašaro. Šie kiekiai yra reikalingi aprūpinti gyventojams ir vokiečių karinėms pajėgoms. Lietuvos ūkininkai, atlikite savo pareigą! Tuo jūs prisidėsite kovoje su bolševikiniu pasaulio priešu. Pristatydami jums uždėtą kontingentą, jūs atsidėkosite Fiureriui ir vokiečių karinėms pajėgoms, kurios jus išgelbėjo iš bolševikinės priespaudos.

Už kiekvieną šimtą kilogramų pristatytų javų gausite papildomai virš šiuo metu veikiančių normų pusę kilogramo druskos ir už kiekvieną šimtą kilogramų pristatyto pašaro — vieną kilogramą druskos. Toliau jūs gausite tris litrus žibalo, jeigu iki 1941 m. lapkričio 20 d. jūs visiškai pristatysite jums uždėtą šieno kiekį. Kas savo šieno pristatymo pareigą atliks iki 1941 m. gruodžio 1 d., gaus du litrus žibalo, kas jam uždėtą šieno kiekį pristatys iki 1941 m. gruodžio 15 d., — vieną litrą žibalo. Į šį papildomą druskos ir žibalo kiekį jūs turite Fiureri, kaip ir premiją už atliktą pristatymo pareigą. Tai bus jums duota, nes aš žinau, kad ypač ūkininkams šios prekės yra skubiai reikalingos. Kas savo pristatymo pareigos neatliks, neturės jokių pretenzijų į priedą.

Jeigu, jūs nuzodytais terminais atliksite savo šią pristatymo prievolę, kreipkitės į savo seniūnus ir reikalaukite pažymėjimo, kuris jums duos teisę „Lietukyje" gauti paminėtų žibalo kiekį.

Generalinio Komisaro Kaune pavedamas
(pas) SCHONNENBECK

16 vokiečių karžygių kapinių Lietuvoje

Kaip iš artimiausių įstaigų patirkta, Lietuvoje bus įrengta 16 karžygių kapinių, kuriose bus bus surinkta visi Lietuvoje kovoje su bolševikais žuvę vokiečių kariai. Kapinės įrenglamos apskričių miestuose ir tokiose vietose, kuriose susitelkimo atžvilgiu lengvai pasiekiamos.

Didžiajame kare žuvusių vokiečių karių kapinių yra šiose vietose: Kaune su 1.146 kapais, Panevėžyje su 827, Šiauliuose 358, Šiaulių aprskrityje 610, Zarasuose 468, Vilkaviškyje 351, Kalvarijoje 294, Marijampolėje 80, Ukmergėje 67 ir Vilbalyje 62 kapai.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 5 pf.

Išeina penktadieniais

Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157. Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 iki 13 ir nuo 16 iki 18 val.

Leidžia Lietuvių Nacionalistų Partija.

Spausdina Telšių Apskr. S-bės spaustuvė

Nr. 24 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. XI. 22

Vokiečių ginklo laimėjimai auga

Paimta Kerčė — pietuose ir Tichvin — šiaurėje. Stambūs sovietų transporto priemonių sunaikinimai. Anglų nuostoliai jūroje: nuskandintas lėktuvnešis „Ark Royal".

Vyriausios Kariuomenės Vadovybės pranešimais, praeitoji savaitė, nežiūrint pablogėjusių oro sąlygų, vėl atnešė vokiečių kariuomenei žymių laimėjimų.

Krime kovojančios vokiečių kariuomenės dalys baigia užimti paskutinius sovietų pasipriešinimo punktus. Lapkričio 17 d. **buvo paimtas svarbus Azovo jūros uostas Kerčė.**

Iš šio uosto ir pusiasalio nesenai sovietai turi milžinišką nuostolių karo pramonės srityje. Šiame pusiasaly yra vieni iš didžiausių pasaulyje geležies rūdos telkinių. Bolševikai buvo apskaitę, kad čia geležies rūdos esama 2.722 milijonai tonų. Kalnagi geležis yra didžiausiais kiekiais ir negiliai žemės paviršiuje, jos kasimas yra lengvas.

Sovietų padėtis Sevastopoly vis blogėja. Čia vis užimamos naujos sritys ir vis labiau bolševikai supaudžiami. Miestas nuolat puolamas kovos lėktuvų.

Rytų fronto vidury atremtų nuolat sovietų priešpuoliai. Čia bolševikai prarado daug tankų. Tankiosios sausumos kariuomenės baterijos sekmingai apšaudo svarbias karines įmones Leningrade.

Nuolat puolami iš oro Maskvos ir Leningrado kariniai įrenginiai. Šiaurėje paimtas svarbus geležinkelio mazgas Tichvin.

Apie nepaliaujamus vokiečių didelius laimėjimus, kad ir pablogėjusiose oro sąlygose, liudija ir šie skaičiai: valdžiuojų sovietų transporto sunaikinimus.

Vien paskutinės savaitės bėgyje **buvo sunaikintas 61 sovietų traukinys, 240 traukinių smarkiai sužalota.**

Sunaikinta tame laikotarpy apie 100 garvežių. Prekinis traukinys turi 60 vagonų. Taigi 61 traukinio sunaikinimas reiškia 3610 vagonų netekimą. Kiekvieno vagono ilgis 10 m., o 3610 vagonų sudaro 36 km. ilgį. Taigi nuo Berlyno iki Werdeno galėtų būti nustatytas vagonas prie vagono. Dar milžiniškesnis pasirodys sunaikinimo vaizdas, jei panašų apskaičiavimą pritaikinti 420 smarkiai sužalotiems transporto traukiniams. Jie sudaro 25000 vagonų, kurie užimtų 250 km. ilgį. Taigi tarpas būtų tarp Berlyno ir Jenos arba tarp Koelno ir Mannheimo.

Kovoje su angl'ais vienos savaitės laikotarpy anglai neteko 119 lėktuvų, gi vokiečiai tik 6 lėktuvų. Kovoje su anglų jūrų jėgomis, vokiečių povandeniniai laivai pasiekė nepaprastų laimėjimų. Vakarinėje Vidurtemio jūros dalyje du povandeniniai laivai, vadovaujami kapitonų — leitenantų Reschke ir Gugxemberger, paskandino lėktuvnešį „Ark Royal" ir sužalojo šarvuotį „Malaya". Taip sunkiai, kad jis turi būti nuvilktas į Gibraltarą. Britų admiralitetas šiuos nuostolius pripažino.

JAV pakeitė neutralumo įstatymą

Amerikos laivai plauks į karo zonas. Prekybos laivai bus apginkluoti

New Yorkas. Po to, kai prezidentas Rooseveltas ir užsienių reikalų ministeris Hullis dar paskutinę minutę savo rašin atstovų rūmų demokratų partijos vadui mėgino padaryti įtakos į balsavimą, dėl neutralumo įstatymo pakeitimo, atstovų rūmai įstatymo pakeitimo pasiūlymą priėmė su 212 balsų prieš 194. Tuo panaikintas neutralumo įstatymo nuostatas, draudžiąs Jungtinių Valstybių laivams įplaukti į karo zonas. Kaip žinoma, kongresas jau anksčiau yra pataręs tam, kad būtų apginkluoti prekybos laivai.

Peržengti Reicho sieną draudžiama

Iš kompetentingų įstaigų nurodoma, kad peržengti Reicho sieną leidžiama tik tiems asmenims, kurie parodys oficialiai sienos peržengimą tvarkančiai įstaigai pagal nustatytą tvarką gautų sienai peržengti pažymėjimą. Asmenys, kurie peržengs sieną neteisėtai, bus suimami ir teisimo baudžiami.

Pagrindinės britų klaidos

Anglų menesinio žurnalo „National Review" lapkričio mėnesio Nr. vienas bendradarbis iškelia klausimą, kas šiuo metu Anglijoje yra bloga. Jis prieina išvadą, kad Anglijoje yra šios pagrindinės klaidos:

1. Didžioji Britanija neturi nė vieno tinkamo asmens, kuris mokėtų teisingai sporganizuoti žmonių medžiagą ir Anglijos turimą apsiginklavimo medžiagą; 2. Anglija per daug pasitiki pagalba Jungtinių Valstybių; 3. iš oficialios pusės nieko nedaroma plačiose gyventojų masėse šiek tiek sukelti karinį entuziazmą; 4. Didžioji Britanija neturi jokio aiškaus ir vieningo karo plano. Kitame to pat žurnalo straipsnyje sakoma, kad silpnajausia Didžiosios Britanijos vieta yra trūkumas svarbių karo planų.

Žemės Bankas vėl duoda paskolas

Žemės Bankas, Kaune, Laisvės Alėja Nr. 76, vėl pradėjo duoti ilgametes paskolas ūkininkams, žemės ūkio atstatymo bei pagerinimo reikalams, ypač padegėliams ir nukentėjusiems nuo karo sunaikintiems trobesiams ar ūkio inventoriui atstatyti.

Paskolos duodamos gyvais pinigais — markėmis keleriems metams išsimokėti. Paskolai gauti blankai ir smulkesnis paaiškinimas išsiunčiamas kiekvienam, kas atsiųs Bankui tuo reikalu prašymą.

Čiangkaišekas šaukiasi pagalbos

„United Press" iš informuotų šaltinių sluoksnių patyrė, kad Čiangkaišekas kreipęsis su skubia pagalbos prašymu į Roosevelta ir Churchilį, prašydamas Čiangkaišeko Kinijai aprūpinti naikintuvais ir bombonešiais. Jis įspėjęs pavojų, kuris gresia Birmos keliui apgynimui, jei nebus suteikta parama.

Atsistatydino Islandijos vyriausybė

Islandijos regentas, britų informacijos biuro žiniomis, priėmė kabineto atsistatydinimo pasiūlymą. Ministeriui pirmininkui Janassonui regentas pavedė toliau vadovauti kabinetui, kol bus sudaryta nauja vyriausybė.

Visi į talką!

Remkime Rytų fronto karius

Rytų fronto kariams jau yra surinkta nemaža aukų. Pasirodo, kad žemaičiai užjaučia kariaujančius brolius, nes neatsisakydami aukoja kas ką gali. Š.m. lapkričio 14 dieną buvo pasiųsta aukų rinkikai po visą Telšių valsčių. Vakare visi rinkikai grįžo su pilnais maišais vilnų, galavų numegztų pirštinių, ir t.t. Jau turima apie 100 kg. įvairių rūšių vilnų. Iš Telšių valsč. surinkta apie 200 R.M. Per XI-16 d. rinkliavą mieste surinkta apie 150 R.M. Tikimasi, kad dar ne viskas. Komitetas yra nutaręs vaikščioti pas miesto gyventojus ir registruoti moteris, kurios pažadės numegzti bent po vieną porą kojinių ar pirštinių Rytų fronto kariams.

Miestiečiai mažai kas turi vilnų, kurios galėtų paaukoti, todėl kiekviena moteris turėtų prisidėti, bent darbu.

Tegul nelieka nei vieno žmogaus, kuris nebūtų prisidėjęs prie to kilnaus darbo.

Komitetas.

Lietuvos ūkininke!

Šiomis dienomis iš apskričių vršininkų jūs gavote pranešimus, kiek jūs turite pristatyti javų, bulvių ir pašaro. Šie kiekiai yra reikalingi sprūpinti gyventojams ir vokiečių karinėms pajėgoms. Lietuvos ūkininkai, atlikite savo pareigą! Tuo jūs prisidėsite kovoje su bolševikiniu pasaulio priešu. Pristatydami jums uždėtą kontingentą, jūs atsidėkosite Fiureriui ir vokiečių karinėms pajėgoms, kurios jus išgelbėjo iš bolševikinės priespaudos.

Už kiekvieną šimtą kilogramų pristatytų javų gausite papildomai virš šiuo metu veikiančių normų pusę kilogramo druskos ir už kiekvieną šimtą kilogramų pristatyto pašaro — vieną kilogramą druskos. Tollau jūs gausite tris litrus žibalo, jeigu iki 1941 m. lapkričio 20 d. jūs visiškai pristatysite jums uždėtą šieno kiekį. Kas savo šieno pristatymo pareigą atliks iki 1941 m. gruodžio 1 d., gaus du litrus žibalo, kas jam uždėtą šieno kiekį pristatys iki 1941 m. gruodžio 15 d., — vieną litrą žibalo. Į šį papildomą druskos ir žibalo kiekį jūs turite žiūrėti, kaip į premiją už atliktą pristatymo pareigą. Tai bus jums duota, nes aš žinau, kad ypač ūkininkams šios prekės yra skubiai reikalingos. Kas savo pristatymo pareigos neatliks, neturės jokių pretenzijų į priedą.

Jeigu, jūs nurodytais terminais atliksite savo šią pristatymo prievolę, kreipkitės į savo seniūnus ir reikalaukite pažymėjimo, kuris jums duos teisę „Lietūkyje" gauti paminėtą žibalo kiekį.

Generalinio Komisaro Kaune pavedamas

(pas) SCHONNENBECK

16 vokiečių karžygių kapinių Lietuvoje

Kaip iš atitinkamų įstaigų pareikšta, Lietuvoje bus įrengta 16 karžygių kapinių, kuriose bus surinkta visi Lietuvoje kovoje su bolševikais žuvę vokiečių kariai. Kapinės įrengiamos apskričių miestuose ir kitose vietose, kuriose susitelkimo atžvilgiu lengvai pasiekiamos.

Didžiajame kare žuvusių vokiečių karių kapinių yra šiose vietose: Kaune su 1.146 kapais, Panevėžyje su 527, Šiauliuose 398, Šiaulių apskrityje 610, Ziaruose 468, Vilkaviškyje 331, Kalvarijoje 294, Marijampolėje 80, Ukmergėje 67 ir Virbalyje 62 kapai.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 5 pf.

Išeina penktadieniais

Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157. Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 iki 13 ir nuo 16 iki 18 val.

Leidžia Lietuvių Nacionalistų Partija.

Spausdina Telšių Apskr. S-bės spaustuvė

Nr. 24 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. XI. 22

Vokiečių ginklo laimėjimai auga

Paimta Kerčė — pietuose ir Tichvin — šiaurėje. Stambūs sovietų transporto priemonių sunaikinimai. Anglų nuostoliai jūroje: nuskandintas lėktuvnešis „Ark Royal".

Vyriausios Kariuomenės Vadovybės pranešimais, praeitoji savaitė, nežiūrint pablogėjusių oro sąlygų, vėl atnešė vokiečių kariuomenei žymių laimėjimų.

Krime kovojančios vokiečių kariuomenės dalys baigia užimti paskutinius sovietų pasipriešinimo punktus. Lapkričio 17 d. **buvo paimtas svarbus Azovo jūros uostas Kerčė.**

Su šiuo uosto ir pusiasalio netekimu sovietai turi milžinišką nuostolių karo pramonės srityje. Šiame pusiasaly yra vieni iš didžiausių pasauly geležies rūdos klodai. Bolševikai buvo apskaičiavę, kad čia geležies rūdos esama 2.722 milijonai tonų. Kadangi geležis yra didžiausiais klodais ir negiliai žemės paviršiuje, jos kasimas yra lengvas.

Sovietų padėtis Sevastopoly vis blogėja. Čia vis **užimamos naujos sritys ir vis labiau bolševikai suspaudžiami. Miestas nuolat puolamas kovos lėktuvų.**

Rytų fronto vidury atremtų stiprūs sovietų priešpuoliai. Čia bolševikai prarado daug tankų. Sunkiosios sausumos kariuomenės baterijos sekmingai apšaudo svarbias karines įmones Leningrade.

Nuolat puolami iš oro Maskvos ir Leningrado kariniai įrenginiai. Šiaurėje paimtas svarbus geležinkelio mazgas Tichvin.

Apie nepaliaujamus vokiečių ginklo laimėjimus, kad ir pablogėjusiose oro sąlygose, liudija šie skaičiai; valzduojų sovietų transporto sunaikinimus.

Vien paskutinės savaitės bėgyje **buvo sunaikintas 61 sovietų traukinys, 240 traukinių smarkiai sužalota.**

Sunaikinta tame laikotarpy apie 100 garvežių. Prekinis traukinys turi 60 vagonų. Taigi 61 traukinio sunaikinimas reiškia 3610 vagonų netekimą. Kiekvieno vagono ilgis 10 m., o 3610 vagonų sudaro 36 km. ilgį. Taigi nuo Berlyno iki Werdeno galėtų būti nustatytas vagonas prie vagono. Dar milžiniškesnis pasirodys sunaikinimo vaizdas, jei panašų apskaičiavimą pritaikinti 420 smarkiai sužalotiems transporto traukiniams. Jie sudaro 25000 vagonų, kurie užimtų 250 km. ilgį. Taigi tarpas būtų tarp Berlyno ir Jenos arba tarp Koelno ir Mannheimo.

Kovoje su anglų-nis vienos savaitės laikotarpy anglai neteko 119 lėktuvų, gi vokiečiai tik 6 lėktuvų. Kovoje su anglų jūrų jėgomis, vokiečių povandeniniai laivai paslėkė nepaprastų laimėjimų. Vakarinėje Viduržemio jūros dalyje du povandeniniai laivai, vadovaujami kapitonų — leitenantų Reschke ir Gugxemberger, paskandino lėktuvnešį „Ark Royal" ir sužalojo šar vuotį „Malaya". Taip sunkiai, kad jis turi būti nuviktas į Gibraltarą. Britų admirališetas šiuos nuostuolius pripažino.

JAV pakeitė neutralumo įstatymą

Amerikos laivai plauks į karo zonas. Prekybos laivai bus apginkluoti

New Yorkas. Po to, kai prezidentas Rooseveltas ir užsienių reikalų ministeris Hullis dar paskutinę minutę savo raštu atstovų rūmų demokratų partijos vadui mėgino padaryti įtakos į balsavimą, dėl neutralumo įstatymo pakeitimo, atstovų rūmai įstatymo pakeitimo pasiūlymą priėmė su 212 balsų prieš 194. Tuo panaikintas neutralumo įstatymo nuostatas, draudžiąs Jungtinių Valstybių laivams įplaukti į karo zonas. Kaip žinoma, kongresas jau anksčiau yra pataręs tam, kad būtų apginkluoti prekybos laivai.

Peržengti Reicho sieną draudžiama

Iš kompetentingų įstaigų nurodoma, kad peržengti Reicho sieną leidžiama tik tiems asmenims, kurie parodys oficialiai sienos peržengimą tvarkančiai įstaigai pagal nustatytą tvarką gautą sienai peržengti pažymėjimą. Asmenys, kurie peržengs sieną neteisėtai, bus suimami ir teismo baudžiami.

Pagrindinės britų klaidos

Angių mėnesinio žurnalo „National Review" lapkričio mėnesio Nr. vienas bendradarbis iškelia klausimą, kas šiuo metu Anglijoje yra bloga. Jis prieina išvadą, kad Anglijoje yra šios pagrindinės klaidos:

1. Didžioji Britanija neturi nė vieno tinkamo asmens, kuris mokėtų teisingai suorganizuoti žmonių medžiagą ir Anglijos turimą apsiginklavimo medžiagą;
2. Anglija per daug pasitiki pagalba Jungtinių Valstybių;
3. Iš oficialios pusės niekо nedaroma plačiose gyventojų masėse šiek tiek sukelti karinį entuziazmą;
4. Didžioji Britanija neturi jokio aiškaus ir vieningo karo plano.

Kitame to pat žurnalo straipsnyje sakoma, kad silpnausia Didžiosios Britanijos vieta yra trūkumas svarbių karo planų.

Žemės Bankas vėl duoda paskolas

Žemės Bankas, Kaune, Laisvės Alėja Nr. 76, vėl pradėjo duoti ilgametes paskolas ūkininkams, žemės ūkio atstatymo bei pagerinimo reikalams, ypač padegėliams ir nukentėjusiems nuo karo sunaikintiems trobesiams ar ūkio inventoriui atstatyti.

Paskolos duodamos gyvais pinigais — markėmis keleriems metams išsimokėti. Paskolai gauti blankai ir smulkesnis paaiškinimas išsiunčiamas kiekvienam, kas atsiunčia Bankui tuo reikalu prašymą.

Čiangkaišekas šaukiasi pagalbos

Atsistatydino Islandijos vyriausybė

„United Pres" iš informuotų Londono sluoksnių patyrė, kad Čiangkaišekas kreipęsis su skubota pagalbos prašyma į Roosevelta ir Churchilį, prašydamas Čungkingo Kinijų aprūpinti naikintuvais ir bombonešiais. Jis nurodė pavojų, kuris gresia Birmos kelio atgyvinimui, jei nebus suteikta parama.

Islandijos regentas, britų informacijos biuro žiniomis, priėmė kabineto atsistatydinimo pasiūlimą. Ministeriui pirmininkui Janassonui regentas pavedė toliau vadovauti kabinetui, kol bus sudaryta nauja vyriausybė.

Lietuvos ūkininke!

Šiomis dienomis iš apskričių vyriininkų jūs gavote pranešimus, kiek jūs turite pristatyti javų, bulvių ir pašaro. Šie kiekiai yra reikalingi aprūpinti gyventojams ir vokiečių karinėms pajėgoms. Lietuvos ūkininkai, atlikite savo pareigą! Tuo jūs prisidėsite kovoje su bolševikiniu pasaulio priešu. Pristatydami jums uždėtą kontingentą, jūs atsidėkosite Fiureriui ir vokiečių karinėms pajėgoms, kurios jus išgelbėjo iš bolševikinės priespaudos.

Už kiekvieną šimtą kilogramų pristatytų javų gausite papildomai virš šiuo metu veikiančių normų pusę kilogramo druskos ir už kiekvieną šimtą kilogramų pristatyto pašaro — vieną kilogramą druskos. Tollau jūs gausite tris litrus žibalo, jeigu iki 1941 m. lapkričio 20 d. jūs visiškai pristatysite jums uždėtą šieno kiekį. Kas savo šieno pristatymo pareigą atliks iki 1941 m. gruodžio 1 d., gaus du litrus žibalo, kas jam uždėtą šieno kiekį pristatys iki 1941 m. gruodžio 15 d., — vieną litrą žibalo. Į šį papildomą druskos ir žibalo kiekį jūs turite žiūrėti, kaip į premiją už atliktą pristatymo pareigą. Tai bus jums duota, nes aš žinau, kad ypač ūkininkams šios prekės yra skubiai reikalingos. Kas savo pristatymo pareigos neatliks, neturės jokių pretenzijų į priedą.

Jeigu, jūs nurodytajs terminais atliksite savo šią pristatymo prievolę, kreipkitės į savo seniūnus ir reikalaukite pažymėjimo, kuris jums duos teisę „Lietūkyje" gauti paminėtą žibalo kiekį.

Generalinio Komisaro Kaune pavedamas
(pas) SCHONNENBECK

16 vokiečių karžygių kapinių Lietuvoje

Kaip iš atitinkamų įstaigų paaiškėjo, Lietuvoje bus įrengta 16 karžygių kapinių, kuriose bus bus surinkta visi Lietuvoje kovoje su bolševikais žuvę vokiečių kariai. Kapinės įrengiamos apskričių miestuose ir tokiose vietose, kuriose susiklemo atžvilgiu lengvai pasiekiamos.

Didžiajame kare žuvusių vokiečių karių kapinių yra šiose vietose: Kaune su 1.146 kapais, Panevėžyje su 827, Šiauliuose 358, Šiaulių apskrityje 610, Zarasuose 468, Vilkaviškyje 331, Kalvarijoje 294, Marijampolėje 80, Ukmergėje 67 ir Virbalyje 62 kapai.

Visi į talką!

Remkime Rytų fronto karius

Rytų fronto kariams jau yra surinkta nemaža aukų. Pasirodo, kad žemaičiai užjaučia kariaujančius brolius, nes neatsisakydami aukoja kas ką gali. Š.m. lapkričio 14 dieną buvo pasiųsta aukų rinkikai po visą Telšių valsčių. Vakare visi rinkikai grįžo su pilnais maišais vilnų, gatavų numegztų pirštinių, ir t.t. Jau turima apie 100 kg. įvairių rūšių vilnų. Iš Telšių valsč. surinkta apie 200 R.M. Per XI-16 d. rinkliavą mieste surinkta apie 150 R.M. Tikimasi, kad dar ne viskas. Komitetas yra nutaręs vaikščioti pas miesto gyventojus ir registruoti moteris, kurios pažadės numegsti bent po vieną porą kojinių ar pirštinių Rytų fronto kariams.

Miestiečiai mažai kas turi vilnų, kurios galėtų paaukoti, todėl kiekviena moteris turėtų prisidėti, bent darbu.

Tegul nelieka nei vieno žmogaus, kuris nebūtų prisidėjęs prie to kilnaus darbo.

Komitetas.

Trečia karo žiema Vokietijoje

Vokietijos priešai karo pradžioje tikėjosi karą užtęsti, vo kietiją bado blokada nugalėti. Labiausiai įsitikinę „ilgojo karo" šalininkai Londone ir Vašingtone turėjo vistik įsitikinti, kad jų viltys nuėjo niekais, — ūkio, militariniu ir politikos atžvilgiu šiandieną Vokietija yra daug stipresnė, kaip buvo karo pradžioje. Vokietija pasidarė sujungto ir ūkio atžvilgiu vis geriau organizuojamo kontinento centru, su kuriuo — likusis pasaulis negali lygintis. Karo pradžioje Chamberlain pareiškė žemuosiuose rūmuose, kad, jo manymu, karas galįs užsitęsti tris metus. Didžiosios Vokietijos Fiureris, Adolfas Hitleris, jam atsakė, — jis ėmęsis priemonių mažiausiai penkių metų karui. Šiandieną, trečiąją karo žiemą, aiškėja faktas, kad Vokietija padarė pasirengimus toli numatydama. Galima ramiai stebėti, kad trečioji karo žiema Vokietijai yra nesunkesnė už pirmąją. Kuo remiasi šie tvirtinimai? Pirmiausia jau minėtoje Europos kontinento įtemptoje ūkio organizacijoje. Žinoma, nei vienoje Europos šalyje nėra šiandieną perteklaus. Daugumas kraštų turi kentėti dėl anglų nesąžiningai išprovokuoto karo. Bet kas liko iš bolševikų spaudos pikto džiaugsmo, kad europiečiai greitai turėsią žiurkėmis maitintis. Pats paprasčiausias stebėtojas per sunkiausią maisto krizę Europoje galėjo įsitikinti, kad panašūs spaudos pranešimai buvo daromi propagandos tikslu. Šiandieną daugumas Europos šalių, Vokietijai veikliai vadovaujant, teigiamai išrišo savo mitybos problemas. Pačioje Vokietijoje aprūpinimas yra daug geresnis, kaip pasaulinio karo metu. Planingas Vokietijos ūkis garantuoja kiekvienam vokiečiui tiek maisto, kiek jo reikalinga būti sočiam ir išlaikyti pilnumoje savo jėgas. Duona, riebalai, mėsa, daržovės ir vaisiai yra prieinami kiekvienam vokiečių valstybės piliečiui reguliariais padalinimo periodais visiems vienodu kiekiu. Jau įsitikinimas į teisingą padalinimą sustiprino „vokiečių karo moralę. Taipogi ir vokietys turi susispausti, bet nežiūrint karo jis gali užtikrinti ir kultūringai, atitinkamai" jo aukštam gyvenimo niveau, gyventi. Su kitais karo nepatogumais per dvejus karo metus apsiprasta Pavyzdžiui — užtemdymas, kuris pradžioje iššaukė įprasto gyvenimo sutrukdymą, pasidarė savaime suprantamas reiškinys, kuris nieko daugiau neapsunkina. Kultūros gyvenime karas padarė įtakos gerąja prasme Teatrai, kinai, varietes, meno parodos ir sporto rungtynės visur Vokietijoje perpildyti.

Įspūdingai pagerbti vokiečių ir lietuvių karžygiai

Lapkričio mėn. 9 d. Kaune buvo iškilmingai pagerbti vokiečių ir lietuvių žuvę kariai. Gražiai sutvarkytose vokiečių kapinėse paminklai skendo žalumynuose. Stovėjo garbės sargyba o kiek toliau policijos ir karių garbės kuopos. Aikštelės kampe priešais paminklą susibūrė Generalinio Komisariato darbuotojai, tarėjai su gen. Kubiliūnu priešaky. Čia pat stovi L. N. P. vadas mjr Virbickas ir kiti vadovybės nariai. Visas kapines ir prieinančius šalygatvius laiko apgulusi žmonių minia.

Pusiau vienuolikos atvyko Generalinis Komisaras Lietuvai Dr. von. Renteln, lydimas aukštųjų savo bendradarbių. Pasigirsta gedulingi maršo motyvai ir prie paminklo padedami du vainikai: vienas Generalinio Komisaro von. Renteln vardu, kitas su geležinio kryžiaus ženklu vokiečių karių. Uždedami taip pat du vainikai ant žuvusių lietuvių partizanų kapų: vienas Generalinio Komisaro Lietuvai Dr. von. Renteln su užrašu: „Den gefallenen litauischen Kameraden", kitas vokiečių karių vardu. Sugrojami Vokietijos ir lietuvių tautos himnai ir garbės kuopos pagerbia ginklu žuvusius. Vėl pasigirsta gedulingo maršo garsai. Prie žuvusių vokiečių karių-paminklo L. N. P. vadas mjr. Virbickas ir propagandos viršininkas p. Vokietaitis uždeda vainiką L. N. P. vardu. Taip pat uždeda vainiką prie žuvusių lietuvių paminklo. Po to buvo sugroti Vokietijos, nacionalistų ir Lietuvos himnai. Prie žuvusių lietuvių paminklo išstatoma garbės sargyba. Sugrojamas gedulingas maršas ir po to kauniečiai išsiskirstė.

Lietuviai tremtiniai dirba sovchoze Sibire

Lietuvių Draugiji Berlyne gavo iš Amerikos išvežtų ir esančių Sibire lietuvių pavardžių sąrašą. Jie dirba viename sovchoze Altkraj, stanica Bajunovo, Kozichinskij. Iš Vašingtono gauta telegrama, kurioj sakoma, kad ji savo ruožtu gauna telegramų iš lietuvių tremtinių. Telegramose prašoma atsiųsti pinigų ir maisto. Tačiau iš gautų pranešimų drabužių ir maisto prisiuntimas neįmanomas. Giminės iš Amerikos bei Rytų Azijos bando siųsti pinigų, bet ar jie adresatus pasieks ar sovietai siuntėjus apgaus - nežinia. Tremtinių šelpimas be specialaus susitarimo su sovietais neįmanomas. J. A. V. Raudonojo Kryžiaus atstovai yra išvykę į Sibirą; turima vilties kad jiems pavyks kai ką pasiekti. J. A V. Raudonasis Kryžius žadėjo pasirūpinti ir lietuvių tremtinių reikalais.

VILNIAUS ŽINIOS

Bus įsteigtas aprūpinimo skyrius.

Tinkamesniam maisto ir kt. produktų tiekimui Vilniaus Miesto Savivaldybė numatė įsteigti Aprūpinimo skyrių. Į šį skyrių įeis maitinimo dalis, kuri šiuo metu rūpinasi maisto tiekimo reikalais ir prekių tiekimo dalis.

Sviesto gaunama pakankamai.

Kaip patyrėme, sviesto į Vilnių atgabenama visai normaliai ir jo visai pakanka aprūpinti gyventojus pagal maisto korteles. Pieno gaunama tik tiek, kad galima aprūpinti ligonines. Kiaušinių dėl susisiekimo suvaržymo "Pienocentras" gauna, palyginti, mažai.

Neglobojami Vilniaus seneliai apgyvendinami Galinėje.

Neturtingi, niekeno neglobojami Vilniaus miesto seneliai, anksčiau gyvenę įvairiose Vilniaus m. prieglaudose ir kitur dabar apgyvendinami 18 kilometrų nuo Vilniaus esančiame Galinės dvare Riešės valsčiuje. Gerai prižiūrimų ir maitinamų senelių Galinės prieglaudoje yra per 40. Senelių amžius šitoks nuo 50 ligi 96 metų. Prieglaudos vedėjas yra Juozas Namatūnas.

10 Nacionalsocializmas

Rasinis grynumas

Esmingiausia nacionalsocialistinės doktrinos savybė — įžvelgimas pačių gyvybės žemėje išsilaikymo ir tobulinimosi sąlygų, kitaip tariant, biologinių žmogiškosios būties pagrindų įvertinimas.

Pirmasis nacionalsocializmo idėjinis pagrindas ir yra įžvelgimas visų gyvybės lyčių vidinio uždarumo dėsnio, valdančio visą gyvijos pasaulį. Šis bendrasis biologinis principas reiškia, kad kiekvienos būtybių rūšies išlaikymo sąlyga yra jos rasinis grynumas, nesimaišymas su žemesnėmis būtybių rūšimis. Ta ir yra rasizmo tiesa.

Visų būtybių rasinio uždarumo dėsnį aiškiai atskleidžia paprastas žvilgsnis į gyvosios gamtos pasaulį. „Visi gyviai poruojasi tik savo rūšies ribose: kikilis su kikiliu, gandras su gandru, zylė su zyle, laukinė pelė su laukine, namine su namine, vilkas su vilke ir t. t." (Mein Kampf, 311). Tokiam vienarūšiniam poravimuisi nusižengti priverčia tik nelaisvė ar kuri kita išorinė aplinkybė, sukliudanti normalų lygių su lygiais jungimąsi. Bet kai tik šios išorinės kliūtys pašalinamos, tuojau pat grįžtama prie poravimosi tik su savo rūšies individais.

Prigimtis tokio nusižengimo vienarūšinio jungimosi dėsniui neapkenčia: iš maišymosi kilę individai, arba bastardai, paprastai esti silpnesnio lytinio pajėgumo ar net nevaisingi ir, svarbiausiai, daug mažiau atsparūs ligoms ir kietesnėms gyvenimo sąlygoms. Kai grynieji individai dar pakelia sunkesnį gyvenimą, bastardai labai dažnai jau žūva. Tokiu būdu prigimtis ir išlygina, tarsi išperka tą kraujomaišos nusikaltimą.

Toks prigimties nepalankumas bastardams visiškai natūralus. Kiekvienas, aukštesnio individo jungimasis su žemesniu, apskritai, reiškia gyvybės aukščio nusmukdymą ir todėl yra priešingas prigimčiai, kuri siekia tobulesnės gyvybės sukūrimo. Kiekvieno dviejų nelygių būtybių kryžiavimosi vaisius bus tarpinė būtybė. Ji stovės aukščiau už žemesniąją tėvų poros pusę, bet žemiau už aukštesniąją. Vienu žodžiu, nelygių jungimasis neišvengiamai smukdo rasinį lygį. Todėl jau minėtasis prigimties nepalankumas bastardams tik išreiškia visoms gyvosioms būtybėms įgimtą rasinio grynumo instinktą, pagrindinį gyvybės išlaikymo ir pažangos veiksnį.

Stipresniųjų viešpatavimas

Gyvybei išlaikyti ir toliau išvystyti yra viena prielaida: „Stipresnysis turi viešpatauti, o nelieti su silpnesniuoju, kad paaukotų savo didybę" (Mein Kampf, 312). Šį dėsnį, tolesniais to pačio veikalo žodžiais, žiauriu gali laikyti tik gimę silpnuoliai. Jei jis, šis dėsnis, nevaldytų gyvojo pasaulio, tai nebūtų įmanoma jokia gyvijos pažanga. Kova yra priemonė rūšies sveikatingumui bei atsparumui stiprinti. Kasdieninės duonos ir meilės kovą laimi tik stipriausieji bei sveikiausieji.

Kas tinka visų kitų gyvųjų būtybių pasauliui, dar labiau dera žmonijos gyvenimui: „Jei mažai prigimtį atitinka atskiros silpnesnės būtybės poravimas su stipresne, tai dar mažiau ją atitinka aukštesnės rasės susiliejimas su žemesne (id., 313).

Iš tikrųjų. Aukštesnės rasės subjektams jungiantis su už jos rasiškai žemesniaisiais, pirmiausia nukrinta pats rasės lygis apskritai: bastardai bus visada mažiau vertingi, negu aukštesniosios pusės subjektai. Toliau, bastardai bus mažiau pajėgus sunkiai gyvenimo kovai, negu rasiškai grynieji. Dėl kraujo vienybės stokos bastardams, ir apskritai, truks vieningos bei ryžtingos valios.

Istorinė patirtis aiškiai liudija, kad kiekvienas aukštesnės, kultūrą kuriančiosios tautos susimaišymas su žemesnėmis tautomis visada baigdavosi pirmosios išnykimu. „Vienintelė senųjų kultūrų sunykimo priežastis yra kraujomaiša ir iš jos plaukiąs rasės lygio nusmukimas, nes žmonės žuvo ne dėl pralaimėtų karų, bet dėl netekimo to atsparumo, kuris gludi tik gryname kraujuje (id., 324).

Trumpai tariant, rasistiniu supratimu, kiekvienas rasinis maišymasis yra nusižengimas prigimties valiai — tiems principams, kurie grindžia žmogaus būtį. Toks nusižengimas savo pačių egzistenciniams principams ir yra baudžiamas susimaišančiųjų sumenkimu. Rasinis maišymasis besimaišančiuosius veda pražūtin. „Kas per mažai įvertina rasinius dėsnius ir jų negerbia, tas pats sugriauna jam skirtą laimę. Jis trukdo geriausiosios rasės pergalės žygį ir tuo pačiu pirmąją visokios žmoniškosios pažangos sąlygą. To pasekmė yra ta, kad jis, žmogiško jautrumo prislėgtas atsiduria bejėgio gyvulio būvyje (id., 317)

Vyraujanti rasė

Tolesniems svarstymams iškyla šis klausimas: kuri rasė mūsų gyvenamajame Žemės rutulyje yra aukščiausia t. y. kuri rasė telkė ir todėl ir dabar teikia pagrindus žmonijos kultūrinei pažangai?

„Jei žmonija būtų dalinama į tris rūšis: kultūros kūrėjus, kultūros nešėjus ir kultūros griovikus, tai pirmųjų atstovais iškiltų tik arijai" (Mein Kampf, 318)

Visa dabartinė mūsų kultūra bei civilizacija išskirtinai yra arijo kūrybinių pastangų vaisius. Arijo ženklu paženklinti visi keliai, kuriais žmonija iš vargano pirmųjų dienų būvio paslėkė dabartinį aukštį, — visa kultūrinė žmonijos praeitis. Žmonijos kultūrinė pažanga visada plaukė ir dabar teberplaukia iš arijo genijaus kūrybinių pajėgų versmės.

Tokia nuo pirmųjų žmonijos dienų kūrybiškai pajėgi rasė — arijai, žmonijos istorijos būvyje visada, kai tik susidarydavo palankios sąlygos, kūrybinės arijo pajėgos sparčiai išsiskleisdavo atskiromis kultūromis, kurių vidinė esmė visada likdavo ariška, nors ir nuspalvinta atitinkamų sąlygų — gyvenamojo krašto, jo klimato ir — pajungtųjų gyventojų.

Arijai - kultūros kūrėjai

Žmonijos kultūrinė plėtotė vyko maždaug taip:

Arinės giminės, dažnai labai negausios, pavergia kitas tautas. Naujų sąlygų paakintos ir pavergtųjų darbo jėgos įgalintos, kūrybinės arijų pajėgos, ligi to laiko tyliai snūduriavusios, ima skleistis ir lieti naujos kultūros lytimis. Tuo būdu kuriama kultūra išskirtinai remiasi tik arinėmis pajėgomis. Jos likimas neatsiejamai surištas su jų likimu. Kol arijai valdoviškai laikosi atstu nuo pavergtųjų, tol klesti ir jų kultūra. Bet ilgainiui, tos pačios kultūros įgalinami, ima kilti ir kalbiškai prie krašto valdovų artėti ir pavergtieji. Krinta valdovus ir tarnus griežtai skyrusioji siena, arijai ima nustoti kraujo grynumo — maišytis su pavergtaisiais. Ir jų sukurtoji kultūra, senkant jos pirmiesiems versmėms, pradeda stingti, nykti.

Ir šiandien žmonijos kultūrinį gyvenimą gaivina ta pati arijo kūrybinio genijaus dvasia

Kultūrinis gyvenimas

Ugdykime lietuviškąją kultūrą

Kalbant apie ... Bet kas yra gi toji kultūra? Apibrėžimas bus tiktai ... tai, ka žmonija yra sukūrusi, ar sukuria savo dvasinėmis ir fizinėmis jėgomis, vadinasi kultūra.

Istorija žino, kad lietuvių tauta buvo sukūrusi valstybę kurią skalavo Baltijos ir Juodosios marios. Šiuo metu mūsų apgyventoji erdvė netekka didelė. Sutikime su mūsų prof. Paškio mintimi: „kad maža, bet veiklu, darbšti ir kultūringa tauta gali ir mažoje erdvėje išugdyti didelę galybę ir įstigyti didelį prestižą ir pagarbą." Reikia tik susiskaupimo, noro ir mes dasg galime atsiekti. Mes žinome, kad nuo aktyvių, kultūringų tautų mes esame gerokai atsilikę. Tai įvyko dėl nelemtų istorinių aplinkybių ir netaisnių, kurios visuomet lydėjo mūsų tautą. Bet, ar gi mes tokie pasyvūs, abejingi turime likti? Žinome, kad tautą gyvenime, o, ypač dabar esna didelis ...

Teatro menas mūsų tautos atgimimo istorijoj yra savaidingas labai didelį vaidmenį. Neturėjome parnošų ir kvalifikuotų valdžių ir profesijonalų scenos ratytojų; valdino ir tolė pagrasti scenos ir plunksnos mėgėjai. Tačiau jų darbas buvo labai reikšmingas.

Telšių scenoje mėgėjai susiorganizavo bene prieš Didįjį Karą. Okupacijos metais „Kankliu" draugija parodė gražių kultūrinį veikimą, buvo populiari ir mėgiama. Ji veikė ir neprigulmybės laikais. Vėliau šalia „Kanklių" atsirado ir kitų vaidilų grupių. Pagaliau susiskaldymas ir nepakankamas pasiruošimas valdinamas mėgėjų spektaklius susmukdė.

Šiuo metu teatras Telšių apylinkyti negali, o visuomenei gyventi be kultūrinių pramogų neįmanoma. Pagaliau valdininsai reikalingi nevien Telšių miestui: jų laukia ir provincija. Telšių mėgėjai susiorganizavo į gana pajėgią trupę ir pradeda darbą. Į trupę jelna beveik daugumas vaidilų, dirbusių „Kanklių" draugijoje ir kituose Telšių scenos mėgėjų rateliuose. Dalis yra atvykusių iš kitur. Trupė pasivadino garbinga Žemaičių Teatro vardu ir laikosi savo „Kanklių" pradėto ir gatbingai varyto darbo tesėja ir būsimojo profesijonalio Žemaičių Teatro įkūrėja.

Žemaičių Teatras dirba Nacionalistų Partijos globoje ir artimame kontakte su ja. Nesenai buvo pasitarimas, kuriame buvo iš vienos ir iš kitos pusės pasisakyta. Žemaičių Teatro darbo sąlygos pagerėjo. Teatras turi savo žinioje „Šatrijos" salę, kurioje nevaržomas gali plėsti savo veiklą. Numatoma, kad Teatras sugebės duoti Telšiams kas antrą sekmadienį po premjerų. Tat būtų labai sveikintinas ir malonus dalykas. Šiuo metu Teatras ruošia du veikalus, būtent, „Nežinomąją" ir „Signalą". Režisuoja P. Ginsalas ir St. Poškus.

Iš savo pusės, kaip žiūrovai, galime pasidžiaugti nauju Žemaičių Teatro darbu, pagerėjusiomis sąlygomis ir naujais užsimojimais. Kartu linkime pasisekimo ir pagridausiame pamatyti scenoje visiškai gerai paruoštus vaidinimus, būtent: gerą vaidybą, geral išmoktas roles ir gerą dekoraciją, bei tinkamą buitalorijį.

Vytautas Žemaitis

Jėzėžiai Lietuvaitei

Ak, nenuiekite, ak, nenuiekite ano pavasario
Ir laikyos juodos šiečiotyje prasiveržusios dienos —
Nebepasakysiu į šiadų prakaitu liukuma sirdelei
Ir mantų vandenyje gatulojai šiemei sopulį duosnus.

Mano: apkaitina vagono kampeliai. Vakarus ir vėlus.
O laisvus vejas blaškė kreidančiuose vagonuose šiedus nuogeidžių mašaru.
O akys meldėsi — geraširdis gimtojon šiemon dangų giedrio.
O Tėvas aiipdarnos! — Dievuli gerus, kur gi Tu?

Mažiau, kaip kryžiuočių šlėpstojelių verbe
Ir kruvina sudaiio sauie lino siede.
Ir tu verbei, mašarus akis užmerkus.
Matau agonyzuj laukų petuzėni blėdinį.

Ant tavo mantų kraiio jaunosios aerdies
Gražiausia praspoksi sveikata užlaikymų laisvos dienos, —
Tik ar bagrįsi į šiadų prakaitu liukuma kraiio širdelei?
...O mantų vandenyje gimtojoi šiemei sopulį duosnus.

Judošius

(Iš netolimos praeities)

(Tęsinys iš 23-čio nr.)

Petkus susimąstė. Jis visiškai nesabejojo, kad tai Kurmis įskundė Petkūną. Petkūnas visuomet degiai kalbėdavo. Reikėjo atsargiau. Per tandymą jis neišlepės, jei ištikrųjų ką nors planuo. Petkūnas tikras vyras. Apylinkės ūkininkų labai gerbiamas žmogus, tiesiog autoritetas. Viena sūnus universitete. Duktė Kauno banke tarnauja. Prieš atsinant bolševikams, viršaičiu buvo. Gaila žmogaus.

— Ir iš viso pasiutę laikai. Vienas kitą eda, skundžia, o nesupranta, kad tuo tik blogiau vienas padaro. Kur matyta, kad tavas savam priešu tapo, — kiek susijaudinęs prašneko Rimgaudas.

— Taigi, — nutęsdamas prilatė Petkus.

Palydėjęs Rimgaudą iki vartų, Petkus grįžo atgal prie savo darbo.

— — — — — — —

Dienos, nors ir saulėtos, bet buvo liūdnos. Atėjo gegužis toks pat bejausmis, kaip ir balandis. Pabaigoje gegužės Petkus gavo laiškimą atvykti į miestą. Milicijoje kvietė. Tardė, klausinėjo, ryšių jo santykiai su Petkūnu. Dvi dienas palaikę paleido. Petkus namo grįžo liūdnas. Kas per gyvenimas pasidarė? Ramybės nebeliko.

Atėjo birželis. Vis dažniau ir dažniau apylinkėje pradėjo lankytis enkavedistai su raudonomis kepurėmis. Keletą kartų pas Petkų ir Kurmis buvo užėjęs. Abu kartus pas Petkų buvo keli kalmynai su įvairiais asmeniais reikalais.

— Svečių dažnai turi, Petkau? — reiktmingai aki primerkęs išleidamas kalbėjo Kurmis. Petkus suprato, apie ką Kurmis galvojo.

Vieną vakarą, vaigant vakarienę, Petkus buvo neramus. Jis vos pasėmęs keletą šaukštų sriubos padėjo šaukštą ant stalo.

— Ko nevalgai? — užklausė Petkienė neramiai žvelgdama tai į vyrą, tai į bliūdą su sriuba.

— Kokis tai kirminas širdį graužia, neramu, — pasakė ir išėjo pro duris.

— Vardan Dievo Tėvo... saugok Viešpatie nuo nelaimės, — persižegnojo Petkienė, pažvelgusi į Nukryžiuotojo paveikslą.

Kieme sulojo šuva. Lojo smarkiai. Pasigirdo neaiškūs balsai. Trinktelėjo prieangyje durys. Pirmas su ryšuliu jėjo Rimgaudas susirūpinusiu veidu. Jo įkandin Petkus.

— Garbė Jėzui Kristui...

— Ant amžių. Kas atsitiko, kaimyne?

— Gaudo...

— O, Jėzau!... Petkienė susiėmė galvą. —Vinceli, bėk! Petkus su galiesčiu pažvelgė į žmoną.

— Kur išbėgsi, kur pasislėpsi?

— Miške vietos daug, pasislėpsim kol praeis visa šita velniava. Gal neilgai sius tie šėtonai. Morkus sakė, kad karas neišvengiamas. Ne prieš gerą, girdi, jie dabar siunta. Bėkim, Vincai, gyvybę reikia gelbėti.

Petkus dar abejojo, bet, pamatęs žmonos akyse ašaras, sujudo.

— Na, Mortel, renkis, dviem bus linksmiau.

— O namai?

— Neprapuis, renkis greičiau!... Petkus nuo gembės stvėrė semėgą ir kepurę. Petkienė įbėgus kamarailėn ir, ant greitųjų radusi kepalėlį duonos ir šmotelį mėsos, stvėrėsi skaros.

— Vilkis kailiniukais, nors ir vasara, ale naktį bus šalta...

Jis nebaigė, kalbėti. Prie kiemo vartų suburzgė automobilis. Smarkiai sulojo šuva. Pasigirdo bėgančių žmonių žiogsniai. | duris pasibeldė.

— Pražuvom, — tyliai prataré Petkus.

— Nė velnio, — Rimgaudas ryžtingai pažvelgė į langą.

Jis, nieko nelaukdamas, koja trenkė į stiklus ir iššoko pro skylę į tamsą. Pasigirdo balsai „stoj, stoj", šūvis, trepsėjimas. Šuva lojo kaip patrakęs. Petkus stovėjo viduryje trobos, Petkienė apalpo.

Atsipeikėjo Petkus tikiai tada, kal jau buvo vežamas. Šalia jo ant purvinų sunkvežimio grindų gulėjo apalpusi Petkienė. Jos smilkinių tekėjo siaura kraujo stovelė.

— — — — — — —

Pamiškėje vakarui temstant slankiojo žmogus. Jis, atrodė, ko tai laukė. Veidas apžėlęs, išvargęs. Sunku būtų pažinti, kad tai Kurmis. Jis laukia kol žmona atneš jam valgyti. | namus eiti jis jau nebegalėjo. Partizanai jo ieškojo. Už parduotus Lietuvius ūkininkus jam užmokestį rengė.

Per pievas takeliu palengva bindzeno moteris su ryšuliėliu.

— Na, kaip? — užklausė Kurmis žmonos, kai jiedu jlindo tankumynan.

— Šiąnakt vėl buvo, manęs klausė, kur tu? Sakiau, kad nežinau. Sakiau, gal su bolševikais kartu išbėgo.

— Na ir kas?

— Daugiau nieko, sakė, rasim, judošius nepasislėps. Girdi, jo laukia teisingumo ranka. Vargas, vargas, man nelaimingai moteriškei, — Kurmienė praviriko. Kurmis valgydamas žiūrėjo į verkiančią žmoną ir apie ką tai galvojo. Koks tai nerimas suspaudė jo širdį. Ir valgis nelindo. Žmonos ašaros jam visiškai atėmė apetitą.

— Na, ko čia dabar? — bandė raminti žmoną. Jis žiūrėjo į žmonos trūkčiojančius pečius. Jo vaizduotėje kaip gyvi praslinko Petkūnas, Rimgaudas, Petkus ir kiti apylinkės ūkininkai, kuriuos jis išdavė.

Toli miške klykė juodvarniai, tarsi jausdami didelę puotą. Jie ties aukštomis pušų viršūnėmis pešėsi: Kurmis baisiai apsidairė. Jam rodėsi, kad sutemų šešėliuose ryškėjo parduotųjų kaimynų veidai. Šiai rodos, šalia Petkūno stovi ironiškai šypsodamasis Rimgaudas. Šiai rodos, Petkus su žmona juokiasi...

Kurmis papurtė galvą. Vaizdai prapuolė. Žmona tebeverkė. Sutemo.

— — — — — — —

Po dviejų dienų žmonės pamiškėje Kurmį rado pasikorusį. Sąžinė nugalėjo.

— Judošius pats sau gaią padarė, — kalbėjo našlė Rimgaudienė.

Apie Petkus nebuvo jokios žinios. Dingo kaip į vandenį. Kalbėjo, kad su kitais tremtiniais Sibiran išvežė. Kiti sakė, kad prie Minsko negyvus rado. Petkus, girdi, sukniubęs ties žmonos lavonu. Visaip žmonės kalbėjo.

Ad. Ilma

Cukrinių runkelių augintojams

Gal nei vienais metais nebuvo laikraščiuose taip dažnai minimi cukriniai runkeliai kaip šiemet. Cukriniai runkeliai cukrui, cukriniai runkeliai marmeladui, sirupui, pašarui ir t. t. Tai rodo, kad cukrinių runkelių auginimas ne tik turi galimybės gerokai išsiplėsti, bet taip pat jis yra ūkininkams naudingas.

Vienas kitas ūkininkas yra bandęs nusiskųsti, kad cukrinių runkelių auginti neapsimoka, nes už juos būsianti nustatyta nedidelė kaina. Šiuo metu jau yra paaiškėję, kad už cukrinių runkelių dvigubą centnerį (100) **bus mokama 3 markės.** Ši kaina palyginti su kitais ūkio produktais ir kitų metų kainomis nėra maža. Ji apmokės visas ūkininko į cukrinių runkelių auginimą įdėtas išlaidas ir, jei tik derlius bus pakenčiamas, duos ir pelno.

Šiais metais atsižvelgta į cukrinių runkelių pristatymą. Jų priėmimui palengvinti iš anksto sudarytas geležinkėliais pervežimo planas ir devyniose stotyse įsteigti priėmimo punktai. Be to, tiems augintojams, kurie cukr. runkelius turės vežti toliau kaip 6 kilometrus, bus apmokėtos pervežimo išlaidos. Tam reikalui už kiekvieną atvežtą į fabriką ar geležinkelio stotį cukrinių runkelių toną bus primokama nuo 7 iki 12 km. 1 markė, nuo 13 iki 16 km. — 1,5 markės, nuo 17 iki 20 km. — 2 markės, nuo 21 iki 25 km. — 2,5 markės ir virš 25 km. po 3 markes. Atstumai bus skaitomi artimiausiu į pristatymo vietą keliu.

Antrinių perdirbimo produktų išdavimas taip pat pakeistas. Išspaudų nemokamai augintojai šiais metais vietoj 35 % nuo pristatytų runkelių svorio gaus 40%. Melasos nemokamai vietoj pažadėto 1 % gaus 3%. Be to, melasos su specialiais leidimais galės nusipirkt už pinigus. Jeigu fabrikuose susidarys išspaudų likučiai arba jų tolimesnieji augintojai neatsiims, tai jos taip pat bus parduodamos už pinigus. Perkant už 100 kg. melasos reikės mokėti 3 markes ir už toną šviežių išspaudų — 2 markes. Tokios pat kainos bus sumokėtos augintojams, kurie jiems priklausančių produktų neims.

Vienas svarbiausių priedų cukrinių runkelių augintojams yra cukrus. Jau buvo rašyta, kad šiais metais už 100-tą dv. centnerių pristatytų cukrinių runkelių bus mokama 5 kg. cukraus. Pusė šio kiekio bus duodama nemokamai, o kita pusė parduodama už pinigus.

Dabar svarstomi būdai, kaip patogiausia augintojams cukrų išdalinti. Neužilgo numatoma pradėti ir patį dalinimą.

Iš viso to, kas čia trumpai pasakyta, matyti, kad cukrinių runkelių auginimas yra visapusiškai naudingas. Atrodo, kad dabartinėse karo sąlygose be cukrinių runkelių nenorės pasilikti nei vienas ūkinininkas. Todėl arčiau fabriko ir gelež. stočių gyvenantiems ūkininkams reikia pasiskubinti paduoti pareiškimus auginti runkelius kitais metais.

Nesant sėklų pertekliaus, cukrinius runkelius pirmoj eilėj galės auginti tik tie ūkininkai, kurie bus su cukraus fabrikais sudarę sutartis.

PRANEŠIMAS
dėl sumokėjimo privalomo draudimo mokesčių

Privalomai draudžiamo turto, trobesių, raguočių ir arklių savininkai Telšių apskrityje draudimo mokesčius privalo sumokėti iki 1941 m. lapkričio mėn. 30 d. Mokesčius galima mokėti draudimo agentam-inkasentam, draudimo inspektoriam; Plungėje - miesto valdyboje, Rietave ir Luokėje; arba Telšių apskr. Draudimo Inspkcijoje, Telšiuose, Turgaus g-vė Nr. 3.

Kad savininkai, kurie neturėjo galimybės sumokėti draudimo mokesčių agentam, galėtų juos sumokėti nepraleisdami termino, tuo tikslu į kiekvieną valsčių atvyks draudimo inspektorius ir jam bus galima sumokėti draudimo mokesčius žemiau nurodyta tvarka:

Telšių apskr. Draudimo Inspekcijoje, Plungės miesto valdyboje Luokės, Žarėnų, Nevarėnų, ir Alsėdžių valsčių savivaldybėse 1941 m. lapkričio mėn. 29 ir 30 dienomis nuo 9 val. iki 16 val.

Kiekvienas savininkas, atvykdamas sumokėti draudimo mokesčių, turi turėti su savim liūdijimą. Jei tokio liūdijimo nėra gavęs, tada reikia turėti susirašius:

a) trobesių išmatavimus: ilgį, plotį, aukštį, iš kokios medžiagos sienos ir stogas ir senumas.

b) raguočių ir arklių skaičių ir jų amžių.

Inspekc. Vedėjas.

HIGIENA - SVEIKATA

Saugokimės dėmėtosios šiltinės

Vyr. Sveikatos valdyba bendraraščiu 2756 Nr., lapkričio 10 d. praneša, kad Lietuvoje jau pasirodė dėmėtoji šiltinė (juodkarščiai) tarp belaisvių, apgyvendintų pas ūkininkus, todėl įsakoma:

1. Įpareigoti seniūnus, kad apie kiekvieną ūkinį susirgimą tuoj praneštų viršaičiams, šitie tuoj praneša savo valsčiaus gydytojui. Gydytojas įtartą pacientą patikrina, o radęs apkrečiamą ligą, tuoj praneša apskrities gydytojui ir pats duoda pirmus patarimus, kad liga nesiplėstų. Reikalingas kovai su apkrečiamomis ligomis susisiekimo priemones parūpina vietos savivaldybė. Valsčius, kuris savo gydytojo neturi, čia sakytą reikalą nukreipia į gretimą artimiausio valsčiaus gydytoją.

2. Prie tų namų ir butų, kur konstatuotas dėm. šiltinės susirgimas, o taip pat ir prie visų kelių apkrėstam kaime ar miestelyje, turi būti padaryti aiškūs didelėm raidėm vokiečių ir lietuvių kalbomis užrašas „čia serga dėmėtąja šiltine" ir Achtung! Flecktyphus". Kaimas, miestelis, o mieste butas, kur konstatuotas dėmėtosios šiltinės susirgimas, turi išlaikyti dviejų savaičių karantiną (atskyrimą), skaitant nuo paskutinio susirgimo dienos. Tam laikui čia pažymėtos vietovės gyventojams turi būti uždraustas bent koks bendravimas su sveika apylinke. Išimtis daroma su gydytojo — pareigūno leidimu.

3. Visi sergą dėm. šiltine ligoniai turi būti izoliuoti Telšių apskr. ligoninėje. Išimtys gali būti daromos tik gydytojo atsakomybe.

4. Reikia gyventojams išaiškinti kaip dezinfekuoti butus, ypač turint galvoje duonkepius pečius.

Pastaba: kadangi dėm. šiltinė plečiasi vien per drabužines utėles, reikia jas išnaikinti. Tam tinka geriausiai: drabužius išvirinti, karštai išprosavoti, arba stambesnius daiktus sukišti į duonkepį pečių porai valandų, kad utelės sukeptų. Per orą liga nesiplečia.

5. Visi belaisviai iki gruodžio 15 d. turi būti patikrinti, todėl piliečiai, turį belaisvius darbui, tuoj privalo apie juos pranešti savo valsčiaus viršaičiui ar valsčiaus gydytojui, kur ir kiek jų yra. Valsčiaus ambulat. gydytojas privalo visus juos patikrinti, imtis priemonių, kad ligoniai būtų atskirti, o visos utelės išnaikintos, tam priemones turi duoti belaisvius laikantieji pi[illegible]tis, duonkepius pečius ir pan.

6. Apie sutinkamas tame darbe kliūtis, tuoj per apskrities gydytoją informuoti Vyr. Sveikatos Valdybą.

7. Visus apriestus pasiutusių gyvulių žmones reikia tuoj siųsti Kaunan 21 dienai gydytis, vykstantieji turi pasiimti su savimi maistą tam laikui. Ambulatorijų gydytojai išrašo kelionės liudijimus ir su tuo liudijimu galima važiuoti be jokio kito leidimo kiekvienu traukiniu į Kauną ir atgal.

Kiti tam reikalui parėdymai savivaldybėms ir gydytojams nebus siunčiami.

Telšių Apskrities Gydytojas

ŠEIMA IR NAMAI

Numegskime šiltų mezginių fronto kariams

Mūsų pareiga nors maža dalele padėti vargstančiam ir šąlančiam fronto kariui. Kasdien šiaurys vėjas jau atpučia šaltesnį žiemos orą, greit pabaltuos visi laukai, langų stiklai išsimargins įvairiais raštais, šaltis prasiskverbs ir į mūsų malonias grįčias. Susirūpinkime budinčiu sargyboje ir mūšyje dalyvaujančiu kariu, nes žiema jau čia pat.

Kuo mes galime jiems padėti? Megskime kuo daugiausiai šiltų pirštinių, kojinių, galvos gaubtuvų, megstinukų su rankovėmis ir be rankovių.

Šis kilnus mūsų darbas tebūnie ne tik medžiaginė mūsų dovana fronto kariui, bet meilės ir pagarbos pareiškimas sunkioje jo kovoje.

Čia pasistengsiu nurodyti, kokie mezginiai yra reikalingiausi ir praktiškiausi fronto kariams.

Galvos gaubtuvas

Galvos gaubtuvai tinka geriau negu šalikai, nes uždengia kaklą ir visą galvą, lieka neuždengta tik dalis veido: Mezgimo būdas. 1 akutė gerai, 1 akutė išvirkščiai. Iš storų vilnonių siūlų ant keturių virbalų apmetame po 40 akių, viso 160 akių, sujungiame ir mezgame 12—14 cm. Numezgus 14 cm. 50 akių surenkame ant siūlo ir paliekame. Iš likusių 110 akių mezgame vėl tuo pačiu mezgimu 14 cm. aukštyn taip kaip kojinei kulnį, numezgus 14 cm. iš 110 akių mezgame kulnies kepuraitę, numezgus kepuraitę surenkame šonines akis ir paliktas ant siūlo 50 akių. Mezgame aplink 18 kartų 1 ak. gerai 1 ak. išvirkščiai ir laisva pynele nuleidžiame visas akis.

Pirštinės geriausiai tinka pirštuotos arba su dviem pirštais.

Megstinis be rankovių

Nugarai užmetame iš vidutinio storumo siūlų 120 akių ant plonų virbalų ir mezgame 8 cm. 2 ak. geruoju ir 2 išvirkščiuoju mezgimu. Numezgus stulpelius, akis surenkame ant 2-jų storesnių virbalų, pritaikome mezgimo būdą ir mezgame 35—40 cm. iki pažasties išleidimo, pažasčiai išleidžiame 12—15 akių, pirmoje eilėje išleidžiame 6 akis sekančiuose po 3, nuo pažastų iki peties mezgame 15—18 cm. ilgio. Petį leidžiame pirmoje eilėje 6 ak. sekančiuose po 2 ak. kol nusileidžia 8—9 cm. Surandame mezgamų akių vidurį ir iš vidaus nuleidžiame 12—15 akių; iš karto gauname kaklo iškirpimą. Mezgame toliau, iš kraštų nuleidžiame po 3 ak., o iš vidaus prie kaklo po 2 ak. kol nusileidžia visos akys.

Priekiui užmetame ant plonų virbalų 140—150 akių, 8 cm. mezgame stulpeliais, surinkus ant storų virbalų, įmezgame kitos spalvos siūlais.. kokį nors tautišką ornamentą ar juostų raštą, po rašto mezgame parinktą jau nugarai mezgimą, paįvairindami išsuktom pynelėm. Ligi pažasties mezgame tiek pat ilgio kaip ir nugaroje, pažasties išlenkimui nuleidžiame 15—20 akių, pažastį nuleidus pamezgame 2 cm, Surandame mezgamų akių vidurį ir išleidžiame kaklą, abu šonus mezgame iš karto su dviem siūlų kamuoliais. Apie kaklą leidžiame tik po 1 akį kas 4 –5 eilėj kol nusileis po 15 akių ir išsimegs kaklas iki peties. Kaklo iš rankovių iškirpimus apsiuvame spalvota numegsta stulpelių juostele.

J. Šumskienė

Organizuojami Profesinio Paruošimo Kursai

Profesinio Paruošimo Skyrius prie Prof. Sąjungų artimiausioj ateityj organizuoja trumpalaikius pasitobulinimo kursus.

1. Prekybos - pardavėjams paruošti bei patobulinti (priimami tik prekyboj dirbantieji).
2. Statybos - paruošti kvalifikuotiems darbininkams, dešimtininkams ir pan. specialybėms
3. Betono bei betonavimo kursai- paruošti kvalifikuotiems darbininkams ir meisteriams.
4. Cemento gamybos- paruošti cemento gamybai specialistų, darbininkų bei meisterių.
5. Esant pageidavimų, Kaune ir provincijoj bus steigiami ir kitokių specialybių kursai.

Su prašymais ir informacijos reikalu kreiptis į Prof. Paruošimo Skyriaus raštinę; Kaunas, Vytauto Prosp. 28 nr.

Dantų gydytoja E. Prašičkienė **persikėlė** į Putvio g-vę 7a p. Piekarskienės namų kieme.

Gyventojų dėmesiui

Telšių Apskrities Viršininkas Remanauskas praneša:

I. Pieno ir kiaušinių reikalu

Pagal Reicho Komisaro potvarkį Nr. I visi ūkininkai privalo statyti pieną ir kiaušinius Vilniaus ar nugriebimo punktams. Tačiau iki šiol dienai didelė dalis ūkininkų, matyt sąmoningai šio potvarkio nepildo. Visi ūkininkai neužsitraukty sau griežtos atsakomybės, pakartotinai įspėju ir raginu tučtuojau statyti pieną ir kiaušinius, išskyrus tuos ūkio reikalams leidžiamą kiekį, pradėti statyti pieną nugriebimo punktams.

Šiuo reikalu valsčių viršaičiams ir ūkininkų vadovams duotas atitinkamas įsakymas.

II. Dėl prievolės produktų keitimo

Pastebėta, kad prievolės pristatai ūkininkų mažnomi į kitas prekes. Įspėju, kad tai daryti griežtai draudžiama. Susekti tai darant bus skaudžiai baudžiami.

III. Naujakuriams

Pastebėma, kad kai kurie naujakuriai nedirba ūkyje ir jokio kito darbo nesusiekio. Naujakuriai šiuo atžvilgiu įspėjami: jei ūkyje darbo nesiranda, pasiieškoti jo kituose ūkiuose ar įmonėse. Priešingu atveju bus siunčiami priverčiamiems darbams.

IV. Darbininkams

Rietavo Miškų Urėdijai skubiai reikalingi daibininkai miško darbams. Visi netutintieji darbo privalo vykti į Rietavo Miškų Urėdiją, kur darbu bus tikrai aprūpinti.

Socialinio draudimo punktų ribos

Pagal išleistus parėdymus privatūs darbdaviai ir vokiečių darbovietės nustatyt us socialinio draudimo mokesčius, įmašus profesiniems sąjungams ir 1 o/o-čio mokėsį kultūriniams tikslams, taip pat ir priklausantieji laisvoms profesijoms asmenys įmašus profesiniems sąjungoms turi mokėti atitinkamam socialinio draudimo punktui. Socialinio draudimo punktai aukščiau paminėtų darbovietėų apdraustiesiems išmoka nustatytas pašalpas ir teikia informacijų socialinio draudimo klausimais.

Socialinio draudimo punktų veikimo ribos yra šios:

1) Kauno Socialinio Draudimo Punktas - Kaunas, Aušros g-vė 19/10, telef. 23432, 20572; einamoji sąskaita Nr. 158718. Punkto veikimo plotas - Kauno miestas, Kauno ir Kėdainių apskritys.
2) Vilniaus Socialinio Draudimo Punktas - Vilnius. Gediminо g-vė Nr. 27, tel. 15, einamoji s-ta Nr. 155166. veikimo plotas Vilniaus miestas, Vilniaus, Trakų, Švenčionėlių ir Švenčionių apskr.
3) Alytaus Socialinio Draudimo Punktas-Alytus, Vilniaus g-vė Nr. 52 tel. 65, ein. s-ta Nr. 159005. Veikimo plotas - Alytaus ir Lazdijų apskr.
4) Marijampolės Socialinio Draudimo Punktas - Marijampolė, Kudirkos g-vė Nr. 12, tel. 171, ein. s-ta Nr. 158251. veikimo plotas - Marijampolės apskr.
5) Panevėžio Socialinio Draudimo Punktas - Panevėžys, Ramygalos g-vė Nr. 15. ein. s-ta Nr. 161001. veikimo plotas - Panevėžio, Biržų ir Rokiškio apskrtys.
6) Šiaulių Socialinio Draudimo Punktas - Šiauliai, Vilniaus g-vė Nr. 140 tel. 1374, einamoji s-ta Nr. 159009. Veikimo plotas - Šiaulių apskritis.
7) Tauragės Socialinio Draudimo Punktas - Tauragė, Bažnyčios g-vė Nr. 3 tel. 52, ein. s-ta Nr. 158001. Veikimo plotas - Tauragės ir Raseinių apskritys.
8) Telšių Socialinio Draudimo Punktas Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 49, tel. 131, ein s-ta Nr. 158001. Veikimo plotas - Telšių, Kretingos ir Mažeikių apskritys.
9) Ukmergės Socialinio Draudimo Punktas - Ukmergė, Vytauto g-vė Nr. 39, ein. s-ta Nr. 158001. Veikimo plotas - Ukmergės, Utenos ir Zarasų apskritys.
10) Vilkaviškio Socialinio Draudimo Punktas - Vilkaviškis, Basanavičiaus g-vė Nr, 1, tel. 30, ein. s-ta Nr. 158001. Veikimo plotas - Vilkaviškio ir Šakių apskritys.

Sveikatos auklėjimas Vokietijoje

Vokiečių darbo frontas pradėjo naują švietimo akciją. Jos tikslas yra supažindinti vokiečių tautą su tautos sveikatos teisingo auklėjimu.

Dėl naujos pažiūros į tautos sveikatą Vokietijoje, medicinos atradavinys nėra vien kova su ligos simptomais, bet svarbiausiai atkirtinti ligoms preventyvinės priemonės ir tuo užtikrinti žmogiems ilgesnį amžių ir didesnį darbo pajėgumą. Visos vokiečių tautos sveikatingumas moksliškai tyrinėjimais turi būti nuolat kontroliuojamas. Bus nustatyta, kokių priemonių reikalingos griebtis, kad nugaleti pas kiekvieną žmogų Vokietijoje pavojingus reiškinius, iš kurių vėliau gali kilti ligos.

Vokiečių darbo frontas įvykdęs tautos sveikatingumo pažiūrų visuose vokiečių tautos sluoksniuose.

Sporto naujienos

Po kelių savaičių pertraukos, Telšių krepšininkai vėl ėmė lenktyniauti. Ši sekmadienį buvo įvykdytos eilės krepšinio pirmenybės. Jose dalyvavo keturios komandos. Viena jų — „Mokesčių inspekcija" atsiuntė pasirodo pirmą syk. Pirmas s pasirodymas buvo visai puikus. Ši komanda laimėjo antrą vietą.

Varžybos praėjo gyvai ir įdomiai. Pirmose rungtynėse po atkaklios, net 1 kėlinyj kovos, Mokesčių inspekcija įveikė gimnazijos II kom. 34 - 24 (24 - 10).

Antrose rungtynėse vienašališkai vyriaukė miestelio gimnazijos I komanda. Telšiuose nematytu rezultatu 54 - 25 (52 - 14) supylė Telšių miesto komanda.

Pirmajame kėlinyje dėl miesto meisterio titulo stipriai kovojo abi komandos su Mokesčių Inspekcija. Iš pradžios buvo aišku, kad laimės stipresnė gimnazistai. Pilnai pasirodo Inspekcija. Ir ji pasirodė esanti visai vertu priešu.

Pirmasis kėlinys, atkaklioj kovoj su lygiavertėmis jėgomis, baigėsi gimnazistų laimėjimu 20 : 9.

Antrame kėlinyj dėl teisėjo R. neapdairumo žaidėjai metėsi į šaurumą ir prasidėjo tiesiog „bulių kova", kurią laimėjo Mok. inspekcija 28-21. Aukštas pirmojo kėlinio rezultatas davė pergalę mokiniams 41 - 29 (20 - 6). Žaidė gimnazijos: Šimkevičius 17, Racevičius 14, Gincauskas 13, Šilinskas 0, Rupšlaukis 0 Mok. inspekcija: Navickis 3, R. Grybauskas V. 9, Labanauskas S. 4, Labanauskas Ig. 0, Vasiliauskas 8, Jurkus 0.

N.

— Telšių Sporto Apygarda prašo futbolistus iki XII 1. grąžinti jai visą turimą futbolo aprangą.

Skelbimas

1941 m. spalių mėn. 25 d. tarpiečiais Z. Orvydas Telšių Apylinkės Teismo viešame posėdyje išdirektavo ceviline bylą Mieželio Petro su Mieželiene. Vistiehunaite, susprendė: susituokusius 1935 m. liepos mėn. 17 d. A. Mieželienės vyro katalikų parapijos bažnyčioje Petrą Mieželį ir Ona Vistehunaitę—Mieželienę išlaikyti, palikant Oną Mieželienei pavardę ir kaip Ona Mieželienei pavardę ir susituokiant turėtą — Vistehunaitė.

Iš mūsų krašto

Seda

Birželio mėn. 25 dieną bolševikai pradėjo terioti Sedos miestą. Prie jų prisidėjo žydai ir komjaunuoliai. Neradus partizanų, kurie buvo iš miesto pasitraukę, žydai įdavinėjo nekaltus žmones. Jie buvo suimti ir sušaudytieji yra šie:

1. Eibutis Juozas — pašt. tarn.
2. Gluoda Andriejus — smulk. prekyb.
3. Mikulienas Antanas — Maisto ved. — partizanas.
4. Šveikauskas Justas — pašto tarn.
5. Budrienė Antanina — prekyb. žmona.
6. Ruika Tadas — elektromonteris.
7. Beržanskis Petras — ūkinink. — partizanas.
8. Lukošius — ūkininkas.
9. Lukošienė — ūkininkė — meninkė.
10. Mikalauskas Antanas — ūkin.
11. Niuniava Jonas — ūkinink.
12. Nabažaitė — ūkininkė.
13. Siušnys Antanas — ūkin.
14. Brasas Juozas — darb.
15. Bučys — partizanas.
16. Ūščinas Stasys — darb.

Nužudytųjų vietoje yra pastatytas p. Gaduno ir kt. rūpesčiu medinis kryžius. Š. m. per Vėlines aplankyti nužudytųjų kapai, kur pasakė pamokslą kun. Venckus. Po to šaulių salėje įvyko iškilmingas paminėjimas žuvusiųjų. Kalbas pasakė agron. Stančikas, progimn. direktorius ir gimnazijos mok. Sadauskas. Be to, buvo paskaityta pritaikytų eilėraščių.

Partizanas R.

Grūstė

Bolševikai daužė Lietuvos Nepriklausomybės paminklą — kryžių

Buv. Grūstės šaulių būrys M. Kemčio iniciatyva pastatė paminėtį Lietuvos Nepriklausomybei akmeninį kryžių. M. Kemtys dalyvavo visą laiką priešbolševistinėj veikloj ir buvo persekiojamas. Vieną dieną bolš. milicija atvažiavo jo suimti, bet nerado. Grįždami iš pykčio apdaužė minėtą kryžių. Dabar jis vėl bus atstatytas.

Tverai

Bolševikai atsitraukdami sudegino Tverų miestelį, dang apylinkės sodybų ir išžudė daug gyvulių. Čia užsilikusi ūkininkų tarpe graži tradicija — padėti gaisro, ypač karo nelaimės ištiktiems. Ūkininkai aukoja javų, gyvulių, rūbų ir ūkio įrankių. Tokios aukos atskiriems ūkininkams nėra apsunkinančios, o nukentėjusiems sudaro didelę paramą atsistatydinti.

Butikiai

Š. m. lapkričio mėn. 8 d. vakare, Butikių km. ūkininko Leono Braso sudegė daržinė su nekuriais javais ir pašaru. Nuostolių apie 10.000 Rbl.

Gaisro priežastis: padegimas dėl „meilės". Įtariamoji Kunigunda Gontaitė gyv. Butikių km. ten pat gaisro vietoje suimta prisipažino padegusi iš kerštо dėl to, kad Leono Braso sūnus Petras atsisakęs ją vesti dėl to, kad neleidžia pastarojo tėvai, dėl jos neturtingumo.

Dabar suimta ir laukia bausmės.

Pelikonis

Dėmesio

Telšiuose, Respublikos g-vė 30 naujai įrengta ir jau veikia **auto mechaninė dirbtuvė**

Dirbtuvėje smulkūs ir kapitaliniai darbai atliekami šie: visų rūšių auto mašinoms, motociklams, dviračiams siuvamoms mašinoms ir kt. Naujai dirbamos: pečionės, durelės ir visos krosnių skardos bei geležies įrenginiai, baldarės iš kilpučių, motorinėsi bei būrinės laivai.

Darbą atlieka dirbę Kaune ir Klaipėdoje pirtyrę specialistai.

Dirbtuvės vedėjas

Š. Petrausko foto studijoje

Telšiai, Respublikos g-vė. 24 atliekama šie foto darbai: portretinės nuotraukos dienos ir elektros šviesoje, grupės, padidinimai. Visų rūšių reprodukcijos, foto mėgėjų ir visi Leicos darbai.

Jaunas gabus chorvedys vargoninin kas, turįs gražų balsą, ieško geros par. pijoj vietos.

Rašyti: Palangos vargoninkui.

Padėka

Telšių val. čiu-nas seniūnams ir visiems valsčiaus gyventojams aukavusiems Ryą Rytuvėnams pagerinimui jų bažnyčiai reikšiu padėką

I. N. P. Telšių Val. Ap. Vedas

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Atsišaukimas

Savitarpinės Pagalbos reikalu

Tautiečiai!

Padėti į vargą patekusiam artimui yra didelė ir garbinga pareiga. Dar didesnė ir dar būtinesnė ji yra šiandien, kai į mus pagalbos ištiestų rankų yra daugiau, kai pagalbos šauksmas veržiasi iš didesnio krūtinių skaičiaus.

Tautiečiai! Išgirskime tą balsą, paduokime jiems savo ranką, nepalikime savo artimo skurde ir nelaimėje.

O daugelio mūsų brolių tas skurdas yra didelis ir daugelio nelaimė yra skaudi ir baisi.

Ištisus metus bolševikai alino mūsų kraštą, ardė ūkius ir darbovietes, terorizavo ramius gyventojus, nuo vaikų plėšė tėvus, o nuo senų tėvų—vaikus. Daug geriausių ir reikalingiausių tautos sūnų žuvo, daug žiauriausiu būdu mirtį sutiko ar buvo sužaloti, daug šeimų išardyta, dešimtys tūkstančių lietuvių ištremiant į Sibirą ar kitus tolimus Rusijos plotus. Liko daugybė našlių ir našlaičių, netekusių savo maitintojų, tėvų, globėjų.

Didžiojo Vokietijos Reicho vado Adolfo Hitlerio įsakymu vokiečių karys triuškinančių smūgių serijoje privertė bolševikinį tironą apleisti mūsų kraštą ir palikti mus naujam gyvenimui bei naujam darbui. Ir dėl to mūsų veikimo gairės turi būti nusmaigstytos taip, kad pralietas vokiečio kario kraujas, sumišęs su lietuvio partizano krauju, suteiktų palaimos tam darbui, kurį mes pasiėmėme nudirbti.

Karas su komunizmu taip pat neišvengiamai turėjo palikti savo pėdsakų. Ne vienas miestas ar miestelis buvo sudegintas ir sugriautas — iš namų liko tik pelenų ir degėsių krūvos, ne viena sodyba sulyginta su žeme, o jos gyventojai, be pastogės, be drabužio, be duonos kąsnio. Mūsų šventa pareiga padėti ir toms šeimoms, kurių artimieji žuvo laikydami ginklą rankose ir nuo bėgančios pakrikusios armijos ar nuo likusių bolševikų gynė mūsų turtą ir mūsų gyvybę.

Bet ne tik tie vieni reikalingi paramos: pas kiekvieną nelaimė ateina nelaukta ir neprašyta. Vienus reikia aprengti, kitus pavalgydinti, tretiems pastogę ar kitą kurią nors paramą suteikti, kad lengviau iš vargo ir nepasekmių galėtų išbristi. Neduokime jiems į vargus dar giliau grimsti — juk ir jie nenori būti visuomenės našta.

Vienai mūsų krašto valdžiai, kokia ji jautri ir duosni bebūtų, be visuomenės paramos šiuo metu ši pagalbos akcija, yra sunkiai pakeliama. Visų vargstančiųjų, šalančiųjų ir skurstančiųjų kančias gali sumažinti ir palengvinti tik pati visuomenė.

Į Jus, geros valios tautiečiai, kreipiamės, kviesdami artimo pagalbos talkon. Padėkime savo broliams ir seserims — ranka rankon ne vien sav'mi tesirūpindami, bet kits kitam padėdami eikime šviesesnio ir laimingesnio rytojaus kurti.

Visi aukokime kiek kas galime. Savitarpės Pagalbos Komitetas jūsų aukas išdalins labiausiai paramos reikalingiesiems.

Mes į talką, jūs į pagalbą.

Savitarpės pagalbos garbės Komitetas:

1) Pirmasis Generalinis Tarėjas generolas Kubiliūnas.
2) Darbo ir Socialinių Reikalų Generalinis Tarėjas Dr. Paukštys.
3) Krašto Ūkio Generalinis Tarėjas prof. V. Jurgutis.
4) Finansų Generalinis Tarėjas J. Matulionis.
5) Žemės Ūkio Generalinis Tarėjas dipl. agr. Petronis.
6) Švietimo Generalinis Tarėjas dr. Germantas.
7) Teisingumo Generalinis Tarėjas M. Mackevičius.
8) Susisiekimo Generalinis Tarėjas inž. K. Germanas.
9) Administracinės Kontrolės Generalinis Tarėjas maj. S. Puodžius.
10) Lietuvių Nacionalistų Partijos Vadas maj. L. Virbickas.
11) Arkivyskupas—Metropolitas J. Skvireckas.
12) Vytauto Didžiojo Universiteto Rektorius prof. inž. Graurogkas.
12) Vilniaus Universiteto Rektorius prof. M. Biržiška.
14) Evangelikų—Reformatų Kolegijos Pirmininkas Direkt. P. Variakojis,
15) Evangelikų—Liuteronų Konsistorijos Prezidentas kunigas E. Lejeris.
16) Eparchialinės ortodoksų Bažnyčios Tarybos Pirmininkas Protojerėjus, Katedros klebonas Kaliskis.
17) Arkivyskupas P. Karevičius-
18) Dr. K. Grinius.
19) Generolas S. Raštikis ir
20) Generolas J. Bulota.

Įvairios žinios

Įsteigta Panevėžio Apygarda

Lietuvos generalinėje srityje įsteigta nauja Panevėžio Apygarda. Panevėžio Apygardai priskiriama dalis ligšiolinės didžiausios Šiaulių Apygardos.

Naujoji Gebietskomisaro vadovybė bus sudaryta artimiausiomis dienomis.

Žemės Ūkio Rūmų agronomų suvažiavimas

Š. m. lapkričio 13—14 d. įvyko Kaune Ž. Ū. R. agronomų suvažiavimas, kuriame aptarti įvairūs mūsų krašto ūkiški reikalai.

Gamins maistamilčius.

Akc. B—vės „Maisto" fabrikai, kaip ir anksčiau, pradės gaminti maistamilčius, kurie kaip maistingas pašaras, vartojami vištoms šerti.

Grįžo 70 lietuvių karių.

Paskutiniuoju laiku iš Vokietijos belaisvių stovyklų paleista 70 lietuvių karių, pakliuvusių vokiečių — bolševikų karo metu į nelaisvę. Grįžusieji pasakoja, kad vokiečiai stovykloje su lietuviais belaisviais elgėsi labai korektiškai, draugiškai.

Perorganizuojamas Lietuvos Raudonasis Kryžius.

Tenka patirti, kad artimiausiu laiku perorganizuojamas Raudonasis Kryžius. Šiai organizacijai bus skirta naujų uždavinių ir duotas kitas vardas. (s).

Veikia kinas

Telšiuose kino „Džiugas" jau demonstruoja filmas. Šią savaitę buvo rodomas filmas iš būrų karo su anglais „Ohm Krueger", savaitės pabaigoj rodomas naujas gražus filmas.

Galima laiškus siųsti į Latviją

Šiomis dienomis pradėtas pašto siuntų pasikeitimas su Latvijos paštais. Į Latviją galima siųsti atvirlaiškiai, paprasti ir registruoti laiškai iki 1000 g. spaudiniai, reikalų raštai, prekių pavyzdžiai iki 500 g. laikraščių siuntos iki 1000 g. leidyklų leidiniai iki 1000 g. Pašto siuntomis į Latviją apmokėti taikomas bendras tarifas.

Tvarkytinas pieno tiekimas

Visų bendromis pastangomis Telšiuose prekybą pavyko jau tiek aptvarkyti, kad gyventojai esamų prekių gauna nusipirkti be didelio susigrūdimo. Tačiau prie pieninės moterėlės, vaikų motinos, tebevargsta kasdien po kelias valandas eilėse, kol skiną litrą pieno gauna. O būna atsitikimų, kada mažo kūdikio motina, stovėjusi valandas eilėse, grįžta namo be pieno—pritrūko, sako. Taip neturėtų būti. Vaikai, ypač mažiukai, pieno būtinai turi gauti. Jiems yra skirtos normos, ir jei tos normos neišpildomos, tai pieninė kalta. Taip pat yra labai skaudu žiūrėti, kai motina, kuri neturi kur namie mažo kūdikio palikti, šaltyje su kūdikiu ant rankų stovi eilėj ilgas valandas. Pieno tiekimą Telšiuose reiktų skubiai įvesti į žmonišką tvarką, kad nebūtų skriaudžiami mažutėliai ir nebūtų be reikalo varginamos motinos. O sutvarkyti galima lygiai taip, kaip, pasirodo, buvo galima sutvarkyti kitų prekių pardavimą.

Norintiems mokytis vokiečių kalbos

Visi telšiškiai, kurie nori mokytis vokiečių kalbos, prašomi įsiregistruoti Telšių apskr. prof. sąjungų atstovo įgaliotinio įstaigoj Telšiuose, Respublikos 20 (viršum apskr. viršininko įstaigos, III a. į kairę.

Paremkime Rytų lietuvius

Garbingai Vokiečių Armijai išvijus raudonąjį terorą iš Lietuvos ir lietuviškų sričių, lietuviška šeima padidėjo savo skaičiumi. Ilgai nešę Rytų lietuviai. Gardino, Lydos, Ašmenos, Švenčionių ir kitų sričių lenkų ir bolševikų terorą ir priespaudą, šiandien yra laisvi. Tačiau bolševikų teroras juos yra daug skaudžiau palietęs negu mus. Jie vargo virš dvidešimt metų ir dabar išsilaisvinę iš šio teroro prabyla lietuvių kalba ir jų akys nukrypsta į Lietuvą. Šiuo metu jie yra apverktinoje padėtyje ir reikalingi moralinės ir materialinės pagelbos. Lietuvių Nacionalistų Partija kreipiasi į visą lietuvių tautą, ragindama prisidėti aukomis Rytų lietuviams šelpti. Tam tikslui prie Vilniaus L. N. P. Apygardos yra įsteigtas Rytų Skyrius, kurio uždavinys rūpintis Rytų lietuviais.

Visoje Lietuvoje daromos rinkliavos sušelpti Rytų lietuvius. Pirmas rinkliavų vajus miestuose ir valsčiuose atliktas iki š. m. lapkričio mėn. 15 d. Aukas rinkti valsčiuose ir miestuose yra įgalioti L. N. P. Apylinkių Vadai.

Mes, žemaičiai, tradiciniai būdami jautrūs ir duosnūs, neatsilikime ir šį kartą. Savo aukomis nuoširdžiai paremkime vargstančius mūsų brolius Rytų lietuvius. Atsiminkime, kad mūsų aukos veltui nenueis. Jos, lig tas grūdas pabertas į dirvą, duos tinkamus vaisius.

Neraginami visi atlikime savo lietuvio privolę. Tai greičiau prie aukų lapų.

Telšių Apskrities Ūkininkų Derliaus Šventės Programa:

S. m. lapkr. 23 sekmadienį, 11 val. Katedros bažnyčioje pamaldos, 12,30 susirinkimas „Žem. Teatro" buv. „Saulja" sal.

Susirinkimo programa:

I d. p. Apskrities Viršininkas kviečia prezidiumą, p. Apskr. Viršininko žodis, p. Ūkio vadovo König žodis, apskr. Agronomo pranešimas apie šių metų derliaus rezultatus, dovanos įteikimas, ūkininkų atstovo žodis; po to ūkininkų (Tautos) himnas.

II d. **Meninė dalis:**

1) Choras (Gimnazijos) ved. muz. Andriulis.
2) Tautiški šokiai (gimnazijos mokinių) ved. mokyt. Ječionytė.
3) Choras (Telšių) ved. muzik. Jasenauskas.
4) Vaidinimas.

III d. Baigiamasis žodis.

J. E. Telšių Vyskupui Staugaičiui 75 metai

Žemaičiai, Telšių vyskupijos tikintieji katalikai, šiomis dienomis atšventė savo garbingo Ganytojo Jubiliejų. Š. m. lapkričio 14 d. suėjo 75 metai nuo Vysk. Staugaičio gimimo. J. E. yra gimęs 1866 m. lapkričio 14 d. Tupikų kaime, K. Naumiesčio parapijoj. Kunigu įšvęstas 1890 m. Atsidėjęs ir nuoširdžiai dirbdamas Katalikų Bažnyčios skirtą darbą, kun. Staugaitis buvo įvertintas aukštai ir 1926 m. paskirtas naujai įsteigtos Telšių vyskupijos pirmuoju vyskupu.

J. E. Vysk. Staugaitis plačiai lietuvių visuomenei, ypač žemaičiams, yra senai pažįstamas ne tik kaip nenuilstamas Bažnyčios kovotojas ir Vadas, bet ne mažiau ir kaip uolus lietuvis, senas veikėjas, nuoširdus patriotas. J. E. priklauso prie tos mūsų dvasininkų kartos, kuri nežiūrėdama didelių sunkumų atkovojo Lietuvoje lietuvybei prideramas teises bažnyčioje ir išviso labai daug prisidėjo prie mūsų tautos atgimimo ir Nepriklausomybės atstatymo. Ir šiandien J. E. nuolat rūpinasi ne tik Bažnyčios, bet ir tautos reikalais.

Garbingam Jubiliatui linkime dar ilgus metus dirbti Bažnyčios, Žemaičių krašto, ir Lietuvos gerovei.

Visiems platintojams

Visus „Žemaičių Žemės" platintojus prašome už visus išplatintus numerius būtinai atsiskaityti ligi š. m. gruodžio 1 dienos. Griežtai įspėjame, kad tie, kurie ligi to laiko neatsiskaitys, negaus daugiau platinti laikraščio.

Administracija.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kaina 5 Pf.

Išeina penktadieniais

Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157. Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 iki 13 ir nuo 16 iki 18 val.

Spaudžia Telšių Apskr. S-bės spaustuvė

Nr. 25 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. XI. 29

Rytuose ofenzyva plečiasi

Paimtas Rostovas prie Dono ir Solnečno - Gorski prie Maskvos. Bolševikų puolimai iš Leningrado atmušti. Britų ofenzyva Afrikoj.

Vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešimu, karo veiksmai Rytų fronte vyksta sėkmingai. Greitieji kariuomenės daliniai, vadovaujami generolo pulkininko von Kleisto

po smarkių mūšių lapkričio 22 d. užėmė Rostovo miestą Dono žemupyje, kuris yra vienas iš svarbiausiųjų miestų visoje Sovietų Sąjungoje.

Iššiaokiės geležinkelių tinklas jungia Rostovą su visomis europinės Sovietų Sąjungos dalimis. Šis uostas yra svarbus sunkiosios pramonės dirbtuvėmis. Čia yra dvi didelės laivų dirbtuvės, laivų taisymo įrenginiai, tankų dirbtuvės, karo lėktuvų fabrikas, daugiau kaip pustuzinis municijos, parako ir sprogstamosios medžiagos dirbtuvių, kuriose gaminamos taip pat minos, bombos ir rankinės granatos. Be to, yra du dideli žemės ūkio maišų fabrikai, vagonų fabrikas ir daug kitų smulkesnių dirbtuvių. Šio miesto užėmimas turi didelės reikšmės tolesniam karo veiksmui.

Viduriniame fronte vokiečių kariuomenė užėmė Solnečnogorski miestą,

kuris randasi 50 km. į šiaurės vakarus nuo Maskvos. Šiuo metu Maskvos spaudimas nepaprastai sustiprėjo. Kritišką šio miesto padėtį pripažįsta ir patys bolševikai.

Kovoje prieš Leningradą buvo atmušti stiprūs priešo mėginimai išsiveržti.

Sunaikinta daug priešo transporto laivų, mėginusių oro keliu išvežti kariuomenę iš Leningrado.

Sovietų belaisvių žiniomis, miesto padėtis esanti bevilitiška. Gyventojai trūkstą maisto. Šiuo metu prasidėjusi nauja teroro banga, kurios aukos yra komisarai. Jie kaltinami dėl nepavykusio išsilaužimo iš Leningrado.

Vyriausiosios kariuomenės vadovybės pranešimu lapkričio 18 d. anglų kariuomenė po ilgo ruošimosi šiaurės Afrikoje pradėjo ofenzyvą prieš vokiečių ir italų kariuomenę. Remiami tankų ir aviacijos, anglų kariuomenės junginiai pradėjo puolimą, tačiau su stambiais nuostoliais buvo atmušti. Kaip italų kariuomenės vadovybė praneša, ašies valstybių sausumos ir oro pajėgos įtraukė priešais stovėjusias anglų pajėgas į smarkias kovas, kurių eigoje joms buvo padarytą sunkių nuostolių žmonėmis ir tankais. Pakartotini priešo mėginimai pulti iš Tobruko dėl italų divizijų, apsupančių tvirtovę priešinimosi, nepavyko. Anglų puolimas be pertraukos trukęs keturias dienas buvo atlaikytas padarant priešui sunkių nuostolių užmušiais ir sužeistais. Buvo paimta daug belaisvių.

Per šias kautynes vokiečių ir italų karinuomenė sunaikino daugiau kaip 200 tankų ir apie 200 šarvais aprūpintų automobilių.

Anglų tankai, mėginę atakuoti iš Tobruko, buvo atmušti su sunkiais nuostoliais. Paskutinėmis žiniomis vokiečių — italų kariuomenė irgi perėjo į ofenzyvą. Vokiečių naikintuvai ir smingamieji lėktuvai išskaidė britų tankų ir autovežimių telkinius prie Libijos-Egipto sienų.

Garbės spekuliantai

Būna įvairaus žanro spekuliacijų. Spekuliacijos žanrai išryškėjo kaip tik tokiais įvairių permainų ir sukrėtimų laikais kaip dabar. Šiandien išėjo gyveniman tokios spekuliacijų rūšys ir stiliai, kurie šiaip normaliu laiku spekulantų žodyne nesutinkami. Tokiais laikais apie spekuliaciją daug kalbama ir rašoma. Tai daroma iš esmės ir iš mados. Mūsų kai kurie žurnalistai irgi rašo ilgus ir graudžius straipsnius apie spekuliacijas ir spekuliantus. Tačiau iš tų straipsnių atrodo, kad jie yra spekuliacinių laikų mados dalykas, nes iš jų matyti, kad apie spekuliaciją kalbama neišsiaiškinus kas yra spekuliacija iš esmės ir kas yra šio amato tikrieji autoriai mecenatai ir šulai. Antai viename laikraštyje buvo išpilstas straipsnis apie spekuliantus. Didžiausiu pragaro bausmių vertu spekuliantiju išėjo Garliavos davatkėlė, kuri turėdama vieną vištą ir sudėdinusi 10 kiaušinių, pėsčia atnešusi miniatus kiaušinius į Kauną ir vieno namo kieme iš direktorienės paprašė vieną rublį daugiau, negu yra oficialiojoj kiaušinių rinkos kaina. Direktorienė, žinia, parbloškita tos „tragiškosios" spekuliacijos apvaikščiojo visas kavines ir drauges, galop pasikvietusi vieną patiastamą žurnalistą jį įprašė parašyti straipsnį apie tokias spekulantes, kurios tuoj turi būt sugaudytos ir su šungaudžių vežimu išvežtos į pipirų žemę... Nekaltinu aš kolegos, kuris ir tokią Garliavos davatkėlę pavadino spekulante, geriau kad ir to nebūtų, bet reikalo esmė yra ne ta ir spekuliacijos turinys yra kitoks. Kalp yra „garbės nariai" „garbės pirmininkai", po savo sparnu laiką komitetus ir organizacijas bei šiaip „miringuosius" taip yra ir spekuliantų „garbės pirmininkų", „garbės narių", bei mecenatų, kurie globoja visokio žanro ir stiliaus „spekuliaciją kaip tai, spekuliaciją lietuvio vardu. Lietuvaitės garbe, maisto, cigarečių ir saldainių, sidabrinių laikų ir kostiumų, ir kitų žanrų ir stilių spekuliacija. Spekuliantų „garbės pirmininkais" ir „garbės nariais" dažniausiai bus didelis žmogus ponas direktorius ir ponas vedėjas, esąs arti cigarečių ar saldainių sandėlio, arba esąs arti pasiaplengųjų ir nesunaikinamųjų užkulisinių pajėgų. Oficialioje rinkoje pav. cigarečių ar saldainių ar kitų „skanumynų" visai nėra, o jos rūko visi spekulantų „garbės pirmininkai", „garbės nariai", o kartais ir klapčiukai; rūko demonstratyviai, maiydami čia savo garbę ir didybę, nenujaudami visai, kad patrijotas lietuvis, užuot jų cigaretei knikšą padręs, pavadins ji tikruoju jo užkulisinės profesijos vardu, pav. vištų spekuliacijos garbės pirmininku... Jie gauna šias prekes iš visur, tik ne iš oficialios rinkos, nes į šią rinką iš jų rankų miekas nebepatenka.

(Nukelta į 6 psl.)

Nėra armijos, kuri nugalėtų Vokietiją

Per radiją pasakytoje kalboje buvęs Jungtinių Valstybių prezidentas Herbert Hooveris pareiškė, kad Jungtinių Valstybių gyventojų dauguma yra nusistačiusi prieš Amerikos ekspedicinio korpo pasiuntimą tiek į Afriką, tiek ir į Europą. Pasak Hooverio, toks žygis būtų ne tik nenaudingas Jungtinių Valstybių žmonių naikinimas, bet tuo pačiu tatai pastatytų į pavojų ūkinę laisvę Jungtinėse Valstybėse. Į klausimą, ar Amerika, jos pajėgas sujungus su Anglijos karinėmis pajėgomis, galėtų priversti prie karinių jėgų santykio pasikeitimo Europoje, Hooveris atsako, nurodydamas į tai, kad

Sovietų Sąjunga su savo 10 milijonų karių, 20.000 tankų ir tokiu pat skaičiumi lėktuvų negalėjo nugalėti vokiečių kariuomenės savo žemėje ir už sustiprinimų linijos.

Jungtinių Valstybių ekspedicinio korpo šį kartą nesą galima pasiųsti į Europą taip, kaip pasiųsllnio karo metu. Tada buvę galimia kariuomenės dalinius į Europą siųsti etapais, o šį kartą

tuctuojau reikią pastatyti 5-8 milijonus Jungtinių Valstybių ir Didžiosios Britanijos karių.

Vien tik karo laivus toklam kariuomenės transportui reikėtų statyti penkis metus. Nežiūrint to, joks karinių klausimų žinovas nemanąs, kad tokia kariuomenė, jeigu jį ir būtų pervežta per Atlanto vandenyną, galėtų būti išlaipinama Europoje. Todėl svarbiausias Jungtinių Valstybių gyventojų klausimas yra apsispręsti, ką Jungtinių Valstybių pagalbinės pajėgos gali nuveikti Europos kare.

Tą baubą, kad Hitleris galįs išsiveržti į Vakarų pusrutulį, reikią laikyti propaganda,

kuri tevaroma tik tais sumetimais, kad ją Jungtinių Valstybių gyventojai būtų paruošlami karui. Balgdamas Hooveris iškėlė klausimą, kas iš Jungtinių Valstybių laisvės pasidarytų, jei Jungtinės Valstybės vestų ilgą užjūrio karą. Jau šiandiena Jungtinių Valstybių gyventojai aliarmuoją dėl dingstančios laisvės Amerikoje. Hooveris pareiškė, jog daugybė amerikiečių jtarinėja, kad jiems užkertamas kelias sužinoti teisybę.

Įsteigta Rytų Ministerija

Šiomis dienomis buvo paskelbtas Fiurerio parėdymas apie Rytų ministerijos įsteigimą ir užimtose Rytų srityse civilinės administracijos įvedimą. Tos ministerijos vadovu paskirtas nacionalsocializmo ideologas Alfred von Rasenberg. Jo pavaduotoju paskirtas gauleiteris Dr. Meier. Prie Rytų ministerijos įsteigti du komisariatai: Rytų krašto komisariatas, vadovaujamas H. Lohse, ir Ukrajnos komisariatas vadovaujamas gauleiterio E. Koch. Pirmasis komisariatas apima Lietuvą, Latviją ir Baltgudijos dalį. Ateity prie jo būsianti priskirta ir Estija.

Naujosios ministerijos spaudos šefas Kranz pareiškė, kad civilinė valdžia ten įvedama tik iki karo pabaigos. Ministerijos uždavinys normalizuoti viešąjį gyvenimą ir įvesti ten tvarką. Laikraštis „Deutsche Allgemeine Zeitung" Rytų ministerijos įsteigimo proga pažymi, kad ta ministerija esąs naujas veiksnys, kuris ateity lemsiąs tų kraštų likimą.

Teroras Leningrade

Kalp DNB patyrė, lapkričio 18 d. Leningrado srityje paimti į nelaisvę bolševikai papasakojo, kad Leningrade prasidėjo naujа sušaudymų banga. Šį kartą jos aukų tarpe yra visa eilė komisarų. Šie miesto komendanto paskelbti mirties sprendimai paaiškinami tuo, kad komisarai nejvykdė savo prievolių kariuomenėje ir, kad per jų apsileidimą nuotaika kareivių tarpe nukrito. Komisarai talp pat laikomi atsakingi už nepavykusius mėginimus išsilaužti iš Leningrado. Tam, kad šis atsiskaitymas turėtų dar baisesnės įtakos, praneša belaisviai, nusmerktuosius komisarus sušaudyti buvo pavesta kitiems komisarams.

Žvėriškas įsakymas

Laikraščio „Helsingborgs Stadbladet" žiniomis, sovietų radijas pranešė, jog Stalinas įsakė sovietų armijai žudyti visus vokiečių kareivius. Į nelaisvę niekas neturi būti imamas. Gyventojai, ypač vokiečių kariuomenės okupuotose srityse, per radiją buvo paraginti, kur tik galima, mėginti vokiečių kareivius žudyti.

Valstybinis aktas Berlyne

S. m. lapkričio 25 d. suėjo penkeri metai, kaip buvo pasirašytas didelės istorinės reikšmės turjs Antikominterno paktas. Tą paktą, kuriuo nustatoma bendra kova prieš komunizmą, pradžioj pasirašė Vokietija ir Japonija, paskui prie jo prisidėjo Italija ir ellė kitų mažesnių valstybių. Šiuo metu buvo švenčiama Berlyne to pakto sukaktis. Minėjime oficialiai dalyvavo be Vokietijos, Italijos ir Japonijos dar šių valstybių atstovai: Vengrijos, Ispanijos, Mandžuko, Rumunijos, Kroatijos, Slovakijos, Suomijos, Danijos, Bulgarijos ir taut. Kinijos.

Lietuvos žemės ūkio perspektyvos

„Deutsche Zeitung im Ostland" (Nr. 106) įdėjo straipsnį apie Lietuvos žemės ūkį. Straipsnyje pateikiama duomenų apie Lietuvos žemės ūkio struktūrą, apie perėjimą iš grūdų į gyvulių ūkį ir apie pieno pramonės augimą. Straipsnyje gausu statistinių duomenų. Lietuvos žemės ūkio perspektyvos, pasak autoriaus, esančios geros.

Vokiečių laimėjimai per penkis karo mėnesius

Lapkričio 22 d. praslėjo šeštasis vokiečių sovietų karo mėnuo. Prasidėjęs šeštasis mėnuo yra

smarkios vokiečių ofenzyvos ženkle.

Ta proga pirmadienio vakare spaudos konferencijoje Propagandos ministerijoje žurnalistams buvo pateikta įdomių duomenų apie vokiečių pasiektus laimėjimus per praėjusius penkis mėnesius. Paimta 3.792.700 karo belaisvių, sunaikinta daugiau kaip 15.000 lėktuvų, arba 100 lėktuvų kasdien, sunaikinta ir paimta daugiau kaip 27.000 tankų, arba 180 tankų kiekvieną karo dieną, sunaikinta daugiau negu 25.000 patrankų, arba 170 kiekvieną dieną, o

užimtas plotas siekia 1.700.000 kv. kilometrų, t. y. tešis kartus didesnis plotas kaip Anglija.

Tame plote prieš karą gyveno 75 milijonai gyventojų iš 190.000.000 visų Sovietų Sąjungos gyventojų. Kiek gyventojų dabar ten yra, tikrų duomenų nėra, nes negalima pasakyti kiek jų pabėgo kartu su sovietų kariuomene. Be to, iš rikiuotės išvesta 111 karo laivų, iš jų 52 paskandinti, o 59 sužaloti ir 278 prekybiniai laivai. Vokiečių teigimu, operacijų tempą Rytuose žymiai sulėtinusi keturias savaites anksčiau, negu paprastai, prasidėjusi žiema Rytuose. Bet nuo lapkričio 18 dienos vėl visas frontas Rytuose juda, ir vokiečiai žygiuoja pirmyn nors dėl oro sąlygų nebeiko laukti tokio žygio tempo, koks buvo vasaros metu.

Taip pat lapkričio 18 d. ir anglai pradėjo didelę savo ofenzyvą Libijoje. Vokiečių militariniai sluoksniai pažymi, kad toji anglų ofenzyva nebuvusi joks staigmena: jau seniai buvę žinoma kad

anglai koncentruoja dideles jėgas Libijos pasienyje ir rengiasi puolimui.

Ašies valstybės taip pat padarančios atatinkamas pasiruošimus. Tačiau, kaip šie sluoksniai pažymi, ši anglų ofenzyva nesanti popierinė, bet daugiau patosiška, nors Churchillio pareiškimas, kad, esą, Libijoje būsiąs vokiečių ir italų Waterloo, čia laikomas juokingu. Mūšiai dar tik prasidėjo ir reikia laukti, kaip čia sukoma jų tolimesnės eigos. Dėl ligšiolinės mūšių eigos Šiaurės Afrikoje vokiečių militariniai sluoksniai sako, kad vokiečiai yra patenkinti.

Rytuose prasidėjo naujas kovų laikotarpis

Naujausius Vyr. Vokiečių Karo Vadovybės pranešimus iš rytų fronto reikia vertinti kaip pradžią naujos kovų rytuose fazės. Šį faktą patvirtina ir tai, kad kaip patiriama iš kompetentingų sluoksnių, yra pagerėjusios fronte oro sąlygos, kurios anksčiau galėjo lemti puolamuosius veiksmus. Kaip tenka patirti, vokiečių kariuomenės puolamieji veiksmai ypač koncentruojasi keturiuose punktuose: Krime, prie Maskvos, į pietų rytus nuo Ladogos ežero ir prie Leningrado. Kadangi po didžiųjų naikinamųjų mūšių bolševikų apsigynimo jėgos yra smarkiai nusilpusios ir jie beturi, kaip tenka patirti, tik 100 kovai tinkamų divizijų, o apie 300 divizijų jau yra sunaikinta, todėl plataus masto koncentruoti puolimai dabar gali būti iš karto vykdomi keliose vietose.

Žuvo žymiausias vokiečių lakūnas

Š. m. lapkričio 22 d. skrisdamas tarnybiniais reikalais lėktuvu, kurį valdė ne jis pats, per avariją žuvo garsusis vokiečių lakūnas, 28 metų amžiaus pulkininkas Moelders, kuris per šį karą iš viso yra numušęs 115 priešo lėktuvų ir tuo būdu pralenkęs visus ligi tol pagarsėjusius lakūnus. Žymusis pulkininkas Fiurerio įsakymu palaidotas valstybės lėšomis. Anksčiau šis herojus dalyvavo Vakarų fronto kovose, o nuo žygio į Rytus pradžios dalyvavo ligi pat šiol rytų fronte.

Gen. Pulk. Udetas

Vyr. [illegible] generolas pulkininkas Udetas 1941 m. lapkričio 17 d., mėgindamas naują ginklą, buvo ištiktas didelės nelaimės. Jis buvo taip sunkiai sužeistas, kad netrukus mirė. Fiureris įsakė tragišku būdu einant savo pareigas žuvusį karininką palaidoti valstybės lėšomis. Fiureris, atsižvelgdamas į nepaprastus šito, per Pasaulinį karą 62 oro kovas laimėjusio naikintuvo lakūno nuopelnus, plečiant karo aviaciją, pamilo jo vardą, pavadindamas generolo Udeto vardu trečiąją naikintuvų eskadrą.

Ko Amerika reikalauja iš Japonijos

VAŠINGTONAS. Senatorius demokratas Pepperis, kuris dažnai yra laikomas Jungtinių Valstybių vyriausybės užsienių politikos reiškėju, per vieną pasikalbėjimą su spaudos atstovais pareiškė, kad Jungtinės Valstybės atmeta visus Japonijos mėginimus susitaikinti, net jei tektų [illegible] karą. Pepperis kaip derybų pagrindą, iškėlė šiuos Jungtinių Valstybių reikalavimus: 1. Japonijos pasitraukimas iš Kinijos; 2. Japonijos atlyginimas nuostolių Kinijai; 3. Pasitraukimas iš Indokinijos; 4. Atsisakymas nuo naujosios tvarkos minties. Jei Kurusus esąs atvykęs ieškoti pasitekimų pripažinimo, jis negalįs tikėtis jokio supratimo. Jei karas esąs pasipriešinimo prieš „tarptautinį banditizmą, kurį pradėjusi Japonija", sąlyga, tai karas turįs būti pradėtas. Japonija mylis [illegible] Azijoje nustūmusi Jungtinių Valstybių interesus.

KAUNO ŽINIOS

Derliaus šventė Kaune ir Vilniuje.

Kaune ir Vilniuje [illegible] derliaus šventė. Kauno [illegible] Ten kalbą pasakė ir [illegible] dovanas įteikė Generalkomisaras dr. von Rentelnas.

Steigiama Butų Valdyba

Kaip teko patirti prie Finansų Valdybos steigiama visai Lietuvos sričiai Butų Valdyba, kuri turės savo skyrius kiekvienoje apskrityje.

Visi namai, kuriuos iki šiol valdė miestų ar valsčių savivaldybės, dabar pereina Butų Valdybos žinion.

Jau paruoštos aukų rinkimo taisyklės

Vyr. Savitarpės Pagalbos Komiteto aukų rinkimo sekcija jau paruošė aukų rinkimo planą ir taisykles, kurios veiks visoj Lietuvos Generalinėje Srityje. Greitu laiku šios taisyklės bus išsiuntinėtos vietų komitetams.

Vyr. Savitarpės Pagalbos Komiteto Būstinė

Vyr. Savitarpės Pagalbos Komitetas yra įsikūręs Darbo ir Socialinių Reikalų Vadybos būstinėje, Kaune, Gedimino 4a-II aukšte.

Komiteto telefonai: reikalų vedėjo — 24865, sekcijų [illegible] ir buhalterio — 20821, sekretoriatas — 23685.

Raudonajame „rojuje"

Kartais žmogus stebėtinai nukrypsta ten, kur nė nesvajojai būti, ypatingai šiuo metu. Taip atsitiko ir su manim. Norėjau pasiekti „manią iš Palemono į Mažeikius, bet išvažiavimo stoty įvyko klaida, nuvežusi mane į šią kelionę. Klaidoj Šiauliuose pasilikėjas, vokiečių karo pareigūnai, o ypač p. Stoties Komendantas, patarė man vykti paskui vagoną ir aprūpino tinkamu leidimu iki Rygos. Ir štai aš Rygoje. Vėliau pervažiuoju visą Estiją ir vieną gražų rytą, saulei tekant, įvažiuoju į „Raudonąjį rojų". Pirmas įspūdis toks, lyg kas būtų perpylęs mane šalto vandeniu.

Bet papasakosiu nuotykius. Sužinojęs Rygoje, kad mano ieškomas vagonas per Walką išriedėjo į Pskovą, ten pat gaunu leidimą važiuoti toliau, kurį p. Rygos Stoties Komendanto, susipažinusio su mano reikalu, išduodamas be jokių sunkumų: „Prašau ir Dieve padėk surasti"! Linkėmai taria jis, įduodamas man leidimą, išrašytą iki Moloskovicų stoties (netoli ir Petrapilio). Jokių abejonių, jokio įtarimo, jokio nepasitikėjimo. Ir štai traukinys, kuriuo važiuoju, rieda per Latvijos žemę. Pro akis kaip kaleidoskope, prabėga graži Latvijos gamta, gražūs trobėsiai, upės, kalneliai, [illegible] plentai, kuriais, iš šaudyklės, narčio lengvieji karo automobiliai. Visur matosi kruopštus rūpestingumas ir darbas, darbas... Man rodosi, kad Estijos gamtos įvairumas ir turtingumas, bent tose vietose, pro kurias aš važiavau, atsilieka nuo Latvijos, bet ir čia viskas gražu, pavyzdinga, visur byloja sunkus darbas ir rūpestis. Raudonieji per metus nespėjo sugriauti to, ką tauta kūrė savo gerovei.

Kažkurioj stoty į kupe įlipa estas, kario uniformoje. Išsikalbame. Jis papasakoja man liūdnus bolševikų teroro vaizdus Estijoje, [illegible] jų užmačias, klausinėja mane apie Lietuvą, Kauną, kitus mūsų miestus ir kaip lietuvių tauta pergyveno šiuos baisius metus. Pasisakė turįs pažįstamų mūsų karių tarpe, kurių pavardės (iš jo suminėtų) ir man viena, kita žinoma. Dar pora stočių ir jis išlipa, linkėdamas visa gero ir pasisekimo. Vėl šnekamės su kareiviais, vaišindamiesi papirosais. Šviesos juoda skara apkloja Estijos žemę. Vaizdai išnyksta. Jei ne vagonų ratų bildesys, galvotum, kad stovima vietoje. Bet ratai dunda ištisą naktį. Pagaliau parausta ir tolimų rytų horizontas.

— Ar dar toli bus Sov. Sąjungos siena? — klausiu mieguistą savo bendrakeleivį.

— Schon gleich, — atsako jis degdamas naują papirosą.

Aš lyg nervinuos, lyg pergyvenu tas pačias valandas, kada, lindėdamas įvairiuose užkampiuose, vaizdavausi „Raudonąjį rojų", pesimistiškai galvodamas, kad reikės ten „važinoti".

Išaušo. Rytuose didingai pakilo saulė. Jos meilūs spinduliai įsiveržė į vagoną, susirinko ant mano bendrakeleivio diržo sagties, kurioje matėsi užrašas „Got mit uns" ir ėmė žaisti.

— Sehen sie mal! Wir schon am Grenze!

Pašoku. Apsidairau... Tiktai! „Rojus" čia pat. Krūmai, tuščia žemės juosta (mirties zona), vėl krūmai, kuriuose matyti ištisos eilės spygliuotų užtvarų. „Kinų siena" dingtelėjo galvoje.

Traukinys dunda ir dunda... Pro akis praslenka geležinkelio sargo, nedažytų rąstų, sena, apgriuvusi būdelė. Netrukus išnyra ir pirmas kolchozas, kokių turistam nerodydavo, stovįs per 500—600 metrų nuo geležinkelio. Trobesių vaizdas labai liūdnas, ypač tik ką mačiusiam Latvijos ir Estijos trobėsius. Jauties! jau ne be „rojuje", o [illegible]. Dar valandėlė, kita ir jau upė Berezina, tiltas per ją ir Pskovas. Pskovo II stoty, kurioje aš išlipau, vokiečių kariai žiūri į mane gana keistai ir įtartinai. Nejauku.

Užeinu į stotį.

— Der ist nicht Russ, — sako vienas pareigūnų, pažvelgęs į mane. Pasisakau iš kur, kokiu reikalu. Man mandagiai paaiškina, dabar daug darbo turį ir liepia užeiti už poros, trejeto valandų.

Kadangi jau visą savaitę buvau nesiskutęs, tai nutariau susieškoti kirpyklą ir pasigražinti: nepatogu valkiotis rojuje su ilga barzda. Vaikštau, klausinėju... niekas nežino kur yra tokia „prašmatnybė" - kirpykla. Pagaliau vienas sako: „Pomnis, kogda-to „parikmacherskaja byla na takoj to ulice; li ona tam teper neznaju". Einu nurodyta kryptimi. Aplinkui pusiau sugriuvę, nuo caro laikų neremontuoti namai. Langai daugumoje be stiklų, lentelėmis užkalti. Įnose dar užsiliko vienas-kitas stiklas, rodosi, tik dėl to, kad žmonės dar galėtų pamatyti, kada atvažiuos NKVD jų areštuoti ir išvežti. Gatvės negrįstos. Visi nežmoniškai apiplyšę. Todėl daugelis žiūri į mane lyg į civilę būtybę iš kitos planetos. O aš visai kukliai apsirengęs: senas mantelis, sena skrybėlė, pilkas kostiumas.

Taip man besiankiojant gatvėmis, mane sustabdo vokiečių karininkas. Patikrina mano dokumentus. Sužinojęs mano pavardę ir iš kur aš, paklausia kelionės tikslo. Po to aš klausiu ar netoli kur yra kirpykla.

Jis nusišypso ir sako, esą grįžęs į Rygą arba Walkoje galėsiu nusiskusti. Supratau, kad mano ieškojimas - tuščios pastangos. Paklausė, ar turiu valgyti (buv. Sov. S-goje krautuvių nėra. Kadangi valgyti aš turėjau, o tik gerti labai norėjau, tai jis, mane nusivedęs, pavaišino kava (vėti žalią vandenį gali kiekvienas bet savo rizika, o virinto vandens niekur nėra). Padėkojau ir išėjau.

Vėl nykios Pskovo gatvės, nuplyšę, suvargę žmonės, apsiavę ant vienos kojos batą, ant kitos - pusbatį; kiti - ne tai naginėmis, ne tai vyžomis iš senų skudurų. Pamatęs vieną moterį gražiai apsirėdžiusią, su gerais bateliais ir šilkinėmis kojinėmis, paklausiau praeivį, iš kur ji, ir gavau atsakymą, pilną ironijos: „Eto žena krasnago komandira. [illegible] ne to s Litvy, ne to s Latvii".

Klaiku, šiurpu ir baisu... Nerisi greičiau namo. Vėl einu į stotį. Ten viskas tvarkoje: jau išaiškinta, kad vagonas, kurio ieškau, randasi Beriozkos stoty. Malonus karininkas telefonu susirišo su Beriozkos stotimi ir painformuoja stoties vadovą mano reikalu. Netrukus aš jau Beriozkoje.

(tąsa 3-me psl.)

Padėkim kariams fronte nugalėti žiemą

LNP Kultūros ir Propogandos V-ko J. Vokietaičio žodis į lietuvių tautą per Kauno radio lapkričio 17. d.

Aš prabilsiu į Jus, Sesės ir Broliai lietuviai, su viltimi ir dėkingumu, su džiaugsmu ir pasiryžimu; aš gerai suprantu jūsų vargus ir nedateklius, tačiau taip pat aš gerai pažįstu jūsų kilnios širdies duosnumą ir pareigos jausmą. Aš prisimenu 1919-20 metus, kada mūsų tautos vyresnieji broliai kovėsi su tokiais pat bolševikais, su kuriais dabar kaujasi taurusis vokiečių armijos karys. Į šią kovą įsijungė daugelis Europos tautų, įsijungė vienu ar kitu atžvilgiu ir mūsų tauta, ir mūsų batalionai. Prisiminkim, kad jie po atviru dangum, šaltyje ir sniege, lietuj ir purve, kaunasi ir miršta, kenčia ir vargsta. Prisiminkim dar ir tai, kad prieš penkis mėnesius, prieš mūsų akis valdenos galutinės pražūties ir Sibiro lagerių šmėkla. Dar šiandien tūkstančiai išvežtųjų mūsų brolių barsto kaulus po Sibiro taigas. Jie gal tik mintimis kliedi apie naujais kapais ir kryžiais nusagstytą tėvynę. Jie tikrai ilgisi ir tikisi to, ko sulaukėme mes nuo mūsų tautos išvaduotojo Adolfo Hitlerio vadovaujamos armijos. Aš tikiu, kad nebus nei vieno lietuvio, kuris savo širdyje nejaustų dėkingumo išvaduotojams. Juo labiau mes neturime būti tykštūs pareigos jausme, atliekant konkrečius darbus, paremti istoriniam tautų išlaisvinimo žygiui į Rytus.

Sesės ir broliai lietuviai, mes nesupraskim ateities kelių klaidingai, kurie mus veda į Naują Europą. O mūsų tikėjimo viltis pergale papuoš alyvų šakelėmis vokiečių karių šautuvus. Karas su žydiškuoju komunizmu, rusiškuoju mongolišku bolševizmu tai karas gėrio su piktu. Todėl, kur gėris kovoja su piktu, mes neturime būti abejingi ar apstulbę. Mus šaukia į šią kovą pralietas lietuvių partizanų kraujas ir bolševizmo nukankintų kankinių kaulai. Mus šaukia į tą kovą tūkstančiai išvežtųjų brolių, kurie kiekvieną minutę laukia laisvės ir trokšta gyvenimo. Jų kiekvieną ilgesio minutę lydi viltis, kuo greičiau būti laisvam, kada gi atvyks ta laisvės palaima narsaus vokiečių karžio pavidalu. Mes matom, kaip skuba tas karys per tuos tūkstančius kilometrų plotus, per klonius ir kalnus, per pelkes ir upes, nešdamas žmonijos gyvenimo laisvę tiems, kurios buvo taip nekantriai laukiama, su virš dvidešimt metų, ne daug ką tematė gero, šiandien visomis išgalėmis remia tautų laisvės žygį į Rytus. Jis remia daugiau kaip visi, todėl ir ateitis turi priklausyti tik kaimui. Vardan visos ateities ir mūsų visų lietuvių pareigos jausmo, aš kreipiuosi į jus, sesės lietuvaitės, apeliuodamas į jūsų kilnios širdies jausmus su šūkiu „padėkime kariams fronte nugalėti žiemą". Tepasirįžta kiekviena lietuvė mergelė numegsti fronto kariui vilnones pirštuotas pirštines ir kojines. Mes, suprasdami žiemos kietumą, neprivalome būti nejautrūs tiems, kurie kaunasi dėl mūsų šilto, ramaus ir sotaus gyvenimo. Nežiūrint į tai, kad ir pro mūsų galvas karas praūžė, kad ir kaip mums būtų sunku, tačiau mes neturime pamiršti, kad jau gyvename tolimoj užfrontėj ir diena po dienos mūsų gyvenimas grįžta į normalesnes vėžes. O mums grąžinusieji ramybę vokiečių kariai ir išvykusieji bei tebevykstantieji mūsų lietuvių savanorių batalionai turi nešti vargą ir kęsti šaltį. Kreipiuos į visus Lietuvių Nacionalistų Partijos narius, ragindamas kuo aktyviausiai organizuoti visoje Lietuvoje pirštinių kojinių mezgimo vakarus, talkas. Į šį darbą įtraukti jaunuosius ūkininkus, moksleivius ir visą lietuvių jaunuomenę. Jau veikia savišalpos pagalbos komitetai, todėl šiems komitetams įteikite numegstas pirštines, kojines, o jie pasiųs Vyr. Komitetui Kaune. Vyr. Komitetas per atatinkamas institucijas įteiks tiems, kuriems bus skiriama.

Sesės ir broliai lietuviai, prisiminkime 1919—20 metus, kuomet vyresnės mūsų sesės, su didžiausiu pasišventimu ėmėsi kruopštaus darbo mezgimo kojinių ir pirštinių „Kariams savanoriams kovojusiems prieš bolševizmą fronte". O šis karas yra tąsa buvusiojo tik dar su ryškesniais kontūrais. Nes lietuvis tuomet laisvinosi iš caristinės Rusijos, šimtaprocentiniai kultūringesnės ir humaniškesnės, palyginus su dabartine Rusija, kurioje kiestejo raudonojo Atilos vadovaujamas žydiškųjų barbarų rojus.

Tad eikite į darbą su giliausiu mūsų pareigos pajautimu, su tyra ir duosnia lietuviška širdimi. O mūsų visų pastangos bus apvainikuotos pergalės laurais Naujoj Europoj, įnešant į jos statybą šią pareigos ir sąžinės plytą.

Savo daiktus aš radau! Dabar reikia juos išimti iš karinio transporto žinybos. Kadangi tai buvo šeštadienio vakaras, tai į Pskovą grįžau sekmadienio rytą. Eidamas matau, kad žmonės eina į Pskovą su maišais ant pečių. Galvoju - tai bus pabėgeliai, grįžtą namo, pasirodo klydau. Prieinu prie vienos moteriškės. Išsikalbam. Sakosi einanti į turgų ir nešanti šį ta parduoti. Į klausimą, kodėl pėščia, o nevažiuota, atsako - arklio neturinti.

— Bet juk čia daug tokių, kaip ir tamsta!

— Pas mus tik retas arklį turi.

— O karvių ar turite?

— Turi gal kas trisdešimta šeima.

— Tai ir su pienu pas jus sunku?

— Dauguma mūsų laikome ožkas. Jas lengviau išlaikyti.

— Kodėl turgus sekmadienį, o ne kitą dieną? Sekmadienis - poilsio diena.

— Toks „draugų" palikimas. Kitaip dar nespėjome susitvarkyti. Be to, taip jau ir įpratome.

— Ka dabar žmonės kalba ir ar pate kinti nusikratę bolševizmo?

— Kurie paliko vietoje, tie labai patenkinti ir laukia naujo, šviesesnio gyvenimo, tie, kuriems buvo gerai - visi pabėgo. Na ir trauk juos velniai! Aš sena, daug jau nebepamatysiu, bet už tai jaunesnieji, tikiuosi, kitokį gyvenimą pamatys. Štai kaip mūsų žmonės apsirengę ir kaip tamsta... Nors, tiesa, aš nežinau iš kur tamsta, bet jaučiu, kad nevietinis.

Priešais sutinkame laidotuvių eiseną. Atrodo, laidojama jauna moteris. Lydi penki, šeši artimieji.

— Vargšė mergaitė!...-atsidusta mano bendrakeleivė, - nebepamatys ji šviesesnio gyvenimo. Vergijoj gimė, vergijoj ir mirė. Turbūt jau tokia jos dalelė buvo.

Jau ir Pskovas. Atsisveikiname.

Transporto daly užtrukau 5 minutes. Tuo pačiu keliu atgal į Beriozką ir netrukus, mano vagonas, prikabintas prie traukinio dunda į mielą, mielą Žemaitiją.

Sudiev „Raudonasis ubagyne"! Jei likimas leis man dar kartą kada čia atvažiuoti, tikiuosi - ir žmonės ir vaizdai čia bus jau visai kitokie. Ne pilkoji minia kalta, kad ji šiandieną kenčia nematytą pasaulyje skurdą, bet jos valdovai, kuriems jau dreba kailis ir pelnytas atpildas jiems netrūkus bus sumokėtas. „Kas buvo nieks, tas ir bus nieks".

Lietuvis.

Pr. Genys

ŽEMAIČIOU

Tvirčiau suspausk, žemaiti, ronko žombį
ir gilę vagą išvaryk par sava šalį,
o tava žemes pūdymų veliena rombi,
būk tvirts, tenepalaužei tava galę.

Ka išlek gerves, naktys praded šalčiu dvelkti,
ir gulbe auksa konkalus padongie skombint,
tep ilgu rondas ir tep sunke dvasio alkti,
ir vis nuledus galvą ete paskou žombe.

Tvirčiau suspausk, žemaiti, ronko žombį
ir vagą išvaryk par visą žemę platę,
giliau įsmeik noragą, dalgį linksmiau skombink,
te visus sviets tavį ir tava žemę mata.

Kaip organizuojama

Savitarpė Pagalba

Šiuo metu Vyr. Savitarpės Pagalbos Komitetas daro pastangų, kad kuo greičiausiai būtų suorganizuoti miestų ir apskričių komitetai. Savitarpės Pagalbos nuostatai jau yra galutinai patvirtinti ir jau siuntinėjami suinteresuotoms įstaigoms.

Kol tie nuostatai vietose bus gauti, jau dabar būtina atlikti visą eilę pasirengiamųjų darbų. Visų pirmiausia turi būti suorganizuoti apskričių ir valsčių komitetai. Miestų komitetai organizuojami tiktai Vilniuje, Kaune, Šiauliuose ir Panevėžyje. Šia proga priminsime, kaip turi būti sudaromi apskričių komitetai. Šie komitetai sudaromi iš septynių narių. Apskričių komitetų pirmininkus ir narius pasiūlo apskričių viršininkai, o Darbo ir Socialinių Reikalų Generalinis Tarėjas juos tvirtina.

Lygiai tokiu pat būdu sudaryti ir minėtų miestų komitetai. Be to, apskrityse ir minėtuose keturiuose miestuose sudaromi iš nusipelniusių ir garbingų vietos asmenų garbės komitetas. Garbės komitetų narių skaičius paliekamas vietos nuožiūrai. Be to, į apskričių ir miestų Savitarpės Pagalbos komitetus įeina pilnateisiu nariu vietos Socialinio Aprūpinimo Įstaigos atstovas, kuris kartu yra ir komiteto reikalų vedėjas (nuostato 11 str.).

Valsčių komitetus sudaro valsčių viršaičiai. Šiuos komitetus tvirtina apskričių viršininkai. Valsčiuose garbės komitetų nėra. Savitarpės Pagalbos valsčiaus komitetą sudaro penki nariai.

Be to, apskričių, miestų ir valsčių komitetai gali kviestis kompetentingus asmenis bendradarbiais, tačiau nei komitetų nariai, nei jų bendradarbiai už darbą Savitarpės Pagalbos komitetuose neatlyginami.

Apskričių bei sakytųjų keturių miestų komitetai turi savo būstinę apskričių, o valsčių komitetai valsčių centruose.

Apskričių bei miestų komitetai, kad darbas sklandžiau eitų, pasiskirsto atitinkamomis akcijomis (propogandos, aukų rinkimo, aukų skirstymo ir kt.).

Vyriausias Savitarpės Pagalbos Komitetas prašo apskričių viršininkus tučtuojau suorganizuoti apskričių ir Kauno, Vilniaus, Šiaulių bei Panevėžio miestų komitetus iš 7 narių ir pristatyti Darbo ir Socialinių Reikalų Generaliniam Tarėjui juos tvirtinti. Apie komitetų sudarymą ir sudėtį reikia tuoj pranešti ir Vyr. Komitetui, Kaunas, Gedimino g. 40.

Visos valstybinės, kooperatinės, visuomeninės ir privatinės įstaigos bei įmonės raginamos Savitarpės Pagalbai teikti kuo didžiausią paramą.

Vyr. Savitarpės Pagalbos Komiteto sudėtis

Prie Savitarpės Pagalbos prijungus Lietuvos Raudonąjį Kryžių padaryta kai kurie pakeitimai ir Vyr. Savitarpės Pagalbos Komitete. Dabar Vyr. Savitarpės Pagalbos Komiteto sudėtis yra ši: pirmininkas — ats. gen. štb. pulk. ltn. M. Naujokas vicepirmininkas — dr. St. Daukša, pulk. dr. V. Ingelevičius, kun. V. Mieleška, prof. L. Končius, „Lietūkio" dir. P. Pečkaitis, Darbo ir Socialinių Vadybos Reikalų atstovas J. Trimakas, Vyr. Sveikatos Valdybos Valdytojas dr. P. Matulionis, Savivaldybių D-to dir. St. Mockus, prof. dr. U. Karnauka, rašytojas Bern. Brazdžionis, kun. K. Čibiras, red. K. Obuolėnas, kun. Balčiauskas, prof. St. Žakevičius, Prof. S—gų C. B. Reikalų Vedėjas adv. J. Steponaitis, „Maisto" dir. P. Grajauskas, „Pienocentro" dir. Vl. Bublys ir „Sodybos" dir. P. Kaladė, — nariais.

Moksleiviai į vargingųjų šelpimo darbą.

Vyriausias Savitarpės Pagalbos Komitetas kreipiasi į Švietimo Generalinį Tarėją, prašydamas paraginti mokyklų vadovybes pasirūpinti, kad moksleiviai kuo plačiausiai įsitrauktų į Savitarpės Pagalbos darbą. Tuo reikalu Vyr. S. P. Komitetas pasiūlė, kad labiau pasiturį moksleiviai patys pagamintų dovanėlių ir jas įteiktų už save vargingesniems draugams. Toks dovanų įteikimas galėtų būti Kalėdų eglučių metu. Pradžios mokyklose į tokias eglutes turėtų būti pakviesti ir apylinkės varguomenės vaikučiai, kurie turėtų būti apdovanoti, o be to, visi valandėlę-kitą gražiai tada pabendrautų su moksleiviais.

Vyr. S. P. Komitetas mano kad tokias iškilmes savo nuožiūra ir iniciatyva surengtų mokyklų vadovybės tarp Kalėdų ir sausio 15 d.

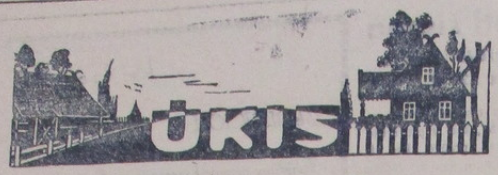

Žemės tvarkymo darbai Žemaičiuose

Bolševikams įsibrovus į Lietuvą, žemės tvarkymo darbai 1940 m. liepos mėn. buvo raudonųjų nutraukti: žemėtvarkos darbininkai vietoje dėti žemės ūkio kultūrai pagrindus, buvo įpareigoti įvykdyti pragaištingą bolševikinį žemės valdymo pertvarkymą, kuris pilnai klestėjusį Lietuvos žemės ūkį sistematingai ardė. Nors ir daug žemėtvarkos darbininkai dirbo; bet tas darbas buvo netik nenaudingas, bet tiesiog krašto ūkiui žalingas. Tas pats buvo ir Telšių apskrityje. Dabar žemėtvarkos darbininkai turi sukaupti visas jėgas, kad atstačius sugriautą Lietuvos ūkį.

Pirmieji žingsniai į tinkamą žemės ūkio tvarkymą yra kaimų skirstymas vienasėdžiais, žemės valdymo atstatymas ir ūkių žemės melioracija.

Praėjusi per Lietuvą, nors žalbo greitumu, karo vėsula sudegino ne vieną kaimą ir ne vieną miestelį.

Telšių apskrity yra sudegusių septyniuose kaimuose iš 141 ūkio 26 ūkiai su 70 trobesių. Šiuose ūkiuose trobesiai neatidedant turi būti atstatomi. Bet atstatyti senose sodybose trobesių, ir ūkininkai nenori ir yra neekonomiška. Nes po kiek laiko, jų žemės prorėžius likvidavus, prisieity ūkininkams antrą kartą trobesius perstatyti. Siems darbams bus pasiruošiama ir pavasarį jų žemės pirmoje eilėje bus tvarkomos. Kiek esamos pajėgos leido iš tų kaimų Rietavo valsčiaus, Skroblės km. skirstyti vienasėdžiais jau šį rudenį pradėtas.

Kitos visos žemėtvarkos darbininkų pajėgos yra nukreiptos Telšių apskrityje sudegusiems miesteliams pertvarkyti ir išplanuoti. Karo metu yra sudegę: Rietavo, Tverų, Varnių ir Žarėnų miesteliai. Leisti jiems atsistatyti tuose miesteliuose sudegusius trobesius negalima. Nes šie miesteliai yra, laikui bėgant, galvališkai susisiatę prie susikryžiavimo senovės kelių, aikščių ir t. t. Jų sodybų sklypai dažnai neatitinka minimalinius statybinių sklypų reikalavimus. Ligi, siauri ir kreivi. Šių miestelių gatvės, tai nėra gatvės, bet buvę kreivi takai, keliai, vieškeliai ir jų sankryžos, kurie, laikui bėgant, virto į taip vadinamas gatves. Išskyrus Rietavo miestelį, kiti miesteliai nėra turėję plano. Nors Rietavo miestelis prieš keliasdešimt metų Rusijos caro valdymo laikais ir buvo planuotas, bet jo projektas neatitinka šių dienų urbanistinių reikalavimų. Darbo daug. Bet darbas eina. Tuose miesteliuose jau pasistūmėta toli. Tverų miestelis jau turi galvių išplanavimo projektą. Šis projektas jau įvykdytas vietoje. Dirba jame du matininkai. Varniuose atlikta iki š. m. XI. 15 d. 20 % viso darbo, Rietave - net 25 % Žarėnų miestelio naujų gatvių išplanavimo projektas jau baigiamas sudaryti. Viso miesteliuose nuo karo pradžios dirba 7-8 matininkai. Darbai, klek vietos sąlygos leis, bus vykdomi ir žiemos metu. Yra viltis, kad kai kuriuose miesteliuose pavasarį žemėtvarkos darbai bus baigti, ir ten užvirs naujas darbas—trobesių statyba.

Naujai pertvarkyti ir išplanuoti miesteliai bus labiau suglausti ir daugiau bus panašūs į tirštai apgyventas vietoves. Nors ir bus daugiau suspausti, bet vistiek tie miesteliai užims nemažus žemės plotus. Pav. Varnių miestelis užims apie 130 ha ir turės virš 220 sodybų, Rietavo miestelis - apie 180 ha ir turės virš 200 sodybų, Žarėnų miestelis užims apie 55 ha ir turės apie 64 sodybas, ir Tverų miestelis - apie 26 ha ir turės 80 sodybų, neskaitant aikščių, turgaviečių, parkų ir t. t.

Telšių apskrityje melioracijos darbai po karo suintensyvėjo. Ūkininkų susidomėjimas didelis. Dabar sudarinėjami tyrinėjimo projektai ir ruošiamasi atelnančių metų pavasario darbams. Daugumoje melioracijos darbai bus vykdomi ūkininkų lėšomis.

Apie kitus žemėtvarkos darbus numatomus vykdyti Telšių apskrityje parašysiu sekantį kartą.

M. Jasiulis.

Derliaus šventė Telšiuose

Lapkričio mėn. 28 d. „Šatrijos" salėje įvyko Telšių apskr. derliaus šventės minėjimas. Žmonių prisirinko pilna salė. Pirmiausia kviečiamas prezidiumas. Po to Apskr. Viršininko įgaliotinio žodis. Jis trumpai pamini, kad ūkininko darbas pats reikalingiausias ir garbingiausias. Kalba vokiečių ūkio vadovas p. König. Jis pareiškia, kad lietuviai turi būti dėkingi Reicho vadui Adolfui Hitleriui ir narsiajai vokiečių kariuomenei, kuri pasiskubino išvyti bolševikus anksčiau, negu šie suspėjo viską sunaikinti. Taip pat pareiškė, kad savo maistu ūkininkai dalyvauja priešbolševistiniam kare. Po to apskrities agronomo p. Tautvydo išsamus pranešimas apie Lietuvos ūkio pajėgumą bei naudą ir ūkininkų atstovo p. Stripeikos žodis. Tuo minėjimas baigiasi.

Toliau seka meninė dalis: Telšių Sav. Kuopos muzikų pasirodymas ir dainos, vadovaujant žinomam muzikui Jasenauskui. Karių pasirodymas visus sužavi. Po to, linksmas vaidinimas iš kaimo gyvenimo, kuris irgi visus gerai nuteikia. Po to seka gimnazijos choras vadovaujant muzikos mokyt. p. Andruliui. Choras pasirodė labai gerai. Ypatingai visus sužavi tautiniai šokiai, vadovaujant gimnazijos mokytojai p. Ječionytei. Taip pat pasirodo ir pradžios mokyklos meninės jėgos. Publika visą laiką buvo gerai nuteikta, patenkinta ir atsidėkojo ilgais plojimais. Reikia pažymėti, kad tai pirmoji tokia įspūdinga derliaus šventė. Ateity tokios šventės bus ruošiamos kiekvienais metais, paminėjimui ir sulyginimui ūkininko darbo su kitais darbais. Derliaus šventės įvyko ir kituose Lietuvos miestuose.

Derliaus šventės minėjimas Amatų Mokykloje

Š. m. lapkričio mėn. 22 d. 18 val. įvyko Telšių V. Vid. Amatų Mokyklos mokytojų ir mokinių pirmasis Derliaus Šventės minėjimas. Šia proga gražią kalbą pasakė gerb. p. mokyt. Slavėnas, kurioje, tarp kitko, narodė, kad žemė neturi būti laikoma žaislelio, dekoracijos bei spekuliacijos objektu, kaip kad supranta ir daro rytiečiai — aziatai, bet šioje srityje reikia dar ir mums pažvelgti į Vakarus ir pasimokyti iš jų, kalp reikia žemę apdirbti, kad gautume dvigubai ir trigubai didesnį derlių, kaip dabar kad gauname. Žinoma, tą įgyvendinti gali tik susipratusios nacionalistinės valstybės, kurių skaičiuje esame ir mes. Kvietė ir moksleivius prie to darbo prisidėti, atlikenant gerlau ir stropiau kiekvienam pavestą bei priderantą atlikti pareigą.

Po to sekė meninė dalis, kurią atliko gerb. p. Jasenauskas su savo amatininkų, dar jaunu, choru, anksčiau buvusio choro yra likę keli mokiniai su kuriais taip pat padainavo keletą dainelių. Mok. F. Šmitas ir Vl. Stankus pagrojo iš lietuviškų šokių keletą muzikos meliodijų. Amatų mokyklos mergaitės paskaitė du eilėraščius ir pavaizdavo: „Vasara darbymetė kaime".

L.

ŠEIMA IR NAMAI

Saugokime šeimos moralę

Tautos stiprybė ir moralinė jėga brėsta tvarkingoje šeimoje. Tai gerai suprato Vokietija, kuri savo tautos šeimas saugoja ypatingais įstatymais. Šeimų nedrausmingumas ir išližimas ten aiškiais įstatymais tvarkomas. Šeimų ardytojai griežtai baudžiami. Tuo tarpu tvarkingos šeimos yra Vokiečių tautos garbė, ypač gausios šeimos.

Jei nori sunaikinti tautą, suardyk jos šeimą. Bolševistinė valdžia pas save ir pas mus Lietuvoje, norėdama iš žmogaus padaryti be dvasios darbo mašiną ir arklą savo užgaidų vergą ir pastumdėlį, pasiskubino savo drakoniškais nuostatais suardyti šeimą. (Už 53 rublius galėjai be jokio klapato atsikratyti senojo ir nusipirkti naują vyrą ar žmoną). Ačiū Dievui, kad šita „sovietiška registracija" tepasinaudojo tik mažas mūsų tautiečių skaičius, ir tai daugiausia tie, kuriems nerūpėjo nei jų pačių, nei jų vaikučių, nei tautos ateitis, kurie neturėjo sveiko proto nuovokos, vallos ir sąžinės, o vadovavosi iytles instiktu. Kiti pasinaudodami šiltokiomis „laisvėmis" metė savo žmonas ar vyrus, palikdami juos dažniausiai apverkinoj padėty su mažais vaikučiais, įsiveržė į kitas šeimas jas suardydami ir taip dabar sau gyvena susimetėlių gyvenimu, pasitęsindami tuo, kad ir dabar velkia „civilinė metrikacija", nors jie ir čia nėra įsiregistravę. To pasekmėje verkia nuskriaustosios šeimos badaują valkučiai. Iš jų tikriausiai išaugs kūno ir dvasios paliegėliai.

Įsijungę į kultūringų Vakarų Europos tautų šeimą, norėdami išlaikyti tautos garbę ir nacionalistlių charakterį, skubiau turime sutvarkyti tuos „tautos vežlus", kurie taip skaudžiai kankina tautos kūną, teršia ir ardo pagrindinį visuomenės narvelį—šeimą.

Bet kokiu būdu? Moralinėmis priemonėmis šių nenormalumų pašalinti negalima. Lieka vien tik jėga. Šios rūšies žmonės yra į bent kokį žmoniškumą nusipovę, o kai kurie, kalp teko pastebėti, dar tikisi vėl suiauksi „ruso", ir mano toliau veryti gilovimo darbą gal būt jau naujose šeimose. Kiekvienas ištvirkėlis, kiekvienas valkata turi sau duoną gražiu būdu uždirbti, o jei pats nepajėgia surasti sau žmoniško darbo, valdžia turėtų tokiam pasirūpinti p iverstinį darbą.

Šiandien mes draudžiame savo trobėsius, gyvulius nuo ugnies ir kitų nelsimingų atsitikimų. Apdrauskime ir tautą nuo šių „vėžių" tokiu būdu, kokiu yra save apsidraudusi šių dienų Vokietija.

B. Sveikauskas.

Darbo santykių sureguliavimas

Nustatyta, kad skaitlingos darbo pajėgos užimtos didele apimtimi nesvarbiu darbu, tuo tarpu iš kitos pusės negalima karo ir kitiems svarbiems užsimojimams pajėgas padengti. Šiam darbo jėgų įtraukimo sureguliavimui pagal pertvarkytus punktus ir atsižvelgiant į jų žinias ir sugebėjimą, išleido Generalkomisaras potvarkį, kuris pagrindinai sutvarko darbo santykių išsprendimą.

Pagal tai esanti darbo sutartis tik su priež tai gautu Darbo Įstaigos sutikimu gali būti nutraukta. Taip pat privačios ir viešos įmonės ir įvairių rūšų valdybos, taip pat šeimininkavimai gali tik tada darbo jėgas priimti, jeigu turi tam tikrus Darbo Įstaigos paskyrimus ar atleidimus. Visi asmens, kuriems pasibaigė ligšiolinė darbo sutartis turi nedelsdami asmeniškai užsiregistruoti paskutinės gyvenamos vietos Darbo Įstaigoje. Nevykdantieji šių nuostatų baudžiami iki 6 mėn. laisvės atėmimu arba pinigine bauda iki 1000 RM.

Tolimesnio potvarkio pagrindu, norint užtvirtinti darbo jėgas valstybinės ir ūkiniai politines reikšmės užsimojimams, visi privatūs ir vieši užsiėmimai statybų virš ir po žeme prieš statybos pradžią turi būti kompetentingai Darbo Įstaigai pranešti.

Vokiečių kariuomenės bei vokiečių civilių įstaigoms nereikalinga, neliečiant Darbo Įstaigai pranešimo pareigos įrodyti reikalingumo. Bendri policijos statybiniai nuostatai tačiau taikomi ir šioms statyboms.

Nustatytas žemės ūkio darbininkų atlyginimas

Rytų Krašto Reichskomisaro potvarkis, išleistas rugsėjo 11 12 d. d. naujai sutvarkė svarbiausių žemės ūkio gaminių kainas. Šiuo nauju nustatymu turėjo būti duotas svarbiausiai Rytų Krašto ūkio šakai sveikas ūkinis pagrindas, ant kurio jis galėtų atsistatyti ir toliau vystyus. Šiame ūkiniame pakilime turi ypatingai dalyvauti žemės ūkyje dirbą darbininkai.

Dėl to Rytų Krašto Reicho Komisaras išleido potvarkį, liečiantį Lietuvos ir Latvijos buv. valstybėse žemės ūkyje dirbančių darbininkų atlyginimą bei darbo sąlygas.

Šis potvarkis greta bendrų darbo sąlygų kalp pav. sutarties ilgumo, žmonės darbą, gyvulių laikymą ir buto klausimą pirmoj eilėj tvarko deputatnų, laisvų darbininkų bei žemės ūkio kumečių atlyginimus. Ypatingai pažymėtinas bolševikų panaikintų deputatnų įvedimas, ką potvarkis plačiai nurodo patiems deputantams bei jų įmonėje dirbantiems žmonoms.

Visi potvarkio atlyginimai yra kaitu mažiausi ir didžiausi atlyginimai, nuo kurių paskiru atvejų galima nukrypti tiktai gavus atitinkamos įstaigos leidimą. Potvarkis įsigalioja nuo š.m. spalių 15 d. Jis žymiai padės ūkiniam bei socialiniam patenkinimui ir atstatymo darbui Rytų Krašte.

Vilniaus vaizdai

I.

...sulenkusi senutė, maldakny... nešina, tyliai eina. Prie Kate... aikštės sustoja. Čia gražiai ... raudonos gėlės. Ji sustoja ...jomis, apsidairo ir, įsitiki..., kad policininkas jos nema..., skina jas. Skina jų daug, visą ...šią gėlių... ir dar, ir dar. ...o paklausta, kam ji vagia, ji ...sušunka:

„Neskųskite manęs, juk aš ...nešuos į bažnyčią!“ — vogtas ... į šventyklą... pasimels ir ...bus gerai.

II.

Tamsią naktį svetimame darže ...ienė, „pani dozorczyni“, ...rbuojasi“. Ji jau kasa kaimy... bulves... Tamsoje, apgraibo... ji atrenka didesnes nuo ...esnių bulvių, kurias čia pat ...ela. Su neramia sąžine, vo...omis ji dirba kiaurą naktį. ...nkiotas visas daržas, sugadin... visas bulvių derlius. Jai ne...a pragaišintų mažų neužaugu... bulvių. Ji net negalvoja, kad ...apsiėmusi kam nors bulves ...kasti, galėtų atlikti tokį pat ...bą dienos metu, be jokios ...mės ir nuodėmės, gal net ir ...pačių bulvių daugiau pelny...ma.

III.

...ėjau į vieną didesnę Vilniaus ...pyklų — triukšminga. Jaunas ...pėjas grąsindamas reikalauja ...ašyti jam darbo dieną, bet jis ...gali jis šiandieną darbo dirbti... ...ano kalbus kirpėjas taip man ...iškino: „Nebepirmiena pas ...s, kad mūsų amatninkai bė...oja po miestą palikdami kirpyk... ir paskui sau reikalauja darbo ...enos užmokesnį. Užtenka tik ...rai prigrąsinti ir parėkauti. ...tat ir mūsų artelės reikalai ...gia smukti“.

Kur tik pažiūrėsi, visur vaiz... tie patys — suktumas, neno... dirbti, išsisukinėjimas. Šios ...ytum, smulkios charakterio ...ybės pamažu kas dieną, kas ...aitę, kas metai veikia žmogų, ...menga į pačią jo pasąmonę ...eina iš kartos į kartą ir tuo ...du, sudaro tautos charakterį.

Patys lenkai traktuoja savo būdo savybes, kaip ypatingo „apsukrumo“ požymį, o kas tokių „ypatingų gabumų“ neturi — esąs neišmanėlis, tamsuolis, lepšė. („cham, duren, swinia“).

Dabar, karo metu lenkai Vilniuje savo nedorybėmis ir suktumu ypatingai pasireiškė, varydami kuoplačiausiai spekuliaciją. Spekuliacijos epidemija apsikrėtė visi: tiek vyrai, tiek moterys, tiek darbo žmonių luomas, tiek jų inteligentija. Moterys ištisas dienas sėdi turgavietėje ir pasakiškomis kainomis parduoda įvairias prekes „iš po skverno“, o vyrai varo platesnio masto spekuliaciją. Jų kas dieną gali sutikti žinomam plente Vilnius-Kaunas „prekių gaudyti“ bevažiuojančius. Tokių vaizdų netrūksta.

IV.

Iš Vilniaus važiuoja autobusu lenkas. Netoli Ukmergės autobusas sustoja, pasigadina kažkas. Išlipęs iš autobuso karališku rankos mostelėjimu sustabdo apsukrusis lenkas bevažiuojantį ūkininką. Darkydamas kalbą jis šaukia lietuviškai: „Dok svėstas! Aš imsi svėstas“.

Ir taip stabdydamas vežimus jis prisiperka devynias galybes visako: juk Vilniuje pasakiškos kainos... bus gal šimteriopas uždarbis?.

V.

„Haudluję“ * juokdamasis sako mano, bendrakeleivis, su kuriuo teko važiuoti vienu sunkvežimiu. Jis padarąs 2-3 kursus Vilnius-Kaunas per savaitę. Jis perkąs Kaune įvairiausių prekių: adatų, sacharino, kojinių... Rizikinga, bet pelninga. Taip jis jau daug yra pelnęs. Dabar tiktai kelionei susidėsiąs 200 RM ir dumsiąs (nelegaliai) į Varšuvą gyventi ir ilsėtis nuo pavojų.

Mano paklaustas iš kur jis taip sekmingai gaunąs Kaune prekių — jis linksmai atsako:

Būtų tiktai pinigų, o prekių tiek ir tiek. Kaune daugybė jo pažįstamų ir draugų laukia. Visi jie tebetarnauja fabrikuose ir įvairiuose trestuose (dar nuo bolševikų laikų) — taip jie daug jam padedą ir išgauną prekių, kokių reikia jaunam spekuliantui.

VI.

Rieda sunkvežimis Žaliojo Tilto linkui. Gatvėje apspinta „pėstininkai“ — plento keliauninkai. „Paimkite mane, paimkite! šaukia vienas kitą perrėkdamas. Šoferis sustabdo mašiną, gudriai primerkia akį ir klausia“:

„Ar mokėsi 70 rb., tai pasodinsiu į būdelę, šalia savęs?“.

„Mokėsiu, mokėsiu ir aš mokėsiu!“ šaukia visi kartu. Ir vėl padėtis neaiški — visi nori važiuoti. Kai šiaip taip visi susėdo, aš tyliai paklausiau savo naujus kaimynus:

— „Kodėl taip brangiai tamsta sutikai mokėti?“

— „O, ką tai reiškia! Galiu mokėti kad ir visą šimtą: man apsimokės“.

— „Tamsta prekiauji?“

— „Taip...“

Supratau, kad ir vėl yra keliautojų, kuriems nieks nebrangu: Spekuliantai.

J. Staniškis

Iš mūsų krašto

Seda

1919 m. atstačius Lietuvos Nepriklausomybę, susipratę lietuviai įsteigė Sedos Vartotojų Bendrovę dabar vadinamą Sedos Žemės Ūkio K-vu.

Tačiau jos gyvenimas buvo sunkus. Nebuvo palankių sąlygų vystitis kooperacijai. Ypatingai žydai norėjo šį kooperatyvą nuslopinti.

Tokiu būdu Sedos K-vas buvo beeinąs prie bankroto.

Beliko saujelė narių, kurie turėjo padengti nuostolius.

Tačiau pasiryžę nariai nenuleido rankų.

1937 m. stojo dirbti nauja valdyba. Ši valdyba su agr. A. Stančiku priešaky, sudarė sutartį su Lietūkiu. Rizikuodami savo turtu, išdavė didelių sumų vekselius.

1937 m. įsteigė Sedos Žemės Ūkio K-vo linų supirkinėjimo punktą. O 1938 met. įsteigė grūdų supirkinėjimo punktą. Kainos buvo mokamos tokios pat kaip prie geležinkelio stoties. Ūkininkus aprūpino ūkio mašinomis, sėkiomis ir kit. ūkiškomis prekėmis. Apsaugojo ūkininkus nuo išnaudojimo. Buv. žydų linų supirkinėjimo punktai buvo priversti mokėti tokias pat kainas kaip K-vas.

Tokiu būdu Sedos Ž. Ū. K-vas gana sunkiais gyvavimo laikais daug patarnavo ūkininkams.

Dabar Sedos Ž. Ū. K vui vadovauja: Sedos rajono agr. A. Stančikas, o direktorium yra žymus kooperatininkas p. Bronius Kliauga.

Šis kooperatyvas apima visas prekybos sritis. Aprūpina ūkininkus turimomis prekėmis. Supirkinėja grūdus, kas palengvina ūkininkų atlikimą prievolės, o vėliau supirkinės ir linus.

Pelikonis

Tirkšliai

Po karo Tirkšliuose pradėjo normaliai veikti visos įstaigos. Tik viešosios valstybinės bibliotekos niekas nesirengia atidaryti. Nevisuomet gaunant laikraščių, rudens vakarais nėra kas veikti, todėl visi laukiame bibliotekos atidarymo.

Skelbimas

Šiaulių, Tauragės, Mažeikių, Raseinių, Telšių ir Kretingos apskričių gyventojai šiuo užprašomi, iki 1941 m. gruodžio mėn. 1 d. pristatyti visas iš rusiškų karinių autovežimių visokių rūšių (kovos mašinų, sunkvežimių, priekabų, lengvų mašinų, motociklų) paimtas mašinų dalis atatinkamai vietos komendantūrai.

Vietos komendantas Telšių ir Kretingos apskričiams gyvena Plungėje,

Raseinių — Lyda vėnuose,
Mažeikių — Mažeikiuose,
Tauragės — Tauragėje,
Šiaulių karo komendantūroje — Šiauliuose.

Kas atiduos minėtas karo grobio dalis iki nustatyto termino, nebus baudžiamas. Kas nepristatys laiku arba nuslėps bus griežtai baudžiamas.

pas. Brendel
majoras ir komendantas.

Šiauliai, XI.1941. 12.

Naujas srities komisaras Panevėžyje

Gausiai dalyvaujant įstaigų ir valdžios organų atstovams, lygiai kaip ir visuomenei, Generalinis Komisaras Dr. von Renteln Panevėžyje įvedė į pareigas naująjį Panevėžio srities komisarą gauamtsleiterį Neum. Savo pasakytoje kalboje Generalinis Komisaras nurodė į reikalingumą glaudžių ryšių tarp civilinės valdžios ir gyventojų, ryšių, dėl kurių, drauge su aktualiaisiais uždaviniais, kilo reikalas sudaryti Panevėžio sritį. Greta tiesioginio rūpinimosi gyventojais, tolesnis civilinės valdžios uždavinys yra mobilizuoti visas pajėgas didesniems uždaviniams, kurie yra iškilę ne tik šiai sričiai, bet ir visai Europai. Kiekvienas vyras ir kiekviena moteris šioje srityje turi tarnauti didesniam uždaviniui: nuvertimui kruvinojo sovietų teroro režimo, kokio pasaulis niekados dar nėra matęs, užtikrinimui žmogaus garbei tinkamo gyvenimo ir nugalėjimui tamsiųjų pajėgų ir jų sąjungininkų. Ši sritis itin sunkiai kentė kruviname bolševizmo terore, kurį visiškai nugalėjo tik nacionalsocialistinė Vokietija, vadovaujama Adolfo Hitlerio. Kai dabar kovojamos kovos prieš bolševizmą ir prieš Angliją, ši sritis turinti suprasti, kad bus išspręstas ir jos likimas, ir visų pareiga esanti padėti šį mūšį privesti prie laimingo galo.

Generalinis Komisaras toliau pabrėžė, kad jei dabar tarp vokiečių civilinės valdžios ir naujojo srities komisaro iš vienos pusės ir tarp šios srities antibolševistinių pajėgų iš antros pusės įvyks itin glaudus susivienijimas, tai tuo būdu bus padėtas pagrindas itin glaudžiam, vaisingam, kupinam supratimo ir draugystės savitarpiam bendradarbiavimui. Nurodęs, kad lygiai tiek pat, kaip ir vokiečių karinės pajėgos, vokiečių civilinė valdžia yra atvykusi kaip šio krašto išlaisvintojas, Generalinis Komisaras įvedė srities komisarą Neum į jo pareigas.

Srities komisaras Neum Generalinį Komisarą patikino, kad jis ir jo bendradarbiai visomis pajėgomis prisidės prie šio krašto ir šios srities atstatymo. Jis iš visų šios srities gyventojų sluoksnių laukia, kad jie su ta pačia gera valia. su kuria iš vokiečių pusės jiems paduodama ranka, padėtų baigti tą pergalę dėl kurios Vokietijos kariuomenė kovoja, kad būtų galima naujai atkurti Europą.

Iškilmės buvo baigtos vėliavos pakėlimu.

Potvarkis

...li priemonių kovai su užkre...amomis gyvulių ligomis ir ...tokių eilinių veterinarinių priemonių.

...Buvusių nepriklausomų Lietuvos ir Latvijos valstybių sričiai nustato...a kas seka:

1 §

Kovai su užkrečiamomis gyvulių ...omis iki atskiro potvarkio taikomi ...šios srities įstatymai, kurie veikė ...rieš okupuojant Pabaltijo kraštus ...SRS.

2 §

Generaliniai komisarai įgaliojami ...vykdomųjų nurodymų rėmuose iki ...atskiro potvarkio leisti reikiamus ...papildomuosius, pakeičiamuosius ...vykdomuosius nuostatus.

3 §

1 ir 2 §§ nuostatai galioja atitin...ama prasme ir kitokioms eilinėms ...veterinarinėms priemonėms, jei jos ...a bendro pobūdžio ir nėra leidžia...os tiesiogiai Reicho komisaro.

...Reicho Komisarą Rytų Kraštui

(pas.) FRUENDT

...ga, 1941 m. spalio 27 d.

Telšių Savisaugos Batalliono Telšių Kuopa

užjausdama nuo karo nukentėjusių brolių lietuvių sunkų likimą, kuris, žiemai artinantis, sunkėja, savo kukliomis aukomis prisideda prie jų likimo palengvinimo, skirdama 1941 m. lapkričio mėn. 9 d. suruošto Telšių mieste vakaro—šlūpinio pelną sumoje 112,8 RM.

Ltn. Nakutis

Dėmesio ūkininkai!

Generalinis komisariatas nurodo, kad pradėjus smarkiau šalti, bulvių pristatymą tenka sustabdyti. Todėl Lietuvos ūkininkai kviečiami numatytąsias atiduoti bulves patalpint, taip, kad joms nekenktų šaltis ir kad kartu, reikalui esant, jas būtų galima išimti. Atiduotini kiekiai palieka tokie patys ir dėl minėtųjų priemonių nė vienam ūkiui jie nesumažinami.

Šiuo metu kiekvienas ūkininkas turi galimumą pradėti kulti duoninius javus, kadangi į rinką reikia pristatyti didesnius negu iki šiol kiekius. Ryšium su tuo primenama apie premijas nustatytas už javų, šieno ir šiaudų pristatymą.

S. Petrausko foto studijoje

Telšiai, Respublikos g-vė. 24 atliekama šie foto darbai: portretinės nuotraukos dienos ir elektros šviesoje, grupės, padidinimai. Visų rūšių reprodukcijos, foto mėgėjų ir visi Leicos darbai.

Telšių Policijai Reikalingas **vertėjas** gerai žinąs lietuvių ir vokiečių kalbą žodžiu ir raštu Kreiptis į nuovados viršininką.

Dėmesio

Telšiuose, Respublikos g-vė 30 naujai įrengta ir jau veikia **auto mechaninė dirbtuvė**

Dirbtuvėje smulkūs ir kapitaliniai darbai atliekami šie: visų rūšių auto mašinoms, motociklams, dviračiams siuvamoms maš. ir kt. Naujai dirbamos: pečionės, durelės ir visi krosnių skardos bei geležies įrengimai, baidarės iš klijuotės, motoriniai bei būriniai laivai.

Darbą atlieka dirbę Kaune ir Klaipėdoje prityrę specialistai.

Dirbtuvės vedėjas

Skelbiame, kad Rietavo Žemės Ūkio kooperatyvas likviduojasi, prašome kreditorius iki 1942 m. kovo 1 d. pareikšti pretenzijas. Vėliau pareikštos pretenzijos nebus priimamos.

Likviducinė komisija.

Vitkienė Kazimiera gyv. Rotinėnų km. Alsėdžių valsč. **pametė** dviem asmenim cukrui ir duonai **maisto kortelę.** Radusį prašoma grąžinti Alsėdžių valsč. savivaldybei.

Organizuojamas naujas choras. Repeticijos daromos Gimnazijos patalpose šią tvarka:

Sopranams: Antradieniais ir penktadieniai nuo 18 v. iki 19 v.
Altams: Trečiadieniais ir penktadieniais nuo 18 iki 19 v.
Tenorams: Antradieniais ir penktadieniais nuo 19 v. iki 20 v.
Bosams: Trečiadieniais ir penktadieniais nuo 19 v. iki 20 v.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Kas yra ir ko siekia

Savitarpė pagalba

Savitarpė Pagalba tarnauja visai tautinei bendruomenei ir yra Kauno generalinės srities visų gyventojų bendras reikalas. Jos tiksluose įrašytas į sunkią būklę patekusių asmenų ir šeimų dėl karo, gaisro, nedarbo, ligos ir kitų priežasčių šelpimas maistu, drabužiais, kūru, pinigais ir kitais gyvenime reikmenimis. Ji turi šelpti neturtingas šeimas ir asmenis, kurie yra būtinai reikalingi visuomenės paramos, tačiau socialinio draudimo ir socialinės globos nėra aprūpinami, o taip pat šelpti nepasiturinčias gausias šeimas.

Savitarpė Pagalba turi rūpintis įrengti Vilniuje, Kaune ir kituose didesniuose miestuose nakvynės namus, pasišildymo punktus ir viešąsias virtuves.

Savitarpei pagalbai pavesta rūpintis visuomenės sveikatingumu, išlaikant ligonines ir kitas sanitarines įstaigas, ruošiant sanitarinį personalą bei rengiant sanitarinius kursus, rūpintis padėti visuomenei bei atskiriems asmenims, ištikus karui ar kitoms stichinėms nelaimėmis. Ligi šiol šias funkcijas ėjo buv. Liet. Raudonasis Kryžius kuris dabar yra įjungtas į Savitarpės Pagalbos organizaciją.

Pati Savitarpės organizacija atrodo šitaip. Generalinis Komisaras Dr. von Renteln'as, Pirmojo Generalinio Tarėjo gen. Kubiliūno paprašytas, paslėmė Savitarpės Pagalbos globą. Toliau, organizaciją sudaro: Garbės komitetas, vyriausias komitetas, apskričių, miestų ir valsčių Savitarpės Pagalbos komitetai.

Savitarpės pagalbos darbas, kaip iš jos tikslų matyti, eis dvejomis kryptimis, būtent: socialinės globos ir ligonių globos.

Savitarpės Pagalbos komitetai įpareigojami propaguoti Savitarpės Pagalbos idėją per spaudą, radiją paskaitas, koncertus, plakatus, bažnyčias, mokyklas, teatrus ir kitas viešas institucijas. Ji jau netolimoje ateityje suruoš rinkliavas maisto produktais, drabužiais, pinigais ir kitais reikmenimis, pagamins Savitarpės Pagalbos ženklus ir organizuos jų pardavinėjimą gatvėse, aikštėse, įstaigose, įmonėse, ir privačiuose butuose, organizuos mokyklose Savitarpės Pagalbos savaites su atitinkamomis paskaitomis, koncertais ir rinkliavomis, o valstybinėse, kooperatinėse ir kitose visose įstaigose bei įmonėse-Savitarpės Pagalbos dienas.

Savitarpės Pagalbos organizacija yra pastovi bet jos veikla reiškiasi daugiausia nuo spalių mėn. 1 d ligi kovo mėn. 31 d. kiekvienais metais.

Atskirų sričių darbo apimtį ir organizaciją precizuoja vidaus tvarkos statutas, kuris artimiausiomis dienomis bus paruoštas.

Savitarpės Pagalbos Komitetai Vilniuje

Darbo ir Socialinių Reikalų Generalinis Tarėjas Dr. J. Paukštys, Vyr. Savitarpės Pagalbos Komiteto Pirmininkas Ats. gen. štb. pulk. ltn. M. Naujokas ir Komiteto Reikalų Vedėjas J. Trimakas šiomis dienomis lankėsi Vilniuje Savitarpės Pagalbos reikalais.

Ta proga jie su vietinės administracijos organais aptarė Savitarpės Pagalbos veiklos reikalus Vilniuje.

Vilniuje jau susiorganizavo miesto ir apskrities Savitarpės Pagalbos Komitetai. Į Vilniaus Miesto Komitetą įeina Viceburmistras ats. majoras Grigas — pirmininku, kun. Bieliauskas, red. R. Mackonis, dir. dr. Trukanas ir Soc. Aps. Įstaigos vedėjas Baublys — nariais. Be to, į šį komitetą įeina po vieną vietos lenkų ir baltgudžių visuomenės atstovų.

Vilniaus apskrities Komitetui pirmininkauja LNP Apygardos Vadas Virbalis.

Garbės spekuliantai

Atkelta iš 1-mo puslapio

Šitokio sakysime pono Direktoriaus — spekuliantų „garbės pirmininko" globoj, veikia jau visas štabas spekuliantų klapčiukų, kurie žino kur ką, „kaip ir kada aprūpinti „vyriausio majestoto" pavedimu saldainiais, cigaretėmis ir kitomis gėrybėmis. Kadangi cigarečių pakelis spekuliantų rinkoj kaštuoja nuo 5 iki 10 Rb.- tai aišku, kad ir čia spekuliantų rožančių sudaro tik „nemirtingieji" ir „aukštieji", kurie pirma pasitaikiusia proga pasakys prakalbą savo tarnautojams ir visuomenei apie žiemos pagalbą ir spekuliaciją, būdami patys pirmosios gildijos spekuliantai į savo rankas sugrobę tai, kas priklauso **visiems lietuviams**, nežiūrint ar jie yra turtingi ar žydiškos pliutokratijos auka. Tai, kas pasakyta apie cigarečių (tai yra subendrintas pav.) spekuliacijos „garbės pirmininkus", „garbės narius" ir visą jų klapčiukų štabą, tas pats tinka ir kitoms spekuliacijų rūšims. Juk sakysim už žąsį 300 Rb. mokėti joks mirtingasis neįstengs, o vis tik tiek mokama spekuliantų rinkoj, tai savaime aišku, kad ir panašios rūšies spekuliacija eina per spekuliantų pirmininkų ir narių grandinę. Galit paimti „muilo žanrą", odekolono, kostiumo ir visur gausim tą patį. Juk koks „mirtingasis" gali mokėti 2000 Rb. už metrą medžiagos ar 2500 Rb. už batus"! Tokia spekuliacija yra monopolis tikra žodžio prasme „aukštųjų ir „išrinktųjų", dėl to klaiku kai visa ta spekuliacija sumažinama iki 10 kiaušinių ir dešimčių tūkstančių apyvartos spekuliacijos našta ir nešlovė suverčiama Garliavos davatkėlei.

Išvada — reikia sulikviduoti spekuliantų „garbės narių" etatus, panaikinti jų ryšį su idėjų piratais (pag. mano straipsnį „Žem." Nr. 22—23 „Idėjų Piratai") ir nebeliks jokios spekuliacijos ir neturtingoms Garliavos davatkėlėms ar neturtingiems sklypininkams, nereikės versti tos nešlovės kuri tinka aukštai gerbiamoms ponioms ir ponams, besivadinantiems įvairiais titulais ir įvairios garbės pranokėjais.

Antras **spekuliacijos** žanras, yra spekuliacija lietuvio **ir lietuvaitės garbe** — jau idėjinė spekuliacija, ji yra milijoną kartų biauresnė už visokius ekonominius spekuliavimus. Negirdėtas **biaurumas** šios spekuliacijos išryškėjo, kai šia spekuliacija azartiškai pradeda užsiiminėti **persons laikančios save lietuvėms net aukšto rango**, iš tikrųjų tačiau, nešančios gėdą ir paniekinimą **lietuvės** vardui, kas kelia pasišlykštėjimą pačios primityviškiausios moralės, kurios tik nori šalies piliečiui. Ir šita lietuvio ir lietuvaitės garbės ir vardo spekuliacija organizuojama visokių šios spekuliacijos garbės pirmininkių. Su tokios rūšies asmenybėmis istorijoj yra buvę visokios kovos etapų. Teršiančios moters ir **tautietės** garbę būdavo išskiriamos iš draugysčių arba net **nukerpamos slaptai kasos**, kaip kerštas už netinkamą elgesį. Dėl to klaiku, kad **globėjos** tokios spekuliacijos, kuri neša tautai paniekinimą ir gėdą visiems istorijos amžiams, teisinasi Garliavos davatkėlės sąskaiton.

Savaime aišku, kad šis mano atviras straipsnis bus skaudus smūgis visiems spekuliantų „garbės pirmininkams" ir „garbės nariams", tačiau šį straipsnį aš turėjau parašyti dėl bendrosios organizacijos idealiajai visuomenei.

Kova su tokios rūšies jėgomis yra nepaprastai sunki ir tą organizaciją — grandinę sunaikinti be organizuotos kovos neįmanoma. Reikia laukti, kad lietuvių jaunuomenė įsijungs į šią kovą ir apdraus savo garbę žmonijos istorijoje.

Bonif. Ramanauskas

Įvairios žinios

Nauji atlyginimai darbininkams

Reicho Komisaras Rytų Kraštui nustatė naujas atlyginimo normas darbininkams, nuo lapkričio 1 d. Atlyginimo normos numatytos tokios: I grupė (nemokyti, pagelbiniai darbininkai) gauna 27 pf. į val., II gr. (daugiau patyrę) — 32 pf., III gr. (išlavinti darbininkai, specialistai) — 38 pf., IV gr. (kvalifikuoti specialistai) — 44 pf., (V gr.) (pasižymėję spec.) — 50 pf. Šios normos liečia darbininkus, nejaunesnius 21 m. amžiaus. Jaunesnieji gauna nustatytą procentą mažiau. Moterys gauna 60% vyrų uždarbio. Už darbą daugiau 48 val. per savaitę mokama 25% brangiau.

Rūpinamasi atgaivinti boševikų panaikintą gražų paprotį

Ankstesniais metais pas mus jau buvo gana įsišaknijęs gražus paprotys: fabrikai ir įmonės surengdavo savo darbininkų ir tarnautojų vaikams Kalėdų eglutes ir ta proga juos apdovanodavo. Deja, bolševikai šį gražų paprotį panaikino. Kadangi jis turi didelės auklėjamosios reikšmės, tai Vyr. S. P. Komitetas kreipėsi į atitinkamas įstaigas, kad šis paprotys jau šią dieną vėl būtų atgaivintas.

Gausi orkestrantų auka

Apsaugos batalionų orkestras iš vokiečių karių buvo gavęs RM 11, 7 orkestro dalyvių reikalams. Tačiau orkestro dalyviai, suprasdami ir atjausdami mūsų vargą ir nuo bolševikų siautėjimo ar karo nukentėjusių asmenų padėtį, paaukojo šią sumą Savitarpei Pagalbai.

Kartu su tuo orkestro dalyviai savo laisvu nutarimu surinko savo tarpe dar RM 70, - ir šią auką taip pat įteikė Vyr. Sav. Pagalbos Komitetui.

Taisyklės dėl tikybos dėstymo mokyklose

Švietimo Generalinis Tarėjas Dr. P. Germantas patvirtino taisykles tikybos dėstymo reikalu:

1. Tikyba dėstoma mokiniams jų gimtąja kalba.
2. Mokiniai nuo tikybos pamokų gali būti atleidžiami, jei tėvai pareiškia savo norą, kad jų vaikai tikybos nebūtų mokomi.
3. Tikybos mokytojams už savaitines pamokas atlyginimas mokamas tokia pat tvarka, kaip ir kitų dalykų mokytojams.

Mokyklose, kur mokiniai sudaro tikybinę mažumą arba kur nėra mėnesiniu atlyginimu apmokamo už savaitines pamokas tikybos dėstytojo, — tikybos dėstytojui gali būti mokamas atlyginimas už faktiškai atliktas tikybos pamokas, jei tikybos pamoką lankančių mokinių klasėje yra nemažiau kaip šeši

4. Jei nėra 3 str. nurodyto mokinių skaičiaus, tai dvasininkas gali dėstyti tikybą ir mažesniam mokinių skaičiui, bet tuo atveju už pamokas jis atlyginimo negauna.

Draugijoms veikti reik[ia] leidimo

Pono Reicho Komisaro [R]ytų Kraštui potvarkiu nustat[yta] kad visiems paskiriems sam[bū]riams, sąjungoms ir draugij[oms] veikti reikia leidimą.

Apie dabar esančias sąjun[gas] reikia pranešti: apie įsteig[imą] naujų sąjungų reikia pran[ešti] vienos savaitės būvyje po [įstei]gimo. Be srities komisaro ar miesto komisaro sutikimo n[e]gali įsteigtosios draugijos nep[radėti] pradėti veikti.

Leidimo gavimo prievolė [ta]taikoma visoms viešoms sąj[un]goms. Leidimą reikia iš[anksto] laiku, bent savaitę prieš nu[ma]tytąjį terminą. Jo turi būti p[ra]šoma raštu pas srities komis[arą].

Be tokio prieš laiką išs[ire]leidimo negali įvykti joks vi[e]šas susirinkimas. Tatai lie[čia] visokiausius susibūrimus ir su[si]rinkimus, taip pat ir sportin[ius] susirinkimus bei sportinio pa[si]rengimo susirinkimus. Tie nu[ostatai] tatai netaikomi toje srityje pra[k]tikuojamoms laidotuvių ap[ei]goms ir viešiems religiniams susirinkimams bažnyčių pa[sta]tuose ir kapinėse.

Apie tai smulkiau bus pa[skelbta] kelbta oficialiu potvarkiu.

DĖL KELIONIŲ LEIDIMŲ

Pakartotinai pranešama, k[ad] kelionėms reikia specialių leid[i]mų. Kelionėms Generalinės S[ri]ties ribose leidimo reikia tik [y]patingais atvejais, pvyzdžiu norint keliauti geležinkeliu. Kelionėms už Lietuvos Genera[li]nės Srities ribų reikia leidim[ų], kuriuos išduoda sričių ar miestų komisarai.

Susisiekimo padėtis ver[čia] dar labiau suvaržyti kai kurias keliones.

Apie tai smulkiau bus pa[skelbta] kelbta specialiu potvarkiu.

Amerikos lietuvių konsolidacija

Amerikos lietuviai veda a[š]rią polemiką su lietuviais — Maskvos agentais Jungt. Vals[ty]bėse. Pasiekę Berlyną Jung[t.] Valstybių lietuvių laikraščiai ro[do], kad toje polemikoje vien[o]je barjero pusėje stovi visa A[merikos] lietuvių spauda su „Naujienomis", „Draugu", „Amerika" „Keleiviu" ir kitais ant lietuv[iš]kumo pagrindo stovinčiais laikraščiais, kitoje gi dirba kompar[tija] su savo organais „Laisve" ir „Vilnim", atstovaujanti Mask[vos] interesams. Abu bolševi[ki]niai laiktaščiai vis dar nesiliau[]ja įrodinėję jog Stalino laik[ais] buvę aukso laikai Lietuvoje. V[i]sus bolševikų ištremtuosius bei nukankintuosius lietuvius jie v[a]dina „fašistų agentais", o lietu[]vių partizanų sukilimą prieš bol[še]vikus jie apibudina kaip šib[o]vikų darbą. Tačiau stalinink[ų] tarp lietuvių neturi pasisek[imo]. Lietuvių tautos laisvei atstov[au]janti Amerikos lietuvių spau[da] tiems rėksniams nenuginčijam[ais] faktais užčiaupia burną. Pa[sta]ruoju metu žymiai padidėjo t[a]spaudos tiražas. Apskritai, j[u]ko didelė Amerikos lietuvių kon[]solidacija, padidėjo jų susido[mė]jimas Lietuva ir jos likimu s[ąry]šyje su audringais didžiojo socialinio politinio Europos perversmo i[v]kais. Suorganizuota eilė kom[i]tetų, kurių tikslas teikti pagalb[ą] tiek išvežtiesiems į Rusijos g[i]lumą, tiek broliams Lietuvoje.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Nr. 26 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. XII. 6

Kaina 5 pf.

Išeina penktadieniais

Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157. Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 iki 13 ir nuo 16 iki 18 val.

Spausdina Telšių Apskr. S-bės spaustuvė

Vis labiau supama Maskva

Laimėjimai prie Maskvos. Donece ir prie Rostovo sovietai be atodairos grūda savo karius į priešpuolius. Milžiniški bolševikų nuostoliai. Laimėjimai Afrikoje.

Paskandintas australų kreiseris „Sidney"

Vyriausios Kariuomenės Vadovybės pranešimais, viduriniame fronto ruože, puolant Maskvą, pasiekta eilė stambių laimėjimų ir žymiai pasistumėta į priekį šiaurės vakarų kryptimi. Per paskutinių dienų puolimus šioje srityje užimta naujų teritorijų.

Tuo būdu iš Šiaurės vakarų aplink Maskvą metamas lankas, kuris diena iš dienos ilgėja ir supa raudonąją sostinę.

Tuo tarpu, kai vokiečių kariuomenė toliau sėkmingai puola Maskvą,

sovietai prie Rostovo ir Doneco lanke suteikė savo kariuomenę, kurią nori be jokios atodairos varyti į priešpuolius.

Čia laikomasi principo, jog su žmonių masių aukojimu nereikia skaitytis, jei tik galima pasiekti bet kokį laimėjimą, nors jis būtų ir tik tariamasis laimėjimas. Jie nuėjo taip toli, kad [illegible] vokiečių paimtojo Rostovo gyventojus priešingai tarptautinei teisei kovoti už vokiečių kariuomenės nugaros. Toks priešingas tarptautinei teisei kovos būdas privedė prie to, kad

Rostovo įgulai buvo įsakyta evakuoti Rostovo miesto sritį.

Šis evakuavimas duos galimumą priversti Rostovo gyventojus laikytis tarptautinės teisės nustatytų ribų. Galimas dalykas, kad bolševikai skelbs žinią, esą jie atsiėmę Rostovą. Apie tai negali būti nė kalbos. Čia vykdomos vokiečių vadovybės planingos priemonės užtikrinti tarptautinei ir karo teisei tinkamą [illegible].

Mūšiuose sovietams padaryta milžiniškų nuostolių žmonėmis ir karo medžiaga. Vien praeitą savaitę sovietų karinės oro pajėgos neteko 207 lėktuvų. 79 iš tų lėktuvų buvo numušti per oro kautynes, 53 — zenitinės artilerijos, o kiti buvo sunaikinti žemėje. Per tą patį laiką vokiečiai Rytų fronte neteko 24 lėktuvų.

Anglų pradėtoji Šiaurės Afrikoje ofenzyva sugniužo atsimušusi į kiekiu silpnesnes vokiečių ir italų pajėgas. Anglų mėginimai iš rytų pasiekti ir išlaisvinti Tobruką nuėjo niekais. Vokiečių ir italų kariuomenės, perėjusios į puolimą, apsupo anglų pajėgas ir jas sunaikino.

Paimta 9000 belaisvių. Jų tarpe trys anglų generolai. Sunaikinta daug tankų ir šarvuočių;

Išsiveržti iš Tobruko priešui taip pat nepavyko. Marmarikoje vyksta jau antra savaitė smarkūs mūšiai, kur sunaikinta stiprios britų pajėgos. Tačiau, nepaisydami didelių nuostolių, anglai vis dar mėgina iš rytų pasiekti Tobruką. Numušta daug priešo lėktuvų.

Italų Kariuomenės Vadovybės pranešimu, po ilgo ir atkaklaus priešinimosi prieš keleis sykius didesnę anglų kariuomenę Gondaro gynėjai (Abisinijoje) pasidavė. Berlyno spauda plačiai rašo apie „Gondaro didvyrius" ir pažymi, kad ši kariuomenė buvo atkirsta nuo bet kokio susisiekimo ir, būdama kiekybiškai silpnesnė, sugebėjo anglams ne tik pasipriešinti baigti puolimą, bet ir padarė didelių nuostolių. Iššaudę paskutinius šaudmenis, italai buvo priversti pasiduoti.

Vokiečių jūrų laivynas šią savaitę pasiekė vieną stambiausių šiame kare laimėjimų.

Australijos vandenyse nestambus ginkluotas vokiečių laivas taikliais šūviais paskandino aukščiausios klasės Australijos kreiserį „Sidney". Jis paskendo su visa savo įgula: 40 karininkų ir 600 jūrininkų

Dėl gautų pataikymų žymiai menkesnio vokiečių laivo įgula laivą gavo palikti ir valtimis pasiekė Australijos krantą. Šis narsiųjų vokiečių jūrininkų laimėjimas svetimuose vandenyse toli nuo savo bazių laikomas neturinčiu sau pavyzdžio jūros kovų istorijoj. Tuo būdu atsiskaityta už garsiojo vokiečių laivo „Emden" paskandinimą 1914 metais. „Emden" tada buvo nuskandintas prie Australijos krantų australų kreiserio "Sidney."

JAV ir Japonijos santykių krizė

Į Jungtines Amerikos Valstybes buvo nuvykęs specialus Japonijos pasiuntinys Curuzus ir Vašingtone ilgesnį laiką buvo vedamos derybos šių dviejų valstybių santykiams sunormuoti. Kaip iš pranešimų matyti, tos derybos nedavė lauktų vaisių ir todėl laukiama santykių dar didesnio paaštrėjimo. Japonija yra pasiryžusi savo teises visomis priemonėmis ginti.

Jungtinių Valstybių įteiktos sąlygos sutvarkyti reikalus ir Tolimuose Rytuose sudaro svarbiausią spaudos temą. Visų laikraščių korespondentai Vašingtone mažiau ar daugiau yra vienos nuomonės, kad įteiktasis dokumentas savo turiniu reiškia Jungtinių Valstybių laikymosi sustingimą. „New York Times" korespondentas vis dėlto laiko dar galimu, kad pasitarimai bus tęsiami toliau. „New York Herald Tribune" sako, kad Hullio pasiūlymai yra paskutinis bandymas pasiekti susitarimą, vis tiek ar Japonija pasiūlymą priimsianti ar atmesianti. Japonijos vyriausybės ypatingajam ambasadoriui dokumento įteikimas buvo staigmena keturių užinteresuotų Ramiojo vandenyno valstybių atstovams Vašingtone. Anglija ir Australija remia galimybę sudaryti apribotą susitarimą. Olandų Indija tą galimybę priims sąlyginiai, o Čungkingas visiškai atmeta. Diplomatinis Čungkingo atstovas Vašingtone, kaip „New York Herald Tribune" praneša, vakar įvykusiame pasikalbėjime su prezidentu Rooseveltu asmeniškai išdėstė atmetančiąją savo vyriausybės pažiūrą. Po Čungkingo ambasadoriaus pasikalbėjimo su prezidentu Rooseveltu įvykusioje konferencijoje, Rooseveltas tarėsi su Hulliu. Spėjama, kad buvo tartasi apie susiaurintos sutarties uždavinį ir apie pradžioje Hullio iškeltą nuomonę, kad dabar laikas iš pagrindų sutvarkyti Ramiojo vandenyno klausimus. Svarbiausiuosius Jungtinių Valstybių reikalavimus Japonijai, laikraštis suglaustai aptaria šiaip: atsisakyti nuo ašies, atitraukti japonų kariuomenę iš Kinijos ir Prancūzų Indokinijos ir pripažinti teisių lygybę ūkio srityje visoms valstybėms Ramiojo vandenyno erdvėje.

FRATĘSTAS ANTIKOMINTERNO PAKTAS

XI—25 d. naujųjų „Reichskanzler" rūmų ambasadorių salėje įvyko pasaulinės reikšmės valstybinis aktas, kuriuo antikominterno paktas pratęsiamas penkeriems metams. Šis paktas kilo iš 1939 m. ir 1937 m. protokolų ir susitarimo prieš komunistų internacionalą. Reicho užsienių reikalų ministeris von Ribbentropas Fiurerio ir Reicho vyriausybės vardu pasveikino prie antikominterno pakto prisidėjusių valstybių atstovus ir jų vyriausybių galutinius. Prie šio valstybinio akto, be šių ankščiau buvusių valstybių: Vokietijos, Italijos, Japonijos, Ispanijos, Vengrijos ir Mandžiūko,

prisidėda Suomija, Danija, Bulgarija, Rumunija, Slovakija, Kroatija ir tautinė Kinija.

Šis protokolas surašytas vokiečių, italų ir japonų kalbomis, ir kiekvienas tekstas laikomas originalu. Valstybiniame akte dalyvavo, be Berlyne esančių antikominterno paktą pasirašiusių valstybių politikų, atitinkamų delegacijų nariai, be to, pakto valstybių diplomatinis korpusas ir vidaus bei užienio spaudos atstovai. Šia reikšminga sutartimi pratęsiamas tolesnis tautų bendradarbiavimas kovoje iki galutinės pergalės prieš bolševizmą.

Anglai bandė išsodinti desantą

Vokiečių karo vadovybės pranešimu, [illegible] dienomis bandė iškelti desantą Prancūzijoje. Desantas prie Prancūzijos teritorijos buvo priplaukęs laivais. Vokiečių ginklo pajėgos mėginusį išsikelti anglų desantą atmušė su didžiuliais anglams nuostoliais.

Lenkų likimas išspręstas visiems laikams

Reicho ministeris Dr. Frank vienoje savo kalboje tarp kitko pareiškė,

kad lenkų problema išspręsta visiems laikams.

Ir dabar generalinė gubernija sudaranti Didžiojo Reicho dalį. Ši gubernija yra paskutinė išdava tų rungtynių, kurios šimtmečiais vyko dėl tos erdvės. Dabar ji bus tiltas, jungiąs senąjį Reichą su naujais plotais, Vokietijos užkariautais paskutiniuoju laiku ir kur dabar organizuojami Reicho komisariatai.

Visa kultūra, visa, kas primena kultūrą toje erdvėje, esą vokiečių kilmės ir vokiečių sukurta. Dabar generalinėje gubernijoje veikia 2000 vokiečių mokyklų ir gyvas teatro ir meno gyvenimas.

RYTUOSE BUS KOLONIZUOJAMOS VOKIEČIŲ ŪKININKŲ ŠEIMOS

Iš autoritetingų pusiau oficialių šaltinių patirta, kad artimiausioje ateityje bus grąžinta į Rytus apie 50.000 repatriavusių iš ten valstiečių, o per artimuosius 30 metų planuojama Rytuose kolonizuoti 250.000 vokiečių ūkininkų šeimų. Tą kolonizaciją vykdant nebūsią pamiršti ir ūkininkų sūnūs iš Olandijos ir Flandrijos. Tuo būdu Vakarų Europoje sumažėsiąs didelis gyventojų perteklius, ir Rytuose jiems bus suteikti nauji darbo ir gyvenimo galimumai.

Dviejų pasaulių susidūrimas

1941 metai ateityje bus vertinami, kaip istoriškai nepaprastai reikšmingi. Tai metai, kuriais buvo komunizmui nuplėšta kaukė. Tai metai, kuriais jam buvo paruoštas galutinis žlugimas. Bet svarbiausiai tie metai bus nepamirštami todėl, kad tais metais susitiko du pasauliai: Europos ir Sovietų sąjungos dvasiniai pasauliai. Patį susitikimo būdą ir to susitikimo išdavas Stalinas manė būsiant visai kitokius. Jis norėjo Europą, svarbiausiai Adolfą Hitler'į gudrybėmis apeiti. Jis manė Vokietiją užliūliuoti garantijomis. Dėl to jis pasirašė tariamąją sutartį. Jis manė, kad po to Vokietija visas savo karines jėgas sukaups prieš Angliją, o jie tada galėtų lengvai užviešpatauti Vokietijai ir visai Europai. Taip vaizdavosi Stalinas sau visų įvykių eigą, kuri turėjusi būti vien lengvas žaidimas. Jo 25 metus vergijoje ir skurde laikytos tautos turėjo būti ta priemonė lengvo užkariavimo.

Bet atsitiko kitaip. Adolfas Hitler'is laiku suprato Staliną. Jis laiku nuplėšė kaukę nuo bolševikiško suokalbio su Anglija. Jis laiku ėmėsi reikiamų priemonių ir galop laiku smogė. Dėlto šitai pasaulių susitikimas yra kitoks, negu kad Stalinas galvojo. Jis yra toks, kokį Adolfas Hitler'is jį numatė. Žmonijos istorijos didysis apgavikas, didysis intrigantas tapo nugalėtas plataus pažinimo ir pranašiško numatymo, kurie yra būdingi Didžiojo Vokietijos Reicho Fiureriui.

Dviejų pasaulių susitikimas įvyko ir vyksta mūšio lauke. Toks buvo Stalino noras, tik jis tikėjosi mūšiu lauką rasiąs vokiečių žemėje, bet ne Sovietų Sąjungoje. „Mes smogsim priešą jo pačio žemėje," Stalinas visada taip galvojo ir kalbėjo. Nors Adolfas Hitler'is tokios rūšies susitikimo nenorėjo, bet tam neišvengiamai esant, jis jį pravedė taip, kad tai tapo bolševikų pražūtimi ir sunaikinimu.

Iš tų įvykių Sovietų Sąjungos apgautiems žmonėms iškyla uždavinys, rasti tinkamą kelią į ateitį. Tai nėra lengvas ir paprastas uždavinys. 25 ilgus metus tarp Europos ir Sovietų Sąjungos tęsėsi kiniečių siena. Ji buvo bolševikų pastatyta, kad sovietų žmones izoliuotų. Jie neprivalėjo patirti tiesos apie pasaulį, esantį už tos sienos, jie neprivalėjo pastebėti komunizmo apgaulės. 25 metus jiems buvo meluota, kad Europos tautos mirštančios badu, kad „fašistai" esą žmogžudžiai ir banditai, kad Sovietų Sąjungoje gyvenimas esąs daug geresnis, kaip bet kur kitur pasaulyje. Uždanga nuplėšta. Abiejų pasaulių susitikimas vyksta žiaurioje ir šiurkščioje atmosferoje, karo atmosferoje. Jis vyksta tarp smilkstančių griuvėsių ir akyvaizdoje milžiniško žmonių skausmo. Europa, Stalino lemiamon kovon iššaukta, nieko čia negali pakeisti.

(Nukelta į 3-čią psl.

Dviejų pasaulių susidūrimas

(atkelta iš 1 pusl.)

Negalima nematyti ir to, kad sovietų žmonės, europiečiui ne suprantamu kantrumu ir valios stoka, seka žydiškus tautų apgavikus bei jų pražūtingus šūkius, kuo iš dalies patys tampa kalti dėl savo nelaimės. Dvidešimts penkis metus prieš karo pradžią jie buvo paklusnūs melagingiems Stalino šūkiams. Sovietų žmonės nesusiprato patys sau pasigelbėti. Ar dėlto Europos akyse nėra jie taip pat sunkiai nusikaltę?

Štai dėlko abiejų dvasios pasaulių susidūrimas yra toks sunkus. Bet jam turi pavykti ir tikriausiai pavyks surasti tinkamą kelią į ateitį. Tikrasis kelias visada randamas per darbą. Sovietų žmogus iš lėto supras pažinti koks milžiniškas, ir istorijoje nebūtas buvo komunizmo apgavimas. Juo greičiau tai įvyks, tuo greičiau toji šalis kuri turėjo tarnauti tramplynu žydų pasaulio užviešpatavimo planams, prisijungs prie Europos — ir pirma iš tiesų priklausys šiam kontinentui, kuriam visas pasaulis turi būti dėkingas už kultūrą ir civilizaciją.

Europa - vienybės kely

pareiškė Reicho užs. reik. minist. v. Ribbentrop valstybinio akto proga.

Per priėmimą, kurį XI 26 d. suruošė Kaiserhofo viešbutyje Reicho užsienių reikalų ministeris vakarykščio valstybinio akto proga į Berlyną atvykusių Europos politikų garbei, Reicho užsienių reikalų ministeris von Ribbentropas pasakė kalbą. Pasveikinęs aukštuosius svečius, ministeris tarp kita ko pareiškė: Anglija pradėjo šį karą prieš Vokietiją, todėl, kad Vokietija, vykdydama laisvą balsavimą, norėjo įjungti į Reichą vokišką Dancigo miestą ir nutiesti Dancigo koridoriumi autostradą. Tai tai buvo, žinoma, tik išorinis pretekstas, dėl kurio Anglija paskelbė 1939 m. rugsėjo 3 d. karą Vokietijai. Tikrumoje ano meto pasaulį valdžiusios Anglijos valdovai nenorėjo pripažinti Vokietijai vietos, kuri išpuolė Europoje šiai dideliai tautai, arba kurioj jai būtų stačiai užtikrinusi gyvenimą be rūpesčių.

Pabrėžęs, jog prasidėjus karo veiksmams, Anglija vertė vieną Europos kraštą po kito už juos kariauti, v. Ribbentrop perėjo prie kovos prieš bolševizmą.

Stumiamas nepažaboto valdžios troškimo, pasaulinės žydijos garbinamas tironas sukoncentravo visą savo 190 milijonų tautos jėgą į vieną tikslą:

Pasaulį turi užgrobti bolševikinė Maskva.

Darbas, grožis, šeima, Dievas rusams nebebuvo jokios sąvokos. Sunkiųjų darbų kalėjimo atmosferoje ūkininkai ir darbininkai buvo verčiami daryti karinius darbus ir paskutinis rublis buvo atiduodamas pasaulinės žydijos raudonajai armijai — ginklavimuisi ir dar kartą ginklavimuisi. Kai tik politinė ir karinė padėtis Europoje būtų pasirodžiusi palanki, žydiškai bolševikinis plieno volas turėjo sutriuškinti visą Europą. Būsimosios kartos amžinai dėkos Fiureriui drauge su vokiečių bei sąjungininkų kariuomenėmis, kad per milžiniškas 1941 metų naikinamąsias kautynes pavyko šį milžiną sumušti ir Europą išgelbėti nuo sunaikinimo ir amžinos vergijos žydiškajam bolševizmui.

Tų sovietų pralaimėjimų ir 1941 metų eigoje įvykusio didžiosios europinės Rusijos dalies užėmimo pasekmes norėčiau suglausti šiaip: 1) Kariniu požiūriu nustojo savo reikšmės paskutinis Anglijos sąjungininkas kontinente.

Tuo būdu Vokietija ir Italija su savo sąjungininkais pasidarė Europoje nebeįmanoma pulti.

Atsipalaidavo milžiniškos jėgos. 2) Ekonominių požiūrių ašis ir jos draugai, o kartu ir visa Europa, tapo nepriklausomi nuo užjūrio.

Europa galutinai apsaugota nuo blokados.

Jos karo pramonė pradeda tarnauti Vokietijos ir jos sąjungininkų karinei pramonei, ir tuo būdu dar milžiniškai pakeliamas Europos karinis potencialas. Tos milžiniškos erdvės organizavimas šiuo metu jau vyksta.

Bendrose šio karo laimėjimo perspektyvose, ministro žodžiais, nežiūrint J.A.V. paramos, Anglijos perspektyvos yra daugiau negu skurdžios:

1) Nei žemėje nei jūroje Anglija pati viena ir net su Amerikos pagalba negali laimėti karo prieš trijų pakto valstybes ir jų sąjungininkus. Ilgainiui nuo tam tikro momento jos priemonės vis mažės, tuo tarpu mūsų galimybės didės. 2) Churchilio išprovokuotoje oro dvikovoje tarp anglų salos ir Europos visos kortos yra aiškiai prieš Angliją. 3) Rusams pralaimėjus, ašies valstybėms, net be Japonijos, dispozicijoje esantis ūkinis ir ginklavimosi potencialas yra nepalyginamai didesnis, negu anglų ir amerikiečių paėmus kartu. 4) Tęsdama karą, Anglija nustos poziciją po pozicijos ir jos imperija vis daugiau ir daugiau pasidarys priklausoma nuo kitų. 5) Vokietijai ir jos sąjungininkams metus prieš Angliją savo kocentruotas jėgas jūroje ir žemėje, anglų sala bus nuniokota ir anksčiau ar vėliau turės pasiduoti.

Baigdamas savo kalbą, v. Ribbentropas pareiškė, jog šiuo metu Europa yra vienybės kelyje, nes beveik visų Europos valstybių sūnūs kovoja už Europos gyvenimą ir kultūros išlaikymą. Ši kova neabejotinai bus laimėta, net jei būtų reikalas vesti 30 metų karą.

Potvarkis

apie sąjungas ir susirinkimus

I. Sąjungos

§ 1.

Tolesnis komunistų partijos ir jos pagalbinių organizacijų veikimas arba naujas steigimas yra draudžiamas.

§ 2.

(1) Steigti kitas politines partijas ir organizacijas draudžiama.

(2) Esamos politinės partijos ir organizacijos turi savo veikimą tuoj sustabdyti.

(3) Generalinis Komisaras išimties keliu gali leisti įsteigti naujas ar toliau veikti atskiroms organizacijoms.

(4) Skaičiumi (2) pavadintos organizacijos, praslinkus vienam mėnesiui po šio potvarkio įsigaliojimo, laikomos paleistos, jei per tą laiką nebus leista joms veikti toliau.

§ 3.

(1) Apie visas esamas nepolitines sąjungas (sąjungos, susivienijimai ir į sąjungas panašūs sambūriai) turi būti pranešta dviejų savaičių bėgyje po šio potvarkio įsigaliojimo.

(2) Pranešime turi būti nurodyta:

1. Pavadinimas, būstinė ir tikslus sąjungos adresas.
2. Teisinė forma.
3. Įstatai.
4. Valdybos narių sąrašas su jų tiksliais adresais.
5. Narių skaičius pagal apskritis ir valsčius.
6. Vietinių padalinių sąrašas ir jų valdybų narių sąrašas su tiksliais jų adresais.

(3) Pranešimą turi padaryti įgaliotas atstovauti valdybos narys raštu su trimis nuorašais srities komisarui, kurio srityje yra sąjungos būstinė.

§ 4.

(1) Įsteigti sąjungoms (sąjungoms, susivienijimams ir į sąjungas panašiems sambūriams), kurios nesiekia politinių tikslų, reikia gauti leidimą.

(2) Leidimus duoda tos apygardos komisaras, kurio apygardoje turi būti sąjungos būstinė.

(3) Leidimą steigėjai turi gauti vienos savaitės laikotarpyje po įsteigimo, įteikę įstatų projektą, steigimo protokolą ir steigėjų sąrašą.

II. Susirinkimai

§ 5.

(1) Viešosios eisenos yra draudžiamos.

(2) Vietose įprastos laidotuvės viešomis eisenomis nelaikomos.

§ 6.

(1) Viešiems susirinkimams reikia gauti leidimus.

(2) Leidimus duoda apygardos komisaras. Prašymus suteikti leidimą reikia paduoti raštu vieną savaitę prieš susirinkimui numatytą laiką.

(3) Viešieji religiniai parengimai bažnytinėse patalpose ir šventoriuose leidimo nereikalingi.

III. Paleistųjų organizacijų turtas

§ 7.

Komunistų partijos ir jos pagalbinių organizacijų turtui uždedamas areštas. Apie jį reikia pranešti per dvi savaites šiam potvarkiui įsigaliojus ir jis turi būti konfiskuojamas.

§ 8.

(1) § 2 str. 2 išvardintų politinių organizacijų turtu negali būti disponuojama. Teisiniai sandorinis disponavimas yra lygus disponavimui priverstinio vykdymo keliu.

(2) Apie šių organizacijų turtą reikia pranešti per dvi savaites šiam potvarkiui įsigaliojus.

(3) Šie nuostatai atitinkamai taikomi § 2 str. 2 išvardintų organizacijų pagalbinėms ūkinėms organizacijoms, tačiau jų turtu disponuoti leidžiama tvarkingo ūkio ribose.

(4) Tuo atveju, kai politinė organizacija paleidžiama, jos turtas pereina Rytų Krašto Reicho Komisariatui.

§ 9.

Turtas konfiskuojamas ir pereina be atlyginimo. Atsakomybė prieš esančias organizacijas atkrinta. Išimtinais pamatuotais atsitikimais Reicho komisaras Rytų Kraštui ar jo įgaliota įstaiga nepagrįstiems sunkumams išlyginti gali duoti atitinkamą atlyginimą iš konfiskuoto ar perimto turto lėšų.

§ 10.

(1) Pranešti įpareigojami:

1. Šio potvarkio paliestųjų organizacijų valdybų nariai ar šiaip turtui disponuoti įgalioti organai.

2. Tie, kurie turi, saugo ar administruoja šiuo potvarkiu pranešti reikalaujamo turto vertybes.

3. Kas tikrai žino, kur yra komunistų partija ar jos pagalbinėms organizacijoms priklausąs turtas.

(2) Pagal § 10 str. 1 pastr. 1 pranešti įpareigotieji turi suteikti žinių tos apygardos komisarui, kurio apygardoje paleistoji organizacija turėjo savo būstinę.

Kiti pranešti įpareigotieji (pagal § 10 str. 1 pastr. 2 ir 3) turi suteikti žinias tos apygardos komisarui, kurioje yra turto objektai, apie kuriuos reikia pranešti.

IV. Baudžiamieji nuostatai

§ 11.

Kas pasielgė priešingai šio potvarkio §§ 1—10 bus baudžiamas kalėjimu ar pinigine bauda, o ypatingai sunkiuose atvejuose — sunkių darbų kalėjimu arba mirtimi. Šalia to gali būti pripažinta bausti pinigais, uždrausti organizaciją ir konfiskuoti turtą.

§ 12.

Potvarkis įsigalioja jį paskelbus.

LOHSE
Reicho Komisaras Rytų Kraštui

Ryga, 1941 m. rugsėjo 20 d.

Potvarkis

dėl įvažiavimo ir išvažiavimo leidimų Rytų Krašto Reicho Komisariato ribose

1 §

Išvažiuoti iš Rytų Krašto Reicho Komisariato, taip pat įvažiuoti į šią sritį reikalingi leidimai.

2 §

Leidimus išvažiuoti išduoda sričių (miesto) komisarai. Prašymai leidimui gauti įteikiami srities (miesto) komisarui, kurio apskrityje prašytojas gyvena arba, turėdamas gyvenamąją vietą, prisilaiko.

3 §

Kas išvyks, neturėdamas leidimo bus baudžiamas sunkiųjų darbų ar paprastu kalėjimu, jeigu pagal kitus nuostatus negresia aukštesnė bausmė. Lengvesniais arba apsileidimo atvėjais gali būti baudžiama pinigine ar arešto bausme.

FRUENDT
Už Reicho Komisarą Rytų Kraštui
Ryga, 1941 m. rugsėjo 4 d.

VILNIAUS ŽINIOS

1.000 Sieninių Laikraščių Mieste

Vilniaus mieste skelbimams skirtose vietose kas dieną išlipinama 1.000 sieninių laikraščių su pranešimais iš Vyriausiosios Fiurerio būstinės. Be šių dieninių laikraščių lipinami mieste ir savaitiniai. Savaitinių laikraščių išlipinama apie 600.

Maisto kortelės atvykstantiems į Vilnių

Atvykstantiems į Vilnių komandiruotiems asmenims maisto kortelės yra išduodamos Vilniaus Miesto Savivaldybės Maitinimo Dalyje, Vokiečių g. 22 Korteles galima gauti paprastomis dienomis darbo valandomis, o šventadieniais nuo 12 iki 15 val. Pagal šias korteles galima gauti pusryčius, pietus ir vakarienes visose Vilniaus „Valgio" valgyklose.

Savitarpio Pagalba nuolat veiks

Padėti vargstantiems Lietuvos srityje įsteigta organizacija Savitarpinės Pagalbos vardu. Į šią organizaciją yra įjungtas ir Lietuvos Raudonasis Kryžius. Savitarpinės Pagalbos organizacija rūpinsis socialine globa ir ligonių bei dėl stichinių nelaimių nukentėjusių asmenų šelpimu ir globojimu. Savitarpinės Pagalbos organizacija veiks visą laiką, o ypatingai jos darbas bus suaktyvintas nuo spalių pradžios ligi kovo pabaigos. Kaune ir Vilniuje Savitarpinė Pagalba artimiausiu laiku numačiusi įsteigti nakvynės namų ir viešųjų virtuvių.

Naujos alaus kainos

Generalinis Komisaras Kaune Lietuvos generaliniai sričiai naujai nustatė alaus kainas. Tos kainos buvo nustatytos atitinkamai valdinių įstaigų padarytiems kainų pakėlimams žaliavai ir gamybai. Už ½ litro sandėlinio alaus, kuriame yra nemažiau kaip 9% pagrindinės medžiagos kiekio, nustatyta išpilstant pardavimo kaina valgyklose 0,36 RM. Alus buteliuose bus parduodamas krautuvėse po 0,60 RM už litrinį butelį. Tuo būdu išlyginamas iki šiol buvęs nelygumas tarp gamybos išlaidų ir pardavimo kainos. Tą išlyginimą gali kontroliuoti tik atatinkamas Reicho komisaras arba Generalinis Komisaras. Kas be leidimo pakelia buvusias iki šiol kainas, nusižengia atitinkamiems potvarkiams ir bus griežtai baudžiamas.

Įtempimas prie Tajo Valst. sienų

Tolimuosiuose Rytuose prie Tajo (Siamo) valstybės sienų anglai turi surinkę apie pusę milijono kariuomenės ir grąso užpuolimu šiam nedideliam kraštui. Tajis ruošiasi gintis.

Kultūrinis gyvenimas

Žemaičiai — mūsų literatūros kūrėjai

...maičiai yra kūrybingos dvasios ...lietuvių tautos gūninė. Jie ... amžių gyvendami savo gražioj ...tėvynėj, yra davę daug garsių vyrų ir sukūrę daug ne...gų veikalų. Žemaičiai turi ...ją, kuri siekia žilos senovės laikus ir kuri yra žinoma ...pasauliui.

Žemaičių kūrybinė dvasia pa...škė ir literatūroj. Pagaliau ... kas kitas sukūrė lietuvių ... literatūrą. Žemaičių kuriama literatūra keletą amžių gal... mūsų tautos širdis. Aukš... literatūroje pasireiškė tik ... pereito šimtmečio, ir aukš...ių tarmė literatūroj vyrauja ...šimtį dešimtį metų.

Nepaslaptis, kad žemaičiai ...ė ne tik pirmą literatūros ..., Duonelaičio „Metus", bet ... davė ir pirmą iš viso lietu... kalba raštiją. Pereito šimt...čio pradžioj, Vilniaus univer...to laikais, žemaičiai ypač pa...mėjo. Vilniaus universitetas ...mdė žemaičius romantikus, ... garbino žemaičių senovę, ...aičių žemę, ir aukštino že...ti kaip žmogų. Štai Dijoni... Poška dainuoja apie žemaičių mužikėlį, kurį visi skriaudžia ...naudoja ir kurio niekas ne...rla, nes „caras toli, o Dievas aukštai" — niekas nemato ...žikėlio vargų. Štai Valiūnas ...nuoja apie žemaičių senovę, ...mantišką ir visų žemaičių dar šiandien mėgiamą dainą apie ...sią „Ant kranto marių, Pa...gos miestely..." Štai Stanevičia vaizduoja žemaičių buitį savo pasakėčiom ir t. t.

Devynioliktto amžiaus vidury iškyla naujos žemaičių jėgos: vysk. Valančius, S. Daukantas, L. Ivinskis. Šitie vyrai sudaro naują mūsų tautos epochą. Vysk. Valančius netik ganytojas, tikėjimo ir blaivybės apaštalas Jis mūsų tautos kultūrintojas, švietėjas, jis rašytojas kūrėjas. Štai jo „Žemaičių Vyskupystė" „Palangos Juzė", „Paaugusių žmonių knygelė", ir kt. raštai, kurių niekuomet mūsų tauta neužmirš. O S. Daukanto „Lietuvos Istorija", „Žemaičių Būdas" ir daugybė kitų raštų. O L. Ivinskio Kalendoriai! Juk tai yra didelė kūryba. Tai nemirštami darbai.

Pagaliau mūsų šių dienų senoji ir jaunoji žemaičių rašytojų kartos: Žemaitė, Maironis, Vydūnas, Čiurlionienė, Simonaitytė, Vaitkus, Butkų Juzė, Anglickis, Neveravičius, Linkevičius, Mazalaitė, Santvaras, ir kt.

Graži mūsų žemė, graži savo gamta, graži praeitimi. Taip pat mūsų dvasia didi ir šviesi, ir jokios audros, jokios įtakos jos nepavergs ir neužslopins, lygiai kaip tos meilės, kuria mes mylime savo šalelę, savo Žemaičių žemę ir savo veikėjus, tos Žemaičių žemės, to mylimo mūsų krašto mylėtojus ir gaivintojus.

Pr. Genys.

Alfonsas Gricius

Tėviškei

Kam sustojai tu, keleivi, prie nykių griuvėsių?
Kam tas valandas dar vis meni?...
Tegu negrįš... negrįš... anas pavasaris išblėsęs,
Tegu užges ir šitas juodas liūdesys...

Kam tos ašaros per tavo veidą ritas? —
Jie išniekino atėję mūs šventus laukus?... —
Bet pamiršk, pamiršk nors dalį skausmo šito, —
Jau vaidenas: grįžta sūnūs į namus.

O nustokite raudoti lygumos ir vėjai...
Marių vilnys plakti nepaliaus, —
Nepaliaus krist lapai rudenio alėjoj,
Krist be jokio skausmo — skausmo neramaus...

Kam sustojai tu, keleivi, prie nykių griuvėsių?
Kam tas valandas dar vis meni?...
Tegu negrįš... negrįš anas pavasaris išblėsęs,
Tegu užges ir šitas juodas liūdesys...

V. Kudirka—lietuvių tautos gaivintojas

Kada gyveno ir kūrė didysis Kudirka, lietuvių tauta gyveno sunkiausią savo istorijoje laikotarpį. Už lietuvišką žodį pūdė kalėjimuose ir varė į tolimąjį Sibirą. Matyt, pats likimas lietuvių tautai tada siuntė kūnu paliegusį, bet dvasia galiūną — Dr. Vincą Kudirką.

Kudirka daug dirbo lietuvių tautos reikalams, bet savo kilniu gyvenimu liko universalus visai žmonijai. Jis neištirpo pilkoje kasdienybėje, bet mokėjo visuomet išsilaikyti tam tikroje dvasinėje aukštumoje. Per visą savo gyvenimą Kudirka siekė grožio. Mylėjo muziką, lietuviškas dainas, meną. Jis gyvenimą mokėjo sutvarkyti taip, kad nė viena minutė nebuvo praleista be darbo. Todėl visus tinginius dvasios ištižėlius savo negailestinga plunksna skaudžiai pliekė.

Tais keliais žodžiais, Kudirkos negalima pilnai apibūdint, norint jį tikrai pažinti reikia įsigilinti į jo kūrybą, kur Kudirka atsispindi visoje savo dvasinėje didybėje,

Kudirka lietuvių tautai įkvėpė pasiryžimo, pasitikėjimo savo jėgomis ir noro visiškos laisvės. Todėl į Kudirką greit rusų gubernatoriai atkreipė dėmesį ir jo gyvenimą baigė suėsti šaltos kalėjimo sienos. Bet tokie sunkumai Kudirkos dvasios nesugniuždė, bet priešingai: dar daugiau jį darė atkaklesnį ir nejveikiamą. Jo kūryba bevelk visa yra skirta tautos reikalams. Savo raštais kvietė lietuvius į kovą, bet ne į kovą su dalgiais, ašaroms akyse, bet į kovą pilną pasiryžimo ir ūpo, į dvasios kovą. Pramatydamas, kad lietuvių tauta geresnio rytojaus susilauks tik turėdama apsišvietusią, organizuotą inteligentiją, pradeda leisti slaptą lietuvišką laikraštį VARPĄ. Greitai tame laikraštyje susibūrė su savo raštais tuo metu buvę lietuviai šviesuoliai. Bet daugiausiai VARPO skiltis užpildė pats Kudirka, pasivadindamas įvairiais slapyvardžiais, tuo norėdamas priešui parodyti, kad lietuvių tauta daug turi tokių apsišvietusių veikėjų. Savo straipsniais Kudirka norėjo bent kiek atmerkt akis Lietuvos liaudžiai ir parodyti judošiškus rusų darbus lietuviams. Eilėraščiuose Kudirka lietuvius drąsina šitokiais žodžiais:

Lietuva mano, priešui ant tavęs įsirtus
Privalai hidra tapti ta, kuriai nukirtus
Galvą, tuoj kelios galvos vietoj jos išdygsta.
Išliksi tik į hidrą gyvenimo pavirtus!

Nors ir neilgai teskambino VARPAS lietuviams, bet vis dėlto paruošė pavergtą lietuvių tautą tolimesnėms kovoms dėl visiškos laisvės.

Nors Kudirka tautos reikalams daugiausiai pasidarbavo savo laiku, bet jis lietuvių tautai paliko ir nemirtingų dalykų. Jo poezija nors ir be tam tikro švelnumo, bet mums lieka visais laikais brangi ir artima. Be to, Kudirka visus siekimus, visą savo gyvenimo prasmę įamžino sukurdamas lietuvių tautai himną. Tais keliais žodžiais, jis rodo save ir lietuvių tautai išreiškia kilniausius linkėjimus, kokius tik žmogus gali pasakyt.

Taigi, Dr. Vincas Kudirka užgęso pačiame gyvenimo vidurye. Bet jis buvo dvasios aristokratas ir jo mirė tik kūnas, o gyvenimas ir darbai liko žmonijos perlu, o lietuvių tautos pasididžiavimu. Jo Tautos himnas skambės ir kels lietuvių dvasią, kol gyvuos lietuvių tauta

Č. Jankauskas

...r papūtė šiaurės vėjas...

Žemaičių kaimo vaizdai

Tyliai, ant galų pirštų artinasi ...ma. Vieškeliai akmeniniu gruo... virto. Tankiai brazda ratai ...biais kelio grumstais beriedami.

Žemaitijoje dabar vyksta lina...nis, tai vienas įdomiausių ...bų kaime. Iš jaujų kyla mė...ni dūmai, skleisdami laukais ...vo malonų kvapą.

— Klepu, klepu..., — ivirios ...vyrų rankos visa jėga tarškina ...tuvus.

Iš dauboje kūrenamos kros... ...es sklinda maloni šiluma. Išil... ...ai jaujos pastatytas „ožys". Iš ...iejų jo šonų įvirtinti mintuvai.

— Klepu, klepu, klepu.

Pro jaujos duris veržiasi dul... ...es tirštu debesiu. Visi paišini, ...kuluoti. Juokas ir klegesys ne...liauja jaujose. Pro praviras jau...os duris plaukia mergaičių daina:

Pasėjau linelius ant pylimo
Dėl jauno bernelio, dėl mylimo...

Ūkininkas vaikšto nuo vieno ...nėje prie kito, paima linų ...ją ir pastato. Jei stovi stačia ...nelinksta, reiškia, blogas my...ėjas, linai nesulaužyti, negalės ...išukuoti. Mergaitės bruka ...minias linų saujas ir riša į ...tus. Gražūs, it šilkas, linų ...šukuotas, bus gero pinigo, o iš ...kulių privys virvių ir pančių ...visai vasarai.

Kitur jaujose pastatytos volinės linų minamosias mašinos. Pora arklių eidami į rinkį lengvai suka ją. Du vyrai vikriai kaišioja išdžiovintas linų saujas. Jų akys žvaliai seka kiekvieną judesį. Čia reikia didelio akylumo ir judrumo, kad vietoj linų volai nesugriebtų ir nesutriuškintų rankų. Į veidus trykšta spaliai ir trukšmauja smarkiai sukdamies beržiniai volai.

Taip laužo kaulus mėlynžiedžiui lineliui, kuris jau tiek kančių iškentėjo. Mirkytas markoje, balintas ant dirvos, kaitintas ant žardų virš jaujos pečiaus. To dar negana. Dar ims šukuoti per aštrius „jėkelius", suks „į saujas", verps į špūles, trauks per nyčių akį, virins karštame šarme ir vėl bālins ant sniego pavasario saulėje.

Vakare pabaigę darbą, visi susirinko į didelę trobą, baltais popieriais išklijuotą su dažytomis grindimis.

Ant švariai patiesto stalo stovi ąsotis naminio alaus, baltas ragaišis, sviestas, sūris ir kiti užkandžiai — visi, ištekliai sukrauti pabaigtuvėms. Išsiprausę talkininkai sėdasi prie stalo. Skilda juokas ir linksmos kalbos.

Tir — lir — lir — lir, tumba, tumba — užgriežė iš už gryčios kampo išdygę muzikantai. Polka blaškėsi palubėje, šokinėjo pasieniais, kvatodama kuteno jaunimo ausis. Greit su muzikos taktu surizgo batų dūžiai, padelkų šlamėjimas. Prie krosnies iš devynių porų lūpų išsiveržė skambi daina. Net lempa palubėje prisimerkė.

— Ratelis! kažkas šūktelėjo.

Visi įsijungė į grandinę. Stori vyrų balsai ramino klykančius mergaičių tonus.

— Šok gėręs, šok negėręs!... dainuodamos sukosi poros.

Tretiems gaidžiams suklykus tvarte, armonika pravirko paskutinį maršą. Visi pradėjo skirstytis į namus, nes miegas nuvargusius sąnarius poilsin masino.

●

Kai šaltas šiaurės vėjas pilkais laukais pradeda nešti pirmąsias sniego dulkes, piršliai melagiai, pasikinkę geriausius arklius, vėjais dūksta po visą žemaičių kraštą. Keliais ir vieškeliais žvanga žvangučiai, žvengia žirgai juodbėrėliai.

Širdys mergaičių krūtinėse garsiau plakė, ar nesustos ties jos vartais, ar neiškvies į naują, tiek naktų svajotą, gyvenimą.

— Tegul bus pagarbintas... tarė piršlys.

— Ant amžių...

— Girdėjau, kad turite parduoti baltąją žąselę — klausia piršlys.

— Motin, tai bene pašauk dukterį... — tarė tėvas geltonus ūsus šluostydamas.

Ir įėjo mergelė, skaisti kaip lelijėlė.

— Sveika gyva, mergelė, skaisti, kaip rožė. Kur tokia graži užaugai? — kalbėjo piršlys.

Ant stalo atsirado išgerti ir užkąsti. Piršlys valgė ir kalbėjo. Kad jaunikaitis turįs ūkį kaip dvarą, į kūtes šimtą bandos suvaro, ten naujos trobos, poikus klounas, aukšti svirnaa — pelni duonos...

Ir prikalbėjo. Iš jaunosios kiemo išvažiavo ilga vežimų eilė su jaunosios kraičiu. Ir visos kaimo moterėlės, tarškindamos skardomis, senais puodais „išvedlavo" jaunosios kraitį.

Praskamba keliais vestuvininkų varpeliai. Iššukuoti ir apkirpti arkliai nudumia kaip tikri bėgūnai. Lankai ir šlajos apkabinėti bruknienoju merginiais, popierinėmis gėlėmis, eglių šakelėm. Balti kaspinai, žalios rūtos, muzika ir skambus juokas lydi vestuvininkus į artimą bažnytkaimį.

Ir nėra tos dienos, kad šiuo laiku Žemaitijos parapijų bažnyčiose nebūtų vieno ar kito šliūbo, kuriuo kunigas sujungia jaunuosius būti vienas kitam ištikimiems ligi grabo lentos. Vėl keliais skamba vario varpeliai, vėl bėga risti žirgeliai — tai vestuvininkai parvažiuoja apsikaišę žalių rūtų šakomis.

Baigiant vestuves rašomas piršliui korimo dekretas. Teisėjas pasiima pečiaus maišomą pagaištį ir juo rašo pečiaus sienoje korimo dekretą. Kuris esti gana ligas ir prasideda panašiai.

— Gaspadoree, gaspadenės! Ščyros panos er cnatlyvi jaunikaitee! Didže vožna ponybe! Vese če susirinkę ing šitą svodbą, prašom, meldžem paklausyte, vat, koks bus gales tam melogiou er suvedžiotojou svietu, korsai į sodas joje — mergelės, vilioje. Todėl nutarėm: 1. į pupeiną nuvedus unt pupos steibo pakarte, 2. į žardus įlaipenus, veršes užpiūdyte ir t. t.

Vo pakore, nemažą peiną gausem. Iš letenų bus koituvės, iš stuburkaulių — kočėlai, iš reitikaulių — moglee, iš pelva — būbnas, iš žarnų — striunos, iš noses — pūškale, iš ausų — rakandas, iš gerklės — klerneta ir t. t.

Taip „baigia" gyvenimą linksmosiose veselijose tie piršliai melagiai.

H. Veltersonas

Ūkininkų padėtis Vokietijoje

Paėmus valdžią nacionalsocialistinė Valstybės vadovybė vienu iš svarbiausių klausimų pasistatė sau, Vokietijos žemės ūkio pertvarkymą. Todėl ji pirmiausia to klausimo ir ėmėsi. Prieš Adolfo Hitler'io atėjimą valdžion, prieš 1933 metus žemės ūkis Vokietijoje buvo apverktinoje padėtyje. Ūkininkija skurdo ir Vokietija dėl savo maisto įvežimo darėsi vis labiau priklausanti nuo užsienio. Adolfas Hitler'is paskyrė Valterį Darrė Reicho ūkininkų vadovu, kuris savo sumaniomis priemonėmis per palyginamai trumpą laiką padėtį pataisė. Pirmiausia visa ūkininkija buvo suburta į „Reichsnaehrstandą" Po to „Paveldėjimo įstatymu" (Reichsorbhofgesetz) ūkininkams buvo patikrinta žemės nuosavybė. Su „gamybos lenktyniavimu" (Erzeugungsschlacht") buvo pakelta žemės ūkio produkcija. Buvo taip pat sunormuotos rinkos kainos, kuo buvo pasiekta ūkininko pajamų padidėjimo. Tai tėra tik keletas nuostatų iš turtingos Valterio Darrė programos. Jo žemės ūkio politikos vaisiai netruko pasirodyti. Tai ypač žymiai pasireiškė dabar, karo metu, kad Vokietija pasirinko tikrąjį kelią.

Pats pertvarkymas Vokietijoje buvo galimas tik dėlto, kad vokiečių ūkininkija turėjo sveiką branduolį. Laikai, kada ūkininkija buvo laikoma menkesniąją tautos dalimi, jau seniai nugarmėjo praeitin. Vokiečių tauta žino, kad žemės ūkis reikalingas ypatingai darbščių žmonių. Dėlto Vokietijoje yra labai padidėjusi pagarba ūkininkams. Gyvenimo sąlygos žemės ūkyje žymiai pagerėjo ir ūkininkų bei žemdirbių keliavimas į miestus ir pramonės įmones sustojo. Nuo 1934 metų dėka pasekmingų „gamybos lenktyniavimų" pasisekė užtikrinti tautos išmaitinimą. Tie laimėjimai, suprantama, buvo galimi tik visų žemę dirbančių žmonių pastangomis.

Uždaviniai, kurie vokiečių žemės ūkiui statomi, yra vis didesni ir sunkesni. Nauji žemės plotai atgauti, ir vokiečių ūkininkas turi tęsti taikos ginklais tai, ką vokiečių kareivis užkariavo, tuo pat laiku nepamiršdamas kelti savo žemės vaisingumą.

Daugelis naujų priemonių siekia palengvinti ūkininko darbą. Rūpinamasi ir tinkamų žemdirbių prieauglių. Taip pat yra imtasi priemonių, kad ir miestų jaunimas būtų pritrauktas prie žemės darbų. Sveikas jėgų pasikeitimas tuo būdu plačiai vyksta. Žemdirbių jaunimas privalo įsisamoninti savo profesijos reikšmę tautai. Iš kitos pusės ir miesto jaunimas privalo suprasti ką ištikrųjų ūkininkas tautai padaro.

Daug taip pat padaryta ūkininkų švietimui. Kad jis savo žemėje tinkamai ūkininkautų, turi jis taipogi ir daug žinių turėti. Buvo įsteigtos ūkininkų tinkamam prieaugliui paruošti atitinkamos mokyklos. Buvo pasirūpinta aukštos kokybės žemės ūkio mokyklų mokytojais ir tas aukštai pakėlė žemės ūkio švietimo lygį. „Reicho maitinimas" (Reichsnaehrstand) ypač daug dėmesio skiria jaunimo profesiniam auklėjimui bei mokymui, Per apskrities ūkininkų sąjungas, per šalies ūkininkų sąjungas jis prižiūri tą mokymą tikrina mokyklas bei mokymo sąlygas ir įsitikina, per kvotimus, apie mokymo išdavas. Papildomi, meisterio vardui įgyti ir visokie specialūs kursai patikrina tinkamą išmokslinimą.

Žemdirbių prieaugliui statomi profesiniai reikalavimai, Vokietijoje, yra labai sunkūs ir dideli. Tačiau ateities galimybės, kurias šiandieną ūkininkas Vokietijoje turi, su kaupu atlygina visą vargą ir triūsą, kurio jis negali išvengti siekdamas savo profesinio išsimokslinimo.

Vidurinė Sodininkystės Mokykla

Šios mokyklos tikslas yra paruošti smulkiųjų žemės ūkio šakų specialistus.

Mokslas trunka 3 metus. Išėjus 3 metų kursą, reikia atlikti pasirinktoje specialybėje 1 metų praktiką. Išlaikius galutinius egzaminus ir atlikus praktiką, teikiamas sodininkystės techniko vardas.

Mokykloje einami šie dalykai 1) sodininkystė, 2) daržininkystė, 3) gėlininkystė, 4) dekoratyvinė sodininkystė, 5) paukštininkystė su žuvininkyste ir kailiniais žvėrimis, 6) sėklininkystė, 7) bitininkystė, 8) technologija, 9) augalų apsauga, 10) sodininkystės ekonomija ir sąskaityba, 11) pritaikomoji prekyba, 12) pritaikomasis matavimas, 13) botanika, 14) žemdirbystė, 15 visuomenės mokslas, 16) vokiečių kalba, 17) chemija — fizika.

Greta čia išvardintų teorinių dalykų, vykdomos iš jų ir pratybos, atliekamos mokyklos sode bei medelyne, šiltnamiuose ir daržuose, bitine, paukštidėje ir kituose įrengimuose.

Į mokyklą priimama berniukai ir mergaitės, nejaunesni kaip 16 metų ir nevyresni kaip 22 metų amžiaus, baigę žemesniąją žemės ūkio mokyklą, gimnazijos 3 klases arba Fredos žemesn. sodininkystės mokyklą.

Mokslas mokykloje prasideda sausio mėn. 16 dieną. Norį įstoti į mokyklą, turi paduoti iki gruodžio mėn. 25 dienos mokyklos direktoriui savo ranka rašytą prašymą ir prie jo pridėti: 1) išeitojo mokslo (mokyklos) pažymėjimą, 2) gimimo metrikus, 3) sveikatos liudijimą, 4) gyvenimo aprašymą ir 5) savo atvaizdus.

Neturtingesnieji mokiniai gauna mėnesiui 250 rublių stipendijos. Mokiniams stipendijos skiriamos tada, kai jie priimti atvykę mokyklon mokytis, t. y. po sausio mėn. 15 dienos. Prisidėjus mokslui, mokinys, norįs gauti stipendiją, paduoda mokyklos direktoriui prašymą su neturtingumo liudijimu, kurį atvykdamas mokyklon turi pasiimti iš savo valsčiaus savivaldybės.

Prie mokyklos yra bendrabutis, už kurį (butą, kurą, šviesą, valgio gaminimą ir patarnavimą) reikia mokėti 20 rublių metams. Neturtingi mokiniai visiškai arba dalinai nuo šio mokesčio atleidžiami. Už valgį bendrabutyje mokiniai užsimoka. Tam mokesčiui pakanka beveik pusės stipendijos.

Mokyklos adresas: Vidurinė Sodininkystės Mokykla, Vilnius, Sėlių g-vė 50 nr., telef. 1074 nr.

Mokyklos Direktorius

Pranešimas

Skelbiame, kad Rietavo Žemės Ūkio kooperatyvas likviduojasi, prašome kreditorius iki 1942 m. kovo 1 d. pareikšti pretenzijas. Vėliau pareikštos pretenzijos nebus priimamos.

Likvidacinė komisija.

Pasakoja 22 metus išbuvęs

sovietiškų kolchozų katorgoj

1915 metų pavasarį rusams atsitraukiant iš Žemaitijos, vietos gyventojai varu buvo varomi — tremiami Rusijon. Kuris geruoju nesutikdavo, tuos kazokai sumušdavo, o kai kurių net ūkius padegdavo ir išvarydavo Rusijon. Vieni iš tokių nelaimingų buvo artimo Mažeikiams Urvikių km. gyv. Leonas ir Barbora Kalinauskiai su 2 sūnums ir dukterim. Jų ūkį sudegino, o pačius išvarė Minsko gubernijon, kame jie pasiliko iki karo pabaigos. Vėliau buvę apgyvendinti Presnos apskrity dideliam Kodakų kolchoze, kuriame Kalinauskiai išbuvo 22 metus ir, kaip jie sako, nešė sunkią kolchozo katorgos vergiją, kentę didelį skurdą, badą ir t. t. čia nešant sunkią vergiją, komunistai išžudę visus jų vaikus. Per 22 metus negalėję susižinoti su savo gimtine — Mažeikiais. Nes žiauri kolchozo administracija neleisdavusi rašyti laiškų.

Vokiečiams užėmus sritį, į didelį Kodakų kolchozą atvykę jų „komandieriai" ir visus kolchozninkus sušaukus pranešę, kad jie esą laisvi. Veik visi kolchozninkai suklaupę ant kelių ir rankas iškėlę verkdami dėkoję vokiečių vadams už išlaisvinimą iš sunkios komunistų ir žydų vergijos. Vokiečių buvę pasirūpinta išbadėjusių kolchozninkų pavalgydinimu ir apsauga, kad komunistai jų nenužudytų. Išalškinus tautybes ir kilimo vietas, vokiečių karinė administracija leidusi nemokamai vykti į gimtąjį kraštą net kariškuose traukiniuose.

66 metų amž. senutė Kalinauskienė, šluostydama per skruostus tekančias džiaugsmo ašaras ir rankas susidėjusi pasakė, kad iki savo mirties melsiantis už išlaisvintojus vokiečius. Įvedus kavinėn ji labai susijaudino ir bijojo sėstis prie tokių „poniškų" staliukų. Pamačiusi darbininkus valgant pyragaičius ir kiaušinius net pečius traukė, kad čia Lietuvoje valgoma kasdien tokie valgiai, kokių jie nesą valgę nė didžiųjų švenčių metu. Tokių valgių jie nebematė visą kolchoze buvimo laiką.

O melagiai agitatoriai jiems sakydavo, kad Lietuvoje žmonės kenčia badą ir einą pusnuogiai.

Jau iš jų apdaro matoma, koks kolchoze buvęs neapsakomas skurdas. Seneliai daug nupasakoja apie baisų kolchozninkų gyvenimą. Duona jiems buvusi retenybė. Daugiau valgydavę virtus grūdus, bulves ir kas kiek turėdavo — daržoves. Mėsos paragaudavo 1 — 2 kartus per didžiasias metų šventes. Einą pusnuogiai. Daugiau basi. Kolchozniko turtas — kas ant jo nugaros. Gulį ant iš lentų sukaltų narų. Kitos patalynės neturį. Valgą ant tų pačių narų, arba susėdę asloje. Ypač skurdžiai gyveną tinginiai rusai — burliokai, kaip jie vadinasi. Lietuviai ir kt. esą daug darbštesni ir daugiau ko turį.

Iš Kalinauskių 22 metus kolchoze pragyvento neapsakomo skurdo ir jų matytų ten ir gretimuose kolchozuose nuotykių būtų galima surašyti visas tomiukas įdomios medžiagos.

Prieš kiek laiko, taip pat iš Minsko gub., tik kt. apylinkės yra parbėgusi kita kolchozininkė, kuri visą savo kolchoze turėtą turtą parsinešė ant nugaros. Ji verkdama nupasakoja neapsakomai skurdų kolchozo gyvenimą.

Vietos Savitarpė Pagalba pasirūpino laimingai sugrįžusiųjų iš kolchozų vergijos, jų pradžios gyvenimu.

Išėjo naujas žurnalas

Po ilgos pertraukos šiomis dienomis Kaune išleistas žemės ūkio žurnalas „Žemės Ūkis." Pirmame „Žemės Ūkio" numeryje įdėta gausios medžiagos, kurią paruošė mūsų įžymieji žemės ūkio darbuotojai. Žurnalą leidžia Žemės Ūkio Rūmai.

Nustatyta nauja druskos kaina

Pagal Reichskomisaro Rytų Kraštui potvarkį Lietuvoj ir Latvijoj nustatytos naujos druskai kainos. Detalinėje prekyboje druskos kg. turi būti parduodamas po 0,05 RM.

Potvarkis
dėl prievolės pranešti apie geležies laužą ir seną geležį

§ 1

Visos verslo (pramonės ir amatų) įmonės prekybos ir biurų įmonės, svetainės ir viešbučiai, žemės ir miškų ūkio įmonės, žemės sklypų savininkai ir žemės sklypų valdytojai yra įpareigojami pagal šio potvarkio nuostatus pranešti apie pas juos esantį ir ateityje atsiradusį geležies laužą.

§ 2

Geležies laužu § 1 prasme laikoma:

a) Plieno ir geležies atmatos, gaunamos juos apdirbant arba perdirbant, pav. drožlės, skardos ir vielos atmatos, vamzdžių ir štangų likučiai.

b) Sena geležis, tai yra, sunešioti, pagadinti, nenaudojamais virtę plieniniai ir geležiniai daiktai, kurie pasidaro daiktą ar pastatą perstatant, nugriaunant, perkeliant, susmulkinant ar išardant.

§ 3

Šio potvarkio nuostatai galioja ne tik tam laužui, kuris pasidaro pranešti įpareigotoją įmonės, bet ir tam, kuris yra kitur įsigytas. Jis apima ir tuos daiktus, kurie asmeniniai priklauso pagal § 1 įpareigotos įmonės savininkui ar savininkams ir kitų asmenų ar įmonių daiktus, kuriuos pranešti įpareigotos įmonės ar savininkai kaip sandėlių laikytojai, įgaliotiniai ar patikėtiniai, laiko ar administruoja.

§ 4

Apie visą pagal šiuos nuostatus praneštiną laužą reikia pranešti tokiais laikotarpiais;

a) apie daiktus, turimus šiam potvarkiui įsigaliojant, per vieną mėnesį potvarkiui įsigaliojus.

b) Apie ateityje pasidariusį ar gautą laužą — per vieną mėnesį po to, kai jis pasidarė ar buvo gautas.

§ 5

Pranešti reikia Generaliniam Komisarui dviejuose egzemplioriuose nurodant laužo rūšį ir kiekį. Daiktai, nesverią 100 kilogramų, neimami dėmesin. Bendrai reikia laikytis tų nurodymų, kurių duos Generalinis Komisaras.

§ 6

Praneštus išteklius tvarko Generaliniai komisarai, susitarę su kompetetingu įgaliotiniu laužui ir senam metalui rinkti užimtose srityse kavalerijos kapitono senų ryšių štabe. Be įsakmaus jo nurodymo laužas ir turinčių būti praneštų išteklių turi būti nusavintas ir atiduotas tik generalinių komisarų nurodytoms rinkimo vietoms.

§ 7

Šio potvarkio nuostatai neliečia laužo iš karo grobio, buvusio rusų kariuomenės nuosavybės, kuriam surinkti leidžia atskirus potvarkius kompentantingi karinių pajėgų organai.

§ 8

Nusižengimai šiam potvarkiui, ir vykdyti išleistiems nuostatams kurių pasiremiant šio potvarkio arba turi vykdyti išleistais nuostatais, Reicho komisaras, generalinis komisaras arba įgaliota įstaiga bus baudžiami pinigine arba kalėjimo bausme arba abiem bausmėm kartu.

§ 9

Potvarkis įsigalioja nuo paskelbimo dienos.

LOHSE

Ryga 1941 m. lapkričio 8 d.

...udijų Biuro tikslas ir uždaviniai

Z. 19 nutarimo medžiagos gyventi ir kelti dokumentuose apžvalgas, santraukas, straipsnius, brošiūras, knygas, filosofines, religines, kalbos, kitus leidinius bei vertimus bendrai ir jų veikiai Lietuvoje, o taip pat lietuvių bei Lietuvos kultūros su bylėjų ir bibliografinių rinkinių sudarinėti.

3. Šiuo tikslu dokumentus, paprastus ir fotografuotus, nuorašus ir kitaip įsigyti, o taip pat esančius medžiagos ir Studijų Biuro tikslams leidžiamus leidinius bei lietuvių ir kitų kraštų atitikmenis, mokslo, spaudos ir kitomis priemonėmis ir atlyginimu.

Studijų Biuro aplinkoje yra tvirtovės Raudonojo Tvirtumo Muziejaus gintinas, praeitumas ir naudojimas.

VYKDOMIEJI NUOSTATAI

Prie 1941 metų lapkričio 10 d. įkeltimo apie maisto kortelių įvedimą Lietuvos generalinės srities rūbose.

Pasirenkamas p. Generalinio Komisaro Lietuvai 1941 metų lapkričio 10 d. įkeltimo apie maisto kortelių įvedimą Lietuvos generalinės srities rūbose § 2, nikelitis šiuos vykdomuosius nuostatus.

I. Maisto kortelių gavėjai

Gyvenantieji vietų miestų bei miestelių, kariuose priskiriama daugiau kaip 2000 žmonių, gauna maisto korteles per vietines įstaigas, o jei jos dar neįsteigtos, tai per apskrities vidinisko nurodytas įstaigas, pradedant 1941 m. gruodžio 1 d., jei Generalinis Komisaras nėra kitaip nustatęs.

Maisto kortelių negauna tie, kurie patys žemai ugniagina, tai yra, dirgi su daugiau kaip 2 ha žemės. Dalinai ugniagrantieji, tai yra tie, kurie dali maisto produktų patys pagamina (§ 8 vyrulio ir gridėi), gauna korteles tiems maisto produktams, kurių jiems trūksta. Šios kategorijai priskiriami ir tie asmenys, kurie užsiskaitymais asmenys ar kitais būdais pasidarbuoja gauna maisto produktų natūra. Apie tai, kas užsiai apskritus, dalinai apskritus arba visai neapskritus, išvendia vietinės įstaigos pagal esamenio organo nuodymus.

Kaimo gyventojams taip pat įvedamos maisto kortelės, imant dėmesin jų pačių apskritumą.

II. Maisto kortelių išdavimas

Maisto korteles, patvirtintas atitikamose vietinės įstaigos antspaudu, išduoda ta vietinė įstaiga, kurios vietinės rūbose gyvena asmuo. Maisto kortelės išduodamos pasirašytinai, ir jose pažymi gyvenamoji vietovė, o ir pavardė. Tik tada' maisto korteles galima gauti. Korteles negali būti perleidžiamos ir galioja tik Lietuvos generalinėje srityje.

Kortelės gyvenantiji vietų už atitikamą vietinės įstaigos rūbų, maisto korteli turėjimo dieną, o išskiriant vietovė ligi gruodžio atitikamai vietinei įstaigai, priskiriant pabaigos įstaigoms pažymėjimą, kuriuose nurodytas pažymėjimas turėtas teisę gauti kitas maisto korteles nurodytoje gyvenamosios vietos atitikamoje (vietinėje) įstaigoje.

Maisto, išvykus į atskirtinus ar bitinai įstaigoje su pilnu apsprendimi (ligoninėje, šaudyklinėje, pataisos namuose, kalėjimuose), dar neišnaudotos maisto korteles turi būti per 3 dienas grąžintos.

III. Atsiskaitymas

Dėl maisto produktų gretybos įmonėse surinkus kortelių atkarpų turi būti atsiskaitoma kiekvienų pirmadienį, pristatant pasibaigusias savaitės laikotarpio fiksuotų suvartojus korteles atkarpas.

Korteles atkarpas priėmimuose: Kaune, Vilniuje, Šiauliu ir Panevėžio miestuose — miesto komisarą ir maisiniuo ir tiltų įstaigoms, o apskrityse — apskrities viršininkų maisiniuo ir tiltų įstaigoms.

Priėmėjas kortelių atkarpas, maisiniuo ir tiltų įstaigos ar apskričių viršininkai lenkio maisto produktų prekybos įmonėms leidimus savo pat kiekio naujoms prekėms gauti.

IV. Ypatingieji nuostatai

Gyvenantjems maisto pakanka, nei apsipirkti parduotuvėse nuo jų pirkėjų sąrašus.

Įsteigus į pirkėjų sąrašą parduotuvėse asmenims, dedamos ant kortelės lakšo eilės. Įrašymas galioja maisto korteles galiojimo laikui.

Perkant prekes, maisto korteles atkarpas pardavėjas turi pačiame pirkėjo akyvaizdoje.

Šių nuostatų nesilaikymas, ypatingai neteisingas prekių pardavimas lenkiant griežtai prievelsiamas, bus griežtai baudžiamas.

(pas.) Dr. K. Šeruga
Tiekimo ir Paskirstymo įstaigos Maisiniuo Valdybos
Viršininkas

Pranešimas

Pranešama, jog Šiaulių Vaidytojo Įsakymu bankas nuo 1. m. lapkričio mėn. 20 d. pradeda dirbti šiokiadieniais nuo 8.30—16.30, šeštadieniais nuo 8.30—15 val. Ketvirtadieniais pietų pertrauka nuo 12.30—13 ir kasa 8.30—12 val.

Lietuvos Bankas Telšių Sk.

Dalį nutarime ir nuostatuose dokumentuose medžiagos Studijų Biuro apsaugai, saugai, sudarymui nepaskelbtinuose leidinyje, kuris ein vietos tomais, panašiai, kaip buvo leidžiamas „Kauno Archyvas". Be to, leis populiarius straipsnius, biuletenius, gyvenimo dokumentinius nuorašus ir kita.

Studijų Biuro Direktoriumi Prezidiu Generalinis Tarėjas paskyrė Jaunių SENKŲ, direktoriaus pavaduotojais — Antaną BRUŽĄ ir Aleksandrą MERKELĮ, kaipo Raudonojo Tvirtos Muziejaus vedėją.

Studijų Biuro reikia gerai vilkti, kad jisaiyras, jaunės ir visuomenė jaliniškaus, nes niekiami rekiningu žinkių ir svarbią užduotį.

Biuro būstinė: Kaunas, Laisvės al. 41 b, telef. 25428 ir 29668.

Iš mūsų krašto

Derliaus šventė Plungėj

Šalia klebonijos sykus. Nors ir nedygstai bet vis dėlto susirinko iš tolius ir artimo bitini tikintieji. Sudainuojus dėdę organo balsai ir mus vaidinusios ugdytos eilės žiuvėjų. Pirmu žengė aprangos vyrai, tikintieji vilnis, kurie atnešė dalbar visų nevaisybę. Po jų gerys tikintieji ir tikintiės, gimi savęs jie nešė rugių varinkų, kuriame nuodonavo randomicuosčiai ubuliai. Šiai Lalvės žilėja, viel savuojo rax. Čia prabilo Plungės valsčiaus Dauneikių trumpai nusakydamas šventės prasmę. Po jo kelių žodžių tarė rajono agronomas Binchertas. Miela vėl išgirdžiu, ir su padidėjusiomis eilėmis visi nubyrėjo į bažnyčią padėkoti Viešpačiui už atsiųstą derlių. Pamaldžiose pasibaigus su maniu visi susirinko į kitą salę. Ji šiuo kiniškai pilna. Čia jaylo vielas posėdis, metuo metu buvo paskaita kiekvienai kalbų ir apdovanoti dalbiais nyse šeimės šiuo žmonės: tikintiekas, daržininkas ir Jaunuja Ūkininkų Rateiso nard. Po posėdžio sekė meninė dalis, kur žemaičių dainas—gimnazistės pulokio kelių tautiškų šokių, kita grilandiems kankiniais padainavo, o Plungės vyrų choras nepaliegiojo padainuoti kelelų puikių dainų. Pabaigoje vieleas už atsilankymą, tikintiekams buvo paruošta kiso lengvatinė vakarienė ir šokiai iki vėlyvo gero Mažeikos vardu.

Nelaimėje visuos kita šalpia

Tverų apylinkėje vyko didelis mitin. Atstovaudami bolševikai nuolegino Tverų miestį, daug kuriuo sudėjus ir išlaidė daug gyvulių. Čia tikintiekų tarpe jau nuo senų laikų yra užsilikusi graži tradicija — padėti gaisro, ypač kuro nelaimėms. Ūkininkai sudeda javų, gyvulių, drabužių ir pinigų šiuo pagalbą. Atsiėmusi tikintiekams tokios aukos nėra apsunkinančios, o karo nelaimės nukėlamos jau nuliam gerų pratilių atsistatant bolševikų nusiaikinus sudybon. Gražus pagarbos vado mūsų tikintiekų gerų širdį, kalmynikų ir tautinį susipratimą.

Lėde Nikodemas.

Derliaus šventė Mažeikiuose.

Lapkričio mėn. 23. d. Mažeikiuose buvo gana gražiai ir šventa derliaus šventė. Šventė prasidėjo pamaldomis parapijos bažnyčioje. 12.30 val. Mažeikių gimnazijos salėje Mažeikių Apylinkės Valdybos valdyje. Po kalbų ir sveikinimų buvo atliktas gražiai meninė dalis, kurią atliko jaunieji skautiškai ir gimnazijos moksleiviai. Programoje buvo įvairūsi kalnai ir choro dainos. Šventinėmis derliaus šventės pamaldžiai buvo „Šaunuoju marių".

Dėl bolševikinių komitetų panaikinimo ir jų turto atidavimo

Dar kartą primename, kad pagal punktą Generalinio Komisaro 1941 m. rugsėjo mėn. 7 d. pranešimą, buvusieji bolševikiniai jaunųjų komitetai įmonėse ir įstaigose patys turi atiduoti visą jiems priklausantį turtą. Pas buvusius bolševikinių profsąjungų ir kultūrinių darbuotojų dar esančius pinigus, taip pat ir visokį turtą turėtų atiduoti:

1. Plungės Į Pažeisių Sąjungos Centro Biuro sąskaitą Nr. 156301 Lietuvos Banke ar jo skyrinose.

2. Kitokias turtu vertybes — atidaromiems Profesinių Sąjungų apskričiuose sklypuose.

Negrąžinimo atveju bus baudžiama.

S. Petrausko foto studijoje

Telšiai, Respublikos g-vė 24, atidarkagi šie foto darbai: paimtinis vaizdavimas dienos ir dirbtinio šviesoje, filmų, padidinimai. Viso stilių tobulinimas, kuo mėgėjų ir visi Lalens darbai.

Telšių Policijos Skiriamoji **vertėjas** gerai žinąs lietuvių ir vokiečių kalbą žmėlius ir raštu. Kreiptis į minėtos viršininką.

Iš Profesinių Sąjungų Centro Biuro ir jmonių Šiaulių

Prof. Sąjungų Centro Biuro pakartotinai primena, kad ne visos įmonės ir įstaigos išpildė savo laiku per gen. valdytoją ir jų organus išsiuntinėtą „Pranešimą jaunuoliai Nr. 3" ir iki šiol dar nėra pranešimus užpildytų klausimų lapų apie įmonės (įstaigos) struktūrą ir atskirų padalinių pasiskirstymą.

Profesinių Sąjungų Centro Biuro kreipia įmonių ir įstaigų vedėjų dėmesį į tai klausimų svarbumą ir reikalą jį greitai atlikti. pranešėjų „Pranešimo Nr. 3" ir jo pildymo nuorodas, taikingas originalui į lietuvinius Prof. Sąjungų pre. vedėjus kreipiamą, Vilniuje, Šiauliuose, arba į prof. Sąjungų Centro Biurą Kaune, Vytauto pr. 63.

Tuo pačiu pranešama, kad užpildyti klausimų lapą dar egzistuojant turi būti paskyrė įgaliotinis Prof. Sąjungų prie miesto komisariato Kaune, Vilniuje ir Šiauliuose (į Prof. Sąjungų C. Biurą siųsti nereikia.)

Profesinių Sąjungų Centro Biuras

Skelbimas

Jei kų žinai, nuo pagrobimo dienos **apie kun. Stanislovą Simką, buv. Kražių vikarą**, prašomi pranešti Simako kun. Stanislovo Jablonsko, kun. g. 21 in Panevėžys.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Visame krašte organizuojama
rinkliavos Sav. Pagalbai

Pagal Pirmojo Generalinio Tarėjo patvirtintą aukų rinkimo planą, Savitarpinei Pagalbai leidžiama rengti rinkliavas piniigais ir daiktais.

Vyr. Komitetas skelbia, kad pinigų rinkliava dėžutėmis visuose mūsų krašto miestuose, miesteliuose ir bažnytkaimiuose turi būti įvykdyta gruodžio mėn. 7 d.

Aukų rinkimą vietose turi Suorganizuoti Savitarpės Pagalbos miestų, apskričių ir valsčių komitetai. Vietose gali būti sudarytos aukų rinkimo komisijos iš pakviestųjų visuomenės atstovų. Aukų rinkimo vieta (miestas ar miestelis) suskirstoma rajonais. Prie atskirų vietų, kur yra didelis žmonių judėjimas, reikia įtaisyti staliukus, išpuoštus Savitarpinės Pagalbos inicialais, atitinkamais paveikslais ir pan. Valsčių Savitarpinės Pagalbos Komitetai visas surinktas aukas perduos apskričių Komitetams, o šie tas aukas kartu su savo surinktomis įneša į savo einamąsias sąskaitas bankuose.

Nuo gruodžio 7 iki 15 d. Vyr. Savitarpinės Pagalbos Komitetas nustatė didžiąją rinkliavą visame krašte daiktais ir pinigais pagal aukų lapus. Šios rinkliavos metu aukos pinigais ir daiktais renkamos miestuose, miesteliuose, bažnytkaimiuose, kaimuose, gatvėse, įstaigose, įmonėse ir privačiuose butuose. Į aukų rinkimo darbą įtraukiama visa visuomenė. Šią didžiąją rinkliavą taip pat organizuoja vietos Savitarpinės Pagalbos Komitetai. Įspėjama, kad kiekvienas rinkėjas turi turėti su savim vietos savivaldybės patvirtintą įgaliojimą aukoms rinkti.

Aukos daiktais ir pinigais gali būti priimamos betarpiai iš aukotojų Savitarpinės Pagalbos Komitetų. Surinktas aukas negalima naudoti jokioms išlaidoms padengti. Tos aukos tegalės būti skirstomos tik Vyriausio Savitarpinės Pagalbos Komiteto nustatyta tvarka.

Dviejų maršalų susitikimas

Šios savaitės pradžioje įvyko susitikimas tarp Reicho maršalo Georing'o ir Prancūzų valstybės galvos maršalo Peten. Spauda tam susitikimui skiria daug reikšmės.

Sėklai grūdų keitimo reikalu

Kad apsaugoti geresnę sėklą ir palengvinti ūkininkams ją įsigyti, grūdų pirkyklos, pirkdamos grūdus, visus vasarojaus (avižų, miežių ir vasarinių kviečių) geros kokybės, tinkančius sėklai grūdus turi atskirai supilti ir leisti juos ūkininkams išsikeisti sėklai į paprastus grūdus. Jei būtų kartais pristatoma veislinių (ne sutaitinių) kurio nors atsėlio grūdų, šiuos grūdus nemaišyti su kitų veislių bei nežinomos kilmės sėklai atskirtais grūdais. Veislinė sėkla išleistina ūkininkams pirmoje eilėje.

Sėklinių grūdų 100 kg pirkyklose ūkininkams keičia į 100 kg paprastų grūdų, tačiau ūkininkų pakaitalas neturi būti žemesnių kondicijų, negu leidžia grūdų supirkimo instrukcija.

Jeigu ūkininkų pristatytieji miežiai keičiami bravoriniais, tai tuo atveju keitėjas turi kooperatyvui dar primokėti paprastų ir bravorinių miežių kainų skirtumą, būtent RM 1.— už 100 kg

Ūkininkams, norintiems sėklai pasikeisti grūdų, pirkyklos leidžia sėklai atskirtus grūdus pasižiūrėti.

Sėklos pasikeitimo darbo sekmingumui užtikrinti agronomams vietose pavedama:

1. Išaiškinti ūkininkams sėklos pasikeitimo reikšmę.
2. Talkininkauti grūdų pirkykloms, kad būtų sėjos reikalams atskiriami tikrai geros kokybės sėklai tinkami grūdai.
3. Organizuoti sėklos pasikeitimo darbą taip, kad ilgai nesugulėtų sėklai atskirti grūdai, bereikalingai nebūtų užimta sandėliuose vieta.
4. Sekti, kad ūkininkai grūdus keistųsi tik sėjos reikalams.

Sėklos pasikeitimas reikalinga užbaigti iki 1942 m. kovo mėn. 1 d.

Ūkininkai turi nepraleisti progos ir pasistengti geresnę sėklą įsigyti.

Telšių Apskr. Agronomas.

Öffentliche Bekanntmachung Nr. 20

Auf Grund der Anordnung des Reichskommissars für das Ostland über Sperrstunden ordne ich für das Gebiet Schaulen folgendes an:

§ 1.

(1) Für die nichtdeutsche Bevölkerung des Reichskommissariats Ostland wird eine Sperrzeit festgesetzt.

(2) Innerhalb dieser Sperrzeit ist das Verlassen der Häuser verboten.

(3) Ausnahmen, insbesondere für den berufstätigen Verkehr, genehmigt der Gebietskommissar.

§ 2.

(1) Die Sperrzeit wird bis auf weiteres:

a) in den Städten auf die Zeit von 22 bis 5 Uhr,

b) auf dem Lande auf die Zeit von 1 Stunde nach Sonnenuntergang bis 1 Stunde vor Sonnenaufgang festgesetzt.

§ 3.

Zuwiderhandlungen werden mit Gefängnis und Geldstrafe oder einer dieser Strafen bestraft.

§ 4.

Die Anordnung tritt mit sofortiger Wirkung in Kraft. Meine am 26. August 1941 erlassene öffentliche Bekanntmachung Nr. 6 verliert mit dem heutigen Tage ihre Gültigkeit.

gez. GEWECKE,
Gebietskommissar in Schaulen
Schaulen, den 27. November 41.

Viešas skelbimas Nr. 20

Remdamasis Reichskomisaro Rytų Kraštui potvarkiu dėl draudžiamųjų valandų Šiaulių Apygardai įsakau štai ką:

§ 1.

(1) Nevokiškiems gyventojams Reichskomisariato Rytų Kraštui nustatomas draudžiamasis laikas.

(2) Draudžiamuoju laiku išėjimas iš savo namų neleidžiamas.

(3) Išimtis, ypač susisiekimui tarnybos reikalais, daro Apygardos Komisaras.

§ 2.

(1) Draudžiamasis laikas iki atskiro potvarkio yra nustatytas toks:

a) miestuose nuo 22 iki 5 valandos;

b) kaimuose vienai valandai praėjus nuo saulės nusileidimo iki vienos valandos laiko prieš saulės užtekėjimą.

§ 3.

Nusižengimai šitam potvarkiui baudžiami kalėjimu ir pinigine bauda arba viena iš šių bausmių.

§ 4.

Šis potvarkis įsigalioja jo paskelbimo dienoje. Mano viešas skelbimas, išleistas 1941 m. rugpiūčio mėn. 26 d. nuo šios dienos nustoja galios.

pas. GEWECKE,
Šiaulių Apygardos Komisaras
Šiauliai, 1941 m. lapkričio mėn. 27 d.

Ūkininkų aukos pinigais

Vyriausias Savitarpinės Pagalbos Komitetas, susitaręs su atitinkamais valdžios organais, kviečia valstybinių ir privačių ūkių valdytojus, savininkus ir nuomininkus paaukoti ne mažiau kaip 0,25 RM nuo kiekvieno valdomo ha Savitarpinei Pagalbai. Iš ūkininkų šitokio didumo aukos bus daromos du kartus per metus: gruodžio ir vasario mėnesiais. Aukas iš ūkininkų turi surinkti valsčių Savitarpinės Pagalbos Komitetai per seniūnus.

Aukų rinkimo taisyklės jau išsiųstos Savitarpinės Pagalbos Komitetams provincijoje.

Šia proga tenka pažymėti, kad vietos komitetams paliekama visiška iniciatyvos laisvė surinkti kuo daugiausia aukų ir kitais būdais, negu čia nurodyta (pvz. ruošdami koncertus, sporto rungtynes, įsirengdami čiuožyklas ir t.t.)

Visuomenė kviečiama suprasti reikalo svarbumą ir visomis išgalėmis paremti Savitarpinę Pagalbą.

Įvairios žinios

Apygardos Komisaras p. Gewecke lankė Žemaičius.

Praeitą savaitę Šiaulių Apygardos Komisaras p. Gewecke lankė Kretingos apskritį ir domėjosi įvairiais gyventojų reikalais. Lapkričio 28 d. P. Komisaras kartu su Teišių apskr. viršininku p. A. Kamanausku aplankė apdegusius Varnių, Tverų ir Žarėnų miestelius. Visur domėtasi padegėlių likimu ir duoti nurodymai, kaip tvarkyti jų reikalus.

Apygardos Komisaras priėmė LNP Šiaulių apygardos vadovybę.

Gebietskomisaras p. Gewecke š. m. lapkričio 24 d. priėmė LNP Šiaulių apygardos vadovybę ir nuoširdžiai pasitarė.

Atšaukiamos senosios maisto kortelės

Reicho Komisaro Rytų kraštui įsakymu atšaukiamos nuo 1941 XII— 1 iki 7 d. išduotos maistui kortelės. Gruodžio 8 d. jos turi būti pakeistos naujomis, kuriose nustatyta nauji maisto produktų kiekiai.

Išvyko aplankyti lietuvių belaisvių

Šiomis dienomis į Rytprūsius vyksta Raudonojo Kryžiaus pirmininkas dr. Jasaitis aplankyti ten esančių 122 lietuvių karių belaisvių. Tikimasi, kad netrukus jie galės grįžti į gimtąjį kraštą. Kartu dr. Jasaitis nuveš jiems maisto produktų ir laiškų iš artimųjų.

Civilinė metrikacija veiks ir toliau

Generalinio Komisaro Lietuvai Dr. von Renteln parėdymu civilinė metrikacija veikia ir toliau. Ten, kur civilinės metrikacijos įstaigos buvo likviduotos, jų atstatymu turi pasirūpinti vietos savivaldybės. Taip pat savivaldybės įpareigojamos savo žinion perimti veikiančias civilinės metrikacijos įstaigas. Visi santuokos, ištuokos, mirimo ir gimimo dokumentai, kol bus galutinai pertvarkyta civilinė metrikacija, turi būti saugojami tiktai metrikacijos įstaigose.

Vokiečių kl. kursų atidarymas Telšiuose.

Atidarymas įvyks gimnazijos patalpose š. m. gruodžio 9 d. 19 val. Atidarymo proga bus meninė dalis. Visiems įsiregistravusiems dalyvavimas būtinas. Gali dalyvauti ir tie, kurie dar nėra į kursus įsirašę.

Panevėžy naujas laikraštis.

Vietoj ligi šiol ėjusio „Panevėžiečio" išleistas naujas laikraštis Panevėžy „Panevėžio Apygardos Balsas".

Mirė prof. Jankauskas.

Lapkričio 27 d. mirė ilgametis V. D. U.— to profesorius inž. Platonas Jankauskas, 81 m. amžiaus.

Rinkliava Savitarpei Pagalbai.

Šį sekmadienį, gruodžio 1 d. visoje Lietuvoje vykdoma viešą rinkliava Savitarpei Pagalbai.

Pradėjo veikti Radviliškio stiklo fabrikas.

Bolševikų laikais sustabdytas šis fabrikas dabar vėl pradėjo darbą.

Nustatytas mokestis už mokslą.

1941-42 mokslo metams jau nustatytas mokestis už mokslą aukštosiose ir vidurinėse mokyklose.

V.D.U-te, Vilniaus U-te, Žemės ūkio akademijoje, Veterinarijos akademijoje, prekybos institute ir Vilniaus dailės akademijoje klausytojams — 80 RM per metus, hospitantams—40 RM. Gimnazijose ir progimnazijose— 40 RM per metus. Kursuose aukštesniojo tipo, negu pradžios mokykla, mėnesiui 2 RM.

Mokestis sumokamas, išskyrus kursus, visose mokyklose du kartu į metus — I pusm. ligi 1941 m. gruodžio 5 d., II pusm. — ligi 1942 m. kovo mėn. 5 d. Kursuose mokestis sumokamas iš anksto kas mėnuo. Mokinių atleidimui nuo mokesčio už mokslą taikomi prieš 1940.VI.15. veikusieji nuostatai, tik jie papildomi taip: „atleidžiami kurių tėvai":

1. Yra žuvę šiame kare kovose su bolševikais kaip partizanai,
2. tarnaują vokiečių kariuomenėje ar lietuvių apsaugos batalionuose
3. nukankinti kalėjimuose kaip politiniai kaliniai bolševikų valdymo metu,
4. išvežti į Sovietų Rusiją.

Amatų ir žemės ūkio mokyklose mokslas nemokamas.

Kalendoriaus nebus.

Del popierio stokos „Žemaičių Žemės" kalendorius 1942 met. nebus išleistas.

ČIUOŽYKLA?

Dangus ėmė gausiai berti sniegą, kur uždengė vienintelę sportininkų pagodą — ežerą. Čiuožyklos klausimas stoja prieš akis visoje nuogybėje. O vaizdas liūdnas. Jau beveik mėnuo, kaip Telšiuose žiema, bet per visą tą laiką beveik nieko nepadaryta čiuožyklos rengimo reikalu. Nejaugi šiemet, dėl susisiekimo iki minimumo sumažėjus sporto rungtynėms, telšiečiai liks visai be sportinių pramogų. Juk kiekvienais metais Telšiai turėjo šiokią tokią čiuožyklą. O šiemet?

Savaime suprantama, kad karo meto sąlygos atsiliepia ir šiam reikale. Bet mes sportininkai nieko ypatingo ir nereikalaujam. Jei neįmanoma padaryti nieko daugiau, tai norim bent čiuožimo aikštelės.

Tad laukiame, prašome ir raginame sporto vadovybę subrusti, nesitenkinti vien pažadais ir sudaryti mums nors kukliausias sąlygas fiziniai lavintis ir tobulėti.

Šiomis dienomis įvyko LNP. Sporto klubo „Džiugas" steigiamasis susirinkimas. Buvo išrinktas klubo vadu, žinomas mūsų krašto sporto veikėjas p. Čepauskas. Tikimės, kad šis naujas vadas, turįs ilgametį sportinį — organizacinį patyrimą, pateisins į jį dedamas mūsų — sportininkų viltis.

N.

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Nr. 27 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. XII. 12

Kaina 5 pf.

[illegible]

Prasidėjo Japonijos—JAV karas

Japonijos laimėjimai pirmomis karo dienomis. Išlaipinta kariuomenė Malajų pus., Filipinuose ir Borneo saloj. Amerikos ir anglų laivynų nuostoliai Ramiajame vandenyne.

[illegible]

Rytuose vyksta aršūs mūšiai

Tolimesnės kovos priklauso nuo rusiškos žiemos

[illegible]

Anglija paskelbė karą Suomijai, Vengrijai, Rumunijai

[illegible]

ATSIŠAUKIMAS

[illegible]

Mūsų pareigos kelias

[illegible]

ŽEMAIČIŲ ŽEMĖ

Nr. 27 | ŽEMAIČIŲ LAIKRAŠTIS | 1941. XII. 13

Kaina 5 Pf.

Išeina penktadieniais

Redakcijos ir administracijos adresas: Telšiai, Respublikos g-vė Nr. 20 telef. 157. Kalbamos valandos darbo dienomis nuo 10 iki 13 ir nuo 16 iki 18 val.

Spausdina Telšių Apskr. S-bės spaustuvė

Prasidėjo Japonijos – JAV karas

Japonijos laimėjimai pirmomis karo dienomis. Išlaipinta kariuomenė Malajų pus., Filipinuose ir Borneo saloj. Amerikos ir anglų laivynų nuostoliai Ramiajame vandenyne.

Gruodžio 8 d. Tokio radijas pranešė, kad Japonijos vyriausiasis karo štabas paskelbė, jog nuo pirmadienio ryto 6 val., yra karo padėtis tarp Japonijos ir Anglijos bei Jungtinių Valstybių karinių pajėgų Ramiajame vandenyne.

Sekmadienį popiet Baltųjų Rūmų sekretorius Early spaudos atstovams pranešė, kad japonai puolė iš oro Havajų salų laivyną ir kitus įrengimus. Amerikos laivynas pradėjo šaudyti.

Japonų lėktuvai nusileisdami žemai padarė daug žalos J. A. V. Ramiojo vandenyno karo laivynui. Japonų Imperatoriaus vyriausioji būstinė praneša, kad prie Havajaus paskandinti du Amerikos kovos laivai ir vienas lėktuvnešis, o keturi kiti kovos laivai ir keturi kreiseriai yra sunkiai sužaloti.

Prie Guamo paskandintas J. A. V. minogaudis „Penguin“ ir keturi prekiniai laivai.

Prie Havajų paskandinti laivai yra šie: „Oklohama“ 29.000 talpos ir „West Wirginija“ 31.000 tonų tlp.

Remiantis patikimais pranešimais, Havajų vandenyse prieš japonų puolimą stovėjusieji J. A. V. karo laivai sudarė 60% viso J. A. V. karo laivyno pajėgumo. Po pirmųjų nuostolių šiuose vandenyse beliko du J. A. V. kovos laivai ir vienas lėktuvnešis, taip pat šeši kreiseriai 10.000 tonų talpos klasės.

Jei likusis J. A. V. laivynas turėtų prisidėti prie Havajų karinių pajėgų, kas, atsižvelgiant į padėtį Atlanto vandenyne, yra negalima, kaip stebėtojai konstatuoja, J. A. V. laivyno Ramiajame vandenyne pajėgumas siektų 11 kovos laivų, 14 kreiserių (A klasės), ir 6 lėktuvnešiai. Tos pajėgos, kaip Domei praneša, turi būti laikomos labai nepakankamomis, jei reikalaujama, kad jos sėkmingai susidurtų su iki šiol dar visai nepaliestu Japonijos karo laivynu.

Kaip Baltieji rūmai pranešė per puolimą Havajuose vienas J.A.V. kovos laivas buvo apvožtas, vienas naikintojas sunaikintas, kiti laivai sužaloti, sunaikinta daug lėktuvų ir žuvo 3000 karių.

Prezidentas Rooseveltas pareiškė kad J. A. V. laivynui ir kariuomenei padaryta skaudžių nuostolių.

Pirmadienį popiet Japonų kariuomenė baigė okupuoti tarpt. J.A.V. ir Anglijos koncesijas Kinijoje. Visi priešjaponiški laikraščiai uždaryti. Visi britų ir amerikiečių interesai perimti japonų žinion.

Imperatoriaus generalinis štabas praneša, kad pirmadienį buvo išlaipinta japonų kariuomenė Malajų pusiasal., kur karinės operacijos vyksta sekmingai. Taip pat pranešama, kad pradėta ofenzyva prieš Hongkongą.

Visiems neutral. valst. laivams įsakyta per tam tikrą laiką iš Hongkongo salos išplaukti. Paskutinėmis žiniomis ši sala visiškai užblokuota. Smarkiai bombarduota Maniloje J.A.V. karių įrengimai ir Singapūro tvirtovė.

Užimta Wake sala Ramiajame vandenyne.

Per Filipinų puolimą buvo sunaikinta 60 amerikiečių lėktuvų.

Per Singapūro puolimą Japonų lėktuvai nuskandino du britų kreiserius.

Pulta iš oro Hongkongo sala, kur sunaikinta 14 priešo lėktuvų. Visi japonų lėktuvai grįžo nepaliesti.

Sukonfiskuota 200 laivų, stovėjusių japonų uostuose.

Japonų žiniomis paskandinti du anglų kovos laivai „Prince of Wells“ ir „Repulse“

Šiuos nuostolius anglai patvirtino. Pirmą kare dieną japonų laivynas neturėjo jokių nuostolių.

Gruodžio 8 d., kaip praneša Tokio radijas, išlaipinta Filipinų salose japonų kariuomenė, kur po smarkių mūšių su J.A.V. karinėmis pajėgomis žygiuoja pirmyn. Taip pat išlaipinta kariuomenė Borneo salos šiaurinėje daly.

Japonų kariuomenės vadovybė praneša, kad nuo Birmos anglai mėgino įsiveržti į Tajį, tačiau buvo atremti. Pasirašyta karinė autartis taip Tajo ir Japonijos, kuria japonų kariuomenei leidžiama naudotis Tajo teritorija. Paskutinėmis žiniomis japonai smarkiai žygiuoja į Tajį.

Rytuose vyksta aršūs mūšiai

Tolimesnės kovos priklauso nuo rusiškos žiemos

Vyriausios Kariuomenės Vadovybės pranešimu gruodžio 4 d. suomiai užėmė Hangoe. Šis punktas buvo atitekęs sovietams 1939 m. sutartimi. Čia bolševikai norėjo įsirengti šiaurės Gibraltarą iš kurio galėtų dominuoti Baltijos jūroje.

Bėgdamas iš Hangoe 12.000 tonų talpos didelis sovietų transportinis kariuomenės laivas „Stalin“ užplaukė ant vokiečių—suomių minų užtvaros ir trijų minų sprogimais buvo sužalotas. Du vokiečių sargybos laivai, turėdami iš viso 80 vyrų įgulą, nuvilko transportinį laivą vienon bazėn drauge su laive esančiais 6.000 visų tarnybos laipsnių kareivių ir gausia karine medžiaga.

Bolševikam bebėgant iš Hangoe, be kariuomenės transporto laivo „Stalin“ ant vokiečių—suomių minų užtvarų užp'aukė dar daugelis kitų sovietų laivų. Tarp kita ko paskendo vienas 3.000 tonų talpos transportinis laivas, vienas 700 tonų talpos garlaivis ir vienas sovietų greitasis laivas.

Karo veiksmų tąsa ir mūšių vadovavimo pobūdis Rytuose dabar priklauso nuo prasidėjusios rusiškosios žiemos.

Plačiuose Rytų fronto ruožuose tevyksta tik vietiniai kovos mūšiai.

Krimo rytų krante buvo sukliudytas priešo bandymas išsikelti į krantą. Doneco kasyklų srityje vokiečių ir italų kariuomenės dalinių puolimas pažengė pirmyn. Prie Leningrado priešas toliau veltui stengėsi prasilaužti.

Karinė aviacija, nepaisydama blogo oro, ir toliau smarkiai puola sovietų kariuomenės telkinius šarvuočius ir lauko įtvirtinimus. Priešas vėl turėjo didelių nuostolių žmonėmis, sunkiais ginklais ir riedmenų medžiaga. Į Maskvą einantieji geležinkelio ruožai daugelyje vietų buvo bombomis suardyti.

ATSIŠAUKIMAS

Krašto saugumo ir gyventojų turto apsaugojimo sumetimais vokiečių valdžios organai visu aštrumu veda kovą su gaujomis ir teroristų grupėmis.

Gyventojai raginami šiai kovai veikliai padėti.

1. Kas pastebėtų įtartinus elementus (ypatingai parašiutininkus, atskirus sovietų karininkus ar kareivius, šnipus ar sabotažninkus sovietų rusų tarnautojus ir pan)., taip pat jų šeimų narius, arba žinotų ar sužinotų apie jų pasirodymą arba buvimo vietą turi apie tai tuoj pranešti artimiausiai vokiečių ar ne vokiečių įstaigai.

2. Kas nepraneštų ar šiems priešo elementams suteiktų bet kokią pagalbą (pastogę, maistą ar šiaip kokią paramą) bus sušaudomi.

3. Jei ne vokiečių įstaigos narys jam praneštą žinią TUOJ neperduotų artimiausiai vokiečių įstaigai, bus sušaudomas.

4. Už parodymus, kurie padėtų tokį viešo saugumo ir tvarkos sudrumstymą sutrukdyti ar sugauti piktadarius, srities komisaras gali skirti atlyginimą iki 5.000 Rbl. dydžio. Parodymų davėjams, jei jie to pageidautų, užtikrinama, kad jų vardai bus laikomi paslaptyje.

5. Vietovių gyventojai laikomi taip pat atsakingais už netoli jų esančių susisiekimo kelių, geležinkelių, vielos laidų ir už visų kitų vokiečių įtaisų saugumą. Už šios prievolės nepaisymą prieš gyventojus — visų pirma, prieš atsakinguosius valsčių viršaičius ir apskričių seniūnus — bus be jokios atodairos imtasi priemonių.

(pas.) LOHSE,
Reicho Komisaras Rytų Kraštui
Ryga, 1941. lapkr. 15. d.

Anglija paskelbė karą Suomijai, Vengrijai, Rumunijai

Kaip anglų žinių tarnyba praneša, oficialiai buvo pagarsinta, kad Didžioji Britanija laikys save karo stovyje su Suomija, Rumunija ir Vengrija nuo šeštadienio nakties, vienos minutės po pusiaunakčio GMT laiku. Suomijos vyriausybės atsakymas, kaip praneša, buvo gautas vėlai vakare, tačiau jis yra laikomas visai nepatenkinamu. Iš atsakymo aiškiai matyti, kad Suomijos vyriausybė visai nesirengia prisitaikyti prie anglų notoje iškeltų sąlygų. Iš Rumunijos ir Vengrijos vyriausybių diplomatiniu keliu nebuvo gauta jokio atsakymo. Naktį į šeštadienį visoms suinteresuotoms vyriausybėms iš Londono buvo pasiųstas pranešimas, ir tą pranešimą Jungtinių Valstybių pasiuntiniai šeštadienį perdavė visose trijose sostinėse. Pranešime leidžiama suprasti, kad nuo šeštadienio nakties, vienos minutės po pusiaunakčio GMT laiku, įsigalios karo stovis. Trijų notų tekstas bus paskelbtas vėliau.

Notos Rumunijai ir Vengrijai yra suredaguotos tokiais pačiais žodžiais. Notoje Suomijai buvo pareikalauta, kad Suomija nutrauktų karo veiksmus ir ne vykdytų jokių tolesnių karo veiksmų. Suomijos pasiuntinys ir pasiuntinybės personalas iš krašto dar neišvyko.

Mūsų pareigos kelias

Kaip iš pranešimų matome, karo kurstytojų pastangomis vis didesni žemės rutulio plotai įtraukiami į karą. Karas jau vyksta visuose žemynuose, visuose vandenynuose ir ore. Europos tautoms tai uždeda pareigą dar glaudžiau susiburti ir kovoti už savo egzistenciją ir už naują tvarką. Neturi būti vietos nereikalingiems plepalams, o turi būti dirbama visu ryžtumu kasdieninis darbas ir visomis galiomis prisidedama prie sunaikinimo baisiausio Europos priešo—bolševizmo. Mes lietuviai tai darome ir darysime visa širdimi.

Mūsų tautiniai reikalai taip pat negali būti užmiršti. Savo kruopščiu kasdieniniu darbu, savo brolišku susipratimu ir pareigingumu mes prisidėsime prie bendro Europos tautų fronto ir tuo pačiu išlaikysime savo tautinį vienalytiškumą.

Prasidėjo žiema. Ji visuomet sunkiai paliečia vargingesnius gyventojų sluoksnius. Tai jaučiame visi. Tautinės vienybės vardan mūsų pareiga yra vienas kitą visais galimais būdais paremti. Kuo mažiausiai turi reikštis sunkiai suvaldomas savanaudiškumas ir įvairūs vienas kitam priekaištai dėl to. Reikia pabrėžti, kad savanaudiškumo reiškiniai vienodai pasireiškia visuose gyventojų sluoksniuose. Pasitaiko savanaudžių tarp inteligentų, tačiau nemažai jų atsiranda ir kituose gyventojų sluoksniuose. Neretas ūkininkas ar darbininkas taip pat neleistinai atsižvelgia į visos visuomenės interesus. Lupikavimas ar neleistinas prekių grobstymas dažnai užgauna kiekvieno padoraus tautiečio širdį. O tokių būna ir tarp ūkininkų ir tarp tarnautojų, ypač tai liečia įvairių visuomeninių krautuvių tarnautojus, kurie savo nesąžiningumu pamatuotai piktina visuomenę.

Organizuojame Savitarpę Pagalbą plačiu mastu. Esamose aplinkybėse ji gali ir turi padėti išspręsti tam kartui socialinius sunkumus. Kiekvienas ne dėl savo kaltės į sunkesnę padėtį patekęs brolis lietuvis turi būti paremtas ir sušelptas. Tai nėra joks elgetavimas, o graži forma pasireiškiąs tautinis susipratimas. Tat Savitarpės Pagalbos veiklą reikia plėsti ir visiems nuoširdžiai į ją dėtis.

Įvykdėme visur dovanų rinkimo vajų Rytų fronte kovojantiems vokiečių ir mūsų kariams. Šis vajus kai kur ir labai gražiai pasisekė. Mūsų tautiečiai, ypač tautietės, prie jo labai nuoširdžiai prisidėjo. Tai gražus mūsų gyvenimo reiškinys, kuris, be abejo, neliks nepastebėtas.

Dirbdami savo darbą ekonominėj ir socialinėj srityj, niekad nepamirškime ir kultūrinio gyvenimo. Kultūrinis darbas, švietimas, lavinimasis turi vykti nuolat ir visais galimais būdais. Esame ir norime būti tikrais europiečiais. Tat stropiai gydykime bolševikų paliktas žaizdas ir rikiuokimės pagal kultūringąją Europą.

Oeffentliche Bekanntmachung Nr. 23

In Ergaenzung der Anordnung Nr. 1 auf dem Gebiet der Milch und Fettwirtschaft des Herrn Generalkommissars vom 16. September d. Js., bestimme ich mit dem Tage der Veroeffentlichung fuer das Gebiet Schaulen, umfassend die Kreise Schaulen, Tauroggen, Krottingen, Moscheiken, Telsche und Raseinen folgendes:

§ 1.

Jeder Landwirt ist verpflichtet, die in seinem Betrieb ermolkene Milch an seine naechstgelegene Molkerei bzw. Entrahmstation (Milchsammelpunkt) abzuliefern.

§ 2.

Der Erzeuger hat in Selbstverbrauch mit Vollmilch auf eusserste Sparsamkeit zu achten.

§ 3.

Das Verfuettern von Vollmilch an Schweine, d. h. Ferkeln ist strengstens verboten. Kaelber über 5 Wochen duerfen keine Vollmilch mehr erhalten.

§ 4.

Die Herstellung von Butter in landwirtschaftlichen Betrieben ist verboten. Die Milchlieferanten duerfen in den Wintermonaten pro Woche und Person bis zu 100 Gramm Butter aus der Molkerei kaufen. Die zur Familie gehörenden Personenzahl hat der Ortsvorsteher zu bescheinigen. Diese Bescheinigung verbleibt in der Molkerei.

§ 5.

Die vertragliche Lieferungspflicht von Vollmilch an Deputatarbeiter wird durch diese Bestimmung nicht aufgehoben.

§ 6.

Fuer die Staatsgueter und Betriebe, die sonstwie nicht in eingener Verwaltung des Eigentuemers oder Paechters stehen, haben die eingesetzten Verwalter.

§ 7.

In rein baeuerlichen Gemeinden wird die jegliche Milchbefoerderung zur Molkerei durch die Buergermeister (Ortsvorsteher) organisiert.

§ 8.

Der freihandige Vollmilchverkauf ist nur innerhalb der Wohnsitzgemeinde des Erzeugers mit der Massnahme gestattet, dass fuer Kinder vom Nichtkuhhaltern

a) bis zum vollendeten 2. Lebensjahr — 1 Liter

b) „ „ „ 6. „ — 3/4 „

c) „ „ „ 14. „ — 1/2 „

verkauft werden darf. Darueber hinaus ist jeglicher Verkauf oder Tauschhandel gleichviel welcher Art — verboten. Der Verkauf hat lediglich an die „Pienocentras" bzw. an deren Aufkaufsstellen zu erfolgen.

§ 9.

Einzelne Milcherzeuger koennen in besonders schwierigen Faellen bis zu 4 Wochen durch meine Kreisstellen Abt. La. von der Ablieferungspflicht schriftlich entbunden werden. Diejenigen Milcherzeuger, die von der Milchablieferungspflicht befreit sind, haben die aus den fuer ihren eigenen Betrieb nicht benoetigten Milchmengen hergestellte Landbutter, Kaese oder sonstige Milcherzeugnisse an die „Pienocentras" oder deren Aufkaufsstellen abzuliefern.

§ 10.

Zuwiderhandlungen dieser Bestimmungen werden strengstens bestraft.

§ 11.

Die Kreischefs sind fuer die sofortige Bekanntgabe dieser Bekanntmachung verantwortlich.

gez. Gewecke
Gebietskommissar in Schaulen.

Viešas skelbimas Nr. 23

Papildydamas pono Reichskomisaro potvarkį Nr. 1 iš Ūkių m. rugsėjo mėn. 16 d. liečiantį pieno ir riebalų ūkį, skelbiu Šiaulių apygardai, apimančiai Šiaulių, Tauragės, Kretingos, Mažeikių, Telšių ir Raseinių apskritis, šiuos nuostatus, kurie įsigalioja jų paskelbimo dienoje.

§ 1.

Kiekvienas ūkininkas įpareigojamas savo ūkyje išmilžtą pieną į artimiausią pieninę, grietinės nugriebimo stotį ar pieno rinkimo punktą, pristatyti.

§ 2.

Pieno gamintojas naudodamas savo reikalams nenugriebtą pieną, turi laikytis kraštutinio taupumo.

§ 3.

Nenugriebto pieno vartojimas kiaulėms, t. y. paršiukams, yra griežčiausiai uždraustas. Veršiukai nuo 6 savaičių neturi gauti nė lašo nenugriebto pieno.

§ 4.

Sviesto gaminimas savo ūkyje yra uždraustas. Pieno tiekėjai turi teisę žiemos mėnesiais vienam asmeniui per savaitę 100 gr. sviesto pieninėje nusipirkti. Šeimos narių skaičių turi seniūnas paliudyti. Šis paliudijimas lieka pieninėje.

§ 5.

Nenugriebto pieno tiekimo pareiga pagal sutartį ordinarininkų atžvilgiu šiuo potvarkiu nepanaikinama.

§ 6.

Už valstybinius dvarus bei ūkius, kurie nėra savininko ar nuomininko valdomi, atsako paskirtieji ūkvedžiai.

§ 7.

Grynai valstietiškose kaimuose kasdieninis pieno tiekimas į pieninę organizuojamas burmistrų (seniūnų).

§ 8.

Laisvas nenugriebto pieno pardavinėjimas gyvenamajame pieno gamintojo kaime leidžiamas su sąlyga, kad karvių neturintieji gautų pirkti pieną, savo vaikams

a) iki pilnų 2 metų amžiaus — 1 litrą.

b) iki pilnų 6 metų amžiaus — ¾ litro

c) iki pilnų 14 metų amžiaus — ½ litro.

Daugiau per šią normą parduoti, ar bet kokiu būdu mainyti draudžiama. Pardavimas leidžiamas tik „Pienocentrui" ir jo supirkimo vietoms.

§ 9.

Atskiri pieno gamintojai ypatingai svarbiais atsitikimais iki 4 savaičių gali būt mano apskričių žemės ūkio skyriai atleisti nuo pieno tiekimo prievolės. Tie pieno gamintojai, kurie nuo pieno tiekimo pareigą atleisti yra, turi iš pieno, atliekamo nuo jų ūkio reikalų, gaminti naminį sviestą, sūrį ir kitus pieno produktus ir juos pristatyti „Pienocentrui" ar jo supirkimo vieton.

§ 10

Nusižengimai šiems nuostatams bus griežčiausiai baudžiami.

§ 11

Apskričių viršininkai yra atsakingi už skubų šio skelbimo išplatinimą.

(pas) Gewecke
Šiaulių Apygardos Komisaras

KAUNO ŽINIOS

Radio transliacijos kaimo gyventojams.

Kauno Radiofonas pradeda radijo transliacijas Lietuvos kaimo gyventojams. Šios transliacijos bus vykdomos „Valandėle ūkininkams" vardu trečiadieniais, penktadieniais ir sekmadieniais nuo 8 iki 8,15 val. „Patarimus namams ir kiemui" Kauno radiofonas transliuos kas sekmadienis nuo 8,15 iki 8,30 val. Šių transliacijų metu kaimo gyventojams daugiausia bus teikiama ūkinių patarimų.

Karo Muziejus

Bolševikai buvo numatę perorganizuoti visą Karo Muziejaus ekspoziciją. Vytauto Didžiojo kapelą atskirti nuo didžiosios salės raudona drobe ir prieš tą vietoj pirmųjų lietuvių karių savanorių (Juozapavičius ir kt.) žuvusių kovose su bolševikais, pastatyti grupines figūras iš Raudonosios armijos kovų. Didžioji muziejaus salė buvo numatyta pavaizduoti raudonosios armijos „galingumui".

Būtų pakeista ir Karo Muziejaus išorė. Fasade, ant stogo, būtų užkelta penkiakampė žvaigždė, kuri turėjo būti iliuminuojama.

Šiuo metu karo muziejų gausiai lanko ne tik paskiri asmenys, bet ir ekskursijos mokinių, vokiečių karių. Joms yra teikiamos plačios, išsamios informacijos.

ŽEMAIČIŲ KANKINIAI

(Teismo medicinos protokolo ištraukos)

1941 m. birželio mėn. 25 d. buvo atrasti Rainių miškelyje, Telšių kalėjime bolševikų kalintų ir nužudytų politinių kalinių 73 lavonai. Kadangi tai yra mūsų tautos istorijoj labai svarbus įvykis, nes buvo nukankinti geriausi mūsų tautos [illegible], kad jie buvo tauriis lietuviai, dori žmonės, kad mylėjo savo gimtąją Žemaičių žemę, „Pradėdami spausdinti „Žemaičių Žemės" skiltyse platų dokumentais paremtą šio liūdno įvykio aprašymą, kaip svarbią dalyką pirmoj eilėj duodame teismo medicinos aprašymus — ištraukas iš oficialaus protokolo. Duodame kiekvieno kankinio aprašymą atskirai, kad čia būtų susidaryti vaizdą apie tą klaikų nužudymą, kurs čia buvo žiaurių kraugerių įvykdytas, ir kad galima būtų pajausti baisumą to nusikaltimo, kurs yra padarytas prieš mūsų tautą, prieš visą kultūringą žmoniją ir prieš tai, kas dar yra žemėje šventa ir kilnu.

Rainių miškelyje prie vieškelio Telšiai — Luokė užtiktos 4 pailgos duobės, kuriose atkasta rasta štai kas:

1. Lavonas neatpažintas. Epidermis lupasi. Kairė koja iki pusės blauzdos sumušta. Krūtinė sumušta. Spranda[illegible] sumuštas. Galvos oda nulupta, kraujas išsilieję. Dešinys smilkinys ir smilkinio sumušti. Kaktikaulyje virš antakio 2 cm. žaizda aštriais kraštais, 3 cm. gilumo. Kraujas išsiliejęs.

2. Čiakas Antanas iš Telšių. Pilvo ir krūtinės sumušimo žymės. Ant kairės kojos žemiau apatinio smilgio žaizda, kraujas išsiliejęs. Abi rankos užpakaly surištos. Visa galvos kiaušo viršus sutrukusios. Įdubimai piltuvo ovalinės formos, zondo (zondą gilumą nustatant) susyk[illegible] laisvai eina per visą kiaušinį, smegenys sumaišyti. Pakaušio mėlynės.

3. Kavolis Petras (sipalino buto M.[illegible]) Visas galvos kiaušas sutrekintas, deformuotas. Iš galvos dešinės pusės, tarp kaktikaulio ir smilkinio kaulų yra nelygiais kraštais žaizda. Iš nosies ištekėjęs kraujas. Oda nulupta. Smegenys ištryškę. Ties dešiniu šonu sąjungimo yra durtos dvi žaizdos, 10 cm. gilumo. Apatinis žandikaulis sutrupintas. Šone iš dešinės pusės po ranka yra mušimo žymės. Lyties organai sumušti, kraujas išsiliejęs. Rankų galūnės nušalintos ir nubrūžintos. Lavono dėmės stipriai išreikštos.

4. Stępas Bubelė iš Alsėdžių. Lavondėmės stipriai išreikštos visame kūne, lupasi ir maceruojasi abiejų kojų sumušimo žymės. Lyties organas sumuštas, kraujas išsiliejęs, maišas pilna kraujo. Ant varpos galo sumušimo žymės. Susuktas pavertas pie kaklo, pakabintas raištu, liežuvis iškištas, apatinis žandikaulis nuverstas žemyn, kairiosios akis akidaras. Tarp viršukaulio, pakaušio kaulio ir smilkio kaulo yra aštriais nelygiais kraštais žaizda, 8 cm. Smegenys bėga.

5. Neatpažintas. Lavondėmės apatinėse kūno ir galvos dalyse stipriai išreikštos. Pilvas, kojos ir lyties organai sumušti, kraujo išsiliejimas. Dešinės kojos pirštai kruvini, pado vidurys perdurtas iki kaulo, žaizda 1,6 — 0,5 cm. Kaklas parištas audeklinių raiščiu, galva kiaura, kakta iš dešinės pusės įmušta — įdubus, galvos kaulai sutrekinti, skylė 12 — 8 cm., smegenys išmaišyti.

6. Neatp. Lavono dėmės stipriai išreikštos su puvimo žymėmis. Pažabotas audeklinių raiščiu, tarp pakauškaulio ir smilkinio yra aštriais nelygiais kraštais 5—8 cm. dūrio žaizda, pro kurią bėga smegenys; visi smegenys sumaišyti. Rankos surištos užpakaly, lyties organai sumušti su kraujo žymėmis.

7. Neatp. Lavondėmės ir puvimo žymės stipriai išreikštos. Kiaušo ir veido kaulai sumušti ir deformuoti. Kairė akis išdurta, akies duobė tuščia. Kiaušo kaulai suskilę. Žaizda durta nuo vidurinio akies kampo statmenai į viršų, 10.4 cm., iš jos teka smegenys; rankos stipriai sudaužytos, kairė koja sumušta su kraujo išsiliejimu, be odos sužalojimo.

8. Povilas Balsevičius iš Kuršių vals. Kumžaičių km., atpažino brolis. Įvairaus dydžio sumušimai ant liemens ir apatinių galūnių pilvo srityje, kairėje krūtinės pusėje puvimo žymės. Visa kaukolė deformuota, dešinėje kiaušo pusėje skylė 15.10 cm., apimanti dešinės pusės kaktikaulį, smilkinio ir viršukaulio sritis. Smegenys išbėgę.

9. Aleksandravičius Jonas iš Kalnėnų, Telšių valsč. Viso kūno oda iš eikštu lavondėmėmis ir puvimo žymėmis. Visas veidas ir kūnas sudaužytas buku daiktu, stiprus kraujo išsiliejimas po oda ir kituose audiniuose. Tarp pakaušio kaulų ir viršukaulio yra skylė 15.8 cm. Smegenys išbėgę. Lyties organai sumušti buku daiktu, stiprus kraujo išsiliejimas.

10. Milauskis Jonas iš Alsėdžių valsč. Viso kūno lavondėmės išreikštos stipriausiai. Galvos ir kiaušo kaulai sumušti ir deformuoti. Žaizdos kairėj pusėj užkaušės 2.2 ir 1.1 cm. Skrusdai sumušti, rankos surištos užpakaly, oda nubrūžinta.

11. Neatp. Lavondėmės stipriai išreikštos, sumušimo žymės krūtinės, veido bei viso kūno srity. Antakiai sydraskyti, mėlyni. Rankos surištos liniNe virve. Lyties organai sudaužyti buku daiktu, stiprus kraujo išsiliejimas iš kairės pusės.

12. Neatp. Puvimo žymės išreikštos iki kelių. Sumušimo žymės ant abiejų pusių po oda, per pakaušį eina zigzagu plėšta žaizda, iš kairės ausies teka kraujas. Stiprus rankų sumušimas buku daiktu, rankų oda nubrūžinta. Stiprus lytinių organų (varpos) sutraukimas.

13. Neatp. Lavondėmės ir puvimo dėmės stipriai išreikštos ant viso kūno. Liežuvis iškištas, iš abiejų pusių — kairėje pusėje taip skruosto kaulų ir viršukaulio yra skylė, pro kurią yra ištryškę smegenys. Skylės kraštai nelygūs, aštriais kraštais, išmušti. Rankos surištos, kairės rankos kaulai sumušti ir sulaužyti. Lyties organai sumušti buku daiktu. Kraujo išsiliejimas audiniuose bei odos sužalojimuose. Kairė koja sumušta buku daiktu.

14. Neatp. Lavondėmės stipriai išreikštos ant viso kūno. Visa veido oda subraižyta ir sumušta. Kraujo išsiliejimai pakaušio srityje. Dešinis statikaulis perneštas. Krūtinė sumušta 15.8 cm. Rankos surištos užpakaly, visa oda maceruota.

15. Neatp. Viso kūno oda lygi. Iki kelių išreikštos puvimo žymės. Kiaušas ir veidas deformuotas. Dešinė akis išdurta. Dešinė ausis nutraukta nuplėšta. Visi dešinės rankos kaulai sutriuškinti trumpa lazda. Liežuvis iškištas. Rankos surištos prie liemenį virve. Oda nuplėšta. Dešinėj kojoj puvimo žymės.

16. Pabarčius Vacys iš Žem. Kalvarijos. Lavondėmės žymiai išreikštos, apatinėse kūno dalyse puvimo žymės, galvos srityje taip pat. Kiaušas deformuotas; skersai pakaušio skylės; akis išversta; liežuvis iškištas; visa galva kraujuota; rankos surištos užpakaly, maceruotos.

17. Belsevičius Adolfas iš Kaunatavo. Pažabotas audeklinių raiščiu, dešinė akis išdurta, galvos kiaušas ir visas veidas deformuoti, kaktoje ir pakaušyje durta žaizda 2,3 cm. Žaizdos kraštai nelygūs, aštrūs, zonduojant eina. Sumušimo žymės pastebimos ypač kairės akies smilkinyje, kairės krūtinės šone ir kairės kojos srity.

(B. d.)

Įštieskime pagalbos ranką savo vargstantiems broliams!

Visuomenė kviečiama paremti aukomis Savitarpinę Pagalbą

Gruodžio 7 - 15 d. vyksta aukų rinkimas daiktais pagal aukų lapus

Praėjusį sekmadienį gruodžio 7 d., visuose mūsų krašto miestuose ir miesteliuose Savitarpinės Pagalbos komitetai buvo suruošę pinigų rinkliavas aukų dėžutėmis. Tą pat dieną pradėta didžioji visos savaitės rinkliava daiktais ir pinigais pagal aukų lapus. Įgalioti aukų rinkėjai aplankys įstaigas, įmones, fabrikus ir privačius butus, prašydami paremti vargstančius brolius, seseris ir našlaičius.

Visuomenė iš anksto kviečiama pagalvoti, kuo ji galės paremti Savitarpinę Pagalbą rinkliavų dienomis. Savitarpinė Pagalba yra visų mūsų bendras reikalas, kitaip sakant, mums patiems pavesta pasirūpinti į vargą patekusiais savo tautiečiais.

Gerai žinoma, kad dėl pergyventos bolševikinės tironijos ir po praūžusio per mūsų kraštą karo, šiuo metu visi turime kukliau gyventi, turime nuo daug ko atsisakyti. Tačiau daug mūsų tautiečių neturi nė to. Nes beveik kiekvienas vis tiek galime ką nors surasti, kas mums šiuo metu atliekama. Tų reikmenų mes nepervertinkime. Gerai įsidėmėkime, kad mūsų turimas atliekamas išaugtas vaiko drabužėlis yra be galo reikalingas išvežto į Sibirą mūsų tautiečio ar buvusio partizano vaikučiui; porą atliekamų batų, kojinių ar pirštinių labai pravers nugalėti žiemos sunkumus karo padegėliams, našlėms ir seneliams. Už mūsų sudėtas lėšas Savitarpinės Pagalbos Komitetai aprūpins varguolius kuru ir kitais būdais jiems padės nugalėti žiemos sunkumus.

Reikalas, kuris mus šaukia dalintis su savo artimu tuo, ką mes turime yra labai didelis ir kilnus. Šiam reikalui mes visi galime ir turime aukoti noriai be didesnių paraginimų. Žinokime, kad šaltis ir alkis ateina nepasibeldęs. Tik sutelktomis jėgomis mes įstengiame užkirsti kelią šiems baugiems svečiams nevaržomai bastytis po vargstančių tautiečių namus.

Aukojusieji gali būti tikri, kad jų aukos bus panaudotos tiktai tam tikslui, kuriam jie jas skyrė — būtent, padėti vargan patekusiam tautiečiui. Nei Vyriausiojo Komiteto, nei visų kitų komitetų nariai už savo darbą Savitarpinėj Pagalboj jokio atlyginimo neima ir negali imti. Už surinktas aukas bus nupirkta varguoliams būtinųjų pragyvenimo reikmenų, bus įrengtos didesniuose miestuose šilto viralo virtuvės, įrengti pasišildymo ir nakvynės namai.

Žiema jau prasidėjo ir dėl to labai svarbu, kad aukos būtų surinktos nustatytu laiku. Dėl to ir aukų rinkėjai ir aukotojai turėtų parodyti kuo didžiausią, savo moralinės pareigos padėti artimui, supratimą. Skirtus uždavinius kviečiama atlikti su didžiausia energija, pasišventimu ir svarbu — nustatytu laiku, nes daug aukoja, kas laiku aukoja.

Vyriausias Savitarpinės Pagalbos Komitetas, kviesdamas visus į talką, laukia iš visuomenės — duosnumo, o iš komitetų energijos ir sumanumo.

Kalėdų švenčių priedai

Ponas Generalinis Komisaras sutiko, kad Profesinių Sąjungų Centro Biuras įmonėms ir įstaigoms, ruošiančioms kalėdines iškilmes, duotų priedus.

Dirbančiųjų skaičiui nuo 50 iki 200 asmenų duodamas RM. 30,- priedas, o skaičiui virš 200 asmenų - RM. 50,-

Priedų reikia reikalauti pas Prof. S-gų Centro Biuro apskričių atstovus, tuo pačiu laiku įteikiant Kalėdų iškilmių programą ir nurodant einamąją banko sąskaitą. Ten pat reikia pasiteirauti, kaip galima gautuosius pinigus sunaudoti.

Tarp prasimanymų ir tikrovės

„Lietuvos Raudonojo Kryžiaus žinios" straipsnyje tarp kitko pasisako:

Į Raudonojo Kryžiaus įstaigą patenka nemažai įvairių žinių apie išvežtuosius į Sov. Rusiją tremtinius. Daug pripasakojama „istorijų" apie tų nelaimingųjų likimą. Tačiau patikrinti tas žinias nėra jokių galimumų, todėl spauda teikia tik tuos davinius, kurie atrodo rimčiausi ir patikimiausi. Bet vis dėlto atsiranda žmonių, reiškiančių nepasitenkinimą, kad spauda tuo reikalu nepakankamai informuojanti visuomenę. Suprantant nuotaiką tų žmonių, kurių artimieji išvežti, reikia pasakyti, kad tas jų nerimas vietoje, tačiau spauda negali sąmoningai maitinti visuomenę klaidingomis žiniomis. Todėl santūrumas būtinas.

Bet, taip pat nevalia niekam uždengti akių prieš tas aplinkybes, kuriomis mes šiandien gyvename. Nepersenai („L. R. K. Ž." Nr. 6) buvo pateiktas išsamus pranešimas apie grįžusios iš Smolensko L. R. Kryžiaus ekskursijos tyrinėjimo darbus išlaisvintose nuo bolševikų srityse. Ta ekspedicija nuodugniai išvažinėjo tas sritis ir nerado nei lietuvių tremtinių, nei patekusių į nelaisvę kitų asmenų. Tačiau šie darbai ne visus įtikino. Atsirado tokių, kurie, matyti prisiklausę visokių gandų, patys ryžtasi vykti į tas pačias sritis, kuriose lankėsi ekspedicija.

Žinoma, jie grįžta tuščiom rankom ir nieko neranda. Todėl ir mes norime perspėti kitus, kad jie nemėgintų patys ieškoti artimųjų nes tai irgi būtų bergždžias darbas.

Štai kaunietės p. Ona N. ir p. Apolonija Ž. iškeliavo rugsėjo 20 d. vaikų ieškoti ir ligi spalių 15 d. apkeliavo Vilnių — Molodečną — Minską, Borisovą — Oršą — Gorki. Lankės įvairiose įstaigose, kolchozuose, prieglaudose, bet vaikų nerado. Tie keLionių vaisiai dar kartą patvirtina „L. R. K." žinias, kad užimtose bolševikų srityse lietuvių nėra.

Teiraujantis specialiai apie tremtinius, teko kalbėtis su dviem karo belaisviais, jų pasakojimai irgi migloti, bet juose gali būti ir dalis tiesos.

Vienas tų karo belaisvių kilęs iš Omsko (Altajaus krašte) pasakoja, kad pirmieji tremtiniai, anot jo, pasirodė Omske rugpiūčio mėn. 10 — 11 dienomis. Iš kalbų buvę galima spręsti, jog jie buvę iš Rygos. Prasidėjus karui, buvo įvestos kortelės, tačiau tremtiniams buvę galima pirktis maisto ir be kortelių. Vietos organai liepę elgtis su svečiais mandagiai. Šis belaisvis sprendęs, kad tai yra atbėgę iš pasienio komunistai. Temperatūra Omske nukrenta iki 70° žemiau nulio, o tai yra skaudus faktas, nes mūsų žmonėms ten esantiems teks kovoti su žiauriomis tenykščio klimato sąlygomis.

Kitas karo belaisvis, kilęs iš Maskvos srities; jis buvęs mobilizuotas liepos mėn. 10 dieną. Kai juos vežė į frontą jų traukinys buvęs sustojęs 20 mn. stotyje Kašin (Kalinino) srity. Ten stovėjęs traukinys, kuriame buvę vežami keleiviai. Kiti sakę, jog tai esą vežami „litvincai"(?) Atrodytų jog tariamieji tremtiniai buvo vežami į šiaurės stovyklas, bet neaišku, kaip tas ešalonas galėjo patekti į minimą Kašino stotį, kuri yra antraeilio geležinkelio ruože tarp Maskvos ir Čerepavieco. Iš Lietuvos į tą stotį buvo galima patekti tik per Maskvą, bet patikimais duomenimis Maskva tada buvusi draudžiamoje zonoje ir ten jokių traukinių (su tremtiniais) nepraleisdavę.

Kiek tos žinios tikros, parodys ateitis. Paėmus Maskvą, atsiras galimumų pasiųsti į tas sritis atatinkamą ekspediciją, kuri pateiks tikresnių žinių.

ATSKAITYMAI iš atskirų asmenų uždarbio

Vyriausias Savitarpinės Pagalbos Komitetas, susitaręs su atitinkamais valdžios organais, kviečia visus tarnautojus, darbininkus ir laisvų profesijų asmenis tris kartus į metus aukoti Savitarpinei Pagalbai ne mažiau, kaip vienos dienos uždarbį. Šitoji rinkliava daroma lapkričio, sausio ir kovo mėnesiais. Įstaigos, kurios nesuspės iš savo tarnautojų aukas surinkti mokant jiems atlyginimą už lapkričio mėn. išimties keliu tai galės atlikti gruodžio mėn.

Darbininkų ir tarnautojų aukos pinigais įmonėse ar įstaigose surenkamos atlyginimą išmokant. Surenka tie, kurie atlyginimą išmoka. Surinktus pinigus, ten kur yra bankas, jau sekančią dieną reikia įnešti į atitinkamo apskrities einamąją sąskaitą. Miestai, kuriuose yra Savitarpinės Pagalbos Komitetai, turi turėti savo einamąsias sąskaitas, į kurias įnešamos tuose miestuose surinktos aukos. Tatai liečia Vilnių, Kauną, Šiaulius ir Panevėžį.

Kur nėra bankų, surinktus pinigus kartu su aukų lapais artimiausiu laiku reikia atiduoti betarpiai ar pasiųsti paštu savo apskrities Savitarpinės Pagalbos Komitetui.

Iš atskirų aukotojų, gyvenančių iš savarankaus darbo, aukos surenkamos vietos Savitarpinės Pagalbos Komitetų įgaliotų aukų rinkėjų. Šių asmenų sąrašą apskričių, miestų ir valsčių Savitarpinės Pagalbos Komitetai sudaro, pasiremdami atitinkamų įstaigų nurodymais.

Paieškojimas.

Pas ką randasi nuo lapkričio mėn. 22 d. arba kas žino kur yra, save pasivadinęs **Jonušu — Gibiežu Vincu**, kilęs iš Vilkaičių km. Žarėnų valsč. Anksčiau tarnavęs Vilkaičių km. pas Valčiulį ir nuo karo Irkinių km., Alsėdžių valsč. pas Daukantį Antaną už piemenį.

Jo asmens žymės: nedidelio ūgio, apie 14-15 mt. amžiaus akys žydrios, plaukai ilgi, geltoni į viršų šukuojami, nosis stačia, veidas apvalus.

Kas žino apie jį, prašoma skubiai pranešti Alsėdžių, Žarėnų arba kitai artimesniai policijai.

LINKSMAS KAMPELIS

Dainelė apie Telšius ir telšiškius

Telšių miestas labai slaunas,
Visi čia visko negauna.
Kai negauna veršiais bliauna
Ir viens kitą pletkais piauna.

Daktarai kasdieną šaukia
Ir ligonio kai sulaukia
Jie visuomet už nešvarą
Baisiais žodžiais žmogų bara.

Štai savaitę išvaikščiojom
Muilo visur išieškojom.
Kur nebuvom ko neklausėm
Muilo niekur nebegausim.

Reikia mamai, vaikui pieno —
Mama stovi jau per dieną.
O įėjus jai krautuvėn —
Pienas visas jau išdžiūvęs.

Prie pieninės eilės riestos
Per visus Telšius apriestos.
Nieks nežino kas ten daros
Per dienas ten bobos baras.

* * *

Burmistrą mes turim gerą,
Bet jis šposus dažnai daro
Rengia kas tai išleistuves
Pasidaro sutiktuvės.

Nors dabar ir karo laikas
Bet Telšiuose šnapso tvaikas.
Geria alų ir naminę,
Valstybinę ir krūminę.

Geria maži, geria vyrai
Su ekstraktu ir pipirais.
Geria spiritą jie žalią
Ir vis keikia savo dalią.

Teleskopas.

Prie uždaros krautuvės.

Eina du piliečiai gatve ir prie vienos krautuvės pamato eilę žmonių. Priėję arčiau dar daugiau nustebo, kai pamatė, kad ant krautuvės durų kabo iškabėlė „uždaryta" gi viduje krautuvės nemaža žmonių.

— Kas čia darosi? — klausia vienas iš jų, gatvėje stovinčios moterėlės.

— Tai mat dabar giminėms cukrų dalina,—atsako reikšmingai galvą linguodama moterėlė.

Nelaimingas atsitikimas.

— Kas su tavim mielas prieteliau, — klausiu savo bendradarbio, kai pastarąjį sutikau visą apsiraišiojusį galvą.

— Norėjau išbandyti kas stipresnis. Ar mano galva, ar nevalyti šaligatviai Telšiuos.

— Na ir rezultate?

— Pakaušis dviejose vietose skilęs, ranka ties alkūne nulaužta ir su koja kaž - kas netvarkoj. Šiaip viskas kuogeriausiai, — iškreiptu veidu kalbėjo prietelius.

T.

Tiekimo ir Paskirstymo Įstaigos Maitinimo Valdybos

skelbimas Nr. 2

Laikotarpyje nuo 1941 metų gruodžio mėn. 1 d. ligi 7 d. atšaukiamos visos Lietuvos Generalinei Sričiai nustatytos maisto kortelių atkarpos (kuponai), pažymėtos (Nr. 1. ligi Nr. 7)., o kitiems produktams Nr. 1.

Bus išduodama:

1. eil. Nr. 1- 7 duonos 1700 gr.
2. „ Nr. 1 mėsos 350 „
3. „ Nr. 1 sviesto 200 „
4. „ Nr. 1 kvietinių miltų Nr. 1 rūš. 300 „
5. „ Nr. 1 kruopų 100 „
6. „ Nr. 1 cukraus 100 „
7. „ Nr. 1 druskos 50 „
8. „ Nr. 1 kavos surog. 50 „

Pagal maisto korteles, perspausdintas rymiška skaitline „II" išduodamas dvigubas, pagal perspausdintas skaitline „III" — trigubas, pagal perspausdintas skaitline „IV" — keturgubas ir pagal perspausdintas skaitline „V" — penkeriopas normų kiekis.

Atkarpos (kuponai) duonai nuo Nr. 1 ligi Nr. 7 ir kitoms prekėms Nr. 1 š. m. gruodžio mėn. 7 d. nustoja galios. Jos turi būti pirmadienį š. m. gruodžio mėn. 8 d. pateiktos atsiskaityti sričių komisarą arba apskričių viršininkų Maitinimo ir Ūkio įstaigoms.

Leidimai naujoms prekėms gauti gali būti išduodami tik atsiskaitytam prekių kiekiui.

DR. K. SRUOGA,
Tiekimo ir Paskirstymo Įstaigos Maitinimo Valdybos Valdytojas

Kaunas, 1941. lapkr. 29 d.

Skelbimas Nr. 7

Remdamasis p. Generalinio Komisaro Lietuvai 1941 m. lapkričio mėn. 10 d. skelbimo apie maisto kortelių įvedimą Lietuvos Generalinės Srities ribose § 2, nustatau kas seka:

§ 1.

Nurodytas mano nuostatuose skaičius asmenų, turinčių teisę gauti maisto korteles, praplečiamas ta prasme, kad taip pat ir miesteliuose su mažesniu kaip 2.000 gyventojų skaičiumi, kuriuose vietinės valdžios potvarkiais jau buvo įvestos maisto kortelės, nuo 1941 m. gruodžio mėn. 1 d. įvedamos maisto kortelės, nustatytos Lietuvos Generalinei Sričiai.

§ 2.

Pagal kitokias maisto korteles nuo 1941 m. gruodžio mėn. 1 dienos maisto produktai negali būti atleidžiami.

DR. K. SRUOGA,
Tiekimo ir Paskirstymo Įstaigos Maitinimo Valdybos Valdytojas

Kaunas, 1941. lapkr. 29 d.

Skelbimas

dėl aukščiausios valgomosios (kainų) druskos kainų.

Pagal 1941 m. lapkričio 11 d. bendro potvarkio dėl kainų ir atlyginimų nustatymo Rytų Krašte 4 § (skelbimų lapas pusl. 7). nustatau generalinėms Lietuvos ir Latvijos sritims sekančias aukščiausias valgomosios (kainų) druskos kainas:

§ 1.

1) Išduodant mažmenų prekybai per Lietūkį iš artimiausiai esančio Lietūkio sandėlio maišuose, už 1.000 kg 4,— RM.

2) Mažesnio pardavimo kaina už kg 0,05 RM

3) Vartotojai pramonei, imantieji ne mažiau 1.000 kg, gauna tiesiai iš Lietūkio mažmenų prekybos pirkimo kaina.

Reicho Komisarą Rytų Kraštui pavaduodamas
(pas.) FRUENDT,

Valdiniai skelbimai

Skelbimas Nr. 2

dėl miško ir medžio ūkio gaminių kainų R.Krašte

Remdamasis 1941 m. rugsėjo 11 d bendrojo potvarkio dėl kainų ir atlyginimo nustatymo Rytų Krašte § 4-ju ir 5' 10 ju (Perkuendungsblatt pusl. 7) nustatau sekančias maksimalines kainas Lietuvos ir Latvijos generalinėms sritims. Jos galioja tuojau pat ir jau išpildytiems pristatymams, kuriems sąskaitos dar nėra išduotos.

I

Neapdirbta miško medžiaga Imant iš miško

1. Pušiniai, maumediniai, egliniai ir kamieniai rąstai(miško medž. apdirb.) laibgalyje neplonesnių kaip 12 cm matuojant be žievės.

15-19 cm diametro per vidurį 1 ktm 7,50 RM
20-24 cm diametro per vidurį 1 ktm 9,— RM.
25-29 cm diametro per vidurį 1 ktm 10,50 „
30 cm ir daugiau diam. per vidurį 1 ktm 13,— „

Aukščiau nurodytos kainos mažinamos gaminant pirkėjo jėgomis 1 ktm 1,50 „

2. Telefono stulpai, pagaminti pagal užsakymą, kainuojami pagal aukščiau storio klases pridedant 50 o/o.

3. Pušiniai statomieji rąstų blokai apdirbti ir atrinkti fanierinės pramonės tikslams:

25-29 cm diametro per vidurį 1 ktm 34.— RM.
30 cm ir daugiau diam. per vidurį 1 ktm 40.— „

Rąstų blokų kainos lentpiūvių pramonei bus atskirai nustatytos.

4. Egliniai popiermalkiai 1 m ilgio, I rūšies, 9 cm laibgalyje ir daugiau (be žievės)

švariai nulupti 1 edm 7,50 RM
normaliai „ 1 edm 5,80 „
skaldytos pliauskos, plotis 15 cm ir daugiau, ilgio 0,75 ir daugiau nulupti 1 edm 6,80 RM.

Pušiniai popiermedžiai. sortimentai kaip ir eglinių, atmetant 20 o/o.

5. Drebuliniai popiermalkiai 1 rūš. 9 cm ir daugiau laibgalyje, baltai nulupti 1 edm 6.80 RM

6. Beržiniai ir juodalksniniai rąstai fanieros pramonei iki nustatytos kokybės

20-24 cm diametro per vidurį 1 ktm 15.— RM
25-29 cm diametro per vidurį 1 ktm 18.— „
30 cm ir daugiau diam. per vidurį 1 ktm 23.— „

Drebuliniai rąstai fanieros ir degtukų pramonei iki šiol nustatytų išmierų, visoms storumo klasėms vidutiniai 1 ktm 20 RM

7. Ąžuoliniai piovimui rąstai (išskyrus fanierinius) sveiki ir normalūs 3 m ir daugiau ilgio:

20-29 cm diametro per vidurį 1 ktm 18,— RM
30-39 cm diametro per vidurį 1 ktm 24.— „
40-49 cm diametro per vidurį 1 ktm 30.— „
50-59 cm diametro per vidurį 1 ktm 36.— „
60 cm ir daugiau diam. per viš. 1 ktm 42.— „

Kainos fanieriniams rąstams bus atskirai nustatytos.

8. Uosiniai piovimui rąstai kainojami kaip ąžuoliniai rąstai, prisilaikant storumo klasių ir kokybės, pridedant 20 o/o (prie kainų ąžuoliniams rąstams pozic. 7.)

Kainos sortimentams arba medžių veislėms čia nenurodytoms, nustatomos pagal iki šiol priimtiną santykį.

Pardavimai daugiau siūlantiems draudžiami.

Aukščiau minėtos kainos pagrįstos normaliomis išvežimo išlaidomis, (kurios eina pirkėjo s-ton), būtent:

RM 2,— 1 ktm spygliuočiams.
„ 2,50 1 ktm telefono stulpams ir pušiniams blokiniams rąstams.
„ 1,40 1 ktm egliniams ir drebuliniams popiermedžiams.
„ 2.— 1 ktm beržo, juodalksnio ir drebuliniams vyn'ojamiems rąstams.
„ 3.— 1 ktm ąžuolinei ir uosinei piautinai medžiagai iš kirtimo vietos iki artimiausios lentpiuvės, kur medžiaga apdirbama, arba pervežimo atveju — iki artim. geležinkelio stoties arba upės sandėlių.

Jeigu faktinos, arba šio skelbimo leistinos išvežimo išlaidos, iš kirtimo arba rajonų vietų, atitinkamai miškų žinybai nustačius, yra aukštesnės arba žemesnės, negu viršnurodytos kainos, tai susidariusį iš miško išvežimo išlaidų faktiną skirtumą reikia atimti arba pridėti.

Plauta miško medžiaga iš lentpiūvių

kiekiams, didesniems kaip 5 cbm

Punktai / Sortimentai	3/3,5	4/4,5	5/5,5	6/6,5	7	8	9	10	11 ir plat.
	RM už cbm								
Pušinė ir eglinė medžiaga									
1. U/S (nerušiuotos) blankos 2 ir storesnės 10 ir ilgesnės	34,-	35,-	36,-	37,-	38,-	39,-	41,5	43,-	44,5
2. U/S (nerūšiuotos) lentos plonesnės už 2, 10 ir ilgesnės	38,-	39,-	40,-	41,-	42,-	43,	47,-	48,5	50,-
3. U/S (nerūšiuotos) blankos ir lentos, 5-9 ilgio	24,-	24,5	25,-	26,-	26,5	27,5	29,-	30,	31,-
4. Tas pats, 3-4,5 ilg.	13,5	14,-	14,-	15,-	15,5	16,-	16,5	17,-	18,-
5. I/II klasė (rūš.), prie punktų 1, 2 ir 3 pridedamas priedas 60 o/o									
6. IV klasės (rūš.) blankos ir lentos 10 ir ilgesnės	30,5	31,5	32,5	33,5	34,-	35,-	37,5	38,5	40,-
7. IV klasės (rūš.) blankos ir lentos 5 9 ilg.	21,5	22,-	22,5	23,5	24,-	24,5	26,-	27,-	28,-
8. Tas pats, 3-4 ilg.	12,-	12,5	13,-	13,5	14,-	14,5	15,-	15.5	19,-
9. V klasės (rūš.) blankos ir lentos 10 ir ilg.	20,5	21,-	21,5	22,5	23,	23,5	5,-	26,	27,-
10 V klasės (rūš.) blankos ir lentos 5-9 ilg.	14,-	14,5	15,-	15,5	16,-	16,5	17,5	18,-	19,-
11. Tas pats, 3 4,5 ilg.	8,-	8,5	9,	9,5	9,5	10,-	10,5	11,-	11,5

12. U/S (nerūšiuoti) vagonmedžiai iki 13 ilgio kainuojami 1 ir 2 punktų kainomis

13. IV klasės (rūš.) „ „ „ „ 6 punkto kainomis.

14. Vagonmedžiai, ilgesni kaip 13, kainuojami 10 o/o brangiau.

Jeigu plotis užsakomas centimetrais, tai imama atitinkamos žemesniosios colių grupės kaina.

15. Brusai, pusmedžiai ir balkiai—pilnabriauniai iki aštriabriaunių — (daleidžiamas bukabriaunumas) (Beuskante) įžambiai matuojant iki 1/3 didžiausio aukščio), kainuojami 6,7 ir 6 punktų kainomis.

Pločių suskirstymui imama plačiausioji pusė.

Jeigu plotis užsakomas centimetrais, tai imama atitinkamos žemesniosios colių grupės kaina.

16. Bukabriauniai (baankantig) brusai, pusmedžiai ir balkiai (mažai) pjūklo paliesti iš visų pusių 10 nuoš, pigiau kaip 15 punkto kainomis,

17. Brusai, pusmedžiai ir balkiai, išpiauti pagal duotą specifikaciją iki 20 ilgio, kainuojami pridedant 1.50 RM priedą už cbm, ilgesniems — už kiekvienas tris ilgio pėdas imamas priedas 1,— RM už cbm. (nepilnas trijų pėdų ilgis skaitomas pilnu).

Punktai	Sortimentai	10" ir ilgesni	5—9"	3—4,5" ilg.
		RM	už	cbm
18.	I klasės (rūš.) lotos ir kantuočiai (kreuzholz) iki 1,5 x 1,5" imtinai.	44,—	31,—	18,—
	Virš 1,5 x 1,5" iki 4 x 4"	40,—	28,—	16,—

Virš 4" už kiekvieną 1/2 imamas priedas 2,— RM už cbm. (nepilnai 1/2" skaitoma pilnu). Šis priedas skaičiuojamas atitinkamai tik už didėjimą vieno - didesnio aukščio.

19. II klasės (rūš.) lotos ir kantuočiai, (kreuzholz) bukabriauniai (beumkantig) kainuojami 10 o/o pigiau, kaip 15 punkto kainomis.

20. Lotos ir kantuočiai, išpiauti pagal duotą specifikaciją kainuojami 15 ir 19 punktų kainomis, pridedant 1.50 RM priedą už cbm.

21. Pušinės pabėgės I klasės (rūš.) 2.60 m. ilgis /16/26, 15,5/28 ir 16,5 /25/—3,40 RM už št.

22. Palešmės (palešminės pabėgės) I klasės (rūš.)
2,20 - 3,30 m. ilgumo—1,55 RM už išilginį metrą
3,31 - 4,70 m, ilgumo—1,75 RM už išilginį metrą
4,71 - 6,— m. ilgumo—1,05 RM už išilginį metrą
6,01 - ir ilgesnės 2,05 RM už išilginį metrą.

23. Pabėgės II klasės (rūš.) kainuojamos 10 o/o pigiau, kaip 21 ir 22 punktų kainomis.

25. Apdirbimo kainos (išlaidos)
Paprastas špuntavimas už 1 kvad. m. 0,10 RM
Vienpusis obliavimas arba obliavimas ir špuntavimas už 1 kvad. m- 0,12 RM
Dvipusis obliavimas arba obliavimas ir špuntavimas už vieną kvad. m, 0,10 RM

25. Nepažymėtiems sortimentams ir apdirbimo išlaidoms kainos nustatomos iki šio' įprastu santykiu.

26. Lapuočių pjauta miško medžiaga:

Kainas iškalkuliuoti iš rąstų (žaliavos) pirkimo kainų, imant dėmesiu normalias transporto ir išpiovimo išlaidas, pridedant atitinkamas administracijos išlaidas ir 10 o/o pelno

Jeigu medžiagos partija yra parduodama ne iš eilės, kaip ji išpiauta, bet išrenkant, tai geresnės, prastesnės rūšies medžiagai, kainos turi būti taip redubruojamos, kad visos partijos gautas pelnas neviršytų aukščiau numatyto pelno.

Plauta miško medžiaga rūšiuojama pagal Latvijos rūšiavimo taisykles 1937 metų rugpiūčio mėn. 12 d.

Perskaičiuojant angliškus matus į kūbinius metrus, taikomi šie perskaičiavimo koeficientai:
1 štandartas — 4,67 cbm.
1 kūbinė pėda — 0,0283 "

Jeigu angliškais matais išpiautą medžiagą tenka perskaičiuoti į metrinę sistemą, tai imami šie perskaičiavimo koeficientai:
1 angl. colis — 25,4 mm.
1 " pėda — 30,5 cm.

Visos kainos suprantama franco vagonas arba franco laivas pakrovimo vietoje pačiam pirkėjui išsivežant iš įmonės sandėlio, įmonė pakrauna taip pat neimdama už tai atskiro užmokesčio.

III.

Plauta miško medžiaga iš lentpiūvių

kiekiams, mažesniems kaip 5 cbm

Padengimui didesnių išlaidų, prie kainų, pažymėtų punktuose 1—26, imamas priedas 5 o/o dydžio.

IV.

Piauta miško medžiaga iš pardavimo sandėlio.

Jeigu medžiaga yra parduodama vartotojui iš atskirų pardavimo sandėlių, esančių ne pačioje lentpiūvėje, tai transporto ir prekiavimo išlaidų padengimui, prie kainų, pažymėtų punktuose 1-26, gali būti imami šie priedai:

kiekiams iki 1 cbm . . . . 25 o/o
„ nuo iki 5 cbm . . . 20 o/o
„ „ 5 „ 20 „ . . . 15 o/o

Kiekiai virš 20 cbm parduodami tiktai punktuose 1-25 pažymėtomis kainomis, be jokių priedų.

Už Reicho Komisarą Rytų Kraštui
(pas.) Fruendt

Ryga, 1941 m. rugsėjo mėn. 30 d.

Skelbimas

dėl tabako aukščiausių kainų augintojams

Pasiremdamas 1941 m. lapkričio 11 d. bendro potvarkio dėl kainų ir atlyginimų nustatymų Rytų Krašte 4 § (valdžios žinios psl. 7), Reicho Komisarui Rytų kraštui sutikus, nustatau Lietuvos generelinei sričiai šias aukščiausias tabako kainas augintojams, pristatant į priėmimo vietą.

Tabakas už kg. RM I rūš. 2,— II. — 1,60 III. — 1,30 IV. 0,80 — V. 0,32.

Machorka už kg. RM I rūš. 1,— I. — 0,75 III. — 0,50 IV. — 0,35 IV. — 0,15.

Pirmos rūšies tabakui drėgmės nuošimtis neprivalo pražokti 10—12%. Tabakas su smėlio priemaišomis vertinamas kaip V rūšies tabakas.

Tabakas pristatomas surištas ryšulėliais ir supakuotas į balus.

Tabako statytojai pagal pageidavimą, gali būti atlyginami 10% parduoto tabako vertės rūkomuoju tabaku arba papirosais.

Skelbimas įsigalioja 1941. XI. 21 d.

Kaunas, 1941 m. lapkričio 24 d.

Generalinio Komisaro Kaune pavedamas
NABERSBERG

Skelbimas

apie tabako dirbinių aukščiausias kainas vartotojams.

Pasiremdamas 1941 m. lapkričio 11 d. bendro potvarkio dėl kainų ir atlyginimų nustatymo Rytų Krašte 4 § (Valdžios žinios psl. 7), Reicho Komisarui Rytų Kraštui sutikus, nustatau Lietuvos generalinei sričiai šias aukščiausias tabako dirbinių kainas vartotojams:

1. Cigaretės I rūšies: Turmac, Diplom, Zivietės № 1 10 št. —, 25 RM

(Nukelta į 5 pusl.)

Öffentliche Bekanntmachung Nr. 21

Unter Vorbehalt eines späteren Regelung durch den Herrn Generalkommissar in Kauen werden hiermit folgende Preise in Gaststichbaren Stelle, evtl. in mehreren Exemplaren, zum Aushang zu bringen.

	Gruppe II	Gruppe III	Gruppe IV
1) Essen bestehend aus: Suppe, gekochtes Fleisch mit Gemüse und Kartoffeln, Nachspeise	0,90 RM	0,70 RM	0,65 RM
2) Essen bestehend aus: Suppe, gebratenes Fleisch mit Gemüse und Kartoffeln Nachspeise	1,00 RM	0,80 RM	0,75 RM
3) Essen bestehend aus: Suppe, gekochter Fisch mit Gemüse und Kartoffeln Nachspeise	1,10 RM	0,85 RM	0,80 RM
4) Essen bestehend aus: Suppe, gebratener Fisch mit Kartoffeln, Nachspeise	1,40 RM	1,15 RM	1,05 RM
5) Essen bestehend aus: Suppe, Geflügel mit Kartoffeln, Nachspeise	1,50 RM	1,20 RM	1,05 RM

Falls zu dem Mittagessen keine Suppe verabfolgt wird, ermässigt sich der Preis um 0,15 RM und falls zu dem Mittagessen keine Nachspeise verabreicht wird, ermässigt sich der Preis um 0,10 RM.

6) Eintopfgericht bestehend aus: Fleisch, Gemüse Kartoffeln.		0,60 RM	0,50 RM	0,45 RM
7) Kohlsuppe	1. Portion	0,20 RM	0,15 RM	0,15 RM
8) Fleischbrühe	„	0,30 RM	0,25 RM	0,20 RM
9) kalte Schale	„	0,20 RM	0,15 RM	0,15 RM
10) Bauernfrühstück	„	0,30 RM	0,25 RM	0,20 RM
11) Nachspeise	„	0,20 RM	0,15 RM	0,15 RM
12) Belegte Brote	„	0,20 RM	0,15 RM	0,15 RM

Die Fleischspeisen werden errechnet unter Zugrundelegung von 100 gr Fleisch, 20 gr Fett. Das Eintopfgericht 50 gr Fleisch 20 gr Fett.
Der Fisch 250 gr Fisch, 20 gr Fett.
Geflügel 250 gr Fleisch, 20 gr Fett.
Belegte Brote 50 gr Brot, 50 gr Wurst, 10 gr Fett.

	Gruppe II	Gruppe III	Gruppe IV
13) Getränke:			
Kaffe mit Zucker und Milch	0,15 RM	0,10 RM	0,10 RM
Tee	0,10 RM	0,08 RM	0,08 RM
50 gr Brot	0,05 RM	0,05 RM	0,05 RM

Die Preis fuer die uebrigen Getränke sind bereits durch Anordnung des Herrn Reichskommissars festgelegt.
Die Einklassierung der Gast- und Speisehäuser ist die gleiche geblieben, wie sie vor dem Kriege schon bestanden hat.
Die Preise treten mit dem Tage der Veröffentlichung in Kraft.

Schaulen, den 3 Dezember 1941.

der Gebietskommissar
gez. Gewecke

Viešas skelbimas Nr. 21

Iki atskiro p. Generalinio Komisaro Kaune potvarkio šiuo nustatomos kainos viešbučiuose bei valgyklose. Kainų sąrašas, pagedautina daugely egzempliorių, reikia iškabinti geral matomoj vietoj.

	Grupė I	Grupė II	Grupė IV
1) Užkandis susidedąs iš: sriubos, virinto mėsos, daržovių ir bulvių deserto	0,90 RM	0,70 RM	0,65 RM
2) Užkandis susidedąs iš: sriubos, keptos mėsos su daržovėmis ir bulvėmis deserto	1.— RM	0,80 RM	0,75 RM
3) Užkandis susidedąs iš: sriubos, virintos žuvies su daržovėmis ir bulvėmis deserto	1,10 RM	0,85 RM	0,80 RM
4) Užkandis susidedąs iš: sriubos, keptos žuvies su daržovėmis, deserto	1,40 RM	1,15 RM	1,05 RM
5) Užkandis susidedąs iš: sriubos, paukštienos su bulvėmis deserto	1,50 RM	1,20 RM	1,05 RM

Jeigu pietums nepatiekiama sriubos, kaina sumažėja RM 0,15.
Jei gi nepatiekiamas desertas, kaina sumažėja RM 0,10

6) Vieno patiekalo pietūs iš: mėsos daržovių, bulvių	0,60 RM	0,50 RM	0,45 RM
7) kopūstų sriubos 1 porcija	0,20 RM	0,15 RM	0,15 RM
8) buljono „	0,30 RM	0,25 RM	0,20 RM
9) vaisių sriubos „	0,20 RM	0,15 RM	0,15 RM
10) ūkininkų pusryčių „	0,30 RM	0,25 RM	0,20 RM
11) deserto „	0,20 RM	0,15 RM	0,15 RM
12) buterbrodų „	0,20 RM	0,15 RM	0,15 RM

Mūsų valgiai apskaičiuoti turint galvoj (omeny) 100 gr. mėsos 20 gr. riebalų. Vieno patiekalo pietums 50 gr. mėsos, 20 gr. riebalų.
Žuvis — 250 gr. žuvies, 20 gr. riebalų
paukštiena — 250 gr. mėsos, 20 gr. riebalų
buterbrodai — 50 gr. duonos, 50 gr. dešros, 10 gr. riebalų

13) Gėrimai:			
Kava su cukrum ir pienu	0,15 RM	0,10 RM	0,10 RM
arbata	0,10 RM	0,08 RM	0,08 RM
50 gr. duonos	0,05 RM	0,05 RM	0,05 RM

Kitų gėrimų kainos jau nustatytos p. Reicho Komisaro potvarkiu. Viešbučių bei valgyklų klasifikacija palieka ta pati, kaip jau prieš karą nustatyta.
Kainos isigalioja nuo jų paskelbimo dienos.

Šiauliai, 1941 m. gruodžio mėn. 3 d.

Apygardos Komisaras
pas. Gewecke

Viešas skelbimas Nr. 22

Apie įsteigimą vietinių skyrių Šiaulių Apygardos komisariate tekstilės bei avalynės prekių pirkimo leidimus išduoti.

Pasirem damas Generalinio Komisato Kaune 1941 m. lapkričio mėn. 5 d. skelbimu apie gyventoje aprūpinimą tekstilės prekėmis ir potvarkiu „dėl“ Nr. 1 iš 1941 m. spalių mėn. 29 d. apie avalynės prekes, skelbiu šiai ką:

1) Gyventojų aprūpinimui maisto produktais ir verslui reikalingomis įstaigami šie vietiniai josios skyriai:

Skyrius Nr. 2	— Šiaulių	miestui
Skyrius Nr. 3-1	— Radviliškio	„
„ 3-2	— Joniškio	„
„ 3-3	— Žagarės	„
„ 3-4	— Radviliškio	valsč.
„ 3-5	— Joniškio	„
„ 3-6	— Žagarės	„
„ 3-7	— Skaisgirio	„
„ 3-8	— Gruzdžių	„
„ 3-9	— Kriukų	„
„ 3-10	— Kruopių	„
„ 3-11	— Padubysio	„
„ 3-12	— Kuršėnų	„
„ 3-13	— Linkuvos	„
„ 3-14	— Lygumų	„
„ 3-15	— Meškuičių	„
„ 3-16	— Pakruojaus	„
„ 3-17	— Papilės	„
„ 3-18	— Pasvitinio	„
„ 3-19	— Šiauliėnų	„
„ 3-20	— Stačiūnų	„
„ 3-21	— Saukėnų	„
„ 3-22	— Šiaulių	„
„ 3-23	— Tryškių	„
„ 3-24	— Užventis	„
„ 3-25	— Vaiguva	„
„ 3-26	— Žeimelio	„
Skyrius Nr. 4-1	— Tauragės	miestui
„ 4-2	— Batakių	valsč.
„ 4-3	— Eržvilko	„
„ 4-4	— Gauros	„
„ 4-5	— Kaltinėnų	„
„ 4-6	— Kvėdarnos	„
„ 4-7	— Laukuvos	„
„ 4-8	— Naumiesčio	„
„ 4-9	— Sartininkų Žygaičiai	„
„ 4-10	— Skaudvilės	„
„ 4-11	— Šilalės	„
„ 4-12	— Švėkšnos	„
„ 4-13	— Tauragės	„
„ 4-14	— Vainuto	„
Skyrius Nr. 5-1	— Plungės	miestui
„ 5-2	— Telšių	„
„ 5-3	— Alsėdžių	valsč.
„ 5-4	— Luokės	„
„ 5-5	— Nevarėnų	„
„ 5-6	— Plungės	„
„ 5-7	— Rietavo	„
„ 5-8	— Tešių	„
„ 5-9	— Tverų	„
„ 5-10	— Varnių	„
„ 5-11	— Žarėnų	„
Skyrius Nr. 6-1	— Kretingos	miestui
„ 6-2	— Palangos	„
„ 6-3	— Andriejavo	valsč.
„ 6-4	— Darbėnų	„
„ 6-5	— Gargždų	„
„ 6-6	— Kartenos	„
„ 6-7	— Kretingos	„
„ 6-8	— Kulių	„
„ 6-9	— Mosėdžio	„
„ 6-10	— Palangos	„
„ 6-11	— Plateių	„
„ 6-12	— Salantų	„
„ 6-13	— Skuodo	„
„ 6-14	— Vedrėnų	„
Skyrius Nr. 7-1	— Mažeikių	miestui
„ 7-2	— Akmenės	valsčiui
„ 7-3	— Viekšnių	„
„ 7-4	— Laižuvos	„
„ 7-5	— Mažeikių	„
„ 7-6	— Sedos	„
„ 7-7	— Tirkšlių	„
„ 7-8	— Vegerių	„
„ 7-9	— Viekšnių	„
„ 7-10	— Židikų	„
Skyrius Nr. 8-1	— Jurbarko	miestui
„ 8-2	— Raseinių	„
„ 8-3	— Betygalos	valsč.
„ 8-4	— Girkalnio	„
„ 8-5	— Jurbarko	„
„ 8-6	— Kelmės	„
„ 8-7	— Kražių	„
„ 8-8	— Nevarėkčių	„
„ 8-9	— Raseinių	„
„ 8-10	— Raudonės	„
„ 8-11	— Šilavos	„
„ 8-12	— Šimkaičių	„

Öffentliche Bekanntmachung Nr. 22

Über die Errichtung von Ortsstellen zur Ausgabe von Bezugscheinen für Spinnstoff- und Schuhwaren im Gebietskommissariat Schaulen.

Auf Grund der Bekanntmachung des Generalkommissars in Kauen über die Versorgung der Bevölkerung mit Spinnstoffwaren vom 5. November 1941 und der Anordnung „Leder“ № 1 vom 29. Oktober 1941 über Schuhwaren gebe ich folgendes bekannt:

1) Zur Durchführung der Versorgung der Bevölkerung mit Lebensmitteln und gewerblichen Wirtschaftsgütern wird das Ernährungs- und Wirtschaftsamt eröffnet und folgende Ortsstellen eingerichtet:

Ortsstelle Nr. 2	umfasst	das Gebiet	der Stadt	Schaulen
„ 3-1	„	„	„	Radviliskis
„ 3-2	„	„	„	Joniskis
„ 3-3	„	„	„	Zagare
„ 3-4	„	des Amtsbez.	Radviliskis	
„ 3-5	„	„	„	Joniskis
„ 3-6	„	„	„	Zagare
„ 3-7	„	„	„	Skaisgiry
„ 3-8	„	„	„	Gruschdschen
„ 3-9	„	„	„	Kruki
„ 3-10	„	„	„	Kruopiai
„ 3-11	„	„	„	Padubisys
„ 3-12	„	„	„	Kurschenen
„ 3-13	„	„	„	Linkuva
„ 3-14	„	„	„	Lygumai
„ 3-15	„	„	„	Meschkuzie
„ 3-16	„	„	„	Pakruojis
„ 3-17	„	„	„	Papile
„ 3-18	„	„	„	Pasvilinys
„ 3-19	„	„	„	Schaulenai
„ 3-20	„	„	„	Stachunai
„ 3-21	„	„	„	Saukenai
„ 3-22	„	„	„	Schaulen
„ 3-23	„	„	„	Triskiai
„ 3-24	„	„	„	Uzventis
„ 3-25	„	„	„	Waiguva
„ 3-26	„	„	„	Zschelmelis
„ 4-1	„	„	Der Stadt	Tauroggen
„ 4-2	„	des Amtsbez.		Batakiai
„ 4-3	„	„	„	Erzwilken
„ 4-4	„	„	„	Gauie
„ 4-5	„	„	„	Kaltinenai
„ 4-6	„	„	„	Kvedarna
„ 4-7	„	„	„	Laukuva
„ 4-8	„	„	„	Naustadt
„ 4-9	„	„	„	Sartininkai
„ 4-10	„	„	„	Zygaiciai
„ 4-11	„	„	„	Skaudville
„ 4-12	„	„	„	Schilale
„ 4-13	„	„	„	Schweksna
„ 4-14	„	„	„	Tauroggen
„ 5-1	„	„	„	Vainutas
„ 5-2	„	des Amtsbez.		Telsche